

SV. ALFONSA MARIE z LIGUORI

biskupa a učitele církevního, zakladatele shromáždění
nejsvětějšího Vykupitele,

CHVÁLY MARIANSKÉ.

Na jazyk český vyložil

VOJTĚCH ŠRÁMEK

farář.

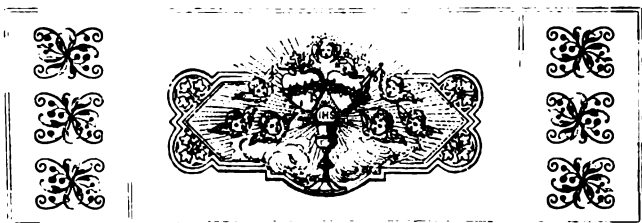
S povolením nejdůst. kníž. arcib. konsistoře pražské.

Druhé opravené vydání.

V PRAZE.

Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví Gustav Francl.
1901.

Cyriilo-Methodějská knihhtekárna V. Kotrba v Praze.

Modlitba,

kterouž spisovatel dílo své věnuje Ježíši a Marii.

Nejlaskavější Vykupiteli a Pane můj, Ježíši Kriste! já, prostínký sluha Tvůj, vím, jakou radost Ti působí, kdož oslavovati se snaží nejsvětější Matku Tvou, Kterou tak všele miluješ a si přeješ, aby ode všech milována a ctěna byla; proto jsem knihu tuto o Její chválách jednající na světlo vydati si umínil. Nevím, komu bych ji vhodněji doporučiti měl, leč Tobě, Jemuž na cti této Matky nejvíce záleženo. Tobě ji tedy věnuji a doporučím. Přijmiž se zalíbením tuto skrovnou službu lásky, kterou k Tobě a milované Matce Tvé chovám. Ty budiž ochrancem jejím, rozněcuje v každém čtenáři světlo důvěry a plamen lásky k této neposkvrněné Panně, Kterouž Jsi nadějí a útočištěm všech vykoupencův ustanovil. A za prácičku mou račiž mi, prosím, onu lásku k Marii darovati, kterouž aby toto dílko v každém čtenáři roznítilo, snažně si žádám.

Ale i k Tobě se obracím, nejsladší Paní má a Matko Maria! Vždyť víš, že jsem po Ježíši všecku naději věčného spasení svého v Tobě složil; neboť znám se k tomu, že všecko dobré, obrácení mé, po-

volání mé, do zátiší klášterního se uchýliti, a kterékoli milosti mimo tyto Bůh mi udělil, všecko prostřednictvím Tvým že jsem obdržel. Ty již víš, abych spatřil, že Tě všickni po zasloužení milují a abych nějak také vděčným se projevil tak mnohých Tebou mi prokázaných dobrodiní, že jsem vždycky ve veřejných i soukromých rozmluvách slávu Tvou hlásati a sladkou a spasitelnou pobožnost k Tobě všem vští-piti se snažil. Doufám, že tak do posledního dechu zbývajcího mi života činiti budu; pozoruji však, že u pokročilém věku a slabém zdraví mém konec putování mého a vkročení mé do věčnosti již již na-dejde; pročež ustanovil jsem, prve než umru, světu že zanechám tuto knihu, aby místo mne Tebe chvá-liti a jiné povzbuzovati neustávala ku hlásání slávy a veliké dobroty Tvé, kterou sluhům Svým proka-zuješ. Doufám, nejdražší Královno má, že bídňoučký tento dárek můj, jakžkoli zásluh Tvých přespřfliš da-leký, nejdobrotivějšímu srdci Tvému přece milý jest, poněvadž celý a celý z lásky obětovaný. Vztáhni tedy onu přelaskavou ruku Svou, která mne světa a pekla zachránila; přijmi tuto knihu a chraň ji jako majetku Svého. Věz však spolu, že za nepatrnou službu tuto odměny se mi chce a to, abych Tě od dnešního dne vřeleji než dosud miloval, a aby každý, jemuž se kniha tato do rukou dostane, takovou k Tobě vzplanul láskou, že by neprodleně v něm vzrůstala žádost, aby nejen sám, ale i jiní Tebe milovali, a z té duše si uminil, seč síly jeho, chválu Tvou hlásati a důvěru v přemocnou přímluvu Tvou šířiti. Amen. Tak doufám; tak se staň.

Tvůj Tě nejvroucněji milující, ačkoli nejnižší sluha

Allons de Liqueur

ze shromáždění nejsvětějšího Vykupitele.

Připomínka pro čtenáře.

Aby knížečka tato výtky přílišného posuzování ušla, uznal jsem toho potřebu, několik výroků v ní obsažených, které by snad odvážnými a temnými býti se zdály, jasněji vyložit. Já zde některé naznačil; kdyby však milý čtenář jiných se dopátral, nechť, prosím, jest přesvědčen, že jsem je pronesl a jim rozuměl ve smyslu pravé, přesné bohovědy a svaté římsko-katolické Církve, jejížto nejposlušnějším synem se vyznávám. V předmluvě jsem, přihlížeje k části šesté, tvrdil, že Bůh všecky milosti skrze ruce Panny Marie nám podávati byl ustanovil. Jest to pravda, velikou útěchu poskytující duším, něžnou láskou k Marii planoucím, jakož i ubohým hříšníkům, již se polepšiti míní; a žádný nenalezne, že by pravé bohovědě odporovala, jelikož otec její, totiž sv. Augustin, v souhlasu s učením všeobecným tvrdí, že Maria láskou svou při duchovním znovuzrození všech Církve údů spolupůsobila.

A slovatný jeden spisovatel, jehož nikterak pro přepínání aneb obraznost k matným pobožnostem se klonící v podezření bráti nelze, podobně tvrdí, že Ježíš Kristus vlastně na hoře Kalvarii Církev svou

založil. Patrně pak nejsvětější Panna při tom účinkovala způsobem výtečným a obzvláštním a tu tedy tvrditi lze, že, byť i Ježíše Krista, Hlavu Církve, bez bolesti byla porodila, nicméně tělo této Hlavy bez bolesti neprodila. Pročež na hoře Kalvarii způsobem zvláštním Matkou Církve celičké býti počala. Zkrátka, Bůh na oslavu Matky Vykupitelovy ustanovil a nařídil, aby veliká Její láska orodovala za všechny, za které božský Syn Její byl zaplatil a obětoval přetékající výkupné Krve Svě, v které jediné jest naše spasení, život a vzkříšení.

Na základě tohoto učení a všeho, co s ním souvisí, chtěl jsem výroky své pronésti. Podobných výroků bez rozpaků i světcové užívali ve svých dojemných pozdravech a ohnivých řečech Marianských. Tak píše pradávny otec církevní, jehož slova proslulý Vincenc Contenson uvádí: »V Ježíši byla plnost milostí jako v hlavě, z které plyne; v Marii ale jako v hrdle, skrze něž plyne.« Témuž jasně učí andělský učitel, svatý Tomáš, jenž vše stvrzuje slovy: Nejbl. Panna nazývá se milosti plnou, protože ji na všechny vylévá. Jest to vznešené, má-li světec tolik milosti, kolik ku spasení mnohých třeba; kdyby ale tolik měl, kolik stačí ku spasení všech světa lidí, bylo by to nejvyšší vyznamenání. A to nalézáme v Kristu a nejbl. Panně. Neboť v každém nebezpečí můžeš od této slavné Panny pomoci nabyti. Pročež se o Ni praví: Na tisíc štítů t. j. prostředků proti pokušením visí z ní. I při každém dobrém skutku můžeš Ji míti pomocnicí; pročež sama dí: ve mně jest všeliká naděje života i ctnosti.

Ú V O D.

Milý můj čtenáři a bratře v Marii! — vždyť oba stáváme se šťastnými dětmi této Matky pobožností, která mne pohnula, abych sepsal, tebe pak, abys četl knihu tuto, — kdybys snad doslechl, že jsem zbytečně se namáhal, ježto tolik učených a proslulých knih máme o tomto předmětu pojednávajících, odpověz, prosím Tě, slovy opata Františka, uvedenými v knihovně otců: »Chvála Panny Marie jest pramen nepřeborný, jenž čím dále plyne, tím více se plní«. Tím chce říci: Nejbl. Panna jest tak veliká a vznešená, že čím více Ji velebíme, tím více zbývá, abychom Ji chválili. To vyslovuje sv. Augustin řka: »Jazykové všech lidí nestačí Ji chváliti, jak by zasluhovala, ani tehdaž, kdyby se všichni údové naši v jazyky proměnili.

Nalezl jsem ovšem knihy nesčíslné, malé i velké, které o chválách Marianských pojednávají; avšak přihlížejí k tomu, že buď jsou pořádku aneb příliš obšírné aneb že nevyhovují úmyslu mému, snažil jsem se, ze všech děl spisovatelských, kterých jsem se dopídl, nejvýbornější a nejdůmyslnější rčení svatých

otcův a bohoslovců v této knize krátce sestaviti a tak zbožným osobám příležitost podati, aby čtouce ji bez velkého namáhání a vydání láskou k Marii se roznítily; obzvláště však chtěl jsem kněžím podati látku, aby kázáními pobožnost k této Rodičce Boží šířili.

Světští milovníci uvykli o svých milovaných osobách často hovořiti a je chváliti, aby viděli, že i jiní lásku jejich chválí a schvalují. Velmi tedy skrovnou jeví se láska těch, kdož sice honosí se, že Pannu Marii milují, ale málo na to pomýšlejí, o Ní hovořiti a tak i jiné pohnouti, aby Ji milovali. Tak nevedou si praví milovníci této lásky nejhodnější Paní; snažit se ustavičně Ji chváliti, aby všichni Ji milovali; a proto hledí, jak jen mohou, veřejně i soukromě v srdcích všech blaživé plameny lásky rozdmýchat, jež v nich samých k této milované Královně planou.

Aby se však přesvědčil kdokoli, jak pro vlastní i všech lidí spasení jest důležité, šířiti pobožnost k Marii Panně, prospěje nám poslechnouti výroky bohoslovců o věci této. Sv. Bonaventura dí, kdo chvály Marianské hlásati se snaží, spasením svým jisti jsou, a Richard a s. Laurentio to stvrzuje řka: »Marii ctíti znamená života věčného nabytí;« neboť, vysvětluje dále, tato nejdobrotivější Paní »oslaví v životě budoucím ty, kdož Ji v životě tomto uctívají.« A kdo nezná zaslíbení, které Maria Panna učinila těm, kdož se snaží, aby na zemi vždy více byla znána a milována? »*Kteříž vysvětlují mne, život věčný míti budou*«, (Sir. XXXIV. 31.) kterážto slova Církev o slavnosti neposkvrněného Početí o Marii vykládá. »Plesej tedy, duše má!« volá sv. Bonaventura, jenž chvály Marianské tak horlivě hlásal, »plesej a raduj se v Ní, neboť mnozí statkové uchystání jsou pro chvalořečnický Její.« A jiný spisovatel dí: »Když celé Písmo svaté o ní mluví, chceme i my

Rodičku Boží ustavičně velebiti, aby nás provodila k radostem nebeským.

Ve zjeveních svaté Brigitě učiněných čteme, že ctih. biskup Hemming na počátku každého kázání svého chválu Marianskou hlásával. I zjevila se jednou světici nejblahoslavenější Panna řkouc: »Rci onomu biskupu, jenž kázání svá onou chválou počínává, že mu budu matkou, že duši jeho Bohu doporučím a šťastnou smrt mu uchystám.« A vskutku zemřel jako světec pln zbožnosti a pokoje nebeského. Také jednomu řeholníku z bratří sv. Dominika, jenž ku konci každého kázání svého o Marii mluvíval, zjevila se v hodinu smrti, bránila ho proti ďáblu, sílila a posléze provodila duši jeho do nebe. Blah. Tomáš Kempenský dí, že Maria všecky, kdož chválu Její hlásají, Synu svému doporučí slovy: »Synu můj! smiluj se nad duši služebníka Svého, jenž inne miloval a chválu mou hlásal«.

O duchovním prospěchu lidu z toho plynoucím tvrdí pak sv. Anselm: »Poněvadž požehnané lůno Panny Marie zprostředkovalo vyléčení hříšníků, nemůž jinak býti, leč že hříšníci kázáními Marianskými bývají obráceni a zachráněni.« A je-li náhled, který já pravdivým a vši pochybnosti prostým mám, jak v šesté části této knihy dokáži, pravdivý, že totiž všecky milosti toliko skrze ruce Panny Marie se rozdávají a že všichni, kdož budou spaseni, ne jinak leč prostřednictvím Rodičky Boží bývají zachráněni, nutně z toho soudíme, že spasení všech na tom závisí, aby se o Marii a o důvěře v Její příměluvu kázalo. Právě tímto způsobem, jak známo, sv. Bernardin Sienský Itálii posvětil a sv. Dominik tolik krajin obrátil. Sv. Ludvík Bertrand v každém kázání svém pobožnost k Marii doporučil a po něm jiní mnozí.

Také nalézám, že proslulý missionář Pavel Segneri Mladší vždycky při každé misii kázání

Marianské konal, které svou zamilovanou řečí nazýval. A také nám při missiích našich jest zákonem ustanoveno, kterého nešetřiti není nikdy dovoleno, že se kázání o milé Paní naší nikdy nesmí vynechat; a můžeme v pravdě dosvědčiti, že obyčejně žádné kázání takového požehnání a takové skroušenosti v lidu nepůsobí, jako kázání o milosrdenství Panny Marie. Pravím o milosrdenství Panny Marie, neboť mluvím se sv. Bernardem: Chválíme sice také Její pokoru, podivujeme se Její panenství, ale nic nám, protože ubozí hříšníci jsme, nepůsobí větší radosti a záliby, jako řeč o Její milosrdenství; toho nejraději se držíme, na ně nejčastěji vzpomínáme, je nejvíce vzýváme. Pročež jiným spisovatelům ponechávám líčiti ostatní přednosti Panny Marie, sám pak v této knize o Její veliké dobrotě a mocné přímělivě pojednati hodlám. Tou příčinou snesl jsem, pokud mi bylo lze, mnoholetou práci všechno, co svatí otcové a nejproslulejší spisovatelé o milosrdenství a moci Panny Marie byli napsali. A poněvadž vznešená modlitba »Salve Regina«, kterouž Církev svatá schválila a světským i řeholním kněžím nejvíce v roce modliti se přikázala, podivuhodně krásně popisuje milosrdenství a moc nejsvětější Panny, chci poprvé tuto zbožnou modlitbu ve zvláštních rozjímáních vyložiti. Mimo to doufám zaveděti se ctitelům Marianským, připojím-li ještě jiná čtení čili pojednání o hlavních slavnostech a o ctnostech Matky Boží a uvedu-li ku konci taková cvičení pobožnosti, která ctitelové Její obyčejně konají a která Církev svatá obzvláště schválila.

Zbožný čtenáři! bude-li, jak doufám, kniha tato tobě se líbiti, prosím tě, doporuč mne této nejsvětější Panně, aby mi veliké důvěry v ochranu Její popřála. Vypros mi tuto milost, a i já tobě slibuji, kdokoli mi tu lásku prokážeš, že ti za ni prositi budu. Ó blažen, kdo s láskou a důvěrou Ježíše a

Marie, těchto dvou kotvic spasení, se přidržuje! Zajisté nezhyne! Chcemeť tedy oba, milý čtenáři můj! se zbožným Alfonsem Rodriguezem volati: »Ježíš a Maria, nejsladší láska má! pro Vás chci trpěti, pro Vás chci umřít, Vám chci zcela náležeti a ne už sobě. Milujmež Ježíše a Marii, a budmež svatí; neboť nad to nemůžeme většího štěstí žádati a nadíti se. Bohu tě poroučím! Na shledanou v nebesích u nohou této přesladké Matky a nejlaskavějšího Syna Jejího, kdež Je pak chváliti, Jím děkovati a vespolek Je milovati budeme, patříce na Ně tváří v tvář na věky věkův. Amen.

Sv. ALFONSA MARIE z LIGUORI:

CHVÁLY MARIANSKÉ.

Na jazyk český vykládá VOJT. ŠRÁMEK.

DÍL I

VÝKLAD MODLITBY:

„ZDRÁVAS KRÁLOVNO“.

ČÁST PRVÁ.

Zdrávas Královno, matko milosrdenství.

§ 1. Jak velice důvěřovati máme Marii, protože je královnou milosrdenství.

Poněvadž vznešená Panna Maria Rodičkou Krále králů se stala, Církev svatá právem Ji ctí a žádá, aby všickni slavným jménem královny Ji uctívali. »Je-li Syn z Panny zrozený Králem,« dí sv. Athanáš, »Matku, jenž Ho porodila, vlastně a pravdivě Královnou a Panovnicí zveme.« Také sv. Bernard ze Sieny dokládá, že Maria od okamžiku svolení svého, státi se Matkou Slova věčného, právem povýšena jest za královnu světa i všech tvorů. Když tělo Panny Marie, dí sv. opat Arnold Chartresský, stalo se tělem Ježíše Krista, zdaž Matka nemá nutně účastenství moci Synovy? Z toho souditi lze, že moc a sláva Synova i Matčina tatáž jest, a nikoliv skorem společná. Je-li Ježíš všeho míra králem, také Maria všeho světa jest královnou, dí opat Rupert. A svatý Bernard Sienský praví: »Tolik sluhů čítá blahosla-vená Panna, kolik tvorů slouží nejsvětější Trojici; neboť všichni tvorové, ať andělé, ať lidé, a všickni

nebes i země obyvatelé, že velebnosti Božské jsou poddáni, i blahoslavené Panně poddáni jsou. Tou příčinou opat Guerik Rodičku Boží oslavuje takto : »Vládni na dále, ó, Maria! statkům Syna Svého v pokoji; panuj bezpečně, Krále matko a choti, jako královna; Tobě moc a panování;« jakoby říci chtěl: Panuj, ó, Maria! na dále v pokoji i vládni, jak ráčíš, milostným pokladům Syna Svého; neboť že matkou Jsi a chotí Krále světa, přísluší Tobě jako královně panování a moc nade všemi tvory.

Královnou je tedy Maria; ku své útěše pak každý věz, že královnou velmi dobrotivou a přívětivou, povždy nám bídným dobrotivě nakloněnou. Za tou příčinou Církev svatá si přeje, abychom Ji v modlitbě Salve Regina Královnou milosrdenství pozdravovali. Již pojmenování Královna značí dle výkladu bl. Alberta Velikého dobrotu a péči o chudé, kdežto slovo císařovna vážnost a přísnost vyjadřuje. »Králům a královnám k největší jest sláve,« dí Seneka, »pomáhají-li bídným.« Ježto vládcové panováním svým jen ku svému blahu přihlížejí, mají králové blaho poddaných svých šířiti. Proto také při korunovaci maží hlavu královi olejem, znakem milosrdenství, aby naznačili, že přede vším přívětivostí a laskavostí poddaným svým vládnouti má.

Na králích tedy jest, aby hlavně skutky milosrdenství prokazovali, ač jim přehlédnouti není lze, že, nutno-li, vinníky trestati třeba. Ne tak Maria, kteráž ačkoli královnou, nikoli královnou spravedlnosti, přestupníky trestající, nýbrž královnou milosrdenství jest, nakloněnou vždycky hříšníkům vymáhati milosti a odpuštění. Tou příčinou jmenovitě přeje si Církev svatá, abychom královnou milosrdenství Ji zvali. Proslulý kancléř pařížský, Jan Gerson, dí o slovech žalmisty: »*Dvě toto slyšel jsem, že Boží jest moc, a že při Tobě, Pane, jest milosrdenství*« (Žalm 61, 12.), že Pán Bůh říší Svou z milosrdenství

a spravedlnosti složenou rozděliv, Sobě říši spravedlnosti ponechal, říši pak milosrdenství Marii odevzdal a rozkázal, aby všechny lidem udílené milosti skrze ruce Její nás docházely, jak Sama ráčí. Tat jsou slova Gersonova: »Království Boží skládá se z moci a milosrdenství; moc ponechal Sobě Pán, kdežto milosrdenství postoupil jakýmsi způsobem Královně Matce.« Toho také dosvědčuje sv. Tomáš řka v předmluvě ku kanonickým epištolám: »Když v lůně Svém Syna Božího počala a pak porodila, obdržela polovici vlády Božské tou měrou, že královnou milosrdenství se stala, jako Syn králem jest spravedlnosti.«

Věčný Otec učiniv Ježíše Krista králem spravedlnosti, soud Mu odevzdal nad celým světem, pročez prorok pěje: »*Bože, soud Svůj Králi dej: a spravedlnost Svou Synu Královu.*« (Žalm 71, 2.) Čož učenec jeden vykládá: »Pane! Tys Synu Svému spravedlnost odevzdal, protože's Matce Králově přenechal milosrdenství.« A sv. Bonaventura vykládá uvedená slova Davidova takto: »Bože! soud Svůj Králi dej a milosrdenství Svě Jeho Matce.« Podobně Arnošt, arcibiskup pražský, praví, že věčný Otec Synu dal moc souditi a trestati; ale Matce přenechal úřad, bídých soustrastně ujímati se a jim pomáhati. Proto týž prorok David předpověděl, že Bůh sám posvětil Marii na královnu milosrdenství, pomazav Ji olejem radosti, »*Proto pomazal Tě, Bože, Bůh Tvůj olejem radosti,*« (Žalm 44, 8.) abychom my ubozí synové Adamovi radovali se, přesvědčeni jsouce, že vznešenou máme v nebesích královnu, naplněnou pomazáním milosrdenství a lásky k nám, jak sv. Bonaventura dí: »Maria naplněna jest pomazáním milosrdenství, naplněna olejem lásky.« A jak krásně použil bl. Albert Veliký příběhu o královně Esthere, kteráž byla obrazem naší královny Marie! Ve čtvrté kapitole knihy Esther čteme, že za panování Asve-

rova vydán rozkaz říši jeho, aby všickni židé byli pobiti. Tu Mardochaeus, jeden z odsouzených, poručil blaho svých souvěrců Estheře, aby krále za odvolání tohoto rozkazu prosila. Z počátku odepřela žádosti jeho Esther, bojc se, že by krále více ještě rozněvala. Což Mardochaeus jí vyčítal a domlouval, aby nehleděla sebe jenom zachovati, an Hospodin proto na trůn ji povýšil, aby všechny židy zachovala. *»Nemysli sobě, aby život svůj zachovala sama ze všech židů, protože jsi v domě královském.«* (IV., 13.) Tak mluvil Mardochaeus ku královně Estheře, a tak můžeme i my ubozí hříšníci královně Marii říci, kdyby zdráhala se od Boha vyprositi nám prominutí zaslouženého trestu. *»Nemysli Sobě, aby život svůj zachovati hleděla Sama ze všech lidí, protože jsi v domě královském.«* Nemysli Sobě, ó Panovnice! že Bůh královnou světa Tě učinil, abys o Své toliko blaho pečovala; nýbrž proto Tě tak mocnou učinil, abys větší nám bídným jevila útrpnost a tím účinněji nám pomáhati mohla.

Když pak Asverus uzřel Esther, ana stojí, laskavě se jí tázal, čeho si přeje: *»Jaká jest žádost tvá?«* A královna odpověděla: *»Jestliže jsem našla milost před očima tvýma, ó králi, a jestliže se tobě líbí, daruj mi ... lid můj, za který žádám.«* (VII, 23.) A Asverus ji vyslyšel, neprodleně rozkázal, aby odvolán byl ortel smrti. Daroval-li tedy Asverus Estheře, že ji miloval, život židů, jakž by Bůh oslyšel Marii, kterouž nesmírně miluje, prosí-li Ho za ubohé hříšníky k Ní se utíkající a volá-li: *»Jestliže jsem našla milost před očima Tvýma, ó Králi! daruj mi lid můj.«* Rodička Boží však dobře ví, že požehnaná jest i blahoslavená a jediná všech lidí, která ztracené milosti našla opět; víť, že vyvolená jest Pána svého, který více Ji miluje, než všechny vesměs světce a anděly. *»Miluješ-li mne skutečně,«* praví k Němu, *»daruj mi, ó Pane! tyto hříšníky, za*

kteřé Tě prosím.« Lze-liž Pánu, v tom Ji oslyšeti? Kdo nezná moci modliteb, kteřé Maria Bohu přednáší? »*Zákon milostivosti jest na jazyku jejím.*« (Přisl. XXXI. 26.) Každá Její prosba jest jako Pánem na všechny časy daný zákon, aby milosrdenství došel, za kteréhokoli se Maria přimlouvá. Sv. Bernard táže se, proč Církev sv. Marii nazývá královnou milosrdenství, a odpovídá: protože věříme, že prohlubeň milosrdenství Božského otvírá, komu, kdy a jak chce, ba nezhyne hříšník, byť nepravosti jeho sebe větší byly, dokud Maria ho chrání.

Měli bychom snad báti se, že Maria odepře pomáhati hříšník, že v nepravosti přes příliš zabředl? Anebo velebnost a svatost této vznešené Královny měla by nás odstrašiti? Nikoliv, dí sv. Řehoř VII, čím vznešenější a světější Maria, tím přívětivější a milosrdnější jest k hříšníkům, již polepsiti se hodlající k Ní se utíkají. Králové a královny bázeň vzbuzují leskem, který je obklopuje, tak že poddaní před ně stoupiti váhají; jak ale, praví sv. Bernard, mohou ubozí strachovati se k této Královně milosrdenství přiblížiti se, anaf utíkající se k Ní nikoli přísně a tvrdě, nýbrž dobrotivě a přívětivě přijímá? »Co se bojí křehký člověk přistoupiti k Marii? Nic není přísného na Ní, nic děsného; vždyť jsouc přívětivá všem mléko a vlnu nabízí.« Maria nejen neoslyší nás, nýbrž všem nabízí mléko a vlnu; mléko milosrdenství, aby důvěru v nás povzbudila, a vlnu ochrany, aby nás blesků spravedlnosti Božské uchovala.

Sveton vypravuje, že císař Titus nikomu nemohl odepřít milosti, za kterou byl požádán, ba že mnohdy více slíbil, než splniti mohl; a když mu proto domlouváno, odpověděl, panovník že má uspokojiti každého, koho ku slyšení připustil. Titus tak mluvil, vskutku však buď často lhal buď slibů svých nesplnil. Královna naše ale klamati nemůže a

ctitelům Svým vymůže, mnoho-li ráčí; mimo to má srdce tak dobrotivé a laskavé, že nelze jí koho v čem oslyšeti. »Jest tak dobrotivá,« dí Ludvík Blossius, »že zarmoucen od ní neodchází nikdo.« A sv. Bernard volá: Jak by Ti bylo lze zdráhati se bídňým pomáhati, ježto Královna Jsi milosrdenství? Ne-li bídnému, komuž milosrdenství třeba? Tys Královna milosrdenství, já pak nejbídnější hříšníků všech. Já tedy první jsem poddaných Tvých; o mne tedy více Ti pečovati dlužno, než o ostatní.

Slituj se tedy, Královno milosrdenství! nad námi a pečuj o blaho naše. Nerciž, ó Panno nejsvětější! modlím se se sv. Rehořem, nerciž, že pro množství hříchův našich nemůžeš nám pomoci; neboť moc a láska Tvá jest tak veliká, že převyšuje všecken počet hříchův. »Tys obdržela sílu nepřemožitelnou, aby množství hříchů nepřevážilo dobroty Tvé. Nic neodolá moci Tvé, neboť Stvořitel pokládá Tvou čest za Svou. A Syn s radostí Tebe ctí a všechny prosby Tvé vyslýchá, aby takřka dluh Svůj splatil Tobě.« Tento spisovatel chce říci: Ačkoli Maria Synu Svému nesmírnými díky zavázána jest, že Ji Rodičkou Svou učinil, nelze také upřít, že také Syn této Rodičce velice jest povděčen za život Svůj pozemský, pročez s radostí oslavuje Ji Ježíš a obzvláště tím úctu Svou Jí prokazuje, že všechny prosby Její vyslýchá, aby takto dluh Svůj splatil Marii.

Jak tedy velice důvěřovati máme této Královně, vědouce, jak mocná jest u Boha a jak milosrdná, tak že není duše na světě, které by Maria přízně a milosti Své odepřela. To právě oznámila nejblahoslavenější Panna svaté Brigitě: Já jsem Královna nebes, já matka milosrdenství; já jsem radost spravedlivých a brána hříšníky k Bohu vedoucí. Není na zemi hříšníka tak opovrženého, abych se nad ním neslitovala; neboť by prostřednictvím mým jiného nedosáhl, alespoň dochází milosti, že ho ďábel

méně pokouší. Žádný není od Boha tak zavržen, aby, když za pomoc mne vzývá, nemohl se k Bohu navrátiti a milosrdenství dojíti; leč by zcela a úplně byl zavržen, t. j. posledním a neodvolatelným zavržením, které stihne zatracence. Všickni Matkou milosrdenství mne nazývají a v pravdě? stala jsem se tak milosrdnou proto, že Bůh nad lidmi se slitovává. A pak skončila slovy: »Proto nešťasten, kdo moha nepřistupuje k milosrdenství.« Nešťasten jest a zůstane na věky v životě druhém, kdo v tomto životě útočiště hledati mohl u mne, jenž nade všemi se smilovávám a hříšníkům pomáhati všemožně se snažím, a přece nehledá a tak na věky hyne.

Hledejme tedy útočiště, ano vrhejme se vždycky k nohám této nejsladší Královny, chceme-li jistě spasení dojíti. A děsí-li a ohromuje-li nás pohled na hříchy, vzpomeňme, že Maria proto stala se Matkou milosrdenství, aby ochranou Svou zachovala největší a nejpovrženější hříšníky, jenž se k Ní utíkají. Tito Ji korunu v nebesích uvijí, jak Její Božský ženich dí: *»Pojdiž s Libanu, choti má, pojdiž s Libanu, pojď i budeš korunována . . . ze skvrň s lvových a s hor pardových.«* (Píseň Šal. 14, 8.) Kdo jsou ale tito zástupové dravců a nestvůr, ne-li ubozí hříšníci, v jejichž duši peleší i hříchové a největší nestvůry, jichž nalézti lze? A právě od těchto bídných hříšníků, které Jsi, ó vznešená Královno Maria! prostřednictvím Svým zachovala, budeš v nebesích korunována, dí opat Rupert, neboť jejich spása bude Ti korunou, korunou důstojnou a příslušnou královně milosrdenství. Tuto pravdu stvrzuje následující příklad.

Příklad.

Vypravuje se v životopise sestry Kateřiny z řádu sv. Augustina, že v místě, kdež tato služebnice Boží žila, jakás byla osoba, Maria zvaná, kteráž v mládí často a těžce hřešila i v stáří tvrdošijně v nekajicnosti

trvala. Posléze od obyvatelů onoho místa byvši vypuzena, daleko otčiny své v jeskyni jakés útočiště našla, kdež ode všech opuštěná a prohnílá bez zaopatření zahynula. Proto jako němá tvář v poli byla zahrabána. Sestra Kateřina, jež nábožně za duše zemřelých se modlívala, nevzpomněla modlitbou na tuto nešťastnou stařenu, o jejímž smutném zahynutí zaslechla, jsouc jako všickni vůbec toho mínění, že byla zavržena. Avšak hle! po čtyřech letech ukázala se jí jednoho dne duše z očištěnkoucí: »Sestro Kateřino! jak jsem nešťastná! Za duše všech zemřelých přimlouváš se u Boha a jenom nad mojí duší se neslituješ?« — »Kdo jsi?« tázala se služebnice Boží. — »Já jsem,« zněla odpověď, »ona ubohá Maria, jež v jeskyni zahynula.« — »Jak? tys ušla zavržení?« ptala se poznovu sestra Kateřina. — »Ušla,« odvětila, »milosrdenství Panny Marie mne zachránilo.« — »*Ale jak se to stalo?*« — »Když smrti blízka přemítala jsem na mysli o mnohých hříších a opuštěnosti své, obrátila jsem se k Rodičce Boží a pravila k Ní: »Paní má! Tys útočiště opuštěných; aj, nyní jsem ode všech opuštěna; Tys jediná naděje má. Ty jediné mi pomoci můžeš; slituj se nade mnou! Nejblahoslavenější Panna vyprosila mi milost, že jsem dokonalou lítost vzbudila, načež takto zachráněna jsem zemřela. Královna má i té milosti vymohla, že mi trest byl zkrácen, protože Jejím prostřednictvím prudší bolesti v brzkou jsem dokála, zač by po dlouhá léta zadost činiti bylo. Nyní jen několik mší svatých mi třeba, abych očišcových muk zbavena byla. Prosím tě, dejž je sloužiti, začož ti slibuji, že u Boha a Marie za tebe vždycky orodovati budu.« — Sestra Kateřina dala bez meškání mše svaté sloužiti, a hle! za několik dní tatáž duše nad slunce jasnější zjevila se jí řkouc: »Děkuji ti, Kateřino! Aj spěchám nyní do nebe, kdež milosrdenství Boží velebiti a za tebe modliti se budu.«

Modlitba.

Matko Boha mého a Panovnice má, Maria ! k Tobě se blížím, ku Královně nebes a země, jako žebrák, jenž pln nečistoty a neduhů k nohám královny své se vrhá. Prosím Tě, račiž milosrdné oči Svě s trůnu Svě slávy na mne bídného hříšníka obrátiti. Bůh proto Tě tak obohatil, abys bídným pomáhala, a k důstojnosti Královny milosrdenství Tě povýšil, abys nešťastné podporovala. Popatř tedy na mne a ulituj mne ! Popatř na mne a neopouštěj mne, až ze mne hříšného učiníš světce. Ovšem známť se k tomu, že ničeho nezasluhuji ; ba že pro nevděk zasluhoval bych, abych všech milostí byl zbaven, jež jsem prostřednictvím Tvým od Boha obdržel. Ty však, Královno milosrdenství, nehledáš zásluh, nýbrž bídáky, bys jim pomohla. Kdo je ale chudší, kdo mne potřebnější pomoci ! Ó vznešená Panno ! vímť, že Královnou všeho světa jsouc, také Královnou Jsi mou ; chci obzvláštním způsobem službě Tvé se zasvětit, abys se mnou naložila, jak Sama ráčíš. Proto se sv. Bonaventurou Tě prosím : Ó panovnice má ! chci žezlu Tvému zcela se podrobiti, abys mne úplně řídila a vodila. Sobě samému mne nezůstav. Vlášni mně, nalož se mnou, jak ráčíš, ba tresci mne, kdybych Tebe nebyl poslušen ; neboť velice mi prospějí tresty z ruky Tvé. Služebníkem Tvým býti za větší štěstí si kladu, než celému světu vládnouti. » *Tvůjť jsem já, zachovej mne !* « (Žalm 118, 94.) Přijmi mne, ó Maria ! za vlastnictví Svě a jakožto majetek Svůj račiž mne zachovati. Nechci dále přináležeti sobě, Tobě jsem se odevzdal. A sloužil-li jsem dosud Tobě špatně, opominuv mnohé krásné příležitosti, Tebe uctiti, přístě chci Tobě jako nejhorlivější a nejvěrnější sluhové Tvoji sloužiti. Nechci, Královno lásky nejhodnější ! aby Tě od dnešního dne kdo nade mne ctil a miloval. To Ti slibuji a doufám, že s pomocí Tvou slib tento splním. Amen.

§. 2. Více ještě důvěřovati máme Marii, protože je matkou naší.

Ctitelové Marianští nikoli mimoděk a bez příčiny nazývají Marii matkou a to tak často, že se zdá, jakoby pro Ni jiného neměli jména a nemohli nasytiti se ustavičně matkou Ji zváti. Ano, matkou! vždyť je v pravdě matkou naší, nikoli tělesnou, nýbrž duchovní matkou jak duše tak spasení našeho. Když hřích duši naší o milost Boží byl oloupil, také o život nás oloupil. Když jsme takto smrti byli propadli, přišel Ježíš, Vykupitel náš, v plnosti milosrdenství a lásky Své, aby nám smrti Svou na kříži života ztraceného opět dobyl, jak sám praví: *»Jáť jsem přišel, aby život měli a hojněji měli,«* (Jan X. 10.) hojněji, protože dle výroků bohoslovců Ježíš Kristus vykopením svým hojnějších statků nám dobyl, než byla škoda, kterou hřích Adamův nám způsobil. Tak tedy Ježíš s Bohem nás opět usmířiv, stal se otcem duší našich v novém zákoně milosti, jak již prorok Isaiáš předpověděl: *»Otec budoucího věku, Kníže pokoje.«* (IX. 6.) Je-li ale Ježíš otcem duší našich, jest Maria Matkou naší, kteráž Ježíše nám porodivši, život pravý nám darovala a život Syna Svého za spasení naše na hoře Kalvarii obětovavši, k životu milosti nás zrodila.

V dvojí rozličné tedy době stala se Maria dle učení svatých otců duchovní Matkou naší; poprvé, když v panenském lůně Svém Syna Božího počala, jak bl. Albert Veliký učí. Jasněji ještě sv. Bernardin Sienský dosvědčuje, že nejblahoslavenější Panna od svolení Svého k poselství andělskému, jehož Slovo věčné čekalo, aby se vtělilo, v tomto svolení a od tohoto okamžení s nekonečnou vroucností Boha za naše spasení prosila a tak vřele za naše vykopení se přimlouvala, že od té doby jako nejhlavnější matka v srdci nás nosila.

Sv. Lukáš dří v druhé kapitole svého evangelia,

vypravuje o narození Spasitele našeho: *›I porodila Syna Svého prvorozeného.‹* (I., 17.) Práv-li evangelista, dí proslulý jeden spisovatel, že Maria tehdaž porodila Svého prvorozence, souditi třeba, že později jiné ještě měla děti. Již pak je článkem víry, pravý týž spisovatel, že Maria mimo Ježíše neměla už žádných tělesných dětí; musíť tedy duchovní děti míti, a tyto jsme my. Totéž zjevil Pán svatě Gertrudě. Čtouc jednou uvedená slova evangelická, mášla se, nemohouc pochopiti, jak Ježíše nazývati lze prvorozeným Panny Marie, kteráž toliko Ježíše Krista porodila. Tu zjevil jí Bůh, že Ježíš tělesným řádem byl prvorozený Syn Její, lidé ale že jsou duchovní později narozené děti Její. Tak lze také pochopiti, co v písni písní řečeno o Marii: *›Život tvůj jako stoh pšenice obložený liliemi.‹* (VII. 2.) Sv. Ambrož slova ta vykládá takto: *›Nejčistší lůno Panny Marie stohem pšenice se nazývá, ačkoli jen jediné zrnko pšeničné, totiž Kristus Pán, v něm spočívalo, protože toto jediné zrnko silou svou všechny vyvolené v sobě pojímalo, aby on byl prvorozený mezi mnohými bratřími.‹* Tou příčinou také opat Vilém píše: *›V tomto jediném zrnku pšeničném, totiž Ježíši, jediném Vykupiteli všech lidí, porodila Maria mnohé k životu věčnému; porodivši život, mnohé k životu porodila.‹*

Po druhé porodila nás Maria k životu milosti, když v mnohých bolestech srdce život Syna Svého na hoře Kalvarii za spasení naše Otcí věčnému obětovala. V tom sv. Augustin dosvědčuje řka, že Maria láskou Svou spolu působivši, aby věřící k životu milosti znovu zrozeni byli, duchovní matkou nás všech se stala, kteří jsme údové hlavy Ježíše Krista. To také znamenají slova nejblahoslavenější Panny v písni písní: *›Postavili mne za strážnou na vinicích; vinici svou neostřihala jsem.‹* (1, 5.) To jest: Maria ochotně vydala Syna Svého na smrt, aby duše naše zachránila. Takový činí výklad opat Vilém řka: *›Aby*

mnohé duše zachovala, vydala duši svou na smrt. « Kdo ale byl duši Marie Panny, ne-li Ježíš, Jenž byl životem a láskou její celou? Proto zvěstoval jí svatý Simeon, že požehnanou duši Její meč bolesti pronikne. (Luk. II. 35.) A mečem tím bylo ono kopí, které probodlo bok Ježíšův, duši Marie Panny. Tehdáž nás bolestmi svými k životu věčnému zrodila, pročez všickni dětmi bolesti Její nazývati se můžeme. Tato nejlaskavější Matka naše vždy byla s vůlí Boží dokonale spojena. Seznavši tedy, dí sv. Bonaventura, seznavši lásku věčného Otce k lidem, Jenž chtěl, aby Syn Jeho za spásu naši umřel; seznavši lásku Synovu, Jenž hotov byl umříti za nás: i Maria, aby láskou nekonečné lásce Otce a Syna se vyrovnala, z plna srdce se obětovala a svolila, aby Syn Její za spasení naše umřel.

Pravdať, že Ježíš Sám lidi vykoupiti chtěl smrtí Svou: *»čeřeň šlapal jsem sám;«* (Isai LXIII. 3.) znaje však velikou touhu Marie Panny, kterou se ujímala spasení lidského, dopustil, aby obětováním života Jeho k spasení našemu spolu působila a takto matkou duší našich se slala. To naznačil milý Spasitel náš, když právě před skonáním pohleděv na stojící Rodičku a Jana učeníka, napřed pravil: *»Hle, Syn Tvůj!«* (Jan XIX. 26.) jakoby říci chtěl: Hle, člověk, který z milosti znovu se zrodí pro oběť, kterouž životem svým ku spáse jeho přinesla. Potom dí učeníkovi: *»Hle, matka tvá!«* (XIX. 27.) Těmi slovy, dí svatý Bernardin Sienský, stala se Maria matkou nejen Janovou, nýbrž všech lidí pro lásku, kterouž je milovala. Proto napsal, dí Silveira, sv. Jan, jenž nám tuto událost ve svém evangeliu vypravuje: *»Potom dí učeníkovi: Hle, matka tvá!«* Pozoruj, že Ježíš Kristus ne Janovi, nýbrž učeníkovi takto pravil a tím naznačil předobry Spasitel náš, že Maria jest ta jediná matka všech, kteří jakožto křesťané učeníky Jeho se nazývají.

» *Já jsem matka krásného milování.* (Sir. XXIV. 24.), dí Maria, protože láska Její, která nás před očima Božíma tak krásnými činí, spolu způsobila, že nás jako laskavá matka za dítky Svě přijala. A která matka miluje dítky své tak vroucně a tak pečlivě o blaho jejich se stará, jako Ty, nejsladší Královno naše! nás miluješ a o blaho naše pečuješ? Nečiníš tu více tělesné matky? táže se sv. Bonaventura.

Blahoslaven, kdož pod ochranou tak milostivé a mocné Matky žije! Již prorok David prose Boha za spásu svou, nazývá se synem Marianským, ač tehdáž Maria se nebyla ještě narodila. I kát: »*Spasena učin syna služebnice Svě!*« (Žalm 85, 16.)

»Kdo je tato služebnice?« táže se sv. Augustin. »Ta, kteráž pravila: Aj, děvka Páně.« Kdož by se odvážil, dí kardinál Bellarmin, tyto dítky od srdce Marie Panny odtrhnouti, hledají-li u ní ochrany před nepřátely svými? Který vztek pekelný, která moc náruživosti by je přemohla, skládají-li naději svou v ochranu této vznešené Matky všecku? Vypravuje se, že velryby v nebezpečí bouře neb lovu mláďata svá v jícnu svém ukrývají. Podobně jedná Maria, dí Novarin. Tato nejdobrotivější Matka věřících, hrozí-li bouře pokušení, skrývá dítky Svě takřka ve vnitřnostech mateřské lásky Svě a chrání je, až v bezpečný je uvede přístav.

Nejlaskavější Matko! ó nejmilostnější Matko! vždy budiž žehnána a vždycky chválen budiž Bůh, že Tebe Matkou učinil a bezpečným útočištěm ve všech života tohoto nebezpečích. Nejblahoslavenější Panna Sama zjevila sv. Brigitě: Vidí-li matka dítko své mezi nepřátel ohrožené, všemožně je zachrániti hledí. Tak činím a činiti budu všem hříšníkům, již milosrdenství mé vzývají. Tať tedy zbraň, kterou v každém boji s peklem vždycky a dojista zvítězíme: utíkejme se k Matce Boží, která jest spolu Matkou náš, neustávající volati a lkáti: »Pod ochranu Tvou

utíkáme se, svatá Boží Rodičko! pod ochranu Tvou se utíkáme, svatá Boží Rodičko!« Jak mnohých vítězství nad úklady ďábelskými došli věřící, že touto krátkou, ale velemócnou modlitbou pozdravovali Marii!

Veliká služebnice Boží z řádu sv. Benedikta, sestra Maria z Kříže, tímto způsobem všeliká pokušení přemáhala.

Plesejtež tedy, kdo jste dětmi Marie Panny; vězte, že každého za dítěto Své přijímá, kdož jím býti chce, plesejte a nebojte se za spasení své, taková-li Matka vás brání a chrání. Sv. Bonaventura povzbuzuje každého, kdož tuto dobrou Matičku miluje a pomoci Její důvěřuje, bez bázně aby volal: »Co se bojíš, duše má? nezahyneš, neboť rozsudek je v rukou tvého Bratra a Matky tvé.« Tato myšlenka sv. Anselma tak potěšila, že radostně zvolal: »Ó té blaživé důvěry, toho bezpečného útočiště: Matka Boha mého jest také Matka má! S jakou tedy bezpečností lze nám doufati, anot spasení naše na rozsudku dobrého Bratra našeho a milosrdné Matky naší závisí!« Ano, Matka naše sama volá nás k Sobě slovy Pisma: »*Kdožkoli jest maličký, pojdiž ke mně!*« (Přisl. IX. 4.) Dítky matku svou ustavičně volají; v každém nebezpečí a ve strachu hlasitě křičí: matko! matko! Ó, nejsladší Panno Maria! ó nejlaskavější Matko! toho právě od nás žádáš, abychom byli jako dítky, v každém nebezpečí k Tobě volali a vždy k Tobě se utíkali, neboť chceš nám pomoci a zachrániti nás, jakos všechny dítky Své zachovala, které se k Tobě utíkaly.

Příklad.

V dějinách založení klášterů jesuitských v království Neapolském vypravuje se o mladém šlechtici škotském, Vilím Elfinston zvaném, následovně. Pocházejí z příbuzenstva krále Jakoba, tvrdošijně držel

se bludů, v kterých se byl zrodil, až milosti Boží osvícen, poblouzení své seznal a do Francie se odebral, kdež přispěním zbožného jesuity krajana svého, více však prostřednictvím nejbлаhoslavenější Panny konečně pravdu poznal, bludů se zřekl a katolíkem se stal. Později odebral se do Říma. Jednou byl velmi teskliv a zarmoucen, což znamenav přítel jeho, na příčinu smutku jeho se ptal. Vilém mu vypravoval, že minulé noci viděl svou nebožku matku, která mu pravila: »Blaze tobě, synu můj! žes do lůna Církve svaté se vrátil; já v kacířství jsem zemřela a zahynula.« Od toho dne rostla úcta jeho k Rodičce Boží; jako k jediné matce své přilnul k té, jež vnuknutí mu dala, aby do kláštera vstoupil, což také přislíbil; že se ale brzy na to roznemohl, odebral se, aby změnou povětří se uzdravil, do Neapole. Bůh však chtěl, aby tu umřel a sice jako řeholník; neboť sotva tam přišed na smrt se roznemohl. Mnohým káním vyprosil si, že od představených tovaryšstva Ježíšova přijat byl. Před velebnou Svátostí, která na bolestném lůžku ležícímu byla podána, složiv sliby, stal se údem tovaryšstva. Všickni byli hluboce dojati, jak vroucně Matce své Marii děkoval za to, že kacířství opustiv, v pravé Církvi, v domě Božím, uprostřed řeholníků, bratří svých, nyní zemře. Radostně volal: »Ó, jak blažená smrt uprostřed tolika andělů!« Když mu domlouvali, aby se poutil, odpověděl: »Nyní odpočívati není na čase, nyní, když konec života mého se blíží!« Krátce před skonáním pravil přítomným: »Nevidíte, bratři milí, jak andělé nebeští mne opatrují?« Na to šeptal několik slov, což slyše jeden z řeholníkův, tázal se, co že praví; načež umírající odpověděl, že anděl strážný mu zjevil, že krátký jenom čas bude v očištění a brzy do nebe se dostane. Pak roztouženě vzdychal po sladké Matce své Marii, častěji opakuje: Matko! Matko! libě usnul v Pánu jako dítě v náručí matky

své zdřímne. Brzo na to zjeveno zbožnému řeholníku jednomu, že slávy nebeské již požívá.

Modlitba.

Nejsvětější Matko Maria! odkud to, že maje Matku tak svatou, bohaprázden jsem! Matku, která celičká plane láskou Boží, já pak pln lásky jsem ku tvorům? Matku ctnostmi tak bohatou, kdežto já tak chudoben? Ach, lásky nejhodnější Matko má! pravda, již nezasluhuji slouti synem Tvým, že špatným chováním svým tohoto jména stal jsem se zcela nehodným. Spokojím se, přijmeš-li mne za služebníka Svého; hotov jsem všech světa království se odříci, najdu-li místa mezi nejnižšími služebníky Tvými. Ano, se vším jsem spokojen; jen mi dovol, Matkou Tě zváti. Toto pojmenování nejsladší útěchu a srdečnou radost mi působí, pamatujíc mne ustavičně, jak velice Tě milovati mám. Toto pojmenování ve mně všelikou důvěru budí. Děsí-li mne upomínka na hříchy mé a na spravedlnost Boží, ihned nové naděje nabývám, vzpomenu-li, že's Matka má. Dovol mi, Matko, Tě zváti lásky nejhodnější Matkou. Tak Tě nazývám, tak Tě zváti chci vždycky. V tomto slzavém údolí budiž po Bohu nadějí mou, útočištěm mým a láskou mou. Tak i zemřítí doufám, jakož i v posledním okamžení duši v ruce Tvé odevzdati, volaje: Matko má! Matko má! přispěj mi, slituj se nade mnou. Amen.

§. 3. Jak velice nás tato Matka miluje.

Když tedy Maria Matkou naší, vizme také, jak veliká Její láska k nám. Láska rodičů k dětem je nutná. Proto nenalézáme, dí sv. Tomáš, že by Bůh rodičům byl přikázal, aby dítky své milovali, kdežto dětem zřejmě rozkázal, aby milovaly rodiče své; neboť

láska k dětem tak hluboko přírodou v srdce člověka jest vštípena, že dle slov sv. Ambrože i dravá zvěř mláďata svá miluje. Přírodopytci vypravují, že tygrové zaslechnuvše hlasu mláďat svých od lovců chycených do moře se vrhají, až doplovají lodi, kdež chycena jsou. Možno-li, praví naše nejněžnější Matka Maria, abych nemilovala Svých dítek, když tygrové nad mláďaty svými se nezapominají? *»Zdaliž se může zapomenouti žena nad nemluvnětem svým, aby se neslitovala nad synem života svého? A byť ona se zapomenu, já však nezapomenu se nad tebou.«* (Isai. XLIX, 15.)

Maria jest Matka naše, nikoliv tělem, (jak již řečeno) nýbrž láskou. *»Já jsem matka krásného milování.«* (Sir. XXIV, 24.) Již tedy láska, kterou nás miluje, naši matkou Ji činí, pročez honosí se, dí jeden spisovatel, že je Matkou krásného milování; neboť nejvroucnější láskou miluje nás, jež za dítky Svě přijala. Kdo ale vyloží nám, jak velice nás bídné miluje Maria? Arnold z Chartresů praví, že Maria při smrti Kristově z lásky k nám se Synem Svým umřítí nevýslovně toužila. Totéž i sv. Ambrož praví slovy: Syn pněl v bolestech na kříži, a Maria z lásky k nám podávala katanům život Svůj.

Vizme nyní příčiny této lásky, neboť takto lépe seznáme, jak velice nás tato dobrá matka miluje.

První pohnutka, pro kterou Maria lidi tak vroucně miluje, jest veliká *»Scjť láska k Bohu«*. Milovati Boha a milovati bližního přikazuje se nám týmž přikázáním, jak sv. Jan napsal: *»Tato přikázání máme od Boha: Aby kdo miluje Boha, miloval i bratra svého.«* (I. Jan IV, 21.) Jakou měrou jedno z těchto milování v nás roste, takou i druhé se zmáhá. Což vykonali svět-cové z lásky k bližnímu, že Boha milovali? Láska mnohých tak pokročila, že svobodu, ba život svůj za blaho bližních svých obětovali. Čtemeť o sv. Františku Xaverském, že v Indii na nejnebezpečnější vrchy

pracně vystupoval, aby ubohé duše divochů zachoval, a v tisícovém nebezpečí ubožáky v slujích, kdež jako dravá zvěř žili, vyhledával a Boha znáti je učil. Svátý František Saleský po celý rok každodenně na omrzlém trámu, jehož rukama i nohama se držel, přes řeku přecházel na protější břeh, aby tam zatvrzelým kacířům Chablaiským kázal. Sv. Pavlín otrokem se stal, aby syna chudé vdovy vykoupil. Sv. Fidelis slovo Boží hlásaje obětoval život svůj, aby kacíře jednoho místa Bohu získal. Tak veliké věci konali světci tito z lásky k bližnímu proto, že vroucí láskou k Bohu planuli. Kdo ale více miloval Boha než Maria? Od prvního okamžiku života Svého milovala Boha více, než všickni andělé a všickni svatí za celý život svůj, jak o ctnostech Panny Marie pojednávajíce, přesvědčíme se později. Nejblahoslavenější Panna sama zjevila sestře Marii z Kříže, že plamen Její lásky k Bohu je tak veliký, že by nebesa i zemi do ohně tohoto postavené v okamžiku strávil; proto také že všechna vroucnost serafů proti Její lásce jen vání větérků se podobá. Poněvadž tedy žádný z blažených duchův nemiluje Boha více než Maria, nenalezneme a nemůžeme také po Bohu nikoho nalézt, kdo by nás tak miloval, jako tato nejlaskavější Matka naše. A kdybychom spojili lásku, kterou všickni snoubencové své zasnoubené a kterou andělé a svatí ctitele své milují, všechna tato spojená láska nedostoupila by té výše lásky, kterou Maria každou jednotlivou duši miluje. Kněz Nieremburg říká, že láska matek k dětem jest pouhý stín té lásky, kterou Maria každého z nás miluje; více nás miluje, než vesměs všickni andělé a svatí.

Další příčina, pro kterou nás Maria tak velice miluje, jest ta, že milovaný Ježíš, prve než ducha Svého vypustil, *řel nás odkázal* slovy: »Zeno, hle syn tvůj!« naznačiv nás všechny svatým Janem, jako svrchu jsme slyšeli. Tať byla poslední slova, která

Syn Její k Ní promluvil. Poslední ale památka od milovaných osob nám zůstavená obzvláště bývá nám drahá, že nikdy na ni nezapomínáme. Ale více ještě pro mnohé bolesti, které jsme Marii způsobili, jsme drahé dítky Její. Matky obyčejně mnohem více milují dítky ty, jejichž odchování více starostí a bolestí stálo. My jsme ty dítky, pro které Maria, aby života milosti nám dobyla, předrahy život Syna Svého obětovala a v strašných mukách za nás umírali Jej viděla. Touto velikou obětí Marie Panny k životu milosti Boží znovu jsme se zrodili. A právě proto, že jsme Jí tolik starostí způsobili, stali jsme se dětmi Jí tak milými. Co nám Písmo vypravuje o lásce věčného Otce k lidem, kterou obětováním Syna Svého osvědčil: *»Tak Bůh miloval svět, že Syna Svého jednorozeného dal,«* (Jan III. 16.) platí také dle slov sv. Bonaventury o Marii: *»Tak Maria milovala nás, že Syna Svého jednorozeného za nás dala.«* A kdy Ho za nás dala? Poprvé Ho dala, dí kněz Nieremberg, když Mu za nás umřítí dovolila. Dala Ho, když života Syna Svého před soudci Sama brániti byla by stačila, kdežto ostatní z nenávisti aneb ze strachu tak učiniti opomenuli; neboť pochybovati nelze, že by slova matky tak moudré a o Syna Svého tak pečlivé nebyla soudce velice dojala, alespoň Piláta, jenž by pak nebyl se odvážil odsouditi člověka, jehož nevinnost seznal a vyznal. Avšak Maria nechtěla ani jediného slova pronésti na obranu Syna Svého, aby nepřekazila smrt Jeho, na níž spasení naše záviselo. Posléze dala Ho tisíckrát za nás, když po tři hodiny u paty kříže stojíc byla při smrti Synově; neboť tehdy každým mžikem obětovala v moři bolesti a lásky život Syna Svého tak statečně, že by, jak sv. Anselm a sv. Antonín praví, Sama byla Syna Svého z poslušnosti ukřižovala, kdyby katanů nebylo, aby se naplnila vůle Otce věčného, Jenž si přál, aby Syn Jeho za spa-

sení naše smrt podstoupil. Jestliže Abraham podobnou statečnost byl již osvědčil, když syna svého svými rukama obětovati se odhodlal, zdaž by Maria, Abrahama světější a poslušnější, statečněji nebyla totéž vykonala? Než vraťme se k prvnější řeči! Ó, jak vděčni býti máme Marii tak veliké lásky Její, že v bolestech tak velikých obětovala život Syna Svého, aby nám všem spasení dobyla! Bůh hojně splatil Abrahamovi za obmýšlenou oběť syna Isáka; ale my — jakou náhradu podáme Marii, že za nás život svého Ježíše obětovala, Syna daleko šlechtějšího a milovanějšího, nežli Abraham miloval syna svého? Tato Její láska, dí sv. Bonaventura, zavazuje nás, bychom velice milovali Tu, která nás více než kdokoli milovala, darovavši nám jediného Syna Svého, Jehož více než Sebe milovala.

Z toho nová plyne příčina, pro kterou nás Maria tak vroucně miluje; vidí totiž *v nás cenu smrti Ježíše Krista*. Kdyby některá matka věděla, že jediný syn její za cenu dvacetiletého zajetí a bídy někoho z otroctví vykoupil, jak velice již proto vážila by si otroka toho! Maria ale předobře ví, že Syn Její jen proto na svět přišel, aby nás bídné spasil, jak sám dosvědčuje: *«Přišel syn člověka hledat a spasit, co bylo zahynulo.»* (Luk. XIX, 10.) A aby nás spasil, i život Svůj za nás položiti ráčil, *«učiněn jsa poslušným až k smrti.»* (Filip II, 8.) Kdyby Maria málo nás milovala, prozradila by tím, že nevysoko cení si Krev Synovu, výkupné za spásu naši. Svaté řeholnici Alžbětě bylo zjeveno, že Maria v chrámě prodlévajíc Boha ustavičně prosila, aby Syna Svého brzy seslal, Kterýž by svět spasil. Snadno tedy lze domyslit si, jak daleko vroucněji miluje nás nyní, když byla seznala, jak velice si nás váží Syn Její, Jenž za tak vysokou cenu nás vykoupiti se nezpěchoval. A že Ježíš všecky lidi vykoupil, miluje a chrání Maria všecky. Sv. Jan viděl Marii

sluncem oděnou. *»I okázalo se znamení veliké na nebi: Žena oděná sluncem.«* (Zjev. XII, 1.) Praví se, sluncem že byla oděna, neboť jako na zemi nikdo nemůže skrýti se před sluncem, (*»aniž jest, kdo by se ukryl před horkostí jeho.«* Žalm 18, 7.) tak není člověka na zemi, jehož by nemilovala Maria. A komu pochopiti lze, dí sv. Antonín, jak bedlivě o nás všecky tato laskavá Matka pečuje? Proto všem nabízí a podává milosrdenství Svč. *»Všem otvírá lůno milosrdenství Svého.«* Protože Matka naše spasení všech si přála, o spasení všech spolu pracovala. Maria, dokládá sv. Bernard, o celé pokolení lidské dojista pečovala. Velmi tedy prospívá, jak Cornelius a Lapide praví, prosí-li ctitelové Marianští Pána, aby jim těch milostí udělil, za které Jej nejblahoslavenější Panna poprosí, modlíce se: Dejž mi, Pane! zač se mi nejsvětější Panna Maria přimlouvá. *»A to právem,«* dí jmenovaný vykladatel Písma, *»neboť Matka naše větších darů nám vyprositi hledí, než bychom sami přáteli si mohli.«* A zbožný Bernardin de Bustis dí, že Maria vroucněji si žádá dobrodiní prokazovati nám a milosti získati, nežli my si žádáme je obdržeti. Proto bl. Albert Veliký o Marii vykládá slova knihy Moudrosti: *»Předchází ty, kdož ji jsou žádostivi, aby se jim prvé ukázala.«* (VI. 14.) Maria předchází všecky, kdož Ji hledají, aby už Ji našli, prvé než Ji hledají. A láska této dobré Matky, dí Richard a sc. Victore, jest tak veliká, že, ledva potřeby naše sezná, bez meškání nám pomáhá. *»Rychleji přichází nám vstříc Její láska, než Ji voláme.«* Je-li Maria tedy tak přívětiva ke všem, ba i k nevděčníkům a nedbalcům, již maličko Ji milující, zřídka k Ní se utíkají, jak velice bude milovati ty, již Ji milující, často vzývají! *»Snadno nalezena bývá od těch, kteříž ji hledají.«* (Moudr. VI, 13.) Jak snadno nalézají Marii, praví bl. Albert Veliký,

kdož Ji milují, a jak bohatou Ji nalézají láskou a milosrdenstvím! »*Já miluji ty, kteříž milují mne.*« (Přisl. VIII, 17.) Ačkoliv tato nejlaskavější Pani vždycky lidi jako dítky Svě miluje, však přece, jak sv. Bernard učí, více k těm se hlásí a miluje takové, kdož Ji vroucněji milují. Tito šťastní ctitelové Marianští, dí sv. Jordan, nejen Její lásky docházejí, ale i služeb. »Jestližes Marii Pannu nalezl, všecko dobro jsi nalezl; neboť miluje ty, kteříž Ji milují, ba i slouží tomu, kdož Ji slouží.«

V letopisech řádu sv. Dominika čteme, že bratr Leodat z Montpellieru dvěstěkrát za den v ochranu této Matky se poroučel. Smrti blížek spatřil pojednou královnu zázračné spanilosti, kteráž k němu pravila: »Leodate! chceš zemřítí a k synu mému a ke mně se dostatí?« — I odpověděl: »Kdo jsi? — a nejblahoslavenější Panna odvětila: »Já jsem Matka milosrdenství. Tys mne přčasto vzýval; aj, nyní jsem přišla, abych tě k sobě vzala. Pojďmež do nebe.« Leodat téhož dne zemřel; i doufám, že za Marii do říše blahoslavenců pospíšil.

Ó, nejsladší Panno Maria! blažen, kdo Tě miluje. Ctihodný bratr Jan Berchmans z tovaryšstva Ježíšova říkával: »Miluji-li Marii, jsem setrváním v dobrém jist a všeho od Boha dojdou, čeho si přeji.« Tento zbožný mládenec neustal také obnovovati úmysl a opakovati sobě: »Chciť Marii milovati, chci Marii milovati.« Ó, jak tato dobrá Matka všecky Svě dítky předčí v lásce! Nechtě Ji sebe více milují, vždycky jest láska Její větší těch, kdož Ji milují, praví sv. Ignat mučeník.

Nechť Marii milují jako sv. Stanislav Kostka, jenž tuto drahou Matku svou tak vřele miloval, že mluvě o Ní, každého posluchače k podobné lásce pohnul. Na počest Její nových slov vynalézal a nových názvů. Před každou prací před jejím obrazem

požehnání sobě vyprošoval. Modlil-li se hodinky neb růženec neb jinou modlitbu, s takovou vroucností a takovým výrazem mluvil, jakoby s Marií tváří v tvář rozmlouval. Když zpívati slyšel Zdrávas Královno, vzplanula duše i tvář jeho. Když kdysi s jedním knězem tovaryšstva Ježíšova jeden obraz nejblahoslavenější Panny navštívil, byl tážán, jak Marii přece miluje? »Otče můj!« odpověděl, »co mi lze více říci, leč že jest Matkou mou!« Týž kněz později vypravoval, že svatý mládenec tato slova tak něžně v hlase i v tváři a s takovým zápallem pronesl, jakoby nebyl mládenec, nýbrž anděl o své lásce k Marii mluvil.

Nechať Marii milují jako blažený Heřman Josef, jenž Ji svou milovanou zasnoubenkou nazýval, začez ho Maria jednou jako snoubence Svého pozdraviti ráčila; jako sv. Filip Nerský, jenž pouhým vzpomínáním na Marii útěchy docházel, začez Ji svou slastí nazýval; jako sv. Bonaventura, jenž Ji nejen Panovnicí a Matkou svou nazýval, nýbrž i srdcem svým, aby svou vřelou lásku lépe vyjádřil. »Buď pozdravena paní má, Matko má, ba srdce mé a duše má!«

Nechať Marii milují, jako veliký ctitel Její, sv. Bernard, jenž tuto přeslaskou Matku tak miloval, že Ji uchvatitelkou srdcí nazýval. A aby vroucí lásku svou Jí projevil, volával světec tento: »Maria! neuchvátila Jsi srdce mé?«

Nechať Marii svou milou nazývají, jako svatý Bernardin Sienský, jenž co den obraz její navštěvoval, aby této Královně zbožnými povzdechmi svou lásku projevil. Na otázku, kam každodenně chodí, odpověděl, že navštěvuje milou svou.

Nechať Marii milují jako sv. Alois Gonzaga, jenž ustavičně takovou láskou k Marii hořel, že kdykoli přeslaské jméno milované Matky své jen

zaslechl, srdce jeho vzplanulo a tvář jeho se zardívala, jak všickni viděti mohli.

Nechť Marii milují jako sv. František Solanský, jenž z lásky k Marii jakoby rozumem se pomínul; neboť sedaje před Její obrazem, zpíval Jí na počest písně, hrou na harfu je provázeje; také říkával, že zpívá Královně své Marii jako zamilování tohoto světa milenkám svým.

Nechť jen Marii milují jako přemnozí služebníci Její, již nevěděli, kterak by lásku svoji Jí osvědčili. Kněz z tovaryšstva Ježíšova Jan de Trexo, jenž zaplesal, kdykoli se otrokem Marianským pojmenoval, a na důkaz, že je otrokem Jejím, často Jí v chrámu navštěvoval. A co tam činil? Jakmile vešel, skropil zemi slzami nejvroucnější lásky k Marii, které opět jazykem i tváří osušil, tisíckrátě líbaje podlahu, a nebeskou útěchou oplýval, že jest v domě milované Královny své. Kněz Jakob Martínez z téhož tovaryšstva, který pro velikou lásku svou k Marii o svátcích Marianských od andělů do nebes vtržen býval, aby zřítí mohl slávu, s kterou se tam slavnosti Její konají, říkával: »Přál bych si mítí srdce všech andělů a svatých, abych jako oni Jí miloval, a život všech lidí, abych jej lásce své obětovati mohl.«

Nechť jiní Marii milují tak jako Karel, syn sv. Brigity, jenž říkával, že ho na světě nejvíce blaží myšlenka, jak velice Bůh Marii miluje. Také dokládal, že by všem bolestem milerád se podrobil, kdyby jimi zameziti mohl, — což ovšem státi se nemůže, — aby Maria ani nejmenší částčky Své slávy nepozbyla; ba, kdyby sám této slávy požíval, že by se jí odřekl ve prospěch Marie Panny, která Jí v nejvyšším stupni přísluší.

Nechť si přeje život svůj položití na důkaz své lásky k Marii, jako Alfons Rodriguez si přál.

Nechat posléze tak daleko dospějí, jako řeholník František Binanzio a Radhuta, manželka krále Klotara, již přelíbezná jméno Marie Panny břitkým oceleem do prsou si vryli, aneb žhavým železem toto milované jméno do těla svého vpálí, aby hloub vniklo a déle potrvalo, jako učinili ctitelové Její láskou roznícení, Jan Křtitel Archinto a Augustin d'Espinosa, oba z tovaryšstva Ježíšova.

Nechat tedy učiní aneb učiniti se odhodlají, cokoliv jen učiniti lze milovníku, aby osobě milované lásku svou projevil, nikdy nedospějí ctitelové Marianští tak daleko, aby Marii milovali tak, jak Maria je miluje. Vímeť, Paní má! dí sv. Petr Damianský, že Ty ze všech, kteří Tě milují, nejvíce jsi milující, a že Tvá láska k nám žádnou láskou předčiti se nedá. Ctihodný Alfons Rodriguez z tovaryšstva Ježíšova kleče jednou před obrazem Marianským byl láskou k nejblahoslavenější Panně tak roznícen, že zvolal: »Lásky nejhodnější Matko má! vím, že mne miluješ, ale nikoliv takovou měrou, jakou já miluji Tebe.« Na to odvětila jakoby ve Svě lásce uražená Panna z obrazu: »Alfonse! co praviš? Daleko více miluji tebe, než ty Mne! Věz, že nejsou nebesa tak vzdálena od země, jako láska Má od tvé!«

Právem tedy volá sv. Bonaventura: »Blahoslavení, již srdečně milují Tebe, ó Maria! blahoslavení, kdož věrně Tobě slouží!« Pravda, neboť tato dobrotivá Královna nedá se nikdy láskou ctitelů Svých přemoci. »Nikdy Ji v tomto zápasu milování nepřemůžeme; lásku láskou splácí a k předešlým vždy nová dobrodiní přidává. Maria následující nej-laskavějšího Vykupitele našeho, tomu, kdož Ji miluje, dvojnásob dobrodiními a milostmi splácí. Chciť se sv. Anselmem láskou rozníceným tedy také já zvolati: Milovaný Vykupiteli Ježíši Kriste a drahá Matko má Maria! Kéž srdce mé vždy hoří

a celá duše má láskou k Vám plane! Že pak bez pomoci Vaší mi nelze milovati Vás, popřejtež, prosím, ó Ježíši a Maria! duši mé pro Vaše a nikoliv pro mé zásluhy té milosti, abych Vás miloval, jak zasluhujete. Bože, lidského pokolení milovníče, Který Jsi z lásky k nepřátelům Svým umřel, je-li možná, abys prosícímu Tebe odepřel milosti, Tebe milovati a Tvou Rodičku?

Příklad.

Kněz Auriemma vypravuje, že chudobné děvčátko pastýřské tak milovalo Marii, že pásajíc stádečko své největší radost nalézalo v kapličce Mariánské na kopci vystavěné, kdež s milou Matičkou svou důvěrně hovořovalo a úctu svou jí projevovalo. Vidouc, že soška Rodičky Boží beze vsí okrasy jest, ušilo rouško a přiodělo ji. Také natrhalo jednou polních květin, uvalo věnec a vystoupivši na oltář, ověncilo jím sošku řkouc: »Matko má! ráda bych postavila zlatou, drahokamy ozdobenou korunku na hlavu Tvou; že ale chudičká jsem, přijmiž tento prostý věneček na důkaz, že Tě miluji.« Tak a podobně uctívalo a obsluhovalo zbožné dítko milovanou Paní svou. Slyšme nyní, jak zase tato dobrá Matka návštěvy a přítulnost dcery Své splatila Pastýřka se roznemohla a byla na úmor. I stalo se, že touž krajinou cestující dva řeholníci zemdleli a pod stromem odpočívali. Jeden usnul, druhý pak bděl; oba ale jedno měli vidění. Spatřiliť zástup přesličných panen, z nichž jedna byla nejspanilejší a nejvelebnější. Té pak tázal se řeholník: »Kdo jsi, paní! a kam jdeš?« »Já jsem Rodička Boží,« odvětila tato, »a chci s těmito svatými pannami v blízké vesnici navštívit umírající pastýřku, kteráž také mne přechosto navštěvovala.« Na to vidění zmizelo. Oba služebníci Boží pravili:

»I my k ní půjdeme.« Šli a nalezše chatrč umírajícího děvčátka, vešli do světničky, v které na slámě ležela nemocná. Když byli pozdravení dali, pravila dívka: »Bratři! prostě Boha, abyste spatřili, v jaké společnosti jsem.« Oba padše na kolena, modlili se, načež uzřeli Marii, kteráž stojíc u umírající, korunu držela v rukou a těšila nemocnou. Svaté panny počaly zpívati a za libého jejich zpěvu opustila požehnaná duše tělo své. Maria vstavivši korunu na hlavu její, duši přijala a do nebe pro vodila.

Modlitba.

Paní, která srdce uchvacuješ, volám k Tobě se sv. Bernardem, Paní, která láskou a dobrodiními srdce služebníků Svých uchvacuješ, uchvatiž také ubohé srdce mé, které by Tě tak rádo milovalo. Krásou Svou, ó Matko! Boha Jsi pohnula, že Tě zamiloval a s nebe do lůna Tvého vstoupil; a já bych měl žíti, aniž bych Tě miloval? Nikoliv! s Tvým vroucně Tě milujícím synem Janem Berchmansem volám: »Neodpočinu sobě, dokud Matku Marii nebudu něžně milovati.« Nedopřeji sobě pokoje, až touto láskou budu jist, láskou ale trvalou a něžnou k Tobě, Matko má, kteráž Jsi mne vřele milovala již tehdy, když nevděkem splácel jsem Tobě. Co by ze mne bylo, ó Maria! kdybys mne nebyla milovala a nade mnou se neslitovala? Jestliže's mne ale milovala již, když já Tebe nemiloval, čeho nyní o dobrotě Tvé nadíti se mohu, když Tě miluji? Miluji Tebe, Matko má! a přál bych sobě srdce, které by Tě milovalo za všechny nešťastníky, kteří Tebe se vzdalují. Přál bych sobě jazyka, který by Tě za tisíce jazyků velebil a Tvou vznešenost, Tvou svatost, Tvé milosrdenství, Tvou lásku k ctitelům Tvým hlásal všem lidem. Kdybych

statky měl, všechny bych na oslavu Tvou věnoval: kdybych měl poddané, všechny bych přiměl, aby Tě vroucně ctili. Posléze bych pro Tebe a na oslavu Tvou, kdyby toho bylo třeba, i život obětoval Miluji Tě tedy, Matko má! spolu však se třesu, že Tě nemiluji dokonale, neboť říká se, že milujícího milované osobě podobným činí láska. »Láska podobné buď nalézá buď činí.« Že pak Tobě tak málo se podobám, poznávám, že Tě nemiluji. Tys tak čista, a já tak poskvrněn! Tys tak pokorná, já tak hrd! Tys tak svatá, já tak bohaprázden! Ale právě k tomu mi dopomoziž, ó Maria! když mne miluješ, učiň, abych se Ti podobal. Plnou máš moc srdce obracet; vezmi tedy srdce mé a obnov je. Ukaž světu, s co Jsi, těm, jež miluješ. Učiň mne svatým; učiň mne hodným dítětem Svým. Tak doufám, tak se staň.

§ 4. Maria jest také Matkou kajicníků.

»Já jsem Matka nejen spravedlivých a nevinných,« pravila Maria Panna sv. Brigitě, »nýbrž i hříšníků, kteří hodlají se polepšiti.« Jak ochotna jest tato dobrá Matka m losrdenství, obejmouti kajícího hříšníka, jenž se jí k nohám vrhá, a přispěti mu více, než by kterákoli matka tělesná učinila. Svátý Řehoř VII. napsal o tom hraběnce Mathildě: »Nechtěj už hřešiti a nalezněš, (to ti jistě slibuji,) že Maria ochotněji tě milovati bude, než kterákoli matka tělesná.«

Kdo tedy dítětem této vznešené Matky státi se chce, opustiž přede vším hřích a pak teprve doufej, že za syna tě přijme Richard a sc. Laurentio praví o slovech: »Povstávají synové její a za nejblahoslavenější ji vyhlašují (Přísl. XXXI, 28), že prvé napsáno »povstávají« a pak teprve »synové její«; neboť, praví, kdo v hříchu smrtelném žije,

není hoden, aby synem tak vznešené Matky se nazýval. Také sv. Petr Zlatomluvec dí: »Kdo nenásleduje matky; zapírá původ svůj.« Kdo se dopouští skutků Marii protivných, zapírá skutkem, že by synem Jejm býti chtěl. Maria jest pokorná, on ale pýchu miluje; Maria neposkvrněná, on ale tak nečistý; Maria lásky plná, on ale bližního nenávidí. Tím dokazuje, že není synem tak svaté Matky, aniž jím býti chce. »Dítky Marie Panny (dokládá Richard) následují Její čistoty, pokory, tichosti, milosrdenství « Kdo by také, zarmucuje Marii životem svým, osmělil se nazývati se synem Jejm? Kdys pravil hříšník k Marii: »Monstra Te esse Matrem — dokaž, že's Matka«; ale nejblahoslavenější Panna mu odpověděla: »Monstra Te esse filium! — dokaž, že's syn!« Jiný zase vzýval Rodičku Boží slovy: »Matko milosrdenství!« ale Maria odvětila mu: »Chcete-li, vy hříšní lidé, abych vám přispěla, nazýváte mne Matkou milosrdenství; ale neustáváte, hříchy svými mne činiti Matkou strastí a bolestí.«

»*Prokletý jest od Boha, kdo k hněvu popouzí matku*« (Sir. III, 18) svou matku t. j. Marii, jak Richard dokládá. Bůh zatratí toho, kdož hříšným životem aneb více ještě zatvrzelostí svou srdce této dobré Matky zarmucuje. Pravil jsem: zatvrzelostí svou; neboť, byť hříšník nebyl se ještě dokona obrátil, ale hřích opustiti se snaží a proto Marii za pomoc vzývá, zajisté Matka tato mu přispěje, aby milosti Boží opět nabyl. To slyšela jednou sv. Brigita z úst Ježíše Krista Samého, když mluvě s Matkou Svou pravil: »Ty pomáháš tomu, kdož povstati se snaží, a nikomu neodpíráš útěchy Své.« Dokud tedy člověk zatvrzele v hříchu trvá, nemůže ho Maria milovati; když ale náruživostmi spoutaný otrok pekelný vzývá nejblahoslavenější Pannu a důvěrně a vytrvale Ji prosí, aby ho zbavila hříchu, dozajista mu tato dobrá Matka mocnou ruku

Svou podá, pouta jeho rozváže a na cestu spasení opět uvede.

Mínění, že všechny modlitby a dobří skutkové v stavu hříchu smrtelného vykonání jsou hříšní, zavrhl jako blud sněm Tridentský. Sv. Bernard praví, že modlitba hříšnickova, ačkoli nezní líbezně, láskou nejsouc provázena, ku povstání z hříchu prospěšná jest a užitečná. Podobně učí sv. Tomáš, že modlitba hříšnickova sice bez zásluhy jest, ale k dosažení odpuštění prospěšná. Schopnost vyslyšení nezávisí na zásluze prosícího, nýbrž na dobrotivosti Boží a na zásluhách a slibu Ježíše Krista, Jenž dí: »Každý, kdo prosí, bere.« (Luk. XI, 10.) Totéž platí o modlitbách za přímluvnou pomoc Rodičky Boží. Sv. Anselm učí, že zásluhy Matky vymohou vyslyšení prosícímu, který pro své zásluhy vyslyšení nezasluhuje. Také sv. Bernard napomíná každého hříšníka, aby Marii za pomoc vzýval a při modlitbě Ji velice důvěřoval; poněvadž, byť i hříšník sám nezasluhoval obdržeti, zač prosí, pro zásluhy Panny Marie obdrží milosti, za které skrze Marii Boha prosí. »Že's daru nebyl hoden, Maria byla obdarována, abys skrze Ni obdržel, čeho si žádáš.« A dále učí sv. Bernard o úkolu dobré matky: Kdyby nějaká matka věděla, že dva synové její na smrt se nenávidí, tak že úklady si strojí, zdaliž nepříčiní vše možné k tomu, aby je usmířila? Maria jest ale Matkou Ježíše Krista a spolu všech lidí. Vidí-li tedy hříšníka, nepřitele Ježíše Krista, nemůže toho snést, ale všemožně přičiní se, aby ho s Ježíšem opět smířila. »Ó Maria! Ty Matko hříšnickova i Soudcova; obou jsouc Matka, nemůžeš nesvornosti synů Svých strpěti.«

Tato předobrotivá Matka ničeho nežádá od hříšníka, než aby Ji se poroučel s pevným úmyslem, že se polepší. Vidí-li Maria u nohou Svých hříš-

níka za slitování lkajícího, nehledí na vinu, nýbrž na úmysl jeho, s kterým přichází. Je-li úmysl dobrý, a byť všech hříchů světa se byl dopustil, laskavě ho přijímá tato přelaskavá Matka, neštítíc se veškery rány duše jeho vyléčiti. Vždyť nejen sluje Matkou milosrdenství, nýbrž skutečně jest a jako Matka milosrdenství jeví se láskou a něžností, kterou nám pomáhá. To zjevila nejblahoslavenější Panna zřejmými slovy: »Obrátí-li se člověk upřímně, byť jakkoli byl zhřešil, ochotně jej přijmu. Nehledím na množství jeho hříchů, nýbrž na úmysl, s kterým přichází; neboť neštítím se pomazati a vyléčiti rány jeho, ježto sluji a skutečně jsem Matkou milosrdenství.«

Maria jest Matka hříšníků, kteří polepšiti se chtějí. Jako Matce není jí lze nemíti s nimi útrpnost, ba cítí strast dítek Svých jako vlastní. Když žena chananejská Ježíše Krista prosila, by posedlou dceru její uzdravil, zvolala: »*Smiluj se nade mnou, Pane, synu Davidův! dcera má zle od ďábla trápena jest.*« (Mat. XV, 22.) Nebyla však matka, nýbrž dcera od ďábla trápena, pročez snad říci měla: »Smiluj se, Pane, nade mnou!« a nikoliv: »smiluj se nade mnou!« Avšak nikoli! volalať: »smiluj se nade mnou!« a to právem, neboť matka cítí bolesti dítek svých jako vlastní. Právě tak, dí Richard a sc. Laurentio, prosí Maria Boha za hříšníka, jenž se k Ní utíká: »Smiluj se nade mnou! Pane můj! praví, tato ubohá v hříchu žijící duše jesti dcera má, a proto smiluj se ne tak nad ní jako nade mnou, poněvadž jsem Matka Její. — Kéž by všichni hříšníci k této přesladké Matce utíkali se, Bůh dojista odpustil by všem. »Ó Maria!« volá udiven sv. Bonaventura, »Ty s mateřskou láskou ujímáš se hříšníka, když celý svět jím pohrdá, a neopouštíš ho, dokavad nešťastníka se Soudcem jeho nesmíříš.« Světec chce říci, že clo-

věka v smrtelném hříchu trvajících nenávidí a vystřihají se všickni tvorové i neživotné bytosti. Oheň, vzduch, země rády by ho ztrestaly a pomstily se na něm, aby urážku napravily, že nectil Boha. Zavrhne i Maria takového nešťastníka, když se k Ní uteče? Nezavrhne; vzývá-li Ji proto, aby se obrátil mohl, ujímá se ho s mateřskou láskou a nepropustí, dokud ho mocnou přímluvou Svou s Bohem nesmíří a v stav milosti Jeho neuvede.

V druhé knize královské čteme (II. Král. XIV, 6.), že moudrá žena z Thékuy k Davidovi pravila: »Pane! měla jsem dva syny. Na neštěstí jeden zabit byl od druhého a tak již jednoho syna jsem ztratila. Nyní ale chce spravedlnost i druhého, jediného pozůstalého syna mi vzíti. Smiluj se tedy nad ubohou! Nedej, abych obou synů byla zbavena.« David slitoval se nad touto matkou, slibiv, že odpustí vrahu a jí syna navrátí. Podobně mluví Maria, vidí-li, že Bůh rozhněván na hříšníka, který se byl k Ní utekl. »Bože můj! měla jsem dva syny, Ježíše a tohoto člověka. Člověk mého Ježíše zabil na kříži; nyní chce spravedlnost Tvá člověka odsouditi. Pane! můj Ježíš již umřel, slituj se tedy nade mnou a nedopusť, abych jednoho již Syna ztrativši, zbavena byla i druhého.« Pán Bůh nikoli nezavrhne hříšníky, kteří k Marii se utíkají, jichž Maria se ujímá; vždyť Bůh Sám tyto hříšníky za dítky odkázal Marii. Zbožný Landsperg klade následující slova do úst Páně: »Poněvadž jsem hříšníky za dítky odkázal Marii, pečlivě koná povinnost Svou a nedá zahynouti žádnému svěřenci Svému, který Ji vzývá, nýbrž všecky hledí ke mně přivést.« A Blossius volá: »Kdo pochopí dobrotivost, milosrdenství, věrnost a lásku, s kterou tato Matka zachováti nás hledí, prosíme-li Ji za pomoc?«

Pokořme se tedy před touto dobrou Matkou, tak končím se sv. Bernardem, obejměmež svaté

nohy Její a neopouštějme Ji, dokavad nám nepožehná a za dítky Své nepřijme. Kdo by pochyboval o lásce této dobré Matky? »Byť mne i zabila,« dí sv. Bonaventura, »neustanu v Ni důvěru skládati a pln důvěry umřítí si přeji před obrazem Jejím a spasení dojdou.« Tak mluviž každý hříšník, jenž k této útrpné Matce se utíká! Ó Královno a Matko má! za hříchy ovšem zasluhuji trest a zavržení; kdybys mne však zamítla a smrtí trestala, ještě budu doufati, že mne zachrániš. Na Tebe všecku naději skládám a umru-li před obrazem Tvým, vzýváje milosrdenství Tvé, s jistotou očekávám, že nezahynu, nýbrž v nebesích Tě velebiti budu společně s tolika služebníky Tvými, kteří v hodinu smrti za pomoc Tě vzývali a tak mocným prostřednictvím Tvým spasení došli.

Čti následující příklad, abys seznal, že žádný hříšník, jenž se utíká k této dobré Matce, nemá nedůvěrovati milosrdenství a lásce Její.

Příklad.

Vincenc z Beauvais vypravuje, že r. 1430 v jistém anglickém městě zůstával šlechtický jinoch, Arnošt zvaný, který všecky statky své chudým rozděliv, do kláštera vstoupil; tam pak tak příkladně žil, že představení vysoce si ho vážili, obzvláště pro velikou jeho úctu k nejblahoslavenější Panně. Když později v onom městě morová rána zuřila, prosili měšťané klášterníků, aby se za ně modlili. Opat poručil Arnoštovi, aby před oltářem Marianským poklekl a neodcházel, až ho Maria vyslyší. Jinoch tři dni tam vytrval. Konečně mu Maria určila pobožnosti, které konati mají. Což když se stalo, mor pominul. Později však mladík v pobožnosti k Marii zvlažněl a ďábel ho velmi silně zvláště proti svaté čistotě pokoušel a myšlenku

mu vnukal, aby opustil klášter. Že Marii vzývati opominul, ustanovil nešťastník, že zeď klášterní přelege a uteče. Šel chodbou a tu pominuv obrazu Mariánského, zaslechl hlas volajcí: »Synu můj! proč mne opouštíš!« Zděšen klesl Arnošt kajicně na kolena, řka: »Nevidíš, Paní má! že již nemohu odolati? Proč mi nepomáháš?« A Matka Boží odpověděla: »Proč jsi mne nevzyval? Kdybys byl za pomoc volal, nebyl bys tak hluboko klesl. Ode dneška vždy se mi poroučej a o pomoci mé nepochybuj.« Arnošt vrátil se do jizbičky své; ale pokušení znovu naň dorážela. Opět opominul vzývati Marii a posléze opustiv klášter, žil bohaprázdňě, klesal z hříchu do hříchu, až vrahem se stal. Najal si totiž hostinec, a tu nočního času pocestné přepadl, zabíjel a obíral. Mimo jiné zabil též bratrovce hejtmána, jenž ohavný skutek vyšetřiv, vraha soudu odevzdati a k smrti provazem odsouditi chtěl. Nežli ale soud započal, přišel mladý jakýs šlechtic do onoho hostince na nocleh. Bezbožný hostinský i tohoto chtě zavraždit, vplížil se noční dobou do komnaty jeho; než nastojte! na lůžku nespátl šlechtice, nýbrž zkrváceného Krista Pána, jenž útrpně naň pohlížeje pravil: »Nestačí ti, nevďěčníku! že jednou jsem za tebe umřel? Ještě jednou mne zabiti chceš? Nuže, pozvedni ruku a utrať mne!« Tu ubohý Arnošt v pláči a zděšení volal: »Pane můj! že's mi takové milosrdenství prokázal, navrátím se k Tobě!« Neprodleně opustiv hostinec, vracel se do kláštera, aby tam se kál. Na cestě však ho zastihli úřední sluhové a odvedli k soudci, jemuž se ze všech vražd vyznal. Ihned odsouzen jest k smrti provazem, aniž mu čas byl popřán k zpovědi. Poručil se tedy Marii. Již byl na šibenici pověšen; ale Maria způsobilá, že nezemřel. Sama provaz uvolnivši, pravila: »Vrať se do kláštera, čiň pokání a až v rukou svých spatříš lístek, kterým

ti odpuštění hříchů tvých oznámím, hotov se k smrti. Arnošt vrátil se a vypověděl všechno opatovi, přísně se kál. Po mnoha letech spatřil v ruce Panny Marie slíbené odpuštění. Bez meškání připravil se k smrti a blaženě skonal.

Modlitba.

Ó nejmocnější Královno má a nejdůstojnější Rodičko Boha mého, nejsvětější Maria! neměl bych, jsa tak bíděn a tolika hříchy poskvrněn, k Tobě ani přibližovati se a Matkou Tě zváti. Nechci však, aby mne bída má zbavila útěchy a důvěry, kterých zakouším, když Matkou Tě zvu. Zním se k tomu, že bych zasluhoval, abys mne zavrhl; prvé však, prosím, pohledni, co Syn Tvůj pro mne učiniti a přetrpěti ráčil, pak, bude-li Tobě lze, mne zavrhni. Jsem bídný hříšník, jenž více než všickni jiní velebnost Božskou urážel; než stalo se již. Nyní k Tobě se utíkám. Ty pomoci můžeš, Matko má! Nerci, že pomoci nemůžeš; neboť vím, že Jsi všemohoucí a přímluva Tvá všechno u Boha vyprosí. Kdybys ale pomoci mi odepřela, pověz alespoň, ke komu se utéci mám, aby mne z moře bídy vyvedl. Se sv. Anselmem volám k Tobě a k Synu Tvému: »Buď se nad bídníkem smilujte, Ty Vykupiteli můj! odpuštěním, Ty Matko má! prostřednictvím Svým, aneb oznamte mi, kam obrátiti se mám, kdo by milosrdnější byl a kdo mocnější, v něhož bych větší důvěru skládati měl.« Nenaleznu, ba nenaleznu ani na nebi ani na zemi, kdož by více ulitoval bídných, kdož by Vás mocněji mi přispěl. Ty, ó Ježíši! buď Otcem mým a Ty, Maria! Matkou mou. Vy milujete a vyhledáváte nejbídnějších, abyste jich zachránili. Já peklo zasloužil, jsa nejbídnější všech; není třeba hledati mne, toho nežádám; sám přicházím pevně doufaje, že mne neopustíte. Vizte mne u nohou Svých! Ježíši můj! odpusť, přispěj mi, Maria!

ČÁST DRUHÁ.

Živote náš, sladkosti naše.

§ 1. Maria je životem naším, protože nám odpuštění hříchů vymáhá.

Abychom dobře pochopili, proč Církev svatá Marii životem naším nazývati nám ukládá, vzpomeňme, že jako duše oživuje tělo, tak milost Boží duši oživuje. Duše bez milosti jen dle jména žije, jak ve zjevení čteme: *»Máš jméno, jako bys byl živ a jsi mrtev.«* (VI, 1.) Maria tedy dobývajíc prostřednictvím Svým milosti hříšníkům, život jim dává. Slyšme, která slova Církev sv. Marii do úst klade, o Ní vykládajíc výrok Písma: *»Kteříž od jitra bdí ke mně, naleznou mne«* (Přisl. VIII, 17.) Horlivci, kteří od nejranějšího jitra již ke mně se utíkají, jakmile jim totiž jen lze, dojistá naleznou mne. *»Naleznou mne,«* aneb dle řeckého překladu: *»naleznou milost.«* Totéž tedy jest, k Marii se utíkati a milosti naleznouti. *»Kdo mne nalezne, nalezne život a spasení od Hospodina.«* (Přisl. VIII, 35.) Slyštež, volá sv. Bonaventura, slyštež, kdož vejíti chcete do království Božího! Čtěte nejblah. Pannu Marii a naleznete život a spasení věčné.

Sv. Bernardin Sienský učí, že Hospodin nezahladil člověka jen pro obzvláštní lásku k této budoucí dceři Svě. Také jistí tento světec, že Hospodin v Starém Zákoně lidem milosrden byl a odpouštěl hříchy jediné pro tuto požehnanou Pannu. Právem tedy napomíná nás sv. Bernard: »Hledejme milost, ale hledejme ji skrze Marii.« Kdo tak nešťasten byl, že milosti Boží pozbyl, hledej ji opět, ale hledej ji pak skrze Marii nebo pakli jsme ji ztratili, Maria ji opět nalezla. Pročež týž světec nazývá Marii »inventrix gratiae,« t. j. tou, kteráž milost nalezla. To zřejmě pronesl archanděl Gabriel na útěchu naši k nejbl. Panně: »*Neboj se, Maria, neb Jsi nalezla milost u Boha.*« (Luk. I, 30). Že však Maria milosti nikdy nepozbyla, jak mohl archanděl říci, že ji opět nalezla? Jen o ztracené věci říkává se, že opět nalezena byla. Nejbl. Panna vždy ale byla spojena s Bohem a milostí, ano byla milosti plná, jak archanděl svědčí pozdravením svým: »*Ave, gratia plena! Zdrávas, milosti plná, Pán s Tebou.*«. Nenalezla-li tedy Maria milosti pro Sebe, jsouc vždycky milosti plnou, pro koho ji nalezla? Kardinál Hugo u výkladu těchto slov odpovídá, že Maria nalezla milost pro hříšníky, kteří ji byli ztratili. Nechať tedy spěchají, dí tento zbožný spisovatel, nechať k této Panně spěchají hříšníci, již vinou svou milost ztratili, a dojistá ji opět u Ní naleznou; nechať důvěrně volají: »Vrať nám majetek náš, který Jsi nalezla. Richard a sc. Laurentio podobně soudí. Chceme-li milost Boží naleznouti, obraťme se k Marii, kteráž ji nalezla a dosud vždy nalézá. A protože Bohu vždy byla a bude milá, utečeme-li se k Ní, dojistá milost nalezneme. Maria Sama praví v písni písní, že Hospodin k obraně lidí ráčil Ji seslati. »*Já jsem jako zed' a prsy mé jsou jako věže.*« (VIII, 10.) Ona tedy prostředkuje pokoj mezi Bohem a lidmi hříšnými. »*Stala jsem*

se před Hospodinem tou, kteráž pokoje nalezla. Vykládaje slova tato, povzbuzuje sv. Bernard hříšníka takto: Jdi k Matce milosrdenství a ukaž jí rány, jimiž jsi duši svou zranil; Ona pak poprosí Syna svého, aby ti odpustil pro mateřské mléko, jehož požíval; a Syn dojistá vyslyší Matku. A skutečně Církev sv. si přeje, abychom Boha za mocnou přímluvu Marie Panny prosili, bychom z hříchů povstali. »Milosrdný Bože! račiž nás slabé posilovati, abychom pomocí přímluvy Rodičky Boží, Ježížto památku konáme, z hříchů svých povstali.«

Sv. Vavřinec Justinian právem tedy Marii nazývá nadějí nešlechetníků (spes delinquentium); neboť Ona toliko vymáhá jim odpuštění od Boha. Právem nazývá Ji sv. Bernard žebříkem hříšníků, (scala peccatorum); neboť milosrdná tato královna ruku podávajíc žalostně pokleslým, odvádí je od propasti hříchů a pomáhá, by se opět povznegli k Bohu. Právem nazývá Ji sv. Augustin jedinou nadějí nás hříšníků; neboť skrze Ni odpuštění všech hříchů doufati smíme. Též sv. Jan Zlatoústý učí, že jediné prostřednictvím Panny Marie hříšníku odpuštěno bývá, a jménem všech hříšníků takto Ji pozdravuje: »Zdráva buď, Ty Rodičko Boží a Matko naše, Ty příbytku nebeský, v němž sám Bůh přebývá, Ty trůne milosti, s něhož Pán všecky milosti rozdává. Pros Ježíše za nás bez ustání, abychom Tvou přímluvou v den účtů dosáhli odpuštění a blaženosti věčné.« Právem také Maria dennicí nazvána. »*Která jest to, ana kráčí jako dennice vycházející?*« (Pís. Šal. VI, 9.) »Ovšem!« dí papež Innocenc III., »jako dennice na sklonku noci vychází, načež počíná den, tak Maria Panna právem sluje dennicí, poněvadž ukončila nepravosti.« Co Maria zrozením Svým způsobila ve světě, působí účta k Ni v duši: dokonává noc hříchu a působí, že duše na stezce ctnosti kráčí. Tou příčinou sv.

German k Ní volá: »Rodičko Boží! Ochrana Tvá dává nesmrtelnost, příměluva Tvá život«. A v řeči, kterouž týž světec o pasu nejblahoslavenější Panny konal, dí, je jméno Maria tomu, kdo je pobožně vysloví, je znamením buď života, buď toho, že života v brzku nalezne.

Maria pravila ve svém chvalozpěvu: »*Od této chvíle zajisté blahoslavenou mne nazývati budou všickni národové*«. (Luk. I, 48.) Ano, Panovnice má! dí sv. Bernard, proto Tě všickni národové blahoslavenou nazývati budou, že Jsi všem národům život i slávu porodila. »Tebou spravedliví milosti, hříšníci pak odpuštění dojdou na věky«. Netrať myslí, hříšníče!« praví zbožný Bernardin de Bustis, »byť bys i všech hříchů byl se dopustil; nýbrž důvěrně se k této nejslavnější Paní vrať; v Její rukou nalezneš milosrdenství a štědroty hojnost,« a hned dokládá: »Maria větší má žádost dobrodiní tobě prokazovati a milosti udíleti, nežli ty si jich obdržeti žádáš.«

Sv. Ondřej Kretenský nazývá Marii rukojmím našeho s Bohem smíření, t. j. utíkají-li se hříšníci k Marii, aby smíření byli s Bohem, slibuje jim Hospodin odpuštění a aby je ujistil, závdavek jim podává. Tento závdavek jest Maria, kterouž Bůh naši řečníci učinil, jejížto prostřednictvím pro zásluhy Ježíše Krista odpouští všem hříšníkům, kteří k Ní se utíkají. Anděl zjevil sv. Brigitě, že svatí proroci zplesali, dozvěděvše se, že Hospodin pro pokoru a čistotu Panny Marie hříšníkům odpouští a na milost přijímati ráčí ty, kdož Jím pohrdali.

Žádný hříšník neboj se, že Maria ho zavrhne, uteče-li se k Ní. Nezavrhneť! Ona jest Matkou milosrdenství a jako Matka milosrdenství právě nejbídnějším pomoci se snaží. Maria jest dle slov sv. Bernarda šťastná ta archa, ku kteréž když se

kdo uteče, záhuby věčného zahynutí ujde. Jako v korábu Noemovu v čas potopy i dravci byli zachováni, tak pod ochranným pláštěm Panny Marie hříšníci spasení dojdou. Sv. Gertruda spatřila jednou Marii mající široký plášť, pod nímž mnohá lítá zvířata, lvové, medvědi, tygři se skrývali; i viděla, že Maria nejen nezahání, nýbrž milostivě je přijímá a celuje. Z toho seznala světice, že hříšníci zahynutí právě nejbližší, jak milítka k Marii se utekou, nikoli zapuzení, nýbrž laskavě přijati a od smrti věčné zachováni bývají. Vstupmež tedy do této archy, skryjme se pod plášť Panny Marie, dojista nezapudí nás, nýbrž jistotně spasení nám vymůže.

Příklad.

Kněz Bovio vypravuje, že jakás hříšná žena, Helena zvaná, vyšla jednou mimoděk do kostela, kdež právě o sv. růženci se kázalo. Koupila si také růženec, který žádnému neukazujíc tajně nosila. Později růženec se i modlila, ovšem beze vší pobožnosti; poněáhlu však na přimluvu nejbl. Panny takové sladkosti a útěchy v této modlitbě nalézala, že jí už nezanedbala. Spolu zošklivila si pohoršlivý život svůj tak, že pokoje neměla, až z hříchů svých se vyznala a tak upřímně se vyzpovídala, že zpovědník se podivil. Po zpovědi pokleknuvši před oltář Marianský, aby Orodovnici své poděkovala, modlila se růženec, a Rodička Boží s obrazu promluvila k ní takto: »Heleno! dosti dlouho urážela's Boha i mne; obnov život svůj, a já ti mnohých milostí udělím.« Studem se rdíc odpověděla ubohá hříšnice: »Panno nejsvětější! ovšemť pravda, že dosud bezbožně jsem žila; nyní mi ale pomoz, jež všecko můžeš. Celá se Ti odevzdávám a zbývajících života dnů chci k upřímnému pokání užiti.« Marii jsouc podporována, rozdala všecko jmění své

chudým a žila velmi kajicně. Krutě bývajíc pokoušena, vždycky v ochranu Rodičky Boží se poroučela a takto vítězila. Ba k takové dokonalosti dospěla, že ji Bůh mnohými nadpřirozenými milostmi, viděními a zjeveními obdařiti ráčil. Když se přiblížila hodina její smrti, kterouž jí Maria několik dní dříve oznámila, navštívila ji nejblahoslavenější Panna se Synem Svým. Když pak zemřela tato hříšnice, vyšinula se duše její ve způsobě krásné holubice k nebesům.

Modlitba.

Matko Boha mého, jediná naděje má, Maria! viz u nohou Svých bídneho hříšníka, jenž k Tobě za milosrdenství lká. Celá Církev a všickni věřící velebí a nazývají Tě útočištěm hříšníků. Budž tedy i útočištěm mým a zachraň mne. Vždyť víš, volám k Tobě s Vilímem pařížským, jak vřele Syn Tvůj spasení našeho si žádá. Ty víš, co Ježíš Kristus přetrpěl, aby mne vykoupil. Připomínám Ti, ó Matko! všecko utrpení Tvého Ježíše; zimu, kterou v chlévě snášel, krůčky Jeho na cestě do Egypta, umdlení Jeho, Jeho pot, prolévání Jeho Krve, smrtelný zápas na kříži, který Jsi Sama viděla. Nechať poznám, jak tohoto Syna miluješ, neboť pro lásku k tomuto Synu prosím Tě, přispěj mi. Podej ruku pokleslému, jenž Tě za slitování prosí. Kdybych svatě žil, neprosil bych Tě za slitování; že však hříšník jsem, k Tobě, k Matce milosrdenství se utíkám. Víím, že útrpnému srdci Tvému rozkoší, může-li co nejvíce přispěti a pomoci nešťastníkům, kteří nejsou zatvrzelí. Nuže, uchystej útrpnému Srdci Svému tuto rozkoš a potěšž mne; neboť příležitost se Ti nyní naskýtá zachránit mne ubohého odsouzence k mukám pekelným. Pomoci mi můžeš, poněvadž Ti neodporuji. Do rukon Tvých se odevzdám, rci, co

mi činiti jest, a sliž mne, abych vykonal, co mi uložíš; neboť všemožně přičiním se, abych milost Boží opět nabył. Pod plášť Tvůj se utíkám. Ježíš tomu chce, abych se k Tobě utíkal; na oslavu Svou i Tvou (neboť Jsi Matka Jeho), si přeje, aby nejen Krev Jeho, ale i přímłuva Tvá mne zachránila. Posílá mne k Tobě, abys mi přispěla. Nuže viz, ó Maria! přicházím k Tobě, v Tebe důvěru skládám. Za tak mnohé se přímłouváš, oroduj, přímłuv se jediným alespoň slovem také za mne. Rci Pánu, že spasení mého si přeješ, a Bůh mne dojista spasí. Rci Mu, že jsem Tvůj; více od Tebe nežádám.

§ 2. Maria jest životem našim i proto, že milosti setrvání v dobrém nám dobývá.

Konečné setrvání v dobrém jest tak veliký dar Boží, že po výkladu svatého sněmu Tridentského je pouhou milostí, kteréž dobýti zásluhami není nám lze. Než po učení sv. Augustina obdrží od Boha milost setrvání všickni, kdožkoli za ni prosí, a kněz Suarez učí, že jistotně ji obdrží, kdo do konce života Boha bedlivě za ni prosí. Také Bellarmin píše, že den co den za setrvání jest prositi nám, abychom co den v dobrém setrvali. Je-li ale pravda, což také po všeobecném mínění za jisté pokládám (a což později, v šesté části dokáži), je-li pravda, pravím, že všechny milosti, které nám Bůh podává, skrze ruce Panny Marie nás docházejí, pak také pravda, že jenom prostřednictvím Jejími doufati a obdržeti lze největší milost, totiž setrvání v dobrém. A jistotně ji obdržíme tehdaž, když ustavičně a důvěrně o ni prosíme Marii, kteráž Sama tuto milost slibuje všem, kdož v tomto životě Ji věrně slouží. *»Kteříž pracují se mnou, nebudou hřešiti. Kteříž vysvětlují mne, život věčný míti budou«*,

(Přisl. XXIV, 30. 21) slova, která Církev svatá do úst Panny Marie klade.

Abychom v stavu milosti Boží setrvali a všem nepřátelům spasení odolali, síly ducha nám třeba; a této síly jediné skrze Marii dojdeme. *»Má jest síla, skrze mne králové kralují«*. (Přisl. VIII, 14.) Má jest síla, dí Maria, Bůh složil do rukou mých tento dar, abych ho ctitelům svým dodala. Skrze mne králové kralují, prostřednictvím mým kralují sluhové moji, přemáhajíce smysly a náruživosti své a tak docházejí milosti věčného v nebesích kralování. Ó, jak silní jsou služebníci této vznešené Královny, aby všechna pokušení pokolení přemohli! Maria jest ta věž, o které píseň písní praví: *»Jako věže Davidova hrdlo tvé, kteráž vystavena jest s pevnostmi: na tisíc štítů visí z ní, všeliké odění silných«*. (Přs. Šal. IV, 4.) Maria chrání těch, kdož Ji milují a v boji k Ní se utíkají, podobná silné věži, pevnostmi ohrazené, v které ctitelové Její naleznou štít a všechnu potřebnou zbroj, aby peklu odolali.

Tou příčinou nejblah. Panna také javorem se nazývá. *»Jako javor vyvýšena jsem u vody na ulicích«*. (Sir. XXIII, 19.) Kardinál Hugo praví, že lupeny javorové štítu se podobají. Tím tedy naznačeno, jak Maria brání toho, kdož Ji vzývá. Ctihodný Amadeus, jiný výklad podává, řka, že Maria javorem sluje proto, že jako javor stínem ratolestí svých poutníka před žárem slunce a před deštěm chrání, tak i lidé pod pláštěm Panny Marie ochrany proti žáru náruživosti a vzteku pokušení nalézají.

Nešťastné duše, které vzdalují se mocné obrany této a Marii ctíti a v nebezpečí vzývati opomíjejí! Co by z celého světa bylo, dí sv. Bernard, kdyby slunce již nevzešlo, ne-li tmy a hrůzné zmatky? *»Odejmi slunce, co zbude, ne-li tmy?«* Zbaví-li se duše pobožnosti k Marii, hned jest plna tmy, oné

tmy totiž, o které dí Duch Svatý: *„Uvodiš tmu, a bývá noc: v té vybíhají všechna zvířata lesní“*. (Žalm 103, 20.) Nesvítí-li v duši světlo Boží a stane-li se v ní noc, stane se skrýš všech hříchů a všech ďáblů. Běda, volá sv. Anselm, běda těm, již světlem tohoto slunce, t. j. pobožností k Marii pohrdají! Právem bál se sv. František Borgiáš, že nsetrvají v dobrém, u kterých neznamenal zvláštní pobožnosti k nejbl. Panně. Když jednou otázav se noviců, kterého ze světců obzvláště ctí, našel, že někteří z nich nectí s náležitou horlivostí Marii, upozornil představeného, aby na nešťastníky tyto bedlivě dohlížel. A skutečně, všickni tito nemajíce povolání k životu řeholnímu, opustili tovaryšstvo. Tímtež právem nazýval tedy sv. German nejblah. Pannu dýcháním křesťanů; neboť jako tělu není lze žítí bez dýchání, tak duši setrvati nelze v milosti, když nevzývá a neporoučí se Marii, Ježíž prostřednictvím života milosti Boží jistě nabýváme a v sobě chováme. *„Jako dýchání nejen znamením jest života, ale i příčinou: tak i jméno Panny Marie v ústech služebníků Božích nejen dokazuje, že pravý život žijí, nýbrž i podmiňuje a zachovává život tento a podává všem, kdož jméno toto vzývají všelikou pomoc“*. Když ctihodný Alanus a Rupe jednou silně byl pokoušen, skoro byl by podlehl, že Marii se nedoporučel. Tu se mu však nejblah. Panna zjevila a aby podruhé byl opatrnější, dala mu políček řkouc: *„Kdybys se mi byl poroučel, nebyl bys do takového nebezpečí přišel.“*

Nám ale praví Maria: *„Blahoslavený člověk, kterýž mne slýchá a kterýž bdí u dveří mých.“* (Přisl, VIII, 34.) Blahoslavený, kdož hlas můj slyší a proto bedlivě u veřejí milosrdenství mého střeží, aby světlo a pomoc obdržel. Dojista přičiní se Maria, aby takovému ctiteli vyprosila světla a síly, hříchů se střežiti a cestou ctnosti kráčet. Tou pří-

činou papež Innocenc III. dal Ji krásná jména: »měsíc noční, dennice ranní, slunce denní«. Měsícem jest těm, kdož oslepli v noci hříchu, osvěcujícím je, aby poznali nešťastný stav svůj a nebezpečí věčného zavržení; dennicí, která slunce předchází, jest těm, kdož bídu svou poznali, aby jim dodala síly, opustiti hřích a vrátiti se v stav milosti; sluncem posléze jest Maria těm, kteří již v stavu milosti jsou, aby neupadli v propast některého hříchu.

Bohoslovci vykládají o Marii slova Sirachova: »*Okovy její jsou vazba spasitelná*«. (VI. 31.) Proč okovy? táže se Richard a sc. Laurentio. Protože služebníky Svě poutá, aby na cesty nevázanosti nezbloudili. Podobně sv. Bonaventura vykládá jiná slova, která v hodinkách Marianských se modlíme: »*V shromáždění svatých zdržování mé*«. (Sir. XXIV. 16.) Praví, že Maria v shromáždění svatých nejen se zdržuje, nýbrž svaté v něm udržuje, aby v dokonalosti zpět nekráčeli. Zdržuje totiž ctnosti, aby neubyly; zdržuje zásluhy, aby se neztratily; zdržuje dábly, aby neškodili.

O ctitelích Marie Panny praví se, že dvojím rouchem oděni jsou. »*Všickni domácí její zobláčení jsou rouchem dvojnásobným*«. (Přísł. XXXI., 21.) Cornelius a Lapidé vykládá, jaké toto dvojnásobné roucho jest: dvojnásobným rouchem zdobí ctitele Svě, odívajíc je ctnostmi Syna Svěho i Svými, tak že takto opatření setrvají v dobrém. Tou příčinou sv. Filip Nerský napomínával ty, kdož se mu zpovídali, říkáje: »Dítky mé! chcete-li setrvati v milosti Boží, ctěte Marii Pannu.« Podobně říkával Jan Berchmans z tovaryšstva Ježíšova: »Kdo Marii miluje, obdrží milost setrvání«. Krásně také dí o této věci opat Rupert u výkladu podobenství o marnotratném synu: »Kdyby matka marnotratného syna

byla ještě na živě bývala, nebyl by opustil dům otcovský buď nikdy, buď mnohem dříve byl by se vrátil.« Tím chtěl říci, že komu Maria Matkou, nikdy od Boha se neodloučí, aneb byl-li tak nešťasten, že Ho opustil, skrze Marii brzy k Němu se vrátí.

Kéž by všickni lidé tuto přelaskavou a přívětivou Královnu milovali a v pokušeních vždy bez prodlení k Ní se utíkali! Kdo by kdy poklesl, kdo by zahynul? Jen ten klesá a hyne, kdo k Marii se neutíká. Sv. Vavřinec Justinian vykládá slova Sirachova: »*Na vlnách mořských jsem kráčel*« (XXXI, 8.), o Marii dokládá: s mými totiž služebníky, abych je ztroskotání uchovala. Kráčím se služebníky svými uprostřed bouří, abych jim přispěla a pádu do hříchu uchovala.

Bernardin de Bustis vypravuje, že jakýs pták naučil se říkati slova: »Zdrávas Maria!« Když pak jednou krahujec naň se spustil, volal ptáček: »Zdrávas Maria!« načež dravec mrtev k zemi klesl. Tím nás chtěl Pán poučiti: bylo-li nerozumné ptáče voláním Panny Marie zachráněno, my tím pevněji doufati máme, že neupadneme do rukou ďáblových, když v pokušeních vzýváme Marii. Blíží-li se tedy ďábel, aby nás pokoušel, praví sv. Tomáš z Villanovy, učínmež jako kuřátka, jež spatřivše supu, pod křídloma kvočny se ukrývají: tak i my, jak militko znamenáme blížící se pokušení, skryjme se neprodleně pod ochranný plášť Marie Panny. A Ty, pokračuje týž světec, Paní a Matko naše! račiž nás chrániti; neznámeť po Bohu jiného útočiště mimo Tebe, jenž Jsi jediná naděje naše a jediná ochrana, ku které všichni důvěrně pohlížíme.

Skončíme tedy slovy sv. Bernarda: »Člověče, kdokoli jsi, věz, že v tomto životě daleko více v nebezpečích a bouřích se kolotáš, nežli po pevné zemi kráčíš! nechceš-li, aby propašť tě pohltila,

neodvracuj očí svých od světla hvězdy této, Marie. Hleď na tuto hvězdu, Marii vzývej. Když hřích tobě hrozí, když pokušení tebe děsí, když co ti činiti pochybno, pamatuj, že Maria ti *pomoci může, a vzývej* Ji bez meškání. Mocné jméno Její ozývej se vždy v srdci tvém důvěrou a v ústech tvých ustavičným vzýváním. Půjdeš-li za Marií, nezabočíš s cesty spasení; Jí se poroučeje, myslí nepozbývej; Ona-li tě drží, nepoklesneš; chrání-li tebe, neboj se, že zahyneš; vede-li tebe, neumdlíš; je-li ti nakloněna, spasení dojdeš. Zkrátka: převzala-li Maria obranu tvou, jistojistě říše věčné blaženosti dojdeš. *›To čin a živ budeš‹*. (Luk. X. 28.)

Příklad.

Známý jest příběh o sv. Marii Egyptské, který v spisech svých svatí otcové zachovali. Když jí bylo dvanácte let, opustivši dům otcovský odebrala se do Alexandrie, kdež bezectně žila na veliké celého města pohoršení. Šestnácte roků setrvavši v nepravostech, přišla světem chodíc do Jerusalema, kdež právě slavila se slavnost sv. kříže. Více ze zvědavosti než pobožností puzená spěchala také do kostela. Když však dveřmi chtěla vejíti, ucítila, že jakás neviditelná moc ji odstrkuje. Znova se toho pokusila, ale opět byla odstrčena. Tak i po třetí a po čtvrté. Postavivši se do koutku předsíně, poznala nešťastnice, že Bůh pro život prostopášný od chrámu ji odpuzuje. Na štěstí pozvednuvši oči, spatřila obraz Matky Boží v předsíni visící. Plačíc obrátila se k obrazu a pravila: *›Rodičko Boží! slituj se nad ubohou hříšnicí. Nahlížím, že pro množství hříchů mých nezasloužím pohledu Tvého; ale Tys útočiště hříšníků, z lásky k Synu Svému Ježíši pomoz mi; učíš, ať vejíti mohu do kostela. Chci života polepšiti a káti se, kdekoli ráčíš‹*. A aj;

tu zaslechla vnitřní hlas, jakoby nejbl. Panna jí odpověděla: »Nuže, že's mne vzývala a života polepšiti se odhodlala, vejdiž branou.« A hříšnice vešla a srdečně plačíc svatému kříži poctu vzdala. Pak vrátila se k obrazu řkouc: »Paní má! hle, připravena jsem. Kam jíti mám, abych pokání činila?« — »Jdi za Jordán,« odpověděla nejbl. Panna, »tam místo pokoje nalezneš.« Ubohá hříšnice vykonala skroušenou zpověď, přijala Tělo Páně a odebravši se za Jordán, přišla na poušť. I seznal, že tuto káti se má. Ó, jak krutá v prvních sedmnácti letech, jež kajicnice na poušti ztrávila, bylo jí přemáhati pokušení, jimiž ďábel ji pronásledoval, aby ji opět svrhl do kalu hříšného! A co činila? Ustavičně poroučela se Marii, a Maria vymohla jí sílu, že sedmnáct let vítězila, až krutý zápas dokonce pominul. Sedmapadesát let na poušti ztrávivší, tedy osmdesát sedm let starou nalezl ji řízením Božím opat Zosimus. Sdělivš: mu celičký život svůj, prosila, aby příštího roku opět přišel a Tělem Páně ji posilnil. Svatý opat přišel opět a podal jí Tělo Páně. Svěťice opakovala i nyní žádost svou, aby k ní zase přišel; když pak přišel, nalezl, že je už mrtva; mrtvolu pak obklopovala záře a v hlavách bylo napsáno: »Pohrobíž zde tělo ubohé hříšnice a modli se za mne.« I přišel lev a vyhrabal jámu, do které Zosimus tělo její uloživ, vrátil se do kláštera, kdež vypravoval o zázračném milosrdenství, které Hospodin této blažené kajicnici prokázal.

Modlitba.

Matko milosrdenství, Panno nejsvětější! viz u nohou Svých zrádce, jenž milosti Boží, které Tvým prostřednictvím obdržel, nevděkem splácel a Tebe i Boha svého zradil. Věz však, Panovnice! že bída má nejen neudusila, ale rozmnožila důvěru

mou v Tebe; dobřeť vím, že právě pro bídu mou tím větší se mnou máš útrpnost. Nechat' zví svět, že se mnou, ó Maria! jednáš jako se všemi, již Tě vzývají, štědře totiž a milosrdně. Jen když na mne milostivě pohlédneš a mne ulituješ, spokojen jsem. Ulituje-li mne srdce Tvé, dojistá mne chrániti budeš. A Ty chráníš-li mne, čeho se báti budu? Ničeho! ani hříchů mých, neboť Ty škodu jimi způsobenou můžeš napravit; ani dáblů, neboť pekla Jsi mocnější; ani spravedlivého hněvu Syna Tvého, nebo jediným slovem Ho usmíříš. Jedině toho se lekám, že vlastní nedbalostí opominu v pokušeních Tobě se poroučeti a tak že zahynu. Avšak právě dnes Ti to slibuji: vždy se chci k Tobě utíkat. Přispěj mi, abych vykonal, co jsem si umínil! Jak krásná skýtá se příležitost touze Tvé nešťastníku pomoci, jako jsem já!

Ó Matko Boží! velikou v Tebe důvěru skládám. Od Tebe očekávám milosti dostatečného pokání za hříchy mé; od Tebe naději se síly, že již neklesnu. Já jsem nemocen, ale Ty mne můžeš uzdravit, lékařko nebeská! Vinen jsem velikou slabostí svou, ale pomoc Tvá mne posilní. Ó Maria! všeho se naději od Tebe, že všechno u Boha můžeš. Amen.

§ 3. Sladkosti naše.

María ctitelům svým smrt oslazuje.

• *Každého času miluje, kdož jest přítelem: a bratr v úzkosti poznán bývá.* (Přísl. XVII, 17.) Ve dnech šťastných není lze věrného přítele a bratra seznati, ovšem ale ve dnech bídy a trápení. Dokud kdo šťasten, neopustí ho přátelé tohoto světa; jakmile však neštěstí ho stihne aneb dokona umírá, pojednou ho přátelé opouštějí. Tak nečiní Maria

sluhům Svým. Tato dobrá paní a Matka neopouští věrných sluhů Svých v žádném trápení, tím méně v zápasu smrtelném, když bolesti všech pozemských největší na nás přikvačí; a jako je životem naším, pokud ve vyhnanství pozemském putujeme, tak jest sladkostí naší v dobu smrti, chystajíc nám sladké a blažené zesnutí. Od onoho velikého dne totiž, v který Maria toho štěstí a spolu bolesti zakusila, že byla při skonání Syna Svého Ježíše, hlavy vyvolených při skonání. Pročež Církev svatá si přeje, abychom nejbl. Pannu za přispění najmě v hodinu smrti vzývali. »Pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naši.«

Kruté bolesti přepadnou nemocného na smrtelném lůžku: výčitky svědomí pro spáchané hříchy, strach před blízkým soudem; nejistota spasení mučí pak srdce jeho. Zvláště pak peklo na tento okamžik se zbrojí a všech sil napíná, aby duši na věčnost se ubírající získalo; víť zajisté, že maličko času k tomuto polapení mu zbývá a že duše v tomto posledním okamžiku ztracené na věky neuchvátí. »*K vám sstoupil ďábel, maje hněv veliký, věda, že krátký čas má.*« (Zjev. XII, 12.) Ďábel, jenž byl nás pokoušeti uvykl v životě, nepřichází samotem k smrtelnému zápasu našemu, nýbrž pomocníků si přibírá. »*Naplnění budou domové jejich draky.*« (Isai. XIII, 21.) Umírá-li někdo, naplňuje se dům jeho ďábly, aby ho spojenými silami zahubili.

Vypravuje se o sv. Ondřeji Avellinském, že ku smrti jeho deset tisíc pokušitelů se dostavilo. Také se dočítáme v životopise jeho, že v smrtelném zápasu bylo mu tak krutě bojovati, že všickni bratři jeho kolkolem trásli se zděšením. Viděli, jak obličej tohoto světce napínáním všech sil nabíhá a silně černá; viděli, jak oči slzami se zalívají a hlava o stěnu naráží, což všechno svědčilo o krutém boji jeho s mocností pekelnou. Všickni plakali soustrastí,

konali modlitby tím vroucnější a hrůzou se třásli vidouce, že takto umírá světec. Útěchou ale bylo vidoucím, že Ondřej často k obrazu Mariánskému pobožně pohlíží, jakoby od něho pomoci očekával, při čemž vzpomněli si na zhusta opakované slovo jeho, Maria že bude útočištěm jeho v hodinu smrti. Konečně ráčil Pán Bůh krutý zápas tento stkvělým vítězstvím ukončiti. Pohybování těla pominulo, otok se ztratil, obličej nabyl předešlé barvy, a kolem stojící viděli, jak světec očí svých na onen obraz tiše upírá, zbožně hlavu kloní před Marií; (kteráž se mu, jak se za to má, tehdáž zjevila), jakoby za pomoc Její děkoval, a sladce s výrazem blahoslavence požehnanou duši svou v ruce Panny Marie odevzdal. Touž dobou obrátila se jeptiška z řehole kapucínek, jež taktéž k smrti pracovala, k řeholnicím jí posluhujícím, řkouc: »Pomodlete se Zdrávas, neboť právě jakýs světec skončil!«

Ó, jak utíkají ďáblové, objeví-li se Královna Maria! Přispěje-li nám Maria v hodinu smrti, proč bychom se pekelných nepřátel báli? Již David srdce si dodával pro hodinu smrtelných úzkostí, vzbuzuje v sobě důvěru v smrt budoucího Vykupitele a v přimluvu panenské Matky Jeho. *»Bycht pak chodil uprostřed stínu smrti, nebudu se báti zlého: nebo Ty se mnou jsi. Prut Tvůj a hůl Tvá ty mne potěšily.«* (Žalm 22, 4.) Kardinál Hugo holí touto nazývá dřevo svatého kříže a prutem prostřednictví Panny Marie, která byla prutem Isaiášem předpověděným: *»I vyjde prut z kořene Jesse, a květ z kořene jeho vystoupí.«* (XI, 1.) Po výkladu sv. Petra Damianského jest Rodička Boží tím mocným prutem, který prudké nájezdy nepřátel pekelných přemáhá. Tou příčinou povzbuzuje nás sv. Antonín takto: *»Když Maria s námi, kdo proti nám?«* Když kněz Emanuel Padial z tovaryšstva Ježíšova byl na smrtelném lůžku, zjevila se mu

Maria takto jej těšíc: »Aj, konečně přiblížila se hodina, kdežto andělé štěstí tobě přejíce zvolají: ó blaženého namáhání! ó štědře odměněného mrtvení!« Na to dalo se celé množství dábelské na útěk zoufale pokřikujíc: »Ničeho již nezmůžeme, neboť Neposkvrněná ho brání.« Podobně kněze Kašpara Hayevooda znepokojovalo před smrtí kruté pokušení dábelské proti svaté víře: okamžitě poručiv se v ochranu nejbl. Panny, zvolal brzy na to: »Děkuji Ti, Maria! žes mi přispěla.«

Sv. Bonaventura dí, že Maria na ochranu Svých umírajících služebníků vysílá knížete nebeského Michaela a všechny anděly, aby jich v pokušeních dábelských rychle bránili a do nebe provodili duše, které se Jí obzvláštním způsobem ustavičně poroučely.

Isaiáš praví, že při umírání člověka celé peklo se bouří a nejkrutější ďábly vysílá pokoušet duše, než z těla vyjde, aby před soudnou stolicí Ježíše Krista na ni žalovati mohli. »*Peklo zespod zbouřilo se vstříc příští tvému; vzbudilo tobě obry.*« (XIV, 9.) Vidí-li však ďáblové, že Maria duše brání, (dí Richard a sc. Laurentio), neodváží se žaloby, vědouce, že Soudce neodsoudil a neodsoudí duše, které vznešená Rodička Jeho se zastává. »Kdo se odváží žalovati Synu na duši, jejížto obranu převzala Matka?«

Sv. Jeroným napsal sv. panně Eustochioně, že Maria milovaným Svým sluhům v hodinu smrti nejen pomáhá, ale i vstříc vychází na cestě do života druhého, aby je povzbudila a k soudnici Boží provodila. V tom dosvědčuje i nejbl. Panna, mluvíc takto se sv. Brigitou o hodině smrti ctitelů Marianských: »Já pak jim, milovaná Paní a Matka jejich, v okamžiku smrti přijdu vstříc, aby v smrti samé potěšení a občerstvení měli.« I sv. Vincenc Fererský dokládá, že »blahoslavená Panna duše umí-

rajících přijímá.* Laskavá Královna přijavši duše tyto pod Svůj plášť, Sama je staví před Soudce, Syna Svého, a takto bezpečně spasení jim vymáhá. Tak stalo se Karlovi synu svaté Brigity, jenž vzdálen v nebezpečném stavu vojenském zemřel. Matka bála se za spasení jeho; ale nejbl. Panna jí zjevila, že Karel pro lásku svou k Ní spasení došel; pročež v hodinu smrti Sama mu přispěla a ctnosti umírajícím potřebné vnukla. Touž dobou světice spatřila ve vidění Ježíše sedícího na trůnu a ďábla přednášejícího dvě žalob na Rodičku Boží; jednu, že Karla v hodinu smrti pokoušeti mu nedopustila, a druhou, že Maria duši Karlovu k Soudci Sama provodila a takto zachránila, aniž mu byla důvody přednésti dovolila, pro které si duši tuto osvojil. Na to viděla světice, jak Soudce ďábla zahnal a duši Karlovu do nebe přijal.

»Okovy Ježí jsou vazba spasitelná . . . Naposledy najdeš odpočinku v ní«. (Sir. VI. 31, 29.) Blaze tobě, bratře můj! nalezneš-li v hodinu smrti, že sladkými okovy lásky k Marii jsi upoután! Tyto okovy jsou vazba spasitelná jež věčné spasení tobě pojistí a učiní, že v hodinu smrti blaženého odpočinku zakusíš, který ti bude začátkem věčného odpočinku a pokoje věčného. Kněz Binetti vyprávuje v knize o dokonalosti, že jednou připravoval věrného sluhu Marie Panny k smrti; tu pak právě před skonáním že pravil nemocný: »Ó můj otče! kéž byste věděl, jak jsem tomu rád, že jsem Rodičce Boží sloužil! Nikterak mi není lze vyjádřiti vám radost, která mne nyní blaží.« Také kněz Suarez, veliký tento ctitel Marianský, s takovou radostí zemřel, že umíraje zvolal: »Nemyslí jsem, že smrt tak sladká.« (Tento pokorný sluha Marianský říkával, že by za zásluhu jediného Zdrávasu všecko své vědění dal.) Právě tak spokojeně a radostně dojista i ty, milý můj čtenáři! umřeš, vzpo-

meneš-li v hodinu smrti, že's dobrou Matičku tuto miloval, kteráž jest věrná dětem Svým, jež Ji věrně sloužily a návštěvami, modlitbou svatého růžence, posty, více však častým díkůčiněním, velením a poroučením se v mocnou ochranu Její Ji ctily.

A jestliže's nějaký čas v hříchu žil, tato myšlénka nepřekazí tobě té útěchy, budeš-li jen od dnešního dne bohumile žíti a nejlaskavější a nejdobrotivější Paní této sloužiti. V úzkostech a pokušeních, jimiž ďábel tě děsiti bude, abys sobě zoufal, posilní tě Maria, ba přijde a Sama ti přispěje v hodině smrti. Martin, bratr sv. Petra Damianského, těžce uraziv Boha, odebral se jednou k oltáři Rodičky Boží a pasem ovázav si hrdlo, zúplna v službu Její se odevzdal, řka: »Paní má, zrcadlo čistoty! já bídny hříšník Boha a Tebe jsem urazil, zhřešiv proti svaté čistotě. Neznám jiného léku, leč službě Tvé se obětovati. Viz mne zde! ode dneška chci sluhou Tvým býti; přijmiž zbůjnska a nezamítej mne.« Na to zanechav mnoho peněz na stupni oltářním slíbil, že rok co rok tak učiní na znamení poddanosti své. Když později byl na smrtelném lůžku, krátce před smrtí svou volal: »Vzhůru, vzhůru; pokloňte se Paní mé!« a pak: »Jaká to milost, ó Královno nebeská! že's mne, bídneho sluhu Svého, navštíviti ráčila. Požehnej mně, Paní má! a nedopusť, abych zahynul, ježto Jsi mne návštěvou poctiti ráčila.« Mezi tím přišel bratr jeho Petr, jemuž vypravoval, že Maria se mu zjevila a požehnala; stěžoval si však, že přítomní nepovstali, když vešla Maria. Brzy na to sladce usnul v Pánu. Taková bude i smrt tvá, čtenáři můj! zůstaneš-li věren Marii, byť bys dříve Boha byl urážel. Ona ti sladkou a pokojnou smrt vyprosí.

Kdybys však přes to přes příliš bál se v onu hodinu a ochabl v důvěře, vzpomínaje na hříchy

své, přijde Maria a dodá ti zmužilosti, jako kdysi Adolfovi, hraběti Elsaskému. Tento opustiv svět Františkánem se stal a velmi horlivě ctil Rodičku Boží, jak kronika vypravuje. Když pak k smrti pracoval a na všechny hříchy, jichž se ve světě dopustil, a na přísnou spravedlnost Boží vzpomínal, zmocnil se ho strach a pochybování o spasení. Než aj, Maria, která soužení služebníků Svých nepřehlíží, zjevila se umírajícímu řkouc k němu, aby mysli mu dodala, tato něžná slova: »Milý Adolfe můj! proč smrti se bojíš, ježto jsi můj?« Tato slova potěšila velice sluhu Marie Panny; všecka bázeň jeho pominula, i umřel velmi pokojně a oddaně.

Ani my, byť i hříšníci, neztrácejmež mysli a pevně doufejme, že Maria v hodině smrti nám přispěje a přítomností Svou nás potěší, budeme-li jí po všecky budoucí dny života věrně sloužiti. Královna naše Sama to svaté Mechtildě slíbila, že všem ctitelům Svým, kteří v službě Její na zemi věrně setrvají, v hodině smrti přispěje. »Chci všem, kteří věrně mi slouží, v hodině smrti jako nejlaskavější matka přispěti, je potěšiti a chrániti.« Ó Bože! v hodině smrti naší, kdežto v několika okamžicích celá budoucnost naše rychle se rozhodne, jaká to bude útěcha, když na blízku spatříme Královnu nebeskou, těšící nás slibem i skutkem! Že Maria umírajícím sluhům Svým přispěla, množství nalézáme dokladů mimo již vypravované v rozličných knihách. Této milosti došla sv. Klára, sv. Felix z Kantalicie, sv. Klára de Montefalco, sv. Terezie, sv. Petr Alkantarský. Na útěchu všech uvedu ještě několik jiných příkladů. Kněz Crusset vypravuje, že Maria z Oigniesů spatřila nejbl. Pannu u smrtelného lůžka jedné zbožné vdovy z Villembroku, prudkou zimnicí trpící. Maria stojíc u ní, těšila a jakoby vějířem ji ochlazovala. — Když svatý Jan Boží pracoval k poslední hodině, očekával Marii,

kteřou byl vždy zbožně ctil; když pak nepřicházela, zarmoutil se a nařkal si. Než v pravou dobu zjevila se mu Rodička Boží a jakoby mu domlouvala pro malou důvěru, pronesla následující slova, která by všem ctitelům Jejímu myslí dodati měla: Jene! v takovou hodinu neopouštím ctitelů Svých; jakoby říci chtěla: Jak se, milý Jene! domýšleti můžeš, že bych tě opustila? Co nevíš, že v hodině smrti opustiti nemohu zbožných sluhů Svých? Proto nepřišla jsem dříve, že nebylo ještě na čas; nyní pak, když pravý okamžik se přiblížil, jsem tu, abych tě do nebe provodila. Krátce na to zemřel světec, spěchaje do nebe, aby tam děkoval přelaskavé Královně své na věky.

Dokončím toto rozjímání jiným příkladem. z něhož seznáš, jak něžně tato dobrá Matka dětem Svým v hodinu smrti lásku osvědčuje.

Příklad.

Jednou byl jakýs farář u bohatce, jenž v domě krásně zařízeném, služebníky, příbuznými a přáteli obklopen umíral. Farář ale viděl, že ďáblové v podobě psů již již duši jeho uchvátiti se chystají, což se také skutečně stalo, poněvadž v hříších zemřel. Touž dobou povolala chudičká žena, smrti jsouc blízka, faráře, by ji zaopatřil. Nemohla však opustiti duši boháčovu, kteréž také pomoci bylo třeba, jiného duchovního k ženě poslal. Tento vešel s Nejsvětějším do světničky dobré ženy, nenalezl ovšem ani služebnictva ani společnosti ani nádherného nářadí; neboť nemocná byla chudičká a odpočívala na bídném lůžku. Ale zcela jiných věcí tu bylo. Spatřilť jasnou záři a u smrtelného lůžka Rodičku Boží, která těšíc nemocnou stírala jí smrtelný pot s čela. Netroufal si ani vejíti; ale nejbl. Panna mu pokynula, jen aby vešel. A všed-

šímu stoličce ukázala, aby sedě vyslyšel zpověď služebnice Její. Tato se vyzpovídala a přijavši nábožně Tělo Páně, v rukou Rodičky Boží blaženou duši svou vypustila.

Modlitba.

Nejsladší Matko má! jak asi zemru já bídný hříšník? Vzpomenu-li na veliký onen okamžik, až duši vypustím a před soudnou stoličce Boží předstoupím, a rozvážím-li, že jsem převráceným životem svým mnohdy ortel zavržení sám podepsal; tu chvěji se a děším a za spasení velice se bojím. Ó Maria! Krev Ježíše Krista a přímluva Tvá jedinou jsou útěchou mou. Ty's Královna nebeská, Ty's světa panovnice, slovem, Tys' Rodička Boží! Nevyrovnaně Jsi vznešená; ale vznešená důstojnost Tvá neodvrací Tě od nás, ba naopak tím více k nám Tě kloní, tím útrpněji na bídu naši pohlížíš. Přátelé tohoto světa, k vysoké důstojnosti byvše povýšeni, odvracejí se od bývalých známých svých, kteří v nízkosti trvají, nehlasíce se k nim. Tak nejděná šlechtěná a laskavé srdce Tvé; čím větší vidíš bídu, tím jistější pomoc Tvá. Sotva k Tobě voláme, již pomáháš, ba přízní Svou předcházíš prosby naše; Ty těšíš nás v soužení; Ty zaháníš bouře pokušení; Ty přemáháš nepřátele; zkrátka, Ty k dobrému našemu nepomíneš příležitosti. Velebena budiž povždy všemohoucí ruka Boží, která v Tobě tak vznešenou velebnost s takovou něžností, takovou vznešenost s tak vroucí láskou spojila. Ustavičně za to děkuji Pánu a blahoslavím sobě; neboť v blaženosti Tvé má spočívá a na Tvém štěstí mé závisí. Ó potěšení zarmoucených! potěš zarmouceného, jenž se Ti poroučí. Svědomí tolika hříchy poskvrněné výčitkami mne zarmocuje; nevím, oplakal-li jsem jich s dostatek; vidím, že všichni

skutkové moji nečistí a nedokonalí jsou! Peklo na smrt mou číhá, aby na mne žalovalo; uražená spravedlnost Boží zadostiučinění žádá. Ó Matko má! co ze mne bude? Nepomůžeš-li mi Ty, zahynu. Co mi odpovíš? Přispěješ mi? Ó Panno útrpná! potěšiš mne, vypros mi dokonalou lítost nade hříchy; vypros mi sílu, abych se polepšil a zbývajících dní života Bohu věrně sloužil. A až smrtelný zápas mi nastane, pak, ó Maria! naděje má, neopouštěj mne; pak více než kdykoliv jindy mi pomáhej, posiluj mne, abych na hříchy pohlížeje, které mi ďábel připomene, sobě nezoufal. Paní! promiň mi smělost mou. Prosím Tě, račiž pak přítomností Svou mne potěšiti. Ty's mnohým již tuto milost prokázala; také já za ni prosím. Je-li smělost má přílišna, větší přece jest Tvá dobrota, která právě nejbídnějších hledá a těší. V této dobrotě Tvé naději svou kladu. Na věčnou oslavu Ti bude, že's bídného zavržence pekla zbavila a do království Svého uvedla. Tam, tak doufám na věky u nohou Tvých s radostí Ti děkovati, Tě velebiti a milovati budu. Ó Maria! já Tě očekávám, nenechejž mne bez útěchy. Staň se, staň se tak! Amen. Amen.

ČÁST TŘETÍ.

Naděje naše, buď zdráva.

§ 1. Maria naději jest všech.

Bludaři našich dob nelibě nesou, že Marii vzýváme slovy: »Naděje naše, buď zdráva!« Pravíť: Jediné Bůh jest naděje naše, a Hospodin zlořečí tomu, kdož v tvory doufá. »*Zlořčený člověk, kterýž doufá v člověka.*« (Jerem. XVII, 5.) Maria jest ale tvor, praví dále, a kterak tvor může býti nadějí naší? Tak mluví kacířové. Přes to však přeje si Církev svatá, aby všichni duchovní a všichni řeholníci den co den hlasmo jménem všech věřících Marii sladkým jménem vzývali a vyznávali, že je nadějí naší, nadějí všech. Naděje naše, buď zdráva!

Dvojm způsobem, dí učitel andělský, v někoho doufati lze, buď bezprostředně buď prostředně. Prosí-li kdo krále za milost nějakou, očekává ji od krále jakožto pána milosti, od služebníka a miláčka králova jakožto prostředníka aneb orodovníka. Když pak milost se udělí, přichází vlastně od krále jakožto prvního a svrchovaného dárce, přichází však prostřednictvím miláčka jeho, pročež prosebník tohoto prostředníka svého právem nadějí svou nazývá.

Král nebeský, Jenž jest dobrota svrchovaná, přeje si co nejvroucněji zahrnovati nás milostmi Svými; že však s naší strany třeba důvěry, ráčil, aby tuto důvěru naši v nás rozmnožil, vlastní Svou Matku Matkou a prostřednicí naší učiniti, veškeru moc Jí uděliv, nám pomáhati, a právě proto chce tomu, abychom v Ni všechnu naději svou skládali, že spasení a veškeré milosti dojdeme. Těm, kdož na Boha nehledíce, jediné v tvory doufají, jako hříšníci, jenž pro přátelství a přízeň lidskou Boha urážeti se neostýchají, těm ovšem po výroku prorokově Hospodin dojista zlořečí. Doufajícím ale v Marii jakožto Rodičku Boží, kteráž obdržela moc milosti dobývati a života věčného, dobrořečí Bůh, a srdce Jeho zalíbení v nich nalézá, protože po vůli Jeho ctí tohoto vznešeného tvora, jenž zde na zemi všech lidí a andělů vroucněji Ho miloval a ctil.

Právem tedy nejbl. Pannu naději svou nazýváme, doufajíce prostřednictvím Jejím dosáhnouti, čeho bychom pouhou modlitbou svou nedošli, jak kardinál Bellarmin dí. Prosíme Ji, praví sv. Anselm, »aby vznešená prostřednice doplnila, čeho se nám chudým nedostává.« Kdo s takovou důvěrou nejbl. Pannu vzývá, nikoliv nedůvěru milosrdnému Bohu, nýbrž toliko bázeň vlastní nehodnosti ~~jeví~~. Církev svatá tedy právem vykládá slova Sirachova o Marii: »*Matka krásného milování*« (XXIV, 24.); o Matce, která, nikoliv marnou naději bídných a pomíjejících statků života tohoto, nýbrž svatou naději nesmírných a věčných statků života druhého v nás probouzí. Tou příčinou sv. Efrem Rodičku Boží takto pozdravuje: Zdráva buď, naděje duše mé, jisté křesťanů spasení, pomocnice křesťanů spasení, pomocnice hříšníků, obrano věřících a spásu světa!« Také sv. Basil učí nás, že po Bohu nemáme jiné naděje mimo Marii, a jmenuje Ji tedy »jedinou po Bohu nadějí naší.« A sv. Efrem rozjímaje o soudu prozřetelnosti Boží, kteráž

ustanovila, aby všichni, kdož spasení dojdou, skrze Marii docházeli spasení, (jak sv. Bernard učí a já níže dokáži jasně), takto k Ní mluví: »Paní! chraň a zachovej nás pod křídly lásky Své; neboť po Bohu nemáme naděje mimo Tebe.« Témuž učí sv. Tomáš z Villanovy, nazývaje Marii jediným naším útočištěm, pomocí a útulkem. A sv. Bernard toho příčinu s námi sdělil slovy: »Seznej v tom, člověče, úmysl lásky: chtěje vykoupiti člověčenstvo, celé výkupné položil do rukou Panny Marie.«

Hospodin poručil Mojžíšovi, aby udělal slitovnici ze zlata nejčistšího, poněvadž z ní s ním mluvíti chtěl. »*Uděláš i slitovnici ze zlata nejčistšího odtud budu přikazovati a mluvíti k tobě z té slitovnice.*« (Exod. XXV, 17, 22.) Touto slitovnicí, z které Bůh s lidmi mluví a odpuštění, milosti a dary Své nám rozdává, jesti Maria po výroku jednoho spisovatele: »Ty's celého světa slitovnice společná: odtud mluví nejdobrotivější Pán k srdci našemu; odtud plynou důkazy Jeho lásky a slitování: odtud milosti Své nám dává; odtud každý Jeho dar přichází. Podobně podotýká sv. Irenej, že věčné Slovo, Syn Boží, než v lůně Panny Marie se vtělil, anděla pro svolení Její seslal; neboť Bůh chtěl, aby skrze Marii svět došel milosti vtělení. »Odkud to, že tajemství vtělení nestalo se bez svolení Panny Marie? Protože Bůh chce, aby zdrojem byla všech statkův našich. Tou příčinou dí také sv. Jordan: »Všecko dobro má a míti bude svět skrze Marii.« Každého dobra, každé pomoci, každé milosti, které Bůh udílí a udíleti bude do skonán světa, došli a dojdou lidé na přímlovu a prostřednictvím Marie Panny. Zbožný Blossius tedy nikoliv bez příčiny volá: »Maria! Tys tak laskavá a dobrotivá těm, kdož Tě milují. Který člověk by tedy byl tak nerozumný a nešťastný, aby Tě nemiloval? Ty osvěcuješ rozum těch, jenž pochybnostmi a nepo-

kojem mateni k Tobě se utíkají. Ty těšíš toho, kdož v nebezpečnosti v Tebe doufá. Ty pomáháš tomu, kdož k Tobě volá. Ty's po Božském Synu jstá spása všech věrných sluhů Svých. Zdráva tedy buď, naděje zoufalých, pomoci opuštěných! Ó Maria! Ty's všemohoucí, poněvadž Syn Tvůj tím Tebe účtívá, že neprodleně činí všecko, čehokoliv žádáš.«

Také sv. Herman vyznává, že Maria je zdrojem všeho dobra, které máme, a všeho zla že nás zba-vuje, pročez k Ní volá: »Ó Panovnice má! Ty's jediná útěcha, Bohem mi daná; Ty vůdkyně mého putování, Ty posilo mdloby mé, Ty poklade v bí-dách mých, Ty snímáš okovy mé, Ty naděje spásy mé: slyš, prosím Tebe, lkání mé! Slituj se nad vzdechy mými, Ty, jenž Jsi Královna má, mé úto-čiště, můj život, má pomoc, naděje a síla.«

Právem tedy vykládá sv. Antonín slova knihy Moudrosti o Marii: »*Spolu pak s ní přišlo mi všecko dobré.*« (VII, 11.) Protože Maria matka a dárkyně všeho dobra, právem lze tvrditi, že všem na zemi lidem, najmě ale ctitelům této Královny spolu s pobožností k Marii všecko dobré přichází.« Tou příčinou dí opat Celeský krátce: »Kdo Marii nalezl, všecko dobré nalezl. Kdo Marii nalezne, nalezne každé slovo, všecky ctnosti; neboť mocnou pří-mluvou Svou vymůže mu všecko, čeho třeba, aby milostí byl bohat. Samať praví, že u Ní všecko bohatství Boží, t. j. slitování Boha našeho, by roz-dala je ctitelům Svým. »*Se mnou jest bohatství a sláva, zboží nádherné . . . abych obohatila ty, kteříž mne milují.*« (Přísl. VIII, 18, 21.) Pročez sv. Bona-ventura nás napomíná, bychom ustavičně zraků svých obraceli k rukám Marie Panny a tak pro-střednictvím Jejím obdrželi, čeho nám třeba.

Ó, jak mnozí pobožností k Marii pýchu odložili a pokoru si oblíbili! jak mnozí zlostníci tichosti se přiučili! jak mnohým slepcům světlo, jak mnohým

zoufalcům důvěru, jak mnohým již již hynoucím spasení vyprosila! To také zvěstovala Maria svaté Alžbětě v onom vznešeném chvalo zpěvu. *»A aj, od této chvíle zajisté blahoslavenou mne nazývati budou všichni národové.«* (Luk. I, 48.) Sv. Bernard tato slova opakuje vykládá: *»Všickni národové blahoslavenou Tě nazývati budou, protože Jsi všem národům slávu porodila.«* Tebou hříšníci odpuštění a spravedliví setrvání v milosti Boží naleznou. A zbožný Landsperg napsal, jakoby Pán Bůh Sám mluvil k světu: *»Lidé, ubozí synové Adamovi, již uprostřed tak četných nepřátel a mnohonásobné bídě žijete, snažte se, abyste si mou a svou Matku obzvláštní pobožností získali. Zanechalť jsem vám Marii vzorem, abyste od Ní přiučili se obcování mně milému; vašim útočištěm jsem Ji učinil, byste v útrapách svých k Ní se utíkali. Tak jsem dceru tuto stvořil, aby nikdo se nebál a neváhal k Ní se obracet; neboť učinil jsem Ji tak dobrotivou a přívětivou, aby nepohrdla nikým, kdož k Ní se utíká aniž prosícímu přízně Svě odepřela. Nade všemi rozestírá plášť Svého milosrdenství a nedopustí, aby kdo nepotěšen Ji opustil. Chvalme a velebmež tedy bez ustání nesmírnou dobrotu Boží, že nám tuto vznešenou Matku a tak něžnou a laskavou orodovnici darovati ráčil.*

Bože! jakou důvěrou plál k Spasiteli našemu nejmilostivějšímu Ježíši Kristu a k přelaskavé orodovnici naší roznícený Bonaventura svatý! *»Nechť cokoliv mi ustanovil Pán,«* volá *»vímť, že nemůže odepřít Svě lásky tomu, kdo Ho miluje a ze srdce hledá. Obejmu Jej lokty své lásky a nespustím se Ho, až mi požehnání udělí; nemůžeť beze mne odejít. Byť bych ničeho nedosáhl, alespoň v ranách Jeho skryji se, tam pak zůstanu, aby mimo Sebe mne nenalezl. Kdyby mne ale Vykupitel můj pro hříchy mé u nohou Svých nestrpěl, poklekl bych*

k nohám Matky Jeho a neodešel bych, až by mi odpuštění hříchů vyprosila; neboť tato Matka milosrdenství nemůže a nikdy nemohla soustrasti své odepříti bídě lidské a nešťastníky za pomoc Ji vzývající oslyšeti. Proto byť ne z povinnosti, alespoň z útrpnosti Syna Svého pohne, aby mi odpustil.»

Obrať k nám, končím s Euthymiem, obrať k nám Své milosrdné oči, ó Matko přeútrpná! neboť jsme dítky Tvé, všecku důvěru skládajíce v Tobě.

Příklad.

V IV. dílu »pokladu sv. růžence« (zázrak 85.) vypravuje se, že jakýs šlechtic, jenž Rodičku Boží velice ctil, v domě svém zbudoval si kapli, v které nejen ve dne, ale mnohdy i v noci přerušiv spaní své, aby milovanou Královnu uctil, před spanilým obrazem Marianským se modlíval. Manželka jeho, jinak paní zbožná, pozorujíc muže svého, že z pokoje vychází, když v domě všecko utichlo, a po delší době teprve se vrací, žárlila a podezření o něm měla. Aby se těchto trapných myšlének zbavila, tázala se jednou chotě svého, miluje-li mimo ni jinou ještě ženu. Šlechtic s úsměvem odvětil: »Ovšem lásky nejhodnější paní světa miluji. Celé srdce Jí darovav raději bych umřel, nežli milovati Ji přestal. Kdybys Ji znala, sama bys mi přikázala, bych vroucněji než dosud Ji miloval.« Myslil totiž nejblahoslavenější Pannu, kterouž tak vroucně miloval. Ale manželka ještě u větším podezření ho měla a aby plné pravdy se dopídila, opětně ho tázala se, vstává-li dobrou noční a opouští-li ložnici svou proto, aby onu paní navštívil. Šlechtic přisvědčil, neznaje trapného nepokoje manželky své. Domnívajíc se, že nyní jistoty nabyla, cele zaslepiti se dala náruživostí a co učinila? Když

jedenkrát manžel její jako obyčejně noční dobou vyšel z pokoje, v zoufalosti vzavši nůž, podřízla si hrdlo, načež brzy skonala. Když pak šlechtic pobožnost svou byl vykonal, vrátil se do ložnice, opět ulehl: našel však lůžko zmáčené. I volal manželku svou, neobdržel však odpovědi; dotknuv se jí, našel, že bez citu a studena. Vzal tedy světlo a spatřil, že lůžko pokrváceno a choť s proříznutým hrdlem mrtva. Hned se toho domyslí, že ze žárlivosti se usmrtila. Co nyní učinil? Uzavřel pokoj a vrátiv se do kaple, poklekl před obrazem nejbláh. Panny a vzlykaje prosil takto: »Matko má, viz, jaké soužení mne stihlo. Nepotěšíš-li mne Ty, kam se obrátím? Považ, že pocta, kterou jsem Ti vzdával, vinna jest smrtí a zavržením manželky mé. Matko má! pomoci můžeš, račiž mi tedy pomoci!« Ano, kdo tuto Matku milosrdenství důvěrně prosí, obdrží, zač prosí; neboť sotva se domodlil, zaslechl volání sluzky: »Pane! pospěšte do pokoje, paní vás volá.« Šlechtic radostí sluchu svému nedůvěřoval. »Vrať se,« pravil, »a ohlédni, je-li tomu tak. — »Ano,« odvětila, když se opět navrátila, »jest tomu tak, pospěšte, neboť paní vás čeká.« Jde, otevře dveře a živou nalézá choť svou, která plačíc, k nohám jeho se vrhá a takto za odpuštění prosí: »Manžele můj! Rodička Boží pro modlitbu tvou pekla mne zbavila.« Radostí plačice spěchali oba do kaple, aby díky vzdali nejbl. Panně. Druhého dne sezval manžel všechny přátele své k hostině, při které choť jeho ukazujíc jizvu, která jí pozůstala, vypravovala, co se stalo. A všichni zahoreli láskou k Rodičce Boží.

Modlitba.

Matko svatého milování, živote náš, útočiště a naděje naše! víš, že Synu Tvému Ježíši Kristu nestačilo přímluvcem naším býti u Otce věčného

ustavičným; chtěl tomu, abys i Ty za smilování Jeho nám orodovala. Rozkázal, aby přímľuva Tvá spasení nám vymáhala a tak mocnou ji učinil, že vyprosí, cokoli ráčíš. K Tobě tedy, naděje bídňých, já nuzný hříšník se obracím. Doufám, ó Paní má! že pro zásluhy Ježíše Krsta a přímľuvou Tvou spasení dojdú. Tak doufám a důvěra má je tak silná, že kdyby věčné spasení mé bylo v rukou mých, do Tvých bych je položil; neboť více důvěřuji milosrdenství a ochraně Tvé, nežli všem dobrým skutkům mým. Matko a naděje má! neopouštěj mne, ač jsem to zasloužil. Viz bídu mou a ulituj mne. Pomozíš mi a zachraň mne. Vyznávám, že jsem vnuknutí a pomoci, které Jsi mi u Pána vyprosila, přechoasto zneužil; ale přívěťivost Tvá k bídňíkům a Tvá moc u Boha větší jest množství a ohavností hříchů mých. Nebesa i země vědí, že nezahyne, koho Ty chráníš. Byť všichni nade mnou se zapomenuli, jen Ty, Matko Boha všemohoucího, na mne nezapomeň. Rci Bohu, že jsem sluha Tvůj; rci Jemu, že mne chráníš, a zachráněn budu. Ó Maria! na Tebe spoléhám. V této naději žiji, v ní chci a doufám umřít, neustále volaje: Unica spes mea Jesus, et post Jesum Virgo Maria. Ježíš jest jediná naděje má a po Ježíši Panna Maria.

§ 2. Maria naděje hříšníků.

Když byl zemi stvořil, »učinil Bůh dvě světla veliká: světlo větší, aby panovalo nade dnem, a světlo menší, aby panovalo nad nocí« (Gen. I, 16) Slunce, dí kardinál Hugo, jest obraz Ježíše Krsta, Jehož světla požívají spravedliví, ve světle milosti Boží chodící; měsíc pak obraz Panny Marie, Jejížto prostřednictvím osvícení bývají hříšníci, kteří v noční tmě hříchů žijí. Že tedy Maria milostnou lunou bídňým hříšníkům, co činiti jest, táže se Innocenc III., nešťastníka, jenž do noci hříchů po-

bloudil? «Kdo do noci hříchu poklesl, nechať k měsíci pohlíží, k Marii lká. Poněvadž milost Boží ztrativ světla slunečního pozbyl, nechať k měsíci se obrátí, nechať Marii prosí, Kteráž ho jistě osvítí, aby seznal nešťastný svůj stav, a síly mu vyprosí, aby jej neprodleně opustiti mohl. Svatý Method praví, že přímlovou Marie Panny nesčíslné množství hříšníků ustavičně se obrací.

Jeden z čestných názvů, jimiž Církev svatá Rodičku Boží pozdravuje, a který ubohým hříšníkům obzvláště mysli dodává, jest onen z litanie lorentánské: »útočiště hříšníků!« V Starém Zákoně byla v Judsku některá místa, kamž zločincové když se utekli, zaslouženého trestu ušli. Nyní není tolik útulků, jako tehdáž, nýbrž jeden jediný, totiž Maria, o Kteréz dí Písmo: »*Slavné věci vypravují se o tobě město Boží*; (Žalm 86, 3.) s tím toliko rozdílem, že v městech Judských ne všichni zločincové aniž všechny druhy zločinů ochrany nalézali, kdežto pod pláštěm Panny Marie všichni hříšníci se zachrání, ať jakéhokoliv zločinu se dopustili. Stačíť k Ní se utéci, bychom jisti byli. Sv. Jan Damascenský klade Marii do úst slova: »Já jsem útočiště všem, kdož ke mně utíkají.« Stačíť k Marii se utéci, neboť tomu, kdož do tohoto města šťastně vešel, není třeba vyjednávati teprve o záchranu svou. »*Sejděte se a vejděme do města hrazeného a mlčme tam.*« (Iereim. VIII, 14.) Tímto hrazeným městem jest po výkladu bl. Alberta Velikého nejblahoslavenější Panna, v milosti a slávě utvrzená. »A mlčme tam;« neboť netroufáme-li si Pána Samého za odpuštění prositi, stačíť vejíti do tohoto města a mlčeti tam, anať Mar'ia za nás orodovati a prositi bude. Tou příčinou napomíná zbožný Benedikt Fernandez všechny hříšníky, aby pod plášť Panny Marie se utíkali takto: »Utecte, Adame a Evo! Utecte synové jejich, jenž Boha jste urazili! utecte a skryjte

se pod pláštěm Matky Marie.« Nevíte, že po svědectví sv. Augustina jesti jediným útočištěm, jedinou nadějí hříšníků? »*Spes unica peccatorum* — jediná hříšníků naděje,« tak Ji nazývá.

Také sv. Efrem oslovuje Marii takto: »Jediná oroduješ za hříšníky a vši pomoci zbavené. Zdráva tedy buď, záštito a útulku, který jediné hříšníky přijímá a chrání. Totéž chtěl po výkladě jednoho spisovatele říci David slovy: »*Tu mne ukryl v stánek svém.*« (Žalm 26, 5.) Kdo je tímto stánkem Božím, ne-li Maria? Tak Ji sv. Ondřej Kretenský nazývá: »Stánek Bohem učiněný, do kterého toliko Bůh Sám vešel, velikých vykonat tajemství vykoupení!«

Na tuto pravdu narážejí pravil sv. otec Bas I Veliký, že Hospodin učinil Marii veřejnou nemocnicí, v které uboží a vši pomoci zbavení churavci útulku nalézají. Již pak táži se, kdo v nemocnici, vlastně pro chudé zřízené, má nejdříve ošetření dojíti, ne-li právě nejchudobnější a nejchuravější? Kdo tedy obzvláště bídny, poněvadž zásluh zcela prázden a duševní nemocí, totiž hříchy, sklíčen, volej k Marii: Ó Paní má! Ty's útočiště ubohých churavců, nezavrhuj mne; neboť všech ostatních jsa bídnejší a churavější největší mám právo pomoci Tvé se dovolávati. I my tedy k Marii volejme se sv. Tomášem z Villanovy: »Maria! my uboží hříšníci nenalzáme mimo Tebe jiného útočiště; Ty's jediná naděje naše, které svěřujeme spasení. Ty's jediná u Ježíše orodovnice, ku které všickni se obrácíme.«

V zjeveních sv. Brigity nazývá se Maria hvězdou, která předchází slunce. Tím naznačuje se, že jistým jest znamením brzkého obohacení milostí Boží, když v duši hříšníkovi pobožnost k Rodičce Boží povstává. Aby důvěru hříšníkův v ochranu Marie Panny rozmnožil, slavný světec Bonaventura staví jim na oči moře bouřné, na jehožto vlnách hříšníci

s lodi milosti Boží svržení, výčitkami svědomí a bázní spravedlnosti Boží zmítání beze světla a vůdce posledního kmitu naděje pozbývají a již již hynou, až jim Pán ukazuje Marii, Kterouž všickni hvězdou mořskou nazývají, a hlasitě k nim volá: Ubozí již již ztracení hříšníci! Nezoufejte; pozvedněte oči svých k této krásné hvězdě; vzmužte se doufanlivě, neboť ona vás z této bouře vysvobodí a do přístavu spasení uvede.

Totéž dí sv. Bernard: »Nechceš-li, aby tě vlny pohltily, pozřej na hvězdu a Marii za pomoc vzývej.« Neboť po výroku zbožného Blossia jedinou jesti záchranou těch, kdož Boha urazili; nejbezpečnějším útočištěm všech, jež pokušení, útrapa aneb nátisk jakýkoli svírá. Tato Matka milosrdenství velmi dobrotivě přijímá nejen spravedlivé, nýbrž i hříšníky a zoufalce. Vidí-li, že se k Ní utíkají, že upřímně pomoci Její hledají, neprodleně jim pomáhá, je přijímá, u Syna Svého odpuštění jim vymáhá. Nikým nepohrdá, byť sebe nehodnější byl; nikomu pomoci neodpírá, nýbrž všecky těší. Slovem, sotva's Ji vzýval, již tu pomoc Její. Přesladkou dobrotivosti Svou dovede mnohdy z hříšného sna probuditi a roznítiti k službě Své i ty, kdož Boha nejdále se vzdálivše, nejhloub do kalu hříchu poklesli. Tak připravuje prostřednictvím Svým hříšníky ku přijetí milosti Boží, že posléze spasení věčného docházejí. Bůh obdařil tuto milovanou dceru Svou proto srdcem tak útrpným a laskavým, aby za prostřednictvím Ji vzývati nikdo se nebál. Nemůže tedy zahynouti, končí zbožný Blossius, kdož v srdci svém kvítka pobožnosti k Rodičce Boží vytrvale a pokorně pěstuje.

Maria javorem sluje. »*Jako javor vyvýšena jsem.*« (Sir. XXIV, 19). To budiž hříšníkům znamením, že jako javor pocestným stín poskytuje a chladem svým od parna slunečního chrání, tak

i Maria hříšníky zve, aby v stínu ochrany Její se skryli, vidí-li, že hněv Božské spravedlnosti proti nim vzplanul. Prorok Isaiáš želaje na Židy zvolal: *»Aj, Ty rozhněval jsi se, a zhřešili jsme . . . Není, kdo by povstal a přidržel se Tebe,«* (LXIV, 5. 7.) kterážto slova Bonaventura svatý takto vykládá: *»Před Marií nebyl, kdo by se byl odvážil, zadržeti hněv Boží«*; hněvá-li se však nyní Hospodin na hříšníka, a ujme-li se ho Maria, zadrží Syna Svého, aby ho neztrestal, nýbrž spasil. A dále dří, že Maria toho nejschopnější, ba že by rukou Svou i meč spravedlnosti Boží zadržela, aby hříšníka neproklál. Totéž Richard a sc. Laurentio jasněji vykládá, řka, prve než Maria se narodila, že Hospodin stěžoval si, že není, kdo by Jej zdržoval, aby hříšníků neztrestal; nyní však že Maria Jej usmíruje.

Tou příčinou dodává sv. Basil následovně hříšníkům myslí: Nezoufej, hříšníče! nýbrž ve všech potřebách k Marii se utíkej, za pomoc Ji vzývej, vždy Ji ochotnu nalezneš přispěti tobě; neboť po vůli Boží všem pomáhá v nouzi veškeré. Tato Matka milosrdenství tak vroucně si žádá zachrániti hříšníků právě nejbídnějších, že jich Sama i hledá, aby jim pomohla, a předobře ví, když se k Ní utíkají, jak by je Pánu opět příjemnými učinila.

Když Isákovi zvěřiny zachtělo se, zaslíbil Esauovi za ni požehnání. Že však Rebeka si přála, aby druhý syn její Jakob obdržel požehnání, poručila mu, aby dva kozelce jí přinesl, že je po chuti Isákově připraví. *»Jdi k stádu, přines mně dva kozelce nejlepší.«* (Gen. XXVII, 9.) Sv. Antonín dří, že Rebeka byla obrazem Marie Panny, Kteráž k andělům praví! Přineste mi hříšníky (ti totiž kozelci naznačení jsou), neboť jim bolest nade hříchů a úmysl upřímného polepšení vyprosím a tak je uchystám, že Bohu opět budou milí a příjemní.

Opat Franko totéž jasněji vykládá, řka, že Maria tyto kozelce tak připraviti umí, že jako jelen, ba mnohdy i lépe chutnají.

Nejbl. Panna Sama zjevila svaté Brigitě, že není na světě hříšníka Bohu tak odporného, kterýž by, když k Ní se uteče a za pomoc Ji vzývá, k Bohu se nenavrátil a milosti Jeho opět nenabyl. Také zaslechla jednou sv. Brigita Ježíše Krista řkoucího k Matce Své, že by i ďáblu milosti Boží opět dobytí mohla, kdyby tento se pokořil a o pomoc Ji vzýval. Ovšem pyšný duch tento nikdy se nepokoří tak, aby Marii za ochranu vzýval; kdyby se však státi mohlo, že by se pokořil a za pomoc Ji vzýval, byla by Maria dosti milosrdna i mocna, přímluvou Svou odpuštění u Boha mu vyprositi i spasení věčného. Co však nestane se ďáblu, hříšníkům stane se, již k této Matce milosrdenství se utíkají.

Archa Noemova taktéž příhodně vyobrazovala Pannu Marii, neboť jako v ní všechna zvíř pozemská se zachránila, naleznou také všichni hříšníci, již pro nepravosti a hříchy těla zvířatům se podobají, pod pláštěm Marie Panny útulek s tím ovšem rozdílem, že archa zvířata přijala a zvířata zachovala, a vlk vlkem zůstal a tygr tygrem, kdežto pod pláštěm Marianským vlk ovečkou a tygr holubicí se stane. Sv. Gertruda viděla jednou Marii a pod širokým pláštěm Jejím dravce druhu rozličného, levharty, lvy, medvědy; i pozorovala, že nejblahosl. Panna nejen jich nezaháněla, nýbrž milostně je přijímala a jim lichotila. Svěťice seznala, že tito dravci jsou nešťastní hříšníci, kteréž Maria laskavě přijímá, jakmile k Ní se utíkají. Právem tedy oslovuje Bernard svatý nejblah. Pannu takto: Ó, milá Paní! Ty žádného hříšníka se neštítíš, jenž k Tobě se obrací, byť skvrny hříchů jeho sebe šerednějším ho učinily a ohyzdnějším. Jakmile Tě za pomoc

prosí, nezdráháš se milostivou rukou Svou z prohlubně zoufalosti jej vysvoboditi. Děkujeme a velebmež Boha, že Tebe, ó Maria, Matko lásky nejhodnější, tak tichou a přívětivou i k nejbídnějším hříšníkům učiniti ráčil! Nešťasten, kdo Tě nemiluje a v Tebe nedoufá, ač k Tobě utíkati se může. Kdo Marii Pannu nevzývá, zahyne; zahynul-li ale kdo, jenž k Marii se utíkal?

Písmo sv. vypravuje, že Booz dovolil zbožné Ruth sbíratí klasy, kteréž zůstávaly po žencích. »*Sbírala klasy za ženci.*« (II. 3.) Sv. Bonaventura o tom činí poznámku: Jako Ruth našla milosti před očima Boozovýmá, tak Maria našla milosti před očima Páně, aby sbírala klasy, kteréž zůstávaly po žencích. Ženci jsou dělníci na vinici Páně, missionáři, kazatelé, zpovědníci, již práci svou den co den duše pro Boha sbírají a získají. Jsouť pak duše tvrdošíjné a zatvrzelé, které i tito dělníci opouštějí; a těchto opuštěných klasů toliko Maria mocnou přímluvou Svou zachrániti může. Jak nešťastné by byly, kdyby se ani od té dobrotivé Paní sebrati nedaly! Ba, skutečně by zahynuly a věčného zavržení neušly. Blaze ale tomu, kdož k této dobré Matce se utíká! Není na světě, dí zbožný Blossius, není na světě hříšníka, jenž by tak byl zkažen a v nepravostech svých tak pohřížen, aby Maria Ho štítla se a zavrhla. Nikoliv! hledá-li takový u Ní pomoci, může a chce tato dobrá Matka se Synem Svým ho opět usmířiti a odpuštění mu vyprositi.

Právem tedy pozdravuje Tě, nejlaskavější Královno má, sv. Jan Damašský názvem: Naděje zoufalcích (Spes desperatorum); právem nazývá Tě sv. Vavřinec Justinian: nadějí zločinců (delinquentium Spes); sv. Augustin: jedinou nadějí hříšníků (Spes unica peccatorum); sv. Efrem: bezpečným přístavem

v moři tonoucích (naufragorum Portus tutissimus). Ano tento Tebe i obranou zatracenců (Protectrix damnatorum) nazývá. Právem posléze sv. Bernard zoufalce napomíná, aby nezoufal, a radostně a něžně oslovuje Ji, nejdražší Matku svou, slovy láskou dýšícími: »Ó, Panovnice má! kdo by v Tebe nedoufal, když i zoufalým pomáháš? Jsem jist, že kolikrátkoli k Tobě se utečeme, všeho dosáhneme, čeho si přejeme; v Tebe tedy doufej, kdo již již zoufá. Sv. Antonín vypravuje, že hříšníku jakémus, jenž milosti Boží pozbyl, zdálo se, jako by před soudnou stolicí Boží stál, kdež ďábel naň žaloval, Maria ale jeho se zastávala. Nepřítel přinesl proti ubohému dlužníku všech jeho hříchů seznam, který na váze spravedlnosti Boží daleko více vážil všech dobrých skutkův jeho. Než co učinila mocná Orodovnice jeho? Položila laskavou ruku Svou na druhou váhu, takže sklesla na prospěch ctitele Jejího. Tím naznačila, že odpuštění mu vyprosí, pakli život svůj polepší, což také tento hříšník učiniv, zbožně živ byl.

Příklad.

Ctihodný Jan Herolt, jenž z pokory školákem se nazýval, vypravuje o jakémsi manželu, že v nemilosti Boží žil. Manželka jeho, žena ctnostná, nemohouc toho dosáhnouti, aby hřích svůj opustil, prosila jej, aby v bídém stavu svém alespoň nepatrnou pobožností Marii Pannu uctil, kdykoliv totiž uvidí obraz Marianský, aby jedním zdrávasem jej poctil. Muž pobožnost tuto skutečně konati počal. Když pak jednou noční dobou zhřešiti chtěl, spatřil světlo, ku kterémuž došed poznal, že to svítlna před posvátným obrazem, představujícím Marii s Ježíškem na rukou. Hned se dle zvyku svého Zdrávas Maria pomodlil; ale co spatřil? Děťátko

ranami zjizvené, z nichž čerstvá krev řinula. Zděšen a spolu pohnut vzpomněl, že hříchy svými Spasitele tak zranil, i počal hořce plakati. Spatřiv, že Ježíšek od něho se odvrací, obrátil se poděšen k nejblah. Panně vzlykaje: »Matko milosrdenství! Syn Tvůj mne zavrhuje. Mimo Tebe, Matku Jeho nenaleznu milosrdnější a mocnější orodovnice. Královno má! pomozíš, oroduj za mne!« Rodička Boží s obrazu takto odvětila: »Vy hříšníci, Matkou milosrdenství mne nazýváte; avšak neustáváte činiti mne Matkou bolesti, obnovujete přehořké utrpení Syna mého i bolesti mé.« Že však Maria nepropouští bez útěchy, kdož Ji vzývá, obrátila se k Synu Svému prosíc, aby tomuto nešťastníku odpustil. Vidouc pak, že Ježíš odpustiti mu nehodlá, položila nejbl. Panna děťátko do výklenku a poklekla před Ním řkouc: »Synu můj! nepovstanu dříve, dokud tomuto hříšníku neodpustíš.« Načež Ježíš Jí odpověděl: »Matko má! ničeho Ti odepříti nemohu; chceš, abych mu odpustil? Z lásky k Tobě mu odpouštím; nechať přijde a zulíbá rány mé.« Hořce slze přistoupil hříšník a zlíbal rány Páně, jež se ihned zacelily. Posléze ho Pán Ježíš objal na znamení odpuštění. Hříšník napraviv život svůj, od toho dne Bohu mile žil a za celý život vroucně ctil a miloval nejbl. Pannu, Kteráž tak velikou milost mu vyprosila.

Modlitba.

Nejčistší Panno Maria! kořím se nejsvětějšímu srdci Tvému, v němž zalíbení a odpočinutí nalezl Pán, srdci Tvému, plnému pokory, čistoty a lásky Boží. Já nešťastný hříšník blížím se k Tobě se srdcem zraněným a poskvrněným. Neodvracej se ode mne, Matko laskavá! nýbrž to právě rozmnožíš útrpnost Tvou a přiměj Tebe mně pomoci. Neračiz u mne ctností nebo zásluh hledati, že mi pomůžeš!

Ztracen jsem a nezasluhuji než peklo. Ale toliko na důvěru, kterou v Tebe skládám, račiž, prosím, pohlížeti a na dobrou vůli mou polepšiti se. Rozpomeň se, co Ježíš pro mne učinil a přetrpěl a pak, můžeš-li, opusť a zavrhni mne. Vzpomeň na všechny bolesti celého života Jeho, na zimu, kterou v chlévě snášel, na útěk Jeho do Egypta, na krev, kterou prolil, na chudobu, pot, zármutek a smrt, kterou z lásky ke mně u přítomnosti Tvé přetrpěl. Z lásky tedy k Ježíši račiž se mne ujmouti i zachrániti. Ó, Matko má! nemohu, nechci se obávati, že mne zavrhneš nyní, kdežto k Tobě se utíkám, pomoci Tvé se dovolávám. Kdybych toho se obával, ukřivdil bych Tvému milosrdenství, které vyhledává bídých a jim pomáhá. Ó, milá Paní má! neodepři milosrdenství Svého tomu, jemuž Ježíš Krve Své neodepřel. V zásluhách Krví Jeho dobytých nebudu ale podílu míti, neodporučíš-li Ty mne Bohu. Skrze Tebe naději se spasení svého. Neprosím Tě za bohatství, důstojnost a jiné statky tohoto světa; za milost Boží Tě ale prosím, za lásku k Synu Tvému, za milost, abych plnil vůli Jeho, za nebe, abych Boha na věky miloval. Je-li Tobě lze oslyšeti mne? Není! Ty mne nyní vyslyšíš, jak doufám; již za mne oroduješ, již mi žádaných milostí dobýváš; již mne v ochranu Svou přijímáš. Matko má! neopouštěj mne! neustávej orodovati za mne, až mne blahoslaveného spatříš v nebesích u nohou Svých, kdež Tě velebiti, Tobě díky vzdávati budu na věky. Amen.

ČÁST ČTVRTÁ.

K Tobě voláme, vyhnaní synové Evy.

§ 1. Jak ochotně pomáhá Maria tomu, kdož Ji vzývá.

My ubozí synové nešťastné Evy, viny její účastenství majíce a k témuž odsouzení trestu, který byl jí uložen, bloudíme v tomto slzavém údolí bez domova, vyhnaní jsouce z otčiny své, a zármutkem pláceme přemnohých těla i duše bolestí. Blahoslavený však, kdo uprostřed této bídy často se obrací k potěšení světa, k útočišti hříšníků, k vznešené Matce Boží a pobožně Ji vzývá a za pomoc prosí. *»Blahoslavený člověk, kterýž mne slýchá a kterýž bdí u dveří mých na každý den.«* (Přísl. VIII, 34.) Blahoslavený, dí Maria, kdož rady mé slýchá a u dveří milosrdenství mého ustavičně prodlévá, vzýváje mne za přímluvu a pomoc. Církev svatá nás dítky své sama učí, že nábožně a důvěrně a stále k této milostné ochranitelce své utíkatí se máme, poroučejíc, abychom Marii obzvláštním způsobem ctili, abychom prodlením roku mnohé slavnosti Ji na počest slavili, aby jeden v témdni den úctě Marianské byl zasvěcen, aby duchovní světští

i řeholní denně v hodinkách jménem veškerého lidu křesťanského Ji vzývali a aby všichni věřící denně třikráte k znamení zvonu Ji pozdravovali. Tento Církvě úmysl nejlépe seznáme, vzpomeneme-li, že si přeje, abychom v každém obecném soužení k Rodičce Boží se utíkali devítidenní pobožností, veřejnými prosbami, průvody, navštěvováním chrámů a obrazů Ji zasvěcených. Také Maria si přeje, abychom Ji ustavičně vzývali a prosili, ovšem nepřeje si toho proto, jako by naší služby a pocty se doprošovala, která bez toho se nedá přirovnati k tomu což Ji přísluší, nýbrž aby důvěra naše a pobožnost k Ní se rozmáhala, nám pak za to více pomoci a útěchy od Ní se dostalo. »Maria Sama hledá« (dí sv. Bonaventura), »kdož by pobožně a uctivě k Ní se přiblížil; takové miluje, takové živí, takové za dítky Svě přijímá.«

I to podotýká sv. Bonaventura, že Ruth byla obrazem Panny Marie, jelikož jméno Ruth znamená vidoucí a spěchající; neboť sotva bídu naši spatří, již také spěchá, aby nám pomohla milosrdenstvím Svým. A Novarin dokládá, že tak velice touží pomáhati nám, že prodlévati Ji ani není lze; a poněvadž neschrání lakotně milostí Svých, nemešká také jakožto Matka milosrdenství a co nejdříve milostné poklady sluhům Svým rozděluje.

Ó, jak ochotně tato dobrotivá Matka naše pomáhá těm, kdož Ji vzývají »*Dva prsy Tvé, jako dvě mladých dvičátek srních*« (Pís. Sal. IV. 5.) čteme v Písmě, kterážto slova Richard a sc. Laurentio vykládá tak, že spěch Marie Panny podávati mléko milosrdenství těm, kdož za ně prosí, běhu srnek podobá se. Týž spisovatel jistí, že milosrdenství Panny Marie každý dochází, kdož Ji vzývá, byť jedině toliko Zdravas se pomodlil. Tou příčinou dí také Novarin, že nejbl. Panna netoliko spěšně,

nýbrž téměř letmo pomáhá těm, kdož Ji vzývají Prokazujíc nám milosrdenství, Boha následuje Maria dí týž spisovatel; neboť jako Pán bez meškání spěchá prosebníkům Svým ku pomoci, úplně věren jsa plnění slibu Svého: *»Froste a bude vám dáno;«* (Luk. XI. 9.) tak i Maria neprodleně spěchá ku pomoci těm, kdož Ji vzývají.

Z toho poznáváme také, kdo byla ta žena, o které zjevení dí, že jí byla dána dvě křídla veliké orlice, aby letěla na poušť. *»A dána jsou ženě dvě křídla veliké orlice, aby letěla na poušť.«* (XVII. 14.) Ribeira dí, že těmato křídlyma naznačena jest láska, která ustavičně k Bohu povznáší. Ale Amadeus zase praví, že křídlyma naznačena jest rychlost, kterou Maria serafy daleko za Sebou zůstavujíc, ustavičně dítek Svých se ujímá. Proto dí evangelium sv. Lukáše, že Maria nikoli pomalu, nýbrž s chvátáním celou cestu vykonala, aby Alžbětu navštívila a celou rodinu milostmi zahrnula. *»Maria odešla s chvátáním na hory,«* (I. 39.) kdežto navracejíc se nespěchala. Proto dále se dí v písni písni, že ruce Panny Marie jsou jakoby na soustruhu krouženy. *»Ruce Jeho jsou jako válečkové zlati.«* (I. 14.), což Richard a sc. Laurentio vykládá, že jako práce soustružnickova nejsnadnější a nejrychlejší, tak i Maria všech ostatních Svatých spěšněji ctitelům Svým pomáhá. Převroucně přeje si potěšiti všechny, dí Blossius, a sotva zaslechne nějakou prosbu, již laskavě ji vyslyšajíc ku pomoci spěchá. Právem tedy Bonaventura sv. nazývá Marii spásou všech ji vzývajících, jako by řekl, že stačí, když spasení žádostiví tuto Rodičku vzývají, kteráž dle slov Richarda a sc. Laurentio prosícím vždycky ochotně pomáhá. Neboť i Bernardin de Bustis dosvědčuje, že větší má žádost naše vznešená Paní dobré nám prokazovati, nežli my si přejeme je obdržeti.

Když se k nohám Jejím utečeme, nesmí

množství hříchův našich zeslabiti důvěru naši, že nás vyslyší. Jestli Matkou milosrdenství a není lze představit si milosrdenství tam, kde bídý není. Jako tedy dobrotivá matka neštítí se ošetřovati syna malomocného, ačkoli úklid takový pracný i odporný, tak i dobrá Matka naše nemůže opustiti nás k Ní se utíkající, byť i velice byl pokročil zápach hříchův našich, kteréž vyléčiti má. To chtěla Maria Sama naznačiti, když sv. Gertrudě se zjevivši, rozeštlá plášť Svůj, aby pod ním všechny ukryla, kdož se k Ní utíkají. Spolu viděla tato světice, že i andělé ctitelů Mariánských bedlivě chrániti se snaží od útoků ďábelských.

Slitování dobré Matky naší jest tak veliké, tak veliká Její láska k nám, že nečeká ani, až ji za pomoc vyzýváme. *»Předchází ty, kdož Ji jsou žádostivi, aby se jim prve ukázala.«* (Moudr. VI. 14.) Tato slova Písma vykládá sv. Anselm o Marii řka, že předchází pomocí Svou ty, kdož Ji vzývají. Z toho lze posouditi nám, jak mnohých milostí od Boha nám dobývá prve, než Ji za ně prosíme. Pročež po výroku Richarda a sc. Victore Maria nazývá se *»měsícem«* (*»krásná jako měsíc«*), proto že těm, kdož Ji vzývají, jako měsíc nejen ku pomoci spěchá, nýbrž dobra našeho tak velice jest žádostiva, že v bídě předchází prosby naše, a milosrdenství Její rychlejší jest naší prosby za přispění. A to po mínění Richardově odtud, že srdce Panny Marie soustrastí tak jest přeplněno, že v okamžiku, jakmile bídu naši spatří, mlékem slitování přetéká, anož přívětivé této Královně není ani lze, aby potřeby duševní znajíc, nepomohla.

Tuto velikou s bídou naší útrpnost Svou, kteráž Ji nutká, aby nám pomohla, byť bychom k Ní ani neobrátili se, projevila Maria již zde na zemi při svatbě v Káni, jak napsal sv. Jan v II. kapitole evangelia svého. Tato útrpná Matka zna-

menala zármutek snoubenců bolestně nesoucích, že při hostině vína se nedostává, a nebyvši ani požádána, pouze hnutím dobrotivého srdce Svého, nemohouc bez útrpnosti viděti zármutek cizí, prosila Syna Svého, aby je potěšil, sdělivši Mu nedostatek rodiny krátkými slovy: »*Vinum non habent — nemají vína.*« (II. 3.) Na to učinil Pán kýžený, všeobecně známý zázrak, proměniv v štoudvích vodu ve víno, aby rodinu potěšil, více pak aby útrpné srdce prosící Matky Své upokojil. Jestliže tedy Maria, končí Novarin, neprošena tak ochotně v nouzi pomáhá, což teprve přispěje tomu, kdož k Ní za pomoc volá. Kdo by pak se domníval, že Maria mu nepomohla na prosby jeho, nechť vzpomene na slova Innocence II., jenž dí: »Kdo Ji vzýval a nebyl od Ní vyslyšen?« »Kdo Tebe, nejvyšší Panno, kteráž všem bídným pomoci a hříšníkům i nejopuštěnější zachrániti můžeš,« volá také ctihodný Eutychian, »kdo mocnou ochranu Tvou vzýval kdy, abys ho nevyslyšela? V pravdě nikdo a nikdy.« Ovšem nikdy nestalo se to a také nestane. Připouštím, dí sv. Bernard, aby nemluvil o milosrdenství Tvém a je nevelebil, kdož se pamatuje, že by v nouzi Tě byl vzýval a že Ty's mu nepřispěla. Dříve nebesa i země pominou, dí zbožný Blossius, než by Maria odepřela pomoci tomu, kdož Ji s úmyslem čistým a důvěrně za přispění prosí. A Anselm svatý hledí důvěru naši povzbuditi slovy: Vzýváme-li Rodičku Boží, můžeme pomoci Její nejen jisti býti, nýbrž mnohdy rychleji vyslyšení a zachráněni býváme, vzývajíce svaté jméno Maria, nežli třeba jméno Spasitelovo Ježíš. Čímž říci chce, že rychlejší pomoci nalézáme u Matky než u Syna, ne že by Maria Syna Svého mocnější byla, ježto víme, že Ježíš Kristus jediný jest Vykupitel náš, který zásluhami Svými samotný spasení nám dobyl a denně dobývá: nýbrž proto, že utíkající se k Je-

žíši Kristu vzpomínáme spolu na Soudce svého nevděčníky trestajícího, což nás důvěry k vyslyšení potřebné zbaviti může. Prosíme-li ale Marii kteráž jakožto Maria milosrdenství a orodovnice nemá úkolu jiného, leč útrpnost s námi míti a hájiti nás, zdokonalí se a vzroste důvěra naše. Mnohdy neobdržíme, zač Boha prosíme, kdežto Marii prosíce, hned dosahujeme. Odkud to? Není to odtud, odpovídá Nicefor, že by Maria Boha mocnější byla, nýbrž odtud, že Bůh Matku Svou tímto způsobem ctíti ustanovil.

Krásný jesti slib, který dopuštěním Pána samého o tom zaslechla Brigita svatá. Čtemeť v první knize zjevení této světice, že jednou slyšela, jak Ježíš Kristus s Matkou Svou rozmlouvaje pravil: Matko má! žádej ode mne cokoliv, nikdy Ti v ničem neodepru: a věz, že všem, kdož mne pro lásku Tvou za nějakou milost prosí, slibuji, že je vyslyším, byť i hříšníci byli, mají-li toliko vůli upřímnou polepsiti se. Totéž zjeveno sv. Gertrudě, kteráž také slyšela Spasitele našeho řkoucího k Marii, že z všemohoucnosti Své postupuje Ji milost, prokazuje milosrdenství hříšníkům Ji vyzývajícím, jak Samaráčí. Vyzývejme tedy důvěrně tuto Matku milosrdenství a volejme k Ní se sv. Augustinem: »Vzpomeň, ó nejdobrotivější Panno Maria, že nebylo od věků slýcháno, abys koho opustila, jenž k Tobě utíkal.« Odpusť mi tedy, pravím-li, že nechci býti prvním nešťastníkem, jenž k Tobě se utíkáje byl by opuštěn.

Příklad.

O moci této modlitby přesvědčil se zvláště sv. František Sáleský, jak v životopise jeho se vypravuje. Jsa totiž as 17 let stár, studoval tento světec v Paříži, zcela se oddávaje zbožnosti a milování Boha, v čemž jakoby sladké radosti rajske nalézal.

Aby jej zkoušel a pak úzeji k Sobě připoutal, dopustil naň Pán Bůh pokušení ďábelské, kteréž mu vnukalo, že čiň co čiň všechno jest marné, anýž úradky Boží jej zavrhlý. Spolu ponechal jej Bůh tehdáž v takové tmě a vyprahlosti duševní, že jej ani nejdojemnější vzpomínky na dobrotu Boží nerozehřály. Tím pokušení jen více se rozmohlo a srdce zbožného jinocha tak zkormoutilo se, že v úzkosti a opuštěnosti této chuti k jídlu, spaní, barvy i všeho rozmaru pozbyl a ode všech, kdož ho viděli, litován byl. Dokud krutá tato bouře trvala, zoufalé toliko i bolestné myšlénky a slova na mysli tanuly světci. »Mám tedy, (pravil, jak v životopise jeho se vypravuje,) mám tedy zbaven býti milosti Boha mého, Jenž mi dosud tak přívětiv byl a laskav? Mám tedy, ó lásko, ó krásu, které všecku náklonnost svou jsem věnoval, příště útěchy Tvé postrádati? Nemám Tě, nejblah. Matko Boží, nejkrásnější dcer jerusalémských, nemám Tě nikdy spatřiti v nebesích? Než, byť bych na věky nespasil spanilé tváři Tvé, nedopust' alespoň, Panovnice má! abych v pekle se Ti rouhal a zlořečil.« Tak něžně cítilo toto zarmoucené a láskou k Bohu a k nejbl. Panně roznícené srdce. Posléze ráčil ho Pán Bůh tohoto pokušení, které po celý měsíc trvalo, zbaviti a sice prostřednictvím Potěšení světa, nejbl. Panny Marie, které světec již dříve panictvím se zaslíbil a v kterouž, jak říkával, všecku naději byl položil. Ubíraje se totiž jednoho večera k domovu, vešel do chrámu, v němž na stěně spatřil tabulku a na ní modlitbu sv. Augustina: »Vzpomeň, ó nejdobrotivější Panno Maria, že nebylo od věků slýcháno, abys koho opustila, jenž se k Tobě utíkal.« I poklekl před oltářem Rodičky Boží a říkal vroucně modlitbu tuto. Obnoviv slib čistoty, zaslíbil, den co den, že se pomodlí růženec a doložil: »Královno má! oroduj za mne u Syna Svého,

k Němuž obrátiti se ostýchám. Matko má! nemohu-li já nešťastník v budoucím životě Spasitele světa milovati, ačkoliv uznávám, jaké lásky je hoden, vypros mi alespoň milost, abych Ho zde na zemi ze vší síly miloval. Za tuto milost Tě prosím, trvaje, že mi ji neodepřeš.« Takto lkal k nejblah. Panně a s neobmezenou důvěrou odevzdal se do vůle Boží doufaje v milosrdenství Božské. A aj, sotva modlitbu dokonal, mžikem zbavila ho Matka Boží pokušení; ihned nabyl vnitřního pokoje a s ním opět zdraví tělesného. Od toho dne zůstal nejhorlivějším ctitelem Marianským a po celý život neustal kázáními a spisy svými chválu Její hlásati a milosrdenství velebiti.

Modlitba.

Ó, Matko Boží, Královno andělů a naděje lidí! vyslyš toho, jenž k Tobě volá a se utíká. Viz mne tuto u nohou Svých! Já bídny pekla otrok věnuji se na vždy službě Tvé a nabízím se, že po celý život budu Ti sloužiti a ctíti Tebe ze všech sil. Nahližím ovšem, že služba tak nízkého a bídneho porobka, jako já jsem, není Tobě na poctu, poněvadž jsem Syna Tvého a Spasitele svého Ježíše Krista tak často urážel. Přijmeš-li však nehodného za služebníka Svého, a obrátíš-li prostřednictvím Svým srdce jeho a učiníš-li jej hodným sluhou Svým, bude Ti toto milosrdenství Tvé s větší poctou, než jakou já bídny Tobě kdy prokázati mohu. Přijmiž mne tedy, Matko má! a nezamítej mne. Věčné slovo sstoupilo s nebe na zemi, aby takových ztracených oveček hledalo, a aby je spasil, ráčilo státi se Synem Tvým; a Ty bys pohrdla takovou ovečkou, která přichází k Tobě, aby Ježíše našla? Výkupné za záchranu mou již je vyplaceno. Můj Spasitel již prolil Krev Svou, kteráž nekonečné

množství světů vykoupiti mohla. Nezbývá, leč abych i já Krve této účastenství měl. A to závisí na Tobě, Panno požehnaná! Na Tobě závisí, praví mi sv. Bernard, abys ze zásluh této Krve udělila, komukoliv ráčíš. Na Tobě závisí, praví také sv. Bonaventura, že spasen bude, koho spasiti ráčíš. Pomoz mi tedy, Královno má! spasena mne učiň; Tobě odevzdávám dnes duši; hlediž ji zachrániti. Ó, Spáso Tebe vzývajících! (o Salus Te invocantium!) končím slovy téhož sv. Bonaventury, zachraň mne!

§ 2. Jak mocně Maria brání těch, kdož v pokušení ďábelském ji vzývají.

Maria jest nejen Královnou nebes a Svatých a Světic Božích, nýbrž i Královnou pekla a duchův zlých, protože je ctnostmi Svými rekovně přemohla. Hnedle po stvoření světa předpověděl Hospodin pekelnému hadu slavné nad ním vítězství a panování Královny naší. Oznámil mu, že na svět přijde žena, která ho přemůže. »*Nepřítelství položím mezi tebou a ženou . . . onať potře hlavu tvou.* (Gen. I, 15.) Která to ale byla žena, tato nepřítelkyně hada pekelného, ne-li Maria, která pokorou a svatostí života Svého na vždy ho přemohla a moc jeho zlomila? »Onou ženou byla jest nám Rodička Pána našeho Ježíše Krista zaslíbena,« dosvědčuje sv. Cyprian. A proto dí tento světec, »neřekl Hospodin »kladu«, nýbrž »položím nepřítelství«, aby slova ta nemohla o Evě se vykládati.« Hospodin pravil: »*Nepřítelství položím mezi tebou a ženou,*« aby naznačil, že peklo přemůže nikoli Eva již žijící, nýbrž jiná od této pocházející žena, kteráž (po slovu sv. Vincence Ferrerského) prvním rodičům našim větších pokladů dobytí měla, než hříchem svým pozbyli. Maria je tedy ta mocná a vznešená žena, kteráž ďábla přemohla a hlavu jeho potřela, jak

Hospodin Sám připojil: *»Onať potře hlavu tvou.«* Někteří ovšem nerozhodli se, mají-li slova ta o Marii aneb spíše o Ježíši Kristu vykládati, jelikož v řeckém překladě čteme: *»On potře hlavu tvou«*; v našem ale překladě latinském (od sněmu Tridentského jediné schváleném) čteme *»Onať«* a nikoli *»On«*; a tak i svatý Ambrož, svatý Jeronym, svatý Augustin, sv. Jan Zlatoústý a mnozí jiní učitelé církevní vykládali. Než buď tomu jak buď, pravda jistá jest ta, že buď Syn prostřednictvím Matčiným aneb Matka mocí Synovou ďábla přemohla, tak že tento pyšný duch ku svému zahanbení od této po-
žehnané Panny potřen a přemožen zůstane, jak sv. Bernard učí. A proto jako v boji přemožený otrok navždy podroben jest rozkazům této Královny. Sv. Bruno dí, že Eva ďáblem byvši přemožena, smrt a tmu způsobila, nejblah. ale Panna zvítězivši nad ďáblem, životem a světlem nás obdařila. I upoutala nepřítel našeho tak, že nemůže se hnouti, ani ctitelům Jejm uškoditi.

Richard a sc. Laurentio krásně vykládá slova z knihy Přísloví vzatá: *»Dověřuje se v ni srdce muže jejího, a kořistí nemá nedostatku.«* (XXXI, II.) Dověřuje se v Ni srdce muže Jejího, totiž Krista, a kořistí nemá nedostatku; neboť obohacuje Snoubence Svého kořistí, kterouž ďáblu odjala. Kornel a Lapide ale takto je vykládá: Bůh svěřiv srdce Ježíšovo Marii, úkol Jí uložil, aby lidi k milování tohoto srdce pohnula. A tím způsobem kořisti nebude míti nedostatku, získaných totiž duší; neboť Maria obohacuje Ježíše dušemi, které peklu vychvacuje a mocným přispěním Svým z rukou ďábel-
ských vysvobozuje.

Palma jest jak známo znamením vítězství; pročez Královna naše před tváří všech mocností na vznešený trůn jest povýšena, palmě podobna, na znamení jistého vítězství všech, kdož ochrany u Ní

hledají. *„Jako palma v Kádes jsem vyvýšena,* (Sir. XXIX, 18.) t. j. abych bránila vás, jak Albert Veliký dokládá. Těmito slovy chce nám Maria říci: Dítky! napadá-li vás duch zlý, utecte se ke mně a pohlízejíce na mne, zmužte se; neboť pohlédnuvše na mne, obranu svou, spatřili jste již vítězství své. Nejjistěji tedy přemůže všechny útoky ďábelské, kdo Marii vzývá; neboť Ona kraluje také v pekle, dí sv. Bernardin Sienský a panuje nad ďábly, krotíc a přemáhajíc je. Proto nazývá se Maria hroznou moci pekelné, jako šik vojenský k boji spořádaný: *„Terribilis ut castorum acies ordinata“* (Cant. VI, 3.) Šikem vojenským spořádaným nazývá se, neboť Maria dovedně užívá Svě moci, Svěho milosrdenství a přímluv Svých, aby nepřátele Svě zahubila, Svě pak sluhy spasila, kteří v pokušení za přemocné přispění Ji prosí.

„Já jako vinný kmen vypučila jsem tibou vůni, a květ můj přináší ovoce.“ (Sir. XXIV, 83.) Svatý Bernard o těchto slovech praví: jako jedovatí plazové kvetoucím kmenu vinnému se vyhýbají, tak i ďáblové utíkají před šťastnými dušemi, v kterých libou vůni pobožnosti k Panně Marii znamenají. Tou příčinou i cedrem se nazývá: *„Jako cedr na Libanu vyvýšena jsem,“* (Sir. XXIV, 17.) jako totiž cedru nedotkne se hniloba, tak nedotkne se Marie Panny hřích; a jako cedr vůni svou hady, tak Maria svatostí Svou ďábly zahání.

Židé dobyli archou úmluvy mnohých vítězství. Tak Mojžíš přemohl nepřátele: *„Když se zdvihla archa, říkával Mojžíš: Povstaniž Hospodine, a rozptýleni budete nepřátelé Tvoji.“* (Num. X, 35.) Tak padlo Jericho, tak přemožení jsou Filištíňští: *„nebo byla tam archa Boží v ten den se syny israelskými.“* (I Král. XIV, 18.) Již pak víme, že archa byla obrazem Marie Panny; jako v ní byla manna, tak

Ježíš, Jehož vyobrazovala manna, byl v lůně *Panny Marie*, a *podává* nám touto archou vítězství nad nepřátely našimi, světem a peklem (dí Kornél a Lapide). Pročež dí sv. Bernardin Sienský: Když Maria, archa nové úmluvy, povýšena jest do říše nebeské, moc pekla nad lidmi oslabena jest a zničena.

Ó, jak se duchové pekelní třesou před Marií a vznešeným jménem Její! dí svatý Bonaventura, přirovnává tyto nepřátely pekelné k oněm, o kterých mluví Job. *»Podkopává ve tmě domy . . . Ukáže-li se rychle záře jitřní, domnívají se býti to stín smrti.«* (Job XXIV, 16. 17.) Podobně, dí světec, je to s ďábly. V době tmy t. j. v době, když duše nevědomostí jest zatemněna, vplízejí se do ní; jakmile ale milost a milosrdenství Panny Marie v duši zasvitne, zahání tato krásná záře jitřní tmu, a nepřátelé pekelní před Ní jako před stínem smrti utíkají.

Tomu na doklad zjeveno o svaté Brigitě, že Bůh tak velikou moc nade všemi ďábly udělil Marii, že kdykoli napadnou člověka Marii na pomoc vzývajícího, na jediný pokyn Její neprodleně s hrůzou utíkají, volíce raději muka rozmnožená trpěti, nežli jisté porážky od Ní se dočkati. Vykládaje slova Písma: *»Jako lilium mezi trnám, tak jest přítelkyně má mezi dcerami«* (Cant. II, 1.), kterýmiž božský ženich Marii velebí, nazýváje Ji lilii, praví Kornél a Lapide takto: Jako lilium léčí ráno uštknutím jedovatého hada způsobenou, tak i vzývání Marie Panny jest silný a hojící prostředek, přemáhati všecka pokušení, zvláště pak proti čistotě čemuž každodenní zkušenost nasvědčuje.

Sv. Jan Damašský oslovuje nejbl. Pannu takto: *»Ó Rodičko Boží: nepřemožitelná důvěra má v Tebe pojistí mi spasení; přemohu nepřátele pouze štítem ochrany a přemocné pomoci Tvé.«* Tak lze mluvit

každému, kdo štěstí požívá služebníkem býti této vznešené Královny. »Ó Rodičko Boží! skládám-li v Tebe důvěru svou, nebudu přemožen; neb bráníš-li Ty mne, nepřátele pronásledovati budu a dojista zvítězím, ozbrojím-li se štítem ochrany a přemocné pomoci Tvé.« Mnich Jakob, od řeckých otcův učitelem církevním uznáný, modlil se Bohu takto: »Ó Pane, Ty's Rodičku Svou učinil přemocnou zbraní naší, kterouž jistojistě všecky nepřátele přemůžeme.«

Druhá kniha Mojžíšova vypravuje, že Hospodin lidu Svému z Egypta do zaslíbené země cestu ukazoval a sice přes den v sloupu oblakovém, a přes noc v sloupu ohnivém. »*Hospodin pak předcházel je, aby jim ukázal cestu, přes den v sloupu oblakovém, a přes noc v sloupu ohnivém.*« (XIII, 21.) Tento zázračně brzy oblakem brzy ohněm způsobený sloup byl po výkladě Richardově obrazem Marie Panny a naznačoval dvojí úřad Její ku blahu našemu; neboť zakrývá nás jako oblak před ohněm spravedlnosti Božské, a jako sloup ohnivý před *mocí ďáblovou*. Podobá se ohni, vykládá sv. Bonaventura; neboť jako vosk na plameni ohně se rozechřívá, tak i ďábel pozbývá moci své na duše, které sladkého jména Maria často vzpomínajíce zbožně Ji vzývají, a obzvláště na duše, které Jí následovati hledí. Ó, jak se třesou ďáblové, ujišťuje sv. Bernard, zaslechnouti toliko jména Maria! Ve jménu Panny Marie každé koleno kleká, a ďáblové se bojí a třesou se, kdykoli je zaslechnou. A Tomáš Kempenský podotýká, jako lidé zděšením k zemi klesají, udeří-li na blízku blesk, tak že i ďáblové padají, slyší-li jméno Maria. Ó, jak mnohých vítězství dobyli ctitelové Marianští nad nepřátely svými, vzývajíce toto přesvaté jméno! Tak přemohl je sv. Antonín Paduanský; tak ctihodný Jindřich Suso a mnozí jiní ctitelové Marianští. Vímeť ze zpráv

o Japonských misiích, že jakémus křesťanu mnozí ďáblové v podobě lýtých zvířat se ukázali, aby ho postrašili a mu pohrozili; že však na ně volal: »Nemámť zbraně, které byste se zděsili; dopustí-li ale Bůh, naložte se mnou, jak chcete. Ostatně brániti se budu nejsladšími jmény Ježíš a Maria.« Sotva domluvil, sotva tato ďáblům tak hrozná jména vyslovil, otevřela se země a pohltila pyšné duchy. Také svatý Anselm dosvědčuje ze zkušenosti, že mnohé znal, kteří vzývající jméno Maria nebezpečí ihned byli zbaveni.

Drahocenné a zázračné jest vznešené jméno Tvé, ó Maria! modlí se sv. Bonaventura; kdožkoli je v hodinu smrti vzývají, ani celého pekla se nebojí; neboť jakmile je ďáblové zaslechnou, již již ubohou duši opouštějí. Žádné nepřátelské vojsko nebojí se pevně ozbrojeného tábora, tak jako moci pekelné děsí se jména a ochrany Panny Marie. I sv. German praví: »Vzývají-li sluhové Tvoji, Ty milá Paní naše, mocné jméno Tvé, bezpečnými je činíš přede všemi útoky nepřítele zlého.« Ó, kéž by křesťané neopomíjeli v pokušeních vzývati jméno Maria důvěrně, zajisté by nikdy nepoklesli! Neklesli by, neboť jak ctihodný Alan dosvědčuje, slyší-li ďáblové vznešené toto jméno, utíkají, a celé peklo se třese. »Ďábel utíká, peklo se třese, když se modlím: Zdravas Maria.« Královna nebeská Sama zjevila sv. Brigitě, že hříšníky Boha i nejvzdálenější a ďáblu zcela propadlé opouští bez meškání nepřítel, znamená-li, že přemocné jméno Její vzývají a upřímnou vůli mají polepšiti se. Nejbl. Panna ale výslovně doložila, nepolepší-li se duše, neočistí-li se upřímnou lítostí ode hříchů, navracejí se ďáblové neprodleně do duše a dále ji vládnu.

Příklad.

V klášteře Reichersbergu v Hořejších Rakousích žil jakýs kapitulár jménem Arnold, jenž byl velikým ctitelem nejbl. Panny. Smrti jsa blízek, přijal sv. svátosti a povolav řeholní bratry, prosil, aby ho v poslední hodině neopouštěli. Sotva domluviv počal se u přítomnosti jejich na celém těle třásti, očima kroutil, studený pot na čele jeho vyrážel, a on třesoucím hlasem volal: »Nevidíte ďábly, již mne do pekla strhnouti usilují? Bratři moji! proste Marii za mne; v Ni se důvěřuji, skrze Ni zvítězím.« Bratři modlili se litanii loretskou a kdykoli přišli k slovům: »Svatá Maria! pros za něho!« volal umírající: »Opakujte, opakujte, jméno Maria, neboť již již stojím před soudnou stolicí Boží!« Utišiv se za chvíli pravil: »Ovšem jsem to učinil, ale také za to se kál;« a k nejbl. Panně obrácen pravil: »ó Maria! přispěješ-li mi, zachráněn budu.« Později znova pokoušeli ho ďáblové; bránil se však svatým křížem a jménem Maria. Zápas tento trval za celou noc; když pak se rozednilo, Arnold opět se rozveselil a radostně zvolal: »Maria, milá! Paní má, útočiště mi vyprosila a spasení.« Na to spatřil nejbl. Pannu zvoucí jej, aby Ji následoval. Odvětiv: »Přijdu, Paní má! přijdu,« mocně s lůžka povstati chtěl; že však tělem nemohl Ji sledovati, tiše vypustil duši svou, aby, jak doufal, Maria do království věčné slávy jej provodila.

Modlitba.

Viz, ó Maria, naděje má, u nohou Svých mne bídného hříšníka, jenž hříchy svými přecasto stal se otrokem pekla. Nahlížím, že jen proto mne přemohl ďábel, poněvadž jsem k Tobě, útočiště mé! se neutikal. Kdybych se byl vždycky k Tobě

obracel, Tebe vzýval, nikdy bych nebyl přemožen. Doufám, lásky nejhodnější Paní má! že prostřednictvím Tvým nyní z moci ďábelské vyproštěn jsem a že mi Bůh odpustil; lekám se však budoucnosti, bych nepropadl v osidla ďábelská. Vímt, že tito nepřátelé nevzdali se naděje, že opět nade mnou zvítězí, a že již již nové úklady mi strojí. Ó Královno má, útočiště mé, pomозиž mi! Přijmi mne pod ochranný plášť Svůj a nedopusť, abych znova jejich otrokem se stal. Vímt, že kdykoli Tě vzývám, ku vítězství mi pomáháš; jedině toho se lekám, že v pokušení na Tě zapomenu a k Tobě volati opominu. Za tuto milost tedy Tě prosím, té od Tebe očekávám, nejsvětější Panno; učiň, ať vždy na Tě pamatuji, zvláště pak v boji. Dejž, ať neopominu často Tě vzývati slovy: Maria! pomозиž, Maria! pomозиž. Až pak den smrti mé se přiblíží, kdy poslední zápas s peklem bude mi bojovati, pak ó Královno má! obzvláště mi přispěj; pak Sama mne upomínej, abych k Tobě ústy i srdcem volal, abych nejsladší jméno Tvé a jméno Syna Tvého Ježíše šeptaje duši vypustil a k Tobě do nebe se dostal, kdež bych Tě velebil a chválil a od nohou Tvých na věky věkův se neodloučil. Amen.

ČÁST PÁTÁ.

K Tobě vzdycháme lkající a plačící
v tomto slzavém údolí.

§ 1. Jak velice prostřednictví Panny Marie ku spasení nám třeba.

Že nejen dovoleno, ale i svato a spasitelné, Svaté a Svěťce, přede všemi pak Královnu Svatých, Marii, vzývati a prositi, aby nám milosti Boží vymohla, jesti článek víry od Církve svaté na sněmech obecných prohlášený proti kacířům, kteří zavrhnou tento obyčej jakožto urážku Ježíše Krista, Jenž jediným prostředníkem naším býti má. Jestliže ale Jeremiáš po smrti své modlí se za Jerusalém (II. Mach. XV, 14.); jestliže starcové v Zjevení modlitby svatých Bohu přednášejí (VI, 8.), jestliže sv. Petr I, 15.); jestliže sv. Štěpán za pronásledovníky své, sv. Pavel za průvodce své se modlí: (Skut. Ap. VII, 69. XXVII, 24. Ephes. II, 16. Fil. I, 4. Colos. I, 3.); zkrátka, jestliže Svatí za nás prositi mohou: proč bychom my je vzývati nesměli, aby za nás orodovali? Sv. Pavel poroučí se v modlitby uče-

někû svých: »*Bratři, modlete se za nás*« (I. Thess. V, 25.), sv. Jakob napomíná nás, bychom na sebe vespolek se modlili: »*Modlete se za sebe vespolek, abyste spasení byli.*« (V, 16.); pročež i my za sebe vespolek prositi můžeme.

Ježíš Kristus jest ovšem jediný prostředník k spravedlnosti, jenž zásluhami Svými s Bohem nás usmířil; kdo to popírá? Ale s druhé strany bezbožné bylo by popírati, že Bůh milerád dává milosti Své na přímluvu Svatých a obzvláště Rodičky Své Marie, Kterouž abychom ctili a milovali, vroucně si přeje Pán Ježíš. Komuž povědomo není, že z úcty matkám prokazované i synové čest mají? »*Sláva synů otcové jejich.*« (Přísľ XVII, 6.) Nikdo se tedy nedomnívej, praví svatý Bernard, že zkrátí slávu synovu, kdo matku velebí; neboť čím více matku ctíš, tím více i syna chválíš. Také sv. Ildefons dí, že všechna úcta matce a královně vzdávaná na syna a krále samého padá. Vždyť nelze pochybovati, že Maria jediné pro zásluhy Ježíšovy důstojnosti prostřednice spasení našeho nabyła; nikoliv prostřednice spravedlnosti, nýbrž prostřednice milosti a přímluvy, jak sv. Bonaventura Ji nazývá: »*Maria fidelissima mediatrix nostrae salutis — Maria nejvěrnější prostřednice spasení našeho.*« A svatý Vavřinec Justinian dí: »*Jak by nebyla milosti plná Ta, Kteráž žebříkem nebeským, nebes branou a pravou mezi Bohem a lidmi prostřednicí se stala?*« Jak pravdivý je tedy výrok Suarezův, že nejevíme tím, když nejbl. Pannu za milost prosíme, nedůvěru v milosrdenství Boží, nýbrž spíše bázeň vlastní své nehodnosti, a že Marii se poroučíme, aby důstojnost Její doplnila, čeho bída naše postrádá.

Toliko ti, již víry nemají, mohou tedy pochybovati, že by vzývati Marii Pannu nebylo spasitelné a svato. Co však já zde dokázati chci, jest,

že přímluva Panny Marie k spasení našemu jest i potřebná, pravím nikoli vůbec a nevyhnutelně potřebná, nýbrž abych dobře se vyjádřil, morálně potřebná. I dokládám, že tato potřeba zakládá se na vůli Boha Samého, Jenž chce, aby všechny milosti, které nám podává, ruce Panny Marie nám dodávaly, jak sv. Bernard učí, což také za našich dob všeobecně uznáním učením bohoslovců a církevních učenců nazváno býti může, jak spisovatel knihy »o říši Panny Marie« to skutečně všeobecným učením jmenuje. Téhož mínění jsou Vega, Mendoza, Paciucchelli, Segneri, Poiré, Crasset a nespočetní jiní spisovatelé učení. I kněz Natalis Alexandr, ve výrocích svých jinak velmi zdrželivý, učí, že to vůle Boží, abychom všech milostí prostřednictvím Panny Marie očekávali, čemuž na důkaz proslulý výrok svatého Bernarda uvádí: »Sic est voluntas Ejus, qui totum nos habere voluit per Mariam — tať jest vůle Boží, abychom všecko skrze Marii přijímali.« Téhož mínění jest kněz Contenson, jenž slova, která Ježíš s kříže k Janovi pronesl: »*Hle, Matka tvá,*« vykládaje dí: Pán chtěl slovy těmi naznačiti, že bez prostřednictví Rodičky Jeho nikdo nebude účastenství míti zásluh Krví Jeho dobytých. Rány Jeho že jsou pramenové milosti, že však netekou na nikoho vody milostné leč skrze Marii. K učeníku Svému Janovi pravil, že tou měrou Jej milovati bude, jako Jan Marii.

Toto mínění, že všecko dobré od Pána pocházející skrze Marii nás dochází, nelíbí se jakémusi z novějších spisovatelů. Ačkoli o pravé a nepravé zbožnosti dovede velmi pobožně a učeně psáti, velmi se zdráhá, jakmile o pobožnosti k Rodičce Boží mluví, onu čest jí vzdáti, kterouž přece svatý German, sv. Anselm, sv. Jan Damašský, sv. Bonaventura, sv. Bernardin Sienský, ctihodný opat Celleský a přemnozí jiní bohoslovci jí bez rozpaků

přířkli. Tito všichni sjednotili se ve výroku, že z výše uvedených příčin prostřednictvím Panny Marie nejen prospěšné, nýbrž k spasení našemu i potřebné jest. Jmenovaný spisovatel nazývá totiž učení, Bůh že neudílí žádné milosti leč prostřednictvím Panny Marie, přepínáním a lichým mluvy způsobem, což horlivosti několika světců přičítati a pouze tak vykládati sluší, že jsme skrze Marii obdrželi Ježíše Krista, z Jehožto zásluh všecky milosti přijímáme. S druhé strany, domnívá se, bludná byla by domněnka, že bez prostřednictví Panny Marie Bohu není lze, aby nám milosti udílel, anť prý sv. apoštol praví, že jeden jest Bůh a jeden toliko mezi Bohem a lidmi prostředník, Ježíš Kristus. Tak mluví jmenovaný spisovatel. Nechať ale mi dovolí odvětit mu vlastními slovy, že jiné jest prostřednictví ze spravedlnosti cestou zásluh a opět jiné prostřednictví z milosti cestou přimluvy. A opět zcela rozdílná jest řeč, pravím-li: Bůh nemůže a pravím-li: Bůh nechce milosti Své bez prostřednictví Panny Marie rozdávat. I my pevně vyznáváme, že Bůh je pramen všeho dobra a neskonalý, všemohoucí Pán vší milosti, Maria pak toliko tvor, jenž všechno, čeho dochází, z milosti Boží přijímá. Komu však upíráti lze, že velmi odůvodněný a příhodný jest výrok, že Bůh ustanovil na oslavu tohoto vznešeného Tvora Svého, který Jej zde na zemi všech ostatních vroucněji ctil a miloval, a kterého Bůh Sám Rodičkou Syna Svého a Vykupitele našeho vyvolil. aby všecky milosti, kterých vykoupencům popřáti chce, ruce Její procházely a skrze Ni nás docházely? Rádi vyznáváme, že vedle uvedeného rozdílu Ježíš Kristus jediný jest prostředník ze spravedlnosti, jenž zásluhami Svými milosti a spasení nám dobývá; spolu ale tvrdíme: Maria jest prostřednicí z milosti a ačkoli se jí, čeho nám vymáhá, ze zásluh Ježíše Krista dostává, a co nám vyprosí, jménem Ježíše Krista

vyprosí, můžeme všech milostí, za které prosíme, toliko prostřednictvím Ježíšm dojíti.

To nejen neodporuje ani v nejmenším pravdám sv. víry, nýbrž naopak zcela srovnává se se zásadami Církve svaté, která při veřejných pobožnostech, jež sama doporučila nám, nabádá nás, bychom ustavičně k této Rodičce Boží se obraceli a Ji vzývali slovy: uzdravení nemocných, útočiště hříšníků. pomocnice křesťanů, živote náš, naděje naše! A Církev svatá o Marii vykládajíc v hodinkách o slavnostech Marianských slova moudrosti: *»Ve mně všeliká naděje života i ctnosti,«* (Sir. XXIV, 23.) naznačuje, že v Marii všechno nalezneme, čeho doufáme. *»In me omnis spes vitae et virtutis.«* V Marii jest všecka milost. *»In me gratia omnis viae et veritatis — ve mně jest všeliká milost blaženosti a pravdy.«* Slovem, v Marii nalézáme život i spasení věčné. *»Qui me invenerit, inveniet vitam et hauriet salutem a Domino — kdo mne nalezne, nalezne život a dosáhne spasení od Hospodina (Přísl. VIII, 35.); a jinde: »Qui operantur in me, non peccabunt; qui elucidant me, vitam aeternam habebunt* kteří pracují se mnou, nebudou hřešiti; kteří vysvětlují mne, život věčný míti budou.« (Sir. XXIV, 30.) Tuto všude vysloveno, jak prostřednictvím Panny Marie potřebno.

Potřebu tuto ostatně stvrzují bohoslovci a církevní otcové tak znamenití, že neslušná jest řeč jmenovaného spisovatele, praví-li, že na oslavu Panny Marie přepínali a nemírné chvály užili. Kdo tak činí, meze pravdy přestupuje, což o Svatých říci nesmíme, poněvadž Duch Boží, Duch pravdy je osvěcoval.

A nyní budiž mi dovoleno od předmětu poněkud se uchýliti, abych pověděl, jak smýšlím. Tvrdím totiž: jestliže mínění nějaké čest nejblaho-

slávenější Panny jakýmkoli způsobem zvyšující na podstatných důvodech spočívá a ani svaté víře ani rozhodnutím Církve ani uznaným pravdám neodporuje, malou jevil by úctu k Rodičce Boží, kdož by mínění takové neuznal aneb jemu se protivoval jen proto, že náhled protivný snad také pravdivý býti může. Z těchto slabých ctitelů nechci býti a nepřeji si, aby čtenář můj z nich byl; spíše přeji si, aby byl z těch, kteří všechno úplně a s pevným přesvědčením za pravdu mají, co bez zjevného bludu o vznešené důstojnosti Panny Marie věřiti lze, podle slov opata Ruperta, jenž mezi poctami Rodičce Boží nejprjemnějšími i tu jmenuje: »Ejus magnalia firmiter credere — o vznešenosti a slávě Její pevně přesvědčenu býti.« Mimo jiné může nás sv. Augustin bázně zprostiti, že snad přílišně vyvyšujeme Marii, když praví: »Cokoli na poctu Panny Marie pronášíme, všechno příliš nepatrné jest u přirovnání k tomu, co pro důstojnost mateřství Svého zasluhuje.« V tom srovnává se i Církev svatá se svatým Augustinem, modlíc se ve votivní mši svaté k nejbl. Panně: »Felix namque es, sacra Virgo Maria, et omni laude dignissima -- blahoslavená Jsi, svatá Panno Maria! a vši chvály nejhodnější.«

Nyní však vraťme se k věci a vizme, kterak Svatí vyslovují se o pravdě této. Svatý Bernard dí, že Bůh Marii všemi milostmi naplnil, aby lidé prostřednictvím Její jako vodovodem všechno dobré přijímali, jehož docházejí. »Plenus aqueductus, ut accipiant ceteri de Ejus plenitudine Maria je plný vodovod, aby všickni z plnosti Její přijímali.« Světec mimo to důležitou činí poznámku, že před narozením nejbl. Panny tento proud milostí mnohým byl nepřístupen, poněvadž kýženého tohoto vodovodu ještě nebylo, a dokládá, že Bůh proto Marii daroval světu, aby vodovodem tímto všechny dary nebeské k lidem bez ustání plynuly.

Holofoernes kázal zpřetrhávati trouby, po kterých tekla do Bethulie voda, aby město si podmanil právě tak snaží se ďábel co možná duše oloupiti o pobožnost k Marii; neboť povede-li se mu tuto cestu milosti uzavřít, lehko podmaní sobě duše. Pročež napomíná nás svatý učitel církevní: Pilně rozvažujte, duše křesťanské! jak vroucně ctíti máme Marii z vůle Boží, Jenž v Ní plnost všech pokladů složil, abychom poznali, že všechna naděje, všechna milost, všechna práva naše od Ní k nám přicházejí. Témuž učí sv. Antonín řka: »Per Eam de coelis exivit, quidquid gratiae venit in mundum — skrze Marii darovalo nebe lidem všechny milosti.« Dle výkladu sv. Bonaventury přirovnává se Maria k měsíci, protože »jako měsíc mezi tělesy nebeskými a zemí jsa, zemi dodává, co od těchto obdržel, tak i panská Královna prostřednicí jsouc mezi námi a Bohem, milost Jeho nám dodává.«

Touto také příčinou nazývá Církev svatá Marii branou nebeskou. »Felix coeli porta — šťastná nebes bráno!« Jako každé rozhodnutí milosti královské, dí sv. Bernard, branou paláce jeho prochází, tak i každá milost s nebe k zemi skrze ruce Panny Marie přichází. »Nulla gratia venit de coelo ad terram, nisi transeat per manus Mariae.« Sv. Bonaventura pak učí, že Maria branou nebeskou se nazývá, poněvadž nikomu není lze vejíti do nebe, leč skrze Marii jakoby branou. »Nullus potest coelum intrare, nisi per Mariam transeat tamquam per portam.«

Sv. Jeroným (aneb kdokoli již sepsal v spisech sv. Jeronýma postavené kázání o nanebevzetí Panny Marie) utvrzuje nás v tomto mínění, řka: V Ježíši Kristu byla náplň milostí jako v hlavě, odkudž všechny síly životní, t. j. všechny k dosažení spasení potřebné dary do všech údů Jeho, do nás plynou;

v Marii ale tatáž plnost jakoby v hrdle, skrze něž jmenované síly k rozličným úđům pronikají. I sv. Bernardin Sienský téhož je náhledu, ba jasněji vysvětluje jej řka, že všecky milosti duševního života, které od Krista Ježíše jako od hlavy vycházejí, skrze Marii na věřící, mystické tělo Ježíše Krista tvořící, přecházejí. Toho příčinu lze uvéstí slovy sv. Bonaventury řkoucího: Anať přirozenost božská v plnosti Své v lůně panenském přebývati ráčila, nebojím se tvrditi, že nejbl. Panna nade všemi milostmi obdržela moc, protože z Její života jakoby z božského moře proudy všech milostí se vyřinuly. Totěž vyslovuje sv. Bernardin Sienský řka: »Od okamžiku, v kterém panenská Matka v lůně Svém Slovo božské počala, obdržela takřka jakousi moc nade všemi dary, které Duch svatý nám uděluje, tak že žádný tvor bez prostřednictví této dobrotivé Matky od Boha milosti neobdržl.«

V podobném smyslu vykládá kněz Crasset slova Jeremiášova, kterými prorok vtělení Slova a Matku Jeho předpovídá: »*Femina circumdabit virum* — *žena obklíčí muže.*« (XXXI, 22.) Jako ze středu kruhu nemůže žádná částka vyjítí, která by obvod jeho neprořizla, tak žádná milost od Ježíše, středu všeho dobra, nedojde nás leč skrze Marii, kteráž Jej obklíčila, počavši Jej v lůně Svém.

Svatý Bernardin učí, že všecky dary, všecky ctnosti, všecky milosti skrze ruce Panny Marie se rozdávají, komu, kdy a jak Ona chce. Richard a sc. Laurentio taktěž dí, že vůlí Páně všecko dobré, které tvorům Svým uděluje, skrze ruce Panny Marie je dochází. Pročež ctihodný opat Cellesský napomíná všecky lidi, aby se obrátili k této Opatrovnici milostí (*Thesauraria gratiarum*), jak Marii nazývá, neboť toliko skrze Ni může svět a lidé všickni kýženného dobra nadíti se.

Z řečeného jasně vysvítá, že uvedení světcové

a spisovatelé tvrzením svým, že všechny milosti skrze Marii nás docházejí, nejen říci chtěli, že jsme skrze Marii Ježíše Krista, pramen všeho dobra, obdrželi, nýbrž spíše přesvědčení v nás utvrditi chtějí, že Bůh, darovav nám Ježíše Krista, také chce, aby všechny milosti, které od toho času pro zásluhy Ježíše Krista lidem byl udělil a do skonání světa udělí, skrze ruce a prostřednictvím Panny Marie jim uděleny byly. Z čehož kněz Suarez soudí, že za našich dob všeobecným Církve míněním jest, prostřednictvím Panny Marie že nejen nám spasitelné, ale i potřebné. Potřebné, jak již řečeno, nikoliv venkoncem a nevyhnutelně, anť toliko prostřednictvím Ježíše Krista nám ku spasení takovým způsobem potřebné, nýbrž mravně potřebné, protože Bůh všechny milosti toliko skrze ruce Panny Marie nám uděleti chce, jak celá Církev se svatým Bernardem věří. Před svatým Bernardem totéž i sv. Ildefons tvrdil, volaje k nejblahoslavenější Panně: »Ó Maria! Bůh ustanovil svěriti Tobě všecko dobro, které Bůh lidem uděleti chce; pročež Ti všechny poklady a bohatství milosti odevzdal.« A svatý Petr Damian dí, že Bůh jen se svolením Panny Marie vtělit se chtěl; abychom Ji jednak všickni většími díky byli zavázáni, jednak poznali, že blaho všech lidí v ruku této Panny spočívá.

Svatý Bonaventura vykládá slova Isaiášova: *Vyjde prut z kořene: Jesse a květ z kořene jeho vystoupí* (XI, 1.), že totiž z potomků Jesse vyjde prut, Maria, a z této květ vystoupí, totiž vtělené Slovo Boží, následujícími krásnými slovy: »Kdokoli milosti Ducha svatého dojíti se snaží, hledějž květu na prutu, totiž Ježíše u Marie, neboť skrze prut dojdeme ke květu a skrze květ k Bohu Duchu Svatému.« »Přeješ-li si květu, hlediž modlitbami prut s květem sobě nakloniti a dojista ho dojdeš.« V dvacátém šestém kázání svém o Zjevení Páně dí

serafinský otec o slovech: *nalezli Dítě s Marií, Matkou Jeho* (Mat. II, 11.) takto: »Nikdy nena-lezneš Krista leč u Marie a skrze Marii.« Nadarmo tedy hledá Ježíše, kdo Ho u Marie nehledá. Ko-nečně sv. Ildefons vyslovuje se: »Ut sim servus Filií, servitutum appeto Genitricis — chci li býti sluhou Synovým, hledám služby u Matky Jeho;« neboť chce tím říci, nemůž býti služebníkem tohoto Syna, kdo není služebníkem Matky Jeho.

Příklad.

Vincenc z Beauvais a Caesarius vypravují, že mladý jakýsi šlechtic po otci mnohé statky podědiv bohapustým životem do takové bídy upadl, že že-brati byl nucen. Opustiv domov, do daleké země ze studu zašel, kdež by ho lidé neznali. Na cestě potkal starého služebníka otce svého, jenž vida bídu jeho, těšil jej a slíbil, že ho k štědrému kní-žeti uvede, který ho vším opatří, čeho mu třeba. Stařec tento byl ale bohaprázdný čaroděj. Jednoho dne vedl ubohého mladíka do lesa vedle močálu, kdež s neviditelnou osobou mluvit počal. Na otázku jinochovu, s kým rozmlouvá, odvětil, že se zlým duchem, a vida zděšení mladíkovu, domlouval mu a hleděl ho upokojiti. Zase obrátiv se k zlému duchu pravil: »Pane můj! tento mladý člověk v nej-větší jsa nouzi přeje si bývalého bohatství svého.« »Chce-li mne poslouchati,« odpověděl zlý duch, »bohatším jej učiním než býval; nechať ale pře-devším Boha zapře.« Jinoch zděsil se slov těchto, ale od kletého čaroděje přemluven, učinil tak a Boha zapřel. »To nestačí,« řekl opět ďábel, »od-řekni se také Marie, neboť skrze Ni největší ztráty trpíme. Ó, jak mnohé z rukou našich vytrhuje, k Bohu uvádí a zachraňuje!« — »Ó, Té se neod-řeknu!« odpověděl mladík; »Matky nezapru, Onať

jediná jest naděje má. Raději do smrti žebrati budu.« — Načež opustiv místo přišel na zpáteční cestě k chrámu Mariánskému; zarmoucený jinoch vešed, poklekl před obrazem Rodičky Boží a vzlykaje prosil nejbl. Pannu, aby mu odpuštění hříchů vyprositi ráčila. Maria u Syna Svého za nešťastníka orodovala; ale Pán Ježíš z počátku odvětil: »Matko má! vždyť nevděčník tento mne zapřel.« Že však Rodička Boží neustala prositi, pravil konečně: »Matko má! nikdy jsem Ti v ničem neodepřel; budiž odpuštěno, že Ty zaň prosíš.« Celý tento sběh viděl měšťan, jenž statky tohoto marnotratníka byl koupil. Vida, jak Maria tomuto hříšníku byla milostiva, odhodlal se, že jedinou dceru svou za manželku mu dá a dědicem všech statků ho učiní. Tak jinoch prostřednictvím Panny Marie milosti Boží, ba i časných statků svých opět nabyl.

Modlitba.

Duše má! aj! jak stkvělou naději blaha a života věčného udělil ti Pán, opět vzbudiv v tobě slitováním Svým velikou důvěru v ochranu Rodičky Své, ačkoliv jsi hříchy svými nemilost Boží a peklo tak často zasloužila. Děkuj tedy Bohu Svému a děkuj ochranitelce Své, Marii, Která tě již pod plášť Svůj přijati ráčila, o čemž mnohé milosti prostřednictvím Jejím obdržené tě přesvědčí. Ano, já Ti děkuji, nej-laskavější Matko má! za všecko dobré, které Jsi mi nešťastnému, peklu propadlému hříšníku prokázala. Ó, Královno! jak mnohého nebezpečí Jsi mne zbavila? jak mnohého osvětlení, jak mnohého slitování u Boha vyprosila! Co jsem dobrého Ti učinil, jak Tebe uctiti hleděl, že Jsi se tak snažila dobrodiní mi prokazovati? Tvá dobrota toliko k tomu Tě pohnula. Ach, kdybych krev a život za Tě obětoval, pramálo bych se Ti odměnil za dobrodiní Tvá;

neboť Ty's mne smrti věčné uchovala. Ty's příčina, že, jak doufám, milosti Boží opět jsem nabyl; slovem, Tobě vším štěstím povinen jsem. Ó, Paní má lásky nejhodnější! já ubohý nemohu Ti dát nic, leč vždy Tebe chváliti a milovati. Ó, nezamítej lásky ubohého hříšníka, jehož dobrota Tvá láskou roznítla! Není-li však srdce mé hodno milovati Tebe, že poskvrněno jest a náklonností k statkům vezdejším přeplněno, račiž je přetvořiti. Ó, přetvořiž je! upoutej mne na Boha mého, spoutej mne pouty tak pevnými, abych Ho vždycky miloval, a za totéž já Tě prosím: račiž milost mi vyprositi, abych Ho miloval. Jiného si nežádám. Amen.

§ 2. Pokračování.

Sv. Bernard učí, že jako Adam a Eva *společně* zahynutím naším byli vinni, tak i druhý Adam a druhá Eva t. j. Ježíš a Matka Jeho Maria *společně* nás vykoupili. Ovšem, dí světec, není pochyby, že Ježíš Kristus Samoten co nejdokonaleji nás spasiti mohl, avšak vidělo se Mu pohodlnějším býti, aby jako Adam a Eva do zahynutí nás strhli, tak nyní i Jeho Matka s Ním nás vykoupila. Tou příčinou nazývá Albert Veliký Marii Pannu pomocnicí díla vykupitelského, Adjutrix redemptionis. A v zjevení sv. Brigity čteme, že jednou Maria k ní řekla: »Sicut Adam et Heva vendiderunt mundum pro uno pomo: sic Filius meus et ego redimimus mundum quasi cum uno corde — jako Adam a Eva za jediné jablko svět zaprodali, tak Syn můj a já jako jediným srdcem svět jsme vykoupili.« Bůh mohl ovšem, jak dí Anselm svatý, z ničeho stvořiti svět, nechtěl ale svět vlastní vinou ztracený bez spolupůsobení Marie Panny napravit.

Kněz Suarez dí, že trojím způsobem Rodička Boží spolupůsobila na spasení naše: předně, po-

nevadž vtělení Slova božského vyprosila, za druhé, poněvadž, dokud na zemi žila, i nám ustavičnými prosbami Svými spasení vymohla; a za třetí, poněvadž život Syna Svého za spasení naše Bohu ochotně obětovala. Právem tedy ustanovil Bůh, aby všichni spasení byli toliko prostřednictvím Panny Marie, Kteráž s takovou láskou k lidem a na největší oslavu Boží o vykoupení všech spolu pracovala.

Praví se o Marii, že na ospravedlnění naše spolu působila, poněvadž dle slov Bernardina de Bustis Bůh všecky milosti Jí svěřil nám na rozdělenou. Pročež sv. Bernard dí, že všichni lidé, kteří kdy žili, žijí a žítí budou, na Marii jako na prostřednici a opatrovnici spasení všech věkův pohlížeti mají.

Ježíš Kristus praví, že žádný nemůže k Němu přijíti, leč Otec věčný milostí svou ho k Němu přitáhne. (Jan VI, 44.) Totéž platí po výkladě Richarda a sc. Laurentio i o Marii, Matce Jeho, jako by byl Pán řekl: »Žádný nemůže přijíti ke mně, leč Matka má prosbami Svými přitáhne jej.« Ježíš jest dle pozdravení sv. Alžběty plod Panny Marie. »*Požehnaná Ty mezi ženami a požehnaný plod života Tvého.*« (Luk: I, 42.) Kdo tedy ovoce chce, musí k stromu, kdo po Ježíši touží, obratiž se k Marii; kdo ale Marii nalézá, zajisté i Krista nalezne. Když nejbl. Panna svatou Alžbětu navštívila, nevěděla tato, jak by vděčnost svou projevila; zvolala pokorně: »*Odkud mi to, aby přišla Matka Pána mého ke mně?*« (I, 43.) Než jak? Mohli bychom se tázati, což Alžběta nevěděla, že nejen Maria, ale i Ježíš k ní do domu přišel? Proč praví, že nehodna jest Matku přivítati, a raději nepraví, že tím méně zasluhuje, aby Syn Boží ji navštívil? Ó, svěťice ovšem věděla, že kdykoli Maria přichází, vždycky

s Ježíšem přichází, takže stačí děkovati Matce, byť bys Syna ani nejmenoval.

»*Podobná jest lodi kupecké, zdaleka přivážející pokrm svůj.*« (Přisl. XXXI, 14.) Maria byla tou požehnanou lodí, která nám s nebe přinesla Spasitele, chléb živý, s nebe přicházející, aby životem věčným nás obdařil. »*Jáť jsem chléb živý, jenž jsem s nebe sstoupil. Budc-li kdo jísti z chleba tohoto, živ bude na věky.*« (Jan VI, 51. 52.) Richard a sc. Laurentio praví, že na moři tohoto světa zahynou všickni, kdož nejsou na lodi této t. j. kdož v ochraně Panny Marie nežijí. A dále podotýká: »*Kolikrátkoli tedy vidíme, že proti nám tohoto moře valí se vlny, k Marii jest volati: Paní, zachovej nás, hyneme,*« t. j. kdykoli nám hrozí nebezpečí, že pokušení a náruživosti tohoto života nás pohltní. Mimochodem povšimni sobě, že Richard a sc. Laurentio nerozmýšlí se vzývati Marii slovy: »*Zachovej nás, hyneme!*« kdežto výše jmenovaný spisovatel nechce připustiti, bychom nejbl. Pannu takto vzývali, domnívaje se, že toliko Bůh nás zachrátni může. Může-li však odsouzenec k smrti milce králova prositi, aby se u krále za život jeho přimluvil a jej zachránil: proč bychom my nesměli Rodičku Boží prositi, aby nás zachránila, vyprosivši nám milosti spasení věčného? Sv. Jan Damašský neváhá vzývati nejbl. Pannu slovy: Neposkvrněná a nejčistší Královno! zachraň mne, zbav mne zavržení věčného.« Sv. Bonaventura nazývá Marii: »*Salus Te invocantium — záchrano Tě vzývajících!*« Církev svatá schvaluje, vzýváme-li Ji: »*Salus infirmorum — uzdravení nemocných!*« A my bychom se rozmýšletí měli volati: »*zachovej nás!*« anť žádný spasení nedojde leč skrze Ni, jak Paciuccheli dí, a před ním jž sv. German: »*Žádný nebude spasen leč skrze Tebe.*«

Vizme však, co Svatí ještě dále praví o potřeb-

nosti prostřednictví Rodičky Boží ku spasení našemu. Slavný světec Kajetán dí, že milosti lze sice hledati, nikoliv ale dojítí, leč prostřednictvím Panny Marie. Svátý Antonín podobně svědčí, trefně poznamenav: »Qui petit sine Ipsa, sine alis tentat volare« - kdo prosí bez Ní t. j. kdo bez prostřednictví Panny Marie milosti dojítí chce, lítati se snaží bez křídel. Jako druhdy Farao pravil k Josefovi: »*Ustanovil jsem tě nade vší zemí egyptskou*« (Gen XLI, 41.) a jako všechny, kdož ho za pomoc prosili, posílal k Josefovi: »*Ite ad Joseph - jděte k Josefovi*« (XLI, 55.); tak i Bůh, prosíme-li za milosti, odkazuje nás k Marii: »*Ite ad Mariam — jděte k Marii!*« Neboť ustanovil po slovu sv. Bernarda neuděliti žádné milosti leč skrze ruce Panny Marie. Pročež dle výroku Richarda a sc. Laurentio spasení naše v rukou Panny Marie jest, tak že my křesťané větším právem o Ní říkati můžeme nežli Egypťané o Josefovi: »*Život náš v ruce Tvé jest.*« (Gen. XLVII, 25.) Totéž tvrdí svátý Jordan: »*Spása naše v Její ruce jest.*« A zřejměji ještě Kassian se vyjadřuje řka bez obmezení, že spasení všech na přízni a ochraně Panny Marie závisí. Koho Maria chrání, spasen bude; koho nechrání, jest ztracen. Sv. Bernardin Sienský dí: »*Ty všechny milosti rozdáváš; spasení naše jest v ruce Tvé.*« Ano, ó Paní! Ty všechny milosti rozdáváš a milost spasení obdržíme toliko z Tvé ruky, pročež na Tobě závisí spasení naše.

Právem tedy dí Richard, že jako kámen klesá, jemuž podkladek odebereš, tak duše bez pomoci Panny Marie do hříchů klesá a posléze do pekla. Sv. Bonaventura učí, že Bůh bez prostřednictví Panny Marie nás nespasí. »*Jako kojeňátko (praví) nemůže žíti bez pokrmu a úkladu, tak nemůže spasen býti, koho Maria nechrání.*« Hlediž tedy, aby duše tvá po pobožnosti k Marii se roztoužila; drž se jí aniž

opouštěj, až v nebesích mateřského požehnání Jejího dojdeš. Kdo by Boha poznati mohl, táže se sv. German, ne-li skrze Tebe, ó nejbl. Panno Maria? Kdož by spasení dojíti, kdo nebezpečenství zproštěn býti, kdo milosti dojíti mohl, leč skrze Tebe, ó Rodičko Boží, ó milosti plná! Kdybys Ty cesty neklestila, každého by otráviló tělo a hřích.

Jako jenom skrze prostředníka Ježíše Krista přistoupiti nám lze k Otci, tak dle slov sv. Bernarda toliko skrze Marii přijíti lze k Ježíši Kristu. Světec spolu krásně vykládá, proč Bůh ustanovil, že všichni prostřednictvím Panny Marie spasení býti máme, aby totiž skrze Marii nám darovaný Vykupitel také skrze Marii nás opět přijal, pročž světec Marii Matkou milosti a spasení našeho nazývá. Sv. German v témž smyslu volá: »Co by z nás bylo, kterak bychom spasení nadíti se mohli, kdybys nás opustila, ó Maria! Jenž Jsi život křesťanů?«

Častěji jmenovaný spisovatel namítá, docházíme-li každé milosti skrze Marii, musí i svatí, jež vzýváme, obrátiti se k Marii, aby nám milosti vymohli? Sám si odpovídaje praví, tomu že nikdo nevěří, ba o tom že se dosud nikomu nesnilo. Já však odpovídám, že tomu věřiti není ani bludno ani neslušno. Jak by neslušné mohlo býti tvrzení, že Bůh Rodičku Svou na oslavu Její Královnou svatých učinil a žádá, aby všechny milosti skrze ruce Její se rozdávaly, a že tedy i svatí k Ní se obrátiti musí, chtějí-li ctitelům svým milosti vymoci? Na další poznámku, že se o tom nikomu dosud nesnilo, odpovídám, že sv. Bernard, sv. Anselm, sv. Bonaventura a s nimi cti. Suarez a jiní zřejmě to tvrdili. Dle slov sv. Bernarda nadarmo bychom ostatní světce vzývali, kdyby Maria nás nepodporovala. V ten smysl vykládá také jakýsi spisovatel slova žalmu: »*Obličeje Tvého žádati budou všichni bohatí lidu.*« (44. 13.) Bohatí tohoto velikého lidu Božího Svatí jsou, kteří

vesměs, když některému ctiteli svému nějaké milosti vyžádati chtějí, Marii se poroučejí, aby jim ji vymohla. Právem prosíme Svaté, dí proto ct. Suarez, aby prostředníky našimi byli u Marie, anať Paní a Královnou jejich učiněna. Nevzýváme (tať jsou slova jeho) světce, aby prostředníkem byl u světce druhého, poněvadž všichni jsou si rovni; u nejbl. Panny ale, Kteráž paní a Královnou jest, používáme ostatních světců jako orodovníků a prostředníků. To právě sv. Benedikt slíbil sv. Františce Římské, jak cti. Marchese vypravuje. Zjeviv se slíbil jí, že jí chrániti a u Rodičky Boží za ni přimlouvati se chce. I sv. Anselm o tom dosvědčuje ve své modlitbě k Marii: »Quod possunt omnes isti Tecum, Tu sola potes sine istis omnibus.« Ó, Paní milá! co orodování všech Svatých s tebou spojených vymůže, Tvá přímluva vymůže bez pomoci jejich. A proč tolik můžeš? Odkud to, že Jsi sama tak mocná? Odtud, že Ty jediná Jsi Matkou Vykupitele nás všech, chotí Boží, Královnou nebes i země. Mlčíš-li Ty, žádný světec za nás se nepřimluví a žádný nám nepomůže; ale ráčíš-li za nás orodovati, všichni svatí horlivě za nás se přimluví, a nám přispějí. Cti. Segneri vykládá slova Sirachova: »*Okres nebeský sama jsem obešla*« (XXIV, 8.), která slova Církev svatá na Marii vztahuje, takto: Jako nejvyšší kruh nebeský pohybáním svým všemi ostatními tělesy pohybuje, tak i Maria za některou duši orodující působí, že s Ní celé nebe Boha prosí. Svatý Bonaventura dokona praví, že Maria jakožto Královna všem andělům a Svatým poroučí, by Ji provázeli a také všecku přímlovu svou s Její spojovali. »Když nejsvětější Panna k trůnu Božímu přistupuje, aby se za nás přimluvila, poroučí andělům a svatým, aby Ji provodili a Nejvyššího s Ní za nás prosili.«

Z toho lze tedy úmysl Círky svaté poznati, proč nám ukládá, abychom vzývali a pozdravovali

Rodičku Boží vznešeným jménem: »*Spes nostra salve* — naděje naše, buď zdráva.« Bezbožný Lutr pravil, že nemůže snést, nazývá-li římská Církev Marii, pouhého tvora, nadějí naší; Bůh pak zlořečí tomu, kdož v tvora doufá, jak Sám u Jeremiáše dí: »*Zlořečený člověk, kterýž doufá v člověka.*« (XVII, 5.) Církev ale při každé příležitosti nás učí, abychom Marii nadějí svou nazývali a vzývali: »Naděje naše, buď zdráva!« Kdož nehledě na Boha v tvora doufá, dojistá od Boha jest proklet; neboť Bůh jediný jest pramen a dárce všeho dobrého, a tvor bez Boha ničeho nemá a ničeho dáti nemůže. Když ale Bůh, jak jsme dokázali, ustanovil, aby všechny milosti skrze Marii nás docházely, jakoby skrze průtok milosrdenství, tož tvrditi můžeme, ba musíme, že Maria jest nadějí naší, jejížto prostřednictvím milosti Boží přijímáme. Tou příčinou nazývá Ji svatý Bernard základem vší naděje své: *Filioli, haec maxima mea fiducia, haec tota ratio spei mei.* Ona jest má největší naděje, Ona základ vší důvěry mé.« O témž ujišťuje nás sv. Jan Damašský, nejbl. Pannu takto vzývaje: »V Tobě, Paní má! všecku naději jsem složil a očima na Tě upjatýma spasení od Tebe očekávám. I sv. Tomáš tvrdí, že Maria je celou nadějí spasení našeho. A sv. Efrem taktéž dosvědčuje. »Nejsvětější Panno! přijmi nás v ochranu Svou, chceš-li, abychom spasení byli, neboť nemáme jiné naděje spasení dojíti, leč prostřednictvím Tvým.«

Končím tedy slovy sv. Bernarda: »*Totis medullis cordium hanc Mariam veneremur, quia sic est voluntas Ejus, Qui totum nos habere voluit per Mariam* — ctěmež vroucně a celým srdcem tuto Rodičku Boží; jest to zajisté vůle Boží, abychom všecko dobré skrze Její ruce přijímali.« I napomíná nás světec, kdykoli nějaké milosti jsme potřebni neb žádostivi, vždy abychom k Marii se obrátili

s pevnou důvěrou, že ji skrze Ni obdržíme. »Quaeramus gratiam, et per Mariam quaeramus« a »quia indignus eras, cui donaret, datum est Mariae; ut per Illam acciperes, quidquid haberes, poněvadž jsi nebyl hoden milosti Boží, dal ti Bůh Marii, abys skrze Ni obdržel, cokoliv máš.« Tou příčinou pamatuje sv. Bernard každého z nás, abychom všechny dobré skutky a modlitby, které Bohu obětovati zamýšlíme, prve Marii poroučeli, chceme-li, aby je Pán milostivě přijal.

Příklad.

Znameníť jest příběh Theophilův, který nám Eutychian, patriarcha cařihradský, jako očitý svědek sepsal, a který tuto vypravovati chceme. Pravdivost jeho stvrzují dle slov ctih. Crasseta sv. Petr Damian, sv. Bernard, sv. Bonaventura, sv. Antonín a jiní. Theophil, arcijáhen kostela Adanasského, města v Sicilii, takové požíval vážnosti, že ho lid biskupem míti chtěl, čehož ale z pokory nepřijal. Později od zlomyslníků krivě obžalován, byl s hodnosti své složen, což jej tak rmoutilo, že náruživostí zaslepen k čaroději židovskému se odebral, aby jeho pomocí ďábla se dovolal a přispění v životě došel. Ďábel odpověděl, že Theophil, chce-li pomoci nabýti, Ježíše a Matky Jeho Marie odřici a list odřikací vlastnoručně podepsaný jemu odevzdati musí. Theophil sepsal tuto bohapustou listinu. Již druhého dne prosil biskup, jenž se přesvědčil o bezpráví, které se arcijáhnů stalo, za odpuštění a dosadil Theophila v předešlou důstojnost. Srdce ubožákovy výčitkami svědomí pro hrůzný hřích tak jest sužováno, že nemohl leč plakati. A co nyní učinil? Odešel jednou do kostela a pokleknuv zde před obrazem Marianským, vzlykaje se modlil: »Ó Rodičko Boží! nechci zoufati; vždyť mám Tebe, Kteráž

Jsi tak lásky plna a mocna, že mi pomoci můžeš.« Čtyřicet dní plakal a lkal k nejbl. Panně, až jednou v noci Matka milosrdenství se mu zjevila řkouc: »Ó Theophile! cos učinil? Ty's přátelství mého i Syna mého se odřekl a pro koho? Pro tvého i mého nepřítele.« — »Ó Panovnice má! račiž mi prominouti a odpuštění u Syna Svého mi vyprositi,« odpověděl Theophil. Maria vidouc důvěru jeho pravila: »Vzmuž se, chci za tě prositi Boha.« Těmito slovy povzbuzen, tím horlivěji Theophil se kál a plakal a modlil se, neopouštěje obraz Její. A ještě jednou zjevila se mu Maria přívětivě řkouc: »Theophile! raduj se; přednesla jsem slzy a modlitby tvé Bohu, Jenž je milostivě přijal a tobě již odpustil. Budiž ale ode dneška vděčen a věren!« — Ó, milá Paní má!« odvětil Theophil, »nelze mi zcela upokojiti se, neboť zlý duch dosud má v rukou onen úpis, kterým jsem se Tebe a Syna Tvého odřekl. V Tvé však moci jest, aby mi byl vrácen.« Když po třech dnech Theophil v noci se probudil, našel na lůžku svém onen úpis. Druhého dne, když biskup byl v chrámě, uvrhl se Theophil před shromážděným lidem k nohám jeho, vypravoval hoře vzlykaje, co se bylo stalo, a odevzdal mu hanebný spis, který biskup přede vším lidem dal spáliti, začož všickni radostí plačíce, Boha a Marii velebili za dobrotivost a milosrdenství, jež nešťastnému hříšníkovi prokázali. Tento ale vrátil se do kostela nejblahoslavenější Panny, kdež Ježíši a nejsvětější Matce Jeho díky vzdávaje třetího dne pln oddanosti zemřel.

Modlitba.

Ó, Královno a Matko milosrdenství! Ty všem, kdož se k Tobě utíkají, jako Královna a nejdobrotivější Matka milosti udílíš. Tobě se nyní poroučím,

který jsem zásluh a ctnosti zcela prázden a před božskou spravedlností přespříliš vinou obtížen. Ó, Maria! Ty máš klíče k pokladu božského slitování; rozpomeň se na chudobu mou a neopouštěj mne ve veliké bídě mé. Ty's ke každému tak štědrá a zvyklá více dávat, než za co Tě lidé prosí: nalož, podobně se mnou! Chraniž mne, ó Paní! to jest všecko, zač Tě prosím. Chráníš-li Ty mne, ničeho se nebojím; nebojím se zlých duchů, neboť Jsi celého pekla mocnější; nebojím se hříchů, neboť jediným slovem Svým můžeš mi u Boha odpuštění všech hříchů vyprositi. Ujmeš-li se mne Ty, není se mi ani hněvu Božího lekati, protože jediná prosba Tvá Jej ukonejší. Slovem, chráníš-li mne Ty, všeho se naději, protože všecko můžeš. Ó, Matko milosrdenství! vímť, že radost Ti působí a čest, pomáhati nejbídnějším; a jen zatvrzelcům pomoci nemůžeš. Jsemť hříšník, nikoli však zatvrzelý; chci života polepšiti. Ty mi přispěti můžeš; ó pomoz, a zachraň mne! Celý se odevzdávám do rukou Tvých. Rci, co mi činiti abych Bohu se zalíbil; mámť vůli to učiniti; i doufám s pomocí Tvou, že to vykonám. Ó Maria, Matko má, světlo mé, útěcho má, útočiště mé, naděje má! Amen. Amen. Amen.

ČÁST ŠESTÁ.

I protož orodovnice naše.

§ 1. Maria mocnou jesti orodovnici všech zachrániti.

Tak veliká je moc matek nad dětmi, že, kdyby i samovládci byli a neobmezeně vládli poddaným říše své, matky nikdy nebudou poddanými jejich. Pravdať, Ježíš Kristus má v nebesích nejvyšší vládu nade všemi a tedy i nad Marií, neboť sedí nyní na pravici Otcově, a tato vláda přísluší po výkladu sv. Tomáše i nejsvětějšímu člověčenství Jeho pro hypostatcké spojení se Slovem. Přes to ale také pravda, že Spasitel náš v čase Svého pozemského obcování tak se ponížiti ráčil, že Marie byl poslušen, jak sv. Lukáš svědčí: *«A byl poddán jim.»* (II, 51.) Sv. Ambrož dokonce tvrdí, že Ježíš Kristus jako Syn Marii povinen byl poslušností, když Ji byl Rodičkou Svou učiniti ráčil. Pročež Richard a sc. Laurentio podotýká, o ostatních svatých že se říkává, že byli s vůlí Boží spojeni; avšak o Marii toliko se říci může, že většího štěstí dosáhla; jelikož nejen Ona vůli Boží, nýbrž Bůh sám vůli Její podroben byl. A kdežto o ostatních pannách se praví, že

následují Beránka, kamkoli jde — sequuntur Agnum quocunque ierit (Zjev. XIV, 4.), může se o Marii říci, že Beránek Ji na zemi následoval, poněvadž Ji byl poddán.

Pravím tedy, ačkoliv Maria nyní v nebesích Synu Svému nemůže již poroučeti, že prosby Její jsou prosby Matky, dosti tedy mocné všeho dosáhnouti, čeho si přeje. Maria dle (výroku sv. Bonaventury) přednosti požívá nejvyšší moci u Syna Svého k dosažení všeho. »Grande privilegium Mariae, quod apud Filium sit potentissima.« A proč? Proto že, jak výše naznačeno a později šíře se vyloží, prosby Panny Marie jsou prosby Matky. Tou příčinou, dí sv. Petr Damian, může nejl. Panna všechno, cokoliv chce i na nebi i na zemi, ba i zoufajících povzbuditi může k důvěře v spasení. »Dána jest Ti všeliká moc na nebi i na zemi (tať jsou slova jeho) a nic Ti není nemožného, ježto i v zoufajících důvěru v spasení opět probuditi dovedeš.« A dále: jestliže tato Matka u Ježíše Krista, Kterého světec oltářem smíření nazývá, kdež hříšníci odpuštění od Boha docházejí, za nějakou milost nám se přimlouvá, Syn tak vysoce si váží prosby Její a tak snažně Ji zalíbiti se hledí, že přímluva více rozkazu než prosbě, Ona pak Sama více Paní než služebnici se podobá. Tímto způsobem, že totiž každou prosbu a každé přání Její bez odkladu vyslýchá, chce Ježíš úctu Svou projevit milované Matce Své, Kterou za Svého života pozemského tak velice ctil. Velmi krásně stvrzuje to sv. German slovy, kterými k nejblahoslavenější Panně mluví: »Ty, ó Matko Boží! Jsi všemohoucí zachrániti hříšníků, Tobě žádného jiného odporučení není třeba u Bcha, ježto Jsi Matkou pravého života.«

»Imperio Virginis omnia famulantur etiam Deus --- panovníčí moc Panny Marie všickni uznávají, i Bůh.« Sv. Bernardin Sienský nerozpakuje se slovy

těmi tvrditi, že Bůh prosby Její vyslychá, jako by rozkazy byly. Tak i Anselm svatý obrací se k Marii slovy: Pán Tě, ó Panno svatá! tak povýšil, abys všemožných milostí ctitelům Svým vymáhala; neboť ochrana Tvá jest všemohoucí, jak dí Kosmas jerusalemský. Ano, všemohoucí jest Maria, opakují s Richardem a sc. Laurentio, neboť po zákoně raduje se královna těmže přednostem jako král v té míře, že, jak sv. Antonín dí, Bůh Pannu Marii nejen ochranitelkou, ale i panovnicí celé Církve učinil.

Přísluší-li tedy Matce tatáž moc jako Synu, učinil Ježíš všemohoucí i Matku všemohoucí; pravdou ale zůstává, že Syn přirozeností Svou, Matka ale toliko milostí jest všemohoucí. To dokazuje výsledek; neboť čehokoli Matka si přeje, ničeho Syn jí neodepřá, jak zjeveno sv. Brigitě. Svěťice jednou zaslechla, že Ježíš k Rodičce Své pravil: »Žádej ode mne čehokoliv; neoslyším prosby Tvé. Že's mi na zemi v ničem neodepřela, neodepru Ti ničeho na nebi.« Jako by tím říci chtěl: Matko má, pokud Jsi byla na zemi, nezdráhala Jsi se nikdy z lásky ke mně něco učiniti; jest tedy spravedливо, abych nyní v nebesích ani já nezdráhal se učiniti Tobě, zač mne prosíš. Maria tedy v tom smyslu všemohoucí sluje, jak dalece o tvorbu božské vlastnosti neschopným tak říci lze. Všemohoucí jest, protože přímlovou Svou všeho dochází, čeho si přeje.

Plným právem tedy, ó vznešená Orodovnice! sv. Bernard takto Tě oslavuje: »Velis Tu, et omnia fient — račiž jen chtítí a všecko se stane.« A sv. Anselm: »Quidquid Tu Virgo velis nequaquam fieri non poterit — čeho si, ó Panno! přeješ, jistojistě se stane.« Jakmile chceš, všecko se stává; chceš-li nejbídnějšího hříšníka velikým světce učiniti, stane se to, jakmile si toho přeješ. O tom klade Albert Veliký tato slova do úst Panny Marie: »Roganda sum, ut velim; quia, si volo, necesse est fieri« —

prositi třeba, mám-li chtíti; neboť co chci, nutně se stane. Sv. Petr Damian rozjímaje o této veliké moci Panny Marie, prosí, aby nás ulitovala, řka: »Pohniž Tě přirozená dobrota Tvá, pohniž Tě moc Tvá; neboť čím Jsi mocnější, tím milosrdnější musíš býti.« Ó Maria, milovaná Orodovnice naše! Ty máš srdce tak laskavé, že není lze Ti patřiti na bídu naši a neulitovati nás; a poněvadž spolu moc Tvá u Boha všecky chráněnce Tvé záhuby zbaviti stačí: nezpěčuj se i nás bídných se ujmouti, již všecku naději v Tobě skládáme. Kdyby Tě prosby naše nepohnuly, pohniž Tě dobrotivé srdce Tvé aneb aspoň moc Tvá, jelikož Bůh proto Tě učinil tak mocnou, aby, čím větší moc Tvá přispívati nám, tím větší bylo milosrdenství Tvé, skutečně pomáhati nám. Než o tom podává nám sv. Bernard utěšené ujištění, že Maria jak mocí tak i milosrdenstvím nekonečně bohatá jest, a že láska Její jest nejmocnější, tak i nejdobrotivější a nejútrpnější, jak ji skutkem ustavičně osvědčuje.

Dokud Maria na zemi žila, vždy toliko Boha oslavovati a nešťastným pomáhati se snažila. A víme také, že požívala přednosti vyslyšenu býti, začkoliv prosila, což poznáváme z události při svatbě v Káni galilejské. Když totiž víno došlo a nejbláh. Panna z útrpnosti se zármutkem i zahanbením oné rodiny prosila Syna Svého, aby Ji zázrakem potěšil, oznámila Mu nedostatek vína řkouc: »*Vinum non habent — vína nemají,*« a Ježíš odpověděl: *Quid mihi et Tibi, mulier? nondum venit hora mea — co mně a Tobě jest, ženo? Ještě nepřišla hodina má.*« (Jan II, 34.) Vizme tuto, ačkoliv se zdálo, že Pán těmito slovy odepřel v prosbě Matčině, anť prý čas ještě nepřišel, totiž čas učitelského úřadu Jeho, kdežto učení Své divy a zázraky měl potvrzovati: že Maria přece řekla k služebníkům, jako by Syn přání Její už byl vyplnil: »*Cožkoli vám řekne, učinite,*« (II, 5.)

neboť potěšeni budete. A vskutku proměnil Ježíš Kristus vodu v nejlepší víno, aby Rodičce Své vyhověl. Ale jak to možná? Jak bylo lze zázrak proměnění vody ve víno učiniti proti radě Boží, když nepřišla ještě pro zázraky určená doba, která veřejným hlásáním učení Jeho nadejítí měla? Na to odpovídám, že proti úradkům Božím nestalo se nic; neboť ačkoli vlastní doba zázrakův ještě nenastala, ustanovil Bůh jiným všeobecným nálezem od věčnosti, Rodičce Své v ničem neodepřítí, začkoliv žádati bude. A Maria, této přednosti vědoma, poručila služebníkům naplniti štoudve vodou přes zápornou téměř odpověď Synovu, jakoby prosba Její byla již naplněna. Tak vykládá sv. Jan Zlatoústý tato slova Janova: *»Quid mihi et Tibi mulier? — Co mně a Tobě jest, ženo?«* řka: *»Ačkoliv Ježíš takto odpověděl, přece prosby Matčiny naplniti neváhal.«* Tak svědčí i sv. Tomáš řka, že Ježíš Kristus slovy: *»Ještě nepřišla hodina má«* naznačiti chtěl, že by zázrak tento byl odložil, kdyby Ho jiný byl prosil; ku prosbě Matky Své že ho ale hned učinil. S tímto výkladem souhlasí dle Barradia také sv. Cyrill a sv. Jeroným. A Jansenius gentský uvedená slova Janova právě tak vykládá, že Pán v době zázrakův nadešel, aby Rodičku Svou poctil.

Zkrátka, není tvora, jenž by nám bídným tolik slitování mohl vymoci, jako tato dobrá Orodovnice, kterouž Pán Bůh nejen jakožto milovanou služebnici, nýbrž i skutečnou Matku Svou touto předností vyznamenal. Tak dí Vilém pařížský, volaje k Marii: Mimo Tebe nemůže žádný tvor nám bídným tolik a tak velikých dobrodiní u Syna vymoci; tím chce Tě nejen jako služebnici, nýbrž jako Matku Svou poctíti. Stačí slovo Matky a Syn všecko učiní. Pán praví v písni Šalomounově k nevěstě t. j. k Marii: *»Quae habitas in hortis, amici auscultant, fac me audire vocem tuam — jenž bydlíš v zahradách,*

přátelé poslouchají, dejž mi slyšeti hlasu svého.« (VIII, 13.) Tito přátelé jsou Svatí, již ctitelům svým o milost prosíce čekají, až Královna jejich od Boha jí požádá a obdrží, protože, jak svrchu řečeno, všechny milosti toliko skrze Marii se rozdávají. A jak dochází Maria těchto milostí? Stačí, dá-li Synu slyšeti hlasu Svého. »*Fac me audire vocem tuam — dejž mi slyšeti hlasu svého.*« Stačí slovo Matky a Syn bez odkladu Ji vyslyší. Vilém pařížský, jenž uvedená slova v ten smysl vykládá, praví, že Syn takto mluví k Marii: »Ty, Jež bydlíš v zahradách nebeských, pros důvěrně za kohokoliv, neboť nelze mi zapomenouti, že jsem Syn Tvůj, tak že Matce v ničem odepříti nemohu. Dejž mi slyšeti jediného toliko slova, neboť jakmile Syn Tě slyšel, již Tě také vyslyšel.« Opat Bohumír dří, ačkoli Maria toliko přimluvou dochází milosti, že přece jakoby mateřským rozkazem prosí; pročez není lze pochybovati nám, že všeho dosáhne, čeho si přeje a začkoliv nám prosí.

Vypravuje se, že Koriolana, když Řím oblehal, prosby obyvatelů a přátel jeho nepohnuly, aby ustal od obléhání; jakmile ale matka Veturia ho prosit přišla, že nemoha odolati, ihned od obléhání upustil. Již pak proseb Veturiiných daleko mocnější jsou prosby Panny Marie u Ježíše, tou měrou mocnější, kterou tento Syn vděčnější a oč více miluje Matku Svou. Kněz Justin Mickoviz píše: »Jediný povzdech nejbl. Panny více zmůže, nežli prosby všech Svatých vespolek.« Totéž vyznal na rozkaz sv. Dominika dábel skrze ústa posedlého, jak Patiucccheli vypravuje, že totiž u Boha jediný povzdech Panny Marie více zmůže, nežli všech Svatých vespolek vroucí prosby.

Sv. Antonín tvrdí, že prosby nejbl. Panny jsou prosby matčiny, podobajíce se jakoby rozkazům, pročez také není lze, aby oslyšeny byly, kdykoliv

za něco prosí. Proto sv. German hříšníků povzbuzuje, aby se této Orodovnici poroučeli řka: »Ponevadž, ó Maria! u Boha vážnosti Matky požíváš, můžeš i největším hříšníkům odpuštění vymoci; neboť Pán, Jenž Tě vždy a všude za pravou Matku Svou uznává, nemůže Tě oslyšeti, ať kdykoli Jej prosíš.« Sv. Brigita zaslechla, jak Svati v nebesích pravili k nejbl. Panně: »Ó, požehnaná Královno! co by Tobě bylo nemožného? Cokoli ráčíš, děje se. Tomu nasvědčuje známá průpověď:

Quod Deus imperio, Tu prece, Virgo, potes!

Což Bůh poručením, Ty prosbou, Panno, vymáháš!

A není-liž Božské dobroty zúplna důstojno, táže se sv. Augustin, hájiti cti Rodičky Své, anť Sám praviti ráčil, že na zemi přišel nikoli zákona zrušit, ale naplnit? Zákon ten ale poroučí, bychom otce i matku ctili.

Sv. Řehoř, arcibiskup nikomedský, ještě podotýká, že Ježíš Kristus každou prosbu Rodičky Své vyslýchá, jako by tím povinnosti Své chtěl dostáti za to, že Matkou Jeho býti svolila. A sv. mučelník Method volá: »Raduj se, ó Maria! štěstí, že dlužníkem Tvým ten Syn, Jenž každému dává, od žádného nic nepřijímá. My všickni Bohu jsme povinni vším, co máme, neboť všechno daroval nám; Ty jediná máš dlužníkem Boha, an z Tebe tělo vzíti a vtělit se ráčil. Sv. Augustin praví, že Maria zaslouživši milost, aby Slovo božské tělem lidským přioděla a tak cenu vykoupení našeho přichystala, abychom věčné smrti zproštění byli, také větší všech Svatých má moc k dosažení věčného spasení nám přispívati. Sv. Theophil, biskup alexandrijský, jenž za časů svatého Jeronýma žil, píše: Syn se raduje, prosí-li Jej Matka; neboť přeje si, aby všechno, co nám dává, pro Matku Svou dávatí mohl a tak do-

brodiní Jí splatil obdržené, když tělo Své od Ní přijal. Sv. Jan Damašský obrací se k nejbl. Panně slovy: »Protože Jsi, ó Maria! Matkou Boží, můžeš všem spasení věčného vyprositi přímluvou Svou, která mateřskou důstojností oplývá.

Končím se sv. Bonaventurou, jenž rozjímaje o velikém dobrodiní Božím, že učiněna Maria orodovnicí naší, takto Ji oslovuje: Nesmírná zajisté a zázračná jesti dobrota Boha našeho, Jenž nám zlosynům Tebe, Rodičku Svou, darovati ráčil za orodovnici, abys nám prostřednictvím Svým všecko, čeho si přeješ, vymoci mohla. Ó zázračné k nám milosrdenství Boha našeho, Jenž vlastní Matku Svou a Paní milosti orodovnicí naší učiniti ráčil, abychom přespříliš nebáli se ortele, který jednou nad námi pronéstí musí.

Příklad.

Kněz Razzi z řádu sv. Romualda vypravuje, že jakýsi mladík po smrti otcově od matky své, která velice ctíla Pannu Marii, ke dvoru knížecímu byl poslán. Když se loučil, slíbil matce své, že den co den pomodlí se Zdravas a připojí slova: »Panno požehnaná! přispěj mi v hodinu smrti.« Přišel ke dvoru, brzy tak se spustil a znemravněl, že od knížete byl propuštěn. Nevěda sobě rady, jak by života obhájil, na zoufalou připadl myšlenku, že bude loupežníkem. Ale ani tu neopominul milé Paní naší se poroučeti, jak matka mu byla přikázala. Konečně jej služebníci spravedlnosti polapili a k smrti odsoudili. Večer před popravou plakal hořce a usedavě v žaláři, vzpomínaje na hanbu svou, na zármutek své matky, na nastávající smrt. Vida přílišný zármutek jeho ukázal se mu ďábel v podobě sličného mládence slibuje, že ho vězení a smrti zachrání, učiní-li, co mu řekne. Odsouzenec ochotně

slíbil všecko. Nyní domnělý mládenec vyznal, že je vlastně ďábel před ním a pomoci mu přišel. Především žádal, aby Ježíše Krista a svatých svátostí se odřekl, což nešťastník učinil. Na to pravil, že i Panny Marie se odřící a ochrany Její vzdáti se musí. »Toho nikdy neučiním!« odpověděl mladík, načež k Panně Marii se obrátiv odříkával obvyklou modlitbičku, které matka ho naučila: »Panno požehnaná! přispěj mi v hodině smrti.« Na tato slova zmizel ďábel, mladík ale nesmírně poděšen zločinem svého odpadlictví od Ježíše Krista vzýval nejbláh. Pannu, Která mu tak velikou bolest nade všemi hříchy vyprosila, že skroušeně a upřímně se vyzpovídal. Podle cesty na popraviště stála socha Rodičky Boží, kterouž obvyklou modlitbou pozdravil. Tu socha před zraky všech pozdravení opětovala, což s velikým pohnutím pozoruje prosil odsouzenec, aby nohy sochy políbiti směl. Soudní sluhové nechťeli tomu připustiti; povolili ale, když lid reptati počal. Když se sklonil, aby nohy políbil, vztáhla Maria ze sochy rámě Své a uchopivši tak pevně držela ruku odsouzenecovu, že nebylo lze ji odtrhnouti. Vida tento zázrak počal lid volati: »Milost, milost!« — kterouž také obdržel. Navrátiv se do vlasti, vzorně byl živ a vroucně ctil Pannu Marii, kteráž ho časné i věčné smrti zachránila.

Modlitba.

Vznešená Rodičko Boží Maria! se sv. Bernardem volám k Tobě: »Mluv, Paní! Neboť Syn Tvůj Tě slyší, a všeho dosáhneš, začkoli Ho prosíš. Mluv tedy, ó Maria, Orodovnice naše! Mluv ve prospěch náš, již pomoci tak potřební jsme. Rozpomeň se, že k našemu dobru takovou mocí bylas obdařena, k takové důstojnosti povýšena. Bůh chtěl dlužníkem Tvým se státi, přijav z Tebe přirozenost lidskou,

abys poklady božského slitování bídným rozdělovala, jak Sama ráčíš. My jsme Tvoji sluhové, službě Tvé obzvláštním způsobem oddaní, a z těch, doufám, i já jeden jsem. Hlonosíme se, že nás chráníš. Prokazuješ-li dobrodiní všem, i těm, kdož Tě neznají, Tebe nectí, ba Tebe urážejí a urouhají, což teprve nadíti se můžeme od dobroty Tvé, kteráž bídné potěšiti se snaží, my, již Tě ctíme, Tě milujeme, důvěru v Tebe skládáme? Jsmeť ovšem velicí hříšníci; Bůh Tě ale milosrdenstvím a mocí ozdobil větší všech nepravostí našich. Ty můžeš a chceš nás zachrániti, čehož tím důvěrněji očekáváme, čím nehodnější jsme, abychom tím více Tebe oslavovali v nebesích, když prostřednictvím Tvým tam se dostaneme. Ó, Matko milosrdenství! Tobě obětujeme duše druhdy tak krásné a Krví Ježíše Krista obmyté, nyní ale hříchem tak poskvřené; Tobě je obětujeme, abys je očistiti hleděla. Vymozíš nám pravé polepšení, vymozíš nám lásku k Bohu, setrvání v dobrém, nebe. Za veliké milosti Tě prosíme. Než, nemůžeš-li všeho nám dosáhnouti? Aneb jest žádost naše přílišna lásce, kterou Bůh Tě miluje? Otevřeš-li toliko rty Svě a poprosíš-li Syna, v ničem Ti neodepře. Pros tedy, pros za nás, ó Maria! Pros a dojistá budeš vyslyšena, my pak jistě spaseni budeme.

§ 2. Maria útrpnou jest orodovnicí, nezpěčující se, i nejbídnějších hájiti.

Pohnutek, pro které tuto laskavou Královnu milovati máme, jest tolik, že kdyby celý svět Marii velebil, všecka kázání jen o Marii mluvila, a všickni lidé za Ni život položili, toto všecko bylo by jen maličkostí u přirovnání k tomu, čím Jí povinni jsme za přeněžnou Její lásku ke všem lidem, ba i k nejbídnějším hříšníkům, kteří jen něco pobožnosti k Ní chovají. Ctihodný Raymund Jordan, jenž z po-

kory Idiotou (čili nevědomcem) se zval, praví: Maria nemůže leč milovati toho, kdož Ji miluje, ba neštítí se sloužiti tomu, kdož Ji slouží, všemocně napínajíc prostřednictví Své, aby mu — (je-li hříšník) — u požehnaného Syna Svého odpuštění vyprosila. Její dobrota a milosrdenství jsou tak veliké, že k nohám Jejím utéci se nemá obávat ani ten, kdož sebe hlouběji poklesl; jelikož nikoho nezamítá, kdož se k Ní utíká. Maria jakožto lásky plná orodovnice naše Sama přednáší modlitby sluhův Svých Bohu, obzvláště takové, které Ji Samé přednášíme; neboť jako Syn se za nás přimlouvá u Otce, tak Maria oroduje za nás u Syna, ba neustává u Otce i Syna pečovati o veliké dílo spasení našeho a vymáhati nám žádoucích milostí. Právem tedy sv. Diviš, kartuzián, nazývá nejbl. Pannu jediným útočištěm ztracených, nadějí bídících, orodovnicí všech hříšníků, již se k Ní utíkají: »Singulare Refugium perditorum, Spes miserorum, Advocata omnium iniquorum ad Eam confugentium.«

Kdyby však některý hříšník pochyboval ne o moci, ale o laskavosti Panny Marie a bál se, že mu pro množství hříchův jeho pomoci nechce, dodává mu sv. Bonaventura myslí řka: »Grande privilegium Mariae, quod apud Deum potentissima est, velikáť Panny Marie přednost, že u Boha jest nejmocnější.« Veliká a výhradná jest tato přednost Její u Syna všecko obdržeti orodováním Svým, cokoli chce. Co by nám ale (pokračuje) veliká moc Její prospěla, kdyby o nás nepečovala? »Sed quid tanta Mariae potentia prodesset nobis, si Ipsa nihil curaret de nobis?« Nikoli nepochybujme (končí světec), upokojme se a děkujme nepřetržitě Pánu a božské Rodičce Jeho; neboť měrou, kterou mocnější jest u Boha Orodovnicí než všichni Svatí, tou měrou i laskavější jest a všech starostlivější o spasení naše. Kde jest kdo, ó Matko milosrdenství! radostně

volá sv. German, jenž by mimo Syna Tvého o nás a blaho naše tak pečoval jako Ty? Kdo nás v útrapách více hájí, než-li Ty? Kdo tak hříšníků chrání, jako Ty, Jenž za ně i bojuješ? Ochrana Tvá, ó Maria! mocnější jest a laskavější, než-li nám lze pochopiti. Kdežto všichni ostatní Svatí ochranou svou více pomoci mohou obzvláštním ctitelům svým, než jiným, praví Idiota, jesti Rodička Boží, jakožto Královna všech také Orodovnicí všech a o blaho všech pečuje.

Pečuje o spasení všech, i hříšníků; ba tím obzvláště honosí se Maria, že Orodovnicí hříšníků jest, jak Sama zjevila ctihodné sestře Villani: »Vedle názvu Rodičky Boží jest pro mne nejčestnější pojmenování Orodovnice hříšníků.« Ctihodný Amadeus dí, že Královna naše ustavičně stojí před tváří Stvořitelovou, mocnou přímlovou Svou nás se ujímá. A poněvadž v nebesích naši bídu a potřeby naše dobře zná, nemůže nám smilování Svého odpírati. Pročež s mateřskou láskou útrpností vedena tak dobrotivě a přívětivě pomáhati nám se snaží. Tou příčinou Richard a sc. Laurentio každého byť sebe bídnejšího povzbuzuje, aby důvěrně k této dobrotivé Orodovnici se utíkal, bezpečen jsa ochotnou pomocí Její. Neboť Maria, jak opat Bohumír dí, vždycky ochotně za všecky se přimlouvá. A jak účinně a laskavě tato dobrotivá Orodovnice o spasení naše pracuje! (dí sv. Bernard.) Sv. Augustin rozjímaje o lásce a péči, s kterou Maria ustavičně u Boha nás se ujímá, aby hříchy nám odpustil, milostí Svou nám přispěl, nebezpečí nás zachránil a v bídě nás potěšil, obrací se k nejbl. Panně řka: »Unam ac Te solam pro nobis in coelo fatemur esse sollicitam — vyznáváme, že Ty jediná a samotná o nás pečuješ v nebesích.« Tím chce říci: Ó, Paní milá, pravdať sice, že všichni Svatí starajíce se o spasení naše za nás orodují; ale láska a něž-

nost, jakou Ty nám osvědčuješ v nebesích, vymáhajíc nám přimluvou Svou tolikero slitování Božích, nutí nás vyznati, že v nebesích toliko jednu máme Orodovnici, Tebe totiž a Ty žes' jediná, jenž opravdově nás miluje a opravdově o spasení naše pečuje. Komu pochopiti lze horlivost, s kterou Maria ustavičně nás u Boha se ujímá? volá svatý German. »Onať hájiti nás neustává.« Jak krásný výrok tento! Takovou má soustrast Maria s bídou naší a tak vřele nás miluje, že ustavičně za nás prosí a opět a opět za nás oroduje a přimluv Svých ani nasytiti se nemůže, jimiž nás v hrozícím nebezpečí hájí a milostí nám dobývá.

Běda bylo by nám hříšníkům, kdybychom neměli této vznešené Orodovnice, kteráž je tak mocná a tak útrpná a spolu tak opatrná a moudrá, že Soudce, Syn její, nemůže zatratiti viníky, kterých Ona hájí, jak Richard a sc. Laurentio dí. Pročež pozdravil Ji sv. Jan Geometr: »Salve Jus dirimens lites« — buď zdráva, Ty spravedlnosti, kteráž každou při rozhoduješ. Vždycky obdržíš při, které tato nejvyšší moudrá zástupkyně se ujímá; pročež sv. Bonaventura Marii »moudrou Abigail« nazývá. Tato žena totiž, jak v první knize Královské čteme, dojemnou prosbou svou hněv krále Davida na Nabala rozhorleného tak ukrotila, že ji David vděčně žehnal za to, že mírným jednáním svým zabránila, »*že nemstil sám sebe.*« Totéž činí Maria v nebesích ustavičně nesčíslných hříšníků se ujímajíc; dovedeť vřelou a moudrou přimluvou Svou spravedlnost božskou tak krotiti, že Bůh sám Ji za to žehná a jakoby splácí, že Jej takto zdržuje, aby neopouštěl hříšníků a dle zasloužení jich netrestal. Na ten účel, dí sv. Bernard, věčný Otec k nám nejvyšší milosrdný mimo Ježíše Krista, prvního přimlunce našeho u Boha, i Marii řečníci naší u Krista Ježíše učinil. Nepochybuj, dí tento světec, že Pán Ježíš jediný jest prostředník

ze spravedlnosti mezi Bohem a lidmi, Jenž pro zásluhy Své, jak byl slíbil, odpuštění a milosti vy-máhati chce a může; že však lidé velebnost božskou, Ježíši Kristu jako Bohu příslušící, poznávají a se děsí, bylo toho potřebí jinou nám prostřednici dáti, ku které s menším strachem a větší důvěrou lze se utíkat, a to k Marii. Nelze naléztí nám prostřed-nice mocnější u velebnosti božské a milosrdnější k nám. Tato jsou krásná slova jeho: »Věrný a mocný mezi Bohem a lidmi prostředník jest Kristus Ježíš; lidé však lekají se božské velebnosti Jeho. Třebať tedy prostředníka u tohoto Prostředníka; nikdo však není nám užitečnější nad Marii.« Velice by ukřivdil dobrotivé Panně, dí světec dále, kdož by se ostýchal hledati útočiště u nohou této nej-dobrotivější prostřednice, kteráž není ani přísná ani děsná, nýbrž nejvýš přívětivá, laskavá a dobrotivá. Přečti si a projdi sebe důkladněji všecky děje sva-tého evangelia a nalezneš-li, že by přísná byla kdy Maria, můžeš se báti k Ní přistoupiti. Toho však nenalezneš a proto důvěrně k Ní se utíkej, vy-prosíš tobě spasení přímluvou Svou.

Překrásná jsou slova, jimiž Vilím pařížský hříš-níka povzbuzuje, aby k Marii se utíkal. Adibo Te, imo etiam conveniam, gloriosissima Dei Genitrix, quam Matrem misericordiae vocat, imo clausitat omnis Ecclesia Sanctorum.« Ó, Matko Boha mého! v nešťastném stavu hříšnosti své utíkám se důvěrně k Tobě; a kdybys mne zapuzovala, predestru Tobě, žes jakýms způsobem povinna mi pomoci, anať celá Církev Matkou milosrdenství Tě nazývá a veřejně vyznává. Ty, ó Maria! vždy býváš vyslýchána proto, žes velice zalíbila se Bohu. Tys dosud žádnému neodepřela veliké dobroty Své; Tvá přemilá přívě-tivost nikdy ještě nepohrdla hříšníkem, byť sebe nešlechetnějším, když Tobě se poručil. Anebo by mylně a marně Církev celičká řečnicí svou a úto-

čištěm bídných Tebe nazývala? »An falso et inaniter vocat Te omnis Ecclesia Advocatam suam et miserorum Refugium?« Nikdy se nestane, aby hříchové moji Tobě, ó Matko! překáželi mi tu lásku prokázati, kteráž Tebe přímluvnicí a spolu prostřednicí mezi Bohem a lidmi učinila a vedle Syna Tvého jedinou nadějí a bezpečným útočištěm nešťastných. Všecku milost a slávu, ba i důstojnost mateřství Svého obdrželas (smím tak mluvit) pro hříšníky, neboť pro ně učinilo Tě Slovo božské Matkou Svou. Odstup ode mne i domněnka, že by Rodička Boží, Která světu pramen smilování porodila, nešťastníku k Ní se utíkájícímu milosrdenství odepřiti mohla. Jelikož tedy uloženo Tobě, prostřednicí mezi Bohem býti a lidmi, přispěj mi ku pomoci, ó Maria! veliká dobrota Tvá, která všech hříchů mých jest větší.

Těšte se tedy, vy malomyslní! pravím se sv. Tomášem z Villanovy, vzmužte se a doufejte, vy bídní hříšníci! tato vznešená Panna, Matka Soudce a Boha vašeho, jesti Orodovnicí naší, Orodovnicí zcela způsobitou všecko u Boha vyprositi, začkoli žádá; Orodovnicí přemoudrou, všech prostředků k ukročení hněvu Jeho znalou; Orodovnicí obecnou, kteráž všech se ujímá a žádnému obrany neodpírá.

Příklad.

Jakou útrpnost má s námi ubohými hříšníky Maria, tato Orodovnice naše, dokázala Blaženě, řeholnici kláštera Fontevraultského, jak nám Caesarus a ct. Rho vypravují. Náruživou láskou zaslepena smluvila se tato nešťastná řeholnice s jedním mladíkem, že s ním uteče. A skutečně přistoupila neblahá jednoho dne k obrazu Marianskému a položivši tam jakožto vrátná klíče klášterní, směle odešla. Žila v cizí zemi patnácte let jako nevěstka. Navrátivši se, potkala správce klášterního, jehož se

tázala, ví-li co o sestře Blaženě, neboť byla přesvědčena, že jí nepoznal. »Známt' ji dobře,« zněla odpověď, »jest to svatá řeholnice a nyní představenou novicek.« To ji zcela pomátlo a zarazilo, nemohoucí věc tu si vyložit. Aby pravdy se dopídila, přestrojivši se šla do kláštera a dala si sestru Blaženu zavolati. A hle, ukázala se jí nejbl. Panna v celé podobě onoho obrazu, u něhož při útěku svém z kláštera byla klíče a řeholní šat složila. Rodička Boží takto ji oslovila: »Věz, Blaženo! abych cti tvé uhájila, přijala jsem podobu tvou a zastávala jsem úřad tvůj za těch patnácte let, která jsi kláštera i Boha daleka, v cizině strávila. Dcero! obrať se a čiň pokání; ještě na tě čeká Syn můj; hleď vzorným životem zachovati si pověst dobrou, kterou jsem ti získala.« Domluvivši zmizela; Blažena ale šla do kláštera, oblékla opět šat řeholní a tohoto velikého milosrdenství Panny Marie vděčna od toho dne svatě žila. V hodinu smrti ale vypravovala ku větší cti této vznešené Královny celou událost.

Modlitba.

Ó, vznešená Matko Pána mého! Znáám se k tomu, že bych mnoholetým nevďekem Bohu a Tobě zasloužil, abys mne opustivši spravedlivému trestu vydala; neboť nevďěčník nezasluhuje dobrodiní Tvých. Než, milá Paní má! vznešeně o dobrotě Tvé smýšlím a pevně věřím, že větší jest nevďeku mého. Neustávej, ó útočiště hříšníků! ustavičně pomáhati bídnému hříšniku, jenž v Tebe doufá. Ó Matko milosrdenství! vztáhni ruku Svou a pomozíš pokleslému, jenž soustrasti Tvé se dovolává. Ó, Maria! buď mne zachraň anebo rci, ke komu obrátiti se mám, jenž by lépe mi pomohl. Než, kde bych laskavější a mocnější u Boha orodovnice nalezl, ne-li Tebe, Rodičku Jeho? Žes byla vyvolena Matkou

Spasitelovou se státi, bylas také povolána hříšníků chrániti a mně darována ku spasení. Ó Maria! Ty zachrániš, kdo se k Tobě obrátí. Nezasluhuji Tvé lásky; avšak touha Tvá po spasení ztracených naplňuje mne nadějí, že mne přece miluješ. A jak bych zahynul, miluješ-li mne Ty? Ó, milovaná Máti má! budu-li spasen, jak doufám, nechci nevděkem opět Ti spláceti, nýbrž ustavičnou chválou a láskou celé duše své dřívější nevděk nahradím a lásku Tvou splatím. V nebesích, kdež panuješ a panovati budeš na věky, budu milosrdenství Tvé na věky velebiti a věčně líbati ruku Tvou, kteráž mne vždy zbavila pekla, kdykoli jsem je hříchy zasloužil. Ó, Maria! záchrano má, naděje má, Královno má, Orodovnice má, Matko má! miluji Tě, miluji Tě, na věky Tě milovati chci. Amen. Amen. Tak doufám, tak se staň.

§ 3. Maria hříšníky smiřuje s Bohem.

Milost Boží jest každé duši pokladem převelikým a žádoucím. Duch Svatý nazývá ji neskončeným pokladem, poněvadž milostí Boží účastnými se stáváme přátelství Božího. *»Infinitus enim thesaurus est hominibus, quo qui usi sunt, participes facti sunt amicitiae Dei — neskončeným pokladem jest lidem, jehožto kdož užívají, účastni jsou přátelství Božího.«* (Moudr. VII, 14.) Odtud pochází, že Ježíš Kristus, Vykupitel a Bůh náš, nezpěčuje se, přátele Svými nazývati, kdož v stavu milosti Boží jsou. *Vos amici mei estis — vy přátelé moji jste.»* (Jan XV, 14.)

Proklet budiž hřích, který toto krásné přátelství ruší! *»Nepravosti vaše odloučily vás od Boha vašeho.«* (Isai, LIX, 2.) A poněvadž Bůh pro hřích nenávidí duše, *»v stejné nenávisti jsou u Boha, bezbožník i jeho bezbožnost«* (Moudr. XIV, 9.), stává se z přítelkyně nepřítelkyně Páně. Co ale činiti má

hříšník, jenž ku svému neštěstí jest v stavu nepřátelství Božího? Nechť prostředníka hledá, jenž mu odpuštění vymůže a ztraceného přátelství Božího opět nabýti mu pomůže. Těš se tedy, dí sv. Bernard, nešťastníku, jenž jsi Boha svého ztratil! Pán tvůj sám ti dal prostředníka, Syna totiž Svého, Ježíše, Jenž všecko ti vymůže, začkoli žádáš. »Ježíše ti dal, prostředníka; čeho by takový Syn u takového Otce nezmoohl?« Než nastojte! volá světec, proč lidé tak přísným jmenují tohoto dobrotivého Vykupitele, Jenž život Svůj na záchranu jejich obětoval? Proč mají za hrozného, Jenž vtělená jest láska? Malomyslní hříšníci! proč se bojíte? Bojíte-li se, že Boha jste urazili, věztež, že Ježíš hříchy vaše Svými probodenýma rukama na kříž přibil, smrtí Svou za ně zadost učinil spravedlnosti božské a vinu s vašich duší sňal. Snad ale, pokračuje sv. Bernard, snad ale bojíš utéci se ku Kristu Ježíši, poněvadž tě božská velebnost Jeho děsí, anť nepřestal býti Bohem, když se vtělil? Chceš jiného orodovníka u tohoto Prostředníka? Utec se k Marii, neboť přimluví se za tě u Syna Svého, Jenž Ji dojista vyslyší; Syn pak přimluví se u Otce, Jenž nemůže odepříti Synu v nižádné prosbě. I končí Bernard svatý takto: Tato Rodička Boží jesti, synové moji! řebříkem, po kterém hříšníci znova vystupují na výši milosti Boží. Onať největší bezpečností moji, Onať základem vši naděje mé.

Slyštež slova, která Duch svatý v písni Šalounově klade do úst nejbl. Panně: »*Ego murus et ubera mea sicut turris; ex quo facta sum coram eo quasi pacem reperiens — já jsem jako zed: a prsy mé jsou jako věže, od té chvíle, jakž jsem před ním nalezla pokoje.* (VIII, 10.) Já jsem, di Maria, ochrana těch, kdož ke mně utíkají se, a milosrdenství mé jest jin jako pevná věž bezpeč-

nosti, a proto Pán můj prostřednicí mne učinil mezi hříšníky a Bohem. Maria, vykládá kardinál Hugo tato slova, je vznešená prostřednice, kteráž nepřátelům Božím pokoje opět vyhledává, spasení ztraceným, odpuštění vinníkům, milosrdenství zoufajícím. Tou příčinou choť Ji krásnou nazývá »jako opony Šalomounovy — *formosa . . . sicut pelles Salomonis.*« (I, 4.) V stanech Davidových rozhodovalo se pouze o válce, v stanech pak Šalomounových toliko o pokoji, čímž Duch Svatý naznačuje, že tato Matka milosrdenství nevyjednává o potření a ztrestání hříšníků, nýbrž o smíření a odpuštění jejich hříchů.

Obrazem Marie Panny byla také holubice Noemova, kteráž z archy vyletěvši přinesla ratolest olivovou se zeleným listím v ústech svých na znamení opětného smíření Boha s lidmi. Proto oslovuje svatý Bonaventura Marii takto: »Tu enim es illa fidelissima columba Noe, quae inter Deum et mundum diluvio spirituali submersum Mediatrix fidelissima extitisti. — Ty's ona nejvěrnější holubice Noemova, kteráž Jsi se prostřednicí stala mezi Bohem a světem v potopě duchovní pohříženým.« Maria jest tedy ta nebeská holubice, kteráž světu ratolest olivovou, znamení milosrdenství, přinesla; neboť darovala nám Ježíše Krista, pramen všeho milosrdenství, a skrze Jeho zásluhy všech milostí dobyla nám, jež Bůh nám podává. A jako skrze Ni pokoj darován světu, jak Epifan dí, bývají Jejím prostřednictvím hříšníci ustavičně smiřováni s Bohem; pročež blahoslavený Albert Veliký do úst Jí klade slova: »Já jsem holubice Noemova, kteráž Církvi ratolest olivovou a všeobecný pokoj přináším.

I ta duha, o které sv. Jan ve Zjevení (IV, 3.) dí, že je vůkol trůnu Božího, byla obrazem Panny Marie: »*Et iris erat in circuitu sedis — a duha*

byla vůkol trůnu • Slova ta vykládá kardinál Vitalis takto: »Touto duhou je Maria stojící ustavičně před soudnou stolicí Boží, aby mírnila rozsudky a tresty Boží hříšníkům určené.« Tať je také duha — po mínění Bernardina Sienského — duha, o které mluvil Pán řka k Noemovi, že na oblacích učini duhu, aby pohledě na ni, vzpomněl na pokoj věčný, z kterého se smluvil s lidmi. »*Duhu svou postavím na oblacích, a bude na znamení úmluvy mezi mnou a mezi zemí . . . A bude duha na oblacích, a pohledím na ni, i rozpomenu se na úmluvu věčnou.*« (Gen. I, 13, 16.) Nejbl. Panna jest touto duhou věčného pokoje; nebo jako Bůh pohledě na duhu, rozpomíná se na pokoj, kterýž zemi přislíbil, tak na prosby Panny Marie odpouští hříšníkům urážky a znova uzavírá s nimi pokoj.

Tou příčinou Maria i k měsíci se přirovnává. »*Pulchra ut luna — Tys jako měsíc krásná.*« (Cant. VI, 9.) Neboť jako měsíc stojí mezi nebem a zemí, dí sv. Bonaventura, tak i Maria mezi Boha a hříšníky se staví, aby Pána s nimi smířila, je pak osvětila, aby k Bohu se navrátili.

Tentž hlavní úkol, který Bůh svěřil Marii, na zemi Ji poslav, totiž duše, které pozbyly milosti Boží, s Bohem opět usmírovati. »*Pasce hoedos tuos — pas kozlátka svá!*« (Cant. I, 7.) Tak k Ní pravil Bůh, když Ji byl stvořil. Jak známo, přirovnávají se hříšníci ke kozlům, a jako vyvolení, (jimž ovečky říkáme), v soudním údolí na pravici budou státi, budou na levici postaveni kozlové. A tito kozlové, praví opat Vilém, Tobě, Matko vznešená! jsou odevzdáni, abys je v ovečky proměnila, a aby na přímělu Tvou na pravici postaveni byli, kdož na levici státi byli zasloužili. Bůh zjevil sv. Kateřině Sienské, že tuto milovanou Dceru Svou učinil přelíbezným vnadidlem, kteréž by lidi, zvláště pak

hříšníky k Němu přitahovalo. Tu však dobře pamatujme, jak krásně Vilém vykládá slova ta řka, že Bůh poroučí Marii kozlátka Její — »kozlátka svá«, neboť nejbl. Panna ne všech hříšníků zachrání, nýbrž takových toliko, kdož Jí slouží a ctí. Onino pak, kteří v hříších trvají a žádnou zvláštní pobožností Jí neuctívají a Jí se neporoučejí, aby hřích opustiti mohli, nejsou kozlátky Jejími, nýbrž o soudě ku své záhubu se zatracenci na levici postaveni budou.

Šlechtice, jenž pro množství hříchů svých již již zoufal, napomenul jakýs řeholník, aby k Marii se utekl, a naznačil mu kostel, v kterém obraz Její navštívití měl. Šlechtic šel do kostela a spatřivšímu sochu naznačenou bylo, jakoby ho zvala, aby se na kolena vrhl a mysli nabyt. I přikleká, líbaje nohy Její, když pojednou Maria ruku mu podává, aby ji políbil. A na ruce Její byla napsána slova: »Chci tě zachrániti z rukou tě sužujících,« — jakoby tím říci chtěla: Synu můj! nezoufej, chci tě zprostiti hříchův i úzkosti tebe skličující. I pocítil hříšník, když slova tato byl přečetl, takovou bolest nade hříchův svými a tak velikou lásku k Bohu a sladké Matce své, že u nohou Její duši vypustil. Ó, jak mnohé zatvrzelé hříšníky táhne k Bohu tento »magnet srdcí«, jak Sama se nazvala! Pravila totiž k sv. Brigitě: »Jako dralo přitahuje železo, tak přitahuji nejzatvrzelejší srdce, abych je s Bohem usmířila.« A div tento nikoli zřídka, nýbrž denně se děje. Sám bych mohl vypravovati mnohé doklady ze sv. misí, kdežto hříšníci při ostatních kázáních železa tvrdšími zůstali, až pak při kázání o milosrdenství Panny Marie se pohnuli a k Bohu navrátili. Sv. Řehoř vypravuje, že jednorožec je tak plaché zvíře, že ho žádný myslivec polapiti nemůže; volá-li ho však panna, tu přichází a volně svázati se nechá. Ó, jak mnozí hříšníci, jenž dravců di-

vější před Bohem utíkají, přicházejí k hlasu této vznešené Panny a nechávají se k Bohu opět upoutati!

Proto také dle slov sv. Jana Zlatoústce Maria stala se Rodičkou Boží, aby takovým nešťastníkům, jež by pro špatný jich život spravedlnost božská zavrhnouti musila, sladkým milosrdenstvím a mocnou přímlovou Svou spasení vyprosila. Ano, neboť Maria byla, jak svatý Anselm ujišťuje, více pro hříšníky než pro spravedlivé k důstojnosti Rodičky Boží povýšena, anť Kristus Ježíš Sám dokládá, že nepřišel povolati spravedlivých, ale hříšníků. I Církev svatá o Ní zpívá: *Peccatores non abhorres, sine quibus nunquam fores tanto digna Filio* — neštítíš se hříšníků, bez nichž nikdy takového nebyla bys Syna obdržela. A sv. Vilém pařížský tou příčinou důtklivě Jí připomíná: Ó Maria! Tys povinna hříšníkům pomáhati; neboť ze všech darů, všech milostí a slávy Své, které důstojnost Rodičky Boží v sobě zahrnuje, děkuješ hříšníkům, smím-li tak mluvit; neboť pro ně udůstojněna Jsi byla Boha míti Synem. Jestliže tedy, končí sv. Anselm, Maria pro hříšníky stala se Rodičkou Boží, jak bych mohl pochybovati, že nebudou mi odpuštění hříchové, byť sebe čtenější?

Církev sv. poučuje nás modlitbou, kterouž den před Nanebevzetím Panny Marie o mši svaté koná, že Maria proto s této země na nebesa byla povýšena, aby prostřednicí naší byla u Boha, bychom s plnou bezpečností byli vyslyšeni. Pročež sv. Justin Marii rozhodčí (Sequestra) nazývá; toto slovo znamená prostředníka, jemuž dvě sporné strany rozhodnutí o platnosti důvodů a nároků svých přenechaly. Světec tedy říci chce, jako Ježíš je prostředníkem naším u Otce věčného, tak Maria jest prostřednicí naší u Ježíše, a Syn, Soudce náš, ponechává Jí, by rozsuzovala všecky Jeho žaloby proti nám.

Sv. Ondřej Kretenský nazývá Marii rukojmím a závdavkem našeho smíření s Bohem, čímž světec tento říci chce, že Bůh s hříšníky smířiti se chce, odpouští jim viny; aby ale hříšníci nepochybovali o dosaženém odpuštění, Marii že jim dal závdavkem. Pozdravuje Ji proto: »Buď zdráva, Ty smíření lidí s Bohem!« — A sv. Bonaventura myslí dodává každému hříšníku řka: »Bojíš-li se, že Bůh hříchy tvými rozhněvaný tě ztrestá, co máš činiti? Jdi, utec se k Naději hříšníků, k Marii; a děsí-li tě myšlénka, že by se zpěchovala tebe zastati se, rozpomeň se, že Ji není lze nehájiti tě, anť Bůh Sám bídným pomáhati Ji uložil. Aneb by pochybovati mohl o spasení svém, jemuž Matka Soudcova nabízí se za matku a orodovnici? volá opat Perseigneský Adam; a Ty, ó Maria! (pokračuje), Ty Matka milosrdenství, měla bys zpěčovati se u jednoho z Synů Svých, u Soudce, za druhého, totiž za hříšníka orodovati? Mohla bys zdráhati se za vykoupenou duši přimlouvati se u Vykupitele, Jenž právě proto na kříži zemřel, aby hříšníků zachránil? Nikoliv se nezdráháš; snažně a vřele se ujímáš všech, kdož se k Tobě utíkají, dobře vědouc, že týž Pán, Který Syna Tvého prostředníkem učinil mezi Bohem a lidmi, i Tebe prostřednicí učinil mezi Soudcem a obžalovaným. »Děkuj tedy Pánu,« napomíná sv. Bernard, »Jenž o takovou se ti postaral Prostřednicí.« Hříšníče, nechť kdokoli jsi, hříchy poskvrněný, v hříších sestarálý, neztrácej důvěry; ale děkuj Bohu svému, že milosrdenstvím hnut, nejen Syna Svého učinil tvým orodovníkem, nýbrž aby myslí ti dodal a tím větší důvěry, o takovou orodovnici se ti postaral, která vyprosí, cokoliv ráčí. Jdi, obrať se k Marii a budeš spasen.

Příklad.

Alan a Rupe a Bonifác vypravují, že ve Florencii žila jakás osoba, Benedikta zvaná, kteráž pro pohoršlivý a bohapustý život svůj spíše Maledikta jmenovati se měla. Na štěstí její přišel svatý Dominik kázat do toho města. Z pouhé zvědavosti šla i ona do kostela ho poslouchat. Bůh ale tímto kázáním pohnul srdce její k takové lítosti, že hořce plačíc šla k světci se vyzpovídat. Svatý Dominik ji vyslyšel, dal rozhřešení a za pokání růženec se pomodliti jí uložil. Nešťastnice ale byla hříchu již tak uvykla, že brzy opět oddala se nepravosti. Což světec uslyšev, navštívil ji a k novému vyznání pohnul. Aby pak v dobrých předsevzetích ji utvrdil, dopustil Pán Bůh, že jednoho dne spatřila peklo a v něm několik duší, jichž zatracením vinna byla. Pak otevřev knihu, dal jí Pán hrůzný postup hříšného života jejího přečísti. Čtoucí kajicnice zděsila se, ale plna důvěry vzývala Marii Pannu za pomoc. I zaslechla, jak Rodička Boží času ku pokání potřebného jí od Boha vyprosila. Po tomto vidění snažila se Benedikta bohumile žíti. Vždy však tanul jí na mysli hrůzný obraz, který Pán jí byl ukázal. I obrátila se jednou k Utěšitelce své, takto Ji vzývajíc: »Pravdať, ó Matko! pro spáchané zločiny měla bych v propasti pekelné trápiti se; Tys mne však prostřednictvím Svým zachránila a čas ku pokání vymohla. Ó, Paní milosrdná! o jinou ještě milost Tě prosím: neustanu oplakávati hříchů svých; ale učiň, aby smazány byly z oné knihy!« Na tuto prosbu zjevila se jí Maria řkouc, že, chce-li toho dosáhnouti musí povždy hříchů svých a prokizáného jí milosrdenství Božího pamětliva býti; dále že má ustavičně pamatovati na bolesti, které Syn Její z lásky k ní přetrpěl, a posléze rozvažovati, že mnozí byli zavrženi, již méně než ona byli ře-

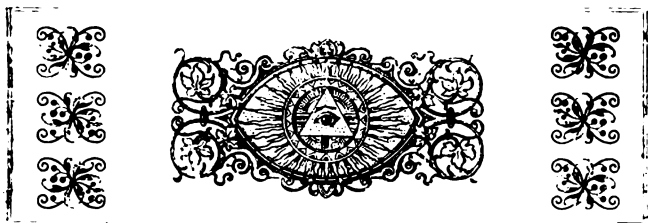
šili. Spolu jí bylo oznámeno, že téhož dne bylo osmileté dítě pro jediný smrtelný hřích do pekla zavrženo. Benedikta uposlechla věrně rozkazu nejbl. Panny a hle, jednoho dne zjevil se jí Ježíš Kristus a ukazuje jí onu knihu pravil: »Viz, hříchové tvoji jsou smazáni, kniha je čista, napiš si nyní do ní skutky lásky a ctnosti.« To Benedikta učinila; žilať bohumile a svatě zemřela.

Modlitba.

Ó, nejsladší Paní! dle slov Vilíma pařížského uloženoť Tobě prostřednicí býti mezi hříšníky a Bohem. I volám tedy se sv. Tomášem z Villanovy: Protož, Orodovnice naše! konej úřad Svůj; naplň úkol Svůj i na mně! Neřkej, že Ti příliš obtížno mne zachrániti; neboť vím a všichni to praví, že nemůže žádná pře, byť sebe byla pochybnější, ztracena býti, ujímáš-li se jí Ty. A mé spasení mělo by v nebezpečí býti? Nikoliv, toho se nebojím. Jen tehdy bych toho se obával, kdybych toliko na množství hříchů svých hleděl a Ty brániti mne se zdráhala. Vzpomenu-li však na neskonale milosrdenství a na vřelou touhu sladkého srdce Tvého ztraceným pomáhati hříšníkům, mizí veškerá bázeň má. Kdy zahynul, kdo k Tobě se utekl? Proto za pomoc k Tobě lkám, vznešená Orodovnice má, útočiště mé, naděje má, matko má Maria! V ruce Tvé skládám spasení své; Tobě duši odevzdávám! bylať ztracena, Ty však ji zachrániti račiž. Ustavičně děkuji Pánu, že mi dal tak velikou k Tobě důvěru, která mne přes nehodnost mou spasením mým ujišťuje. Jednoho pouze se děším, milovaná Panovnice! že bych totiž nedbalostí svou této důvěry v Tebe pozbyti mohl. I prosím Tě, ó Maria! pro lásku Tvou k Ježíši, zachovej a rozmnožuj ve mně tuto přesladkou důvěru v prostřednictví Tvé,

kterýmž opět nabyti doufám přátelství Božího, jehož jsem v nerozumu svém nevážil si a pozbyl. A do-
jdu-li přátelství tohoto, doufám je prostřednictvím
Tvým zachovati si, a zachovám-li, smím doufati, že
skrze Tebe jednou do ráje se dostanu, kdež Ti
děkovati a slitování Boží i Tvé ná věky věkův ve-
lebiti budu. Amen. Tak doufám; tak se staň; tak
stane se.

ČÁST SEDMÁ.

Obrát k nám své milosrdné oči.

Maria ustavičně na nás shlíží, aby soustrast projevila s bředy našimi a pomohla nám.

Sv. Epifan nazývá Rodičku Boží mnohookou proto, že ustavičně na nás shlíží, aby nám bídným pomáhala. Když ďábel opustil jednoho posedlého, na otázku, co Panna Maria dělá, odpověděl: »Vystupuje a sestupuje,« čímž říci chtěl, že dobrotivá Paní tato nepřetržitě na zemi sestupujíc milosti přináší lidem, a na nebesa vystupujíc, vyslyšení našich modliteb u Boha vymáhá. Právem tedy nejblahoslavenější Pannu sv. Ondřej Avellinský nazývá výpravčí nebes, poněvadž ustavičně skutky milosrdenství prokazuje, všem spravedlivým i hříšníkům za milost prosíc. Hospodin obrátil oči Svě k spravedlivým, dí David: »*Oculi Domini super justos*« (Žalm 33, 16.); ale oči Panovnice naší, dí Richard a sc. Laurentio, obráceny jsou i k spra-

vedlivým i k hříšníkům; protože jsou to dle slov jeho oči mateřské, a matka hledí na dítě, nejen aby nepadlo, nýbrž padlo-li, aby je zpět pozvedla.

Sám Pán Ježíš zjevil to sv. Brigitě, kteráž jednou zaslechla slova k Jeho Matce: »Mater, pete, quid vis a me Matko! žádej ode mne, cokoliv chceš.« Tak mluví Syn v nebesích vždycky s božskou Rodičkou Svou, anož Mu rozkoš působí, vyhověti milované Matce Své ve všem, čeho si přeje. A čeho žádá Maria? Sv. Brigita zaslechla odpověď Její: »Misericordiam peto pro miseris — bídným za milosrdenství prosím,« jako by říci chtěla: Synu můj! Tys mne Matkou milosrdenství, útočištěm hříšníků, orodovnicí bídných ustanovil a pravíš, abych začkoli prosila; zač mám prositi, ne-li, abys bídným milosrdenství prokazoval? — Tak Jsi milosrdenství plna, ó Maria! volá velmi něžně sv. Bonaventura, a tak ochotna bídným pomáhati, že nemáš, zdá se, jiné tužby a starosti. A poněvadž z nešťastných hříšníci jsou nejbídnější, prosí Maria bez přestání Syna Svého za hříšníky, jak dí ctihodný Beda.

Již za pozemského života, praví sv. Jeroným, bylo srdce Marie Panny tak útrpné a dobrotivé k lidem, že nevytrpěl nikdo tolik bolestí pro útrapy své, jako Maria pro cizí. Tuto soustrast s cizím zármutkem projevila o svatbě v Káni, (jak již svrchu — v části čtvrté § 1. a v části šesté § 1. bylo řečeno), kdež v nedostatku vína neprošena přejala dle slov sv. Bernardina Sienského úřad dobrotivé pomocnice. Z pouhé soustrasti s rozpaky snoubencův přimluvila se u Syna Svého, že učinil zázrak, proměniv vodu ve víno.

Mohla bys snad, volá sv. Petr Damian, k Marii se obračeje, mohla bys snad za Královnu nebeskou

povýšena byvši, na bídu naši zapomenouti? Toho není lze domýšleti se; neboť takové milosrdenství, jaké naplňuje srdce Panny Marie, nemůže nevzpomínati bídy, jaká jest naše. O Marii neplatí známé přísloví: *Honores mutant mores* — důstojnost že mění mravy. O lidech světských možná že to platí, že zhrdnou a starých, ale chudých přátel svých neznají, když vysokého postavení se dodělají; neplatí to však o Marii, která raduje se z povýšení Svého proto, že tím více pomáhati může bídným.

Rozvažuje pravdu tuto, vykládá sv. Bonaventura v nejbl. Panně slova Písma řečená k Ruth: *«Benedicta filia, priorem misericordiam posteriori superasti — požehnaná jsi Ty od Hospodina, dcero má, a předešlé milosrdenství následovním Jsi převýšila,»* (III, 10.) čímž chce říci, bylo-li milosrdenství Panny Marie k bídným již zde na zemi tak veliké, ještě větší že musí býti nyní, když na nebi panuje. A na doklad tohoto výroku další činí světec výklad, že Rodička Boží nesčíslnými milostmi, jež nám vymáhá, chce ukázati, že milosrdenství Její je nyní větší, anť potřeby naše lépe zná. Jako slunce převyšuje měsíc stkvoucím leskem, pokračuje tento sv. otec, tak předešlé na zemi prokazované milosrdenství nynějším v nebesích převyšuje Maria. A končí takto: Je-li kdo na světě, jehož by světlo tohoto slunce nepotěšovalo, na něhož by Maria paprsky milosrdenství nesesílala? Tou příčinou dí se o Ní, že výborná je jako slunce: *«electa ut sol»* (Cant. VI, 9.), protože nikdo, jak sv. Bonaventura dí, nepostrádá zhřívajících paprsků tohoto slunce. *«Aniž jest, kdo by se ukryl před horkostí jeho.»* (Žalm 18, 7.)

Totéž zjevila sv. Anežka sv. Brigitě, že totiž Královna naše, nyní v nebesích se Synem Svým spojená, dobroty Své vrozené nemůže zapomenouti,

alebrž všem, i nejohavnějším hříšníkům milosrdenství Svě prokazuje. Jako slunce tělesa nebeská i zemi osvětluje, tak nikdo není na světě, kdož by vyzývá Marii, prostřednictvím Jejího účastenství neměl milosrdenství Božího. Veliký jakýs zločinec z království Valencia zvaného, aby rukám spravedlnosti se ukryl, odhodlal se, že se poturčí, a byl již na cestě na loď. Tu šel maně podle kostela, v kterém kněz Jeroným Lopez S. J. právě o milosrdenství Božím kázal. Kázání hříšníka tak pohnulo, že obrátil a vyzpovídal se kazateli, jenž se ho tázal, konal-li jakousi zvláštní pobožnost, pro kterou Bůh tak patrně nad ním se smíloval. I odpověděl, že nekonal žádné zvláštní pobožnosti, leč že denně nejbl. Pannu prosil, aby ho neopouštěla. Týž řeholník našel v jedné nemocnici hříšníka, jenž již dvacet pět let nekonal správu Boží a pouze tím jakous pobožnost jevil, že každý obraz Marianský, který spatřil, pozdravil, a prosil, aby ho Maria ne-nechala v smrtelném hříchu zemřít. Když pak jednou v souboji meč jeho se zlomil, obrátiv se prý k Marii zvolal: »Běda mi! nyní umírám a zahynu! Matko hříšníků! pomozíš mi.« A sotva slova ta pronesl, byl prý, aniž věděl jak, na bezpečném místě. I vykonal životní zpověď a zemřel pln důvěry.

Sv. Bernard píše: »Maria všem vším se stala; všem otvírá klín milosrdenství, aby z plnosti Její obdrželi všichni: otrok svobody, nemocný uzdravení, zarmoucený útěchy, hříšník odpuštění, takže není, kdož by se ukryl před horkostí slunce tohoto.« Kdož by Tě, táže se sv. Bonaventura, kdož by Tě, Ty lásky nejhodnější Královno! nemiloval? Vždyť Jsi slunce krásnější, medu sladší; Ty's poklad dobroty, ku všem plna lásky a přívětivosti... Buď tedy zdráva, Panovnice a Matko má, Ty srdce mé

a duše má! Odpusť, ó Maria! troufám-li se mluviti o lásce k Tobě; nejsem-li já hoden milovati Tebe, nejsi Ty nehodna, milovánu býti ode mne.

Sv. Gertrudě bylo zjeveno, že, kdokoli pobožně k nejbl. Panně slova: »Eja ergo, Advocata nostra, illos Tuos misericordes oculos ad nos converte — i protož, Orodovnice naše, obrať k nám Své milosrdné oči«, se pomodlí, nemůže oslyšen býti. Ó, jak veliké jest milosrdenství Tvé, vznešená Paní! volá k Ní sv. Bernard, že naplňuje svět celičký! »Latitudo misericordiae Tuae replet orbem terrarum — bohaté milosrdenství Tvé naplňuje celý okršlek země.« Tato přelaskavá Matka dle slov sv. Bonaventury tak vše touží všem prokazovati dobrodiní, že Ji uráží nejen ten, kdož Ji zjevně potupuje, (jak pohříchu mnozí hráči bývají tak převráceni, že v ohnivě vášni tuto dobrotivou Paní rouháním urážejí,) nýbrž i ten, kdož Ji za milost neprosí. »Proti Tobě, ó Paní! praví sv. Hildebert, Ty sama učíš nás doufati větších milostí, nežli zasluhujeme; neboť neustáváš nepřetržitě nám milosti udělovati větší zasloužení našeho.

Již prorok Isaiáš oznámil, že velikým dílem vykoupení lidského nám bídným připraví se trůn milosrdenství Božího. »*Praeparabitur in misericordia solium ejus — i připraví se v milosrdenství trůn.*« (XVI. 5.) A kdo je ten trůn? Sv. Bonaventura odpovídá: Trůn milosrdenství Božího jest Maria, v které všichni, spravedliví i hříšníci, milosrdenstvím potěšení docházejí . . . Neboť jako velmi milosrdného máme Pána, tak i velemilosrdnou Paní máme, a jako Syn nemůže odepřiti smilování Svého prosícímu, tak ani Matka Jeho nihoho neoslyší. Tou příčinou dí opat Guerik, že Ježíš takto oslovil Matku Svou: Matko má! v Tobě chci trůn říše Své postaviti; neboť prostřednictvím Tvým chci milosti

udíleti těm, kdož mne za ně prosí. Od Tebe mám tělo lidské: chci Ti tedy z Božství dáti všemohoucnost, kterouž můžeš dopomoci k spasení těm, koho zachrániti chceš.

Když jednou sv. Gertruda vroucně se modlila k Rodičce Boží slovy: »Illos Tuos misericordes oculos ad nos converte — obrať k nám Svě milosrdné oči,« spatřila nejbl. Pannu, kteráž ukazující na očka Ježíškova, Jehož na rukou držela, pravila: »Tyť jsou přemilosrdné oči, kteréž obrátiti mohu, kam chci na spasení těch, kdož mne vzývají.« Jakýs hříšník jednou s pláčem modlil se před obrazem Marianským, aby Maria u Boha vyprosila mu odpuštění; i zaslechl, jak nejbl. Panna, obrátivši se k Synu Svému, Jehož na rukou držela, pravila: »Synu můj! měly by tyto slzy marně téci?« a brzy se přesvědčil, že mu Ježíš odpustil.

Jak by mohl zahynouti, kdož se dobré Matce této poroučí? Vždyť božský Syn Její z lásky k Ní zaslíbil, že milosrdný bude k těm, kdož se Jí poroučejí! To také zjevil Pán sv. Gertrudě, kteráž zaslechla slova Jeho k Marii: Přepustil jsem Ti, ctihodná Matko! z všemohoucnosti mé smíření všech hříšníků, kteří milosrdenství Tvé pobožně vzývají, jak si přeješ. Adam, opat Perseigneský, rozvažuje velikou u Boha moc Marie Panny a velikou k nám lásku, zvolal důvěrně: Ó, Matko milosrdenství! jak veliká Tvá moc, tak veliká i láska Tvá; jak mocná od Boha milosti vyprositi, tak Jsi milosrdná a vždy ochotná nám odpouštěti. Kdy bylo slýcháno, pokračuje, že bys milosrdenství Svého odepřela bídnému, ježto Jsi Matka milosrdenství? Aneb kdy nemohla bys pomoci, ježto Jsi Matka všemohoucnosti? Tak lehce poznáváš bídu naši, jak lehce dosahuješ všeho, čeho si pro nás přeješ. Nasytiž se tedy, dí opat Rupert, nasytiž se, ó vznešená Krá-

lovno! slávou Syna Svého a z útrpnosti, nikoli po zasloužení našem, račiž nám, bídným sluhům a synům Svým, drobty zůstaviti. A ztrácíme-li pro: hříchy důvěry, volejmež s Vilémem pařížským »Ó Paní! nepředstírej mi hříchů mých, sice upo- menu tě na milosrdenství Tvé. Nikdy nemá se říci, že hříchové moji při soudu vyrovnati se chtějí milosrdenství Tvému, daleko mocnějšímu vymoci mi odpuštění, nežli hříchové moji, strhnouti mne do zahynutí věčného.«

Příklad.

Kronika otců Kapucínů vypravuje, že proslulý jeden advokát benátský lstí a podvodem veliké jmění si získal, ale v bídném stavu hříšným žil. Neměť již nic dobrého do sebe, leč že jakousi modlitbu k nejbl. Panně den co den konal. Tato skrovnícká pobožnost pomohla mu, že milosrdenstvím Panny věčné smrti unikl. A jak se to stalo? Na štěstí spřátelil se tento advokát s knězem Matoušem de Basso, jehož tak dlouho k hostině zval, až posléze jednoho dne povolil. Když přišel pozvaný do domu, pravil právní: »Nyní vám něco ukáži, čeho jste jistě dosud nikdy neviděl. Mámtě podivuhodnou opici, kteráž místo sloužícího zastupuje; omývá sklenice, strojí na stůl, dvěře mi otvírá.« — »Dejtež pozor,« odvětil kněz, »není-li opice více než pouhou opicí. Necht' sem přijde. Volali ji opět a opět, hledali všude; ale opice nedala se vidět. Konečně našli ji v přízemí, kdež uschovávala se pod postelí, odkudž ale nechtěla. »Nuže,« pravil řeholník, »půjdeme sami pro ni.« A přišed s právním k ní, volal: »Pojď ven, potvoro pekelná! Ve jménu Božím poroučím ti: pověz, kdo jsi?« A aj, domnělý opičák odpověděl, že je ďábel a že toliko číhá, až by hříšný advokát obvyklou

modlitbu svou k Rodičce Boží opominul; neboť jak by se to stalo, že mu od Boha dovoleno zardousiti jej a do pekla zavléci. Když ubohý právník to uslyšel, uvrhl se na kolena a prosil sluhu Páně za pomoc; tento mu dodával myslí, ďáblu pak poručil, aby beze všeho poškození dům opustil. »Toliko dovoluji ti, aby na znamení odchodu tvého jedna zeď domu trhla.« Sotva domluvil, roztrhla se s velikým rachotem jehna zeď, kteráž, ačkoli vápnem a kamením častěji spravována, dle vůle Boží dlouho podržela trhlínu, až na radu sluky Páně zasadili tam mramorovou desku, na kteréž anděl byl vytesán. Advokát ale obrátil se a setrval, jak doufáme, až do smrti v kajicnosti.

Modlitba.

Ó, svatá Panno! největší a nejvznešenější všech tvorů, Tebe pozdravuji s této země já bídný nešťastník, jenž jsem se Bohu protivil, jenž trest a nikoliv milost, spravedlnost a nikoli milosrdenství zasluhuji. Nemluvím tak, ó Paní má! jako bych nedůvěřoval lásce Tvé, nýbrž protože vím, že's tím milosrdnější, čím výše Bůh Tě povýšil, a že jen proto raduješ se z bohatství Svého, abychom my bídní v něm účastanství měli. Víím, že čím chudší jsou, kdož se k Tobě utíkají, tím ochotněji se jich ujímáš, abys jich chránila a spasila. Ó, Matko má! Tys jednou plakala pro Syna Svého, Jenž na kříži za nás zemřel. Obětuj slzy Své Bohu za mne a vypros mi za ně pravou lítost nade hříchy mými. Jako Tě tehdaž hříšníci zarmoutili, i já nepravostmi Tě rmoutil. Vypros mi, ó Maria! abych alespoň ode dneška ustal Tebe a Syna Tvého nevďekem rmoutiti. Co by mi prospěly slzy Tvé, kdybych poznovu byl nevďečen? Co by milosrdenství Tvé mi prospělo, kdybych znovu se Ti zpronevěřil a

zahynul? Nedopouštěj toho, Královno má! nedopouštěj! Nahradiž všecko, čeho se mi nedostává; vždyť od Boha všeho docházíš, co chceš, a neoslýcháš nikoho, kdož Tě vzývá. Dvě jsou milosti, za které prosím a kterých důvěrně od Tebe očekávám a žádám. Vymozíž mi, abych Bohu zůstal věren a neurážel Ho a abych Ho po celý život miloval tak, jak jsem Ho urážel.

ČÁST OSMÁ.

A Ježíše, jenž jest požehnaný plod života
Tvého, nám po tomto putování ukaž.

§ 1. Maria chrání ctitelů Svých před peklem.

Není možná, aby zahynul člověk, jenž vytrvale Marii Pannu ctí, jí slouží a se poroučí. Mínění toto, zdá se na první pohled, jest snad příliš odvážlivé, než nezavrhuje ho, dokud si nepřečteš všechno, co o něm uvedu. Výrok, že ctitel Marianský nemůže zavržen býti, neplatí o ctitelích takových, již pobožnosti své zneužívají k tomu, aby s menší bázni hřešiti mohli. Zdá se, že takoví domnělí ctitelové Marianští mají na zřeteli lidi, již bez spravedlivé příčiny proti oslavě milosrdenství Panny Marie k hříšníkům horlí a vytýkají, že to jen zneužívání a příležitost více hřešiti. Takoví odvážlivci ovšem zasluhují za spoléhání své trest a nikoli milosrdenství. Mluvím tedy zde toliko o takových ctitelích,

již života svého polepšiti, Marii sloužiti a Ji pobožně ctiti se snaží. O těchto tvrdím, že morálně není možná, aby zahynuli. I nalézám, že také ctih. Crasset totéž napsal v knize své o úctě k Panně Marii a před ním Vega ve své theologii Marianské, Mendoza a jiní bohoslovci. Abychom se přesvědčili, že jmenovaní nikoli bez příčiny takto napsali, poslyšme, co otcové církevní a světci o tom praví. Nedivíž se však, nalezneš-li několik skoro stejných výroků rozličných spisovatelů; chtělť jsem uvést všechny na důkaz, jak jednomyslně o tom mluví spisovatelé.

Sv. Anselm praví: »Jako není možná, aby spasen byl, kdo Marii nectí a ochrany Její nepožívá, tak není možná, aby zatracen byl, kdo nejbl. Panně se poroučí, na něhož Ona laskavě pohlíží.« Sv. Antonín totéž stvrzuje těmitěž skoro slovy: »Jako není možná, aby zachráněni byli, od nichž Maria milosrdné oči Svě odvrací, tak zase musí ti, na kterých oči Její spočívají a za které se přimlouvá, ospravedlnění a oslavení dojíti.«

Kéž by každý rozvážil první odstavec výroku těchto světců a kéž by strnuli, kdož málo si váží pobožnosti k Rodičce Boží aneb z lhostejnosti ji zcela opomíjejí! Určitě praví, že není lze spasení dojíti těm, kterých nechráni Maria. Totéž tvrdí i jiní světci, jako Albert Veliký: »Gens, quae non servierit Tibi, peribit — všichni zahynou, kteří Tobě, ó Maria! neslouží.« Sv. Bonaventura: »Qui neglexerit Illam, morietur in peccatis suis« — kdo nejblahoslavenější Panně sloužiti opomíjí, zemře v hříších svých. A jinde dí: »Qui Te non invocat in hac vita, non perveniet ad regnum Dei — kdo se k Tobě, ó Paní! neutíká, nevejde do království nebeského.« A u výkladu 99. žalmu i to tvrdí, že nejen nebude spasen, ale vši naděje spasení postrádá,

od něhož Maria oči Své odvrátila. »A quibus averteris vultum Tuum, non erit spes ad salutem.« A dávno před ním již sv. Ignát mučeník totéž napsal řka, že hříšníka toliko prostřednictvím Panny může zachrániti, kteráž milosrdnou přímluvou Svou mnohým ku spasení pomáhá, jež by spravedlnost Boží zatratiti měla. Někteří pochybují, že by to byla slova sv. Ignáta; než ctihodný otec Crasset dí, že alespoň sv. Jan Zlatoústý je uvádí a opat Cellesský opakuje. Podobně Církev sv. o Marii vykládá slova Písma: »*Kdožkoli mne nenávidí, miluji smrt.*« (Přisl. VIII, 36.) A u výkladu slov z Přísloví (XXXI, 14.): »*Podobná jest k lodi kupecké*« dí Ricard a sc. Laurentio: »Na moři tohoto světa všichni zahynou, jenž na této lodi nejsou.« Ba i kacíři Oekolampadiovi byla malá úcta k Rodičce Boží jistou známkou zavržení, když píše: »Kéž by nikdo ode mne neslyšel, že jsem protivník Panny Marie; neboť malou k Ní lásku mám za jisté znamení ducha zavrženého.«

Sama Maria pak dí: »*Kdo poslouchá mne, nebude zahanben.*« (Sir. XXIV, 30.) Kdo se ke mně utíká a poslouchá, co mu pravím, nezahyne; o čemž i sv. Bonaventura podotýká: »Qui praestat in obsequio Tuo, procul fiet a perditione — kdo v službě Tvé setrvá, dalek jest zahynutí.« A ani tehdyž nezahyne, dí svatý Hilar, byť i dříve Boha byl urážel.

Tou příčinou ďábel tolik se namáhá, aby hříšníci milosti Boží pozbyvši i Marii ctíti přestali. Když Sára zpozorovala, že Isák s Ismaelem hrající zlým jeho obyčejům přivyká, pravila k Abrahamovi, aby ho i s matkou Agar propustil. »*Ejice ancillam hanc et filium ejus.*« (Gen. XXI, 10.) Nebylať spokojena, aby toliko syn opustil dům; chtělať, aby Abraham také matku vyvrhl, bojíc se, že by syn navštěvuje matku přístup měl do domu. Podobně ani ďábel nespokojí se, když duše některá toliko

Ježíše Krista se odříká a spolu neodříká se i Matky; neboť obává se, že by Rodička Boží přímlovou Svou do srdce hříšníkova opět uvedla Syna. Bojít se toho právem; neboť, — jak učený Paciuccheli praví, — kdo Rodičce Boží vytrvale slouží, prostřednictvím Jejím brzy i Boha Samého v srdci svém pohostí. Příhodně nazval tedy sv. Efrem pobožnost k Marii Panně listem průvodním, »Charta libertatis«, kterýmž ujdeme pekelného vězení. Také ochranou zavržených — »Patrocinatrix damnatorum« — nazývá Marii. A vskutku i pravdivo i jisto jest, že Maria dle učení sv. Bernarda i moc i vůli má zachrániti nás; moc, poněvadž po výroku sv. Antonína není možná, aby prosby Její byly oslyšeny, čili, jak sv. Bernard dí, že prosby Její jsou účinné, a že dojista toho docházejí, čeho žádají; a vůli zachrániti nás, poněvadž jest Matkou naší a nás samých, více touží po spasení našem. Je-li tomu ale tak vskutku a vpravdě, jak ctitel Marianský mohl by zahynouti? Byť i hřešil, jakmile vytrvale a s opravdovým úmyslem života svého polepšiti dobré Matce této se poroučí, vyprosí mu potřebného světla a milosti povstání a bolesti nade hříchy a setrvání v dobrém a posléze blažené smrti. A která matka by dítě své nezbavila trestu smrti, kdyby jí toliko prositi bylo soudce za milost? A mohli bychom domnívati se, že by toho neučinila Maria, ta nejdobrotivější matka ctitelů Svých, když tak lehounko některé z dítek Svých zachrániti může od smrti věčné?

Děkovati chceme Hospodinu, zbožný čtenáři můj! poznáváme-li, že nám lásku a důvěvu ku Královně nebeské darovati ráčil, protože Bůh dle slov sv. Jana Damašského tuto milost dává jen těm, kteréž spasiti chce. Tať jsou slova jeho, jimiž naši důvěru oživiti hledí: »Ó Matko Boží! důvěřuji-li v Tebe, spasen budu. Chráníš-li mne Ty, ničeho

se neděsím; neboť něžná k Tobě pobožnost jesti bezpečnou spasení zbrojí, kterouž Bůh toliko těm podává, jež spasiti chce.* Tak i Erasmus pozdravuje nejbl. Pannu řka: »Buď zdráva, Ty hrůzo pekla, Ty naděje křesťanů! Důvěra v Tebe ujštuje nás spasením.*

O, jak nelíbí se ďáblu, vidí-li duši, která vytrvale Rodičce Boží slouží! V životopise kněze Alfonsa Alvareza, tohoto horlivého sluhy Marianského, čteme, že jednou při modlitbě zlá vnuknutí ďábelská pocítil a slova nepřítelova zaslechl: »Upuť od pobožnosti své k Marii a upuť od pokušení svých.*

Sv. Kateřině Sienské zjevil Pán, jak píše Blossius, že Bůh Otec pro jednorozeného Syna Svého Matce Jeho Marii udělil milost, že žádný hříšník, který se Jí pobožně poroučí, do pekla nebude stržen. I královský prorok David prosil Boha za ochranu před peklm a to pro lásku, kterouž choval k Marii: »*Domine, dilexi decorum domus Tuae . . . ne perdas cum impiis animam meam — Hospodine! miluji okrasu domu Tvého . . . nezahlazuj s bezbožnými, Bože! duše mé.*« (Žalm 25, 8. 9.) Praviť: »Domu Tvého,« neboť Maria je ten dům, který Bůh, když se vtělil, obydíl Svým a místem přebývání Svého na zemi učinil. »*Sapientia aedificavit sibi domum — moudrost vystavěla si dům.*« (Přisl. IX, 1.) Nikoli! Nezahyneť zajisté, volá sv. Ignát mučelník, jenž panenskou Matku pobožně a vytrvale ctíti se snaží. Totěž stvrzuje sv. Bonaventura řka: »Kdo Tebe, ó Paní! miluje, velikého pokoje požívají v tomto, a v životě druhém na věky smrti neuzří. Nikdy nestalo se a nestane se nikdy, ujišťuje nás zbožný Blossius, aby pokorný a horlivý ctitel Marianský zahynul.

Ach! jak mnozí byli by dle slov ctih. Tomáše Kempenského na věky zavržení aneb v zatvrzelosti

setrvali, kdyby nejdobrotivější Panna Maria nebyla za ně u Syna Svého se přimlouvala. Mnozí bohoslovci domnívají se, zvláště pak sv. Tomáš, že Rodička Boží mnohým osobám v hříchu smrtelném zemřelým u Boha poshovění s ortelem a návratu do života vyprosila, aby pokání činiti mohly. O tom mnohé příklady uvádějí závažní spisovatelé. Mimo jiné vypravuje Flodvard z desátého věku ve své kronice, že jakýs Adelmar, jahan Verdunský, jehož již za mrtvého měli, za pohřbu opět oživen vypravoval, že v pekle spatřil místo sobě přichytné; na přimluvu Marie Panny ale že na svět byl poslán, aby se dokál. Cos podobného vypravuje Purius o jakémsi římském měšťanu, Ondřeji zvaném, jenž bez pokání zemřel, jemuž však Maria návrat do života vyprosila, aby pokání činiti mohl. Dále vypravuje Pelbart, že za času jeho, když císař Zikmund přes Alpy přecházel, slyšán byl hlas z kostlivce vycházející, kterýž vyzpovídati se žádal řka, že Rodička Boží za to, že Ji jako vojín zbožně ctil, vyprosila mu milost tak dlouho setrvati v kostech, až se vyzpovídá. Vyznal se z hříchů a zemřel. — Tyto a podobné příběhy nesvedtež však odvážlivce k setrvání v hříších a k domnění, Maria že ho před peklem zachrání, byť i v hříších zemřel; neboť jakoby veliký byl nerozum svrhnouti se v hlubokou studnu v naději, že ho Maria smrti uchová, poněvadž v podobném případě již někoho zachránila, tak daleko větší byl by nerozum, kdyby někdo až toho se odvážil, že by v hříších chtěl zemřít, spoléhaje se na to, že nejbl. Panna pekla ho uchová. Příkladowé tito mají toliko důvěru naši oživiti pomněním, že, mohlo-li prostřednictvím Rodičky Boží před peklem zachrániti i takových, kdož zemřeli v hříchu smrtelném, tím spíše uchovati může pekla takové, kdož v životě svém k Ní se utíkají, života svého polepšiti se snaží a v službě Její věrně trvají.

Tou příčinou chceme se sv. Germanem modliti se: Ó Matko naše! co z nás hříšníků bude? Chcemeť polepšiti a utéci se k Tobě, Jenž život Jsi křesťanů. Siyšíme, ó Panno! že sv. Anselm o Tobě tvrdí: »Aeternum vae non sentiet ille, pro quo semel oraverit Maria — neucítí věčného běda, za koho Maria alespoň jednou orodovala.« Přimlouvej se tedy za nás a budeme před peklem zachráněni. Kdo jen říci může, že ocítiv se před soudnou stolicí Boží, nenaleznu Soudce milostivého, budeš li Ty, Matko milosrdenství! mne hájiti? Octnu-li se před soudem a bude-li Matka milosrdenství duše mé hájiti, praví Richard a sc. Victore, kdo mi odepře ortele milostného? Ctihodný Jindřich Suso tvrdí, že duši svou do rukou Marie Panny odevzdal, a dokládá, že by prosil, aby rozsudek jeho šel skrze ruce Její, kdyby ho Soudce zatratiti chtěl; že ale má naději, jakmile by ortel zavržení do těchto milosrdných rukou nejbl. Panny přešel, že by vykonán nebyl. Totéž dím a doufám také já, ó nejsvětější Královno má! pročez vždy opakovati chci slova sv. Bonaventury: »V Tobě, ó Paní! jsem všecku naději složil,« a bezpečně tedy doufám, že nezahynu, ale blažen v nebesích Tě chváliti a velebiti budu na věky.

Příklad.

Roku 1604 žili v jednom městě Flanderském dva studující, kteří místo učení toliko obžerství a chlípnosti si hleděli. Jednou vešli oba se zlým úmyslem do příbytku špatné ženštiny; jeden ale, jménem Richard, brzy vrátil se zase domů, kdežto druhý tam zůstal. Když se Richard doma svlékal, aby se na lůžko položil, napadlo mu, že se dnes několik obvyklých Zdrávasů k nejblahosl. Panně dosud nepomodlil. Ačkoli velmi ospalý a v špatné míře byl, přemohl se a modlil se napolo v spaní

a bez pobožnosti své Zdrávasy. Na to ulehl a ještě v polosněnění zaslechl, že někdo silně na dvéře klepá, a aniž by otevřel, spatřil hned na to svého druhá, že hrůzno bylo naň se podívati. »Kdo jsi!« tázal se. »Což mne neznáš?« zněla odpověď. — »Proč jsi ale tak zohaven? vždyť jako ďábel vyhlížíš!« — »Ach, já nešťastník jsem zatracen!« — »Jak to?« — »Věď, že mne vyšedšího z onoho domu hanby zardousil ďábel. Mrtvola má dosud leží na ulici, duše ale má je v pekle. Věď,« pravil dále, »že týž trest i tobě byl uchystán; ale nejl. Panna tě pro skrovnou pobožnost několika Zdrávasů toho uchránila. Blaze tobě, použiješ-li dobře výstrahy této, kterou ti Rodička Boží skrze mne dává.« Tak domluviv zatracenec, rozhrnul plášť, ukázal plameny a hady ho trápící a zmizel. S hořkým pláčem vrhl se mladík tváří k zemi, aby Marii, osvoboditelce své, se poděkoval; když pak přemítal, jak by života svého polepšil, zaslechl v blízkém klášteře františkánském zvoniti k jitřní. V témž okamžiku pravil: »Bůh mne volá ku pokání!« a neprodleně spěchal do kláštera, kdež duchovního otce za přijetí žádal. Tito se zdráhali, znajíce špatný život jeho; když však s pláčem všecko vypověděl, a dva řeholníci skutečně na ulici jak uhel černou mrtvolu zardoušeného přítele jeho našli, byl přijat. Richard od toho dne vzorně byl živ. Později šel do Indie hlásat evangelium, odkud pak do Japonska, kdež posléze toho štěstí a milosti došel, že jako mučeník Ježíše Krista za živa byl upálen.

Modlitba.

Ó, milovaná Matko má Maria! do jaké propasti bídy bych se byl sřítíl, kdyby mne útrpná ruka Tvá tolikrát nebyla již zachránila? Ano, co let byl bych již v pekle, kdybys Ty nebyla mocnou

přímlovou Svou mne uchovala? Moji těžcí hříchové mne do něho uvrhli; spravedlnost Boží mne již odsoudila; ďáblové u divém vzteku ortel ten snažili se vykonati. Ty však, Matko má! přispěla's mi a zachránila's mne, ačkoli jsem Tě za to neprosil, ba ani k Tobě nevolal. Ó, nejmilejší ochranitelko má! jak a kdy Ti tu velikou milost, tak velikou lásku splatím? Ty Jsi tvrdé srdce mé přemohla a přitáhla, že Tě miluje a v Tebe doufá. A do jaké propasti bídy byl bych se nicméně sřítíl, kdybys mi nebyla z tolikera nebezpečí pomohla, do kterých jsem již již klesal. Neustaň, naděje má! neustaň chrániti mne před peklem, zvláště pak mi pomáhej, abych neklesl opět do hříchu. Nedopuť, abych se Ti v pekle rouhati musil. Ó, milá Paní má! miluji Tě. Jak by láska Tvá snesla viděti sluhu Tvého milujícího v propasti pekelné? Ach, vyprosiž mi milost, abych budoucně nesplácel nevděkem Tobě a Bohu, Jenž z lásky k Tobě tolik dobrodiní mi prokázal. Ó Maria! rci mi, budu-li zavržen? Ach, budu zatracen, spustím-li se Tebe. Než mohu-li Tě opustiti? mohu-li zapomenouti na lásku, kterou ke mně chováš? Tys po Bohu láska duše mé. Nechci déle žíti, nemiluje Tebe. Miluji Tě, miluji Tě a doufám vždy milovati zde i na věčnosti Tebe, ó nejkrásnější, nejsvětější, nejsladší, lásky nejhodnější všech tvorů. Amen.

§ 2. Maria pomáhá ctitelům Svým v očistci.

Přešťastní jsou ctitelové této nejlaskavější Matky; neboť nejen v životě časném jim pomáhá, nýbrž i v očistci jich chrání a těší. Tato Matka milosrdenství právě proto, že duším těmto více útěchy třeba pro jich muky a nemožnost sobě pomoci, tak pečlivě stará se jim o pomoc. Dle slov sv. Bernardina Sien-ského má Maria v tomto žaláři duší Ježíši Kristu

zasnoubených zvláštní vládu a moc těšiti je i vysvobozovati z trápení: »Beata Virgo in regno purgatorii dominium habet.«

Co předem týká se ulehčení, jehož Maria duším v očištcí poskytuje, užívá sv. Bernardin slov Písma o Marii: »*In fluctibus maris ambulavi*« (Sir. XXIV, 8.) říká: Maria chodí po vlnách mořských, navštěvujíc totiž a pomáhajíc v potřebách a bolestech ctitelům Svým, kteří již synovství Božího došli. Nazývá trápení očištcová vlnami, protože odtékají, kdežto muka pekelná na věky trvají. Také vlnami mořskými protože velmi trapná jsou. Takovými strastmi mučené ctitele Své navštěvuje a občerstvuje Maria nezřídka. Jak velmi tedy prospívá, praví Noverin, je-li kdo sluhou této dobré Paní, anáž nezapomene naň, pokud v plamenech těchto se trápí. A ačkoli Maria všem duším v očištcí pomáhá, nicméně více pomoci a občerstvení ctitelům Svým podává.

Sv. Brigité zjevila Rodička Boží: Já jsem Matka všech ubohých duší v očištcí; neboť všechna jejich muka, která hříchy svými v životě pozemském spáchanými zasloužily, přímluvou Svou ustavičně mírním. Ba tato laskavá Matka nezdráhá se sestoupiti někdy do tohoto posvátného žaláře a zarmoucené dítky Své přítomností Svou potěšiti. Sv. Bonaventura slova: »*Profundum abyssi penetravi* — *hlubokost propasti jsem pronikla*« (Sir. XXIV, 8.) o Marii vykládá, propasti totiž očištcové proniká Maria kamž pro útěchu ubohých duší sestupuje. Ó, jak dobrotivě a přívětivě vede si Maria k ubohým duším v očištcí, praví sv. Vincenc Ferrerský neboť prostřednictvím Jejím nepřetržitě posily a polehčení docházejí.

Kde by také ubohé duše našly v mukách svých útěchu, ne-li u Panny Marie, této Matky milosrdenství? Sv. Brigita zaslechla slova Ježíšova

k Rodičce Boží: »Tys Matka má, Tys Matka milosrdenství, Ty útěcha duší v očištcí.« A nejblahosl. Panna Sama řekla sv. Brigitě: Jako nemocnému ubožáku, jenž zkormoucen a opuštěn na bolestném lůžku se trápí, několika slovy útěchy se polehčí, tak i ubohé duše v očištcí se potěší, když slyší jméno mé. Ano již pouhé jméno Panny Marie, jméno naděje a spasení, kteréž milé dítky Její z očištcce vzývají, velice je slíí. A sotva tato laskavá Matka, dí Novarin, zaslechne, že Ji ubohé duše vzývají, již přednáší Bohu s jejich prosbami přímluvu Svou, kterouž jako rosou nebeskou palčivé bolesti jejich svlaženy bývají.

Maria však ctitele Své v očištcí nejen těší a v bolestech ulehčení jim přináší, nýbrž také přímluvou Svou vykoupení a svobodu. V den, který slavně byla na nebe vzata, píše Gerson, celý očištec byl vyprázdněn a Novarin uvádí na doklad závažné svědky řka, že Maria vkročivši do ráje od Syna Svého vyprosila si milost, aby směla všechny duše, které tehdáž v očištcí se trápily, s sebou vzíti do nebe. Od toho času, pokračuje Gerson, požívá nejblahosl. Panna přednosti, že sluhy Své z tohoto trápení vysvobozuje. Totéž tvrdí nezkráceně i sv. Bernardin Sienský řka, že nejbl. Panna má moc, přímluvami a zásluhami Svými z očištcce vysvobozovati duše, zvláště pak ctitele Své. Podobně i Novarin dí, že pro zásluhy Panny Marie muka duší v očištcí nejen se polehčují, nýbrž i zkracují, anť prostřednictvím Jejím čas jejich očisty se zkracuje. Stačí, že Maria k přímluvě jest nakloněna.

Sv. Petr Damian vypravuje, že jakás žena, Marozia zvaná, po smrti zjevila se přítelkyni své, kteréž sdělila, že o slavnosti Nanebevzetí Panny Marie z očištcce byla vykoupěna mimo množství jiných duší, které počet lidu římského převyšují.

Totéž tvrdí sv. Dionys kartuzian o slavnostech Narození a Z mrtvých vstání Páně, řka, že v takové dny Maria v průvodě andělských zástupů do očiště sestupuje a mnohé duše muk zbavuje. Novarin kloní se k náhledu, že tak se děje o každé větší slavnosti Mariánské.

Známoť, že Maria papeži Janu XXII. se zjevivši slíbila a nařídila, aby oznámil všem, kteří posvátný škapulíř s hory Karmélské nosí, že v sobotu po smrti své z očiště budou vysvobozeni. Papež to, jak ctihodný otec Crasset vypravuje, oznámil bullou, kterouž později papežové Alexandr V., Klement VII., Pius V., Řehoř XIII. a Pavel V. potvrdili, z nichž poslední v bulle r. 1613 vydané praví: »Lid křesťanský siní zbožného mínění býti, že nejbl. Panna duše bratrstva Mariánského s hory Karmélské ustavičnou přímluvou Svou, Svými zásluhami a obzvláštní ochranou Svou po smrti, zejména v sobotu, (kterýžto den Církev svatá nejbl. Panně zasvětila), podporovati bude, jestliže v stavu milosti Boží s tohoto světa sešly, škapulíř nosily, čistotu stavu svého zachovaly a hodinky Mariánské se modlily, aneb, bylo-li to nemožné, církevní posty zachovávaly a ve středu a v sobotu (vánoce vyjímaje) masitých pokrmů se zdržovaly.« A v slavných hodinkách svátku Panny Marie s hory Karmélské čteme, že nejbl. Panna dle zbožného domnění údy bratrstva s hory Karmélské v očišci jako něžná matka těší a prostřednictvím Svým brzy do otčiny nebeské uvádí.

A proč bychom těchže milostí a důkazů přízně neměli se nadíti, ctíme-li tuto dobrou Matku? A sloužíme-li Jí s obzvláštní láskou, proč bychom nemohli očekávati milosti, že hned po smrti, bez očiště, do nebe se dostaneme? S tím souhlasí, co nejbl. Panna ctih. Bohumíru z opatství Villerškého v Brabantě skrze bratra Abunda říci dala:

»Oznam bratru Bohumírovi, aby prospíval ctnosti a mně a Synu mému zcela se oddal; neboť pak nedopustím, až duše jeho z těla vyjde, aby do očiště přišla, nýbrž přijmu ji a Synu mému představím.« Žádáme-li si tedy spravedlivým duším v očištění vydatně pomoci modlitbou, snažně ve všech modlitbách nejbl. Panně je poroučejme a obzvláště sv. růženec za ně se modleme, jenž jim k veliké jest útěše, jak poznati lze z následujícího příkladu.

Příklad.

Jak ctih. Eusebius Nieremberg vypravuje, žila v jednom městě Aragonském jakás velmi krásná panna šlechtického rodu, Alexandra zvaná, kterouž dva mladíci náruživě si zamilovali. Ze žárlivosti vyzvali se jednou na souboj, v kterém oba byli zabiti. Plni zlosti odebrali se příbuzní zavražděných k nešťastné dívce, kterouž jakožto příčinu trpké ztráty své zavraždili a uříznutou hlavu její do studny uvrhli. Několik dní po této události přišel sv. Dominik v tato místa. Duchem Božím puzen šel k studnici volaje: »Alexandro! pojď ven.« A aj, hlava zavražděné ukázala se na roubení studnice žádajíc sv. Dominika za vyslyšení. Světec vyslechl její zpověď, načež jí Tělo Páně podal u přítomnosti nesmírného davu, jenž zázraku toho viděti přišel. I kázal sv. Dominik Alexandře pověděti, proč takové milosti došla. Alexandra odpověděla, že v okamžení svého stětí nalézala se v smrtelném hříchu, nejbl. Panna Maria že jí ale pro svatý růženec, který se často modlívala, život zachovala. Dva dni byla hlava na roubení živa, že jí každý viděti mohl; pak ale sestoupila duše do očiště. Již však po patnácti dnech zjevila se duše Alexandrina svatému Dominiku krásná a zářící jako hvězda, pravíc, z přímluvných modliteb za duše v očištěcích

mukách se trápící svatý růženec jesti nejmocnější, a že takové duše do nebe přišedší orodují za ty, kdož za ně tuto mocnou modlitbu byli obětovali. Po těchto slovech viděl sv. Dominik tuto šťastnou duši v plesu do říše blahoslavenců vzlétnouti.

Modlitba.

Ó, Královno nebes a země, Matko Pána všeho míra! ó Maria! Ty největší, nejvznešenější a lásky nejhodnější všech tvorů; jsouť ovšem na světě mnozí, jenž Tě nemilují a neznají; v nebesích ale je tolikéž milionů andělů a svatých, jenž Tě milují a nepřetržitě oslavují. Ano i na zemi jest mnoho šťastných duší, jež planouce láskou k Tobě dobrotu Tvou velebí. Ó, kéž bych i já Tě miloval, lásky nejhodnější Paní! Ó, kéž bych ustavičně Tobě sloužiti, Tebe velebiti, Tebe ctíti se snažil a k tomu přihlížel, aby všichni Tě milovali. Tys Boha láskou roznítla a krásou Svou z lůna Otce věčného takřka odvedla a k zemi přitáhla, aby se člověkem stal a Synem Tvým. A já bídný červíček neměl bych láskou k Tobě vzplanouti? Ovšem, nejsladší Matko má! i já chci Tě milovati; vroucně chci Tě milovati a vši silou se přičiniti, aby i jiní Tě milovali. Přijmiž milostivě touhu mé lásky a pomозиž, aby se naplnila. Vím, že Bůh Tvůj s obzvláštním zálibením shlíží na ty, kteří Tě milují. Mimo čest Svou nežádá si ničeho více, jako oslavy Tvé a abys byla ode všech ctěna a milována. Od Tebe, ó Panovnice má! naději se všeho blaha: račiž mi odpuštění všech mých hříchův, setrvání v dobrém vyprositi a v hodinu smrti mi přispěti; račiž mne muk očistcových zbaviti a posléze do nebe uvésti. Tolik doufají sluhové od Tebe a nebudou zklamáni; tolik i já doufám, jenž Tě po Bohu z toho srdce a nade všecko miluji. Amen.

§ 3. Maria provází ctitele Svě do nebe.

Ó, jak bezpečně jsou sluhové Marianští ujištěni vyvolením svým! Církev sv. verš Sirachův o Rodičce Boží vykládá na útěchu Její ctitelův: »*Vi všem tom hledala jsem odpočinutí: i budu v dědictví Páně přebývati.*« (XXIV, 11.) Šťasten! volá kardinál Hugo u výkladu slov těchto, šťasten, v jehožto domě nejbl. Panna odpočinutí nalézá. Maria snaží se pro lásku, kterou ke všem chová, ve všech pobožnost k Sobě roznítiti. Mnozí Ji ale neslyší aneb nezachovávají, co jim Maria podává. Blahoslaven však, kdož tuto milost přijímá a chová. »*Budu v dědictví Páně přebývati*« t. j. v těch, již jsou dědictví Páně. Pobožnost k nejbl. Panně zůstává u všech, kdož jsou dědictví Páně, již totiž v nebesích na věky Ho chváliti budou. Také následující slova vykládá Církev sv. o nejbl. Panně: »*Qui creavit me, requievit in tabernaculo meo; et dixit mihi: in Jacob inhabita et in Israci haereditare et in electis meis mitte radices*« (Sir. XXIV, 12. 13.) t. j. Stvořitel můj ráčil ke mně přijíti a v lůně mém odpočinouti a chtěl, abych přebývala v srdcích všech vyvolenců Jeho, kteří v Jakobu byli vyobrazení a dědictvím mým jsou; a nařídil, aby ve všech vyvolených pobožnost a důvěra ke mně kořeny pustily.

Ó, jak mnohý Svatý nebyl by nyní v nebesích, kdyby ho Maria prostřednictvím Svým nebyla tam provodila! »*Ego feci in coelis, ut orietur lumen indeficiens.*« (Sir. XXIV, 6.) To znamená po výkladě kardinála Hugona: Já jsem učinila, že na nebesích tolik věčných světél se třpytí, kolik je ctitelů mých na zemi. Mnozí světci jsou v nebi prostřednictvím Panny Marie, bez které nikdy by se tam nebyli dostali. Sv. Bonaventura dí, že brána nebeská otevře se všem, kteří v ochranu Marie

Panny doufají. A sv. Efrem nazývá úctu Rodičky Boží vkročením do ráje »reseramentum coelestis Jerusalem.« Zbožný Biosius takto vzývá nejbl. Pannu: »Tobě, ó Paní! odevzdány jsou klíče a poklady království nebeského.« Pročež bez ustání modleme se se sv. Ambrožem: »Otevři nám, ó Maria! bránu nebeskou, jejížto máš klíče;« ano ještě více, neboť Ty Jsi dle slov Církve sv. Sama ta brána nebeská, Janua coeli!

Podobnou příčinou nazývá Církev sv. Marii hvězdou mořskou: »Ave maris stella;« neboť jako plavci, di sv. Tomáš, po hvězdách se dívají, aby doplavili se do přístavu, tak i Maria křesťany do přístavu nebeského provází.

Sv. Fulgenc nazývá Ji žebříkem nebeským, neboť Bůh sestoupil skrze Marii s nebe na zemi aby skrze Ni se země na nebesa mohli vystupovati lidé. A sv. Anastas Sinaita dí: »Ó Paní, Tys milosti plná, abys byla nám cestou spásy a stupněmi k otčině nebeské.« Sv. Bernard nazývá nejbl. Pannu povozem k nebesům — vehiculum ad coelum, podobně sv. Jan Geometr řka: »Buď zdráva, velestkvoucí povoze!« t. j. který ctitele Tvé do nebe odváží. Totéž vykládá sv. Bonaventura řka: »Blahoslavení všickni, kdož znají Tebe, Rodičko Boží, neb »kdo Tebe zná, je na cestě k životu nehynoucímu, a kdo ctnosti Tvé hlásá, je na cestě spasení.«

V letopisech otců Františkánů dočítáme se, že bratr Leo jednou spatřil červený žebřík, nad kterým Ježíš Kristus, a druhý bílý, nad nímž nejsvětější Matka Jeho stála. Kdo na červený žebřík vystupovali, něco vystoupivše, opět k zemi padali. Byvše od sv. Františka napomenuti, aby toho na bílém žebříku zkusili, šťastně dostali se do výše, neboť nejblah. Panna podávala jim ruce a bezpečně do ráje je uváděla.

Sv. Diviš kartuzian na otázku: kdo bude spasen? kdo v nebesích jednou panovati? odpovídá: »Zajisté ti, za které Královna milosrdenství se přimlouvá.« Čehož Maria Sama dosvědčuje: »*Per me reges regnant — skrze mne králové kralují.*« (Přisl. VIII, 15.) Prostřednictvím mým kralují duše prvé v životě časném na zemi nad svými vášněmi, čímž docházejí nehynoucího panování v nebesích, kdež dle svědectví sv. Augustina tolik králů, tolik obyvatelů: »*Quot cives tot reges.*« Zkrátka, Maria jest, jak Richard a sc. Laurentio dí, panovnicí rajskou. »*In Jerusalem potestas mea,*« (Sir. XXIV, 15.) anaf tam poroučí, jak ráčí a do nebe uvádí, koho ráčí. Opat Rupert s ním souhlasí, řka: »*Totum jure possidet Filii regnum,*« t. j. Marie, Rodička Pána nebeského, má právo, panovnicí býti říše Jeho.

Tato Rodička Boží mocnou přimluvou a pomocí vydobyla nám nebe, dí sv. Antonín, jen když my Jí nepřekážíme, tak že po mínění opata Guerika rájem je jist, jakoby v něm již byl, kdo Jí slouží a Jehož Ona se ujímá. Marii sloužiti a z sluhů Její býti, je největší čest, kteréž dojíti nám lze; neboť nebes Královně sloužiti jest v nebi panovati, a po vůli Její žíti, více než kralovati. Ti však nebudou spaseni, kdo Marii neslouží, neboť kdo pomoci této vznešené Matky postrádá, opuštěn jest i od božského Syna Jejího a celého dvoru nebeského.

Na věky budiž veleben nekonečně dobrotivý Pán náš, Jenž Marii naší řečníci v nebesích ustanovil, aby se jako Matka Soudcova a Matka milosrdenství ujímala velikého díla spasení našeho. Tak dí sv. Bernard. Sv. mnich Jakob, jeden z učitelů řeckých dí, že Bůh učinil Marii mostem, po kterém my bezpečně přejíti můžeme nad vlnami tohoto života do přístavu rajského blaha. A sv. Bonaventura

volá: »Slyšte, národové, kteří po nebi toužíte, služte Marii, ctěte Ji a naleznete život a spasení věčné.«

Nikdo nepochybujž, že do blažené říše se nedostane ani ten, kdo peklo zasluhoval, ustanoví-li se pevně na tom, že vytrvá v službě této Královny. Jak mnozí hříšníci, dí sv. German, Tvým prostřednictvím, ó Maria! hleděli Boha naleznouti a došli spasení! Richard a sc. Laurentio podotýká, že Zjevení sv. Jana dí o Marii: »*Na hlavě Její koruna dvanácti hvězd,*« (XII, 1.) kdežto píseň Šalomounova praví o Marii, že korunována bude od dravců, lvů a pardů. »*Veni coronaberis . . . decubilibus leonum, de montibus pardorum.*« (IV, 8.) Těmito dravci, vykládá, jsou hříšníci, kteréž milost a přímluva Panny Marie proměňuje ve hvězdy nebeské daleko příhodnější krášlití hlavu této Královny milosrdenství, nežli všechny hvězdy nebeské.

O služebnici Boží, sestře Serafině z Capri, vypravuje se, že mezi novenou Nanebevzetí Panny Marie prosila nejbl. Pannu za obrácení tisíce hříšníků, pak ale že se zalekla, za tuto prosbu svou jakoby neslušnou. Tu zjevila se jí nejsvětější Panna a kárajíc marnou bázeň její pravila: »Čeho se obáváš? nejsem dosti mocna, vyprositi u Syna zachránění tisíce hříšníků?« I uvedla sestru v duchu do nebe, kdež jí nesčíslné ukázala duše, které peklo již zasluhovaly, ale prostřednictvím Jejím opět zachráněny blaženosti věčné došly.

Pravdať, v tomto životě nikdo není spasením svým jist. »*Neví člověk, zdali lásky čili nenávisti hoden jest: ale všechny věci k budoucímu času chovají se nejisté.*« (Kaz. IX, 1.) Než David táže se: »*Domine, quis habitabit in tabernaculo Tuo? — Hospodine, kdo bude přebývati v stánku Tvém?*« (Žalm 14, 1.) a sv. Bonaventura vykládaje slova ta

di: »Následujmež, hříšníci, šlepějí Panny Marie, uvrhněmež se k svatým nohám Ježímu a nespustíme se jich, dokud požehnání Ježího nedojdeme; neboť požehnání Ježí jest nám zárukou slávy nebeské. Stačíť nám! ó Paní! volá sv. Anselm, chceš-li, abychom byli spaseni; neboť pak dojistá spasení budeme. Duše, kterých Maria chrání, dí sv. Antonín, nutně budou ospravedlněny a oslaveny.

V chvalozpěvu Svém pronesla nejbl. Panna slova: »*Beatam me dicent omnes generationes — blahoslavenou mne nazývati budou všichni národové,*« (Luk I. 48.) k čemuž sv. Ildefons podotýká: Ano, blahoslavenou právem se nazývá, protože skrze Ni všichni vyvolenci věčného spasení docházejí. »Tys, ó Matko vznešená!« volá sv. Method, začátek, prostředek i konec spásy naší.« Ona je počátek, anež odpuštění hříchů, prostředek, anež milosti setrvání, a konec, anež posléze nebe nám vymáhá. Tebou nebe se otvírá, dí sv. Bernard, Tebou peklo se prázdní, Tebou nebeský Jerusalems se obnovuje, Tebou jedním slovem života věčného všichni nešťastníci docházejí, kteří smrt věčnou zasloužili. Především ale nechť myslí nám dodává, že do nebe se dostaneme; slavné zaslíbení, které Maria učinila těm, kdož Ji ctí a zvláště těm, kdož slovem a příkladem se přičiňují, aby i jiní Ji znali a ctili. »*Qui operabunt in me, non peccabunt; qui elucidant me, vitam aeternam habebunt — kteříž pracují se mnou, nebudou hřešiti; kteříž vysvětlují mne, život věčný míti budou.*« (Sir. XXIV. 30. 31.) Blahoslavenými nazývá sv. Bonaventura ty, kdož přízně Panny Marie došli. Již nyní mají je nebesťané za druhy své; a kdo ze služebníků Marianských v knihu života jest zaznamenán.

K čemu tedy úzkostlivé rozebírání sporného učenců mínění, předchází-li aneb následuje-li před-

určení k slávě předvedění dobrých skutkův? Jsme-li do knihy života zapsáni čili nic? Jsme-li praví sluhové Panny Marie a máme-li účastenství ochrany Její, dojista jsme v knize života; neboť dle slov svatého Jana Damašského udílí Pán Bůh pobožnost k Rodičce Svě jen těm, které spasiti chce. To, zdá se, zjevil Pán svatému Janu výslovně: »*Kdo zvítězí . . . napíše na něm jméno Boha mého a jméno města Boha mého.*« (Zjev. III. 12.) Kdo zvítěziti a spasení dojiti chce, jméno města Božího v srdci vryté mítí bude. Kdo je ale tímto městem Božím, ne-li Maria? Tak totiž vykládá sv. Řehoř slova Davidova: »*Slavné věci vypravují se o tobě, město Boží.*« (Žalm 86, 3.)

Plným právem lze nám tedy s Pavlem svatým zvolati: *Habemus signaculum hoc, cognovit Dominus, qui sunt Ihesus,*« (II Tim. II. 19.) t. j. kdo má toto znamení, totiž pobožnost k Marii Panně, toho Pán za Svého uznává. Pročež Pelbart píše, že sloužiti Panně Marii jest nejnebezpečnějším znamením budoucího spasení. A Alan a Rupe dí, kdo nejsvětější Pannu pozdravením andělským často uctívá, jistou záruku svého spasení že má. Totéž tvrdí o člověku, který každodenně sv. růženec se modlívá. Kněz Nieremberg praví pak, že sluhové Marianští nejen na tomto světě více předností a výsad, nýbrž i v nebesích větší slávy požívají, jelikož v nebesích zvláštní odznaky a bohatší okrasy nositi budou, kterýmiž druhové Královny nebeské a údové dvoru Jejího se poznají, jak dí kniha Přísloví: »*Všichni domácí její zobláčení jsou rouchem dvojnásobným.*« (XXXI. 21.)

Sv. Maria Magdalena de Pazzis spatřila jednou uprostřed moře loďku, do které se všichni ctitelové Marianští byli utekli; Maria řídíc kormidlo, všechny do přístavu bez pohromy dovezla. Z toho seznala světice, že kdo pod ochranou Panny Marie, uprostřed

všech nebezpečí tohoto života hříchu i zavržení věčného se uchová, do přístavu rajského bezpečně se dostane. Snažme se tedy vstoupiti do této šťastné loďky ochrany Panny Marie, kdež říší blaženou jisti budeme, jak Církev sv. v hodinkách Marianských zpívá: »Sicut laetantium omnium habitatio est in Te sancta Dei Genitrix — příbytek všech plesajících v Tobě jest, svatá Boží Rodičko!«

Příklad.

Caesarius vypravuje, že jakýs cisterciák kláštera Arnsburgu, jenž velikým byl ctitelem Panny Marie, vřele si přál spatřiti milovanou Paní svou a bez ustání za to prosil. Jednou v noci sešel do zahrady, toužebně pohlížel k nebesům a vřele prosil za milost spatřiti Královnu Svou. Tu spatřil lepě zářící pannu sestupovati s nebe, jež se ho tázala: »Tomáši! je ti milo naslouchati zpěvu mému?« — »Ó zajisté!« odpověděl. A panna tak sladce zpívala, že zbožný řeholník v nebi býti se domníval. Tu pojednou jiná právě tak krásná panna před ním stála, taktéž zpívajíc. I nemohl se již zdržeti otázky, kdo by byla. Panna odpověděla: »Kterou's prvé viděl, byla Kateřina; já jsem Anežka, obě mučenice Ježíše Krista, jež Královna naše Tebe potěšit vyslala. Děkuj Marii a připrav se, neboť větší ještě milosti dojdeš.« Domluvivši zmizela; řeholník pak více než kdy doufal, že Královnu svou posléze spatří. A nezmýlil se. Brzy na to spatřil veliké světlo; cítil, že srdce jeho novou radostí se naplňuje, a uprostřed tohoto světla zjevila se mu Rodička Boží anděly obklopená a dvou dřívějších panen nesmírně krásnější. Maria pravila: »Milý služebníče a Synu můj! přijala jsem službu tvou blahoskloně a vyslyšela prosbu tvou. Tys mne spatřiti sobě žádal; popatř na mne a vyslyš zpěv můj!« A nejb. Panna

tak líbezně zpívati počala, že zbožný řeholník zmámen na tvář klesl k zemi. Když pak odzvonili jitřní a mnichové v kostele se shromáždili, aniž by bratr Tomáš se dostavil, hledali jej v jizbičce jeho i jinde, až ho v zahradě polomrtvého našli. Představený kázal mu pověditi, co se mu přihodilo, načež bratr vzpamatovav se z poslušnosti pověděl o veliké milosti, kterou mu Rodička Boží prokázala.

Modlitba.

Ó, královno nebeská, Matko svaté lásky, lásky nejhodnější, od Boha více milovaná a Boha všech tvorů více milující, dovol mi, nejnevděčnějšímu a nejbídnějšímu hříšníku na zemi, milovati Tebe; Tvé prostřednictví pekla mne uchovalo a k lásce pohnulo beze vší zásluhy mé. Přál bych si, kdyby možná bylo, všechny lidi Tebe neznající přesvědčiti, jak velikou lásku zasluhuješ, aby všichni Tě milovali a ctili. Přál bych si z lásky k Tobě umříti, kdyby toho třeba bylo na obranu Tvé panenské důstojnosti mateřské a neposkrvněného početí Tvého. Přeji sobě život položití na obranu těchto převznesených předností Tvých. Přemilá Matko! přijmiž blahosklonně toto přání mé a nedopusť, aby sluha Tvůj Tebe milující nepřitelem Boha Tvého se stal, Jchož tak vřele miluješ. Ach, já nešťastník, uraziv Pána, pozbyl jsem přátelství Božího. Tehdáž jsem však ani Tebe, Maria! nemiloval, ani jsem se nesnažil dojíti lásky Tvé. Nyní však vedle milosti Boží ničeho si nežádám, leč Tebe milovati a od Tebe milovánu býti. Přes dřívější hříchy neztrácím důvěry, dobře věda, že Ty, ó nejmilostivější, nejprívětivější Paní! ani nejbídnějším hříšníkům, když Tě milují, lásky své neodpíráš; ani Ty nikomu láskou předčiti se nedáš.

Ó, lásky nejhodnější Královno! Toužím po nebi, abych Tě miloval. Tam u nohou Tvých lépe poznám, jaké lásky Jsi hodna a cos pro spasení mé učinila; pročez Tě větší horoucností tam milovati budu; věčně Tě milovati budu a nebojím se, že bych Tě milovati kdy ustál. Ó Maria! bezpečnou mám naději prostřednictvím Tvým spasení dojíti. Oroduj za mne u Ježíše. Ničeho nechci více: račiž mne spasena učiniti; Tys naděje má, pročez Tebe povždy velebiti chci: Maria, naděje má račiž mne spasiti!

ČÁST DEVÁTÁ.

Ó milostivá, ó přívětivá!

Jak Maria je milostiva a přívětiva.

Sv. Bernard nazývá velikou milostivost Panny Marie k nám hříšníkům zaslíbenou zemí, mlékem a strdí tekoucí. Sv. Leo velebí nejbl. Pannu pro milostivost Její, že nejen milosrdnou, ale milosrdenstvím pouhým nazvánu býti zasluhuje. A sv. Bonaventura rozjímaje, že Maria pro hříšníky Rodičkou Boží se stala a úřad přejala, slitování Boží rozdělovati, a dále rozvažuje velikou starost Její o všechny opuštěnce a přívětivou dobrotivost, kterou potřebným pomáhati hledí, volá: V pravdě, hledím-li na Tě, ó Paní! nevidím než milosrdenství a zdá se mi, že Bůh Svým milosrdenstvím Tě ozdobiv, spravedlnost Svou skryl. Jedním slovem, milostivost Marie Panny jest tak veliká, že po výroku opata Guerika laskavé srdce Její neustává nás milosrdenstvím zahrnovati. Může-liž, dí sv. Bernard, co jiného z pramene milo-

srdenství plynouti mimo smilování? Tou příčinou Maria olivou se nazývá. »*Quasi oliva speciosa in campis — jako oliva spanilá na polích.*« (Sir. XXIV. 19.) Neboť jako z olivy pouze olej, znak milosrdenství vytéká, tak z rukou Panny Marie pouze milost a slitování přichází. Právem tedy smíme Marii, protože Matku milosrdenství, s Ludvíkem de Ponte nazývati Matkou oleje. Prosíme-li tedy tuto Matku za olej milosrdenství, není se nám báti oslyšení, jako opatrné panny učinily nemoudrým: »*Ne forte non sufficiat nobis et vobis.*« (Mat. XXX. 9). Nikoliv, Maria plna jest tohoto oleje milosrdenství, dí sv. Bonaventura, pročť Ji Církev svatá nikoliv moudrou, nýbrž Pannou nejмoudřejší nazývá, abychom poznali, dí Hugo a sc. Victore, že Maria milostí a milováním tak je bohatá, že jimi všechny podělití může, aniž by nejmenšího utrpěla nedostatku.

Proč se ale praví, táži se, že spanilá tato oliva na polích a ne raději uprostřed zahrady stojí, zdí a plotem obehnaná? Hugo a sc. Victore odpovídá: aby všichni lehko ji viděti a k ní přijíti mohli a tak v potřebách svých pomoci došli. Sv. Antonín potvrzuje tuto krásnou myšlénku řka, k olivě na širém poli stojící že každý přistoupiti a ovoce si natrhati může; podobně k Marii všichni spravedliví i hříšníci, že mohou se utéci a milosrdenství dojíti. I pokračuje: Ó kolikráte odvrátila od lidí tato nejbl. Panna metlu hněvu Božího, kterouž byli zasloužili za hříchy své! A kde bezpečnějšího nalezneme útočiště, dí bl. Tomáš Kempenský, mimo milosrdné srdce Panny Marie? Zde nalézá chudas útulek, nemocný lék, zarmoucený útěchu, pochybující radu, opuštěný pomoc. Jak bychom byli opuštěni, kdyby této Matky milosrdenství nebylo. Jež nad námi bdí a pomoci nám hledí ve všech potřebách! »*Kde není ženy, vzdychá nucný,*« dí Duch

Svatý (Sir. XXXVI. 27.) Touto ženou jest dle slov sv. Jana Damašského Maria. »Vzdychá nemocný, kde není tato nejsvětější Žena.« V pravdě, kde Maria není, nelze nadíti se nám milosrdenství, anť dle ustanovení Božího všechny milosti na přímlovu Panny Marie nám se podávají. To i Pán vysvětlil sv. Brigitě řka: »Kdyby nebylo přímlovy Panny Marie, nebylo by naděje milosrdenství.«

Není se nám ale báti, že Maria bídy naší si nevšímá anebo neulituje? Není! Maria více si jí všímá, nežli my sami, a velikou s námi má soustrast. Který světec, dí sv. Antonín, tolik má útrpnosti s potřebami našimi, jako Maria? Kdekoli vidí bídu, není jí lze nepřiblížiti se a nepomoci velikou dobrotou Svou. Tak Richard a sc. Laurentio a téhož dosvědčuje Mendoza řka: »Ano, Panno požehnaná! kdekoli vidíš potřeby naše, plným rukama slitování Svá rozdáváš.« A milosrdenství nám prokazovati nikdy neustane dobrá Matka naše, jak Sama dokládá: »*Usque ad futurum saeculum non desinam, et in habitatione sancta coram ipso ministravi — až do budoucího věku býti nepřestanu, a v přibytku svatém před ním posluhovala jsem.*« (Sir. XXIV, 14.) Tato slova vykládá kardinál Hugo takto: Až do budoucího věku nepřestanu lidem ve všech potřebách pomáhati a orodovati za hříšníky, aby zachráněni a z věčného zavržení vysvobozeni byli.

Sueton vypravuje o císaři Titovi, že každému prosícímu tak milosrdným se prokazovati hleděl, že o dnech, kdy neměl příležitosti nějakou milost prokázati, zarmoucen říkával: »Diem perdidit — den je ztracen. Tak říkával Titus více z marnivosti a chlouby než z lásky. Naše nejdobrotivější Paní ale, kdyby možná bylo, aby jí den pominul bez udělení milosti, opakovala by slova tato jen proto,

že plna jest lásky a touhy dobré činiti: tak že dle slov Bernardina de Bustis větší má touhu milosti nám prokazovati, nežli my je přijímati: pročez vždy ruce Její přeplněné nalčzáme slitováním a dobrotou, kdykoli k Ní se utikáme.

V tomto ohledě vyobrazovala Pannu Marii již Rebeka, která od služebníka Abrahamova za napití poprošena odvětila: *»Také i velbloudům tvým nadávám vody, dokudž se všichni nenapijí.«* (Gen. XXIV, 19.) Sv. Bernard obrací se proto k Marii takto: Ó Paní! nejen služebníkovi Abrahamovu, ale i velbloudům podej vody z přetékajícího věderce Svého. Chceť říci: Paní! Tys Rebeky laskavější a štědrejší; pročez nespokoj se podávati milosti nesmírného milosrdenství Svého toliko služebníkům Abrahamovým t. j. věrným služebníkům Božím, ale udílej je i velbloudům, jimiž naznačeni jsou hříšníci. A jako Rebeka více dala, než zač byla požádána, tak i Maria více podává, než zač Ji prosíme. Štědrost Panny Marie podobá se dle slov Richarda a sc. Laurentio k štědrosti Syna Jejiho, Jenž vždy více dává, než žádáme; pročez sv. Pavel Jej nazývá: *»dives in omnes, qui invocant Illum — bohat ke všem, kteříž Ho vzývají.«* (Řím X, 12.) Také jiný spisovatel zbožný, Vilím pařížský, dí: »Paní! oroduj za mne; neboť nesmírně větší vroucností mi prosíš za milosti, než bych já prositi dovedl; a daleko více mi vymáháš, nežli já žádati se osměluji.«

Když Samařští zdráhali se Ježíše Krista přimouti a kázání jeho poslouchati, pravili sv. Jakob a Jan k Mistru svému: »Pane! chceš, abychom oheň svolali s nebe, aby je spálil?« Tu odpověděl Spasitel: *»Nevíte, čího jste ducha.«* (Luk. IX, 55.) Těmi slovy chtěl říci: Jsemť ducha tak dobrotivého a tichého, že s nebe jsem sstoupil hříšníkům zachránit, nikoli ale ztrestat; a vy chcete, aby zahy-

nuli? proč oheň? proč trest? umlkněte a nemluvte o potrestání; nebo tent' není duch můj. O Marii ale. Jež téhož ducha jest, nelze nám pochybovati, že by nebyla k milosrdenství zcela nakloněna. Proto jmenuje se Matkou milosrdenství. a milosrdenství Boží Ji tak milosrdnou učinilo a dobrotivou ke všem, jak sv. Brigitě zjevila. Pročež také svatý Jan viděl Marii sluncem oděnou. *»I okázalo se znamení veliké na nebi: Žena oděna sluncem«* (Zjev. XII. 1.), o čemž sv. Bernard k nejbl. Panně se obra- ceje podotýká: *»Vestis solem et sole Ipsa vestiris — Ty Slunce obléčíš a Sama Sluncem oděna jsi; t. j. Tys Slovo věčné člověčenstvím, a Slovo Tebe mocí a milosrdenstvím Svým obleklo.*

Tak přívětiva a dobrotiva jest tato Královna, di sv. Bernard, že když hříšník přívětivosti Její se poroučí, neohledává jeho|zásluh, hoden-li vyslyšení čili nic, nýbrž všecky vyslýchá a všem pomáhá. Tať také dle slov sv. Hildeberta příčina, pro kterou Maria *»krásná jako měsíc«* se jmenuje; (Pis. Šal. VI. 9.) neboť jako měsíc i nejsprostším věcem na zemi světlo a užitek přináší, tak Maria i nejnehodnější hříšníky osvěcuje a chrání. *»Krásná jako měsíc,«* di Hildebert, *»protože krásné nehodným dobře činiti.«* A ačkoli měsíc všechno světlo od slunce má, než slunce rychleji působí. Co slunce za rok učiní, luna za měsíc vykoná, di jeden spisovatel, pročež dle poznámky sv. Anselma mnohdy rychlejší pomoci nabýváme, vzýváme-li jméno Maria nežli jméno Ježíš. Kdyby hříchové naši bázní nás naplňovali přiblížiti se k Bohu, poněvadž neskončena jest velebnost, kterou jsme urazili. neostýchejme se, jak Hugo a sc. Victore nás napomíná, k Marii se utéci, poněvadž na Ní nic děsného nespátřujeme. Ovšemť jest svatá, neposkvrněná, Královna světa, Matka Boží, ale také člověk, dítko Adamovo jako my.

Slovem, Maria jest dle sv. Bernarda plna milosti a milosrdenství; neboť co Matka milosrdenství jest všem vším, a ve Své veliké lásce dlužnicí všech se učinila, spravedlivých i hříšníků; všem otvírá klín milosrdenství Svého, aby účastenství měli plnosti Její všichni. Jako dle slov sv. Petra ďábel obchází hledaje, koho by o život duchovní připravil. (I. Petr. V. 8.), tak zase, jak Bernardin de Bustis praví, i Maria obchází, hledajíc, koho by oživila a spasila.

Mějmež dobře na paměti, jak sv. German dí, že ochrana Panny Marie větší a mocnější jest, nežli nám lze pochopiti. A odkud to, táže se Pelbart, že Pán, Jenž v Starém Zákoně tak přísně trestával, nyní tak slitovává se nad daleko většími hříšníky? To se děje pro lásku a zásluhy Panny Marie. Ach, volá sv. Fulgenc, dávno byl by svět zahynul, kdyby ho Maria přimluvou Svou nezachovávala. S bezpečností smíme se ale k Bohu blížiti a všeho dobrého nadíti se, dí Arnold Chartresský, od toho času, co Syn stal se prostředníkem u Boha Otce a Matka prostřednicí u Syna. Jakž by Otec oslyšel Syna, vidí-li rány, jimiž pro hříšníky byl zraněn? A jak by Syn oslyšel Matku, ukáže-li mu tato prsy, jimiž ho živila? Krásně a rázně vyslovuje se sv. Petr Chrysolog: Panna v lůně Svém Boha pohostila tak, že za to světu pokoj, ztraceným spasení, mrtvým život obdržela.

Ó, jak mnozí, kteří zasluhovali, aby je spravedlnost Boží zatratila, dí opat Celesský, spasení došli skrze milosrdenství Marie Panny; neboť Ona jest poklad Boží a opatrovnice celého pokladu milostí, pročez spasení naše v Její rukou spočívá. Utíkejme se povždy k této vznešené Matce milosrdenství a doufejme s bezpečností spasení skrze prostřednictví Její; neboť Ona, jak Bernardin de Bustis nás na-

pominá, jest naše spása, náš život, naše naděje, naše rada, naše bezpečnost, naše pomoc Maria, di sv. Antonín, je v pravém slova smyslu ten trůn milostný, ku kterémuž dle mínění sv. apoštola důvěrně se utíkati máme, abychom milosrdenství a všech k spasení nám potřebných milosti došli. *»Přistupmež s důvěrou k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a našli milost k pomoci přihodnú.«* (Žid. IV. 16.) K trůnu milosrdenství t. j. k Marii, vykládá sv. Antonín. A sv. Kateřina Sienská nazývá Marii rozdatelkou milosrdenství božského — Administratrix misericordiae.

Dokončeme tedy krásnými a utěšenými slovy sv. Bernarda: *»Ó dobrotivá, ó přívětivá, ó sladká Panno Maria! Ó Maria! Tys dobrotivá k hříšníkům, přívětivá k těm, kteří Tě vzývají, sladká k těm, kteří Tě milují; Tys dobrotivá ku kajicníkům, přívětivá k těm, kteří ctnostmi prospívají, sladká dokonalým; Ty dobrotu Svou jevíš, zbavujíc nás trestů, přívětivost, udělujíc nám milosti, sladkost, dávajíc se Těm, kdož Tě hledají.*

Příklad.

Kněz Karel Bovio vypravuje, že v Dormansu ve Francii ženatý jakýs muž v hříšném poměru žil s jinou ženštinou. Velmi zarmoucená manželka jeho ustavičně k Bohu lkajíc, aby vinici ztrestal, šla jednoho dne za tou příčinou do kostela a tu před oltářem nejl. Panny svolávala spravedlivý trest na onu osobu. Tato ale před tímtež obrazem denně Zdravas se modlívala. Jednou v noci zjevila se Rodička Boží zkormoucené manželce, kteráž sotva ji spatřivši, ihned obvyklou modlitbu svou přednášela; *»Spravedlnost, ó Matko Boží! spravedlnost!«* Než milá Paní naše odvětila: *»Spravedlnost? ty ode mne spravedlnosti žádáš? Jdi, obrať se k jiným,*

kteří ti k ní dopomohou; co mne se týká, mně to nemožno. Věz, že tato hříšnice denně Zdrávasem mne pozdravuje, a že nesnesu, aby, kdo tak činí, pro hříchy své byl trestán.« Když se rozednilo, šla manželka do jmenovaného chrámu Marianského na mši svatou. Vycházejíc z kostela, potkala onu osobu, kterouž sotva zočivši nadávkami zasypala, nazývají ji čarodějnici, která čarami svými i nejbl. Panně udělala. Marně domlouvali jí kolem stojící, aby mlčela. »Co povídám, je skutečná pravda,« volala, vypravujíc jim noční vidění své. Ženština pak dosvědčivši, že denně Zdrávas se modlí, tak byla pohnuta, že Maria pro tuto skrovnickou pobožnost takové milosrdenství jí prokázala, že neodkladně k obrazu se vrátivši poklekla, všechny pro dané pohoršení odprosila a ustavičnou zdrželivostí Bohu se zaslíbila. Později oblékla šat řeholní, dala si poblísku tohoto kostela jizbičku zříditi, v kteréž se uzavřevši, nepřetržitě do smrti v kajicnosti setrvala.

Modlitba.

Ó, Matko milosrdenství! poněvadž Jsi tak dobrotiva a tak vřele toužíš prokazovati nám bídným dobrodiní a prosby naše vyslýchati, i já všech nej-bídnější, k dobrotě Tvé se utíkám, abys mi uděliti ráčila, zač prosím. Nechať jiní čehokoliv si přejí, zdraví tělesného, bohatství a štěstí v tomto životě pozemském; já Tě, ó Paní má! prosím toliko za to, čeho Ty si pro mne přeješ a čímž srdci Tvému příjemnějším a podobnějším se stanu. Tys tak pokorná, pročez mi vypros pokoru a lásku k opovržení. Tys byla tak trpělivá v útrapách tohoto života, vypros mi trpělivost v protivenstvích. Tys byla láskou k Bohu roznícená, vypros mi dar svaté a čisté lásky. Tys plála láskou k bližnímu, vypros mi lásku ku všem,

zvláště pak těm, kdož jsou mi protivni. Tys byla v úplné shodě s vůlí Boží, vypros mi dokonalé odevzdání se do všeho, jak se mnou Bůh naložiti ráčí. Slovem, Ty všech tvorů nejsvětější, ó Maria! učiň mne také svatým. Ty nás miluješ, Ty chceš a můžeš všecko mi vymoci. Jen já si překážeti mohu milosti od Tebe obdržeti, ať již opominu-li vzývati Tebe, ať nedůvěřuji-li v přímluvu Tvou. Ale tu milost, abych k Tobě se utíkal a Tobě důvěřoval, tu toliko od Tebe obdržeti mohu. Za tyto dvě největší milosti Tě prosím; od Tebe jich požaduji, od Tebe bezpečně jich se naději, ó Maria, má Matko, má naděje, má láska, můj živote, mé útočiště, má pomoci, má útěcho! Amen.

ČÁST DESÁTÁ.

Ó sladká Panno Maria!

Jméno Maria jak jest sladké v životě i v smrti.

Vznešené jméno Maria, kterýmž pojmenována byla Rodička Boží, nebylo na světě nalezeno ani důvtipem a úmysly lidskými vymyšleno, jak se děje, když někomu jméno se dává. Nebe je zvolilo a úradky Boží udělily, jak sv. Jeroným, sv. Epifan, sv. Antonín a jiní dosvědčují. Z pokladu Božství přichází, jak sv. Petr Damian praví, vznešené podivuhodné jméno Tvé, ó Maria! anať celá Trojice nejsvětější jméno Ti dáti chtěla, (dodává Richard a sc. Laurentio), které po jménu Syna Tvého všech jmen je vznešenější a Tobě takové velebnosti a moci dodává, že kdykoli vysloveno bývá, všichni klečmo je uctiti mají, nebe, země i peklo. Z předností, jimiž Pán jméno toto vyznamenal, chceme nyní toliko rozjímati, jak sladkým je učinil v životě i v smrti služebníkům této nejsvětější Paní.

Napřed mluvití budeme o životě. Sv. poustevník Honorius dí, že jméno Maria plno jest vši sladkosti nebeské. A veleslavný sv. Antonín Paduanský nalézal ve jménu Maria tutěž sladkost, jako sv. Bernard ve jménu Ježíš. Jméno této panenské Matky jest pro ctitele Její slasti v srdci, medem v ústech a libozvukem v uších. Ctih. kněz Juvenal Ancina, biskup v Saluzzo, pociťoval, jak v životopise jeho se vypravuje, při vyslovení jména Maria tak velikou sladkost, že až rty své olizoval. Podobně dočítáme se, že jedna žena v Kolíně biskupu Marsiliovi dosvědčila, že kdykoli jméno Maria se vysloví, v ústech svých chuti medu sladší okouší. Podobné sladkosti i Marsilius sám zakoušel.

O nanebevzetí Panny Marie zpívali andělé třikráte dle slov písně Šalomounovy: *»Kteráž jest to, jež vstupuje přes poušti jako sloup?«* pak: *»Která jest to, ana kráčí jako dennice vycházející?«* (VI. 9.) poslěze: *»Kteráž jest to, jež sstupuje z pouště, oplývající rozkoší?«* (VIII. 5.) Richard a sc. Laurentio táže se, proč andělé tolikráte se ptali na jméno této Královny, a odpovídá, že žádali uslyšeti jméno Maria jim tak sladké.

Nechť však mluvití o sladkosti tělu lahodící, kteréž ne každý obyčejně okouší, nýbrž o spasitelné sladkosti útěchy, lásky, radosti, důvěry, síly, kterouž jméno Maria poskytuje všem, kdož je pobožně vyslovují. Opat Franko mluví o tom, že po svato-svatém jménu Ježíš jméno Maria bohatstvím tak oplývá, že ani na zemi ani na nebi nevyslovuje se jiné jméno, které by zbožným duším tolik milostí, naděje a sladkosti poskytovalo: neboť jméno Maria skrývá v sobě cosi ku podivu sladkého a nebeského, tak že v srdcích Marii oddaných libou vůni vydává. A to má toto jméno podivuhodného do sebe, že tisíckráte slyšeno vždy s novou radostí bývá zase slýcháno.

O této sladkosti svědčí také ctih. Jindřich Suso řka, že, kdykoli jméno Maria vysloví, prsa jeho takovou důvěrou se šíří a takovou láskou se rozněcují, že jen se slzami radosti toto milované jméno vyslovuje a domnívá se, jakoby srdce jeho z prsou vystupovalo mu do úst a v hlubinách duše toto nejsladší jméno jako med se rozplývalo. O nejsladší jméno! volával, ó Maria! jaká Ty Sama budeš, je-li již jméno Tvé tak líbezné a milostné!

Pln něhy obrací se láskou roznícený Bernard svatý k dobré Matce své řka: Ó, vznešená, ó dobrotitivá, ó vši chvály hodná, nejsvětější Panno Maria! jméno Tvé jest tak sladké a lásky hodné, že nemůže ani vysloveno býti, aby láskou k Tobě a k Bohu se neroznítil, kdo je vyslovuje. Ba vzpomenu-li toliko na Tě, kdož Tě milují, již útěchy docházejí a láska jejich k Tobě roste. Jestliže peníze a statek jsou na útěchu chudým, protože pomoc skýtají bídě jejich, což mnohem lepší útěchu skýtá nám bídným, dí Richard a sc. Laurentio, jméno Tvé, ó Maria! jež všech pokladů pozemských větší pomoc nám podává na ulevení útrap tohoto života.

Slovem, jméno Tvé, ó Matko Boží! oplývá milostmi a požehnáním Božím, jak sv. Method dí, a sice tak, že dle sv. Bonaventury jméno Tvé vysloviti nelze, aby milosti nepřineslo tomu, kdož je pobožně vyslovuje. Síla jména Tvého, ó nejdobrotivější Panno! jest tak veliká, že srdce sebe zatvrzelejší a nedověrnější podivným způsobem se obměkčí, neboť hříšník skrze Tebe nabývá naděje odpuštění a milosti. Nejsladší jméno Tvé jest dle slov svatého Ambrože vonný balsám, jenž vůni milosti Boží vydává. Světec vzývá Marii slovy: »Kéž by tento balsám spasení rozlil se v hlubinách duší našich! Chceť těmi slovy říci: Učiň, ó Paní! ať

jméno Tvé často s láskou a důvěrou vyslovujeme; neboť jest to znamení, že v stavu milosti Boží jsme, aneb alespoň záruka, že milosti Boží opět nabudeme. Ano, Maria! pomnění na jméno Tvé těší zarmoucené, uvádí opět na cestu spásy, kdož ji opustili, posiluje hříšníky, aby si nezoufali, jak Landulf tvrdí, a kněz Pelbart dí, jako Ježíš svatými pěti ranami Svými světu uchystal uléčení všech neduhů jeho, tak že i Maria nejsvětějším jménem Svým z pěti písmen složeným denně odpuštění podává hříšníkům. Tou příčinou přirovnává píseň Šalomounova přesvaté jméno Maria k oleji. *»Olej vylitý jest jméno tvé«* (1. 2.) Jako olej neduhy léčí, vykládá cti. Alan tato slova, libou vůni vydává a oheň živí, tak i jméno Maria hříšníky léčí, srdce těší a svatou láskou rozněcuje. Protož Richard a sc. Laurentio hříšníky povzbuzuje, aby vzývali toto mocné jméno, které všechny neduhy jejich uléčiti stačí, poněvadž není nemoci, byť sebe prudší, kteráž by síle jména tohoto odolala.

Dáblové ale, tvrdí Tomáš Kempenský, tak se bojí této Královny nebeské, že jako před žhoucím ohněm utíkají před tím, kdož vznešené jméno Její vyslovuje. Nejbl. Panna zjevila sv. Brigitě: *»Není na zemi hříšníka tak vlašného, před nímž by, když s úmyslem opravdivého pokání jméno mé vzývá, zlý duch ihned na útěk se nedal.«* A opětně potvrdila výrok Svůj řkouc: *»Všichni zlí duchové děsí a bojí se tohoto jména. Jakmile jméno Maria zaslechou, pouštějí neprodleně duši ze spárů, jimiž ji byli drželi.«* A jako padlí andělé odstupují od hříšníka, jenž Marii vzývá, tak tím spíše dobří andělé (pravila Maria Sama k sv. Brigitě) přicházejí v ústrety spravedlivým, kteří jméno Její pobožně vyslovují.

Sv. German svědčí, že jako dýcháním jeví se život, tak i častým vzýváním jména Panny Marie

prozrazujeme, že buď v stavu milosti Boží již žijeme aneb brzy s Bohem se smíříme; neboť mocné toto jméno má sílu, spasení a života dobytí tomu, kdož je pobožně vzývá. Zkrátka, toto podivuhodné jméno jest dle slov sv. Richarda a sc. Laurentio jako pevná věž, do které hříšník před záhubou utéci může, aniž tam největší hříšníci bezpečnou ochranu a vysvobození nalézají. Než nejen hříšníci docházejí v této pevné věži osvobození ode trestů, ale i spravedlivých chrání proti útokům pekelným. Čehož Richard dosvědčuje slovy: »V žádném jiném jménu není tak vydatné pomoci aniž jest po jménu Ježíš lidem dáno jméno, z kteréhož by taková spása prýštila se lidem, jako jméno Maria.«

Zvláště pak všem známo, a služebníci Marie Panny denně toho zakoušejí, jakou moc vznešené jméno Její podává ku potlačení pokušení proti čistotě. Právě jmenovaný spisovatel podotýká o slovech Lukášových: »a jméno Panny Maria« (1, 27.), že evangelista obě jména, Maria i Panna najednou vyslovuje, aby tím naznačil, že jméno této nejčistotnější Panny nikdy od čistoty odděleno býti nesmí. Také sv. Petr Chrysolog nazývá vzývání jména Maria v pokušení proti čistotě znamením čistoty srdce. Kdo jistě ví, že v takových pokušeních jméno Maria pobožně vzýval (chce sv. Zlatomluvec říci), má, když je v pochybnosti, zdali poklesl, právě v tomto vzývání bezpečnou záruku, že čistotu srdce zachoval. Pročež vždycky poslušni budme dobré rady sv. Bernarda: »V nebezpečnostech, v úzkostech, v pochybnostech pamatuj na Marii, vzývej Marii; nechť se nevzdaluje z úst tvých, nechť se nevzdaluje ze srdce tvého. V každém nebezpečí, které nám ztrátou milosti Boží hrozí, chceme na Marii pamatovati a Marii spolu s jménem Ježíš vzývati; neboť tato jména mají vezdy spojena býti. Tato nejsladší a nejmocnější jména nikdy nemají

se vzdáliti ze srdce našeho, neboť tato jména síly nám poskytnou, že v žádném pokušení nepodlehne, nýbrž v každém zvítězíme. Přestkvostné jsou ty milosti, které dle zjevení sv. Brigitě učiněného Pán Ježíš slibuje pobožným ctitelům jména Maria, řka k Matce Svě: Kdokoli jméno Tvé vzývá důvěrně a s pevným úmyslem života svého polepšiti, trojího dojde daru: dokonalé lítosti nade hříchy, dokonalého zadostiučinění za hříchy a síly k prospívání v životě duchovním a mimo to království nebeského. Tak sladká jsou mi slova Tvá, že Ti v žádné prosbě odepřiti nemohu.

Dosud řečené vyjadřuje svatý Efrem slovy: »Nomen Mariae reseratorium portae coeli — jméno Maria otvírá bránu nebeskou;« a sv. Bonaventura prosbou: »O Salus Te invocantium — Ty spásu všech Tě vzývajících.« Dle slov těchto světců jest tedy totéž, jméno Panny Marie vzývati a spasení dojíti. Také Richard a sc. Laurentio to potvrzuje řka: »Pobožné vzývání tohoto jména vede v tomto životě k plnosti milosti a v budoucím k plnosti slávy.« Chcete-li tedy, bratři moji! končím s Tomášem Kempenským, chcete-li útěchy dojíti v jakékoli útrapě, utíkejte se k Marii, Marii vzyvejte, Marii ctěte, Marii se poroučejte, s Marií se modlete, s Marií krácejte, s Marií Ježíše hledejte: s Ježíšem a Marií žádejte si žiti a umřiti. Učiníte-li tak, bratři! na cestě ctnosti pokračovati budete. Maria bude ráda za vás orodovati, a Ježíš Matku svou rád vyslyší.

Přesladké je tedy, jak jsme doznali, nejsvětější jméno Panny Marie ctitelům Jejím v životě pro veliké milosti, jichž jim dobývá; avšak ještě sladším stane se jim v hodinu smrti, libé a svaté zesnutí jim chystajíc. Kněz Sartorius Caputo S. J. napomínával všechny, kteří umírajícímu posloužiti

mají, aby jméno Maria často vyslovovali, anež pouhé jmenování tohoto slova života a naděje v smrti stačí zahnati nepřátele a posilniti umírajícího v úzkostech. Podobně i sv. Kan. il de Lellis řeholníkům svým důtklivě doporučil, aby umírající měli k častému vzývání jmen Ježíš a Maria, jak sám u všech činíval. Když pak sám umíral, vyslovoval, jak životopis jeho vypravuje, milovaná jména Ježíš a Maria tak něžně a sladce, že tím všecky, kdož ho slyšeli, k lásce roznítil. Také viděli posléze, jak tento světec upřenýma zraky na milované obrazy Ježíše a Marie hledě, ruce křížem klada a nejsladší jména Ježíš a Maria vzýváje, duši svou vesele a klidně vypustil.

Tato krátká modlitba: Ježíši a Maria! dá se dle slov Tomáše Kempenského lehce pamatovati, sladce rozjímati a vítězně proti nepřítelům spasení našeho upotřebiti. Ó blažen, di sv. Bonaventura, kdo sladké jméno Tvé, ó Maria! miluje. Slavné a podivuhodné jest jméno Tvé; kdo v mysli je chovají, nemusí se v hodinu smrti báti. Ó, jak šťasten, kdo umírá jako kněz Fulgenc z Ascoli, jenž zpívá slova: »Ó Maria, ó Maria! všech nejkrásnější, s Tebou spojen k nebi chci vzlétnouti,« duši vypustil; kdo umírá jako cisterciák Jindřich, jenž dle letopisů téhož řádu život svůj dokonal, vzýváje jméno Marie.

Prosme tedy, zbožný čtenáři můj! prosme Boha o velikou milost, aby jméno Maria bylo posledním slovem stydnoucího jazyka našeho, jak i sv. German snažně za to prosil. Ó sladké umírání, ó bezpečné umírání, provázené a chráněné takovým spasitelným jménem, kteréž v hodinu smrti vzýváti dává Bůh toliko těm, jež spasiti chce!

Ó sladká Paní a Matko má! velice Tě miluji a protože Tě miluji, miluji také svaté jméno Tvé.

Chci a s pomocí Tvou doufám vždycky je vzývati v životě i v smrti. Až duše má, modlím se se svatým Bonaventurou, až duše má tento svět opouštěti bude, přijdiž jí pro slávu jména Svého v ústřety a přijmiž ji. Potěš ji svatým pohledem Svým, budiž jí žebříkem a cestou k ráji Božímu, vypros jí odpuštění a pokoj a příbytek v světle. Ujmi se sluhů Svých a zastaň se jich před soudnou stolicí Kristovou.

Příklad.

Kněží Rho a Lyraeus vypravují, že r. 1465 mladé děvče Maria nazvané od ujce svého do města na koupi posláno bylo s rozkazem, aby tam v domě jedné příbuzné přenocovalo. Dívka uposlechla; přišedši však pod večer k oné ženě, byla hrubými slovy odmrštěna, pročež se ku zpáteční cestě odhodlala. Noc ji však přepadla, tak že v netrpělivosti a zlosti ďábla hlasmo volala. Ukázal se jí neprodleně v podobě muže a slíbil jí pomoc, učiní-li jednu věc. »Všecko učiním,« odvětila nešťastnice. »Ničeho nežádám,« pravil zlý duch, »leč abys ode dneška neznamenalas se více sv. křížem a jméno své změnila.« — »Křížem nechci se už znamenati; ale jméno mé jest mi příliš milé; toho nezměním.« »Tak ti nepomohu,« pravil ďábel. Pohádávše se konečně smluvili se, že dívka nazývati se bude Emma. I odebrali se do Antorfu, kdež nešťastnice se zlým druhem svým šest let prodlévajíc tak bezbožně žila, že všem byla na pohoršení. Jednou pravila k ďáblu, že by zase jednou otčinu svou ráda viděla, čemuž tento se protivil, ale konečně povolil. Když do Nimwegenů přišli, provozovalo se právě duchovní divadlo ze života Panny Marie. Spatřivši to, počala trpce plakati ubohá Emma, v kteréž poslední jiskra lásky k Rodičce Boží dosud nevy-

hasla. »Co to?« tázal se průvodce její; »chceme i my divadlo provozovati?« Uchopiv chtěl ji odvésti; dívka se však bránila. Znamenaje, že je proň ztracena, povznesl se s ní do povětří a shodil ji právě do prostřed jeviště. Tu vypravujíc nešťastnice, co se jí bylo stalo, žádala vyzpovídati se u faráře, jenž ji ale k biskupu kolínskému, tento pak k svatému otci poslal, jenž ji vyslyšel a za pokání uložil, aby ustavičně tři železné kruhy nosila, jeden kolem hrdla a dva na ruku. Kajicnice uposlechla a odšedši do Mistrichtu do kláštera kajicnic, čtrnácte let v tuhém pokání se kála. Povstavši jednou z rána zpozorovala, že kruhy železné od sebe se zlomily; a dvě léta na to v pověsti svaté zemřela. Dala se pochovati s těmi kruhy, které z otrokyně pekla šťastnou otrokyni nebeské Vysvoboditelky učinily.

Modlitba.

Vznešená Matko Boží a Matko má Maria! ne-jsemť ovšem hoden vysloviti jméno Tvé; Ty však, Jenž mne miluješ a spasení mého mi přeješ, uděl mi milost, abych přesvaté a velemocné jméno Tvé vždycky vzýval, ačkoli jazyk můj poskvrněn; neboť jméno Tvé pomoc skýtá v životě a záchranu v smrti. Ó nejčistší Maria! ó nejsladší Maria! učiň, aby ode dneška jméno Tvé bylo dechem života mého. Neváhej, ó Paní! vždycky mi pomoci, kdykoli Tě vzývám; v žádném pokušení, které na mne doráží, v žádné potřebě, která mne sklíčí, neopominu k Tobě volati a vezdy opakovati: Maria! Maria! Tak činiti doufám v životě, tak učiniti doufám zvláště v hodině smrti, abych pak v nebesích na věky velebil milované jméno Tvé, ó dobrotivá! ó sladká! ó přívětivá Panno Maria! Ó Maria! ó lásky nejhodnější Maria! jaké útěchy, jaké sladkosti, jaké důvěry, jaké něž-

nosti zakouší duše má, když Tě jmenuji, ba, když na Tě jen vzpomenu! Děkuji Bohu a Pánu mému, že Ti ku spáse mé tak sladké, tak lásky hodné, tak mocné dal jméno. Ale, Paní má! nestačíť mi Tebe pouze jmenovati; chciť jméno Tvé z lásky vyslovovati; přeji si, aby láska mne upomínala každou hodinku k Tobě volati, abych se sv. Anselmem říci mohl: O amor mei, nomen Matris Dei! má láska jesti jméno Rodičky Boha mého! Ó milá Máti má Maria! ó milovaný Ježíši můj! nejsladší jména Vaše nechť povždy žijí v mém a všech lidí srdci! Nechť rozum můj na všecka jiná jména zapomene, jen když Vaše velepožehnaná jména podržím a povždy vzývám. Ó Ježíši, Vykupiteli můj, a Maria, Matko má! až se hodina smrti mé přiblíží, kdež duši mé loučiti se bude s tímto životem, ó pak pro zásluhy Své popřejte mi té milosti, aby poslední má slova, která pak opakovati chci, byla: Miluji Vás, ó Ježíši a Maria: Ježíši a Maria! Vám odevzdávám srdce a duši. Amen.

Velmi zbožné modlitby

několika světců k Rodičce Boží.

Modlitba sv. Efrema.

Ó neposkvrněná a zcela čistá Panno Maria, Matko Boží, panovnice světa, nejdobrotivější Paní naše! Tys nade všechny svaté vyvýšena, Tys jediná otců naděje, Tys plesot spravedlivých. Tebou smíření jsme s Bohem naším. Ty Jsi jediná orodovnice hříšníků, Ty bezpečný přístav tonoucích. Ty Jsi útěcha světa, výkupné zajatých, radost neduživých, potěšení zarmoucených, útočiště a spasení všeho světa. Ó vznešená Paní, Rodičko Boží! ochraňuj nás křídloma milosrdenství Svého, ulituj nás. Nemámeť jiné naděje, než Tebe, ó nejčistší Panno! Tobě odevzdání a službě Tvé zasvěcení jsme, slujemeť sluhové Tvoji; nedopusť, aby ďábel nás do pekla strhl. Ó neposkvrněná Panno! pod ochranou Tvou jsme a k Tobě jediné se utíkáme lkajíce, abys nedopustila, by Syn Tvůj hříchy našimi rozhněvaný moci ďábelské nás vydal.

Ó, milosti plná! osvět rozum můj, rozvaž jazyk můj, abych chválu Tvou zpíval a obzvláště chvalozpěv andělský, jenž Ti zcela přísluší. Pozdravuji Tebe, ó pokoji, ó radosti, ó útěcho všeho světa! Pozdravuji Tebe, Ty největší světa dive, slasti rajska, bezpečný přístave v každém nebezpečí, pramene milosti, prostřednice mezi Bohem a lidmi!

Modlitba sv. Bernarda.

K Tobě, ó Královno světa! obracíme zraky své. Tolika zhřešivším jesti nám před Soudce předstoupiti; kdo Jej usmíří? Nikdo toho lépe nedovede jako Ty, ó Paní svatá, kteráž Jsi Jej tak velice milovala a kterou On tak něžně miluje. Poslyš tedy, Matko milosrdenství! srdcem Svým naše vzdechy a lkání. Pod Tvou ochranu se utíkáme; ukrotiž hněv Syna Svého a učiň, aby nás opět na milost přijal. Ty nezamítáš od sebe hříšníka, byť sebe ohyzdnějšího, Ty ho nezavrhuješ, když k Tobě lká a lítostně prostřednictvím Tvé vzývá. Milosrdnou rukou chráníš ho před zoufalstvím. Ty ho povzbuzuješ, by znova doufal, sílíš a neopustíš ho, až ho se Soudcem jeho usmíříš. Ty jediná Jsi ta Panna, v které Spasitel odpočinutí našel a nesmírné poklady Své složil. Pročež celý svět ctí panenský život Tvůj, ó Paní svatá! jakožto stánek Boží, v němž spasení světa se počalo. Tamť stalo se smíření Boha s lidmi. Tys ta zahrada uzavřená, ó vznešená Rodičko Boží, do které ruka hříšníkova nikdy nevnikla, aby zlomila květ. Ty Jsi ta rozkošná zahrada, do které Bůh vstúpil všechny květiny, jež Církev zdobí, jako violku Tvé pokory, lilii Tvé čistoty, růži Tvé lásky. Ke komu Tě připodobniti máme, ó Matko milosti a krásy? Tys ráj Boží. Z Tebe prýští pramen vody živé, celou zemi ovlažující. Ó, kolik dobrodiní Jsi světu prokázala, když Jsi průtokem spasení státi se zasloužila.

O Tobě se praví: »Která jest to, ana kráčí jako dennice vycházející, krásná jako měsíc, výborná jako slunce?« (Pís. Šal. VI, 9.) Tys na svět přišla, ó Maria! jako zářící dennice, anoť světlo svatosti Tvé předcházelo Slunce spravedlnosti. Den, v který Jsi na svět přišla, právem smíme nazývati dnem spasení, dnem milosti. Ty Jsi jako měsíc krásná; neboť jako žádné těleso nebeské k slunci není podobnější, tak žádný tvor není k Bohu podobnější jako Ty. Měsíc osvětluje noc světlem, které byl od slunce obdržel, a Ty osvětluješ naše tmy leskem ctností Svých. Než Ty Jsi měsíce krásnější, neboť na Tobě není ani skvrny, ani stínu. Tys výborná jako slunce, já myslím ono Slunce, které stvořilo slunce: Ježíš je vyvolený ze všech lidí a Ty požehnaná mezi všemi ženami. Ó sladká, ó vznešená, ó vši lásky hodná Maria! žádný nemůže vysloviti jméno Tvé, abys srdce jeho láskou Svou neroznítla; kdo Tebe miluje, nemůže na Tě pomysleti, aby větší k Tobě láskou nevzplanul. Ó Paní svatá! přispěj nám mdlým. Kdo může lépe u Pána našeho Ježíše Krista za nás orodovati, nežli Ty, Jenž jako nejblíže z Jeho přesladkého obcování se těšíš? Mluv tedy, ó Paní! mluv; Syn Tvůj Tě poslouchá a všechno Ti udělí, začkoli prosíš.

Modlitba sv. Germana.

Ó Paní má, jediná útěcho má, které mi Bůh popřává; Tys ta rosa nebeská. jež prudké bolesti mé mírní; Tys světlo duše mé, když tmy ji obklopují; Ty vůdkyně má na pouti života; Ty sšla v mdlobě mé; Ty poklad chudoby mé; Ty uléčení ran mých; Ty útěcha v zármutku mém; Ty útočiště v bídě mé; Ty naděje spasení mého: vyslyš lkání mé, ulituj mne, Ty Matko Boha mého, Jenž lidi tak vroucně miluje. Popřej mi, zač Tě žádám, Ty

ochrano naše, Ty radosti naše. Učiň mne hodna, abych s Tebou se těšil z nesmírné blaženosti, které požíváš v nebesích. Ano, panovnice má, mé útočiště, můj živote, má pomoci, má ochrano, má sílo, má radosti, má naděje! učiň, abych k Tobě do nebe se dostal. Vím, že jako Matka Boží mi to vyprositi můžeš, když chceš. Ó Maria! Tys všemohoucí u vysvobozování hříšníků, Tobě žádného odporučení jiného není třeba, protože Jsi Matkou života pravého.

Modlitba sv. Jordana (Idiota zvaného).

Přitáhniž mne k Sobě, ó Panno Maria! ať běžím po vůni ctností Tvých. Přitáhni mne, neboť břemeno mých hříchů i zloba nepřátel mých zdržují mne. Jako žádný nemůže přijíti k Synu Tvému, leč Otec nebeský přitáhne jej, tak osměluji se o Tobě říci, že žádný k Němu nepřijde, leč Ty jej svatou přímluvou Svou přitáhneš. Ty nás právě moudrosti učíš; Ty hříšníkům milosti vymáháš, jsouc orodovnicí jejich; Ty slávu slibuješ ctitelům Svým, ježto poklady milostí rozdáváš.

Ó nejsladší Panno! Ty Jsi milost nalezla u Boha; Ty Jsi uchráněna zůstala skvrny hříchu prvotního; Ty, Duchem Svatým naplněna, počalas Syna Božího. Ó nejpokornější Maria! těchto milostí neobdržela Jsi toliko pro Sebe, nýbrž také pro nás, abys nám ve všech potřebách pomáhala. A to také činíš; Ty pomáháš spravedlivým, udržujíc je v milosti, hříšníkům, uvádějíc je opět k milosrdenství Božímu; pomáháš umírajícím ochranou Svou proti úkladům ďábelským, i po smrti jim pomáháš, přijímajíc a uvádějíc duše jejich do říše blahoslavených.

Modlitba sv. Methoda.

Jméno Tvé ó Matko Boží! oplývá milostmi a požehnáním. Tys obsáhla Toho, Jenž nesmírný jest,

a Toho živila, Jenž živí všecko, Jenž nebesa i zemi naplňuje a vším vládne, pomoci Tvé ráčil potřeбен býti, ježto Jsi Jej tělem lidským oděla, kterého dříve postrádal. Raduj se, ó Matko a dívko Boha Tvého! Ano, raduj se, raduj se, neb dlužníkem Tvým jest Ten, Který všem tvorům život dává. My všichni jsme dlužníci Páně, Bůh ale je dlužníkem Tvým. Proto, ó nejsvětější Matko Boží! všech ostatních Svatých dobrotivější a laskavější Jsi, a všech snadnější máš přístup k Bohu, jsouc Matkou Jeho. My, kteří slávu Tvou velebíme a vznešenou dobrotu Tvou známe, prosíme Tě, račiž pamětliva býti bídy naší.

Modlitba sv. Jana Damašského.

Pozdravuji Tě, ó Maria! Ty naděje křesťanů. Vyslyš prosby hříšníkovy, jenž Tě vroucně miluje, Tebe obzvláště ctí a všecku spasení naději v Tobě skládá. Tebou opět života jsem nabyt, neboť Jsi mne v stav milosti Syna Svého opět uvedla. Tys jistá záruka spasení mého. Pročež k Tobě lkám, račiž mne tíže hříchův mých zbaviti. Zapuď temnosti ducha mého, zažeh pozemské náklonnosti ze srdce mého, zadrž pokušení nepřátel mých a tak život můj řidiž, abych prostřednictvím Tvým a pod Tvou záštitou věčného blahoslavenství došel v nebesích.

Modlitba sv. Ondřeje.

Pozdravuji Tebe, Ty milosti plná, Pán s Tebou! Pozdravuji Tebe, Ty příčino naší radosti, pro kterou ortel zavržení našeho jest odvolán a proměněn v požehnání. Pozdravuji Tebe, chráme slávy Boží, svatý příbytku Krále nebeského! Ty Jsi smíření Boha s lidmi. Pozdravuji Tebe, Matko naší radosti! Tys v pravdě požehnaná, neboť Ty ze všech žen byla

Jsi hodna nalezena, státi se Rodičkou Stvořitele Svého. Všichni národové blahoslaví Tebe.

Ó Maria! skládám-li v Tobě důvěru svou, do-
jista budu spasen; jsem-li pod ochranou Tvou, pak
ničeho nemusím se báti; kdo Tebe pobožně ctí,
má bezpečnou zbraň spasení, kterou Bůh jen těm
podává, jež spasiti chce.

Ó Matko milosrdenství! smiř nás se Synem
Svým. Když na zemi Jsi žila, v skrytosti Jsi byla;
nyní Jsi ale nad nebesa vyvýšena a celý svět Tě
má za milostný trůn pro všechny národy. Pročež
prosíme Tebe, Panno nejsvětější: račiž nám Svou
přímluvou u Boha přispěti; přímluva Tvá jest nám
všech světa pokladův dražší a vzácnější; přímluva
Tvá působí, že Bůh milostivě odpouští nám hříchy,
vymáhá nám množství milostí a smíření s Bohem a
sílu ku konání dobrých skutků; přímluva Tvá
zdržuje nepřátele naše, maří jich úkladné zámysly
a vítězí nad mocí jejich.

Modlitba sv. Ildefonsa.

Přicházím k Tobě, ó Matko Boží a prosím,
abys mi odpuštění mých hříchů vyprositi a učiniti
ráčila, bych veškeré života viny byl zproštěn a
očištěn. Prosím Tě za milost, abych láskou se Synem
Tvým a s Tebou se spojil, se Synem Tvým
jako s Bohem svým a s Tebou jako Matkou Boha
mého.

Modlitba sv. Athanáše.

Slyš, Panno nejsvětější! naše lkání a pamatuj
na nás. Nechť máme účast v pokladech a hojných
milostech, jimiž oplýváš. Archanděl Tebe pozdra-
vuje a milosti plnou nazývá; všichni národové blaho-

slaví Tebe; všichni kůrové nebeští chválu Ti zpěvují, a my, kteří dosud na zemi žijeme, i my voláme: »Buď zdráva, milosti plná, Pán s Tebou! pros za nás, Matko Boží, Paní naše a Královno naše!

Modlitba sv. Anselma.

Prosíme Tebe, ó Paní nejsvětější! račiž pro onu milost, kterou Tebe Bůh tak povýšil a s přispěním Svým všecko Ti možným učinil, dle plnosti milostí Tebou zasloužených učiniti, abychom jednou slávy Tvé účastenství měli. Ujmi se nás, Paní nejmilosrdnější! abychom spasení došli, pro které Bůh v panenském lůně Tvém vtěliti se ráčil. Nezpěčuj se nás vyslyšeti. Chceš-li Syna Svého prositi, neprodleně Tě vyslyší. Stačíť, přeješ-li si spasení našeho; pak není možná, abychom spasení nebyli. Kdo by také zkrátiti mohl milosrdenství Tvé? Nemáš-li Ty, Matka milosrdenství, soustrasti s námi, co bude z nás tehdáž, až Syn Tvůj nás soudit přijde?

Přispěj nám tedy ku pomoci, ó nejlaskavější Paní! a nehleď na množství hříchův našich. Pomni a pamatuj vždycky, že Stvořitel náš z Tebe se vtělil, nikoli aby hříšníky zatratil, alebrž zachránil. Kdybys jen k Svému dobrému byla se Rodičkou Boží stala, pak bychom říci směli, že málo toho dbáš, budeme-li spasení čili nic; avšak Bůh tělo lidské ku spasení Tvému i všech lidí na se vzal. Co by nám prospěla veliká moc a sláva Tvá, kdybychom slávy Tvé neměli účastenství míti? Pomoz nám a ochraňuj nás; vždyť víš, jak pomoci Tvé potřebni jsme. Tobě poroučíme se; nedej nám zahynouti, ale učiň, abychom Synu Tvému sloužili a na věky Ho milovali.

Modlitba sv. Petra Damianského.

Nejsvětější Panno, Matko Boží! přispěj těm, kteří o pomoc Tě vzývají. Obrát se k nám. Jak? Mohla bys Boha tak blízka na lidi zapomenouti? Nezapomeneš, jistě nezapomeneš! Vždyť víš, v kolikerém nebezpečí Jsi nás zůstavila, Ty znáš bídny stav sluhů Svých; neslušíť se, zcela nesluší se, aby milosrdenství tak veliké jako Tvé zapomnělo tak veliké bídy, jako naše jest. Obratiž se k nám, Jež tak mocná Jsi; neboť Ten, Jenž všecko může, učinil Tě všemohoucí na nebi i na zemi. Tobě nic není nemožného, neboť dovedeš i zoufajících povzbuditi, že spasení svého znova doufají. Čím mocnější Jsi, tím milosrdnější býti musíš. Obratiž se k nám také ve Své lásce. Vímtě, dobrá Paní má! že Jsi dobroty plná a že nás miluješ láskou, které nepředčí láska nižádná. Jak často mírníš hněv Soudce našeho, když nás již již ztrestati se chystá! Všichni pokladové milosrdenství Božího jsou v ruce Tvé. Ach, neračiž tedy ustatí dobrodiní nám prokazovati. Hledáš jen příležitosti všech bídnych zachrániti a nade všemi se smilovati. Vždyť sláva Tvá vzroste, když prostřednictvím Tvým kající odpuštění a smíření nebe dojdou. Obratiž se tedy k nám, abychom někdy na Tebe patřiti mohli v nebesích; největší sláva, kteréž nám dojíti lze, jest vedle Boha Tebe zřítí, Tebe milovati, pod žezlem Tvým žíti. Ach, vyslyš nás: neboť Syn Tvůj tím Tebe uctiti hledí, že Ti žádné prosby Tvé neodpírá.

Modlitba sv. Viléma.

Ó Matko Boží! přicházím k Tobě a zapřisahám Tě, bys mne nezavrhlá; neboť celá Církev Matkou milosrdenství Tě nazývá a velebí. Tys Bohu tak drahá, že Tě vždycky vyslyší; Tys nikdy mateřské

lásky Své žádnému neodepřela, nejdobrotivější přívětivost Tvá nezamítla žádného hříšníka, byť hříchové jeho byli sebe větší. Ci by Tebe mylně a marně Církev svatá svou řečnicí nazývala a útočištěm bídnych? Nikoliv! nikdy Ti nezabraň vina má, naplniti vznešený úřad Tvůj, kterým Jsi se orodovnicí a prostřednicí pokoje, jedinou nadějí a nejbezpečnějším útočištěm bídnych stala. Nikdy nestaniž se, aby Matka Boží, Která ku spasení všeho světa Pramen milosrdenství porodila, slitování Svého odepřítí musila bídnému, jenž se k Ní utíká. Tvůjť jest úkol, pokoj zprostředkovati mezi Bohem a lidmi; nechať Tě tedy ku pomoci mé pohne veliké milosrdenství Tvé, všech hříchů mých daleko větší.

Sv. ALFONSA MARIE z LIGUORI:

CHVÁLY MARIANSKÉ.

Na jazyk český vykládá VOŽT. ŠRÁMEK.

DÍL II.

POJEDNÁNÍ

O HLAVNÍCH SLAVNOSTECH P. MARIE.

DODATKY.

POJEDNÁNÍ PRVNÍ.

O neposkvrněném početí Marie Panny.

**Jak velice příslušelo svatosti tři božských osob Marii Pannu
hříchu prvotního uchovati.**

Nesmírná byla bída, kterouž Adam sobě a celému pokolení lidskému svým neblahým pádem způsobil; neboť s milostí pozbyl i všech ostatních předností, jimiž na počátku obdařen byl a svolal na se i všecky potomky své nejen hněv Boží, ale i plnou měrou všecko zlo. Z tohoto všeobecného neštěstí chtěl však Bůh vyjmouti onu požehnanou Pannu, kterouž matkou druhého Adama, Ježíše Krista, ustanovil, jenž škodu prvním způsobenou opět napravití měl. Rozjímějme nyní, jak velice příslušelo svatosvatému Bohu i svatosti jednotlivých osob božských Marii uchovati hříchu prvotního jako dceru Otce, jako Matku Syna a jako choť Ducha sv.

1. Především příslušelo tedy, aby svatosvatý

Otec věčný Marii Pannu skvrny hříchu prvotního uchoval, poněvadž ona dcerou Jeho a sice prvorozenou dcerou, jak sama dosvědčuje: *»Já z úst Nejvyššího posla jsem prvorozená před všelikým stvořením«* (Sir. XXII, 5.), kterážto slova svatí písem vykladatelé, svatí otcové i Církev svatá sama právě o slavnosti Jejího početí jako na Marii Pannu se vztahující vykládají. Nechtě nyní Maria, jak přívrženci Scotovi činí, prvorozenou vůbec se nazývá, poněvadž věčná rada Boží Ji i se Synem Jejím, jakožto první přede všemi a nade všemi tvory předzřídila; aneb se stoupenci sv. Tomáše prvorozenou milosti, poněvadž Bůh pád hříchu předvídaje Matkou Vykupitelovou Ji ustanovil: obě školy v tom se shodují, že Ji prvorozenou Boží nazývají. Tou měrou tedy zcela příslušelo, aby Maria Panna jakožto prvorozená Boží nikdy nebyla otrokyní ďáblovou, nýbrž vždycky a výhradně majetkem Stvořitele Svého, jak také vskutku sama dokládá slovy: *»Hospodin vládl mnou na počátku cest mých.«* (Přísł. VIII., 22.) Pročež právem Dionys, arcibiskup Alexandrinský, Marii *»jednou a jedinou dcerou života«* nazývá na rozdíl od ostatních, které v hříchu zrozeny byvše, dcerami smrti jsou.

Dále svatosti Boha Otce bylo přiměřeno, Marii stvořiti v milosti Své, poněvadž Ji (dle zřejmých svědectví otcův) za obnovitelku ztraceného světa a za prostřednici pokoje mezi lidmi a Bohem předzřídil. Tak vyslovuje se obzvláště sv. Jan Damašský řka: *»Ó Panno požehnaná! Tys se narodila, abys ku blahu celého okršku světa spolu působila.«* A svatý Bernard učí, že archa Noemova byla obrazem Panny Marie; neboť jako skrze archu lidé před potopou ochráněni byli, rovněž my skrze Marii z potopy hříchu zachráněni býváme, ovšem s tím rozdílem, že archou jen několik lidí se zachovalo. Maria ale celého pokolení lidského chrání. Tou

příčinou nazývá sv. Athanáš Marii »novou Evou, matkou života — nova Eva, Mater vitae«. Novou Evou, poněvadž první byla matkou smrti, nejblahoslavenější Panna ale matkou života. Sv. Theophanes, biskup Nicejský, nazývá Ji: »Salve, quae sustulisti tristitiam Evae! — buď zdráva, Která Jsi smutek Evin snála«, sv. Basil: »Ave Dei hominumque Sequestra constituta! — buď zdráva, Která pokoj mezi Bohem a lidmi prostředkuješ,« svatý Efrem: »Ave totius orbi Conciliatrix! — buď zdráva prostřednice všehomíra!«

Již ale jistě nesluší se, aby prostředník pokoje sám byl nepřitelem uraženého, tím méně pak, aby téhož zločinu byl spoluvinníkem. Sv. Řehoř dí, že nepřítel soudcův nesmí k němu jíti, aby ho usmířil, sice by soudce nejen nesmířil, ale i více rozhněval. Tak tedy všechno nasvědčuje tomu, že, měla-li Maria pokoj zprostředkovati mezi lidmi a Bohem, nesměla hříšnicí a nepřítelkyní Boží býti, nýbrž zcela Jeho přítelkyní a vši viny prostou.

Dále bylo přiměřeno svatosti Boží Marii uchovati viny dědičné, poněvadž ustanovena byla, aby potřela hlavu hada pekelného, jenž první rodiče svodiv, všechny lidi života obloupil, jak již Pán předpověděl: »*Nepřátelství položím mezi tebou a ženou a mezi semenem tvým a jejím; onať potře hlavu tvou.*« (I. Mojž III., 15.) Měla-li tedy Maria jako statečná žena na svět poslána býti, aby Lucifera přemohla, neslušelo se zajisté, aby prvé od ďábla přemožena a otrokyní jeho učiněna byla; nýbrž naopak bylo potřebí, aby vši skvrny a všeho otrcctví ďábelského uchována zůstala. Jako pyšný duch celé pokolení lidské jedem svým otrávil, hleděl ovšem i nejčistší duši této Panny jím nakaziti; avšak na věky budiž dobrota Boží velebena, kteráž Marii Pannu tolikerou milostí ozdobila, že vši viny prostá

pýchu jeho přemoci a zahanbiti mohla, jak to sv. Augustin aneb kdokoli výklad první knihy Mojžíšovy sepsal, popisuje slovy: »Poněvadž ďábel jest hlavou hříchu dědičného, potřela Maria tuto hlavu, neboť do duše Panny nevnikl ani stín podrobení se hříchu, pročež vši skvrny prosta zůstala.« Ještě jasněji vyjadřuje se svatý Bonaventura: Slušeloť se, aby nejblahoslavenější Panna Maria, skrze Níž s nás hanba snata, ďábla přemohla a i na okamžik mu nepodlehla.

Nejdůležitější ale a nejpřednější příčina, pro kterou tak velice příslušelo svatosti Boha Otce věčného tuto dceru Adamovy viny uchovati, byla ta, že Ji Matkou jednorozeného Svého ustanovil. »Rada Boží Tebe ze všech tvorů předzřídila, abys Boha samého jako člověka porodila,« dí sv. Bernardin Sienský. Kdyby tedy žádné jiné příčiny nebylo, již pro čest Boha Syna musil Bůh Otec Marii vši skvrny čistou stvořiti. Andělský učitel, sv. Tomáš, dí, že všecky věci pro Boha ustanovené, svaté a vši skvrny čisté býti musí. »Svatost přísluší všem věcem, jež k službě Boží zřízeny jsou.« Pročež David, když byl ustanovil, že chrám Jerusalemský s takovou nádherou se má zbudovati, jaká Hospodinu přísluší, pravil: »*Ne člověku připravuje se příbytek, ale Bohu.*« (I. Paralip. XXIX., 1.) Čím více tedy my příčiny máme domnívati se, že nejvyšší Tvůrce duší Panny Marie, kterouž Matkou Syna Svého ustanovil, nejvznešenějšími ozdobami okrásliti musil, aby hodným byla příbytkem Božím? To potvrzuje Dionys kartuzian slovy: »Aby Synu Svému důstojný příbytek uchystal, ozdobil Marii plností všech Bohu libých darů.« A Církev svatá sama nás o tom ujišťuje, dosvědčujíc, že Bůh tělo a duši Panny Maria tak uchystal, aby důstojným byla příbytkem pozemským Jednorozeného Jeho. »Všemohoucí věčný Bože, jenž Jsi tělo i duši nejblaho-

slavenější Panny působením Ducha Svatého důstojným příbytkem jednorozeného Syna Svého učiniti ráčil . . . »

První předností dítek jest, jak známo, vznešený původ. »*Sláva synů otcové jejich.*« (Přisl. XVII, 6.) Pročež ve světě za menší zlo kladou si chudobu anebo nevědomost, než nízký rod; neboť chudý pracovitostí může zbohatnouti a nevědomý pilností učenosti nabyti; kdo však nízkého je rodu, dopracuje se těžko vznešeného stavu a byť ho i dosáhl, obyčejně mu nízký původ vytýkají. Kterak lze se tedy domnívati, že by Bůh, Jenž učiniti mohl, aby Syn Jeho ze vznešené a vši viny uchované matky se narodil, chtěl, aby se z matky hříchy poskvrněné narodil, čímž by dopustil, že by ďábel vždycky mohl Mu vytýkati hanbu, že se narodil z matky, která prvé jeho otrokyní a nepřítelkyní Boží byla? Nikoliv, toho jistě nedopustil Bůh, nýbrž naopak velmi dobře uchoval cti Syna Svého tím, že Maria, aby důstojnou Matkou takového Syna státi se mohla, vždycky čista a neposkvrněna zůstala. Toho dosvědčuje také Církev východní slovy: »Zvláštní prozřetelností Boží byla nejblahoslavenější Panna od prvního okamžiku života Svého tak zcela čista, jak příslušelo Té, kteráž Krista důstojnou Matkou státi se měla.«

Bohoslovci nepopíratelnou pravdou býti praví, že žádnému tvorů nebyla nikdy udělena milost, kterouž by také nejbl. Panna nebyla ozdobena. Sv. Bernard dí: »Zajisté byla by urážlivá i myšlénka, že nejbl. Panně nebyla udělena milost kterákoliv, již jednotliví smrtelníci skutečně obdrželi«; a sv. Tomáš z Villanovy dí: »Nikdy žádnému světcu nebylo dáno, čeho by od počátku života Svého přeplněnou měrou neměla Maria«. A poněvadž dle známého výroku sv. Jana Damašského mezi Matkou Boží a služebníky Božími nesmírný jest rozdíl, do-

jista předpokládati musíme, čemu sv. Tomáš učí, že Matka Boží více předností, všelikeré milosti obdržela, než služebníci Boží. Toto předpokládaje, táži se nyní se svatým Anselmem, tímto velikým obráncem neposkvrněné Panny: »Nebyl-liž Bůh nejvyšší moudrý mocen, čistý a vši skvrny lidské křehkosti prázdný příbytek uchystati? Mohl-li Bůh dobrých andělů v nebi zachrániti před vinou, které se pyšní dopustili, nemohl-liž i Matku Syna Svého hříchem pokolení lidského nedotknutou zachovati?« Jestliže Bůh, tvrdím dále, Evě mohl dopřáti milosti, že bez poskvrny na svět přišla, nemohl by také Marii tento dar uděliti? Ano, stalo se to! Co Bůh snadno učiniti mohl, také učinil; neboť v každém ohledě příslušelo svatosti Jeho, jak sv. Anselm dí, »aby Panna, které Bůh jediného Syna Svého dáti ustanovil, takovou čistotou se stkvěla, že po Bohu větší ani pomyslit si nelze,« čistoty tedy všech andělů a lidí větší. Ještě zřejměji vyjadřuje se sv. Jan Damašský: »Spolu s tělem i duši Panny uchoval, jak přiměřeno bylo Té, kteráž Boha v lůně Svém počítí měla; neboť svatý jsa, v svatých odpočívá.« Mohlť tedy věčný Otec k milované dceři Své mluvit: »*Jako lilium mezi trním, tak jest přítelkyně má mezi dcerami*« (Přísl. Šal. II. 2.), t. j. mezi všemi ostatními dcerami jsi Ty jako lilium mezi trním, neboť tyto všechny poskvrnil hříchy; Ty však vždy jsi byla neposkvrněná a vždy přítelkyně má.

II. Za druhé příslušelo svatosti Boha Syna, aby Marii jakožto Matku Svou viny uchoval. Žádnému synu není volno, vyvoliti si dle libosti matku; kdyby ale některému se to povolilo, zdaž by volil otrokyni, moha míti královnu matkou? prostou, moha míti vznešenou? nepřítelkyni Boží, moha míti přítelkyni Boží? Jestliže tedy Syn Boží toliko matku dle libosti vyvoliti si mohl, zajisté každý uzná, že

si vyvolil takovou, jaká božské svatosti Jeho příslušela. Sv. Bernard dí: »Chtěl-li Stvořitel lidí z člověka se naroditi, musil takovou matku si vyvoliti, o které věděl, že se pro Něho hodí«. A poněvadž nekonečné čistotě Boží jediné bylo přiměřeno, aby matku měl vši viny prázdnou, stvořil si také takovou; čehož sv. Bernardin Sienský dosvědčuje, řka: Marii co Matce Boží příslušící svatost vylučuje veškeru skvrnu prvotního hříchu. Tak svatá byla Panna Maria; neboť Bůh do jista i co do přirozených i nadpřirozených předností takovou Sobě stvořil Matku, jaká velebnosti Jeho příslušela. « Zde lze také užiti slov svatého apoštola, která o nejvyšším Vykupiteli k Židům napsal: *Takovéhoť zajisté potřebí nám bylo míti velekněze svatého, nevinného, neposkvrněného, odděleného od hříšníkův.* « (VII., 26.) Sv. Tomáš podává nám tento výklad: »Ten, Jenž přišel, aby sňal hříchy, musil oddělen býti od hříšníkův co do viny, které Adam byl podroben. « Ale kterak mohl Ježíš Kristus od hříšníkův odděleným slouti, kdyby hříšnou byl měl matku?

Sv. Ambrož dí: »Nikoliv pozemskou, ale nebeskou nádobu vyvolil sobě Kristus, skrze niž s nebesstoupiti chtěl, a posvětil si chrám čistoty. « Tím naráží světec na slova sv. Pavla: *»První člověk byl ze země, zemský: druhý člověk s nebe, nebeský.«* (I. Kor. XV., 47.) Sv. Ambrož nazývá Rodičku Boží nádobou nebeskou, nikoliv jakoby Maria Panna podle přirozenosti z této země nebyla, jak se jistým bludářům o tom snilo, nýbrž nebeskou podle milosti, poněvadž svatostí a čistotou anděly nebeské převyšovala, jak příslušelo Králi slávy, Jenž v lůně Jejím přebývati chtěl. To zjevil sv. Jan Křtitel sv. Brigitě slovy: »Neslušelo se, aby Král slávy v jiné, leč v nejčistší a ze všech lidí a andělů vyvolené nádobě odpočíval. « S tím se také srovnává, co Bůh věčný Otec tétěž světici zjeviti ráčil: »Maria byla

nádoba čistá a nečistá; čistá, protože zcela bez poskvrny, ale i nečistá, protože z hříšníků zrozená ačkoliv beze hříchu počatá, aby Syn můj bez hříchu z Ní se narodil.« Povšimni si pak posledních slov, těchto, že totiž Maria byla bez hříchu počata, aby bez hříchu Syn Boží z ní se narodil. Nikoliv, jakoby Ježíš Kristus schopen byl proviniti se, aby hanby zůstal prostý míti Matku, kteráž hříchem otrávena, dábłu byla otročila.

V knize Ecclesiasticus řečené čteme takto: *»Sláva zajisté člověka z poctivosti otce jeho a hanba syna jestiž otec beze cti.«* (III., 13.) Pročež, dí svatý Augustin, ochránil Ježíš těla Panny Marie před hnilobou po smrti, neboť by čest Jeho pokálena byla, kdyby panenské tělo, kterým se přioděl, porušení bylo vydáno. Jestliže by ale pro Ježíše Krista beze-ctné bylo, aby se byl narodil z matky hnilobě tělesné podrobené, čím větší by byla nečest bývala naroditi se z matky, jejížto duši by hniloba hříchu byla otrávilá? Mimo to jest dle výroku sv. Augustina tělo Ježíše Krista totéž, jako tělo Marie Panny a byť i z mrtvých vstáním oslavené, totéž přece zůstalo, jakéž z Marie Panny přijal; pročež Arnold Chartresský dí: *»Tělo Panny Marie a Ježíše Krista stejné jest, pročež se domníváme, že sláva Synova s Matčinou ne tak společná jest, jako tatáž.«* Je-li tomu tak, bylo by, kdyby nejblahoslavenější Panna v hříchu byla kdy počata, vždy skvrnou bývalo pro Syna, byť i skvrny hříchu byl prost, aby vzal na se tělo, které vinou poskvrněno, nádobou nečistoty a porobem ďáblovým bývalo.

Maria byla nejen Matkou, nýbrž hodnou Matkou Spasitelovou. Tak o Ní všichni svatí otcové mluví. Sv. Bernard dí: *»Ty jediná hodná bylas nalezena aby v panenském lůně Tvém Král králů přechistý přibyték Svůj si vyvolil;«* sv. Tomáš z Villanovy: *»Prvé než počala, byla již hodna, Rodičkou Boží*

býti.« Církev sv. sama dosvědčuje, že Panna zasloužila Sobě milosti Matkou Ježíše Krista býti: »Blahoslavená Panno, Jejížto lůno zasluhovalo Krista Pána nositi;« což sv. Tomáš Akvinský vykládaje, praví: »O nejblahoslavenější Panně praví se, že zasloužila Pána všehomíra nositi, nikoliv protože z milosti Jí propůjčené zasloužila takový stupeň čistoty a svatosti, aby důstojnou býti mohla Matkou Boží.« Těmi slovy praví tedy andělský učitel, že Maria nemohla zasloužiti vtělení Slova věčného, ale přispěním milosti Boží takovou zasloužila dokonalost, že důstojnou Matkou Boží se stala. I sv. Augustin píše: »Obzvláštní Její svatost a obzvláštní milost zasloužila, že Boha počítí hodnou byla uznána.«

Předpokládajíce tedy, že Maria hodnou byla Matkou Boží, jaká vznešenost, dí sv. Tomáš z Villanovy, jaká dokonalost Jí příslušela? Také andělský učitel tvrdí, že, když Bůh k nějaké důstojnosti zvolí někoho, také k ní způsobilým jej činí, čehož o Marii užívaje, praví: »Blahoslavená Panna dle rady Boží byla vyvolena Matkou Boží se státi, pročez nelze pochybovati, že Ji Bůh milostí Svou k tomu způsobnou učinil, podle slova: *»Nalezla jsi milost u Boha; aj, počneš v životě.«* A z toho dovozuje světec, že nejblahoslavenější Panna nikdy žádného, ani všedního hříchu se nedopustila, anať by jinak nebyla hodnou matkou Ježíše Krista, neboť nečest Matky padala by i na Syna, kdyby hříšníci byl měl za matku. Kdyby tedy Maria již jediným všedním hříchem, který duši milosti Boží nezbavuje, nebyla Boha důstojnou Matkou bývala, čím méně by byla způsobilá, kdyby bývala vinna hříchem prvotním, kterýž by Ji nepřítelkyní Boží a otrokyní ďáblovou byl učinil? A to pohnulo svatého Augustina k znamenitému výroku, že o Marii mluvě o žádném hříchu zmíniti se nechce, a to z uctivosti k onomu Pánu, Jehož Matkou býti zasloužila a

skrze Něhož milosti dosáhla, hřích v každé příčině přemoci. Tou příčinou jest nám zajisté pokládati, že vtělené Slovo onu Matku si vyvolilo, která se pro Ně hodila a, jak sv. Petr Damianský praví, na nečest Mu nebyla. I sv. Proklus dosvědčuje: »Přebýval v lůně mateřském tak upraveném, že nebylo v něm : i stopy nehodnosti.« Nebyla to žádná potupa pro Ježíše, když Jej Židé opovržlivě Synem Marie nazývali, Synem totiž ženy chudé: »*Zdaliž Matka Jeho neslove Maria ?*« (Mat. XIII, 55) Vždyť přišel na svět, aby byl vzorem pokory a trpělivosti! Ale to by bylo dojista bývalo bezectné pro Něho, kdyby od ďáblů byl musil slyšeti: Zdaliž Matka Jeho nebyla hříšnice? Aneb zdaliž Ho neporodila hříšná matka, která naší otrokyní bývala? Také to by bývalo pro Ježíše Krista nečestné, kdyby Ho matka nesličná aneb zmrzačená byla porodila, aneb matka, jejížto tělo ďáblové mívali v moci. Tím větší však by bývala nečest, kdyby Ho byla matka duševně, byť jen po nějaký čas zohavená a od ďábla posedlá, porodila.

Než Bůh, Jenž věčná jest moudrost dovedl ovšem pro Své pozemské přebývání vystavěti Sobě dům slušný. »*Moudrost vystavěla si dům*« (Přísł. IX, 1.) »*Posvěcuje stanu Svého Nejvyšší . . . spomáhá jemu Bůh zjitra na úsvitě*« (Žalm 45, 5. 6.) Hospodin, praví David, posvětil Sobě tohoto stanu Svého z jitra, na úsvitě t. j. s prvním počátkem života Ježího, aby Sebe hodnou Ji učinil, neboť neslušelo se, aby svatý Bůh vyvolil Sobě dům Sebe nehodný. »*Na dům Tvůj přísluší svatost*« (Žalm 92, 5.) A praví-li Pán, že v zlovolnou duši nikdy nevejde a nikdy bydliti nebude v těle, které odáno jest hříchům (Moudr. 1, 4.), kterak bychom domnívati se mohli, že by Syn Boží přebývati chtěl v těle a duši Panny Marie, aniž by jich prvé byl posvětil a vši skvrny hříchu uchoval? Sv. Tomáš

totiž učí, že Slovo věčné nejen v duši, a'e i v lůně Marie Panny přebývalo. Církev svatá zpívá: »Non horruisti Virginis uterum — Tys neštítil se v lůně Panny přebývati.« Ovšem by se byl štítil Bůh vtělit se v životě sv. Anežky, Gertrudy, Terezie, neboť tyto svaté panny byly nějakou dobu hříchem dědičným poskvrněny; ale v životě Panny Marie se vtělit neštítil, neboť tato od věčnosti Jemu milá Panna vždy byla čista veškeré skvrny viny a nikdy v moci hada pekelného. Pročež svatý Augustin dí: »Důstojnějšího příbytku nemohl Sobě Syn Boží vystavěti, leč Marii, kteráž nikdy nebyla od nepřitele dobytá, aniž okras svých zbavena.« Naopak, kdo kdy slyšel, dí sv. Cyrill Alexandrinský, aby stavitel, jenž sobě zbudoval dům, nesměl v něm přebývati a prvé svému nepříteli jej odstoupil?

Ano, volá sv. Method, Pán, jenž přikázal rodiče ctíti, když se vtělil, neopomenul přikázání Svá Sám plniti a Matce Své všemožnou milost a čest prokazoval. Pročež, dí sv. Augustin, dojistá věřiti máme, že Ježíš Kristus po smrti Marie Panny tělo Její neporušené zachoval; neboť jinak nebyl by zachoval přikázání, kteréž právě tak matku ctíti poroučí, jako ji zneuctívati zapovídá. Ale jak mnohem méně byl by Ježíš čest Matky Své zachoval, kdyby Ji viny Adamovy nebyl uchoval! Zajisté by syn zhřešil, di augustianský mnich Tomáš, který by matku svou hříchu dědičného mohl uchovati a toho neučinil. Smíme-liž tedy se domnívati, že čím bychom my zhřešili, na Syna Božího by se příslušelo, aby moc maje, přece Matku Svou neuchoval poskvrny? Nikoliv! Slyšme slova Gersonova: »Chceš-li Panovníče nejvyšší! Matku míti, zajisté ctí Ji povinen budeš. Již pak by se zdálo, že nesplníš dobře ono přikázání, kdybys ohavným hříchem dědičným poskvrniti se dopustil Té, Kteráž příbytkem vtělené čistoty býti má.«

Dle známých slov sv. Bernardina Sienského přišel Syn Boží spíše na svět, aby Marii, než ostatní tvory vykoupil. Jelikož pak dle slov kněze Suareza někoho vykoupiti lze dvojím způsobem, buď aby pokleslý opět povstal, aneb dosud nepokleslý pádu byl uchován; jest druhý způsob zajisté vyšší, jak sv. Antonín dí: »Vznešenější jest vykoupení, postaráš-li se, aby kdo neklesl, než aby pokleslý opět povstal«; poněvadž tím způsobem i úrazu či skvrny jej uchováš, které duše pádem vždycky utrpí. Budmež tedy přesvědčeni, že Maria tímto vznešenějším způsobem byla vykoupěna, který dle sv. Bonaventury důstojnosti Rodičky Boží byl přiměřený. »Mámeť věriti, dí tento světec, že Maria v okamžiku Svého početi od Ducha Svatého novým posvěcení způsobem od hříchu dědičného vykoupěna a obzvláštní milostí ho uchována byla, nikoliv jakoby hřích dědičný Ji byl již poskvrnil, nýbrž aby Ji neposkvrnil. Vtipně to vyjadřuje kard. Cusa slovy: »Praeliberatorem Virgo Sancta habuit, ceteri Postliberatorem«. Ostatní lidé mají Vykupitele, aby je hříchu, jímž již poskvrnění jsou, zbavil; nejbl. Panna ale měla Vykupitele, Jenž Ji i toho uchoval, aby hřích neměl k ní žádného přístupu.

Ku konci ještě slova Hugona sc. Viktore: »Talis Agnus, qualis Mater Agni; quoniam omnis arbor ex fructu suo cognoscitur« — t. j. byl-li Beránek vždy neposkvrněný, i Matka nutně byla vždy neposkvrněná; neboť po ovoci poznáváme strom. Pročež týž spisovatel pozdravuje Marii slovy: »O digna digni« — ó hodná Matko hodného Syna! Žádná jiná nebyla hodná leč Ty, státi se Matkou takového Syna a jen Ježíš byl hodný Syn takové Matky! Sličná Matko věčné krásy! Ty vznešená Matko Boha nejvyššího! »Živiž, ó Maria!« volám se sv. Ildefonsem, »živiž Stvořitele Svého; živiž

Toho, Jenž Tě učinil, Jenž Tě tak čistou a dokonalou učinil, aby z Tebe naroditi se mohl.«

III. Slušelo-li se, aby svatosvatý Bůh Otec Marii jako dceru Svou a svatosvatý Bůh Syn Marii co Matku Svou hříchu dědičného uchoval, přísluší také svatosti Boha Ducha Svatého, aby Marii jako nevěstu Svou hříchu tohoto čistou zachoval. Maria byla jediná, praví sv. Augustin, jež Matkou a nevěstou Boží slouti zasloužila. Neboť, jak sv. Anselm učí, vstoupil Duch Boží, láska Otcova i Synova, osobně v Marii a obohativ Ji přede všemi obzvláštní milostí, odpočinul v Ní a učinil nevěstu Svou královnou nebes i země. Tělesným způsobem přišel Duch svatý, praví sv. Anselm, t. j. co do působení, anť přišel z neposkvrněného těla Ježího neposkvrněného těla Ježíše Krista utvořit, jak již archanděl Jí předpověděl: *»Duch vstoupí v Tě.«* (Luk. I. 35.) Tou příčinou, praví sv. Tomáš, Maria chrámem Páně, svatyní Ducha svatého sluje, poněvadž působením Ducha sv. Matkou vtěleného Slova se stala. Kdyby velmi dovedný malíř mohl mít nevěstu tak sličnou aneb ohyzdnou, jakou by sám namalovati chtěl, ó, což by se přičinil, aby ji co nejsličněji vyličil! Kdo by tedy, tvrditi se odvážil, že Duch Sv. jinak učinil s Marií Pannou, že, ačkoli mohl, neučinil Ji tak krásnou, jak Jí co nevěstě příslušelo? Nikoliv! co příslušelo svatosti Jeho, to také učinil, jak sám dosvědčuje, velebě Marii Pannu slovy: *»Všecka Jsi krásná, přítelkyně má a poskvrny není na Tobě.«* (Pís. Šal. IV, 7.) U výkladu těchto slov odvolává se Cornél a Lapide na sv. Ildefonsa a sv. Tomáše, dle nichž slova ta vlastně o Marii platí; sv. Bernardin Sienský a sv. Vavřinec Justinian ale výslovně o neposkvrněném početí Ježíš je vykládají. A svatý Jordán činí tento výklad: *»Tys všecka krásná, Panno přeslavná! nikoliv částečně, nýbrž zcela a zcela žádná skvrna hříchu*

ani smrtelného, ani všedního, ani dědičného na Tobě nelpí.«

Totéž tajemství vyjadřují slova písně Šalomounovy, v kteréž Duch sv. Marii, nevěstu Svou, *zamčenou zahradou a studnicí zapečetěnou* nazývá. (IV, 12.) Sv. Sofron vykládá: »Maria jest ta zamčená zahrada, zapečetěná studnice, kamž žádná lest nepřítelova nevnikla aniž faleš jeho čeho nad Ní zmohla, anať tělem i duší svatá zůstala.« S tímto světcem souhlasí sv. Bernard řka: »Tys ta zamčená zahrada, kterouž ruka hříšná nikdy zpustošiti nemohla.«

Vímeť, že božský tento ženich více miloval Marii, než ostatní světce a anděly vespolek, jak kněz Suarez, sv. Vavřinec Justinian a jiní dokládají. Miloval Ji od počátku a svatostí nade všechny Ji povýšil, jak David se vyjádřil: »*Základové jeho jsou na horách svatých: miluje Hospodin brány Sionské nade všechny stany Jakobovy. Slavní věci vypravují se o tobě, město Boží . . . člověk narozen jest v něm: a sám Nejvyšší založil jej.*« (Žalm 86, 1 . . .) kterážto slova vesměs dosvědčují, že svatá byla Maria v početí Svém. Totéž znamenají slova, která Duch sv. o Ní tu a onde praví, jako: »*Mnohé dcery shromáždily bohatství, Tys pak převýšila všechny.*« (Přisl. XXXI, 29.) Jestliže Maria všechny převýšila bohatstvím milosti, pak i původní spravedlnost měla, jako Adam i andělé. »*Mladic není počtu; jediná ale jest holubice má, dokonalá má, jediná matky své, vyvolená rodičky své.*« (Pís. Šal. VI, 7.) Všechny duše spravedlivé jsou dcery milosti Boží, ale z těchto všech byla holubice bez žluče hříchu, dokonalá bez poskvrny původu, jediná v milosti počatá.

Tou příčinou našel Ji anděl, prve než Rodičkou Boží se stala, milosti plnou a pozdravil Ji; »*Zdrávas milosti plná!*« (Luk. I., 28.) o čemž svatý

Sofron dí: »Právem sluje milosti plnou, poněvadž ostatním po částkách se podává, kdežto Marii Panně plnost milosti najednou udělena byla.« A dle slov sv. Tomáše »byla duše nejblahoslavenější Panny tak milosti plná, že z ní i do těla se rozlila, aby Boha počítí mohla.« Z toho všeho seznáváme, jak bohatou, ba milostí Boží přeplněnou učinil Duch Svatý Marii Pannu již v početí Ježíš, jak Petr Celleský dokládá: »V Ní byla plnost milosti spojena, jelikož od počátku početí Ježího pokropením Ducha svatého veškerá milost Boží na Ní byla rozlita.« Pročež sv. Petr Damian praví: »Od Boha vyvolenou a předzřízenou zcela pro Sebe uchvátil Duch sv.« Praviť »vzal, uchvátil,« aby naznačil rychlost, s kterou Duch Sv. předejít a Ji nevěstou Svou učiniti chtěl, prve než by ďábel Ji opanoval.

Chciť posléze toto pojednání dokončiti, které jsem ostatních obšírnější učinil, protože skrovné naše shromáždění nejblahoslavenější Pannu hlavní ochranitelkou si vyvolilo pod názvem neposkvrněného početí. Chci, pravím, skončiti, až stručně uvedu příčiny a důvody, které mne přesvědčily a dle mínění mého přesvědčí každého o zbožné a cti Rodičky Boží zcela přiměřené pravdě, že hříchu prvotního prosta zůstala.

Mnozí bohoslovci tvrdí, že Maria Panna tvořila výjimku i co do závazku poskvrniti se hříchem dědičným, jako kard. Galatin, kard. Cusa, de Ponte, Salazar, Catharin, Novarin, Viva, de Lugo, Jiljí, Dionys kartuzian a jiní. Toto mínění jest pak velmi podobné k pravdě; neboť je-li pravda, že ve vůli Adamově jakožto v hlavě lidí vůle všech lidí byla uzavřena, jak Gonet, Habert a jiní důvodně dokazují odvolávajíce se na slova sv. Pavla: »*V Adamovi všichni zhřešili*« (Řím. V, 12.); pravím, je-li to pravda, neméně jest pravda, že Maria ani závazku neměla poskvrněnu býti hříchem dědičným. Poněvadž Ji Bůh milosti

přede všemi ostatními lidmi vyznamenal, smíme zbožného býti mínění, že Maria nebyla do vůle Adamovy spolu uzavřena. Mínění toto jest jen k pravdě podobné; já je však milerád přijímám, poněvadž Panovníci mé ku větší cti slouží. Za jisté však pokládám mínění, že Maria vinou Adamovou se neposkvrnila; podobně je za jisté pokládají a za zralé, aby za článek víry bylo prohlášeno: kard. Eberhard Duval, Raynuld, Lossada, Viva a mnozí jiní. Pomlčím o zjeveních, která jmenované mínění stvrzují, zvláště ona sv. Brigitě učiněná, která kard. Turrecremata a čtyři papežové schválili, jak se toho v šesté knize obšírněji dočteš; nikterak nemohu mlčením pominouti výroky svatých otcův a nepoukázati na jednomyslnost, s kterou tuto přednost Rodičce Boží připisují.

Sv. Ambrož praví: »Přijmiž mne, nikoliv z rukou Sařiných, nýbrž z rukou Marie Panny, aby to byla Panna neporušená, ale Panna, kteráž milostí veškeré skvrny hříchu uchována zůstala.«

Origenes mluví takto o Marii: »Nebylať nakažena jedovatým hada dechem.«

Svatý Efrem jmenuje Ji: »neposkvrněnou a vš skvrny hříchu nejvzdálenější.«

Svatý Augustin píše o slově andělově: »*Ave gratia plena*« takto: »Těmito slovy naznačuje anděl, že od počátku z hněvu prvního výroku Soudcova zcela vyloučena a milost požehnání v plné míře Ji navrácena byla.«

Svatý Jeronym dí: »Tento oblak nikdy nebyl ve tmě, nýbrž vždycky ve světle.«

Svatý Cyprián, aneb kdokoli sepsal ono dílo: »Ani spravedlnost netrpěla, aby ona Nádoba vyvolená obecnému porušení podrobena byla; neboť vysoko nade všemi stojíc, společnou s nimi měla přirozenost, nikoliv však vinu.«

Svatý Amphiloch: »Kdo první pannu bez chyby stvořil, utvořil i druhou bez skvrny a viny.«

Svatý Sofron: »Panna proto neposkvrněnou sluje, poněvadž zcela neporušená zůstala.«

Svatý Ildefons: »Známoť, že hříchem dědičným nebyla porušena.«

Svatý Jan Damašský: »Do tohoto ráje neměl had přístupu.«

Svatý Petr Damian: »Tělo Panny z Adama vzaté nepřijalo skvrny Adamovy.«

Svatý Bruno: »Tať jest ona země neporušená, od Pána požehnaná a proto vši nákazy hříchu prostá.«

Svatý Bonaventura: »Paní naše byla ve Svém posvěcení milostí předcházející naplněná t. j. onou milostí, kterouž škaredého hříchu dědičného uchovaná zůstala.«

Sv. Bernardin Sienský: »Nelzeť se domnívati, že by Syn Boží z panny se naroditi a vtěliti byl chtěl, kteráž by jakýmkoli způsobem byla poskvrněna bývala hříchem dědičným.«

Sv. Vavřinec Justinian: »Od početi Jejího předcházel Ji Bůh požehnáním Svým.«

Sv. Jordán praví o slovech: »nalezla jsi milost: Nalezlas, Panno nejsladší! milost nebeskou, poněvadž Jsi hříchu prvotního byla uchována.«

A tak píší ještě mnozí učitelové.

Důvodové ale, kteří nás konečně o pravdě tohoto zbožného mínění přesvědčí, jsou dva. První jest ten, že věřící jednomyslně o tom smýšlí. Kněz Jiljí dosvědčuje, že všechny řehole jsou toho mínění a jeden novější spisovatel podotýká, že i z řádu sv. Dominika devadesát dva spisovatelé jsou proti, ale sto a šestatřicet pro náš náhled. Nad to ale více sílí v nás přesvědčení, že tohoto zbožného

mínění jsou věřící vůbec, svědectví papeže Alexandra VII., jenž v proslulé bulle své *Sollicitudo omnium Ecclesiarum* z r. 1661. praví: »Tato zbožnost a pobožnost k Rodičce Boží znovu byla rozmnožena a rozšířena, tak že od té doby, co několik vysokých učeních toto mínění přijalo, skoro všichni katolíci tohoto mínění jsou.« A vskutku zastávají mínění vysoké školy v Paříži, v Alkale, v Salamance, v Koimbře, v Kolíně, v Mohuči, v Neapoli a v mnohých jiných městech, v kterých každý důstojnosti doktora písem žádostivý přísahou zavázati se musí, že neposkvrněného početí hájiti bude. Tohoto způsobu dokazování z všeobecného věřících souhlasu užívá obzvláště učený Petavius na obranu neposkvrněného početí. A velmi učený biskup Julius Torni dí, že tento způsob jest neodolatelný; a to právem, neboť můžeme-li z všeobecného souhlasu věřících nabyti jistoty, že Maria v lůně mateřském posvěcena a do nebe s tělem i duší byla vzata: proč by tentýž souhlas věřících nemohl nám podati jistoty i o neposkvrněném početí Jejm?

Druhý pádnější ještě důvod, že Maria Panna hříchu prvotního prosta zůstala, jesti ten, že Církev svatá neposkvrněné početí Její všude slaviti poroučí. Z toho soudím především, že Církev slaví onen první okamžik, v němž duše Marie Panny stvořena a s tělem spojena byla, jak Alexandr VII. ve výše jmenované bulle napsal, kdež čteme, že Církev slavnost památky početí Panny Marie nařídila ve smyslu onoho zbožného mínění, kteréž vyznává, že Maria bez hříchu prvotního počata byla. Dále z toho na jisto poznávám, že Církev nesvatou věc oslavovati nemůže, jak sv. otcové Leo a Eusebius praví, že »apoštolská stolice zachovává katolickou víru vždycky neporušenou.« Téhož dosvědčují všichni bohoslovci se sv. Tomášem, z nichž posledně jmenovaný na důkaz posvěcení Panny Marie před narozením právě

tohoto důvodu užívá, že totiž Církev slavnost narození Panny Marie koná. Právě takto: »Církev slaví narození Panny blahoslavené; neslaví se však v Církvi památka, leč některého svatého: pročž blahoslavená Panna v životě mateřském byla posvěcena.« Byla-li tedy Panna Maria dle slov andělského učitele v životě mateřském proto jistě posvěcena, poněvadž Církev památku Jejího narození slavně koná, proč bychom neměli také pokládati za jisté, že Maria Panna v prvním okamžiku početí Svého hříchu prvotního uchována zůstala, vědouce, že Církev v tomto smyslu slavnost početí Jejího koná? Povědomoť, že Pán Bůh na doklad této vznešené přednosti Panny Marie nescíslné a podivuhodné milosti skrze obrázky neposkvrněné početí Její představující den jak den v království Neapolském udíleti ráčí. Mohl bych mnoho takových případů uvést, které otcům shromáždění našeho se přihodily; sdělím však toliko dva, které dojista podivuhodné jsou.

Příklad.

Do jistého domu našeho v království Neapolském přišla žena k jednomu knězi postěžovat si, že manžel její kolik let již se nezpovídal a že neví, co si počítí, aby ho k tomu přiměla, jelikož ji bije, kdykoli o zpovídání je řeč. Kněz jí poradil, aby muži dala obrázek neposkvrněného početí. Téhož večera prosila žena poznovu manžela svého, aby se vyzpovídal; že však jako vždy zůstal hluch, dala mu obrázek. Sotva jej přijav, tážal se: »Nuže, kdy chceš, abych šel ku správě Boží? jsemť hotov.« Žena radostí plakala, vidouc náhlou změnu tuto. Ráno přišel muž skutečně do našeho kostela a na otázku, jak dlouho už se nezpovídal, odpověděl, že dvacet osm let. »Jak jste se ale dnes ku správě

Boží odhodlal?« tázal se kněz dále. — »Otče můj! já byl zcela zatvrzelý, ale včera u večer dala mi manželka má obrázek Marianský a já pojednou pocítil, že srdce mé úplně se změnilo, takže se mi v noci každý okamžik věčností zdál, než se rozednilo, abych se vyzpovídati mohl.« Na to vykonal zkroušenou zpověď, života svého polepšil a dlouhý čas témuž knězi se zpovídal.

V jiném místě v biskupství Palernském, kdež jsme právě svatou missii konali, žil jakýs muž ve velikém nepřátelství s jiným, jenž ho byl urazil. Jeden missionář ho napomínal, aby se smířil. »Což jste mne kdy viděli, že bych kázání vaše poslouchal?« tázal se. »Právě proto nepřicházím, dobře věda, že budu zatracen; buď však jak buď, jen když se pomstím.« Missionář mnohou domluvou se namáhal, aby ho usmířil; avšak marně. Posléze pravil: »Vezměte si alespoň tento obraz Marianský!« »A k čemu ten obrázek?« tázal se zatvrzelec. Leč sotva ho přijal, pravil k missionáři, jakoby nikdy nebyl se zdráhal smířiti se: »Otče můj! je mimo smíření něčeho třeba? Hotov jsem zítra se smířiti.« Druhého však dne opět se změnil a ničeho nechtěl učiniti. Toliko váhavě přijal obrázek nový: hned ale pak pravil: »Nuže, pospěšme; kde je Mastrodatti?« A neprodleně se smířiv, vyzpovídal se.

Modlitba.

Neposkvrněná Paní má! raduji se s Tebou, vida, žeš takovou čistotou ozdobena. Děkuji a vždy chci díky vzdávati Stvořiteli našemu, že vši skvrny viny Tě uchoval. Pevně se toho držím a ochoten jsem a přísahám, položit i život, požádá-li ho kdo za tuto vznešenou a obzvláštní přednost neposkvrněného početí Tvého. Preji sobě, aby celý svět poznal a vyznával, že Jsi krásný červánek, světlem božským

vždycky vyzdobený, žes vyvolená archa spasení, všeobecné potopy hříchu uchovaná, žes ona dokonalá a neposkvrněná holubice, jak Tě božský Ženich Tvůj nazval, žes uzavřená zahrada rozkoše Boží, žes zapečetěná studnice, ku kteréž nikdy nepronikl nepřítel, aby ji zkalil, žes posléze bílá lilie, kteráž jsi jediná mezi trním dítek Adamových, které všechny vinou poskvrněny a v nepřátelství Božím se rodí, zcela čistá, zcela bělostí se třpyticí, jako přítelkyně Boží se narodila.

Dovol, ať Tebe chválím slovy Boha Tvého: »Zcela jsi krásná a poskvrnny není na Tobě!« Ó, nejčistší holubice, zcela bílá, povždy přítelkyně Boží! Jak krásná jsi, přítelkyně má, jak jsi krásná! Ó, nejsladší, lásky nejhodnější, neposkvrněná Panno Maria! tak krásná před očima Pána Svého, neštítiz se milosrdnýmá očima Svýma pohlédnouti na šeredné rány duše mé. Pohlediž na mne, ulituj a vyléčiž mne. Ó, krásný magnet srdcí, přitáhniž i mé bídné srdce k Tobě! Ty od prvního okamžiku života tak čistá a krásná před Bohem, ulituj mne, jenž v hříchu zrozen i po křtu duši svou vinou jsem poskvrnil. Trojjediný Bůh, Jenž Tě Dcerou, Matkou a Chotí vyvolil, vši poskvrnny Tě uchoval, Svou láskou přede všemi tvory Tě vyznamenal, které milosti Ti odepře? Neposkvrněná Panno! račiž mne zachovati, volám se sv. Filipem Nerejským, učiň, ať vždy na Tě myslím a nezapomínaj na mne! Jako tisíc let mi to přichází, než do ráje vstoupiti smím, abych krásu Tvou zřel, věčně Tě velebil a miloval Tebe, Matko má, Královno má, Milá má, nejkrasší, nejsladší, nejčistší, neposkvrněná Maria! Amen.

POJEDNÁNÍ DRUHÉ.

O narození Panny Marie.

Maria narodila se svatá, velmi svatá. Velikou milostí ozdobil Ji Bůh v prvním okamžiku Jejího života; a veliká byla také věrnost, s kterou odtud Bohu sloužila.

Radostně a slavně konávají rodičové dny narození dítek svých; a přece by měli příčinu k smutku a bolesti, kdyby vzpomněli, jak na svět přicházejí, nejen bez zásluh a užívání rozumu, nýbrž mimo to vinou dědičnou poskvrněny, jako dítky hněvu a tedy k trápení a smrti odsouzeny. Avšak narození nej-světějšího dítěte Marie Panny vším právem zasluhuje, abychom je slavnostně a s plesáním oslavovali, anať věkem sice jako děťátko světlo světa spatřila, ale veliká byla zásluhami a ctnostmi. Maria narodila se jako světice, a sice jako veliká světice. Abychom pak stupeň svatosti, v kterém se narodila, pochopili, jest nám dvě věci rozvažovati: *předně,*

jak veliká byla první milost, kterou Ji Bůh obdařil, *za druhé*, jak veliká byla věrnost, s kterou Maria Panna od prvního okamžiku Bohu sloužila.

I. Maria byla jistojistě nejkrásnější duše, kterou Bůh stvořil; ano po vtělení Slova jest Ona největší a Boha nejdůstojnější dílo, které Všemohoucí na tomto světě vykonal. »Dílo, které toliko Bůh převyšuje,« jak sv. Petr Damian praví. Pročež milost Boží Marii Pannu nikoliv jako krůpěje kapající ovlažila, jako ostatní světce, nýbrž dle proroctví Davida »*jako déšť na rouno*«. (Žalm. 71, 6.) Duše Marie Panny byla jako vlna, která déšť rosy nebeské do sebe vsákla, aniž by krůpěj jí ušla. »Panna svatá plnost milosti Ducha svatého Sobě navázila,« dí sv. Tomáš, jak Sama ústy moudrého Siracha předpověděla: »*V shromáždění svatých zdržování mé*«. (XXIV. 16.), což dle výkladu sv. Bonaventury znamená: »Čehož ostatní světci mají po částkách, já v plnosti požívám«. A sv. Vincenc Ferrerský mluvě zejména o svatosti Panny Marie před Jejím narozením dí: »V životě mateřském byla všech svatých a andělů světější.«

Milost, kterou nejblahoslavenější Panna obdržela, převyšovala nejen milost každého světce zvlášť, nýbrž milost všech svatých a všech andělů vespolek, jak velmi učený kněz František Pepe S. J. ve svém krásném díle »o vznešenosti Ježíše a Marie« dokazuje. Nazýváť toto pro Královnu naši tak čestné mínění za našich dob od novějších bohoslovců jistojistě přijatým, jako od Carthageny, Suarez, Spinnella, Recupita, Guerri a jiných, kteří je ex professo prozkoumali, což starší nebyli učinili. Vypravuje dále, že Rodička Boží skrze kněze Martina Guttieraesa knězi Suarezovi díky své za to vyslovila, že se tohoto velmi věrohodného mínění tak horlivě zastával, kteréž, jak kněz Segneri ve své knize:

»Ctitel Marianský« dí, vysoké učení v Salamance jednomyslně přijalo.

Je-li ale toto mínění všeobecně a jistě přijato pak i další neméně jest oprávněné, mínění totiž, že Maria již v prvním okamžení neposkvrněného početí Svého více byla omilostněna, než všichni svatí a andělé vespolek. To důtklivě tvrdí kněz Suarez a po něm kněz Spinelli, Recupito a La Colom-biere. Ale mimo vážnost bohoslovců dva máme velmi důležité a usvědčující důvody, které jmenované mínění dokonale dokazují.

První důvod nalézám ve vyvolení Panny Marie za Rodičku božského Slova, čímž dle výkladu sv. Diviše kartuziana všech stvořených bytostí výše byla povznešena, anať důstojnost Rodičky Boží, jak kněz Suarez dokazuje, k řádu osobního spojení věčného Slova s lidskou přirozeností přináleží. Toto neporovnatelné povýšení žádalo však, aby Maria od prvního počátku Svého bytí vyššími dary byla obohacena, které by nade všechno přirovnání milostné všem ostatním tvorům udělené dary převyšovaly. Také jest pravda nepopíratelná, že v radě Boží o vtělení věčného Slova i Matka byla zahrnuta, z které Slovo věčné vtěliti se mělo; a touto Matkou bylo dítě Maria. Již pak sv. Tomáš učí, že Bůh každému povolání jeho přiměřenou milost dává; jak již sv. Pavel vyjádřil slovy: »*Kterýž nás i spůsobně učinil, býti služebníky nového zákona,*« (II. Kor. III. 6.) čímž naznačuje, že svatí apoštolové dary vznešenému povolání svému přiměřené od Boha obdrželi. I sv. Bernardin Sienský dí: »Pevné jesti v bohosloví pravidlo, že povolá-li Bůh koho k nějakému stavu, všechny potřebné a hojně ho zdobící dary mu udílí, t. j. schopnost mu udílí, by úřad svůj se ctí zastati mohl. Když tedy Maria byla vyvolena, aby Rodičkou Boží se stala, zcela bylo při-

měřeno, aby Ji Bůh od prvního počátku nesmírně většími a vyššími milostmi ozdobil, než všechny lidi a anděly, poněvadž omilostnění Její musilo přiměřené býti nesmírné a nejvyšší důstojnosti, ku které Ji Bůh povýšil. Tak učí všichni bohoslovci se sv. Tomášem, jenž takto praví: »Nejblahoslavenější Panna byla vyvolena, aby se Matkou Boží stala; pročez nelze pochybovati, že Ji Bůh k tomu způsobnou učinil.« A to v takové míře, že Maria Panna již před mateřstvím Svým tak dokonalou svatostí byla ozdobena, jaká Ji k této vznešené důstojnosti uzpůsobila. Slova andělského učitele zní takto: »V nejblahoslavenější Panně byla dokonalost jakoby přípravná, kterouž byla způsobilou učiněna, býti Matkou Kristovou, a tať byla dokonalost Jejího posvěcení. Tou příčinou nazývá se, jak svatý učitel praví, milosti plnou. Dle výkladu jeho nesmíme ale slovu »milosti plná« tak rozuměti, jakoby Maria Panna byla měla milost v nejvyšší dokonalosti, jak vůbec milost lze obdržeti, anať ani milost Boží nejsvětějšímu člověčenství Ježíše Krista vlitá nebyla v tom smyslu nejvyšší, jakoby nekonečně všemohoucí Bůh vyšší vůbec nemohl utvořiti; nýbrž v tom smyslu, že co nejdokonalěji byla úmyslu přiměřena, ku kterému moudrost Boží lidskou přirozenost Kristovu ustanovil, totiž ku spojení s druhou božskou osobou. Tať jsou slova andělského učitele: »Ačkoli všemohoucnost Boží něco vyššího a lepšího stvořiti může, nežli lidské přirozenosti Kristově vlitou milost, přece nemohla ničeho stvořiti, co by k něčemu vyššímu bylo určeno, jako jest osobní spojení s Jednorozeným Otcovým, kterémuž spojení dle ustanovení moudrosti božské milost v této míře dokona jest přiměřena,« (kteráž člověčenství Kristovu byla udělena.) Dle učení jmenovaného světce jest všemohoucnost božská tak veliká, že byť sebe více roz-

dala, vždy více rozdati může; a byť přirozená mohutnost tvorova co do přijímání v sobě byla obmezena, takže úplna naplněna býti může, přece závislost tvorova na vůli božské žádných nemá mezi, pročez Bohu vždycky lze tvora způsobnějším učiniti, aby dary Jeho vždy více naplněn byl. A proto učí sv. Tomáš, (abychom ku věci se vrátili,) že nejblahoslavenější Panna, ačkoli nebyla tak milostiplna, že by milost Boží vůbec v Ní byla vyčerpána, přece právem milosti plnou sluje, co se Její osoby týká, poněvadž obdržela nesmírnou, nesmírné důstojnosti Svě dokonale přiměřenou plnost milostí, kterouž učiněna byla způsobnou, státi se Rodičkou Boží. Benedikt Fernandes potvrzuje to slovy: »Důstojnost Matky Boží jesti míra, kterou jest nám měřiti, co myslíme, že Bůh nejblahoslavenější Panně udělil.«

Právem tedy pravil již David, že základové tohoto města Božího, Marie Panny, na vrcholcích hor založení býti musili. »*Fundamenta ejus in montibus sanctis*« (Žalm 86, 1.), život Panny Marie musil již v prvním počátku svém vznešenější býti, nežli život všech svatých při dokonání pozemské pouti jejich. »*Diligit Dominus portas Sion super omnia tabernacula Jacob — miluje Hospodin brány Sionské nade všechny brány Jakubovy.* (86, 2.) David také toho příčinu udává: »*Homo natus est in ea,*« — t. j. Bůh chtěl v panenském lůně Jejm se vtělit. Pročez příslušelo svatosti Jeho, aby této Panně v okamžení stvoření Jejího v plné míře milost důstojnosti Jejího mateřství přiměřenou udělil.

Na totéž poukazuje Isaiáš, řka, že v příštích dnech hora domu Hospodinova (nejblahoslavenější Panna) připravena bude na vrchu hor, a že všichni národové k ní se shrnou, aby slitování božských došli. Sv. Řehoř vykládaje slova ta dí: »Hora na

vrchu hor jest Maria, poněvadž vznešenost Její nade všemi světci se stkví, a sv. Jan Damašský: »Hora, v kteréž se zalíbilo Bohu, aby přebýval na ní.« Tou příčinou sluje také Maria: cypřišem na hoře Sionu, cedrem na Libanu, olivou spanilou, výbornou jako slunce. Svatý Petr Damián praví: »Jako totiž slunce lesk hvězd převyšuje, tak stkví se svatost vznešené Matky panenské nad zásluhami jednotlivcův i všech vespolek.« Velmi krásně vyslovuje to svatý Bernard následovně: »Neslušelo se, aby Bůh měl jinou Matku leč Pannu, aniž slušelo se, aby Panna měla jiného Syna, leč Boha.«

Druhý důkaz, že Maria v prvním počátku života Svého byla všech svatých vespolek světější, nalézám ve vznešeném úřadě prostřednice lidí, který jí od počátku byl svěřen. Úřad ten požadoval, aby od počátku u větší míře byla omilostněna, než všichni lidé vesměs. S dostatek jesti známo, s jakou jednomyslností bohoslovci a svatí otcové Marii Pannu prostřednicí nazývají, poněvadž mocnou přímluvou Svou a zásluhami Svými od milosrdenství Božího všem spasení vymohla, opatřivši ztracenému světu veliké dobrodiní vykoupení. Pravím, že spasení od milosrdenství Božího nám zasloužila, (meruit de congruo); neboť toliko Ježíš Kristus jest náš prostředník cestou spravedlnosti, anyť toliko Jeho zásluhy věčnému Otci obětované a od Tohoto za spasení naše přijaté (meritum de condigno) nekonečné spravedlnosti uraženého Boha dokonale zadost učiniti mohly. Maria Panna ale je prostřednicí milosti přímluvou Svou a zásluhami Svými (de congruo.) Obětovavši, jak se sv. Bonaventurou bohoslovci praví, Bohu za spasení všech lidí tyto zásluhy Své, které Bůh ve spojení se zásluhami Ježíše Krista dobrotivě přijal, stala se Maria prostřednicí naší. Tou příčinou dí svatý Arnold Chartresský: »Co do spasení našeho společného s Kristem do-

sáhla výsledku;« a Richard a sv. Viktore: »Spasení všech žádala, hledala, obdržela; ba skrze Ni spasení se stalo.« Tak tedy jednotliví světci každého dobra, každého daru, který Bůh jim uděluje skrze Marii docházejí.

A to jest, co nám na srozuměnou dává Církev svatá vykládajíc na poctu Matky božské slova moudrého Siracha o Ni: »*In me gratia omnis viae et veritatis — ve mně jest všeliká milost cesty a pravdy.*« (LXXIV, 25.) Právě »cesty« poněvadž všechny milosti skrze Marii lidem na zemi se rozdávají; a »pravdy«, poněvadž skrze Marii světlo pravdy se uděluje. »*In me omnis spes vitae et virtutis — ve mně všeliká naděje života i ctnosti;*« »života«, poněvadž skrze Marii života milosti na zemi a slávy v nebesích dojíti doufáme; »ctnosti«, poněvadž skrze Marii docházíme ctností, zvláště pak tří božských ctností, kteréž jsou nejpřednější ctností světcův. »*Ego Mater pulchrae dilectionis, et timoris, et agnitionis, et sanctae spei — já jsem Matka krásného milování, a bázně, a poznání, a svaté naděje.*« Maria Svým prostřednictvím vymáhá služebníkům Svým darů božské lásky, svaté bázně, nebeského světla a svaté naděje. Z čehož sv. Bernard soudí, že Církev učí, Maria je je všeobecnou prostřednicí spasení našeho. »Velebiž nálezkyni milosti, prostřednici spasení, obnovitelku všech časů. Tak mi Ji Církev velebí, tak i u ne Marii oslavovati učí.«

Sv. Sofronius, patriarcha Jerusalemský, dí, že právem Ji pozdravil archanděl: milosti plná; neboť ostatním světcům milost po částkách se podává, kdežto Marii Panně v plné míře milost byla udělena. A to stalo se proto, jak svatý Basil dosvědčuje, aby Maria hodnou prostřednicí mezi Bohem a lidmi býti mohla. Neboť, dí sv. Vavřinec Justinian, kdyby Maria Panna nebyla milosti Boží plna,

kterak by mohla býti žebříkem k ráji, orodovnicí světa a pravou prostřednicí mezi Bohem a lidmi? Tak tedy druhý důvod s dostatek, myslím, je vyloučen. Přijala-li Maria Panna, poněvadž Matkou Vykupitelovou ustanovena, od počátku úřad prostřednický všech lidí, tedy i všech svatých, bylo také nutně potřebí, aby od počátku měla větší milost, než všichni svatí, jichž jako prostřednice ujímati se měla. Ještě jasněji se vyslovím. Jestliže prostřednictvím Panny Marie všichni lidé Bohu zalíbiti se měli, musila Maria nutně světější a Bohu všech lidí vesměs milejší býti; jak by jinak všech jako prostřednice ujímati se mohla? Aby prostředník od knížete milosti došel pro všechny poddané, nevyhnutelně je třeba, aby všech ostatních poddaných mocnáři byl dražší. Pročež sv. Anselm o Marii praví: »Maria pro nejvyšší čistotu srdce Svého, čistotu a svátost všech tvorů převyšující, zasluhovala státi se nejdůstojnější napravitelkou pokleslého světa.«

Maria byla tedy prostřednicí lidí, mohl by někdo říci, ale kterak Ji můžeme i prostřednicí andělů zváti? Mnozí bohoslovci tvrdí, že Ježíš Kristus i andělům dobyl milosti setrvání; Ježíš tedy byl jejich prostředník po spravedlnosti, a pak Maria zváti se může i andělů prostřednicí po milosrdenství, anať prosbami svými příchod Vykupitele urychlila. Zaslouživši milosrdenstvím Božím státi se Matkou Messášovou, andělům alespoň zasloužila, že stolice svrhnutím zlých duchův uprázdněné opět osazeny byly, čímž opět andělům zvýšení jich slávy vymohla, pročež Richard a sc. Victore dí: »Obojí tvorové skrze Ni jsou napraveni, andělé i lidé; i pád andělů skrze Ni jest napraven, i lidé s Bohem opět jsou usmířeni.« A před ním pravil sv. Anselm: »Všechno skrze tuto Pannu v dřívější stav jest uvedeno a napraveno.«

A tak tedy nebeské dítě naše obdrželo, poněvadž za prostřednici světa a Matku Vykupitelovu předzřízeno, od prvního počátku života Svého větší milost, než všichni svatí vespolek. Jak vznešené divadlo pro nebesa i zemi byla tedy krásná duše tohoto blaženého dítěte již v životě mateřském! Před očima Božíma byla tvor lásky nejhodnější, neboť plna jsouc milosti a zásluh již tehdy o Sobě říci mohla: »Když jsem byla ještě maličká, líbila jsem se Nejvyššímu.« A spolu ze všech tvorů nejvíce milovala Boha, kteří posud na zemi byli; a to v takové míře, že kdyby Maria bezprostředně po Svém přechistém početí byla se narodila, zásluhami bohatší a všech svatých světější byla by na svět přišla. Nyní však považme, oč světější při narození býti musila, anž světlo světa spatřila se všemi zásluhami, jichž si byla za devět měsíců Svého trvání v životě mateřském dobyla!

Rozjímějme nyní o druhé věci, s jakou věrností totiž Maria Panna ihned s milostí Boží spolupůsobila.

II. Neníť pouhá toliko domněnka, dí učený jeden spisovatel, kněz La Colombiere, nýbrž přesvědčení celého křesťanstva, že dítě Maria v životě svaté matky Anny s posvěcující milostí i úplného užívání Svého vysoce osvíceného rozumu došla, jak bohatství milostí Její příslušelo. Pročež s jistotou věriti můžeme, že od okamžení spojení krásné duše Její s přechistým tělem naplněna byla veškerým osvícením moudrosti božské, aby věčné pravdy, krásu ctností a jmenovitě to poznala, že Bůh Její nesmírné lásky jest hoden, a že zasluhuje všech a obzvláště Její lásku za obzvláštní přednosti, jimiž Ji Pán přede všemi tvory ozdobil a vyznamenal, skvrny hříchu prvotního Ji uchovav, nesmírnou milostí obdarovav, Matkou věčného Slova a Královnou všehomíra Ji učiniv.

Tou příčinou počala Maria, Bohu Svému jsouc milá, od tohoto prvního okamžení záslužné skutky seč byla konati, bez meškání používajíc převelikého pokladu milostí, který Ji byl udělen. Plna touhy do-brotivému Bohu se zalíbíti a Jej milovati, milovala Boha ze všech sil od prvního počátku Svého a ne-ustala v devíti měsících života Svého před naro-zením Boha milovati a neustále nejvřelejšími po-vzdechy lásky vždy úžeji s Ním se spojovati. Hříchů dědičného jsouc prosta, byla i prázdná vši pozemské náklonnosti, veškerého nezřízeného hnutí. vši roztržitosti, všeho odporu smyslů, který by snad Ji byl u vzrůstu božské lásky zdržel. Všichni smy-slové toužili s požehnanou duší Její po Bohu, pročež tato ve své kráse vši překážky prosta bez ustání k Bohu se povznášela, vždy Jej milujíc a láskou vždy prospívajíc. Tak mohla se *»javorem vyvýšeným u vody«* zváti; vždyť byla tou ušlechtilou, Bohem štípenou rostlinou, která u vod božských milostí vždy výše vyrůstala! Podobně i vinným kmenem se nazývá: *»jako vinný kmen vypučila jsem libou vůni, a květ můj přináší ovoce.«* (Sir. XXIV, 23). Nejen proto, že světu tak nízkou se zdála, nýbrž i proto, že k vinnému kmenu podobná, jenž dle známého přísloví bez konce roste, dokonalostí vždy prospí-ovala. Tak Ji pozdravil sv. Řehoř Divotvorce: *»Buď zdráva, Ty kmene vinný vždy rostoucí!«* Také vždy byla s Bohem spojena, Jenž jedinou byl podporou Její (jako i vinný kmen se podpírá na strom, při kterém, vyrůstá). O ní platí tedy slova Ducha Sva-tého v písni Šalomounově: *»Kteráž jest to, jenž se-stupuje z pouště, oplývající rozkoší, podepřena na milého svého?«* (VIII, 5.), kterážto slova sv. Ambrož takto vykládá: Onať jest, která sestupuje, že na Slovo Boží tou měrou se podpírá, jako víno na strom se popíná.

Mnozí a vážní bohoslovci tvrdí, že kolikrátkoli

duše ctností vlitou omilostněna věrně v skutkové milosti Bohem jí propůjčené spolupůsobí, tolikráte záslužný skutek vlité ctnosti přiměřený vykoná, tak, že vždy novou a dvojí zásluhu získá, která souhrnu dobytých zásluh se vyrovná. Toto rozmnožování zásluh bylo, jak dále praví, andělům již poskytnuto, pokud byli v stavu zasloužení, a nikoli oslavení. Bylo-li ale andělům poskytnuto, kterak Rodičce Boží mohlo se odepřít, pokud na zemi trvala, zejména pak v čase, o kterém právě řeč, když totiž v lůně matky Svě spočívajíc, dojista daleko věrněji než andělé v milosti podávané spolupůsobila? Za celý tento čas každým okamžikem dvojnásobila Panna Maria vznešenou milost od prvního mžiku bytí Svěho obdrženou, anať totiž při každém výkonu Svém vši sílou a dokonalostí v milosti Boží spolupůsobila, dvojnásobila každým okamžikem Svě zásluhy tom měrou, že kdyby v prvním okamžiku tisíc stupňů milosti byla měla, v druhém již dva tisíce, v třetím čtyři tisíce, v čtvrtém osm tisíc, v pátém šestnáct tisíc, v šestém třicet dva by měla. A to již v šestém okamžiku! A tou měrou množily se za celý den, množily se za devět měsíců: ó! s jakými poklady milostí a zásluh a svatosti přišla Panna Maria na svět!

Radujme se tedy s Děťátkem, kteréž tak svaté, od Boha tak milované, tak milosti plné na svět přichází! A neradujme se toliko pro Děťátko, nýbrž i pro sebe; neboť přišlo na svět milosti plné nejen na oslavu Svou, ale i ku spáse naší. Svatý Tomáš rozvažuje, že v trojím ohledě nejblahoslavenější Panna byla milosti plna. Předně byla milosti plna duší, tak že krásná duše Její od počátku náležela Bohu. Za druhé byla milosti plna tělem, takže nejčistším tělem Svým přiodít zasloužila Slovo věčné. Za třetí byla milosti plna ku dobru všech aby všichni lidé toho účastnili. Někteří světcové

pokračuje učitel andělský, milostí tak byli obdařeni, že by jí nejen sebe, ale i mnohé spasiti stačili, nikoli však všechny lidi; toliko Ježíši a Marii bylo tolik milosti uděleno, že na spásu všech vystačila. Co sv. Jan o Kristu praví: *»A z plnosti jeho my vzali jsme«* (I 16.), totéž dí světci o Marii. Svatý Tomáš z Villanovy: *»Plna milosti, z jejížto plnosti všichni berou«*, tak že, jak svatý Anselm dí: *»není nikoho, kdož by neměl účasti v plnosti Její milosti.«* Koho kdy nalezneme, jemuž by Panna nebyla milostiva? koho, jehož by milosrdenstvím Svým nezahrnula? Od Ježíše tedy (tak tomu rozuměti třeba) přijímáme milosti jakožto od původce milosti, od Marie Panny jako od prostřednice; od Ježíše jako od Spasitele, od Marie jako od orodovnice; od Ježíše jako z pramene, od Marie jako z průplavu.

Pročež sv. Bernard dí, že Bůh Marii jakoby průplavem slitování Svých lidem určených ustanoviti a proto milosti plnou učiniti ráčil, aby v plnosti Její každý měl účastenství. Tou příčinou všechny napomíná světec, řka: *»Hleďtež, jak zbožně Marii ctíti máme po vůli Boží, Kterýž plnost všeho dobra v Ni složil, abychom poznali, že co v nás naděje a spasné milosti, všecko od Ní k nám přitéká.«*

Ó, jak bídná jesti duše, která si tento milostný průplav zavírá, pomíjíc totiž poroučeti se Marii. Když Holofernes zmocniti se hleděl města Bethulie, kázal zpřetrhati trouby. (Judith VII, 6). Totéž činí ďábel, chce-li se některé duše zmocniti; hledí, aby upustila od pobožnosti k nejbl. Panně, a jakmile průtok tento uzavře, již již pozbývá světla, bázně Boží a posléze spasení věčného. Přečti si následující příklad a přesvědčíš se, jak laskavé jest srdce Panny Marie, ale i do jak veliké záhuby vrhá se, kdož tento průtok si zavírá, spouštěje se pobožnosti k této nebes Královně.

Příklad.

Trithemius, Canisius a jiní vypravují, že v Děvíně žil jakýs mládenec Udo zvaný, jenž od mládí byl tak slabého rozumu, že se mu všichni spolužáci posmívali. Jednou pro skrovné vlohy své obzvláště jsa zarmoucen, poroučel se před obrazem nejbláh. Panně. Maria zjevila se mu na to ve snách, řkouc: »Udo, vzmuž se! vyžádám ti od Boha nejen schopnosti, která tě všeho výsměchu zbaví, ale i takového nadání, že se ti pro ně podivovati budou; mimo to tě ubezpečuji, že po smrti biskupově staneš se jeho nástupcem.« Tak pravila Maria a tak se skutečně také stalo. Prospívalť velmi vědami a posléze děvínským biskupem se stal. Ale Udo splácel Bohu i dobroditelce své nevděkem: spustiv se vši pobožnosti, všem byl ku pohoršení, že velmi prostopášně žil. I zaslechl jednou výstražný hlas řkoucí: »Udo! upuť od těchto daremností; dosti dlouho's jim hověl, Udo!« Ponejprv rozmrzela jej tato slova; domnív lš se, že jej lidé jeho tak volali, aby ho napomenuli; když je však i druhou i třetí noc slyšel, zmocnila se ho bázeň, že to snad s nebe hlas. Ale přes to neustál bohaprázdňě žíti. Tu po třech měsících, kterých mu na polepšenou popřál Bůh, přišel trest. Když zbožný kapitulár, Bedřich nazvaný, jednou v noci v kostele sv. Mořice Bohu se modlil, aby pohoršení biskupovo odvaroval, rozevřel prudký vítr bránu chrámovou. Dva mládenci s hořícími pochodněmi vstoupivše postavili se po obou stranách hlavního oltáře. Hned za nimi přišli dva jiní, kteří prostřevše před oltářem koberec, dvě zlaté stolice naň postavili. Posléze přišel jiný ještě mládenec v bojovné zbroji, který v ruce drže meč uprostřed kostela se zastavil, volaje: »Vy svatí v nebesích, jejichžto posvátní ostatkové jsou v tomto chrámě, pojdtež a buďte přítomni velikého soudu,

kterýž nyní nejvyšší Soudce souditi bude!« Na ten hlas přišli mnozí světci a také dvanáctero apoštolů jakožto přisedící tohoto soudu. Konečně přišed Ježíš Kristus posadil se na jednu ze zlatých stolic, načež Maria, mnohými pannami svatými provázena, kteréž božský Syn Její druhou stolicí vykázal. Z rozkazu Soudcova přiveden vinník a sice bídný Udo. Svatý Mořic povznesl hlasu, žádaje spravedlnosti jménem lidu, hanebným životem Udonovým pohoršeného. Všichni odpověděli: »Pane! hodeň smrti.« -- »Nuže, ať umře!« pravil věčný Soudce. Než ale vykonali ortel, opustila nejdobrotivější Matka kostel, aby nebyla svědkem hrůzného výkonu spravedlnosti, z čehož souditi lze o veliké útrpnosti Její. I přistoupil anděl s mečem k Udovi a rázem srazil mu hlavu. Na to celé vidění zmizelo. V celé prostore chrámové opět se setmělo. Zděšený kapitulár rozsvítiv si od jedné z kostelních lamp svíci, našel mrtvolu Udonovu i sřatou hlavu a zkrvácenou podlahu. Když se rozednilo, vypravoval kapitulár lidu přišedšímu do kostela o vidění a děsném výstupu nočním. Ještě téhož dne ukázal se neblahý Udo jednomu ze svých kaplanů, který o noční události dosud ničeho nezvěděl, řka, že do pekel svržen jest. Mrtvola jeho do bahna pohroužena, ale jeho krev na věčnou památku na podlaze chrámové zůstavená, kobercem byla přikryta, který pak jen tehdáž odkryli, když nový biskup do chrámu býval uveden, aby pohleděv na hrůzný tento trest, bohumile pak žítí hleděl a milosti Boží a přesvaté Matce Jeho se nezpronevěřil.

Modlitba.

Ó, svaté a nebeské Děťátko, vyvolené za Matku Vykupitele mého a za vznešenou prostřednici ubohých hříšníků, ulituj mne! Viz u nohou Svých ne-

vděčníka, který k Tobě se utíká a za útrpnost k Tobě lká. Ovšem zasluhuji zavržení od Boha i Tebe, že nevděčen jsem byl Bohu i Tobě; než povídá se, a já se toho držím, věda, jak velice Jsi milosrdna, že nezpěčuješ se pomoci tomu, kdož důvěrně se Ti poroučí. Pročež, nejvznešenější všech světa tvorů, kterého toliko Bůh převyšuje, a před kterým nejvyšší nebes duchové se ztrácejí, ó Sv. tá Svatých, ó Maria, prohlubni milosti a milostiplná, pomozíš bídnému, jenž svou vinou milosti Boží pozbyl. Vímt', žes Bohu tak milá; že Ti v ničem neodepře. Vím také, že Ti rozkoší mocí Svou přispívati hříšníkům bídným. Osvědč tedy velikou milost Svou před Bohem a vypros mi tolik světla a tak vroucí od Boha lásku, abych z hříšníka světce se stal a vši náklonnosti pozemské prázden zcela v lásce k Bohu vzplanul. Učiň to, ó Paní! Ty to můžeš. Učiň to z lásky k Bohu, Jenž Tě tak vznešenou, tak mocnou, tak milosrdnou učinil. Tak doufám. Amen.

POJEDNÁNÍ TŘETÍ.

O obětování Panny Marie.

Oběť, kterou Maria Bohu přinesla, Sebe Samu obětující Pánu, byla velmi ranná a bez váhání, byla také dokonalá a bez výhrady.

Nikdy nebylo aniž bude oběti, kterouž pouhý tvor Bohu obětovati může, větší a dokonalejší, nad oběť, kterouž Maria jako tříleté děcko Bohu obětovala, v chrámě Sebe obětující a nikoliv kadidlo aneb jalovice aneb hřivny zlata, nýbrž Sebe Samu zúplna za dokonalou oběť zápalnou Pánu přinášejíc a na oslavu Jeho za ustavičnou oběť se zasvěcujíc. Předobře rozuměla hlasu Páně, Jenž již tehdáž Ji volal zcela se odevzdati lásce Jeho řka: *»Vstaň, pospěš přítelkyně má! a pojď.«* (Pís. Šal. II. 10.) A proto chtěl Pán, aby od toho okamžiku svého domova, svých rodičů a všeho zapomenuvši, k tomu jediné přihlížela, aby Boha milovala a Jemu ze zalíbila. *»Poslyš, dcero! a viz a nakloň ucha svého, a zapomeň na lid svůj a na dům otce svého.«*

(Žalm. 44, 11.) A rychle přichystána, uposlechla božského volání. Rozjímejme tedy, jak příjemná byla Bohu oběť, kterou Maria Mu přinesla, Sebe Samu obětující, a to rychle a zcela: rychle, bez váhání, zcela, bez výhrady — dva články.

I. Začněme. Maria obětovala se Bohu rychle. Od prvního okamžiku, když nebeské toto Dítě posvěceno bylo v lůně matky Své, tedy od prvního okamžiku neposkvrněného početí Svého dokonalého užívání rozumu Svého došlo, aby odtud již zásluhy mohlo si získati, jak dle všeobecného náhledu bohoslovci praví se Suarezem, který dí, že věriti třeba, že nejblahoslavenější Panna nejdokonalejším způsobem od Boha byla posvěcena, což dle učení sv. Tomáše děje se, když duše záslužně spolupůsobíc, od Boha milost posvěcení přijímá. A poněvadž přednost tato andělům i Adamovi byla udělena jak sv. Tomáš dí, tím spíše jest nám věriti, že Rodička Boží byla jí obdařena, o kteréž se vši jistotou tvrditi smíme, že Ji Pán Bůh, Jenž Ji Rodičkou Svou vyvoliti ráčil, větší dary než všem ostatním tvorům udělil. To vyslovuje sv. Tomáš řka: »Z Ní přijal lidskou přirozenost; a proto musila větší plnost milosti obdržeti od Krista než ostatní.« Neboť jako Matka má zajisté, jak kněz Suarez dí, zvláštní právo k darům Svého Syna. A jako přesvatému člověčenství Ježíše Krista pro hypostatické spojení příslušela plnost všech milostí, tak i náleželo, aby Ježíš Kristus Marii Panně pro božské mateřství Její větší milosti udělil, než všem ostatním svatým a andělům.

Maria tedy od počátku Svého bytí poznávala Boha a sice tak, že jak anděl sv. Brigitě pravil, žádnému jazyku nelze vyložit, jak hluboko asi pronikalo seznání nejblahoslavenější Panny hlubiny božské od prvního okamžiku, kdy Boha poznala. A odtud, v tomto prvním světle Ji naplňujícím,

obětovala se Maria zcela Pánu Svému, anať lásce a oslavě Jeho zcela se zasvětila, jak anděl svatě Brigitě zjevil, řka: »Královna naše hned se odhodlala, s tou láskou vůli Svou Bohu zasvětití na celý život Svůj. A nikomu pochopiti nelze, jak od toho času s Ním spojena byla vůlí, vše činiti dle libosti Jeho.

Dítko neposkvrněné vědělo, že i rodiče Jeho, svatý Joachim a svatá Anna, slibem připověděli Bohu, (jak rozliční spisovatelé vypravují,) že totiž, obdaří-li je Bůh nějakým dítětem, chrámové Jeho službě je odevzdají. Proto chtěla Maria Panna, ačkoli dle svědectví svatého Germana a sv. Epiphania (jenž dí: »v třetím roce byla do chrámu přinesena,«) teprve tři léta Ji bylo, tedy velmi mladistvá, — kdy obyčejně dítky rodičů svých nejvíce jsou žádostivy i potřebny pomoci rodičů svých, — při tomto obětování v chrámu slavně Bohu se obětovati a zasvětití. Tou také příčinou Sama snažně prosila rodičů Svých, aby Ji do chrámu provodivše slib svůj splnili. A sv. matka Její Anna dle svědectví sv. Řehoře Nyssenského neváhala do chrámu Ji provoditi a Bohu obětovati.

Dávny to byl obyčej židovský, dcery své uzavíratí do jizbiček chrám obklopujících, aby tam dobře byly vychovány, jak Baronius, Nicephor, Cedren i Suarez dle Josefa Flavia vypravují, což také sv. Jan Damašský, sv. Řehoř Nikomedský, sv. Ambrož a sv. Anselm stvrzují, a čehož patrně dočísti se můžeme v druhé knize Machabejské, kdež v správě o Heliodorovi, který chrámu dobýval, aby poklady jeho vzal, čteme takto: »*Že v potupu přijíti mělo to místo . . . panny, kteréž uzavřené byly, vybíhaly k Oniášovi.*« (III., 17, 18.)

Viz nyní, jak Joachim a Anna cestují z Nazarethu, aby Bohu velkodušně odevzdali nejmilejší

poklad srdcí svých, který na zemi měli, a jak brzy otec, brzy matka vše milovanou dcerušku na rukou nesou, poněvadž Jí nebylo lze tak dalekou cestu dvacíti šesti (geograf.) mil z Nazaretha do Jerusalema pěšky vykonati. Několik příbuzných provázelo svaté rodiče: ale zástupové svatých andělů připojili se, jak sv. Řehoř Nikomedský dí, za komonstvo a k posluze přeněžné, neposkvrněné Panny cestující Bohu se zasvětit. »*Jak krásní jsou krokové tvoji, dcero knížecí!*« praví píseň Šalomounova. (VII., 1.) Ó, jak krásní, zpívali také andělé o této pouti, jak krásní a Bohu příjemni jsou tito krokové Tvoji, které kráčíš Jemu se zasvětit, vznešená, oblíbená Dcero společného Pána našeho! I Bůh, dí Bernardin de Bustis, i Bůh slavil toho dne s celým Svým dvorem nebeským velikou slavnost, když svatá Jeho snoubenka byla do chrámu provázena; neboť nikdy nespatriil světějšího a milovanějšího tvora, který Jemu se obětovati přicházel. Odebeř se, volá sv. German, patriarcha cařihradský, odebeř se tedy, Královno světa, Matko Boží! s veselím do domu Páně a čekej tam příchodu Ducha Svatého, Jenž Tě Matkou Slova věčného učiní.

Když svatý zástup těchto poutníků k chrámu přišel, obrací se velebné Dítě k rodičům a klečmo líbajíc jejich ruce, prosí za požehnání; a pak, aniž se ohlédlo, kráčí, jak Arias Montanus dle Josefa Flavia vypravuje, po patnácti stupních ku chrámu a představuje se svatému Zachariáši, jak sv. German dí. A se světem se rozloučivši a všech statků jeho se zřeknuvši, obětuje a zasvěcuje se Stvořiteli Svému.

Když Noe po potopě vypustil z korábu krkavce, nevrátil se tento, popásaje se na plovoucích mrtvolách; ale holubice navrátila se, aniž byla odpočinula noha její na zemi, hned opět do korábu.

(I, Mojž. VIII., 9.) Mnozí na svět od Boha posláni zdržují se pohříchu ve světě, živíce se statky vezdejšími. Tak neučinila nebeská holubice naše. Poznalať, že jediným naším statkem, jedinou nadějí naší, jedinou láskou naší má býti Bůh; poznalať, že svět nebezpečenstvími se hemží, a že kdo dříve ho opouští, spíše osidel jeho se zbavuje. Pročež již v nejútlejším mládí opustit ho hleděla a do svatého ústraní chrámového se uchýlila, kdež hlas Boží lépe slyšeti, Jej lépe ctíti a milovati mohla. A tou měrou nejblahoslavenější Panna od počátku Svě činnosti Pánu Svému zcela se zalíbila, což Církev svatá stvrzujíc, tato slova do úst Ji klade; »Přejte mi štěstí, vy všichni, kteří Boha milujete; neboť když jsem byla maličká, líbila jsem se Nejvyššímu.« A tou příčinou připodobněna jest k měsíci, poněvadž jako měsíc ostatních oběžnic rychleji dokonává oběh svůj, tak i Maria všech ostatních svatých rychleji dostoupila dokonalosti, anať rychle bez váhání a zcela, bez výhrady Bohu se obětovala. Nyní přejdeme k druhému článku, kdež mnoho jest nám pověditi.

II. Dobře vědělo Dítě osvěcené, že Bůh srdce rozděleného nepřijímá, nýbrž že si přeje, abychom je úplna a zcela Jeho lásce obětovali dle rozkazu: »*Milovati budeš Hospodina svého z celého srdce svého.*« (V. Moj. VI. 5.) Pročež také od prvního okamžiku Svého bytí Boha ze vši síly milovati počala a zcela se Mu obětovala. Ale přesvatá duše Její velmi toužebně čekala času, kdy i zevně a slavným způsobem Bohu by se zcela obětovati mohla. Vizme tedy, s jakou pílí milující Děvčátko, sotva že na svatém místě uzavřeno se ocitlo, nejprve pokleklo, aby posvátnou zemi domu Božího políbilo. Pak klanělo se nesmírné velebnosti Jeho, děkovalo za obdrženou milost, že Je do domu Svého přijal, aby zde pobýlo za nějaký čas. Zcela se obětovalo

Bohu Svému, zcela beze vší výhrady, všechny Své schopnosti a smysly, celého ducha i celé srdce Mu obětující. Tehdáž to bylo, jak mnozí praví, že, aby Bohu se zalíbila, slib panenství učinila, slib, který Maria učinila první, jak opat Rupert dí: »Ona první Bohu zaslíbila se slibem panenství.« A obětovala se zcela, bez obmezení času, jak Bernardin de Bustis tvrdí: »Maria obětovala a zasvětila Sebe věčné službě Boží, neboť zamýšlela tehdáž velebnosti božské po celý život Svůj v chrámě sloužiti a nikdy již z onoho posvátného místa nevystoupiti, kdyby tak Bohu se líbilo. Ó, jak vroucně as opakovala tehdy slova: *»Můj milý jest můj, a já jsem jeho«* (Pís. Šal. II., 16), t. j. jak kardinál Hugo vykládá: »zcela chci Mu žíti i umříti.« Pane a Bože můj! pravila, nyní jsem zde, abych Tobě toliko se líbila a veškeru úctu, s kterou jsem, Tobě vzdávala; zde chci Tobě zcela žíti a Tobě umříti, líbí-li se Tobě. Přijmiž oběť, kterou Ti chudičká služebnice Tvá podává, a pomáhejž mi, abych věrná Ti zůstala.

A nyní rozjímejme, jak žila Maria Panna v chrámě, kdež jako vycházející záře ranní, která vždy více světla nabývá, bez přestání dokonalostí prospívala. Nelzeť vypsati, jak každým dnem krásněji se leskly ctnosti Její, láska, skromnost, pokora, mlčelivost, mrtvení, tichost. Tato krásná oliva do domu Božího přesazená, jak sv. Jan Damašský dí, a Duchem Svatým ovanutá všech ctností stává se příbytkem. A jinde dí týž světec: »Obličej Panny jevil skromnost, duše Její pokoru, slova Její lásku, vycházející ze spořádaného vnitra.« A jinde: »Nemyslilať na věci pozemské Panna svatá, kteráž všemi ctnostmi se stkvěla a v každé dokonalosti se cvičíc, v brzku tak prospěla, že zasloužila státi se chrámem Boha důstojným.«

Také sv. Anselm mluvě o životě nejblahosla-
venější Panny v chrámě praví: »Maria byla učeliva,

málomluvná, povždy skrovná, ani smíchu ani nepokoje milovná. Trvala mnoho na modlitbách, pilně Písmo svaté četala, postila se a všechny dobré skutky konala. Sv. Jeroným a sv. Bonaventura obšírněji mluví o tomto čase života Jejího. Maria rozdělila takto zaměstnání Své: od úsvitu do hodiny třetí trvala na modlitbách; od hodiny třetí do deváté konala ruční práci; od deváté hodiny opět se modlila, až anděl obyčejně Ji přinesl pokrm. Vždy první bděla, nejdokonaleji zákon božský zachovávala, nejhluběji se pokořovala a ve všeliké ctnosti nejsprávněji se cvičila. Nikdo Ji neviděl rozčilenu, každé slovo Její tak sladce vycházelo ze rtů, že všechno Její mluvení bylo ustavičná oslava Boží.

Rodička Boží Sama zjevila sv. Alžbětě z řádu sv. Benedikta, jak u sv. Bonaventury čteme, toto: »Když mne můj otec a má matka v chrámě zanechali, ustanovila jsem v srdci svém, že Boha budu mítí otcem, a častěji jsem přemýšlela, co bych Mu k libosti učinila. Pak jsem usnesla se, zachovati panenství, ničeho na světě nemítí a veškeru vůli Bohu zůstaviti,« zjevila sv. Brigitě. Dále oznámila nejblahoslavenější Panna sv. Alžbětě, že ze všech přikázání obzvláště měla před očima: Milovati budeš Pána Boha svého; a že o půlnoci modlila se před oltářem v chrámě za milost, aby přikázání Boží zachovala a rodičky Vykupitelovy se dočkala, aby Ji ponechati ráčil zrak, aby ji viděla, jazyk, aby ji chválila, ruce a nohy, aby Ji sloužila, kolena, aby božskému Synu jejímu se klaněla. Zaslechnuvši tato slova, pravila k Ní sv. Alžběta: »Paní má! což Jsi nebyla milosti a ctnosti plná?« Načež Maria odvětila: »Věz, že jsem se za nejnižší a milosti Boží nejnehodnější pokládala, a proto jsem Boha tak snažně za milost a ctnost prosila.« A aby nás o nezbytné potřebě, prositi za nutné milosti, přesvědčila, pravila posléze: »Domníváš se, že jsem

milostí a ctností nabyta bez namáhání? Věz, že jsem žádné milosti od Boha neobdržela, leč snažnou prací, ustavičnou modlitbou, vřelou touhou, mnohými slzami a kajcností.*

Obzvláštního pak uvážení hodna jsou zjevení svaté Brigitě učiněná o ctnostech a svatých cvičeních, kterých nejblahoslavenější Panna ve Svém mládí pilna byla. »Od nejútlejšího mládí byla Maria plna Ducha Svatého a jako věkem, tak i milostí prospívala. Již tehdáž usnesla se Boha milovati z celého srdce, takže ani skutkem ani slovem nikdy se Mu nezlíbila. Proto pohrdala vším světa zbožím, a co mohla, chudým rozdala. V jídle byla tak střídmá, že jen pokrmu k zachování života tělesného nejnutnějšího si dopřála. Když z Písma svatého zvěděla, že Bůh z panny zroditi se má, aby svět vykoupil, takovou láskou vzplanulo Její srdce, že ničeho si nepřála, nemyslíla, leč na Boha, a toliko v Bohu radosti nalézajíc, i zábavy s rodiči se vystříhala, aby Ji nepřekáželi ustavičně mysliti na Boha. A zvláště přála si dožiti se příchodu Messiásova, aby posluhovati mohla blažené panny, kteráž měla milosti dojíti, matkou Jeho se státi.* Tolik z vidění sv. Brigity.

Ano z lásky k tomuto Dítěti zrychlil Vykupitel Svůj příchod na svět; neboť, ježto se pokládala za nehodnu, státi se služebnicí Rodičky Boží, Sama jest za tuto Matku vyvolena, a vůní Svých ctností a snažnými Svými prosbami stáhla Syna Božího do panenského lůna Svého. Proto nazval božský Ženich Pannu Marii hrdličkou. »*Illas hrdličky slyšán jest v zemi naší.*« (Pís. Šal. II., 12.) Nejen proto, že jako hrdlička vždy samotou milovala a na tomto světě jako na poušti žila, nýbrž i proto, že Maria jako hrdlička, kteráž kvílíc, v pustinách poletuje, z útrpnosti s bídou hříšného světa v chrámě

ustavičně naříkala a od Boha vykoupení všech vyprosila. Ó, s jak horoucím zápalem opakovala v chrámě před Bohem lkání a volání prorokův, aby seslal Vykupitele: *»Vyšli beránka, Pane, panovníka země!«* (Isai. XVI., I.) *»Rosu dejte nebesa s hůry, a oblakové dštěte Spravedlivého.«* (45, 8.) *»Ó, by protrhl nebesa a sstoupil.«* (64, I.)

Slovem, nejblahoslavenější Panna líbila se Pánu Bohu, protože ustavičně jako sloup dýmu z vonných ctností na vrcholi dokonalosti se vznášela, jak to Duch Svatý v písni Šalomounově popisuje: *»Kteráž jest to, která vstupuje přes poušti jako sloup dýmu z vonného koření, myrrhy a kadidla a všelikého prášku kořeného?«* (III., 6.) V pravdě bylo toto Dítko, dí Sofron, rozkošnou zahradou Páně, Jenž v ní všechny druhy kvítků měl a všechny vůně ctností. Proto tvrdí sv. Jan Zlatoústý, že Bůh za tou příčinou vyvolil Marii za Svou Matku na zemi, poněvadž mimo Marii nenalezl na zemi světější a dokonalejší panny a důstojnějšího místa přebývání Svého, než přesvaté lůno Její. I sv. Bernard dí: *»Nebylo na zemi důstojnějšího místa, než lůno panenské.«* A sv. Antonín podotýká, že nejblahoslavenější Panna, měla-li k důstojnosti Matky Boží povýšena a určena býti, musila býti tak dokonalá, že všechny ostatní tvory dokonalostí převyšovala: *»Nejvyšší milost dokonalosti jest příprava k početí Syna Božího.«*

Jako tedy Panna Maria, ačkoli dosud pouhé děcko, Bohu v chrámě rychle a zcela se oddala a obětovala, tak chceme i my dnešního dne bez odkladu a výhrady Marii se obětovati, prosíce Jí, aby nás obětovala Bohu, Jenž nezamítne nás, vida, že nás obětují ruce Té, Kteráž byla živým chrámem Ducha Svatého, rozkoší Pána Svého a vyvolenou věčného Slova Matkou. A důvěřujme pevně této, nejvýše dobrotivé a vznešené Paní, Která velikou

láskou splácí nejmenší důkazy oddanosti ctitelů Svých, jak z následujícího příkladu poznáme.

Příklad.

Dominikán Ignát del Niente, který sepsal životopis sestry Dominiky z Ráje nedaleko Florencie ve vsi Ráj zvané z chudých rodičů narozené, vypravuje, že již z mládí Rodičce Boží sloužiti počala. Jí ke cti postívala se den jak den, v sobotu pak pokrmy, kterých si ušetřila, chudým rozdávala, načež v otcovské zahradě aneb na poblížkých nivách tolik květin, co jen směla, natrhala a doma obraz nejblahoslavenější Panny s Děťátkem na rukou jimi zdobila. Slyšme, jakými milostmi vděčná Královna naše zbožnost věrné ctitelky Své odměnila. Jednou stojíc u okna spatřila Dominika na ulici spanilou paní s chlapečkem; oba vztahovali prosebně ruce své po almužně. Hned přinesla chléb, než ejhle? aniž se otevřely dvěře, oba stojí vedle ní, chlapeček pak má na rukou, nohou i prsou rány. Na otázku, kdo asi dítko zranil, odpověděla matka: »Láska«. Dominika krásou milostného Dítěte zachvácená táže se, neboli-li rány; ale místo odpovědi usmálo se Dítko. Když pak oba přistoupili k obrazu Rodičky Boží s Děťátkem, tázala se krásná paní malé Dominiky: »Pověz mi, dceruško! proč tento obraz květinami zdobíš?« — »Z lásky k Ježíši a Marii,« odpověděla Dominika. — »A jak pak Je miluješ?« — »Pokud mohu.« — »A mnoho-li mi přispějí.« — Tu pravila paní: »Miluj, miluj Je dále, neboť zajisté ti to v nebi odplatí.« Když pak Dominika znamenala, že rány chlapečkovy nebeskou vůni rozšiřují, tázala se matky, jakou masť je maže, a mohla-li by také takovou dostati? »Masť tato kupuje se vírou a dobrými skutky.« Na to podala jim Dominika chleba. »Pokrm Syna mého jesti

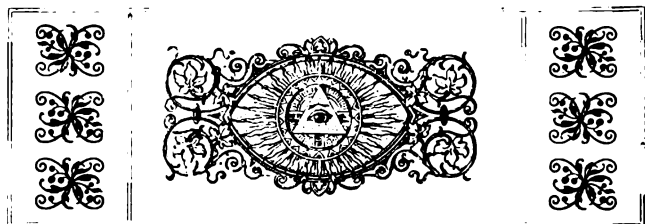
láska,« pravila matka; »rci Mu, že Ježíše miluješ, a způsobíš Mu radost.« Když synáček slova lásky zaslechl, zaplesal a k Dominice se obrátiv, tázal se, jak Ježíše miluje? »Miluji Ho tak,« odvětila Dominika, »že dnem i nocí na Něho myslím a ničeho si nepřeji, než pokud možno Jemu se zalíbiti.« — »Dobře, miluj Ho, a láska tě naučí, co činiti máš, abys se Mu zalíbila.« Vůně z ran vycházející přibývalo, tak že Dominika zvolala: »Bože! tato libovůně způsobí, že láskou umru. Pakli vůně dítěte jest tak libá, ó což teprve vůně rajska!« Však hle, rázem vše se změnilo: matka pojednou stkvěla se nádherně jako královna ozdobená, synáček pak zářil krásou jako slunce; i vzal květiny a sypal je na hlavu malé Dominiky, která nyní poznavši Ježíše a Marii, uvrhla se na kolena, klaníc se Spasiteli svému. Tak skončilo se vidění. Později vstoupila Dominika do řádu sv. Dominika, kdež v pověsti svaté r. 1553 zemřela.

Modlitba.

Ó, Bohem milované, lásky nejhodnější dítko Maria! kéž mohu dle příkladu Tvého, Jenž jsi do chrámu uvedena, zcela a dokonale oslavě a lásce Boha Svého se obětovala, i já dnes první léta života svého Tobě darovati a službě Tvé, svatá a přesladká Paní má! zcela se obětovati! Než čas ten již uplynul; já nešťastník mnohá léta jsem ztratil v službě světa a svémravu, na Tebe i Boha zapomínaje. Běda, že tak dlouho jsem Tě nemiloval. Než lépe pozdě, než nikdy. Viz, ó Maria! dnes se Tobě obětuji a službě Tvé zcela věnuji, ať již dlouho, či krátce zde na zemi pobudu. S Tebou spojen odříkám se všech tvorů a zcela zasvěcuji se lásce Stvořitelově. Tobě, ó Královno! věnuji duši, aby povždy pamatovala na lásku, kterou zasluhuješ,

jazyk, aby Tě velebil, srdce, aby Tě milovalo. Nejblahoslavenější Panno! přijmi tuto oběť, kterouž Ti podává bídný hříšník, přijmi ji, prosím, pro útěchu, kterou srdce Tvé pocítilo, když Jsi se v chrámě Bohu obětovala. Že ale tak pozdě Ti sloužiti počínám, slušnoť, abych ztracený čas zdvojenou horlivostí a láskou nahradil. Přispěj slabosti mé přemocnou přímluvou Svou, Matko milosrdenství! a vypros mi od Ježíše setrvání a sílu, bych do smrti věren Ti zůstal a nepřetržitě sloužil Tobě na zemi, jednou pak na věky Tě velebil v nebesích. Amen.

POJEDNÁNÍ ČTVRTÉ.

O zvěstování Panně Marii.

Při vtělení Slova nemohla se Maria hloub pokořiti, než se pokořila, a Bůh nemohl Ji více povýšiti než Ji povýšil.

•*Kdož se povýší, bude ponížen: a kdo se poníží, bude povýšen.*» (Mat. XXIII, 12.) Tento výrok Páně nemůže klamati. Když tedy Bůh se vtělití zamýšlel, aby kleslého člověka vykoupil a tak světu nesmírnou dobrotu Svou zjevil, a na zemi matku si zvoliti měl, vyvolil si z panen nejsvětější a nejpokornější, Mezi všemi spatřil jednu, Pannu Marii, Kteráž čím dokonalejší v ctnostech, tím sprostnější a pokornější byla, holubici podobná. •*Mladic není počtu. Jediná ale jest holubice má, dokonalá má,*» (Pís. Šal. VI, 7.) dí píseň. Proto budiž tato vyvolená matka má, pravil Bůh. Rozjímme tedy, jak pokorná byla Maria a jak Ji za to Bůh povýšil. Při vtělení Slova nemohla se Maria

více pokořiti, než se pokořila, tenť první díl. Bůh nemohl Ji více povýšiti, než Ji povýšil, ten bude druhý.

I. Duch Svatý mluvě právě o pokoře této nej-pokornější Panny, praví v písni: *»Král když stoloval, nard můj vydával vůni svou.«* (Pís. Šal. II.) Vykládaje slova tato praví sv. Antonín, že nardem, protože bylinou tak malinkou a nízkou, vyobrazena byla Panny Marie pokora, jejížto vůně k nebesům vystoupila a z lůna Otce věčného Slovo božské stáhla do panenského lůna Jejího. Když tedy vtěliti se chtěl, aby svět vykoupil, vyvolil si Pán, vůni pokory Její přitažen, tuto Pannu za Matku Svou. Aby pak čest a zásluhy této Matky zvýšil, nechtěl se státi Synem Jejm, až Ona svolí, jak opat Vilím podotýká. Když tedy pokorná Panna v chudičkém domku Svém lkajíc s větším zá-palem než kdy Boha prosila, aby seslal Vyku-pitele, — jak sv. Alžbětě z řádu sv. Benedikta bylo zjeveno! — aj! tu přichází archanděl Gabriel se vznešeným poselstvím. Vešed k Ní, pozdravuje Ji řka: *»Ave gratia plena, Dominus Tecum; benedicta Tu in mulieribus.«* (Luk. I, 28.) Bůh Tě pozdrav, Panno milosti plná! Tys vždycky bohatší byla milostmi všech ostatních svatých. Pán jest s Tebou: poněvadž Jsi tak pokorna. Požehnaná Jsi mezi ženami. Kdežto všechny ostatní stihla kletba hříchu, Tys jako Matka Požehnaného byla a budeš vždycky požehnaná a vši skvrny prostá.

A co odpovídá pokorná Panna Maria na toto pozdravení, které Ji tak velebí? Mlčí, neodpovídá; ovšem ale se leká, rozvažujíc takové pozdravení. *»Kterážto uslyševši, zarmoutila se nad řečí jeho a myslila, jaké by to bylo pozdravení.«* (Luk. I, 29.) A proč se zarmoutila? Snad klamu se bojíc, aneb ze stydlivosti, spatřivši muže, jak mnozí myslí, domnívajíce se, že anděl v podobě lidské Ji se zjevil?

Nikoliv, slova Písma jsou jasná; zarmoutila se nad řečí jeho podotýká Eusebius Emesský: »Nikoliv nad jeho obličejem, ale nad jeho řečí. Zarmoutila se jediné z pokory, uslyševši tuto chvalořeč, která byla tak vzdálena pokorného mínění, jež o Sobě měla. Čím více Ji tedy anděl povyšuje, tím hloub se pokoruje Maria, rozvažujíc nicotu Svou. Zde činí sv. Bernardin poznámku a praví: kdyby anděl by řekl Marii, že je největší světa hříšnice, nebyla by se tak podivila; ale takovou chválu slyšíc, silně se zalekla. Zalekla se, poněvadž pokory plná každou chválu v ošklivosti měla a toliko si žádala, aby Její Stvořitel a Dárce všeho dobrého byl chválen a veleben. To zjevila Maria Sama sv. Brigitě, mluvíc o čase, kdy Matkou Boží státi se měla: »Nežádala jsem, abych byla chválena, nybrž aby toliko Dárce a Stvořitel byl chválen.

Ale nejblahoslavenější Panna dobře věděla z Písma svatého, že proroky předpovídaný čas příchodu Messiášova již se blížil a týdny Danielovy se naplnily, že dle proroctví Jakobova žezlo Judovo přešlo již v ruce Herodovy, cizího knížete; také dobře věděla, že matka Messiášova bude panna. Když tedy slyšela chválu andělovu, kteráž jediné panně za matku Boží vyvolené příslušela: což nedomyslila se, aneb alespoň netušila, že by Ona mohla býti touto Bohem vyvolenou Matkou? Nikoliv, hluboká Její pokora myšlenky takové naprosto byla prázdná. Ono velebení pouze velikou bázeň v Ní vzbudilo, tak že sv. Petr Chrysolog podotýká: »Jako Kristus chtěl, aby Ho posilnil anděl, tak slušelo se, aby anděl povzbudil Pannu.« Znamenaje, že Maria velice se zarmoutila nad pozdravením jeho, těšil Ji sv. archanděl Gabriel řka: »*Neboj se, Maria; neb jsi našla milost u Boha.*« (Luk. 1. 30.) Neboj se, ó Maria! nediv se čestným názvům, jimiž jsem Tě pozdravil; neboť, ačkoli nepatrnou a nízkou

býti se domníváš, udůstojnil Tě Bůh, Jenž pokorné povyšuje, že milosti nalezneš, kterouž lidé byli ztratili. Proto Tě skvrny všem dětem Eviným společné uchoval; proto Tě od počtí Tvého většími milostmi ozdobil, než všechny svaté; proto Tě posléze nyní povyšuje k důstojnosti, že Jeho Matkou se staneš. *»Aj, počneš v životě a porодиš Syna a nazveš jméno Jeho Ježíš.«*

A co se dále stane? »Anděl čeká odpovědi,« praví sv. Bernard; »i my, ó Paní, čekáme slova slitovného, my, které ortel zavržení trápí. Viz! výkupné spasení našeho se Ti podává; jak svolíš, budeme zachráněni. Pán Sám rovnou měrou žádá i krásy Tvé i svolení Tvého, na němž spása světa závisí.« »Odpověz, Panno svatá!« volá sv. Augustin, »nezdržuj spasení světa.«

Než ejhle! již odpovídá Panna Maria. Odpovídá andělu: *»Ecce ancilla Domini; fiat mihi secundum verbum tuum.«* Ó, odpovědi krásnější, pokornější a moudřejší, než by ji moudrost všech lidí a andělů po tisíciletém přemýšlení vymyslíla! Ó, mocná odpovědi, kteráž jsi nebesa rozradovala a zemi nesmírné moře milostí a darů přinesla! Odpovědi, sotva žes vyšla z úst Panny Marie, již jsi z lůna věčného Otce stáhla Syna jednorozeného. aby v přecistém lůně Jejím se vtělil. Ano, sotva pronesena byla slova: *»Aj, dívka Páně, staniž mi se podle slova Tvého,«* již také Syn Boží Synem se stal Panny Marie. *»Slovo tělem učiněno jest.«* (Jan 1, 14.) *»Ó, mocné fiat«* (staniž se), volá sv. Tomáš z Villanovy, *»ó účinné staniž se, ó nade vše ctihodné staniž se!«* Jiným staniž se stvořil Bůh světlo, nebe, zemi, ale tímto *»staniž se«* Panny Marie stal se Bůh člověkem nám podobným.

Nespouštějce se předmětu, dále ještě rozjmejme o veliké pokoře, kterou svatá Panna touto

odpovědí projevila. S dostatek byla osvícena, poznati převznešenou důstojnost Matky Boží. Již ujistil Ji anděl, Ona že je tato šťastná, Pánem vyvolená Matka; a přeci nemíní se býti vyšší, než dříve. Pro povýšení Svě nenalézá na Sobě zalíbení, nýbrž pouze nicotu Svou vidí před nesmírnou velebností Boha Svého, Jenž Ji Svou Matkou vyvolil. Víť, že nehodna jest této cti, a přeci se neopírá vůli Jeho. Tázána byvši o svolení, co činí? Jak odpovídá? Sama v Sobě zcela zničená a přeci také žádostí roztoužená, s Bohem Svým co nejvíce se spojití, odpovídá, božské vůli zcela se poddávajíc: *»Aj, dívka Páně.«* Viz dívku Páně vůle nemající, učiniti povinnou, co Pán Jí velí, t. j. zvolí-li Mne Pán za Matku Svou, která ze sebe ničeho nemám, který všechno, co mám, od Boha Jsem obdržela, kdož může se domnívati, že by Mne pro zásluhu Mé byl vyvolil? *»Aj, dívka Páně.«* Jakž by mohla služebnice, ani práva ani vůle nemající, dojíti povýšení, státi se matkou Pána svého? *»Aj, dívka Páně.«* Budiž tedy pouze dobrota Páně chválena, Jeho služebnice však se nehonos; neboť toliko dobrota Jeho může oči své snížití k tak nízkému tvorů, jaké já jsem a tak jej povýšiti.

Ó veliká pokoro Panny Marie; volá opat Guericus, kteráž Tebe před Tebou malou, před Bohem ale velikou činí! nehodnou před očima Tvýma, ale hodnou před očima nesmírného Pána, Jehož svět obsáhnouti nemůže. Ještě krásnější jsou slova sv. Bernarda v čtvrté jeho řeči o nanebevzetí Panny Marie, kdež podivuje se pokoře Její volá: *»Ó Královno! jaks mohla v srdci Svém tak pokorně o Sobě smýšleti, ježto Jsi byla tak čista, tak nevinna, tak milosti plna? Odkud nejblahoslavenější Panno! odkud tato pokora, tak hluboce v Tobě vkořeněná, ježto vidíš, jak Tě Bůh poctíti a povýšiti chtěl? Když Lucifer znamenal krásu svou, chtěl nad hvězdy*

vyvýšiti stolicí svou a roveň býti Nejvyššímu; což by teprve ve své pýše byl mluvil a žádal, kdyby přednostmi Panny Marie byl ozdoben býval? Zcela jinak pokora Panny Marie; čím více Sebe povýšenu vidí, tím hloub se pokořuje. Ó, Královno! tak končí sv. Bernard, tato tak krásná pokora hodnu Tě učinit, že Bůh s obzvláštní láskou na Tě pohlížel, hodnu, žes krásou Svou Krále Svého dojala, hodnu, žes libovůní pokory Své věčného Syna z obývání Jeho, z lůna Božího do přečistého mateřského lůna Svého stáhla.

Dle slov Bernardina de Bustis získala Maria odpověď Svou: »*Aj, dívka Páně,*« větší zásluhy, než všichni tvorové všemi skutky svými získati mohou. I sv. Bernard s ním souhlasí řka, že nevinná Panna, neposkvřeným panenstvím Bohu tak milá, zasloužila pokorou Svou, — pokud tvor takové vyznamenání zasloužiti si může, — velikou milost, státi se Rodičkou Stvořitele Svého. I svatý Jeroným taktéž dosvědčuje, řka, že Ji Bůh více pro pokoru Její, než pro všechny ostatní vznešené ctnosti Její za Matku vyvolil. Maria sama vyložila to sv. Brigitě řkouc: »*Jakž jinak zasloužila jsem milost, státi se Matkou Páně, než že jsem nicotu Svou poznávajíc, se pokořovala?*« A již ve Svém přepokorném chvalozpěvu vyložila to slovy: »*Vzhlédl na ponížení dívky Své . . . veliké věci mi učinil Ten, Jenž mocný jest.*« Sv. Vavřinec Justinian dí o tom, že nejblahoslavenější Panna neřekla: vzhlédl na panenství, nevinnost, ale pouze na ponížení. A tímto ponížením, podotýká sv. František Saleský, nechtěla Panna Maria ctnost pokory Své chváliti, nýbrž pouze naznačiti, že Bůh pohleděl na nicotu Její a z pouhé dobroty Ji tak vysoko povýšil.

Vůbec byla, praví sv. Augustin, pokora Panny Marie jako žebřík, po kterém Pán na zemi sestoupiti ráčil, aby se v lůně Její vtělil. To potvrzuje

sv. Antonín praví, že pokora Panny Marie byla nejdokonalejší a nejbližší příprava k mateřství. Proto Isaiáš prorokoval: *»Vyjde prut z kořene Jesse, a květ z kořene jeho vystoupí,«* (XI, I.) o čemž dí blah. Albert Veliký, že božský květ t. j. jednorozený Syn Boží nikoli z vrchole aneb kmene Jesse, ale z kořene vyjítí musil, aby tím pokora Matčina byla naznačena: *»Kořenem rozumí se pokora srdce«*. A jasnější jest výklad opata cellesského: *»Znamenej, že nikoli z vrchole, nýbrž z kořene květ vystoupí. Proto řekl Pán této milovné dceři Své: »Odvrát oči své ode mne, neboť ony k tobě mne přitáhnou,«* což dle výkladu, sv. Tomáše z Villanovy znamená: *»Táhnou mne od lůna Otcova k panenské Matce mé.«* Totéž vykládá učený Fernandez řka: *»Pokora, s kterou Panna Maria pohlížela na nesmírnou velebnost Boží a Svou nicotu, tak se líbila Pánu Bohu, že sladkou jakous mocí věčné Slovo Otcovo stáhla do přečistého lůna Svého.«* Z čehož poznáváme, dí opat Franko, proč Duch Svatý tak velice krásu této nevěsty Své pro holubičí oči Její velebí. Prostost a pokora tak Ji Bohu učinily milou a před očima Jeho krásnou, že v panenském lůně Jejím přebývati volil. Tak tedy, abychom první tuto část dokonali, Panna Maria nemohla při vtělení Slova více se pokořiti, než se pokořila. Vizme nyní dále, že Bůh nemohl Ji více povýšiti, než Ji povýšil, učiniv Ji Matkou Svou.

II. Abychom posouditi mohli vznešenou výši, ku které Maria byla povýšena, musili bychom prvé nesmírnou velebnost a velikost Samého Boha pochopiti. Pročež stačí prostý výrok: Bůh Ji vyvolil za Svou Matku, abychom poznali, že Ji nemohl více povýšiti, než Ji povýšil. Právem tvrdí sv. Arnold Chartresský, že Bůh nade všechny anděly a svaté povýšil Pannu tím, že stal se Jejím Synem. Ona

jesti po Bohu nade všechno porovnání vznešenější všech duchů nebeských, praví sv. Efrem. Totéž stvrzuje sv. Ondřej Kretenský i sv. Anselm, jenž dí: »Paní! Tobě nic se nevyrovná; neboť každý mimo Tě, buď nad Tebou jest, buď pod Tebou: Bůh jediný jest nad Tebou, a všichni ostatní jsou pod Tebou.« Vznešenost této Panny, dí sv. Bernardin, jest tak veliká, že pouze Bůh ji pochopiti může.

Za tou také příčinou, praví sv. Tomáš z Villanovy, nesmíme se diviti, že sv. evangelisté tak málo vypravují o ctnostech Panny Marie, kdežto o sv. Křtiteli aneb Magdaleně obšírné chvály vypisují. Stačiloť o Ní říci: »*De Qua natus est Jesus, z Nižto se narodil Ježíš.*« Co více mají o vznešených přednostech této Panny mluvit? Stačiloť svědectví jejich, že jest Matkou Boží. Těmito slovy všechno řekli a veškeré ctnosti Její vypsali, takže nebylo třeba dopodrobna se šířiti. A jak, táži se se sv. Anselmem, nepřevyšuje-li prostá zpráva, že Maria je Matkou Boží, každou vznešenost, kterouž po Bohu pomysliti aneb vysloviti lze? Také Petr Celleský to vyslovuje, řka: »Pojmenuj Ji jakkoli chceš, Královnou nebes, Paní andělskou aneb kterýmkoli názvem jiným, nikdy Ji nemůžeš poctiti tak, jako jediným jménem: »Matka Boží«.

Příčina jest jasná, poněvadž dle slov Tomáše: »Čím tvor Stvořiteli bližší, tím větší účastenství má dokonalostí Jeho.« Panna Maria, jakožto tvor Bohu bližší všech ostatních, měla větší účastenství v milosti, dokonalosti a vznešenosti. Kněz Suarez soudí z toho, že důstojnost Matky Boží vyššího jest řádu než kterákoli jiná důstojnost stvořená, anť téměř k řádu hypostatického spojení patří, s kterouž přirozeně a nutně spojena jest. Tou příčinou učí také Diviš kartuzián, že mimo spojení božství a člověčenství v Kristu není spojení užšího mezi Bohem

a tvorem jako spojení Matky Boží s božským Synem Jejm. Toto spojení jest, jak sv. Tomáš dí, nejvyšší, kteréhož pouhý tvor s Bohem dosáhnouti může. Pročež také ctihodný Albert Veliký do-
svědčuje, že po nesmírné důstojnosti Samého Boha hned následuje důstojnost Matky Jeho, takže Maria nemohla úžeji spojití se s Bohem, leč by Sama byla Bohem se stala.

Sv. Bernardin tvrdí, že nejblahoslavenější Panna jakousi nekonečnou plností milosti musila prvé k jakési podobnosti s Bohem povýšena býti, aby z Ducha Svatého počítí a Boha poroditi mohla. A sv. Petr Damianský, věda, že dítky s rodiči svými v morálním smyslu jednou osobou bývají a proto i jmění a čest společně drží, praví takto: »Bůh, Jenž přebývá rozličným způsobem v tvorech Svých, v Marii obzvláštním způsobem přebývá, totiž rovností, když s Ní spojití se ráčil.« Odtud slavný jeho výrok: »Mlčiž a třes se tvor každický a sotva pohlédnouti se opovaž na nesmírnou tuto důstojnost: Bůh přebývá v Panně, s Kterouž má jednu přirozenost.«

Svatý Tomáš učí, že Maria, když Matkou Boží se stala, následkem tohoto tak úzkého spojení s Dobrem nejvyšším jakési nekonečné důstojnosti nabyla, kterouž kněz Suarez jedinou druhu svého nazývá. Důstojnost Matky Boží jest totiž nejvyšší důstojnost, kteréž Bůh pouhému tvorů propůjčiti může. To odůvodňuje andělský učitel, dokazuje, že i Maria i Ježíš Kristus jako člověk rovnou měrou větší posvěcující milost obdržeti mohli, než skutečně obdrželi, že však pro účel, pro který člověčenství Ježíše Krista tuto milost obdržela, totiž pro spojení s Osobou věčného slova, větší milosti obdržeti nemohla, a že proto ani Maria nemohla více povýšena býti, nežli že Matkou Jeho se stala. »Nej-

blahoslavenější Panna obdržela tím, že Matkou Boží se stala, jakousi nekonečnou důstojnost z nekonečného dobra, jenž jest Bůh; a v tom ohledu nemůž nic dokonalejšího býti.« Totéž píše sv. Tomáš z Villanovy: »Dojista jakási nekonečnost jesti mateřství Nekonečného.« A sv. Bernardin dí, že Bůh, povýšiv Pannu Marii za Matku Svou, tak vysoko Ji postavil, že Ji více povýšiti nemohl, čehož Albert Veliký dosvědčuje, řka: »Pán podal nejblahoslavenější Panně nejvyšší dar, jehož pouhý tvor schopen, totiž mateřství Boží.«

Svatý Bonaventura učinil znamenitý výrok, že Bůh sice větší svět stvořiti mohl a krásnější nebe, nikoli však vznešenějšího tvora, než Matku Svou. Všech pak bohoslovců krásněji popisuje Matka Boží Sama povýšení Svě, řkouc: »*Fecit mihi magna, Qui potens est — veliké věci mi učinil Ten, Jenž mocný jest.*« (Luk. 1, 49.) Proč však nevysvětlila, které jsou ty veliké věci, jež Ji učinil Pán? Na to odpovídá sv. Tomáš z Villanovy: »Proto jich nevysvětlila, že vysvětliti se nedají.«

Právem dí tedy sv. Bernard, že Bůh pro panskou Matku Svou stvořil celý svět. A týmž právem dí sv. Bonaventura, že Bůh pro Pannu Marii svět zachovává, kterýž také s Bohem Svým od počátku byla založila; světec tuto naráží na slova Přísloví, která Církev o Marii vykládá, totiž: »*Tehdáž s Ním byla jsem, všechno pořádajíc.*« (VIII., 30.) S tím také souhlasí slova sv. Bernardina, že po pádu Adamově Bůh pouze z lásky k Marii člověka ušetřil. Jak případně tedy sv. Církev pěje o Marii, že »*nejlepší stránku vyvolila*«. (Luk. X. 42.) Neboť nejen nejlepší vyvolila, ale i z nejlepšího nejlepší stránku vyvolila, anať pro důstojnost božského mateřství Svého všechny obecné i zvláštní milosti, kteréž Bůh tvorům ostatním kdy udělil,

v nejvyšším stupni obdržela, jak ctihodný Albert Veliký praví.

Tak byla Panna Maria na př. dítětem, ale měla jen nevinnost, tomuto věku přiměřenou, nepostrádala však užívání rozumu, ježto od počátku života Svého vždy co nejdokonaleji rozumu Svého užívala. Byla pannou, ale mateřstvím obmyšlenou. Byla matkou, ale neporušeným panenstvím ozdobenou. Byla krásná, ba všech tvorů nejspanilejší, jak Richard a sc. Victore a sv. Řehoř Nikomedský a sv. Diviš Areopagita praví, z nichž poslední (jak mnozí vypravují) jen jednou v životě byl tak šťasten, že Ji viděl, a vyznal, že by se Ji byl jako božské bytosti klaněl, kdyby víra mu nebyla pravila, že Maria je tvor. I Sám Pán oznámil sv. Brigitě, že Jeho Matka krásou nad všechny anděly a lidi předčila. Její krása, pravím, převyšovala krásu všeho tvorstva a byla spásou všech, kdož Ji spatřili; neboť vlévajíc lásku k čistotě, zaháněla duchy nečisté, jak sv. Ambrož dosvědčuje. I sv. Tomáš učí, že Její nadpřirozená, svatá krása rozněcovala všechny láskou k čistotě. Tou příčinou nazývá Ji Církev sv. myrrhou, kteráž před hnilobou chrání. *„Jako myrrha vyborná, vydala jsem vůni libeznou.“* (Sir. XXIV., 20.) Maria byla činná, ale tato činnost nevadila Jejímu nepřetržitému s Bohem spojení. Rozjímajíc sebranou myslí, u Boha prodlévala, aniž by zanedbala, čeho pozemské postavení a láska k bližnímu od Ní požadovaly. I smrt se Ji dotkla, nikoli však hrůza a hniloba její.

Ze všeho řečeného poznáváme, že Rodička Boží, jsouc nesmírně hluboko pod Bohem, nesmírně nad každým tvorem jest povýšena. A jako není lze naléztí šlechetnějšího Syna než Ježíše, tak ani šlechetnější není matky než Maria. Toto přesvědčení povzbudí čitatele této Královny nejen k radosti

ze vznešené důstojnosti Její, ale k větší vždy důvěře v mocnou ochranu Její. Poněvadž Matkou Boží jest, praví kněz Suarez, má jakési právo k darům Syna Svého pro ty, za které oroduje; a Bůh zase dle slov sv. Germana nemůže oslyšeti proseb Matky Své, poněvadž Ji nepřetržitě za pravou a neposkvřenou Svou Matku uznává. Tak tedy, Rodičko Boží a Matko naše, ani moc, ani vůle pomáhati nám Ti neschází! Vždyť víš, volám s opatem Celleským, že Bůh Tě nestvořil toliko pro Sebe, nýbrž i proto, abys anděly obnovila, lidi vykoupila a dáby přemohla; Tvým prostřednictvím opět člověk s Bohem smířen, pekelný pak nepřítel jeho přemožen a zničen bývá.

A chceme-li se Rodičce Boží zalíbiti, pozdravujme Ji často tímto pozdravením andělským. Jednou zjevivši se svaté Mechtildě, pravila Panna Maria, že Ji tímto pozdravením nejlépe uctiti lze. Touto modlitbou zajisté i obzvláštních milostí dojdeme skrze Matku milosrdenství, jak z příkladu následujícího poznáme.

Příklad.

Kněz Pavel Segneri vypravuje ve své knize: »vycvičený křesťan«
dobře známou událost, že totiž knězi Mikoláši Zucchimu v Římě zpovídal se mladík ošklivými hříchy a zlovyky obtížený. Zpovědník laskavě s ním jednal a útrpnost maje s bíd-
ným stavem jeho, pravil mu, že pobožnost k Panně Marii neblahé neřesti jeho zbaviti může; pročez za pokání uložil, aby do příští správy Boží den jak den ráno a u večer vstáváje a lehaje irodilil se Zdravas Maria a oči, ruce a tělo své Marii obětoval a prosil, by jich jako majetku Svého chránila; spolu aby třikráte políbil zemi. Mladík toto pokání konal, zpočátku však s malým úspěchem. Zpovědník však

neupustil od tohoto cvičení a důvěru kajicníkovu posiloval. Na to odebral se kajicník na cesty do světa, kdež několik let strávil. Navrátil se navštívil svého zpovědníka, který radostí strnul, vida, že zcela jest změněn a prost dřevních nepravostí svých. »Synu můj!« tázal se, »kterak's obdržel od Boha milost polepšení?« Mladík odtušil: »Této milosti dobyla mi Maria skrovnou pobožností, které jste mne naučil.« Zpovědník vypravoval tuto událost na kazatelně, což slyše jiný, který od mnoha let v hříšné známosti trval, umínil si, že tutéž pobožnost konati bude, aby zbavil se hrozných okovů, které ho otrokem ďáblovým učinily. I jemu bylo pomoheno; upustil od hříšné známosti a polepšil života svého. S podobným úmyslem každý hříšník k Marii má lkáti, aby od Ní jisté záchrany došel. Než co se stalo později? Po šesti měsících chtěl obrácený, opovážlivě spoléhaje na sílu svou, onu ženu navštívit, aby viděl, jestliže i ona se obrátila. Přišel blízko domu jejího, kdež nového nebezpečí návratu do hříchu se odvážil, pocítil, že neviditelná moc ho odrazila na celou délku ulice, tak že opět před obydlím svým stál. Z toho jasně seznal, že ho Maria od záhuby ochránila. Z události této poznáváme, jak dobrá matka naše toho jest pečlivá, když s dobrým úmyslem Jí se poroučíme, nejen z hříchu nás vyprostiti ale i opětného pádu uvarovati.

Modlitba.

Ó, neposkvrněná a svatá Panno, ó nejpokornější a spolu nejvznešenější tvore před Bohem! Tys byla Sobě tak malá, Pánu tak veliká, že Tě Matkou Svou učinil a Královnou nebes i země povýšil. Děkuji tedy tomuto Bohu, Jenž Tě tak povýšil a raduji se s Tebou, žes s Bohem tak spojena, že pouhému tvorů nelze úžeji s Ním se spojit. Já

bidný, pyšný člověk, tolika hříchy pokálený, stydím se ukázati před Tebou, Která přes všechny přednosti Své tak Jsi pokorna. Ale přes všechnu bídu chci Tě pozdraviti slovy: Zdravas Maria milosti plná! Tys plná milosti, i mně vypros milosti. Pán s Tebou! Tento Pán, Jenž od prvního počátku stvoření Tvého byl s Tebou, jest nyní, když Synem Tvým se stal, ještě úžeji s Tebou spojen. Požehnaná Ty mezi ženami! Ó, požehnaná mezi všemi ženami! račiž i mně vyprositi požehnání Božího. A požehnaný plod života Tvého! Ó, blažená bylino, kteráś světu tak vzácné a svaté darovala ovoce! Svatá Maria, Matko Boží! Vyznávám, ó Maria! žes v pravdě Matka Boha mého, a za tuto pravdu milerád život svůj položím tisíckráte. Pros za nás hříšné! Jakožto Matka Boží, Jsi také Matka spasení našeho a Matka nás bídných hříšníkův, poněvadž na jich záchranu se vtělil Bůh; hle, Bůh stal se Synem Tvým, aby přímluva Tvá síly nabyla, každého zachránit hříšníka. Nuže tedy, ó Maria! pros za nás: nyní i v hodinu smrti naší. Pros vždy; pros nyní za nás, jež v tomto životě tolik nebezpečí obklopuje Boha ztratiti; ale více pros v hodinu smrti naší, když sotva vyšedším z tohoto světa bude se dostaviti před soudnou stolicí Boží; pros, abychom pro zásluhy Ježíše Krista a prostřednictví Tvé zachráněni do nebe se jednou dostali, kdež bezpečni, že již nezahyneme, Tebe a Syna Tvého chváliti a velebiti budeme na věky. Amen.

POJEDNÁNÍ PÁTÉ.

O navštívení Panny Marie.

Panna Maria opatruje poklad všech milosti. Kdo tedy milosti žádostiv, obratí se k Marii, a kdo se k Marii utíká, bezpečně dojde milosti, kterých jest žádostiv.

Za štěstí pokládá si domácnost návštěvu královskou; pro poctu jí prokázanou i pro výhody, jichž z návštěvy dojítí doufá. Daleko pak šťastnější jest duše, kterouž navštíví nejblahoslavenější Panna, Královna světa, Kteráž kdykoli Svou přízní a náklonností koho navštívití ráčí, dary a milostmi takové blažené duše naplňuje. Požehnán byl dům Obededomův, když archa Boží k němu zavítala: *„Požehnal Hospodin domu jeho.“* (I. Par. XIII., 14.) Čím většího ale požehnání dochází, ke komu živá archa Boží, milostná Matka Boží zavítá! *„Šťastný dům, který Rodička Boží navštíví,“* napsal Engelgrave. To zkusil dům Křestitelův, kdež Maria pří-

chodem Svým celičkou rodinu milostmi a pože-
hnáním nebeským zahrnula; pročez slavnost Navští-
vení vůbec také slavností milostí Panny Marie na-
zýváme. Budeme tedy dnes rozjímati, jakým způ-
sobem Rodička Boží poklad všech milostí opatruje,
a to ve dvou odděleních V prvním vizme, že kdo-
koli milostí žádostiv, k Marii obrátiti se má; v druhém
pak, že kdo k Marii se obrátí, bezpečně obdrží
milosti, za které prosí.

I. Nejblahoslavenější Panna uslyševši od arch-
anděla Gabriele, že příbuzná Její Alžběta již šestý
měsíc jest těhotná, poznala osvětlením Ducha Sva-
tého, že v Ní přebývajícím vtělené Slovo první milost
Svou této svaté rodině uděliti zamýšlí, aby světu
poklady Svého milosrdenství zjevilo. Bez meškání
tedy povstavši, opustila milovanou samotu a odešla
s chvátáním navštívit Alžbětu. Aj, jak *»láska
všechno snáší.«* (I. Kor. XIII., 7.) a nezná průtahu,
jak sv. Ambrož podotýká: *»Nescit tarda molimina
Sancti Spiritus gratia — milost Ducha Svatého ne-
inešká.«* Proto něžná, skrytosti zvyklá Panna, ne-
šetříc obtížné cesty, s chvátáním odchází. *»Et in-
travit in domum Zachariae, et salutavit Elisabeth —
i vešla do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu.«*
(Luk. I., 40.) Pozoruj, dí sv. Ambrož, že Maria
napřed pozdravila. Tato návštěva Panny Marie lišila
se však velice od návštěv, jaké sobě lidé světší
činívají, kdežto tyto obyčejně okázalost milují a
liché zdvořilůstky, přinesla návštěva Panny Marie
plnost milosti do domu; neboť sotva vkročila a
pozdravila Maria, naplněna jest Alžběta Duchem Sv.
a Jan prvotního hříchu zbaven a posvěcen. Proto
radostí zplesalo nemluvnátko v životě mateřském,
čímž osvědčilo, že prostřednictvím nejblahoslave-
nější Panny obdrželo milost, jakož sama Alžběta
dovšedčuje: *»Jak zazněl hlas pozdravení Tvého
v uších mých, zplesalo radostí nemluvnátko v životě*

mém. (I., 44.) A Bernardin de Bustis dí, že moci pozdravení Panny Marie obdrželo nemluvnátko *milost posvěcující.*

První tedy ovoce vykoupení přišlo skrze Marii, Kteráž byla průtokem, skrze který Křestitel obdržel posvěcující milost, Alžběta Ducha Svatého, Zachariáš dar prorocství a celá rodina mnohé jiné obdržeti měla milosti, které byly, pokud známo, prvními dary vtěleného Slova na zemi. Vším tedy právem věřiti lze, že Bůh od toho času učinil Marii prostřednicí všech milostí, obecným vodovodem, jak Ji sv. Bernard nazývá, tak že nyní všechny milosti, kterými nás Pán obdařiti zamýšlí, toliko skrze Ni k nám docházejí. S tím srovnej, co výše položeno.

Právem tedy Rodička Boží pokladem, opatrovníci pokladu a rozdávačkou milostí Božích se nazývá, jak ctihodný opat Cellesský dí; i sv. Petr Damianský nazývá Ji »pokladem božských milostí«; ctihodný Albert Veliký: »opatrovníci pokladu Ježíše Krista«; svatý Bernardin: »rozdávačkou milostí«; jeden řecký učitel, jehož Petavius jmenuje: »zásobárnou všeho dobra«, sv. Řehoř Divotvorce: »Maria milosti plnou se nazývá, poněvadž v Ni složen všecken poklad milosti«; a Richard a sc. Laurentio dí, že Bůh v Marii jakoby do klenotnice smilování byl složil všechny dary milosti, aby jimi sluhv Své obohatila.

Svatý Bonaventura mluví o poli a o pokladu v něm skrytém, jež dle slov Ježíše Krista za každou cenu koupiti třeba, vykládá toto podobenství o Panně Marii, nazývá Je pole, v kterém poklad Boží jest skryt V Ni totiž skrývá se poklad Boží, t. j. Ježíš Kristus, pramen a původ veškeré milosti. Svatý Bernard taktéž dosvědčuje, že Pán všechny milosti nám uchystané složil do rukou Panny Marie na poučenou nám, že dobro kterékoli toliko skrze

Ni lze obdržeti. Ano, Maria Sama o tom nás ujišťuje řkouc: »*Ve mně jest všeliká milost blažnosti a pravdy.*« (Sir. XXIV., 25.) Ve mně jsou všechny milosti pravého dobra, kterých si vy, lidé, zde na světě přáti můžete. Ano, Matko a naděje naše! ovšem to víme, volá sv. Petr Damianský, že všichni pokladové milosrdenství božského v Tvých rukou jsou.« A před svatým Petrem již svatý Ildefons jasněji témuž učí, řka: »Všechny dary, kteréž velebnost božská lidem dáti zamýšlí, ráčil do rukou Tvých odevzdati; neboť Tobě jsou pokladové a ozdobné milosti svěřeni. Pročež soudíme se svatým Germanem, že žádný nemůže spasen býti leč skrze Tebe, a že nikdo neobdrží od Boha daru, leč Tvým prostřednictvím.

Slova andělova: »*Ne timeas, Maria, invenisti enim gratiam apud Deum — neboj se, Maria, neb jsi našla milost u Boha,*« (I., 30.) ctihodný Albert Veliký krásně vykládá takto: »Neboj se, neboť Jsi našla milost, Tys jí neuchvátila mocí jako první anděl; Tys jí nepozbyla jako první člověk; Tys jí nekoupila jako chtěl Šimon kouzelník; Tys našla milost nestvořenou a v ní vše, co stvořeno.« Svatý Jan Zlatoústý dosvědčuje téhož, řka: »Tuto milost přijala Panna, aby spasení opět zjednala všem pokolením.« A jinde totéž vyjádřil slovy: »Jak velikou milost Jsi našla? Plnou opravdovou plnost, kteráž jako úrodný déšť na všecko tvorstvo splynula.« Richard a sc. Laurentio užívá jiného podobství, řka: »Jako slunce bylo stvořeno, aby osvětlovalo celý svět, tak Maria jest stvořena, aby všemu světu ze slitování božského sdílela.« Témuž učí sv. Bernard: »Od času, kdy panenská Matka počala v životě Svém Slovo, obdržela, abych tak řekl, jakousi pravomoc ku všem časným milostem Ducha Svatého, takže žádná duše neobdrží od Boha milosti, leč prostřednictvím přesladké Matky Jeho «

Toto prvé oddělení ukončíme tedy slovy Richarda a sc. Laurentio, jenž dí, že kdokoli nějaké milosti žádostiv, utéci se má k Panně Marii, Kteráž milost u Boha nalezla a vždy nalézá, aniž by koho oslyšeti mohla. S touž myšlenkou setkáváme se ve spisech sv. Bernarda, jenž dí: »Hledejme milostí, ale hledejme jí skrze Marii; neboť nalézá, čeho hledá, a nemůže nás oslyšeti. Toť vůle Boha našeho, Jenž ustanovil, abychom všecko skrze Marii obdrželi.« Všecko, pravím, všecko, nic není vyhrazeno! Abychom však milost obdrželi, třeba důvěru mít. A tak přejdeme k druhému oddílu, t. j. k rozjímání, že bezpečně dojdeme milosti, když se k Marii obrátíme.

II. Proč asi Ježíš Kristus složil všecko bohatství smilování, které nám prokázati chce, do rukou Rodičky Své? Stalo se tak za tou příčinou, aby jím obohatiti mohla všechny Své ctitele, kteří Ji milují, ctí a důvěrně k Ní se utíkají. »*Se mnou jest bohatství, . . . abych obohatila ty, kteříž mne milují.*« (Přísl. VIII., 18, 21.) Tak ujišťuje nejblahoslavenější Panna Sama slovy Písma, kterých Církev svatá o četných Jejích slavnostech užívá. Maria tedy, dle slov opata Adama, toliko proto opatruje poklady věčného života, aby nám jimi pomohla, a Kristus složil do srdce Jejího poklady pro potřebné, aby z nich byli podílení a obohacováni. K tomu dodávám pamětihodný výrok sv. Bernarda, kterýž jsem našel u jednoho spisovatele, že »Bůh daroval světu Pannu Marii jako vodotok, aby skrze Ni nepřetržitě splývaly k lidem nebeské dary Boží.

Sv. Bernard také se táže, proč svatý Gabriel, kterýž Rodičku Boží našel milostiplnou a tak Ji též pozdravil: »*Zdravas, milosti plná,*« nicméně řekl, že Duch Svatý má v Ni sstoupiti, aby Ji ještě více naplnil milostí? Byla-li této milosti již plná, co mohlo sstoupení Ducha Svatého ještě způsobiti?

Světce na to odpovídá: »Proto znova sstoupil v Ni Duch Svatý, aby jsouc Jím pro Sebe plna, i pro nás byla milostmi přeplněna a přetékala.« Tou příčinou Maria měsícem sluje, o kterémž se dí, že pro sebe i pro jiné jest pln. Kniha Přísloví dí: *•Kdo mne nalezne, nalezne život, a dosáhne spasení od Hospodina.*« (VIII., 35.) Blahoslavený, kdo mne nalezne, utíkaje se ke mně, praví Matka naše; nalezneť a sice snadno nalezne život; neboť jako lehko u silného pramene naléztí a nabrati lze vody, mnoho-li si přeješ, tak snadno i milost a věčné spasení nalezneš, když k Marii se utíkáš. Jakási zbožná osoba říkávala: Stačíť hledati milosti u Rodičky Boží a již jsi jich došel. A sv. Bernard dí, že před narozením Panny Marie nedostávalo se světu plnosti milosti Boží, kteráž nyní zemi naší naplňuje, poněvadž žádoucí průplav, kterým milosti k nám plynou, totiž nejblahoslavenější Panna, nebyla se narodila. Nyní však, majíce tuto Matku milosrdenství, které milosti bychom neměli obdržeti, když se k Ní utečeme? Já jsem město outháštěné (praví Panna Maria dle slov Jana Damašského) pro všechny, kdož se ke mně utíkají; pročez pojdte ke mně, dítky moje, a obdržíte milosti nad nadání!

Pravdať, že mnohým se děje, co jednou ctihodná sestra Maria Villani spatřila u v dění. Tato služebnice Boží totiž spatřila jednou Rodičku Boží v podobě silného pramene, ku kterému mnozí se tlačíce, mnoho milostné vody nabírali. Než, co dále spatřila? Kdož byli nádoby celé přinesli k pramenu, odnášejíce, zachovali obdržené milosti pro vždy; kdo však nádoby potlučené, t. j. vinou obtížené svědomí přinášeli, milostí ihned potráceli. Pravdať, že lidé nesčíslné milosti přijímají prostřednictvím Panny Marie, i nevděčníci a zcela nehodní hříšníci, jak svatý Augustin dosvědčuje, řka: »Skrze Tebe,

ó Maria, docházejí bídní milosrdenství, nevděčníci milosti, hříšníci odpuštění, slabí věci vznešených, pozemšťané věci nebeských, smrtelníci života a poutníci vlasti nadhvězdné!«

Vzbuzujtež tedy, zbožní ctitelé Marianští, vzbuzujtež vždy větší důvěru, kdykoli Marii za nějakou milost prosíte, a aby důvěra vaše vzrostla, pamatujte vždy na dvě vznešené přednosti dobré Matky této, totiž na touhu Její, nám dobrodiní prokazovati, a na moc Její, obdržeti od Syna Svého, cokoli ráčí. Abychom poznali touhu Její, nám všem pomáhati, vzpomeňme jen na tajemství dnešní slavnosti, na navštívení Alžběty. Ačkoli Nazaret byl od Hebronu, domova Alžbětina, dle Baronia a jiných spisovatelův, asi devětašedesát vlašských mil (30 hodin) vzdálen, neotálejíc, něžná, sladká Panna bez meškání vydala se na cestu. Co Ji k tomu pohnulo? Veliká láska, kterouž přeněžné srdce Její plálo, pohnulo Ji vydati se na cestu a již již konati vznešený Svůj úkol rozdávačky milostí, jak dosvědčuje sv. Ambrož, řka: Vydala se do hor nikoli proto, že by snad byla pochybovala o slovu andělově, nýbrž radostnou touhou a zbožnou snahou puze na jiným posloužití, čímž chce říci: Maria nešla přesvědčit se, je-li pravda, co Ji byl anděl o požehnaném stavu Alžběty řekl, nýbrž radostná touha, přinéstí požehnání onomu domu, okřídčila Její kroky a zbožná snaha, jiným dobrodiní prokazovati, pudila Ji, že toliko na posloužení z lásky pomýšlela. »Non quasi incredula de oraculo, sed quasi laeta pro voto, religiosa pro officio, festina prae gaudio, in montana perrexit. Všimni si dobře toho, že svatý evangelista toliko o cestě k Alžbětě dí: »*Odešla s chvátáním na hory.*« Kdežto o zpáteční cestě tak nenapsal, nýbrž pouze vypravuje: »*I zůstala s ní Maria asi tři měsíce, a navrátila se do domu Svého*« (Luk. I., 56.) »Co asi

pohnulo Marii,• táže se sv. Bonaventura, »s chvátáním spěchati k Alžbětě, ne-li vroucí láska Jejího srdce?«

Nanebevzetím Svým však nepozbyla Maria této vroucí lásky k lidem, naopak horlivost Její ještě vzrostla, poněvadž tam potřeb našich je znalejší a větší soustrast má s bédami našimi. »Více touží dobrodiní nám prokazovati,• dí Bernardin de Bustis, »než my je přijímati,• takže svatý Bonaventura praví: »Proti Tobě, ó Paní, prohřešují se netoliko, kdož Tě urážejí, ale i kdož Tě o milosti neprosí.« Tak tedy smýšlí Maria v nebi, že totiž všecky milostmi obohaciti si přeje, Ona, Kteráž dle slov sv. Jordána pokladem Páně a opatrovníci milostí Jeho jest, obohacují přestědře ctitele Své milostmi. Proto týž také dí, že »kdo Marii našel, všechno dobré našel.« A každý může Ji nalézt, neboť »tak veliká jest dobrota Její, že nikdo nemusí se báti k Ní přistoupiti, a tak veliké Její milosrdenství, že nikoho nevylučuje. Dle slov blahoslaveného Tomáše Kempenského volá Maria ke všem: »Všecky zvu, všecky očekávám; po všech toužím, žádným hříšníkem nepohrdám. A Richard a sc. Laurentio nás napomíná, že kdokoli Marii vzývá, nalezne Ji vždy ochotnou ku pomoci a vyprositi mu každou potřebnou milost mocnou přímluvou Svou, aby spasení dosáhl.

Pravím mocnou přímluvou Svou, neboť tať jest druhá úvaha, kteráž důvěru naši povzbuditi musí, jistota totiž, že od Boha obdrží, začkoli pro ctitele Své prosí. Dobře považte, dí sv. Bonaventura, jak mocná byla slova Panny Marie, neboť sotva je pronesla, udělil Duch Svatý Alžbětě i synu jejímu milost Svou. *I stalo se, když uslyšela Alžběta pozdravení Marie, zplesalo nemluvnátko v životě jejím; i naplněna jest Alžběta Duchem Svatým.*• (Luk. I., 41.)

Theofil Alexandrinský dí: »Prosby Panny Marie působí radost Pánu Ježíši; neboť zdá se, že cokoli nám na prosbu Matky Své uděluje, jakoby Samé Matce Své byl udělil. Rozvaž dobře slova Jeho: »Precibus Suae Genitricis evictus, t. j. prosbami Rodičky Své přemožen.« Neboť i sv. German taktéž dosvědčuje, řka: Mateřskou mocí Svou můžeš i velikým hříšníkům vyprositi milost odpuštění. Neboť nemůže Tě oslyšeti Bůh, Jenž Tobě jako pravé a neporušené Své Matce ve všem jest povolný. Na doklad této pravdy odvolává se sv. Jan Zlatoústý na událost při svatbě v Káni, kdež Pán k slovu Matky Své: »*Vinum non habent — nemají vína,*« odvětil: »*Co mně a Tobě jest, ženo? Ještě nepřišla hodina má.*« (Jan II., 4.) Ačkoli tedy nepřišla ještě doba k činění divův určená, nicméně dle slov sv. Jana Zlatoústého a Theophylakta, uposlechl Pán Matky Své a proměnil vodu ve víno.

Přistupmež tedy dle napomenutí apoštola národů, s důvěrou k trůnu milosti, (Hebr. IV., 16.) t. j. k Marii, jak Ji ctih. Albert Veliký nazývá; abychom došli milosrdenství a našli milost k pomoci příhodné. Ano, přistupmež s bezpečnou nadějí, že vyslyšení budeme, neboť přimlouvá se za nás, Kteráž všeho dochází, začkoli Syna Svého prosí. »Hledejme milost,« volám ještě jednou se svatým Bernardem, »ale hledejme jí skrze Marii.« Držme se slov, kteráž panenská Matka Sama pronesla k sv. Mechtildě: »Duch Svatý, Jenž mne sladkou štědrostí Svou naplnil, tak mne učinil milosti plnou, že každý, kdož skrze mne milosti hledá také nalezne.«

A věříme-li známému výroku sv. Anselma, že »mnohdy rychleji přichází pomoc, vzýváme-li jméno Panny Marie, než jméno Páně,« dožijeme se toho, že snadněji nás vyslyší Maria než Sám Vykupitel náš; nikoli proto, jakoby nebyl pramen a Pán vši

milosti, nýbrž proto, že přímluva Panny Marie, Matky Jeho, za nás nekonečně mocnější est proseb našich. Nikdy nevzdalujmež se této Opatrovnice božských milostí a prosme ustavičně se sv. Janem Damašským: »Otevři nám dvěře milosrdenství, ó požehnaná Rodičko Boží, neboť Ty Jsi spása pokolení lidského!« Nejlépe pak učiníme, vzýváme-li Pannu Marii, aby nám vyprosila milost, kterou Sama za nejprospěšnější spasení našemu uzná. Tak učinil bratr Reginald, Dominikán, jak vypravují dějiny tohoto řádu. Když tento sluha Panny Marie byl nemocen, prosil Ji za milost uzdravení. I zjevila se mu nebeská Královna, sv. Cecilí a Kateřinou provázená, řkouc velmi něžně: »Synu, co chceš, abych tobě učinila?« Řeholník zahanben tímto tak dobrotivým nabídnutím, nevěděl, jak by odpověděl. I poradila mu jedna ze světic takto: »Reginalde, víš, co bys měl učiniti? Nepros za nic, ale všecek odevzdej se do rukou Její; neboť Maria dojista lepší milost ti vyjedná, než ty přáti si můžeš.« Tak učinil nemocný, a Rodička Boží vyprosila mu zdraví.

Přejeme-li si, aby i nás nebeská Královna blazivou návštěvou poctila, velmi nám prospěje, budeme-li obrazy a chrámy Jí zasvěcené často navštěvovati. Přečtíme si následující příklad a zvíme, jak obzvláštními milostmi odměňuje zbožné návštěvy Svých ctitelů.

Příklad.

V letopisech Otců Františkánů se vypravuje, že dva řeholníci tohoto řádu putovali do jisté Marianské svatyně. Když přišli do velikého lesa, přikvačila noc, takže zmatení a zkormoucení, nevěděli si rady. Pokročivším bylo, jakoby ve tmách spatřili dům. Pustili se v tu stranu a vztáhnuvše

rukou svých, ohmatali zdivo; i hledají vrata, klepají a brzy slyší z vnitřku hlas, kdo by byli. Odpověděli, že jsou dva chudí řeholníci, kteří na neštěstí v noci v lese byli zabloudili, a že prosí za skrovný nocleh, aby od vlků nebyli roztrháni. A aj, hned slyší, jak se vrata otvírají, a vidí dva stkvostně oděné panoše, kteří je velmi přívětivě přivítali. Řeholníci tázali se, kdo v tomto zámku bydlí. Pažata odpověděli, že velmi zbožná paní. »Chceme se jí představití,« pravili, »a za dobrotu jí poděkovati.« »Právě k ní vás uvedeme,« odtušili oslovení, »neboť chce s vámi promluvití.« I vystupují po schodech, nalézají pokoje osvětlené a ozdobené a všude libou vůni jakoby rajsou. Konečně vstupují do pokoje, kdež dlela domácí paní, žena velmi velebná a spanilá, kteráž je velmi přívětivě vítá a táže se, kam cestují. Odpovídají, že do jistého kostela nejblahoslavenější Panny ubírají se na pouť. »Je-li tomu tak,« pravila paní, »dám vám, než odejdete, psaní, které vám velmi prospěje.« Mluvíce s ní, cítili řeholníci, že láska Boží v nich plane a radost nikdy nepocítěná. Šli pak si lehnout, možno-li v takové radosti usnouti, a z rána jí poděkovavše, poroucheli se a poprosili o slíbené psaní, které skutečně obdrželi. Na to odešli. Sotva poodešli, zpozorovali, že psaní nemá nápisu; křížem opět hledali, ale nenalezli zámku. Konečně otevřeli psaní, aby zvěděli, komu psáno a co obsahuje. I nalézají, že nejblahoslavenější Panna Sama je psala a v něm jim sděluje, že Ona byla paní, kterou v noci viděli a kteráž pro jejich pobožnost k Ní v lese přistřeší a občerstvení jim zjednala; aby i na dále Ji sloužili a Ji milovali, že pobožnost jejich dobře odmění a přispěje jim v životě i smrti. A ku konci psaní čtli podpis: »Já Panna Maria.« Snadno lze si pomyslití, jaké upřímné díky vzdávali tito dobří řeholníci Rodičce Boží a jakým mocným plápo-

lem vzplanula v nich touha, Jí po celý život sloužit a Ji milovati.

Modlitba.

Poněvadž všem všechny milosti rozdáváš, neposkvrněná a požehnaná Panno! Jsi také nadějí všech i nadějí mou Vždy děkuji Pánu mému, Jenž učinil, že jsem Tě poznal a způsob mi ukázal, jak milostí Boží nabýti lze i spasení věčného. Ty, ó vznešená Matko Boží! Tys prostřednice spasení mého. Dobře poznávám, že především skrze zásluhy Ježíše Krista a pak skrze Tvé prostřednictví spasení dojdou. Ó, Královno má! jak Jsi chvátala navštívit domu Alžběty a návštěvou posvětit rodiny celé! ó navštiv, navštiv brzy nutný příbytek srdce mého. Pospěš, ó Maria, lépe víš než já, jak chudičký jest a velmi, velmi nemocný; trpíť nezřízenými žádostmi, zlými zvyky a spáchanými hříchy, vesměs nehodami, za kterými následuje zkáza a smrt věčná. Ty, Jenž opatruješ poklad Boží, můžeš mne obohatiti, vyléčiti všechny neduhy mé. Navštiv mne zvláště v hodinu smrti, kdy mi pomoci Tvé nejvíce třeba. Nežádám a nejsem toho hoden, abys mne v tomto životě viditelnou přítomností Svou navštívila, jak Jsi mnohým služebníkům Svým učinila, ovšem služebníkům, kteří nebyli jako já toho nehodni a nevděčni. Spokojím se, spatřím-li Tě v nebeské říši Tvé, abych Tě tam vroucněji miloval a děkoval za všechno mi prokázané dobré. Zde spokojen jsem, když mne milosrdenstvím Svým navštívíš. Stačíť mi, když se za mne přimlouváš.

Pros tedy, ó Maria! a doporučej mne Synu Svému. Lépe než já znáš bídu a nouzi mou. Co Ti mám nad to říci? Ulituj mne! Jsem tak bídný a nevědomý, že ani neznám a hledati neumím milostí, jichž mi nejvíce třeba. Královno, nejsladší Matko! vypros a zjednej mi u Syna Svého milosti,

o kterých víš, že nejprospěšnější a duši mé nejpotřebnější jsou. Do rukou Tvých celičky se odevzdávám, prose Boha, aby pro zásluhy Pána a Spasitele mého mi'osti mi uděliti ráčil, které Ty mi vyprosíš. Přímluvy Tvé nikdy neoslyší; jsouť to prosby Matky u Syna, Jenž Tě tak vroucně miluje a se raduje, když učiní, čeho od něho žádáš, aby tím Tebe poctil a velikou lásku Svou k Tobě osvědčil. Paní! na tom přestávám. Žiji v Tobě důvěru svou skládaje. Hlediž, abys mne zachránila. Amen.

POJEDNÁNÍ ŠESTÉ.

O očišťování Panny Marie.

Veliká byla oběť, kterou Maria v tento den obětováním života Syna Svého Bohu přinesla.

Starý Zákon dva předpisy ustanovil pro prvorozená pacholátka; jeden poroučel, že matka jako nečistá po čtyřicet dnů nemá vycházeti z domu, a pak teprve v chrámě se očistiti; druhý pak, že rodiče prvorozence mají přinést do chrámu a tu jej obětovat Pánu. Oba předpisy chtěla nejbláh. Panna dnes naplniti. Ačkoli předpisu o očišťování nebyla podrobena, poněvadž povždy čistá a neposkvrněná, nicméně z lásky k pokoře a poslušnosti jako jiné matky chtěla do chrámu jíti a se očistit. Také druhému předpisu podrobila se, přinést a obětovat Syna Svého věčnému Otci. *»A když se naplnili dnové Jejího očišťování podle zákona Mojžíšova, nesli Jež do Jerusalema, aby Ho postavili*

před Pánem. (Luk, II., 22.) Ale nejbl. Panna jinou měrou Jej obětovala, než ostatní matky syny své stavěly před Pánem; tyto totiž dobře věděly, že toto obětování pouhým obřadem zákona, tak že vykoupivše obětí syny své opět přijímaly za své bez bázně, že se jich ku smrti požádá. Maria však obětovala skutečně život Syna Svého a s jistotou, že oběť života Ježíšova, který tehdáž obětovala Bohu, jednou skutečně na oltáři kříže dokonati se se má. Poněvadž pak Syna Svého nekonečně milovala, tvrditi lze, že Maria obětujíc život Syna Svého i Sebe Samu obětovala Bohu. Pročež pominuvše mlčením všechna rozjímání, která o mnohých tajemstvích této slavnosti učiniti lze, rozvažujme toliko, jak veliká byla dnešní oběť Jí Samé, když Syna Syna Svého Bohu obětovala. Tenť jediný předmět naší úvahy.

Otec věčný již se ustanovil o záchranu ztraceného člověka vykoupením od viny a smrti věčné; spolu však i neskonalé spravedlnosti Jeho příslušně a dokonale mělo se zadost učiniti. Za tou příčinou neušetřil života Jednorozeného Svého, Jenž na spasení světa již se byl vtělil, ale chtěl, aby po zasloužení nesl všecken trest lidmi zaviněný. *„Ani vlastního Syna Svého neušetřil, ale za nás za všechny Ho vydal.“* (Řím. VIII., 32.) Seslal Jej na zemi, aby se vtělil a určil Mu Marii Pannu Matkou. Jako však nechtěl, aby bez výslovného svolení stal se Synem Jejím, tak také nechtěl, aby Ježíš život Svůj na spasení světa obětoval bez svolení Panny Marie, aby s životem Synovým obětováno bylo srdce Matčino. Dle slov sv. Tomáše má každá matka jako matka zvláštní právo k dětem svým; pročež příslušelo, aby zcela čistý, nevinný a žádného trestu hodný Ježíš na smrt kříže za hříchy světa nebyl vydán bez svolení Matky, Kteráž Jej dobrovolně vydala na smrt.

Ačkoli pak Maria již tou dobou, když stala se Matkou Ježíšovou, svolila k smrti Jeho, žádal Bůh mimo to, aby dnešního dne slavným způsobem v chrámě obětovala Sebe Samu, obětujíc slavně drahocenný život Syna Svého na smíření spravedlnosti božské. Proto nazývá sv. Epifan Pannu kněžem. Nyní však rozvažme, jakých bolestí Ji tato oběť stála, a jak rekovné ctnosti bylo Ji třeba, když Ji Samé bylo ortel smrti Syna Svého podepsati.

Již se blíží Maria k Jerusalemu obětovati Syna Svého; urychluje Své kroky k místu oběti, Sama nese v loktech milovaného Beránka obětního. Vchází do chrámu, blíží se k oltáři a zde velmi cudně, pokorně a zbožně staví Své Dítě před Nejvyšším. V tom okamžik bře Simeon svatý, který dostal příověď od Pána, že neumře, leč by prve uzřel očekávaného Messiáše, božské Děťátko z náručí panenského na lokty své a oznamuje, Duchem Svatým osvícen, Panně, co Ji bude toto obětování Syna Ježího státi, s Nímž i požehnaná duše Její bude obětována.

Svatý Tomáš z Villanovy pozoruje ve své řeči o slavnosti Očišťování Panny Marie svatého starce Simeona, který v Duchu na smrt Spasitelovu na kříži pohlížeje, smutnou tuto zvěst Panně Marii nemůže zjeviti, ale zarmoucen mlčí. Maria táže se: »Proč jsi, Simeone! v tomto okamžiku útěchy tak zarmoucen?« — »Ó královská Panno! nenuť mne, bych mluvil o tom, co bych milerád zamlčel. Než věz, co mi Tobě jest zvěstovati. Toto Dítě, které Ti nyní tolik radosti působí a nad kterým plesáš vším právem, ach Bože! to Ti způsobí jednou nejtrpčí bolest, jakouž kdy duše lidská pocítila. A to stane se, až spatříš Její od lidí všeho stavu pronásledovaného, urouhaného a utýraného, až posléze před očima Tvýma k smrti Ho odsoudí. Věz, že

po Jeho smrti mnozí mučeníci z lásky k tomuto Synu Tvému muka a smrt přetrpí; jejich však útrapa bude tělesná, kdežto Ty, Rodičko Boží! v srdci budeš mučena.«

Ano v srdci! neboť to, že spolutrpfela bolesti milovaného Syna Svého, bylo mečem, který dle proroctví Simeonova srdce Matčino probodnouti měl: *«et Tuam Ipsum animam pertransibit gladius»*. (Luk. II., 35.) Dle svatého Jeronýma seznala Maria již dávno z písem svatých zcela jasně, jakých bolestí bude Vykupitel snášeti za celý život, zvláště pak v době usmrčení Jeho. Tak věděla předobře z proroctví, že jeden z Jeho nejbližších přátel Ho zradí a učeníci Jeho že Ho opustí. Věděla o posměchu, plvání, rouhání a utýrání, jehož se Mu od pohanů dostane. Věděla, že lidé budou se Mu rouhati, chátří až do přesycení že Mu křivditi a tupiti Ho bude; že před skonáním Svým zraněn a potřín bude po celém přesvatém těle Svém, tak že zcela zohaven, jako tělo malomocného, jediná bude rána až na holé kosti. Věděla, že Ho hřeby probodnou, s hříšnými počtou a posléze na kříž přibijí, za spásu lidí odsoudí a odpraví.

Všechnu tuto budoucí trýzeň Syna Svého znala, jak řečeno, Panna Maria dobře; než jak Simeon pronesl slova: *«A Tvou vlastní duší pronikne meč»*, poznala, jak Bůh sv. Teresii zjevil do podrobná všechny vnitřní i vnější bolesti při umučení Ježíše Svého. A ku všem Ona svoluje a se statečností, které andělé se podivují, vyslovuje ortel, aby Syn Její zemřel, nectnou a bolestnou smrtí sešel, řkouc: *«Otče věčný! že Tobě se tak líbí, staniž se ne má, ale Tvá vůle; spojujíc vůli Svou s nejsvětější vůlí Tvou, obětuji Tobě Syna mého; svoluji, aby zemřel ke cti Tvé a ku spasení světa. A tím také obětuji vlastní srdce; nechť je pronikne bolest, jak ráčíš;*

stačit mi, Bože můj! že tím oslaven a usmířen budeš; nikoli má, ale Tvá vůle se staň.« Ó té nesmírné lásky! ó té statečnosti bezpříkladné! ó toho vítězství, které zasluhuje, aby nebesa i země podivovaly se jemu na věky!

A za tou příčinou se stalo, že mlčela Maria při utrpení Pána Ježíše, když na Něho křivě žalovali; že mlčela před Pilátem, jenž nevinu Jeho seznáv, propustiti Jej hodlal; a že jen proto se veřejně ukázala, aby byla při veliké oběti, kteráž se na Kalvarii měla ukončiti. Následovala llo na místo popravné; byla přítomna od počátku, když Syna Jejího přibíjeli na kříž: *«Stála pak blízko kříže Ježíšova Matka Jeho»* (Jan XIX., 25.), až skonala a oběť dokonal. To vše učinila, aby dokonala Svou oběť, kterou již v chrámě Bohu byla obětovala.

Abychom pochopili statečnost, kteréž Panně Marii při této oběti bylo třeba, musili bychom povážiti a pochopiti mateřskou Její lásku k Ježíši. Láska matek k dětem jest vůbec tak vroucí, že když některé v nebezpečí jest aneb na skonání, všech jeho chyb a poklesků, ba i křivd bývá zapomínáno od matek, které nad to nevýslovné bolesti snášejí. A přece jest láska těchto matek rozdělená, zahrnující buď jiné ještě dítky aneb aspoň jiné lidi. Ale Maria měla toliko jediného Syna, Který všech synův Adamových byl nejspanilejší, lásky nejhodnější, maje všecko, co lásky hodným činí. Byl poslušen, ctnosten, svat, zkrátka byl Bůh. Láska této Matky nenesla se k jiným předmětům, milovalať pouze tohoto jediného Syna, aniž se jí bylo báti, že přespříliš Ho miluje, poněvadž byl spolu Syn Boží a neobmezené lásky hoden. A tohoto Syna měla nyní dobrovolně obětovati a na smrt vydati. Z toho sezej každý, jakého namáhání a jaké duševní síly bylo Marii třeba při tomto obětování Syna, Já tak milého. Jak jest všech matek

nejšťastnější, protože Matka Boží, a jak spolu politování nejhodnější, protože Matka bolestí a Matka Syna, o Němž věděla, že kříže odsouzen od hodiny, v kterou Synem Ješím se stal! Která matka chtěla by syna míti, o němž by předem věděla, že opět ho pozbuďte nectnou smrtí před očima svýma? A Maria svoluje k tak tvrdé podmínce, ba i více, obětuje Ho dnes rukama Svýma na smrt, aby zado stalo se spravedlnosti božské. Ovšem byla by dle slov sv. Bonaventury, nejblahoslavenější Panna mnohem raději sama převzala utrpení a smrt na místě Syna Svého; ale z poslušenskvi k Bohu obětovala milovaný život božského Ježíše Svého a s největší bolestí něžnou lásku Svou k Němu přemohla. A tato velikoduchá oběť žádala větší statečnosti, než kdyby Maria Sama ku vši trýzni Syna Svého se byla poddala. Předčila statečností nade všechny mučeniky, kteří pouze život svůj obětovali, kdežto Maria obětovala Bohu život Svého Syna, Jehož nekonečně více Svého vlastního života milovala.

Avšak trýzeň Její přebolestné oběti tím se neukončila; nyní teprve nastává, ježto od nynějška Panně Marii ustavičně na mysli tanou hrozné bolesti a trpká smrt Jejího Syna. Čím více tedy krásu a vděky a milostnost Svého Dítěte poznává, tím více rmoutí se srdce Její. Ó zkormoucená Matko! Kdybys méně byla milovala Svého Syna, kdybys Ho menší lásky hodným byla nalézala aneb kdyby Tě méně byl miloval, byla by dojistá i bolest Tvá při oběti Jeho života menší bývala. Nikdy však nebylo a nebude matky, kteráž by více milovala Svého Syna, nežli Ty a nikdy nebylo a nebude syna lásky hodnějšího a matky milovnějšího, nežli Pán Ježíš. Ó Bože! Kdybychom byli mohli viděti krásný a velebný obličej tohoto božského Dítěte, byli bychom odhodláni Jeho život za spásu světa

obětovati? A Ty, Maria, Jeho Matka, Matka, Jej nade všecko milující, Tys mohla nevinného Svého Syna za lidskou spásu vydati na smrt nejbolestnější a nekrutější, jakéz nezakusil žádný světa zlosyn.

Nastojte, nás bídnych! Jak žalostné divadlo stavila láska ode dneška před oči nejblahoslavenější Panně, ukazujíc Ji všechny útrapy a všecko pohanění, kteréž čekalo nebohého Jejího Syna! Tato láska již nyní Ji ukazuje, jak Ježíš k smrti zarmoucen v zahradě Olivetské, jak bičován a trním korunován v soudním domě, jak přibíjen na kříž, na dřevo potupné na hoře Kalvárské! Ó Matko! volá tato láska, na takové muky, na takovou smrt vydáváš lásky nejhodnějšího, nevinného Syna! Co Ti prospěje, že ujde rukou Herodesových, když tak bídného konce se dočeká?

Tou měrou tedy nejen dnes v chrámě, ale po celý život obětovala Panna Maria Bohu život Svého Syna, jak Sama zjevila sv. Brigitě, řkouc: »Tato bolest nevzdálila se srdce mého, až tělo i duše má vzaty do nebe. Svatý Anselm proto k Ní lká: »Ó Paní dobrotivá, nemohl bych uvěřiti, žes jen okamžik trýzeň takových bolestí snésti mohla, kdyby Duch života Sám nebyl Tě sílil.« Svatý Bernard pak dosvědčuje, mluvě o veliké úzkosti, která Pannu Marii od dnešního dne kormoutila, že od dnešního dne »žijíc umírala, nosíc bolest smrti krutější.« Žila, každým okamžikem umírajíc, poněvadž každým okamžením bolest smrti milovaného Ježíše se obnovovala, bolest každé smrti krutější.

Pro zásluhu této veliké oběti, kterou Bohu za spásu světa obětovala, nazývá Ji sv. Augustin právem obnovitelkou pokolení lidského; sv. Epifan: vykupitelkou zajatých; sv. Ildefons: obnovitelkou ztraceného světa; sv. German: záchranou z naší bídy; svatý Ambrož: Matkou všech věřících; svatý Augustin: Matkou živých; sv. Ondřej Kretenský:

Matkou života. Arnold Chartresský vykládá: »Kristus a Maria byli tehdyž jedné vůle a Oba jednu oběť rovnou měrou obětovali Bohu, pročez s Kristem jednoho výsledku se dodělala u vykoupení světa. Arnold chce říci: Při smrti Pána Ježíše spojila Maria Svou vůli s vůlí Svého Syna, takže Oba tutéž oběť spolu obětovali, a proto i Syn i Matka vykoupili a spasili člověčenstvo: Ježíš že nekonečně zadostučinil za hříchy naše, Maria že vymohla nám ovoce tohoto zadostučinění. Podobně dí Diviš Kartuzian: »Pannu zváti lze světa spasitelkou pro zásluhu Její, že spolutrčila; neboť přetrpkou bolestí, kterouž Jí způsobila soustrast s Synem, (Jehož dobrovolně obětovala spravedlnosti božské) zasloužila od Boha přednost, že přímlovou Její lidé ovoce utrpení Kristova docházejí.«

Poněvadž tedy Maria pro zásluhy bolestí Svých a obětování Svého Syna stala se Matkou vykoupěných, právem věriti lze, že toliko skrze Její ruce nám se podává mléko milostí Božích, t. j. ovoce zásluh Ježíše Krista a prostředkové k dosažení života věčného. Tak třeba rozuměti slovům svatého Bernarda, že Bůh všecku cenu našeho vykoupení položil do rukou P. Marie, čímž naznačiti chtěl, že přímlovou Panny Marie mají lidé účastenství zásluh Vykupitelových, anyž všechny milosti, kteréž nejsou leč ovoce zásluh Ježíše Krista, skrze ruce Její nás docházejí.

A jestliže Bohu obětování Isáka, jež vykonal Abraham, bylo tak milé, že zavázal se, za to potomky jeho rozmnožiti jako hvězdy nebeské: »*Že jsi učinil tu věc, a neodpustil jsi synu svému jedno-rozenému pro mne; požehnám tobě a rozmnožím símě tvé jako hvězdy nebeské, a jako písek, kterýž jest na břehu mořském.*« (I. Mojž. XXII., 16. 17.). Zajiště uznati musíme, že nekonečně vznešenější oběť

svaté Matky Ježíše Krista Jemu mnohem byla příjemnější, a že za to milost obdržela, mnozí počet vyvolených, t. j. blahoslavené potomstvo ctitelů Svých, které za Své dívky uznává a chrání.

Svatý Simeon obdržel od Boha zaslíbení, že neumře, dokud nespatří narozeného Mesiáše. *»Dostal zjevení od Ducha Svatého, že neužří smrti, leč by prví uzřel Krista Pána.«* (Luk. II., 26.) Této milosti však došel toliko skrze Marii, poněvadž nenalezl Spasitele, leč v loktech Panny Marie. Kdo tedy Krista naléztí chce, nalezne Jej toliko prostřednictvím Panny Marie. Jděmež tedy k Této Boží Rodičce, chceme-li Krista opět naléztí, a přiblížme se k Ní s velikou důvěrou. Maria pravila ku veliké Své služebnici, Pudentianě Zagnoni, že rok co rok o slavnosti Očišťování jednomu hříšníku veliké milosrdenství se prokazuje. Kdož ví, nebude-li někdo z nás dnes tímto šťastným hříšníkem. Byť naše vina veliká, větší ještě moc Panny Marie. Syn nemůže ničeho odepřítí Této Matce. *»Jistě Ji vyslyší,«* praví sv. Bernard. Hněvá-li se Pán Ježíš na nás, hned Ho Maria udobří. Plutarch vypravuje, že Antipater přednášel dlouhou žalobu Alexandru Velikému proti matce jeho Olympii, načež tento odvětil: *»Neví Antipater, že slzička mé matky stačí smazati nescíslné žaloby?«* Že Ježíš Kristus tak odpoví na žaloby zlého nepřitele, můžeme se nadíti, když Maria se za nás přimlouvá. *»Neví Lucifer, že jediná prosba mé Matky za hříšníka stačí, abych zapomněl všech žalob pro urážky mně způsobené?«* Tomu na důkaz následující příklad.

Příklad.

Tento příklad není v žádné knize; ale vypravoval mi o tom kněz a soudruh, jemuž se to přihodilo. Když tento jednou zpovídal, (z dobrých

příčin pomlčím o místě, ačkoli kajicník svolil, aby se tato událost uveřejnila), spatřil mladého člověka, který zpovědnice blížek, jakoby na váhách byl, má-li se zpovídati čili nic. Kněz častěji naň pohlédl a konečně ho zavolav, tázal se, chce-li se zpovídati. Mladík přisvědčil; že však zpověď měla býti dlouhá odveden jest do zvláštního pokoje. Tu pak kajicník vypravoval, že je cizinec a stavu vznešeného, že ale ani pomyšlení nemá, že by mu odpustil Bůh, když byl tak bohopustě živ. Pro nescetné hříchy smilstva a zabiti že spustil se naděje spasení a že zúmyslně hřešil, netoliko z vášně, ale i proto, že Bohem pohrdal a Ho nenáviděl. Mimo jiné že z pohrdání kříži Páně se rouhal a zle s ním nakládal, ba ještě téhož jitra zúmyslně přijímal svatokrádežně, aby pak posvěcenou hostii nohama pošlapal. Hostii že byl již přijal, ba hrozný svůj úmysl skoro i vykonal, kdyby se nebyl obával lidí, kteří to zpozorovati mohli. I odevzdal skutečně zpovědníku hostii v papíru zaobalenou a vypravoval dále, že jda mimo kostel, jakési nepřemožitelné nutkání pocítil, aby vešel a že tedy skutečně vešel, tu pak svědomí že krutě v něm se ozývalo i zmatený a nerozhodný úmysl, že se vyzpovídá, pročež také k zpovědnici se postavil. Zmatek ale a nedůvěra jeho že tu tak vzrostly, že odejítí chtěl; že však ho jakás moc zadržela, až ho kněz oslovil. Nyní že tu tedy jest, aby se zpovídal, že však neví jak. Na to tázal se kněz, konal li kdy v životě svém jakous pobožnost k Marii Panně, poněvadž tak nápadné změny toliko ruka nejblah Panny zprostředkovati může. »Žádnou pobožnost,« řekl mladík, »neboť domníval jsem se, že jsem zatracen.« »Jen se dobře upamatujte!« »Nic, nic,« opakoval mladík, načež sáhnuv na prsa, jakoby volněji oddychnouti chtěl, vyňal škapulíř bolestné Rodičky. »Aj, synu můj!« pravil zpovědník, »nevidíte, že milá Paní naše tuto

velikou milost vám prokázala? Vězte, že kostel tento je Panně Marii zasvěcen.« Když to mladík uslyšel, pohnul se v útrokách svých, pocítil lítost a plakal. A když se dále se zpovídal, i zkroušenost i pláč jeho se rozmáhaly, že bolestí zemdlel a u nohou zpovědníkových sklesl. Tento jej lékem vzpamatoval, vyslyšel dokonce jeho zpověď, dal mu na velikou útěchu rozhřešení a propustil jej zcela zkroušeného a odhodlaného, že života svého polepší. Mladík vrátil se do své otčiny, dovoliv prvé, že všude může se rozhlásiti, jak velice se Marie Panna nad ním slitovala.

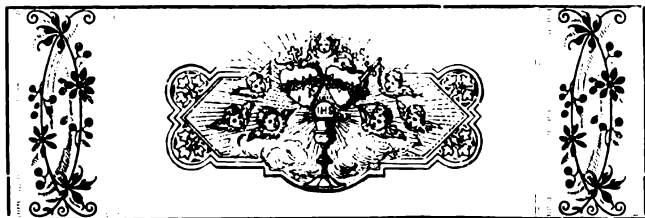
Modlitba.

Ó svatá Boží Rodičko a Matko má Maria! takové Jsi měla účastenství spasení mého, že Jsi, co srdci Tvému bylo nejdražší, milovaného Ježíše Svého na smrt vydati ráčila. Toužíš-li tedy tak velice po spasení mém, slušnoť, abych po Bohu v Tobě všechnu naději skládal. Ó Panno požehnaná! Tobě zcela se důvěřuji. Pro zásluhy dnešní vznešené oběti, když Jsi život Syna Svého obětovala, pros Boha, aby se nad duší mou smiloval, za kterou nezdráhal se neposkvrněný Beránek na kříži umřítí. S Tebou, ó Královno má! hodlám dnešního dne i ubohé srdce mé obětovati Bohu; ale bojím se, že ho nepřijme, poněvadž tak zkaženo a poskvrněno. Dary však, které přečisté ruce Tvé Jemu podávají, se zalíbením přijímá. Tobě tedy, ó Maria! dnes se obětuji, jakkoliv bídný jsem, Tobě zcela se odevzdávám. Obětuj mne, jakobych Tvůj byl, věčnému Otci a božskému Ježíši; pros Boha, aby pro zásluhy Syna Svého a z lásky k Tobě za Svého mne přijal a podržel. Ach, nejsladší Matko má! z lásky k obě-

tovanému Synu Svému račiž mně vždycky pomáhati a mne neopouštěti; nedopusť, abych hříchy svými opět ztratil lásky nejhodnějšího Vykupitele, Kterého Jsi dnes v tak krutých bolestech na smrt kříže obětovala. Rci Mu, že jsem sluha Tvůj, rci, že si spasení mého přeješ. Tebe dojista vyslyší.

Amen.

POJEDNÁNÍ SEDMÉ.

O nanebevzetí Panny Marie.

V těchto dnech představuje nám Církev svatá na počest Panny Marie dvoje tajemství slavnostní: blahoslavený odchod Její z tohoto světa a slavné Její vzetí do nebe. V tomto pojednání promluvíme o Její odchodě, v budoucím o Její nanebevzetí.

Jak drahocenná byla smrt Panny Marie.

Poněvadž smrt je pokuta hříchu, zdá se, že by Rodička Boží jakožto zcela svatá a vši viny prostá nebyla měla sdíleti se o osud s ostatními dětmi Adamovými, jež všechny jed hříchu nakazil, a smrti podrobena býti. Ale poněvadž z vůle Boží Maria ve všem podobati se měla Ježíši Kristu, měla, jako Syn, i Matka Jeho umřítí; a poněvadž Bůh spravedlivým dáti chtěl příklad smrti drahocenné, kterouž jim chystá, dopustil, že Maria umřela, ale smrtí přesladkou a blaženou. Rozjímějme nyní obšírněji, jak drahocenná byla smrt Panny Marie

1. pro oslavu s ní spojenou,
2. pro způsob tohoto zesnutí.

I. Tři věci obyčejně smrt ztrpčují: přichylnost k světu, nepokoj svědomí a nejistota spasení. Ale smrt Panny Marie byla těchto trpkostí zúplna prázdna, naopak tři převznešené přednosti ji provázely a velmi drahou a libou učinily. Zemřelať, jak byla povždy žila, netknuta přichylnosti k věcem pozemským, zemřela v největším míru svědomí, zemřela s jistotou věčné slávy.

Nelze pochybovati, že přichylnost k statkům pozemským smrt světských lidí trpkou a trudnou činí, jak Duch Svatý svědčí: *»Ó, smrti! jak jest hořká památka tvá člověku, kterýž má pokoj v zboží svém.«* (Sir. 41, 1.) Poněvadž pak svatí lidé beze vší přichylnosti k věcem tohoto světa umírají, není smrt jejich hořká, nýbrž sladká, libá a drahocenná, t. j. dle slov svatého Bernarda: stojí za každou cenu. *»Blahoslavení mrtví, kteříž v Pánu umírají«* (Zjev. XIV., 13.) Kdo jsou ale ti, kdož umírají, jsouce již mrtví? Jsou to šťastně duše, které vší náklonnosti k věcem pozemským se sprostily a umřely a toliko v Bohu všechno zboží své nalézajíce, do věčnosti přecházejí, svatému Františku Assisskému podobny, který právem zvolati mohl: *»Můj Bože a mé všecko!«* Která ale duše byla vší pozemské náklonnosti prostější, která duše s Bohem svým spojenější, než přesvatá duše Panny Marie? Bylať vší nezřízené náklonnosti k rodičům prázdna, neboť ve věku tří let, tedy ve věku, kdy dítky nejvíce k rodičům se vinou a pomoci jejich potřebují, opustila je Maria rekovně, odšedši do chrámu, aby toliko Boha se přidržela. Maria byla vší náklonnosti k pozemským statkům prázdna, odhodlára k chudobě ustavičné a k výživě prací rukou Svých; byla také vší náklonnosti k hodnostem a důstojenství prázdna, ač z rodu

královského a pocty královské hodna; milovala pokorný a ponížený život. Nejblahoslavenější Panna Sama zjevila svaté Alžbětě z řádu sv. Benedikta, že loučíc se v chrámě s rodiči Svými, uzavřela v srdci Svém, nemíti žádného otce a nemilovati žádného zboží, leč Boha Samého.

Svatý Jan spatřil Marii jakožto *»ženu oděnou sluncem a měsíc pod nohama Jejíma«*. (Zjev. XII, 1) Měsícem naznačují se, jak vykladatelé Písma praví, pomíjející, jako luna se měnící statky, jichž Maria nikdy nebyla žádostiva, nýbrž vždycky jimi pohrdala. Žilaf ve světě, podobná hrdliče osamělé na poušti, netoužíc po věci pomíjející, jakž píseň o Ní praví, což opat Rupert vykládá, řka: *»Jako hrdlička Jsi přes poušť vstoupila, t. j. s duší, která samotu a odloučenost ode všech tvorů miluje. »Poněvadž tedy Maria všeho pozemského zboží se odřekla a toliko s Bohem spojena žila, nebyla jí smrt hořká, nýbrž velmi sladká a kýžená, poněvadž Ji věčnými úvazky nebes ještě úžeji spojila s Bohem.*

Ale i pokojné svědomí oslazuje smrt spravedlivých. Hříchové v životě spáchaní jsou červové, kteří srdce ubohých hříšníků nejvíce na smrtelném lůžku hlodáním svým trýzní. Jsouť božského Soudce blízcí a kolkolem obklopeni hříchy, jež je znepokojují, volajíce, jak sv. Bernard dí: *»My jsme skutkové Tvoji, my Tě neopustíme.«* Ale Pannu Marii dojista při smrti neděsilo svědomí, Onať vždycky byla svata, povždy čista a ani stínem osobní aneb dědičné viny netknuta, pročez o Ní Písmo praví: *»Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na tobě.«* (Pís. Šal. IV, 7.) Od poznání rozumu, t. j. od prvního okamžiku neposkvrněného početí Svého v životě svaté Anny milovala Boha ze vší síly a prospívala nepřetržitě za celý Svůj život vždy vyšší dokonalostí a láskou. Každá myšlenka a

touha a náklonnost toliko k Bohu se nesla. Neproněsla slova, neučinila kroku, nepozvedla očí, neoddychala, leč pro Boha a Jeho čest; lásky Boží nevzdálila se ani na píď ani na okamžik. V blažené hodině Její smrti postavily se kolem smrtelného lůžka všechny krásné ctnosti Jejího života: statečná víra, láskyplná důvěra v Boha, Její nezvratná trpělivost, kterou v četných Svých strastech se stkvěla, Její přehluboká pokora, kterouž, nehledíc na vznesené přednosti Své, zachovala, Její mravnost, tichost, Její milostná dobrota k duším, Její neunavená horlivost pro slávu Boží; přede všemi pak nejdokonalější láska Její k Bohu, kteráž vůli Její s vůlí Boží zúplna spojila. Všecky tyto ctnosti obklopovaly Její lůžko, těšíce Ji, řkouce: My jsme skutkové Tvoji, my Tě neopustíme. Paní a Matko náš! My všechny jsme dcery krásného srdce Tvého; nyní Tě neopustíme, když bídný tento život opouštíš; i my s Tebou půjdeme, na věky Tě provázějce a slávu Tvou rozmnožujce v nebesích, kdež nám jako královna všech andělův a lidí panovati budeš.

Konečně oslazuje smrt jistota věčného spasení. Smrt nazývá se přechodem, poněvadž smrtí přecházíme z kratičkého života k věčnému. Tou příčinou převeliká jest úzkost těch, kdož v nejistotě, budou-li spaseni, umírají a hroznému okamžiku se blíží s podstatnou bázni, že snad do věčné smrti přejdou. Za to však převeliká jest radost svatých, když konec jejich pozemského života se přiblížil, poněvadž s jistotou doufati mohou, že přešedše do nebes, budou požívatí Boha na věky. Když lékař jedné řeholnici z řádu sv. Terezie oznámil, že brzy musí umřít, tak velice se zaradovala, že zvolala: »Jak, vy oznamujete mi tuto radostnou zvěst, nežádaje za ni odměny?« — Uslyšev sv. Vavřinec Justinián na svém smrtelném lůžku, že jeho domácí plačí a nařkají, pravil: »Ustaňte plakat, neboť nyní

čas jesti k radosti, nikoli k pláči.« Radovati se máte, chtěl říci světec, poněvadž nebeská brána se mi otvírá, abych s Bohem se spojil. — Podobně sv. Alois z Gonzagy, sv. Petr z Alkantary a mnozí jiní světcové zplesali a radovali se, když jim oznáměno, že v brzku zemrou. A přece neměli plné jistoty, že v milosti Boží zesnou, aniž byli svatostí svou tak jisti, jako Maria. Jak tedy zplesala Panna Maria, když brzký odchod Ji oznámen, Ona, kteráž úplně byla jista Boží milostí, kterouž obzvláště ujistil archanděl Gabriel, že je milosti plná a Boha již požívá. *»Zdravas, milosti plná, Pán s Tebou... nalezla Jsi milost u Boha.«* (Luk. 1, 28, 30.) Ovšem také Sama cítila, že Její srdce nepřetržitě láskou Boží plane, takže, jak Bernardin de Bustis dí, obzvláštní předností, žádnému jinému světci nepropůjčenou, každou chvíli Boha milovala a od Boha milována byla, a sice tak vroucně, že dle slov sv. Bernarda ustavičného zázraku třeba bylo, aby uprostřed těchto plamenů lásky žítí mohla.

O Panně Marii pravila již píseň: *»Kteráž jest to, jež vstupuje přes poušti jako sloup dýmu z vonného koření myrrhy a kadidla, a všelikého prášku kořeného?«* (Pís. Šal. III., 6.) Myrrha vyobrazuje nám dokonalé Její umrtvení, kadidlo znamená Její planoucí modlitby, a všechny Její svaté ctnosti s dokonalou Její láskou k Bohu spojené roznítily takový plamen v Její srdci, že vznešená Její duše, obětovaná a trávená láskou Boží, jako sloup dýmu k nebesům se vznášela, na vše strany libou vůni vydychujíc, jak opat Rupert svědčí. A zřejměji ještě sv. Sofron: *»Tys jako sloup dýmu, poněvadž vnitř ohněm božské lásky trávena jako oběť zápalu, z které nejlibější vůně vystupuje. A jak žila, tak i tato milující Panna zesnula. Jako Ji oživila, tak Ji i božská láska usmrtila, poněvadž nezemřela, jak učitelé a sv. otcové praví, nějakým neduhem, nýbrž*

toliko láskou; jak sv. Ildefons dí, že Maria neměla ani zemřítí aneb láskou umřítí.

II. Ale vizme nyní, jakým způsobem blaženě zesnula. Po nanebevstoupení Ježíše Krista zůstala Panna Maria na zemi, aby o rozšíření víry se postarala. Za tou příčinou přicházeli učeníci Páně k Ní a Ona pochybnosti jejich rozhodovala, v pronásledováních je politovala a myslí jim dodávala, aby pro čest Boží a spasení vykoupených duší všem klopotám se podrobovali. Mileráda trvala na zemi, vědouc, že tomu chce Pán Bůh na prospěch Církve; ale nebylo jí lze nepocítiti zármutku, když jí bylo postrádati přítomnosti a pohledu na milovaného Syna, Jenž na nebesa vstoupil. *»Kde jest poklad váš, tu i srdce vaše bude.«* (Luk. XII., 34.) Kde kdo poklad a blaho své míti se domnívá, tam láska a touha srdce jeho se nesou. Poněvadž pak Maria mimo Ježíše v nebesích žádného zboží nemilovala, nesla se také všecka Její touha k nebesům. Tauler píše: *»Její jizbička bylo nebe,«* neboť láskou trvala ustavičně v nebi. *»Její škola byla věčnost,«* neboť příchýlnosti k pozemským statkům povždy byla prosta. *»Její učitel byla nebeská moudrost,«* neboť jednala tak dle vnuknutí nebeského světla. *»Její zrcadlo byl Sám Bůh,«* neboť ničeho nedbala, leč na Boha, aby ve všem s Ním byla spojena vůlí. *»Její ozdoba byla zbožnost,«* neboť ustavičně byla ochotna vůli Boží plniti. *»Její odpočinutí bylo spojení s Bohem,«* Její pokoj byl ten, že s Bohem zcela se spojila. *»Místo a poklad srdce Jejího byl toliko Bůh.«*

Vypravuje se, že nejblahoslavenější Panna, aby láskou roznícené Své srdce v této trpké odloučenosti potěšila, často navštěvovala svatá místa, na kterých Její Syn trval; nezřídka navštěvovala buď betlémský chlév, kdež se narodil; buď naza-

retskou dílnu, kdež tolik let v chudobě a opovr-
 žení strávil; brzy zase Getsemanskou zahradu, kdež
 utrpení Synovo se počalo; brzy Pilátovu soudnici,
 kdež bičován, místo, kdež trním byl korunován;
 ale ještě častěji navštěvovala horu Kalvarii, kdež
 Její Syn zemřel, a posvátný hrob, kdež Ho zůsta-
 vila. Tou měrou hleděla láskyplná Matka umírniti
 bolest Svého pozemského vyhnanství. Než nestačilo
 to na upokojení Jejího srdce, kteréž dokonalého
 pokoje na této zemi nemohlo nalézt, pročez ne-
 ustávala toužiti po Svém Pánu u daleko vroucnější
 lásce než David, volajíc: *»Ó bych měl křídla jako
 holubice, poletěl bych a odpočinul bych.«* (Žalm 54, 7.)
 Kdož mi dá holubičí křídla, bych vzlétla k mému
 Bohu a nalezla pokoje? *»Jako jelen dychtí po stu-
 dnicích vod: tak dychtí duše má po Tobě, ó Bože!«*
 (Žalm 41, 2.) Jako poraněný jelen dychtí po pra-
 menu, tak dychtí a vzdychá po Tobě, ó Bože, má
 duše láskou k Tobě zraněná. *»Hlas hrdličky slyšán
 jest v zemi naší.«* (Pís. Šal. II., 12.) Nechtě déle
 prodlévati, nepotěšiti Své milé, upokojil Její touhu,
 povolav Ji do Své slávy.

Cedrénus, Nicefor, Metafrastes vypravují, že
 k Ní několik dní před Její smrtí poslal Pán sv.
 archanděla Gabriela, téhož, jenž přinesl druhdy po-
 selství, že požehnaná jest mezi ženami a vyvolena
 Rodičkou Boží. *»Paní a Královno má!«* pravil anděl.
*»Bůh vyslyšel již svaté lkání Tvé, seslal mne vy-
 řídit Tobě, abys se připravila opustit zemi, anť
 u Sebe v nebesích Tebe mítí chce; pojď tedy opa-
 novat říše Své; já a všickni nebešťané toužebně Tě
 očekávají.«* Co mohla naše přepokorná a nejsvětější
 Panna na tuto radostnou zvěst učiniti, leč v nej-
 hlubších útrobách poníženosti tím více se pokořiti
 a těmiž slovy jako při zvěstování božského Svého
 mateřství odvětit: *»Ecce ancilla Domini — aj děvka
 Páně,«* (Luk. I., 38.) Jenž z pouhé lásky mne vy-

volil Svou Matkou a nyní do nebe mne volá. Nezasloužila jsem ani oné ani této cti; že však na mně zjeviti chce neskonanou Svou štědrotu, ochotně půjdu, kamkoli ráčí. Ecce ancilla Domini. Povždy děj se mi podle vůle Pána a Boha mého.

Toto poselství zjevila pak svatému Janu. Snadno pochopíme, s jakou bolestí i vroucností je vyslechl učeník, kterýž po tolik let místo Jejího Syna zastával a z nebeského zacházení s přesvatou Matkou se těšil. Nemeškajíc, navštívila znova svatá místa v Jerusalemě a rozloučila se milostně s nimi, obzvláště s horou Kalvářskou, kdež milovaný Syn Její skonal. Pak navrátila se do Svého chudobného příbytku, připravovati se k smrti. Tam neustávali andělé navštěvovati svou milovanou Královnu, těšíce se jistotou, že Ji brzy korunovanou spatří v nebesích. Mnozí spisovatelé, sv. Ondřej z Kréty, sv. Jan Damašský, Euthymius, vypravují, že apoštolové a mnozí učenci z rozličných krajín, kamž se byli rozešli, zázrakem Páně shromážděni byli v komnatě Panny Marie. Když pak milé dívky kolem Sebe shromážděné viděla, pravila k nim: »Hleďtež, moji milí! Z lásky k vám, i na pomoc vaši zůstavil mne Syn můj u vás. Nyní pak rozšířena jest víra po světě; již vzrostlo a užitek vydalo božské símě; vida tedy Pán, že mého přispění na zemi není již třeba, a maje soustrast s utrpením odloučení mého, vyslyšel přání mé, tento svět opustit a v nebesích Ho zřít. Vy ještě zde zůstaňte, pracujíce o rozšíření slávy Boží. Až tělo mé vás opustí, neopustí vás srdce mé; lásku, kterou k vám chovám, povždy také zachovám. Jdu do nebe orodovati za vás.«

Kdož by mohl změřiti pláč a nárek sv. učeníků při této žalostné zprávě, z kteréž seznali, že již brzy jest jim odloučiti se od své Matky? »Ó Maria!« volali s pláčem. »Ty nás tedy chceš

opustiti? Pravdať, že země tato není místo Tebe důstojné a příhodné pro Tebe, aniž my hodni, požívati společnosti Rodičky Boží; avšak rozpomeň se, žes Matka naše! Dosud bylas učitelkou náš ve všech pochybnostech, útěchou náš ve všech těžkostech, v pronásledováních náš posilou; jak lze Ti od nás odejít a zůstaviti nás bez přispění uprostřed tolikera nepřátel a bojův a bouří? Již jsme ztratili Ježíše Krista, Mistra a Otce svého, Jenž na nebesa vstoupil. Od té doby bylas Ty, Matko naše, jedinou útěchou náš; nyní i Ty nás opustiti chceš, osiřelé bez otce a matky? Paní naše, buď zůstaň u nás aneb s Sebou nás pojmi!« Tak vypravuje sv. Jan Damašský. »Nikoliv, synové moji!« něžně odpovídá milující Královna. »Tak tomu nechce Pán Bůh; upokojte se a učňte, co Pán mně i vám určil. Vám ustanoveno, byste na zemi pracovali o čest Vykupitele svého a tak koruny věčné slávy si dobyli. Neodejdu tak, abych vás opustila, nýbrž abych prostřednictvím u Boha v nebesích tím vydatněji vám prospěla. Upokojte se; poručenu činím vám Církev svatou, poručeny činím vám vykoupené duše; to budiž posledním rozloučením mým a jedinou památkou, vám zůstavenou. Milujete-li mne, učňte tak; pracujte o spasení duší a ctěte Syna mého; opět se jednou uvidíme a spojíme v nebesích, aniž bychom na věky se rozloučili.«

Pak prosila Maria učeníků, by se po smrti Její postarali o pohrobení, požehnala jim, poručila svatému Janu, jak sv. Jan Damašský, Nicefor a Metaphrastes vypravují, aby, až umře, dvojí Její roucho daroval dvěma pannám, které Ji po nějaký čas posluhovaly. Na to vážně a svatě na smrt se připravovala na Svém lůžku s vroucí žádostí, aby se smrtí příchodu Svého božského Ženicha očekávala, Jenž již již přicházel Ji uvést do říše věčné slávy. Hle, již pocítila v srdci předtuchu radosti z pří-

chodu Svého Ženicha, kteráž Ji nesmírnou, novou sladkostí naplnila.

Vidouce, že Maria tento svět již již opouští, znova plačí sv. apoštolové a poklekají kolem smrtelného lůžka. Tento líbá svaté Její nohy, onen prosí za požehnání, třetí klade Ji zvláštní prosbu na srdce, a všichni hořce vzlykají, bolestí přemoženi, že pro tento život na vždy jest jim odloučiti se od milované Paní své. A nejlaskavější Matka se všemi má útrpnost, každého těší: jednomu slibujíc ochranu, druhému obzvláště něžně žehnajíc, třetího povzbuzujíc, by o obrácení celého světa pracoval. Najmě volá sv. Petra, jakožto hlavu Církve a zástupce Svého Syna k Sobě, klade mu obzvláště rozšíření víry na srdce, slibuje mu s nebe zvláštní ochranu. Na to pak volá sv. Jana k Sobě. Jeho bolest v okamžiku rozloučení od přesvaté Matky byla nemalá. Převděčná Paní vzpomíná lásky a péče, s kterou Ji tento sv. učeník sloužil za celou dobu, za kterou po smrti Svého božského Syna na zemi trvala. »Jene, synu můj,« praví přeněžně. »Děkuji ti za všecku pomoc tvou; budiž, mi ý synu můj, jist odplatou mou. Odejdu nyní jen za tou příčinou abych za tě orodovala. Zůstaniž v pokoji na této zemi, až v nebesích, kdež tě čekám, opět se spatříme. Budiž mne vždy pamětliv; ve všech potřebách mne vzývej; nikdy tě nezapomenu, milý synu! Žehnám ti, požehnání ti zůstavuji; zachovej pokoj duševní! S Bohem!«

Hodina smrti nejblahoslavenější Panny již nastává. Božská láska ztrávila blaživými, prudkými plameny životní Její sílu; již pozbývá nebeský samolet uprostřed tohoto velikého ohně svého života. Zástup za zástupem přicházejí andělé, aby v čas byli při slavném vítězném průvodě, kterým Marii provodí do nebes. Pohled na tyto duchy svaté ovšem Ji těší; ale útěcha Její jest nedoko-

nalá, pokud nevidí milovaného Ježíše svého, plnou a jedinou lásku Svého srdce. Pročež táže se opět a opět zástupův andělských, které Ji pozdraviti přišli: *»Zapřísahám vás, dcery jerusalemské, jestliže byste našly milého mého, abyste pověděly jemu, že láskou omdlévám.«* (Pís. Šal. V. 8.) Svatí andělé, spanilí obyvatelé nebeského Jerusalema, přicházíte v zástupech mne potěšiti! Milá přítomnost vaše jest mi útěchou, děkuji vám; než nenaleznu zúplna útěchy, dokud nespatriím Syna mého, slast mou. Milujete-li mne, vraťte se spěšně do nebe a vyřídte mému milému, že láskou omdlévám; rcete, že láskou k Němu umírám Proste Ho, aby přišel, spěšně přišel, že touhou po Něm umírám

Než aj, už přichází Ježíš pro Svou Matku, odvésti Ji do říše blaženosti. Sv. Alžbětě bylo zjeveno, že Ježíš s křížem v rukou zjevil se Marii, než zesnula, aby Ji ukázal obzvláštní slávu, které vykupitelským dílem nabyt, když získal Svou smrtí Pannu Marii, nejvznešenější všech tvorů, kteráž Jej po celou věčnost všech lidí a andělů více ctíti měla.

Sv. Jan Damašský vypravuje, že Sám Ježíš podal Ji Své přesvaté Tělo na cestu, milostně řka: *»Přijmi, Matko má, z rukou mých toto Tělo mé, které Jsi mi dala!«* A když byla Matka s největší láskou toto poslední přijímání přijala, vroucně pronesla poslední slova: *»V ruce Tvé, Synu, poroučím ducha Svého; poroučím Ti duši, kterou dobrota Tvá stvořila, od prvního počátku veliký mi milostmi obohatila a obzvláštní předností vši skvrny hříchu uchovala. Poroučím Ti tělo Své, z kterého tělo a krev přijmouti ráčil. Poroučím Ti také tyto milé dítky Své, (svaté učensky totiž, kteří kolkolem stáli) žalostí nyní odchodu mého; potěš je, Jenž je více miluješ nežli já; požehnej a posilni je, aby veliké věci vykonali ke cti Tvé.«*

Konec života Panny Marie se přiblížil; v komnatě Její ozývá se líbezná hudba, jak sv. Jeroným vypravuje, a jasná záře v ní se stkví, jak sv. Brigitě zjeveno bylo. Tato hudba a neobyčejná jasnost projevuje sv. apoštolům, že Maria nyní skonává. Znova plačíc a prosíc, s pczdviženýma rukama lkají jedním hlasem: »Ó matko naše, nyní tedy odcházíš do nebe a opouštíš nás; požehnej nám naposled a nezapomeň nás ubohých!« Maria upírajíc na všechny Své oči, pronáší na rozloučenou poslední slova: »Synové moji, buďte s Bohem; žehnám vám; buďte ujištění, že vás nezapomenu!« A hle, nyní přichází smrt, nikoli smutkem a žalem oděná jako k ostatním lidem, ale jasností a pleso-tem ozdobená. Než, co pravím smrt? Nikoli smrt, ale božská láska přichází poslední nitky tohoto šlechetného života přestřihnout. A jako plamínek než uhasne, naposled vzplanuv, větší jasnost vydává, až pak zhasne, tak krásná Její duše, volána od Syna, aby Ho následovala, ponořujíc se v plamenné moře Jeho lásky, a vroucně vzdychajíc, poslední a nejvroucnější vzdech vydává a umírá. Tak vznešená duše, krásná holubice Páně, vazeb tohoto života se odloučivši, vešla do věčné slávy, kdež jako nebeská Královna panuje a panovati bude na věky. Již opustila Maria zemi, již přebývá v nebesích. Odtud shlíží Tato nejdobrotivější Matka na nás, kteří v údolí pláče dosud trváme, má útrpnost s námi a slibuje nám Svou pomoc, kdykoli jí jsme žádostivi. Prosme Ji bez ustání, aby pro zásluhy blaženého Svého odchodu šťastnou smrt, a líbí-li se Bohu, milost nám vyprosila, abychom v sobotu, která jest Jí zasvěcena aneb v některý den noveny aneb oktávy Její slavnosti zemřeli, jakož mnohým Svým ctitelům a obzvláště svatému Stanislavu Kostkovi vyprosila, jenž, jak kněz Bartoli v životopise jeho dí, o slavnosti Jejího nanebevzetí zemřel.

Příklad.

Tento svatý mládenec, který se milování Panny Marie zcela oddal, slyšel jednou, prvního dne měsíce srpna, že kněz Petr Kanisius novicům tovaryšstva Ježíšova dojemnými slovy udělil moudrou radu, aby žili každého dne tak, jakoby to byl poslední den života jejich, v kterýž jim dostaviti se bude před soudnou stolicí Boží. Po kázání pravil sv. Stanislav druhům svým, že tato rada byla hlasem Božím, zvláště pro něho, poněvadž ještě v tomto měsíci zemře. Tak pravil, buď že mu to Bůh výslovně zjevil, buď že vnitřní jakýs pocit mu oznámil, co brzy se stane. Čtyři dni na to šel sv. mládenec s knězem Emanuelem do kostela Maria Maggiore a rozmlouvaje o blízké slavnosti nanebevzetí Panny Marie pravil: »Otče, myslím, že v tento den v ráji lze viděti nový ráj, poněvadž pak Rodičku Boží zříti lze v celé její slávě, jak jakožto Královna nebes korunována a nade všechny kůry andělské povznešena u Boha stojí. A je-li pravda, že rok jako rok, jak pevně za to mám, slavnost tato v nebesích se obnovuje, doufám, že ji velmi brzy spatřím.« V tovaryšstvu Ježíšovu jest zvykem, že pro každý měsíc každému údu některý svatý patron se ustanovuje; i stalo se, že svatému Stanislavu určen slavný mučeník Vavřinec patronem měsíčním. Vypravuje se, že Matce své Marii napsal psaní, v kterém ji prosil za milost, aby o Její svátek směl býti v nebesích. Přijal totiž o slavnosti sv. Vavřince svaté přijímání a odevzdal světci svou žádost, aby ji Rodičce Boží předložil a se přimluvil, aby Maria přání jeho naplnila. A hle, ještě téhož dne večer mrazila ho zimnice, kteráž, ač nepatrná, utvrdila ho v přesvědčení, že milost brzké smrti mu poprána. Když se byl na lůžko položil, vyslovil se s radostí a s úsměvem: »S tohoto lůžka již nepovstanu!«

A knězi Klaudinu Aquioviovi vyznal: »Otče můj! myslím, že sv. Vavřinec od Marie Panny milost mi vyprosil, že o slavnosti nanebevzetí Jejího budu již v nebi.« — Žádný slov těchto mnoho nedbal. Ještě den před slavností zdálo se, že nemoc jeho jest nepatrna; avšak světec pravil jednomu z bratrů, že budoucí noci nebude již živ, načež tento odvětil: »Bratře! větší byl by div, touto lehkou nemocí zemřítí nežli ozdravěti.« Sotva ale minulo poledne, upadl do smrtelných mrákot, načež studený pot na něm vyrazil a nemocný všech sil pozbyl. Představený přikvapil a Stanislav prosil, aby ho na zemi položili, by jako kajicník zemřel, což mu také povolili, aby ho upokojili. Položili ho na přikrývku, na podlahu, načež se vyzpovídal a zaopatřen byl nikoliv bez pláče kolem stojících; neboť když přinesli do jizby Nejsvětější, leskly se oči jeho radostí nebeskou a obličej jeho zářil láskou svatou, že serafovi se podobal. Také přijal poslední pomazání. Zvedal oči svých brzy k nebesům brzy k obrazu Panny Marie, který líbal a k srdci tiskl. Jeden z kněží tázal se ho: »Co platný tobě růženec na ruce otočený, když se na něm modlití nemůžeš?« On odpověděl: »Útěchu mi skýtá, neboť patří Matce mé.« — »Ó, čím více potěšíš se,« odušil kněz, »když Ji brzy spatříš a ruce Její v nebesích zulíbáš!« Pak pozvedl světec v obličejí plápolaje rukou svých vzhůru, aby tím naznačil svou touhu, již již býti u Matky své. I zjevila se mu milá Matka jeho, jak sám vyznal kolem stojícím, a brzy na to, sotva jitro patnáctého srpna se zardělo, zemřel s výrazem světce, oči pevně upínaje k nebesům bez pohnutí, takže, ač mu obraz nejblahoslavenější Panny podali a na něm žádného znamení pobožnosti nepozorovali, teprve seznali, že už přešel do ráje zulíbati nohou milované Matky své.

Modlitba.

Ó, nejsladší Paní a Matko naše! zemi opustivši vešla Jsi již do říše Své, kdež jako Královna nade všemi kůry andělskými panuješ, jak Církev svatá pje: »Povýšena Jsi nad kůry andělské do říší nebeských.« Dobřeť víme, že my hříšníci nebyli jsme hodni, míti Tebe v tomto tmavem údolí; avšak my také víme, že Ty v slávě Své nás ubohých nezapomínáš, ježto, ač vysoce oslavena, nepozbylas útrpnosti s námi ubohými dětmi lidskými, ba tím útrpnější Jsi. Se vznešeného tedy trůnu, na kterém nyní panuješ, ó Maria! obratiž milosrdné oči Své na nás a ulituj nás. Rozpomeň se, že odcházejíc s tohoto světa slíbila Jsi, že na nás nezapomeneš. Shlédni na nás a přispěj nám! Viz, jaké bouře a nebezpečí nás povždy obklopují a obklopovati budou do konce života našeho. Pro zásluhy blažené smrti Své vypros nám milost, abychom setrva'i v přátelství Božím, v stavu milosti jednou svět tento opustili a odešli Tvé svaté nohy zulíbati v nebesích, a jak zasluhuješ, s blaženými duchy Tebe chváliti a slávu Tvou velebiti. Amen.

POJEDNÁNÍ OSMÉ.

1. Vítězný průvod Panny Marie do nebe, jak slavný.
2. Trůn, na který v nebesích povýšena, jak vznešený.

Právem mohla by nás Církev sv. v tento den nanebevzetí Panny Marie spíše k nářku vyzývati, nežli k radosti, ježto naše přesladká Matka s této země odešla, líbezné přítomnosti Své nás zbavivši, jak sv. Bernard dí: »Zdá se, že bychom spíše náříkati měli, než plesati. Avšak není tomu tak. Církev svatá vybízí nás, abychom se radovali. »Radujme se všichni v Pánu, slavný den konajíce na počest nejblahosl. Panny Marie.« A to právem: milujeme-li tuto matku svou, více těšiti se máme Její oslavě, než vlastní útěše. Který syn neplesal by, kdyby věděl, že Matka jeho, byť i za cenu odloučení, jde říše opanovat? Maria má dnes korunu královny nebeské obdržeti; milujeme-li Ji opravdu, lze-liž nám, neradovati se? Radujme se všichni, radujme se!

Aby pak radost naše z povýšení Jejího byla dokonalejší, rozvažujme 1. jak slavný byl vítězný průvod Panny Marie do nebe, a 2. jak vznešený trůn, na který byla v nebesích povýšena.

I. Když Spasitel náš Ježíš Kristus dílo vykoupění našeho smrtí Svou byl dokonal, dychtili andělé viděti Jej v nebesích, otčině své, pročež bez ustání opakovali prosbu slovy Davidovými: *»Povstaň již, Hospodine! a vejdi do odpočinutí Svého, Ty i archa svatosti Tvé.«* (Žalm 131, 8.) Přijď, ó Pane! nyní, když Jsi lidi byl vykoupil, přijď, do říše Své k nám a přiveď také živou archu svatosti Tvé, Tvoji Matku. Ona jest archou posvěcenou přebýváním Tvým v lůně Jejm, jak sv. Bernardin Sienský o andělech vypravuje.

Konečně ráčil Pán touhu nebešťanů naplniti, povolav Marii do nebe. Jako druhdy archu úmluvy s největší slávou dal přinést do města Davidova. *»David i veškeren dům israelský provázeli archu svědectví s plesáním a zvukem trouby.«* (II. Král. VI., 15.) nařizuje nyní mnohem vznešenější a nádhernější slavnost, ježto Matka Jeho vejíti má do nebe. Prorok Eliáš vzat jest do nebe na ohnivém voze, který dle vykladatelů písem byl skupení andělů, které ho s této země provázeli. Tebe však, ó Rodičko Boží: do nebe uvéstí nestačí zástup andělů, volá opat Rupert. Tebe Sám Král nebeský sprovoditi přichází s celým dvorstvem andělským.

Právě tak i sv. Bernardin Sienský se vyjádřil řka: *»Oslavený Ježíš povstav vyšel nejsladší Matce Své v ústrety.«* Sv. Anselm pak oslovuje Ježíše Krista takto: *»Dle nejvyšší moudré rady Své ráčil Jsi Ji předejti, abys Jí v říši Své místo připraviv, slavně vyšel celým dvorem nebeským provázen Jí v ústrety a k Sobě Ji povýšil, jak příslušelo Matce Tvé. Rozjímaje o slavném nanebevzetí Panny Marie takto praví sv. Petr Damianský: »Průvod, který tak*

slavnostně obklopoval Marii k nebesům, slavnější byl než při nanebevstoupení Ježíše Krista; neboť toliko andělé mohli Vykupiteli vstříc vyjít, kdežto Matce Sám Syn s celým dvorstvem andělů a svatých v ústrety vyšel a uvedl Ji v řady, kteří slavný trůn Její obklopují.« Dle slov opata Guerika pozdravil Syn Pannu Marii takto: »Abych Otce mého poctil, sestoupil jsem na zemi; abych Matku mou poctil, vrátil jsem se do nebe.« Abych Otci mému čest vzdal, sestoupil jsem s nebe na zemi; abych pak Matku poctil, vrátil jsem se do nebe, bych Ji v ústrety vyšel a osobně Ji do nebe provodil.

Pozorujme nyní první setkání se Spasitele s nebe přišedšího s Matkou; pozdravujeť Ji slovy utěšenými: »*Vstaň, pospěš, přítelkyně má, holubičko má, krásná má, a pojď; nebo již zima minula — přestala.*« (Pís. Šal. II., 10. 11.) Vzhůru, milá Matko má! krásná a čistotná holubice má, opušť údolí pláče, kdež Jsi z lásky ke mně tolik trpěla. »*Pojď, s Libanu, pojď: budeš korunována.*« (IV., 8.) Pojď s tělem i duší přijmouti odměny svatého utrpení Svého. Mnoho přetrpěla's na zemi; nekonečně pak větší jesti oslava, kterouž jsem Ti v nebesích přichystal. Pojď, budeš panovati podle Mne; pojď, budeš korunována korunou, kterou Tobě jako Královně světa podám.

Nyní opouští Maria tuto zemi a pamětliva tolikerých milostí, které zde od Pána obdržela, shlíží na ni laskavě i bolně, kdež uprostřed trampot a nebezpečí tolik dítek Svých zůstavila. Ježíš podává Ji ruku, nejblahoslavenější Matka vznáší se vzhůru skrze oblaky, skrze prostory nebeské. Již jest u bran nebeských. Chce-li mocnář říši svou opanovati, nevchází branami městskými, nýbrž buď se tyto strhnou aneb přejdou. Tou příčinou zpívali andělé u příchodu Ježíše Krista do nebe: »*Pozdvihněte,*

knížata, bran svých, a vyzdvihněte se brány věčné; aby vjíti mohl Král slávy.« (Žalm 23., 7.) Tak volají i nyní andělé, kteří Marii v slavném průvodě k nebeské říši provázejí, na zástupy, které u bran jich čekají: »Pozdvihněte, knížata, bran svých a vyzdvihněte se brány věčné: aby vjíti mohla Královna slávy.«

Nyní vchází Maria. Nebeští zástupové pohlížejíce na vznešenou krásu Její, zpěvmo volají na zástupy s Ní přicházející: »*Kteráž jest to, jenž sestupuje z pouště, oplývající rozkoší, podepřena na milého svého?*« (Pís. Šal VIII., 5.) Kteráž jest ta velebná postava, která přichází z pouště země, z místa trní a bodláčí. Tato přichází tak čista, tak bohata, podepřena Sama na milovaného Pána Svého, Jenž Ji s tolikerou poctivostí provoditi ráčil? Kdo jest? A andělé z průvodu odpovídají: »Jest to Matka Krále našeho; je to Královna naše a Požehnaná mezi ženami, milosti plná, svatá svatých, milovaná Boha našeho, neposkrvněná holubice, nejkrásnější všech tvorů.« A nyní pěj všichni blahoslavení duchové vesměs písně chvály a slávy, větším právem nežli druhdy Israelští Juditě dobrořečíce Marii: »*Tys sláva Jerusaléma, Tys radost Israele, Tys čest lidu našeho.*« (Jud. XV., 10.) Paní a Královno naše! Tys sláva nebes, Tys radost naší vlasti, Tys čest nás všech; vítěj nám vždycky, vždy budiž velebena; viz říši Svou, viz nás Své many poslušné rozkazů Tvých!

Pak blíží se k Ní svatí nebeští, pozdravit a jako své Královně Ji holdovati, předem svaté panny. »*Viděly Ji dcery a nejblaženější Ji nazývaly . . . a chválily Ji.*« (Pís. Šal. VI., 8.) My, volají, i my, nejblahoslavenější Paní, jsme královny této říše, Tys ale naše Královna! Tys byla prvním, nejvznešenějším naším vzorem, bychom panenstvím zaslíbily se Bohu; my Tě velebíme, my Tobě děku-

jeme. Na to Ji svatí vyznáváci pozdravují jako svou učitelku, kteráž svatým Svým příkladem byla jim vzorem všeliké ctnosti. Svatí mučeníci uctívají Ji jako Královnu i proto, že Svou statečností při utrpení Synově jim ukázala, jak i oni svůj život za víru mají obětovati, i proto, že Svými zásluhami vymohla jim síly, muky své trpělivě snášeti. I svatý Jakub, jediný z apoštolů, jenž byl již v nebesích, přichází jménem všech poděkovati se za všecku sílu a pomoc, kterou, zde na zemi trvajíc, jim poskytla. Proroci blíží se s pozdravem: »Paní, Ty to byla, kterou jsme proroctvími předpovídali!« A svatí arcioctcové Ji pozdravují: »Ó Maria, Ty naděje naše, po které tak toužebně a tak dlouho jsme vzdychali!« Posléze blíží se Adam a Eva, naši prarodiče, co nejvroucněji děkující: »Milovaná dcero! Ty napravila neštěstí, které jsme ztropili všem lidem; Ty světu naší vinou ztraceného požehnání opět dobyla; Tebou jsme zachráněni; budiž za to vždy velebena!«

Svatý Simeon líbá Její nohy, s plesotem připomínaje Ji dne, v kterýž z Její loktů přijal božské Děťátko. Svatý Zachariáš a svatá Alžběta znova děkují za milostné navštívení Její přepokorné lásky, kterým dům jejich oblažila a tolikerými milostmi obohatila. Svatý Jan Křtitel s pohnutím děkuje, že pozdravením Svým ho posvětila. Jak ale svatí rodiče Jachým a Anna asi Ji pozdravili? Ó Bože, jak něžně asi Ji velebili a uvítali? »Ó milovaná dcero, jaké štěstí naše, že Ty byla dcerou naší! Nyní pak jako Matka Boha našeho, Jsi Královnou naší; jako Královnu Tě pozdravujeme a čest Ti vzdáváme.« A což svatý Josef! Komu lze pochopiti, s jakými pocity tento věrný snoubenec se blíží, Marii pozdraviti! Komuž lze změřiti radost svatého arcioctce, když zasnoubenou svou v takové slávě jakožto nebeskou Královnu vidí k nebesům přichá-

zeti? Jak něžně volá: „Ó paní a zasnoubená má! Kdy mi bude lze Bohu, jak sluší, poděkovati se za to, že mne učinil snoubencem Tvým, kteráž Jsi pravá Matka Jeho? Tebou zasloužil jsem přítomnu býti dětství vtěleného Slova, nejsvětější dítě často celovati a tak veliké milosti od Něho obdržeti. Velebím každý okamžik, který jsem na zemi Ježíši a Tobě, svatá Nevěsto, sloužiti směl! Viz Ježíše našeho, radujme se, již neleží na seně v chlévě jako druhdy v Betlémě; již nežije chud a zneuznán v dílně jako druhdy s námi v Nazaretě; již není na dřevo potupné přibit jako druhdy, když na spásu světa v Jerusalemě na kříži umřel. Nikoli, na pravici Otcově panuje jako Král a Pán nebes i země. A my, ó Královno, my již nevzdálíme se nohou Jeho, nýbrž velebiti a milovati Jej budeme na věky.“

Nyní blíží se všichni andělé pozdraviti Rodičky Boží, a Ona, vznešená Královna, děkuje všem za přispění, kteréhož se Jí na zemi dostalo; obzvláště děkuje sv. archandělu Gabrieli, jenž Jí šťastné přinesl poselství, že vyvolena Rodičkou Boží. Pak kleká pokorná svatá Panna a klečmo, klaníc se velebnosti božské, děkuje, ponořena v nicotu Svou, za všechny milosti, které Jí z pouhé lásky byly uděleny, obzvláště za povýšení Své, že Rodičkou věčného Slova se stala. Posléze pochopí, kdokoli může, s jakou láskou Jí nejsvětější Trojice požehnala, jaké přijetí věčný Otec Své Dceři, Syn Své Matce, Duch Svatý Své Choti připravil. Otec Ji korunuje, účastniv Ji Své moci, Syn Své moudrosti, Duch Svatý Své lásky. A všechny tři božské Osoby prohlašují Ji, postavivše Její trůn na pravici Ježíšovu, za Královnu nebes i země, přikazujíce andělům i všemu stvoření, aby Ji za svou Královnu uznávali, Jí sloužili a poslouchali.

Nyní přejdeme k rozjímání, jak vznešený byl

trůn, na který Maria v nebesích byla jest povýšena.

II. Jestli žádný člověk rozumem nepochopí nesmírné slávy, kterouž dle slov svatého apoštola (I. Kor. II., 9.) Bůh uchystal v nebesích těm, kdož Jej na zemi milují, komuž lze pochopiti slávu, kterouž připravil Svě Rodičce, Kteráž Ho zde na zemi všech lidí více milovala, ba od prvního okamžení Svého stvoření všech andělův a lidí více milovala? praví svatý Bernard. Právem tedy pje Církev sv., že pro tuto Svou lásku nade všecky andělské kůry jest povýšena. »Povznešena jest sv. Boží Rodička nade všecky andělské kůry k výšinám nebeských říší.« Ano, nade všecky andělské kůry povznesená, praví opat Vilém, takže Tato Matka toliko Svého Syna má nad Sebou.

Tou příčinou, dí učený Gerson s andělským učitelem a sv. Divšem, rozeznáváje tři posvátné řády andělských kůrů, že Maria zvláštní a sice všech nejvznešenější řád tvoří hned po Samém Bohu. A jako dle slov svat. Antonína panovnice nade všecko porovnání povznesena jest nad svými sluhy, tak i sláva Panny Marie nade všecko porovnání větší jest slávy všech andělův. Abychom to pochopili, vzpomeňme výroku Davidova, že tato Královna postavena na pravici Svého Syna. »*Stojí Královna tobě po pravici,*« (Žalm 44, 10.) což sv. Athanáš o Marii vykládá.

Sv. Ildefons dí: »Jako dobří skutkové Panny Marie k ničemu nedají se přirovnati, tak nepochopitelná jest i odměna a sláva, kterouž nade všemi svatými zasloužila.« A odplatí-li Bůh dle slov svatého apoštola (Řím. II., 6.) jednomu každému podle skutků jeho, zajisté také nade všecky nebeské kůry povýšena jest Maria, dí svatý Tomáš, poněvadž Její zásluhy všech větší byly. Slovem: »Mnoho-li

Maria obdržela na zemi milosti,« dí svatý Bernard, »tolik obzvláštní slávy požívá v nebesích.«

Tato sláva jest dle slov jednoho učeného spisovatele úplná, dokonalá, čímž se rozeznává od slávy, které ostatní svatí v nebesích požívají. Všichni blahoslavenci těší se ovšem v nebesích dokonalému pokoji a úplnému upokojení, přes to však přece pravda, že žádný z nich nepožívá slávy, které dojíti mohl, kdyby ještě věrněji Bohu byl sloužil a Jeho miloval. Ačkoli tedy svatí v nebesích ničeho nežádají, než čeho požívají, nicméně ještě větší slávy stává, které by si přáti mohli. Dále nepůsobí spáchaní hříchové a ztracený čas blahoslaveným sice už žádných bolestí, avšak nedá se také upříti, že blaženost o to větší, oč více kdo vykonal v životě dobrého, oč neporušeněji zachoval čistotu a oč horlivěji použil času. Maria nepostrádá v nebesích ničeho a také nic není, čeho by mohla žádati. Který světec nebeský, táže se svatý Augustin, může mimo Marii na otázku, zhřešil-li v životě, záporně odpověděti?

Dle rozhodnutí sv. sněmu tridentského (sess. 6. can. 23.) Maria dojistá žádného hříchu se nedopustila aniž sebe menší nedokonalosti, nikdy nepozbyla milosti Boží aniž ji umenšila aneb nepoužila: nevykonala skutku, který by nebyl záslužný; neprošla slova, nepomyslela, nevzdychla, aby vše na rozmnožení slávy Boží nebyla učinila. Slovem nikdy neochabla, nikdy nepřestala po Bohu nepřetržité toužiti; nikterak ničeho nepromeškala, takže bez ustání ze vši Své síly milosti Boží hověla a Boha milovala, jak jen mohla. »Pane,« praví nyní v nebesích, »nemilovala-li jsem Tě, jak zasluhuješ, zajiště jsem Tě milovala, jak jsem mohla.«

Svatí obdrželi, jak sv. apoštol (I. Kor. XII., 4.) dí, rozličné milosti, takže každý dle věrného spolupůsobení s obdrženou milostí vysokého stupně ně-

které ctnosti dosáhl: jeden horlivostí o spasení duší, druhý kajicností, třetí trpělivostí v strastech, jiný zase rozjímavým životem, pročez Církev svatá o jejich slavnostech o každém dí: »Není nalezen, kdož by se mu vyrovnal.« Dle zásluh liší se také jejich sláva v nebesích: »*Nebo hvězda od hvězdy dělí se jasností.*« (I. Kor. XV., 41.) Apoštolové liší se od mučovníků, vyznáváců od paniců, nevinných od kajovníků. Ale nejblahoslavenější Panna, protože všech milostí plná, každého světce vznešenější byla ctností kteroukoli. Byla apoštolem apoštolů, královnou mučovníků, že všech více trpěla; byla praporečnicí panen, vzorem oddaných; spojovala v Sobě nejdokonalejší nevinnost s nejdokonalejší kajicností; slovem, Její srdce zdobily všechny ctnosti u nejvyšší dokonalosti, kterými kdy světec vynikal. Proto o Ní řečeno: »*Stojí královna tobě po pravici v oděvu pozlaceném, ozdobená rozličnobarevným rouchem.*« (Žalm 44, 10.) Neboť všechny milosti, všechny přednosti, všechny zásluhy ostatních světců, všechny vesměs nalézají se v Marii, jak svatý Jordán dí: »Všech svatých přednosti všechny, ó Panno, v Sobě Jsi spojila.«

Jako jasnost slunce předčí jasnost všech hvězd vespolek, praví sv. Basil, tak předčí sláva Matky Boží slávu všech blahoslavených. A jako dle slov sv. Petra Damianského světlo hvězd i měsíce při východu slunce hasne, jakoby nebyly, tak zatemňuje sláva Panny Marie jasnost všech svatých a andělů, jakoby tito v nebesích už nezářili. Tou příčinou dí sv. Bernardin Sienský: »Ostatní svatí toliko nějaké účastenství mají slávy Boží, kdežto nejblahoslavenější Panna dle slov sv. Bernarda tak jest jí naplněna, že v světle nepřístupném přebývati se zdá, pokud totiž tvorů vůbec možno.« S tím souhlasně Albert Veliký dí: »Panenská Matka hledí na velebnost božskou nade vše porovnání jasněji,

než všichni ostatní tvorové. A dále ještě praví jmenovaný Bernardin: Jako ostatní světla nebeská přijímají od slunce své světlo, tak rozlévá se ze slávy nejblahoslavenější Panny rozkoš na všechny zástupy obyvatelů nebeských; a sv. Bernard: »Sláva Panny k nebesům vystupující zvýšila blaho nebešťanů.« Proto dí sv. Petr Damianský, že blahoslavení po Bohu nemají v nebesích větší slávy nad pohled na tuto překrásnou Královnu; podobně sv. Bonaventura: »Po Bohu jest Maria příčinou naší největší slávy a slasti.«

Radujme se tedy s Marií vznešenému trůnu, na který Bůh Ji v nebesích povýšil a radujme se sami nad sebou; neboť ačkoli Maria Svým slavným nanebevzetím tělesně nás opustila, neodloučilo se od nás láskyplné Její srdce. Znáť nyní, s Bohem tak úzce jsouc spojena, lépe naše nedostatky, větší má s námi soustrast a mocněji nám pomáhá. Čili by, takto byvši oslavena, zapomenouti mohla nás ubohých? táže se sv. Petr Damianský. Nezapomene, odpovídá, přelaskavému srdci Jejímu nelze nevzpomínati bídy naší; neboť dle svědectví sv. Bonaventury jest nebeská Královna mnohem milosrdnější, než když na zemi putovala.

Odevzdejme se tedy, pokud nám lze, službě, úctě a lásce této Královny, pamětlivi jsouce slov Richarda a sc. Laurentio, že Královna Marie neutiskuje nás daněmi, nýbrž sluhy Své poklady, milostmi, mnohými zásluhami a odměnami obohacuje. A modleme se s opatem Guerikem: »Matko milosrdenství! Nasyť se slávou Syna Svého; dětem Svým ale drobtův uštedři! Tys u stolu Páně, my pak štěňátka pod stolem.«

Příklad.

Kněz Sylvan Razzi vypravuje, že jakýsi zbožný kněz, který Královnu naší Marii vroucně miloval,

slýchaje o Její kráse chvalně mluvití, toužebně dy-
chtíl jednou Ji spatřiti a že pokorně za tuto milost
prosíval. Dobrotivá Matka mu sdělila skrze anděla,
že naplní prosbu jeho, ale, že si vyhrazuje, až Ji
spatří, že oslepne. On svolil a nejblahosl. Panna se
mu zjevila. Aby docela neoslepl, chtěl se na Ni
jen jedním okem podívat; krásou Její ale unesen,
otevřel i druhé oko; Maria byla ale již zmizela.
Vida, že již odešla, neustále plakal, nikoliv proto,
že o oko přišel, nýbrž že oběma očima na Ni se
nepodíval. I prosil znova za milost, aby Ji opět
spatřiti směl, byť i o druhé oko přijíti měl. »Šťasten
i spokojen budu,« pravil, »byť bych zúplna oslepl,
neboť pro Tvou dobrotu tím vřeleji zamiluji si krásu
Tvou.« Zase byl vyslyšen a pohledem na Ni po-
těšen. Avšak předobrotivá Královna, která nikoho
zarmoutiti nechce, nejen zdravé oko při druhé
návštěvu mu ponechala, ale i osleplému zrak na-
vrátila.

Modlitba.

Veliká, vznešená a přeslavná Paní! u nohou
trůnu Tvého klečíce vzdáváme Tobě z údolí pláče
čest a slávu. Radujeme se nesmírné slávě, kterou
Tě Pán na trůně Tvém jako Královnu nebe i země
obohatil. Ó, nezapomínej nás ubohých sluhů! Ne-
zpečuj se, s něho milosrdné oči Své na nás ubohé
obrátni. Čím bližší Jsi pramene milostí, tím více
nás jimi ohdařiti můžeš. Nyní v nebesích mnohem
lépe znáš bídu naši, pročez větší račiž s námi míti
útrpnost a více nám pomáhati. Učiniž, bychom Ti
na zemi věrně sloužili, abychom Tě jednou v nebe-
ských velebiti směli. O této slavnosti Tvého povýšení
na Královnu nebes i země obětujeme se službě
Tvé. Sešli nám s vznešené blaženosti útěchu, že
nás za sluhy Své přijímáš. Vždyť Jsi Matka naše.
Ó nejsladší Matko! ó lásky nejhodnější Matko!

viz, co zbožných lidí oltáře Tvé obklopuje, jak prosí, abys hříšné rány jednoho vyléčila, druhého bídy zbavila, jinému hojnou žeň, jinému obdržení pře popřála. My Tě prosíme za milosti srdci Tvému milejší; vypros nám, abychom byli pokorní, příchylnosti k statkům tohoto světa se zbavili, Boha se báli, blaženě zemřeli a jednou do nebe se dostali. Královno! učiň z nás hříšníků světce. Učiň, ó Maria! tento zázrak, který Ti na větší oslavu bude, než kdybys tisíc slepců osvítila, a tisíc mrtvých vzkřísila. Tys tak mocná u Boha; stačíť, pravíš-li, žeš Jeho Matka, Jeho předrahá matka, plná milosti Jeho; v čem by Ti mohl kdy odepřítí? Nejkrásnější Královno! nelzeť nám žádati, na zemi Tebe spatřiti, ale po tom toužíme, abychom Tě v nebesích spatřili. To račiž nám vyprositi. Toho s plnou důvěrou očekáváme. Amen.

POJEDNÁNÍ o bolestech Panny Marie.

Maria byla Královnou mučeníků, poněvadž Její mučeníctví déle trvalo a větší bylo než všech mučeníků.

Kdož by srdce byl tak tvrdého, aby nepohnul se událostí nejbolestnější, kteráž se kdy na zemi stala! Jedna šlechtná a svatá matka měla jediného toliko syna, kterýž byl lásky nejhodnější člověk, jakéhož si představit lze, nevinný, ctnostný, spanilý a plný lásky ku své matce, tak že jí nikdy ani nejmenší nelibosti nezpůsobil, nýbrž povždy ji ctil, poslouchal a jí poddán byl. Proto ona matka všechnu svou lásku na zemi tomuto synu darovala. Než, co se stalo? Ze závesti byl tento syn od nepřátel svých křivě obžalován, a ačkoliv soudce sám nevinnost Jeho uznal a vyznal, odsoudil Jej, aby nepřátelům se zalíbil, potupné smrti dle žádosti jejich. A ubohé matce bylo přetrpěti bolest, že Její lásky hodný a milovaný syn v květu svého života nespravedlivou a preukrutnou smrtí byl jí vyrván.

Před jejíma očima nechali jej veřejně na potupném dřevu v krutých bolestech umřítí, když byl všechnu krev svou vycedil. Což, duše zbožné! nezasluhuje-li tato událost, tato matka naší soustrasti? Vy víte, o kom mluvím, Syn tak ukrutně odsouzený jest Ježíš, náš přelaskavý Spasitel, a ona Matka jest nejblahoslavenější Panna Maria, Kteráž z lásky k nám svolila, aby Ho ukrutnost lidská božské spravedlnosti obětovala. Tato krutá bolest, kterou Maria za nás přetrpěla, trapnější než tisícera smrt, zasluhuje naší soustrast i náš dík. A poněvadž tuto lásku nelze nám jinak splatiti, rozjímajme alespoň dnes pozorně hořkou onu bolest, kterouž Maria Královnou mučeníků se stala. Pravím: Maria stala se Královnou mučeníků, neboť mučeníctví Její bylo bolestnější útrap všech mučeníků, poněvadž

1. déle trvalo a
2. bylo trapnější.

I. Jako Ježíš Králem bolestí a Králem mučeníků se nazývá, protože v životě Svém všech ostatních mučeníků více trpěl, právem i Marii Královnou mučeníků nazýváme, poněvadž si název tento zasloužila, přetrpivši největší mučeníctví po utrpení Syna Jejího možné. Tou příčinou nazývá Ji Richard a sc. Laurentio »mučenicí mučenic« a o Ní platí slova Isaiášova: »*Korunuje, korunovati bude Tě soužením*« (18), t. j. koruna Tobě jakožto Královně mučeníků příslušící jesti bolest, bolestí všech ostatních mučeníků vespolek větší. Diviš Kartuzián, Pelbart, Catharin a jiní dokazují, že Maria v pravém smyslu byla mučenicí; neboť, aby kdo mučéníkem se stal, stačí dle všeobecně uznaného mínění, přetrpí-li bolest v sobě smrtelnou, byť skutečně smrt sama nenásledovala. Tak ctíme sv. evangelistu Jana jako mučeníka, ačkoli v kotli s vařícím olejem nezemřel, nýbrž »silnější vyšel, než vešel.« Sv. Tomáš

nazývá dokonalou poslušnost mučnictvím, když totiž někdo poslušen jest až k smrti. Maria stala se mučenicí, dí sv. Bernard, nikoli mečem katanským, nýbrž přetrpkou bolestí srdce Svého. Byť tělo Její nebylo zraněno rukou katanskou, bylo požehnané srdce Její probodnuto bolestí spoluutrpení se Synem, bolestí dosti krutou a schopnou ne jednou, ale tisíckrát usmrtiti. Z toho vidíme, že Maria Panna nejen pravou byla mučenicí, nýbrž že Jí také všech mučeníků déle bylo trpěti, ježto celý život Její takřka stále bylo umírání v mukách.

Jako dle slov sv. Bernarda narozením Spasitelovým počalo Jeho utrpení, tak i Maria, ve všem Synu Svému podobná, za celý život Svůj mučnictví snášela. Jméno Maria mimo jiné znamená dle výkladu Alberta Velikého také »trpké moře«. Proto platí o Ní slovo Jeremiášovo: »*Veliké jest jako moře potření Tvé.*« (Pláč II., 13.) Jako jest moře trpké a slané, tak i život Panny Marie byl velmi trudný a trpký, že stále měla utrpení Vykupitelovo na mysli. Rozumělať zajisté Duchem Svatým osvícena mnohem lépe všem proroctvím Pisma o zaslíbeném Messiáši než proroci sami, jak sv. Brigitě bylo zjeveno. Proto dle téhož zjevení snášela tolik trudu od toho času, co zvěděla, že Bůh se vtělí a krutě mučen bude.

Bolest tato však nesmírně vzrostla, kdy Matkou Spasitelovou se stala. S bolestí pohlížela na všechny muky, jež ubohý Syn Její snášeti měl, a tak v pravdě dlouhé mučnictví trpěla, ba celý život Její bylo stále mučnictví. »Ty Jsi předzvídajíc budoucí utrpení Syna Svého dlouhé mučnictví snášela,« praví opat Rupert. Toto dosvědčuje vidění, kteréž svatá Brigita měla v Římě v kostele Maria Maggiore zvaném. Zjevilať se jí nejblahoslavenější Panna se sv. Simeonem a jedním andělem, nesoucím veliký

krví potřísněný meč, který naznačoval trpké a veliké bolesti, jež Pannu za celý život budou trápit. Tou příčinou dí opat Rupert o Marii takto: »Synové lidští! nevzpomínejte pouze hodiny, když jsem milovaného Syna Svého na kříži umírati viděla; neboť Simeonův meč dávno mne byl proklál, než probodl srdce mé. Kolikrátkoli jsem Synáčka na klínu chovala, kojila a hořkou smrt Jeho na mysli měla, pomněte, jak nesmírně jsem trpěla! Proto ovšem mohla Maria ústy královského proroka zvolati: *»Bolestí sešel život můj a léta má od úpění.«* (Žalm 30, 11.) *»Bolest má jest před obličejem svým vždycky.«* (Žalm 37, 18.) Celý život můj v bolesti a slzách uplynul, neboť bolest má, spolu trpení s milovaným Synem svým, nikdy mne neopustila; povždy pohlížela jsem na všechno utrpení a smrt, které Mu bylo podstoupiti. Rodička Boží Sama to zjevila sv. Brigitě, že i po nanebevstoupení Synově živě pamatovala na utrpení Jeho povždy, ať pokrm požívala aneb pracovala, znova a znova že Jí tanulo na mysli. Také Tauler dí, že celičkový život Panny Marie byl bolest ustavičná, poněvadž jen zármutek a bolest přebývaly v srdci Jejm.

Čas tedy, který bolest zarmoucených mírnívá, neukrotil bolesti, ale rozmnožoval Její zármutek; neboť čím více dorůstal Pán Ježíš a krásu a Svou milostnost jevil, tím více blížil se okamžik Jeho smrti a tím vzrůstala bolest Jejího srdce, že Ho ztratí. »Jako růže vyrůstá mezi trním,« pravil anděl k sv. Brigitě, »tak rostla v strastech nejblahoslavenější Panna na zemi. A jako spolu s růží roste trní, tak vyvolená růže, Maria, každým dnem života více okoušela trní trampot Svých.«

Když jsme byli rozvážili, jak dlouho trvaly Její bolesti, vizme nyní, jak veliké byly.

II. Nejen proto, že Marii všech ostatních mučeníků déle bylo trpěti, jesti Královnou mučeníků,

nýbrž i proto, že všech ostatních více trpěla. Než, kdo změří Její bolesti? Jeremiáš nikoho nenalézá, komu by přirovnal tuto Matku bolestí, když velikou Její muku při Synově smrti rozvažuje. *»Komu přirovnám tě?«* volá. *»Anebo komu připodobním tě, dcero jerusalemská? ... Nebo veliký jest jako moře potření tvé: kdož tě zhojí?«* (Pláč II., 13) Vykládaje tato slova, dí kardinál Hugo: *»Požehnaná Panno, jako hořkost moře všecku hořkost převyšuje, tak k bolesti Tvé žádná strast nedá se přirovnati!«* A sv. Anselm volá: *»V pravdě, Paní, neuvěřil bych, že bys trny takových muk snést mohla a neumřela, kdyby Tě duch Syna Tvého nebyl sílil!«* Ano sv. Bernardin Sienský dí, že *»tak veliká byla bolest Panny nejblahoslavenější, že by, na všechny utrpení schopné tvory rozdělena, všechny rázem usmrtila.«*

Vizme nyní příčiny, pro které mučeníctví Panny Marie větší bylo utrpení všech mučovníků. Předem rozvažme, že Maria dle proroctví Simeonova duchovní mučeníctví přetrpěla, kdežto mučovníkům tělesně trpěti bylo ohněm a mečem. *»Tvou vlastní duši pronikne meč.«* (Luk. II. 35.) Tím chtěl svatý stařec říci: Panno přesvatá, těla ostatních mučovníkův ostrými mučidly rozederou; Tebe však utrpení Tvého Syna v duši pronikne a utrápí. Oč ušlechtlejší duše než tělo, o to byla bolest Panny Marie větší než všech ostatních mučovníků, jak Ježíš Kristus sv. Kateřině Sienské zjevil. *»Bolest duše k bolesti těla nelze přirovnati.«* Proto dí sv. opat Arnold Chartresský, že při ukřižování neposkvrněného Beránka na hoře Kalvarské dva oltáře bys byl spatřil, jeden v srdci Panny Marie, druhý v těle Ježíše Krista. Kristus obětoval tělesně, Maria duševně.

Dále vykládá svatý Antonín, že ostatní mučovníci trpěli obětováním svého vlastního života, Maria

ale obětováním života Svého Syna, Jehož nade všecko přirovnání více než Svůj život milovala. Tak spolu duševně přetrpěla všecku tělesnou muku Svého Syna; ba pohled na Synovy muky způsobil Jejímu srdci mnohem větší bolest, než kdyby Ji Samé bylo je přetrpěti. Nelze o tom pochybovati, že Maria všecko zlé nakládání, kteréž Jejího milovaného Ježíše ztrýznilo, ve Svém srdci spolu trpěla; neboť, jak každý pochopí, bolest dítěte bolí i matku, zvláště, když jest přítomna. Sv. Augustin dří o muce matky Machabejské: »Pohledem spolu trpěla bolest každého z synů svých; poněvadž všecky milovala, snášela zrakem, co všichni tělem.« Tak i Maria; všecka trýzeň, bičování, korunování, hřeby, kříž, které nevinné tělo Ježíšovo rozedraly, pronikly v témž okamžiku srdce Panny Marie a dokonaly Její mučeníctví. Co Pán na těle, to Maria v srdci utrpěla, dí ctihodný Amadeus, a svatý Vavřinec Justinian nazývá proto Její srdce zrcadlem utrpení Jejího Syna, v kterém všecko Jeho utrpení, hanu, potupu, všecko ubití a rány bylo viděti. Podobně dří svatý Bonaventura, že všecky rány na Synově těle rozdělené v srdci Panny Marie byly spojeny. Spolu trpíc se Svým Synem, bylo tedy Její milující srdce bičováno, trním korunováno, urouháno, na kříž přibito, takže sv. Bonaventura může se tázati: »Paní má, kdes byla při křižování? Snad toliko vedle kříže? Ba na kříži, neboť se Svým Synem byla Jsi ukřižována.« A Richard a sc: Laurentio o Vykupitelových slovech u Isaiáše. »*Čeřeň šlapal jsem sám. a z národů není muž se mnou*« (63, 3.) činí tento výklad: »Pravda, Pane že nebylo muže s Tebou; ale jedna Žena jest s Tebou, která všecky rány Tvého těla přetrpěla v srdci.«

Tím však ještě velmi málo řečeno o bolestech Panny Marie; neboť, jak již podotknuto, trpěla, po-

hlížeje na utrpení milovaného Svého Ježíše, více, než kdyby Sama tělesně všechny útrapy i samu smrt Svého Syna byla přestála. Erasmus praví, že rodičové bývají krutěji trápeni bolestmi dítek než vlastními. Tak ovšem ne vždycky bývá; toliko na Marii zcela se to naplňuje; neboť milovala Svého Syna a Jeho život nekonečně více než Samu Sebe a tisíce Svých životů. Tou příčinou svědčí svatý Amadeus, že Synovy muky více ztrýznily Marii, než kdyby je byla Sama přetrpěla, a to pro Její nesmírnou lásku k Němu. Toho příčina jest zjevná; neboť duše, praví svatý Bernard, více jest tam, kde miluje, než kde žije. A Sám Pán pravil: *»Kde jest poklad váš, tu i srdce vaše bude.«* (Luk. XII., 34.) Žila-li tedy Maria Svou láskou více v Synu Svém, než v Sobě, zajisté pocítila při smrti Svého Syna mnohem větší bolest, než kdyby byla sama nejkrutější smrt světa přetrpěla.

Zde pak naskytá se nám další úvaha, proč mučeníctví Panny Marie bylo nesmírně větší muk všech mučovníků vespolek; trpěla totiž při utrpení Ježíše Krista nejen nesmírně mnoho, nýbrž také beze vší útěchy. Mučeníci ovšem také trpěli mnoho uložených útrap, ale láska k Ježíši Kristu mírnila a oslazovala tyto bolesti. Tak utrpěl mnoho svatý Vincenc, když byl mučen: když ho na skřípec natáhli, železnými drápy trýznili, žhoucím železem pálili; přece však mohl sv. Augustin o něm říci: *»Tamquam alius torqueretur, alius loqueretur«*, t. j. mluvil s takovým důrazem s ukrutným mučitelem a s takovým pohrdáním muk, že zdálo se, jakoby jiný Vincenc trpěl a jiný mluvil; tak ho sílil Bůh sladkou útěchou Své lásky uprostřed tohoto trápení. Trpělť sv. Bonifác: jeho tělo řezali železem, za nehty vráželi mu břitké hřeby, lili mu do úst rozpuštěné olovo; přece však neustal volati: *»Děkuji Tobě, Pane Ježíši Kriste!«* Trpělť,

svatý Marek a Marcellin, když je s proraženýma nohama na kůl přivázali. Ukrutník pravil k nim: »Bídáci! rozmyslete se, a zbavím vás útrap vašich.« Oni odpověděli: »Co mluvíš o útrapách? Nikdy jsme tak rozkošně nehodovali, jako nyní z lásky ku Ježíši Kristu toto milerádi trpíce.« Trpěť svatý Vavřinec, ale na roští když byl pálen, vnitřní plamen lásky větší útěchu působil jeho duši, nežli oheň pálil tělo jeho. Láska ho tedy tak sílila, že posměšně pravil k tyranovi: »Maso již usmaženo; obrať mne a jez!« Jak mohl světec v takových mukách, v tak dlouhé smrtelné trýzni ještě plesati? Sv. Augustin odpovídá: »Pln vína lásky Boží necítí muk svých.«

Čím více tedy sv. mučenici milovali Ježíše Krista, tím méně cítili trýzeň muk a smrti; ba pouhé pomyšlení na utrpení ukřižovaného Vykupitele je potěšilo. Ne tak Marii, Matku bolestnou, Kteráž z lásky k Synu Svému a z pohledu na utrpení Jeho žádné útěchy nenabyla, poněvadž právě toto utrpení Syna Jejího jedinou bylo příčinou Její bolesti a láska k Němu jedinou a nejkrutější katanou. V tom právě záleželo mučeníctví Panny Marie, že pohlížejc na utrpení Svého nevinného, milovaného Ježíše, s Ním trpěla všechno, co On trpěl a že veliká Její láska, Její bolesti jen ztrpčila a vši útěchy Ji zbavila. »*Veliké jest jako moře potření Tvé: kdož Tě zhojí?*« Ano, Královno nebeská! Ostatním mučenicům umenšena muka láskou a vyléčeny rány; kdo však mohl Tvou velikou bolest umírniti, kdo rány vyléčiti, které takovou trýzní srdce Tvé přeplnily? Kdo Tě má zhojiti, když Sám Tvůj Syn, Jenž jediné by Tě potěšiti mohl, utrpením Svým jesti jedinou příčinou Tvých bolestí, a podobně Tvá láska k Němu jedinou příčinou, že bolest Jeho s Ním cítíš? Ježto tedy ostatní mučníci, jak Diaz dí, s nástroji svého umučení bývají

vyobrazení, sv. Pavel s mečem, sv. Ondřej s křížem, svatý Vavřinec s roštem, představuje se Maria s mrtvým Synem Svým v náručí, protože On Sám láskou, kterou k Němu chovala, Jejího mučeníctví byl nástrojem. Řečené potvrzuje Richard a sc. Victore zkrátka: »U ostatních mučeníků láska umírnila bolest a utrpení; ale nejblahoslavenější Panna tím více trpěla a tím bolestnější bylo mučeníctví Její, čím více milovala.«

V pravdě, čím vroucněji co milujeme, tím bolestnější toho ztráta. Tak zajisté více bolí smrt bratrova, nežli domácího zvířete, smrt dítěte nežli příteleva. Pročež dí Kornel a Lapide: »Abys zvěděl, jaká byla bolest Panny, rozvaž, jak veliká byla Její láska.« Kdo ale může tuto lásku změřiti? »Dva způsoby lásky,« dí sv. Amadeus, »spojily se v Marii v jeden a z dvojí lásky dokonána jedna, ježto nejblahoslavenější Panna nadpřirozenou láskou Boha a Spasitele milovala a přirozenou láskou Svého Syna. Z této dvojí lásky vzrostla jedna nesmírná láska, takže Vilém Pařížský právem dí: »Maria milovala Ježíše tak, jak pouhý tvor jej milovati může,« a Richard a sc. Victore: »Jako Její lásce nevyrovnala se žádná láska, tak Její bolesti žádná bolest.« Kde největší láska, dí ctihodný Albert Veliký, tam největší bolest.

Představme si nyní Rodičku Boží, která pohlížeje na Svého, na kříži umírajícího Syna, slova Jeremiášova právem o Sobě vykládá a volá: »*Ó vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, jestli bolest jako bolest má.*« (Pláč I., 12.) Ó vy děti tohoto světa, kteří nemáte soustrasti se mnou, pohlédněte jen na okamžik na mne nyní, když můj milovaný Syn před mýma očima umírá, a rozvažte, jestli mezi všemi zarmoucenými a ztrápenými bolest rovná bolesti mé! Není, odpovídá sv. Bonaventura,

»není hořčí bolesti, poněvadž nikdø nemiloval Syna vroucněji.« Není, volá také Richard a sc. Laurentio, »nikdy nebyl takový Syn, nikdy taková Matka; nikdy nebyla taková láska, nebyla taková bolest; čím vroucnější byla Její láska, tím hlubší Její rána.« S tímto světcem souhlasí i sv. Ildefons řka: »Pravím málo, tvrdím-li, že Maria při utrpení Svého Syna takové bolesti snášela, že by bolest všech mučovníků vespolek převyšovaly.« Totéž dosvědčuje sv. Anselm slovy: »Co ukrutnost kdy způsobila bolestí svatým mučovníkům, málo, ba nic jest u přirovnání k utrpením Tvým, ó Matko!« Podobně dí sv. Basil: »Jako lesk slunce převyšuje jasnost všech hvězd, tak bolesti Panny Marie utrpení všech mučovníků.« Končím slovy jednoho učeného spisovatele: »Toliko převeliká bolest, kterou tato láskyplná Matka při utrpení Svého Syna pocítila, byla smrti vtěleného Boha důstojna.«

Sv. Bonaventura oslovuje nejblahoslavenější Pannu takto: »Proč, ó Paní, ráčila Jsi vystoupiti na Kalvarskou horu, abys se tam za nás obětovala? Nestačilo by utrpení Synovo, kdyby Matka nebyla spolu ukřižována?« Ovšem že smrt Ježíše Krista byla dostatečna, vykoupiti tento svět, ba tisíce světův, avšak naše přesvatá Matka chtěla z lásky k nám zásluhami Svých bolestí, které na Kalvarii za nás obětovala, také spolupůsobiti v našem vykoupení. Proto dí ctih. Albert Veliký: »Jako svět svým vykoupením povinen jest utrpení Syna Božího, právě tak má děkovati naší Královně Marii za spoluutrpení Její, které z lásky dobrovolně přetrpěla.« Dobrovolně opakují; neboť anděl zjevil sv. Brigitě, že dobrotivá a milosrdná matka byla by raději všechny strasti a bolesti snášela, než by viděla, že lidské duše nejsou vykoupeny. Ta byla takřka jediná útěcha, kterouž Maria ve Své muce při utrpení Svého Syna pocítila, že totiž Jeho smrtí

zkažený svět vykoupěn, a lidé, druhdy nepřátelé Boží, opět smířeni budou s Bohem. »Radovala se ve Svých bolestech,« praví Šimon de Cascia, »že na vykoupení všech dokonána oběť, kterou hněv Boží byl usmířen.«

Taková láska Panny Marie zasluhuje náš dík, alespoň ten dík, že Její bolesti častěji rozvažujice, soustrast s Ní máme. Že se tak neděje, stěžovala si sv. Brigitě, řkouc: »Shlížím na všechny lidi ve světě, má-li kdo se mnou útrpnost a vzpomíná-li bolesti mých; ale málo koho nalézám. Pročež alespoň ty, dcero má, byť mnozí na mne zapomínali, pamatuj na mne! Viz, co jsem přetrpěla a následuj mne, pokud možná, a měj se mnou soustrast.« Abychom poznali, jak milo nejblahoslavenější Panně, pamatujeme-li na Její bolesti, vzpomeňme na to, že roku 1239 Svým sedmi věrným služebníkům, kteří později servitský řád založili, zjevila se, černé roucho v rukou nesouc, a od nich, ač-li se Ji zavděčiti chtějí, žádala, aby často na Její bolesti pamatovali a černým rouchem smutku se odívali. Také Ježíš Kristus zjevil cti. Veronice de Binasco: »Dcero má, líbí se mi, že pláčeš z přehořkého utrpení mého; věz však, že nesmírné lásce mé k Marii, Matce mé, ještě více se líbí, když rozjímáš o Její bolestech, které při smrti mé přetrpěla.«

Tou příčinou velmi veliké jsou milosti, které Ježíš Kristus zbožným ctitelům Své bolestné Rodičky slibuje. Pelbart vypravuje o zjevení, svatě Alžbětě učiněném, že totiž sv. evangelista Jan po nanebevzetí Panny Marie opět Ji spatřiti si žádal. Byv vyslyšen, viděl milou svou Matku a s Ní také Ježíše Krista. Slyšel, že Maria od Svého Syna zvláštní milosti žádala ctitelům Jejích bolestí a že Ježíš Ji pro ně čtyři takové milosti slíbil:

1. že kdo Rodičku Boží pro bolesti Její vzývá

před smrtí všech svých hříchů dokonale bude litovati;

2. že ve všech potřebách a zvláště v hodinu smrti ho chrániti bude;

3. že takovému velikou pobožnost k Jeho utrpení vštíplí a za to v nebesích zvláštní odměnu mu udělí;

4. že takové ctitele Marii odevzdá, by s nimi, jak ráčí, naložila a všecky milosti jim vyprosila, které ráčí.

Jak velice pobožnost k bolestné Rodičce spasení věčné podporuje, seznáme z následujícího příkladu

Příklad.

V zjevení sv. Brigity čteme o velmi vznešeném, ale velmi špatném a nešlechtném muži. Smluvil se s ďáblem, že mu šedesáte let sloužiti a službě takové přiměřeně žíti bude a za celičký ten čas žádné sv. svátosti nepřijme. Když pak muž ten byl na smrtelné posteli, slitoval se nad ním božský Spasitel a poručil sv. Brigitě, aby ho svým zpovědníkem dala napomenouti, aby se vyzpovídal. Zpovědník uposlechl; bylo mu však řečeno, že netřeba mu správy Boží, jelikož se již častěji byl zpovídal. Zpovědník i po druhé k němu došel, ale nešťastný otrok pekla tvrdošijně zamítal zpověď. Pán Kristus znova poručil sv. Brigitě, aby zpovědník k němu došel. Po třetí šel k nemocnému, vypravoval o zjevení sv. Brigity i to, že tolikráte přichází proto, poněvadž tomu Pán chce, Jenž se nad ním smilovati ráčí. To uslyšev nešťastný nemocný, pohnul se a hořce plakal. »Jak mohu ale odpuštění dojíti, když jsem šedesát let jako otrok ďáblu sloužil a duši nesčíslnými hříchy poskvrnil?« »Synu můj!« těšil ho kněz, »nepochybuj; budeš-li opravdově litovati, slibuji tobě, že ti Bůh odpustí.«

Na tato slova vzmužil se a pravil k zpovědníkovi: »Otče! domníval jsem se, že už jsem zavržen a vší naděje jsem se vzdal; avšak nyní cítím nade hříchy bolest, která mne důvěrou naplňuje. Poněvadž mne Bůh dosud neopustil, chci se vyzpovídati.« A skutečně ještě téhož dne čtyřikráte se zpovídal velmi skroušeně; následujícího dne přijal Tělo Páně a šestého dne vypustil duši svou skroušeně a oddaně. Po jeho smrti zjevil Ježíš Kristus opět sv. Brigitě, že hříšník tento zachráněn jest v očištcí a to zachráněn prostřednictvím panenské Matky, poněvadž zemřelý, ačkoli byl nešlechtně žil, bolesti Její ctil a soustrast s Ní pocitoval, kolikrátkoli si jich připomínal.

Modlitba.

Zarmoucená Matko má, Ty královno mučeníků a bolestí, jak Jsi želela Syna Svého, Jenž pro spasení mé zemřel! Co mi však prospějí slzy Tvé, zahynu-li vlastní vinou? Pro zásluhy bolestí Svých vypros mi tedy opravdivou bolest nad hříchy mými, důkladné života polepšení a nikdy nehynoucí, nevroucnější soustrast s utrpením Pána Ježíše a s Tvými bolestmi. A poněvadž Ježíš i Ty, ačkoli zcela nevinní, tolik Jste za mne trpěli, učiňtež, abych také já, který, jsem peklo zasluhoval, z lásky k Vám něco trpěl. »Ó Paní!« volám se sv. Bonaventurou, »urazil-li jsem Tebe, zraň, jak zasluhuji, srdce mé, a sloužil-li jsem Tobě, račiž mne za to zraniti Je mi to s hanbou, vidím-li Pána mého Ježíše zraněného a Tebe s Ním zraněnou, sebe pak bez porušení. Posléze pak, ó Matko má! pro Tvou úzkost, když Jsi v tak krutých bolestech Syna Svého hlavu kloniti a umíratí viděla, Tebe prosím: račiž mi blaženou smrt vyprositi. Řečnice hříšníků! neopomiň

pak přispěti ustrašené a poděšené duši na hrůzné cestě do věčnosti. A poněvadž pak řeči a hlasu nebudu mocen, abych vzýval jméno Tvé a jméno Ježíše, Jenž Jste jediná naděje má, prosím již nyní Syna Tvého i Tebe, abyste mi v onom posledním okamžiku přispěli, a volám: Ježíši a Maria! Vám poroučím duši mou.

Amen.

POJEDNÁNÍ

o bolestech Panny Marie zvláště.

I.

O bolesti, kterou Panna Maria při proroctví Simeonově pocitila.

V tomto s'zavém údolí každý člověk ku pláči a bolesti se rodí; neboť každému jest snášeti útrapy, jež každodenně naň přikvačí. Kdybychom ale všechny bolesti, které nás stihnou, již napřed znali, oč trapnější by pak byl náš život! I Seneka pravil: »Nešťasten by byl, kdo by věděl, co naň přijde; nešťasten by již byl, než by ono neštěstí se dostavilo.«

Náš Pán ale má s námi takovou útrpnost, že skrývá před námi kříž, jenž nás čeká, takže, když se dostaví, jen jednou jej trpíme. Takového milosrdenství však Panna Maria nedošla, kteráž dle vůle Boží královnou bolestí státi se měla a ve všem

Svému Synu podobnou, kteráž tedy nepřetržitě před očima měla a ustavičně již napřed trpěla bolesti, které na Ni čekaly, totiž společné útrapy utrpení a smrti Jejího milovaného Ježíše. Pozorujž tedy sv. Simeona v chrámě, jak božské Děťátko na loktech drže, Panně Marii předpovídá: *»Positus est Hic . . . in signum, cui contradicetur et Tuam Ipsius animam pertransibit gladius — postaven jest Tento . . . na znamení, jemuž bude odpíráno: a Tvou vlastní duši pronikne meč.«* (Luk. II. 34. 35.)

Těmito slovy zjevila nejblahoslavenější Panna svaté Mechtildě, všecka radost proměnila se mi v žalost. A také sv. Terezii bylo řečeno, že ačkoli požehnaná Matka dávno věděla, že život Svého Syna za spasení světa bude Jí obětovati, přece teprve ze slov Simeonových dopodrobna a co nejzřejměji seznala, jaké bolesti a jak ukrutná smrt na ubohého Jejího Syna čekají. Seznala, že Mu odpíráno a ve všem odpíráno bude: odpíráno Jeho učení, neb místo, aby víry došlo zjevení Jeho, že je Syn Boží, za rouhání že se Mu vykládati bude, jakž bezbožný Kaifáš učinil slovy: *»Rouhal se! Hodeň jest smrti.«* (Mat. XXVI., 65. 66.) Odpíráno Jeho cti, neboť tak vznešeného jsa původu a z královského rodu, došel zhrzení jako nepatrný člověk: *»Zdaliž není tento syn tesařův?«* (Mat. XIII. 55.) *»Zdaliž Tento není tesař, syn Marie?«* (Mat. VI., 3.) Zle s Ním nakládali, ač byl pouhá moudrost, jako s nevědomcem: *»Kterak umí Tento Písma, neučiv se?«* (Jan VII, 15.), jako s falešným prorokem, když *»zakrývajíce Ho, bili tvář Jeho a tázali se Ho, řkouce: Prorokuj, kdo jest, kterýž Tebe udeřil?«* (Luk. XXII., 64.), jako s pošetilcem: *»Blázni; co Ho posloucháte?«* (Jan X., 20.), jako s pijanem a žrácem a přítelem nešlechtníků: *»Aj, člověk žráč a pijan vína, přítel publikánův a hříšníkův,«* (Luk. VII., 34.) jako s čarodějem: *»Moci*

knížete ďábelského vymítá ďábly (Mat. IX., 34.), jako s kacířem a posedlým: *›Zdaliž my dobře nepravíme, že jsi Ty samaritán a ďábla máš?‹* (Jan VIII., 48.) Slovem, pokládali Pána Ježíše za člověka tak nešlechtného a rozkřičeného, že na odsouzení Jeho ani přelíčení neviděli potřeby, jak židé křičeli před Pilátem: *›Byt Tento nebyl zločinec, nevydali bychom Ho tobě.‹* (Jan XVIII., 30.) Odporu zakusil ve Svě duši, když i Jeho věčný Otec, aby božské spravedlnosti zadost učinil, na odpor Mu byl, oslyšev Jeho volání: *›Otče můj, jestli možné, nechť odejde ode mne kalich tento!‹* (Mat. XXVI., 39.) Vydal Ho bázni, nevoli, tesklivosti tou měrou, že zkormoucený Spasitel zvolal: *›Smutnáť jest duše má až k smrti,‹* (Mat. XXVI., 38.) a touto velikou vnitřní bolestí až krví se potil. Odporu a pronásledování měl posléze zakusiti na těle i hrdle; stačíť, pravím-li, že mučili všechny Jeho svaté údy, ruce, nohy, obličej, hlavu a celé tělo, až vycediv Svou krev na potupném dřevu jako zločinec bolestnou smrtí zemřel.

Když David výhrůžku proroka Nathana byl uslyšel: *›Syn, kterýž se narodil tobě, smrtí umře‹* (II. Reg. XII, 14.) nenalézal už v hojnosti a lesku královského dvoru svého žádného pokoje; plakal, postil se, na zemi líhal. Maria vyslechla návštěví o smrti Svého Syna velmi pokojně a snášela je povždy klidně; než, jaké bolesti nepřetržitě snášela, kdykoli na milostného Svého Syna pohlédla, Jeho slova věčného života zaslechla a přesvatému Jeho obcování se podivovala? Když Abraham zvěděl, že ztratiti má svého syna Isáka za tři dni, ó jak mu byli bolestní tito dnové! Nastojte! Nikoli tři dni, ale třicet tři léta měla Panna Maria podobně trpěti. Než, co pravím, podobně trpěti? Nikoli podobně, neboť bolest Její byla o to větší, oč Její Syn byl Abrahamova syna milostnější. Nejblahoslavenější

Panna Sama zjevila sv. Brigitě: »Kdykoli jsem na Syna pohlédla, kolikrátkoli v plénky Jej vinula, kolikrátkoli ruce a nohy Jeho spatřila, tolikráte má duše novou trýzní zalkala; neboť vždy jsem vzpomínala, že Ho ukřižují.«

Opat Rupert představuje si, že kdykoli Panna Maria božské Děťátko kojila, slova písně opakovala: »*Milý můj jest kytička myrrhy, kteráž mezi prsy mými odpočívati bude.*« (Pís. Šal. I., 12.) Dítě mé, v lokty pojmám Tě, Ty všecka láska má, jako kytičce myrrhy a bolesti, kolikrátkoli na Tvé utrpení pomním. A dle slov sv. Bernardina Sienského Panna Maria ustavičně na to myslila, že Její Syn, síla světců, se smrtí zápasiti, že On, rajska krása, zohaven, On, Pán světa, svázán, On, Stvořitel nebes i země, smýkán a zraněn, On, Soudce všech, odsouzen, sláva nebes, pohrdán, Král králů trním korunován a posmíván býti má.

Svaté Brigitě bylo zjeveno, píše kněz Engelgrave, že zarmoucená Matka o všem nastávajícím utrpení Syna Svého poučena byvši, vždy si vzpomněla na žluč a ocet, kolikráte Jej kojila, vždy na provazy si vzpomněla, jimiž měl svázán býti, kolikráte Jej v plénky vinula, vždy na to pomýšlela, že Ho na kříž přibijí, kdykoli Jej na rukou nosila; a kdykoli Jej spícího spatřila, vždy na spánek Jeho smrti se upamatovala. Kolikrátkoli Jej oblékala, vzpomínala, že někdy při křižování s Něho šat strhají; kolikrátkoli na sv. Jeho ruce a nohy pohleděla, vzpomínala na hřeby, které je zprobodají, jakož byla Maria Panna svaté Brigitě zjevila, řkouc: »Vždy se mi oči slzami zalily a srdce mé hořkou trýzní pukalo.« Dle slov sv. evangelia *Ježíš prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha i u lidí;*« (Luk. II., 52.) t. j. prospíval moudrostí a milostí u lidí tou měrou, kterou dle domnění jejich prospíval. Ale u Boha prospíval, jak sv. Tomáš vy-

kládá, tou měrou, pokud každý Jeho skutek tak byl dokonalý, že by každým zásluhy Jeho byly se rozmnožily, kdyby vůbec již od počátku spojením Božství s přesvatým člověčenstvím plnost milosti nebyla Mu udělena. Pakliže ale Pán Ježíš vždy větší úcty a lásky docházel u lidí, což as teprve u Matky Svě? Než, Bože můj! čím více zínáhala se k němu Její láska, tím také vzrůstala i bolest, že Ho tak ukrutnou smrtí ztratiti má, a čím blíže schylovala se doba hořkého utrpení Jeho, tím citelněji dotýkal se Simeonem prorokovaný meč bolesti srdce Matky, jakž anděl zjevil sv. Brigitě.

Nezdráhal-li se tedy Pán Ježíš Král náš, a přesvatá Matka Jeho z lásky k nám po celý života Svého běh tak hrůzně trpěti, zajisté nesmíme naříkati na maličká utrpení svá. Jednou zjevil se ukřižovaný Spasitel sestře Magdaleně Orsini z řádu Dominikánek, kteréž dlouho bylo trpěti, povzbuzuje ji, aby s Ním na kříži svých strastí vytrvala. »Ach,« odvětila, »Ty, ó Pane! toliko tré hodin trpěls na kříži, já pak již od tolika let kříž tento musím nositi.« Načež Spasitel pravil: »Jak pošetile mluvíš! Již od okamžení početí Svého trpěl jsem v srdci, co v hodině smrti a na kříži mi přetrpěti bylo.« Stihne-li nás tedy soužení nějaké tou měrou, že naříkáme, představme si, jakoby Pán Ježíš a Matka Jeho právě k nám mluvili jako k sestře Magdaleně.

Příklad.

Kněz Roviglione T. J. vypravuje, že jakýs mládenec měl zbožný obyčej, den jak den navštěvovati obraz bolestné Matky, který sedm mečů v Jejích prsou představoval. Jednou poklesl nešťastník těžkým hříchem a když druhého dne opět před obrazem se objevil, spatřil v prsou panenských osm a nikoliv sedm mečů. Při tom zaslechl hlas řkoucí,

že osmý meč v srdci Panny Marie znamená jeho hřích. To ho tak dojalo, že zkormoucen vyznal se neprodleně z hříchů a prostřednictvím Orodovnice své milosti Boží opět nabyl.

Modlitba.

Ach, požehnaná Matko má! ne jedním, ale tolika meči zranil jsm srdce Tvé, kolik jest hříchů mých. Ne Tobě, nevinné Královně, ale mně vinníku příslušejí bolesti. Poněvadž Jsi ale tolik za mne trpěti chtěla, lkám k Tobě, račiž pro zásluhy Své mi vyprositi velikou bolest nad hříchů mými a trpělivost v strastech tohoto života, jenž vždy menší budou provinění mých, za které jsem již tak často peklo zasluhoval. Amen.

II.

O druhé bolesti při útěku Ježíšovu do Egypta.

Jako jelena šípem zraněného všude, kamkoli ubíhá, bolest provází, poněvadž v sobě nosí šíp, který ho zranil: tak nosila Maria Panna, jak jsme první bolest rozjímající viděli, po truchlivém proctví Simeonovu povždy Sebou bolest Svou, ustavičně totiž pamatujíc na hořké utrpení Syna Svého. Hailgrino praví u výkladu slov písně: *»Vlasy hlavy tvé jako šarlat krále svázaný v řásy«* (Pís. Sal. VII., 5.), že těmito šarlatovými vlasy bylo ustavičně pamatování Panny Marie na utrpení Ježíšovo, které Ji nepřetržitě na mysl uvádělo krev, kteráž jednou z Jeho ran poteče. *»Duch Tvůj a myšlenky Tvé, povždy jakoby potopeny v krev utrpení Páně, vždy byly tak dojaty, jakoby čerstvou krev z Jeho*

ran téci viděla.« Tak tedy onen šíp, který srdce Panny Marie poranil, byl Sám Její Syn, Který, čím se Jí milostnějším jevil, tím větší bolest Jí působil, že Ho jednou překrutou smrtí pozbyti musí. Rozvažujme nyní druhý bolestný meč, který při útěku Jejího Synáčka Ježíše před pronásledováním Herodovým do Egypta Jí byl zranil.

Herodes sotva zvěděl o narození toužebně očekávaného Messiáše, nemoudré bázni se oddal, že mu panování vychvátí. Sv. Fulgenc takto mu vyčítá nerozum: »Proč jsi tak pomaten, Herodese? Nepřišelť novorozený Král přemáhati králů bojem, nýbrž zázračně jich si podmaniti smrtí Svou.« Čekalť tedy bezbožník zprávy svatých mudrců, kde by byl novorozený Král, aby Ho pak usmrtil; vida se však zklamána, poručil, zavražditi všechna pacholata betlémského okolí. Tou příčinou zjevil se Josefovi ve snách anděl, nařídív mu: »*Vstaň a vezmi Dítě i Matku Jeho a utec do Egypta.*« (Mat. II., 13.) Gerson se domnívá, že sv. Josef ještě téže noci Panně Marii o tom pověděl, a že bez prodlení vydali se s Dítětem na cestu, jak zřejmě ze slov evangelických zdá se vysvítati: »*Josef vstane, vzal Dítě i Matku Jeho v noci a odšel do Egypta.*« (Mat. II., 14.)

Ctih. Albert Veliký dí, že Panna Maria tehdáž takto zvolala: »Nastojte, což utíkati má před lidmi, Jenž lidí přišel vykoupit?« Nyní poznala zkormoucená Matka, že již již naplňuje se proroctví Simeonovo: »Postaven jest tento na znamení, jemuž bude odpíráno«; (Luk. II., 34.) neboť viděla, že sotva Zrozeného pronásledují až na smrt. Jakou bolest pocítilo srdce Panny Marie, když se Jí ohlásilo, že s Dítětem má uteci! »Utec,« dí k Ní sv. Jan Zlatoústý, »opusť Svě a utec se k cizím, od chrámu Páně k modlářským božnicím. Mohlo-liž větší býti bolesti, jako že Novorozenci k hrdlu Mat

činu se tuláckému, jest utíkat s ubohou Matkou?« Snadno pochopiti lze, co Maria na této cestě přestála. Cesta do Egypta byla velmi daleká. Spisovatelé praví vůbec s Baradiem, že obnášela 400 vlašských mil, a že tedy cesta alespoň třicet dní trvala. Cesta byla, dle popisu sv. Bonaventury, kostrbatá, neznámá, lesnatá a pustá. Byla právě zima, pročež jim cestovati bylo v sněhu, dešti a vichřici, po neschůdných, blativých stezkách. Panně Marii bylo tehdáž sotva patnácte let, byla útlá, takovým cestám nezvyklá panna. Nikoho neměli, kdo by jim posloužil. »Josef a Maria,« dí sv. Petr Zlatomluvec, »nemají sluhy ani služby; sami jsou pány i služebnými.« Bože, jak přežalostný to pohled na útlou Pannu, Kteráž s Novorozeňátkem na rukou cizinou prchá! Sv. Bonaventura táže se: »Jak se živili na cestě? Kde odpočívali v noci? Kde přístřeší našli?« Čeho požívali, leč sousta tvrdého chleba, který sv. Josef s sebou vzal aneb almužnou obdržel? Kde as odpočívali, prchající pouští, kteráž dle spisovatelů dvě stě mil byla dlouhá a přístřeší a hospody neposkytovala? Dojista na písku, pod lesními stromy, pod širým nebem, v nebezpečnostvích před loupežníky aneb dravou zvěří, kterouž Egypt se hemží? Kdo by byl tehdáž tyto tři nejvznešenější osoby potkal, zajisté by je byl za ubohé žebráky aneb tuláky pokládal.

Dle Brokarda a Jansenia zůstávali prý v dědině, Maturea zvané; sv. Anselm pak se domnívá, že bydlili v městě Heliopoli, dříve Memphis, nyní pak Kahyra zvaném. A nyní rozvažujme, jak velikou bídu bylo jim po sedm let snášeti, která dle sv. Antonína, sv. Anselma a jiných zde ztrávili. Byli cizí, neznámí, beze jmění a přátel. Sotva že klopotnou prací bídě se uživili, neboť »jsouce chudobni,« dí sv. Basil, »zajisté v potu tváří pracovali, aby se potřebné výživy dodělali.« Ludolf

Saský pak píše, což chudým na útěchu opakuji, že Maria v takové chudobě žila, že mnohdy ani tolik chleba neměla, aby Svému Synáčku podala, když Ji prosil.

Když byl Herodes umřel, zjevil se dle evangelia sv. Matouše anděl opět sv. Josefu ve snách, nařídív mu, aby se do Judska vrátil. O tomto návratě mluvě, rozjímá sv. Bonaventura, jak veliké byly asi starosti a klopoty nejbl. Panny s Ježíšem, asi sedm let starým. »Bylť příliš veliký, aby Ho nesla, a příliš malý, aby cestu pěšky vykonal.«

Vidouce takto Ježíše a Marii tímto světem utíkat, vizme v tom poučení, že i my jako cizinci na zemi žítí máme, nevěsíce srdce svého na statky, které nám podává svět, ježto brzy nám bude jej opustiti a vejíti do věčnosti, *»neboť nemáme zde města trvalého, ale budoucího hledáme.«* (Hebr. XIII., 14.) K tomu činí sv. Augustin poznámku: »Tys cizinec, vidíš a přejdeš.« Dále učme se milovati kříž, poněvadž není lze na tomto světě bez kříže žítí. Ctihodná Veronika de Binasco, z řádu Augustiánek viděla jednou v duchu Marii s Ježíškem na této cestě do Egypta, načež Rodička Boží takto k ní pravila: »Dcero, vidělas, s jakými trampotami jsme došli této země? Nuže věz, že bez utrpení nikdo neobdrží milosti.« A kdo si utrpení tohoto života ulehčiti žádá, vezmi s sebou Ježíše a Marii. »Vezmi Dítě a Matku Jeho.« Všecko utrpení bude lehké a sladké a milé tomu, kdož tohoto Syna a tuto Matku srdečně miluje. Milujme Je tedy, potěšme Marii, přijavše do srdce Jejího Syna, Kteréhož lidé do dneška svými hříchy pronásledují.

Příklad.

Jednou zjevila se nejbl. Panna sv. Koletě, a ukazujíc jí Ježíška, ranami rozedraného, pravila: »Tak jednají hříšníci ustavičně s mým Synem, ob-

novující Jeho smrt a mé bolesti. Dcero má, pros za ně, aby se obrátili.« Také ctih. sestra Johana z Ježíše a Marie, taktéž z řádu sv. Františka, měla podobné vidění. Rozjímajíc o tom, jak pronásledoval Herodes Ježíška, zaslechla jednou veliký hřmot, jakoby někoho pronásledoval lid ozbrojený; pak spatřila velmi spanilé, ale zemdlené k ní se utíkající Děťátko volající: »Johano má! pomoz, ukryj mne! Já jsem Ježíš Nazaretský; utíkám před hříšníky, kteří mne usmrtiti chtějí a jako Herodes pronásledují; zachraň mne!«

Modlitba.

Ó bolestná Matko Maria! ačkoli Syn Tvůj ukrutností lidskou až na smrt pronásledován již zemřel, neustávají tito nevděčníci pronásledovati Jej hříchy svými a Tebe nesmírně zarmucovati. Bože můj! já sám byl z těchto nevděčníků Nejsladší Matko! vypros mi slzy, jimiž bych oplakal nevděku svého. A pro bolesti, které Jsi na útěku do Egypta přetrpěla, přispěj mi na cestě do věčnosti, abych konečně s Tebou spojen, pronásledovaného Spasitele ve vlasti blahoslavených věčně mohl milovati. Amen.

III.

O třetí bolesti při ztrátě Pána Ježíše v chrámě.

Dle slov sv. Jakoba skládá se dokonalost naše z ctnosti trpělivosti. Trpělivost pak skutek dokonalý má, abyste byli dokonalí a celí, v ničemž nedostatku nemajíce.« (I., 4.) Bůh tedy, chtěje nám Marii Pannu za vzor vši dokonalosti zůstaviti, složil

všechno utrpení na Ni, abychom rekovně trpělivosti Její se podívovali mohli. Z největších bolestí, které Rodička Boží za čas života Svého snášela, byla ta, že Syna Svého v chrámě ztratila, o které nyní rozjímáme.

Od narození slepého nepřítisť tíží strádání světla denního; kdo však již viděl, jen s těžší slepotu a ztrátu zraku snáší. Podobně také nešťastné, prachem světa zaslepené a Bohu odcizené duše nemnoho trpí, nemohouce naleznouti Boha svého. Kdo však světlem milosti osvěcen a hodným uznán, s láskou Boží spolu sladké přítomnosti nejvyššího dobra požívati, nastojte! takový převelmi trpí touhle ztrátou. Z toho seznáme, jak bolestný pro Marii Pannu, Kteráž uvykla nepřetržitě kochati se v sladké přítomnosti Ježíše Svého, byl třetí meč, kterýž Ji zranil, když Ho v Jerusalemě ztrativši po tři dni postrádala. Dle sv. Lukáše chodívala nejbl. Panna se snoubencem Svým sv. Josefem a s Ježíšem po všechna léta o velikonoci do chrámu, a tedy i když byl ve dvanácti letech. Tu pak zůstal Ježíš v Jerusalemě, aniž Maria co věděla, domnívajíce se, že s jiným zástupem se vrací. Na zpáteční cestě do Nazareta poptávala se po Synu a nenalezši Ho vrátila se hned do Jerusalema, hledajíc Ho. Ale teprve po třech dnech Ho našla. Představme si nyní hoře zarmoucené Matky po tři dny, slovy písně: *›Zdali jste viděli toho, ježž miluje duše má?‹* (Pís. Šal. III., 3.) všude Ho hledajíc a nenalézajíc. Ach, s jakou žalostí, nevyrovnaně větší, než Ruben bratra svého Josefa hledal, bylo Matce hledáním miláčka Jejího zemdlené volati: *›Pacholete není viděti a já kam se poději?‹* (Gen. XXXVII., 30.) Mého Ježíše není viděti, nevím, co bych ještě učinila, abych Ho našla. Kam se poději bez Něho, Jenž jest mé všechno? Neustále plačíc opakovala v těchto třech dnech slova Davidova: *›Slzy mé jsou*

chlebem dnem i nocí, když mi říkají každého dne: Kde jest Bůh tvůj?« (Žalm. 41., 4.) Právem píše Pelbart, že za tyto tři dny nespala, ale ustavičně plakala a k Bohu lkala, aby Syna Ježího dal jí opět naleznouti. A dle sv. Bernarda lkala slovy písně: *»Oznam mi tedy, jehož miluje duše má, kde paseš, kde odpočíváš o poledni, ať se nemusím toulati.«* (Pís. Šal. I., 6.) Někteří právem tvrdí, že tato bolest Panny Marie nejen byla z větších, ale všech největší, nejtrpčí.

Předně měla totiž Panna Maria při ostatních Svých bolestech Ježíše vždy při Sobě; trpěla při proroctví sv. Simeona, při útěku do Egypta, ale vždy s Ježíšem; ale tu trpí daleko od Ježíše, nevědouc kde On prodlévá. *»Světlo očí mých, ani to není se mnou.«* (Žalm 37, 11.) Tak pravila, naříkajíc: Světlo očí mých, milý můj Ježíš, již není se mnou, dalek ode mne žije a nevím, kde. Origenes dí, že přesvatá Matka pro lásku k Svému Synu při této ztrátě více trpěla, než kterýkoli mučeník při své smrti; *»bolest Její byla tak veliká jako Její láska. Více trpěla Jeho ztrátou, než kterýkoli mučeník v okamžiku násilné smrti své.«* Ach, jak tyto tři dni byly jí velmi dlouhé, že viděly se jí třemi věky býti; dni hořkosti plné, aniž jí kdo potěšiti mohl. *»Protož já pláči,«* pravila s Jeremiášem, *»a oko mé vydává vody; nebo daleko vzdálen jest ode mne potěšitel.«* (I., 16.) A s Tobíášem opakovala: *»Fakár mi jest radost, ježto v temnostech sedím, a světla nebeského nevidím?«* (V., 12.)

Za druhé poznala Panna Maria, že příčina a cíl ostatních Její bolestí jest vykoupení světa a Boží vůle, ale příčina odloučení od Syna byla jí nyní neznáma. Jak Landsperg dí, proto tolik zarmoutila se bolestná Matka, že ve Své pokoře se domnívala, že tak drahocenného, Sobě svěřeného pokladu, nehodnou se stala. Kdož ví, mohla si po-

mysliti, snad jsem Mu náležitě nesloužila? Snad nějaké nedbalosti se dopustila, pro kterou mne opustil? »Hledala Ho, bojíc se, že Ji snad opustil,« píše Origenes. Dojista není větší bolesti pro duši, Boha milující, jako strach, že se Mu znelíbila. Tou příčinou Maria při žádné bolesti nenaříkala jako tuto, když opět nalezši Ježíše, laskavě Mu domlouvá: »Synu, co jsi nám tak učinil? Aj, otec Tvůj a já s žalostí hledali jsme Tebe.« (Luk. II., 48.) Těmi slovy nechtěla, jak kacířové utrhačně • Ní praví, Ježíše pohaněti, nýbrž toliko projevit bolest, kterouž za Jeho nepřítomnosti z lásky k Němu pocítila. »Nebyla to výčitka, ale stesk lásky,« dí sv. Diviš Kartuzián. Slovem, tento meč byl pro srdce Panny Marie tak bolestný, jak to cti. Benvenuté zjevila. Tato prosila totiž, aby při této Její bolesti účastenství míti směla, načež jí Maria s Ježíškem se zjevila. Benvenuta pohlédnuvši na spanilé Děťátko, radostným úžasem byla zachváčena; pojednou však tohoto pohledu byvši zbavena, pocítila takovou bolest, že vroucně prosila Marii za pomoc, aby ji hořem nedala zemřít. Po třech dnech zjevila se jí Panna Maria opět, řkouc: »Věz, dcero má, že bolest tvá byla toliko částíčkou bolesti mé, kterou jsem při ztrátě Syna mého pocítila.«

Tato bolest sloužíž ku potěše především oněm duším, které opuštěností ducha trpí a sladké přítomnosti svého Boha zbaveny jsou. Nechať pláče, ale klidně pláče, jako Maria v době odloučení od Svého Syna; nechať nabudou mysli a nebojí se, že spolu milosti Boží pozbyly, jak Sám Bůh sv. Terezii dosvědčil: »Nikdo nezahyne, aby to nepoznal, a nikdo nebude oklamán, kdo oklamán býti nechce.« Skryje-li se Pán duši, Jej milující, neodchází proto již z jejího srdce. Často se skrývá, aby tím horlivěji a vřeleji Ho hledala. Kdo však Ježíše chce nalézt, musí Ho hledati, nikoli v lahodách

a radovánkách světa, nýbrž v kříži a utrpení, jak Ho hledala Maria. »S žalostí hledali jsme Tebe,« pravila k Svému Synu. »Uč se od Panny Marie hledati Ježíše,« dí Origenes.

Vůbec nemáme na tomto světě jiného dobra hledati mimo Ježíše. Job nebyl nešťasten, když všecken svůj pozemský majetek ztratil, statek, dítky, zdraví, čest, takže mu s vrchole štěstí na smetiště bylo sestoupiti; stále byl šťasten, protože byl Bůh s ním. Tak o něm dí sv. Augustin: »Pozbyl darů Božích, nepozbyl však Boha samého.« Opravdu nešťastny a bídný jsou toliko duše, které Boha byly ztratily. Když Maria odloučení od Svého Syna plakala po tři dny, což hořkých slzí měli by prolíti hříšníci, kteří byli milosti Boží pozbyli, jimž dí Pán: »*Vy nebudete lid můj a já nebudu váš.*« (Oseáš I., 6.) Hřích to jest, jenž duši od Boha odlučuje. »*Nepřavosti vaše odloučily vás od Boha vašeho.*« (Isai LIX., 2.) Tou měrou také, kdyby i všecko světa zboží měli, ztrativším svého Boha, všecko pozemské štěstí v páru a trápení se rozplývá, jak Šalomoun vyznává: »*Všecko jest marnost a trápení ducha.*« (Kaz. I., 14.) Než, největší neštěstí takových zaslepených duší jest dle slov sv. Augustina obyčejně to, že ztrátu Boží sotva znamenají. »Zaběhne-li člověku vůl, běží za ním; ztratí-li ovci, bedlivě jí hledá; ztratí-li osla, nemá pokoje. Ztratí-li ale člověk Boha, jí a pije a zůstává klidný.«

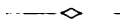
Příklad.

V letopisech Tovaryšstva Ježíšova vypravuje se, že jakýs indiánský mladík, jenž v hříšném úmyslu svou světnici opouštěl, zaslechl slova: »Stůj! Kam jdeš?« Obrátiv se, spatřil obraz bolestné Matky, Která meč z prsou Svých vytáhla a mladíkovi pravila: »Vezmi a raděj mne zraň tím hříchem než

Syna mého « Na tato slova vrhl se mladík na podlahu a zcela skroušeně a s mnohým pláčem lkal k Bohu a nejbl. Panně za odpuštění, kterého také došel.

Modlitba.

Požehnaná Panno, proč tak zarmoucena hledáš Svého ztraceného Syna, jako bys nevěděla, kde mešká? Nepřišlo Ti na mysl, že přebývá v srdci Tvém? Nevíš, že pase mezi liliemi? Tys Sama pravila: »Můj milý jest můj, a já jsem jeho, jenž pase mezi liliemi.« (Pís Sal. II. 16.) Přepokorné, čisté, svaté myšlenky a Tvé city jsou lilie, které Tvého božského Snoubence zvou, aby u Tebe přebýval. Ó Maria! Ty po Ježíši toužíš, Ty, Kteráž nemiluješ nic mimo Ježíše. Dejž, ať já sténám a všichni hříšníci, kteří Ho nemilujeme a svými hříchy jsme Ho pozbyli. Lásky nejhodnější má Matko, nenavrátil-li se mou vinou Tvůj Syn do mého srdce, učiň, abych Ho opět našel. Vímt, že Ho nalezne, kdo hledá. »Dobrý jest Hospodin duši hledající Jeho.« (Pláč Jer. III., 25.) Ale učiň, abych Ho hledal, jak Ho hledati mám. Tys brána, kterouž všichni k Ježíši se dostanou; Tebou, doufám, Jej naléztí. Amen.

IV.

O čtvrté bolesti při setkání se s Ježíšem na cestě křížové.

Sv. Bernardin dí, že ten toliko pochopí velikou bolest Panny Marie, když smrtí Syna pozbyti měla, kdo chápe Její lásku k Němu. Všecky matky cítí útrapy svých dětí jakoby vlastní. Proto pravila kananejská žena, prosíc Spasitele, aby její dceru zbavil zlého ducha, jenž ji trápil: »Slituj se nade

mnou, Pane, Synu Davidův! Dcera má zle od ďábla trápena jest.« (Mat. XV., 22.) Která ale matka milovala kdy své dítě jako Maria Svého Ježíše? Bylť Její jedináček, Jehož tak přepečlivě odchovala; bylť lásky nejhodnější a Své Matky nejvýše milovný Syn, Syn a spolu Pán a Bůh Ježí, Jenž přišel na svět, aby ve všech oheň Své božské lásky roznítil, jak sám dosvědčuje: *»Ohně přišel jsem pustit na zemi: a což chci, leč aby hořel?«* (Luk. XII., 49.) Rozvažme, jaký asi plamen v nejčistším, vši pozemské náklonnosti prázdném srdci Své Matky roznítil! Nejbl. Panna vyjádřila to Sama sv. Brigitě, řkouc: *»Jediné bylo mé srdce a srdce Syna mého.«* Toto spojení, služebnicí totiž a spolu Rodičkou Syna Božího býti, rozdmýchalo v Jejím srdci žár lásky z tisícera plamenů, který však v době přehořkého utrpení v moře bolestí se proměnil. Tou příčinou dí sv. Bernardin, že všechny bolesti světa nejsou vesměs tak veliké jako bolest přeslavné Matky Marie. Ano, tato Matka, dle slov sv. Vavřince Justiniana, *»tím hlouběji byla raněna, čím něžněji milovala,«* vidouc Jej trpěti, zvláště pak, když Svého Syna, kříž nesoucího, na cestě k místu popravnímu potkala. A o tomto čtvrtém bolestném meči chceme dnes rozjímati.

Nejbl. Panna zjevila sv. Brigitě: *»Když se přiblížila doba přehořkého utrpení Syna mého, ustavičně ronily se slzy z očí mých a pot z těla mého úzkostí a zármutkem.«*

Když pak nastal určitý den, s pláčem rozloučiv se se Svou Matkou, šel Ježíš na smrt. Sv. Bonaventura, rozjíraje, co se bylo s Pannou Marií v noci před ukřižováním událo, praví takto: *»Beze spaní ztrávila Jsi tuto noc a bdě'a Jsi, ježto ostatní zármutkem zemdleli.«* Na úsvitě přišli učenci Páně k zarmoucené Matce, každý s jiným, smutným poselstvím, takže nyní naplnila se o Ní Jeremiášova

slova: *»Pláče, pláče v noci a slzy její po lících jejích: není, kdo by Ji potěšil ze všech milých jejích.«* (I, 2.) Jeden přišel zvěstovati, jak krutě nakládali s Jejm Synem v domě Kaifášově; druhý, jak Herodes Ho potupil. Posléze (pomímám vše, abych přišel k předmětu rozjímání) přišed Jan, zvěstoval Panně Marii, že nejvýše nespravedlivý Pilát Jejího Syna k smrti kříže již odsoudil. Pravím: nejvýše nespravedlivý, neboť, jak sv. Lev podotýká, odsoudil Jej k smrti tento nespravedlivý soudce těmitěž rty, jimiž Jeho nevinu dříve uznal. *»Ó zarmoucená Matko!«* pravil sv. Jan. *»Již jest Tvůj Syn k smrti odsouzen a již již vedou Jej, kříž položivše na Jeho ramena, cestou na horu Kalvarii,«* jak ve svém evangeliu vypravuje. *»Chceš-li Jej ještě spatřiti a s Ním se rozloučiti, pojď na ulici, kterou musí jíti.«*

Nyní jde Maria s Janem a z cesty, krví zbarvené, seznává, že Její Syn tudy už přešel, jak sv. Brigitě zjevila: *»Po stopě Syna mého poznala jsem cestu Jeho; neboť, kamkoli kročil, zbarvil zemi krví Svou.«* Sv. Bonaventura praví, že zarmoucená Matka přešedši kratší ulici, postavila se na rohu, aby se tu setkala se Svým Synem, Jenž tudy jíti musil. *»Nejzarmoucenější matka jde nejzarmoucenějšímu Synu vstříc,«* dí sv. Bernard. Zde prodávajíc, slyšela Maria od židů, kteří Ji poznali, rouhavá slova o milovaném Synu a zajisté i hanlivá slova o Sobě. Nastojte, jaké katanské nástroje také nesli mimo! Hřeby, kladiva, provazy, všecko náčiní na usmrčení Jejího Syna tudy nesli. Jako bodnutí mečem pronikl Její srdce zvuk trouby, ohlašující, že ortel nad Ježíšem pronesen! Mučidla, hlahol trub a katané minuli! Pozvednuvši oči, vidí, probůh! vidí lidskou postavu, zcela zkrvácenou a zraněnou od hlavy až k patě s trnovou pleteží na hlavě a těžkým křížem na ramenou! Pohlíží na Něho, a jakoby Ho neznala, lká s Isaiášem: *»Et vidimus*

Eum, et non erat aspectus — a viděli jsme Ho, a nebylo vzezření. (LIII., 2.) Ano, rány, pruhy a stydnoucí krev dodávají Jemu podobu malomocného »*My měli jsme Ho za malomocného.* (Isai. LIII., 4.) Již Ho není lze ani poznati: »*a jako skrytý byl obličej Jeho a potupený, pročť jsme si Ho nevážili.*« (LIII., 3.)

Ale láska Ji praví, kdo to jest! Poznalať Jej! A nastojte, jaká láska, jaké zděšení naplňuje srdce Panny Marie! Láska Ji pudí na Něho pohlížeti a opět Ji zdržuje, obracetí oči k této žalostné postavě. Konečně se spatřili! Syn utírá s očí stydlou krev, kteráž Jeho zraku bránila, a pohlíží na Matku; Matka vidí Syna! Ó těch trapných pohledů, jako šípy proklály jste nejsvětější, milující srdce!

Když Markéta, dcera Tomáše Mora, svého otce na cestě k popravě potkala, nemohla pronésti nežli slova: »Otče, otče!« a sklesla v mdlobách k nohám jeho. Maria však neomdlela, pohlédnuvši na Svého Syna, jdoucího na horu Kalvarii, jelikož taková Matka nemohla pozbyti vědomí, jak ctihodný Suarez dí, aniž mohla umříti, ježto Ji Bůh k větším ještě mukám uchoval; nicméně však trpěla bolest, která na tisícero smrt stačila.

Matka chce Svého Syna obejmouti, ale katané hrubě Ji odstrkují a pohánějí trpícího Spasitele ku předu. Maria jde za Ním. Kam jdeš, Panno přesvatá? Na Kalvarii? Jak? Jsi tak statečna, že Ti lze viděti Jej, Svůj život, visícího na kříži? »*A bude život tvůj jako zavěšený před tebou.*« (Deuteron. XXVIII., 66.) Sv. Vavřinec Justinian dí, že Ježíš takto k Ní pravil: Stůj, Matko má! Ke komu chceš se přiblížiti? Kam přijíti chceš? Půjdeš-li se mnou, pocítíš muka má a já Tvá. Ale milující Matka nezůstávala pozadu; chce viděti Svého Ježíše umíratí, chce s Ním nejtrpčí bolest snášeti. Syn jde napřed a Matka následuje, aby s Ním byla ukřižována.

Máme soustrast i s dravcem dí sv. Jan Zlatou-
ústý. Kdybychom viděli lvici, jejíž mládě má usmr-
ceno býti, i ta lvice by nás pohnula k útrpnosti.
A Maria, Kteráž jde za neposkvrněným k smrti
vlečeným Beránkem, neměla by vzbuditi v nás
soustrast? Ó, mějmež útrpnost s Ní a povstavše
s Ní, provázejme Syna Jejího, trpělivě snášejíce
kříž, který Pán na nás uloží. Sv. Jan Zlatou-
ústý táže se, proč Ježíš Kristus ve všem utrpení Svém toliko
při nesení kříže od Cyrénského dal se podporovati,
a odpovídá, abychom poznali, že kříž Jeho nevy-
může nám spasení, když svůj kříž neneseme trpě-
livě s Ním až k smrti.

Příklad.

Jednou zjevil se Pán Ježíš sestře Diomiře, řehol-
nici ve Florencii, řka: »Pamatuj na mne a miluj
mne; pak i já nezapomenu a milovati tebe budu.«
Spolu podal jí kytici s křížem, naznačiv, že potěchy
svatých zde na zemi provázejí vždycky kříže. Kříž
spojuje duše s Bohem. — Když sv. Jeroným Emi-
lian ještě vojákem byl a nešlechtně žil, byl u vazbě
držán ve věži. Tímto navštívením otřesen a Bohem
osvícen, umínil si života svého polepšiti; obrátil se
k nejblahoslavenější Panně a počal s pomocí Její
svatě žíti. Za to došel jednou milosti, že spatřil
místo, které pro něho Bůh v nebesích uchystal.
Stal se zakladatelem řehole, po místě Somascha
zvané, umřel jako světec a za svatého od Církve
byl prohlášen.

Modlitba.

Bolestná Matko má! pro zásluhu bolesti, kterou
Jsi pocítila, když Jsi viděla, že milovaného Ježíše
Tvého vyvádějí na smrt, vypros mi milost, abych
trpělivě nesl kříž, který Bůh na mne sešle. Blaze

mi, mohu-li Tebe s křížem svým až k smrti provázeti. Ty a nevinný Ježíš Tvůj nesli Jste tak těžký kříž, a já hříšník, který pekla zasluhuje, měl bych zdráhati se, malinký kříž nésti? Ó, neposkvrněná Panno! na Tvou pomoc spoléhám, že trpělivě každý kříž snášeti budu. Amen.

V.

O páté bolesti při smrti Ježíšově.

Přecházíme nyní ku rozjímání nového mučnictví: Matka je odsouzena, Svýma očima viděti Svého nevinného, nade všechno milovaného Syna nejkrutší smrtí umírati. »Stabant autem juxta crucem Jesu Mater Ejus...« (Jan XIX., 25.) Sv. Jan nechtěl o mučnictví Panny Marie více říci, než: »Stála pak blízko kříže Ježíšova Matka Jeho...« Pozorujte, jak u kříže před umírajícím Synem Svým stojí, a vizte, je-li bolest jako bolest Její! Zdržme se tedy i my dnes na Kalvarii, rozjímajíce o tomto pátém meči, který srdce Panny Marie při smrti Ježíšově probodl.

Když Vykupitel náš až k smrti zemdlený dospěl vrchole, svlékli katané Jeho roucha a přibili tupými, nikoli ostrými hřeby, aby trýzeň Jeho zvýšili, jak sv. Bernard dí, svaté ruce a nohy Jeho na kříž. Ukřížovavše Jej, postavili a upevnili kříž, na kterémž ponenáhlu dokonával. Katané Jej opouštějí, Maria ale od Něho neodchází. Blíží se ku kříži, aby byla při skonání Jeho. »Nemohla jsem se od Něho odloučiti,« zjevila sv. Brigitě, »ale více přiblížila se ku kříži.« Proč Jsi, ó Paní! volá sv. Bonaventura, vyšla na místo popravné? Jak? Nezdrželo Tě ani, že Jsi se onoho zločinu hrozila a děsila?

Hrůza před Jeho potupou, která byla i Tvou hanou; zděšení před zločinem, že tvorové Boha a Pána svého ukřižovali. Avšak nikoli! Srdce Tvé nevzpomnělo hrůzy, nýbrž pouze bolestí a smrti Tvého milovaného Syna. Proto stojíš u Něho, abys s Ním trpěla. Ó pravá Matko! volá opat Guerik, kteráž ani v hrůzách smrti Syna Svého neopouští.

Než probůh! Jak žalostný pohled! Syn v smrtelném zápasu na kříži; pod křížem v témž zápasu Matka, Která všechny útrapy Syna Svého spolu trpí. V jak žalostném stavu umírajícího Syna Svého na kříži spatřila, zjevila neblahoslavenější Panna sv. Brigitě, řkouc: »Milý Ježíš můj visel na kříži zcela zemdlený v smrtelném zápase; zapadlé oči, na polo zavřené a zhaslé, rty svislé, ústa otevřená; líce spadlé, na zubech lpící; brada ztuhlá, nos špičatý, obličej zcela smutný, hlava na prsa skloněná, vlasy krví zbarvené, život v kyčlích slehlý, a ostatní tělo samá krev a rána.«

Vše, co tuto trpěl Ježíš, i Maria trpěla, dí sv. Jeroným: »kolik ran na těle Kristově, tolik ran v srdci Jeho Matky.« Tehdáž byly dle slov Arnolda z Chartresů dva oltáře na hoře Kalvarii, na nichž dvě veliké oběti byly obětovány: jeden na těle Ježíše Krista, druhý v srdci Panny Marie. Více však líbí se mi slova sv. Bonaventury, který tam toliko jediný oltář spatřuje t. j. pouze kříž Synův, na kterémž s obětí Beránka Božího spolu i Matka byla obětována, touto otázkou Pannu Marii oslovuje: »Paní! kde stojíš? snad vedle kříže? Nikoliv, Tebe trýzní se Synem na kříži.« Sv. Augustin dí: Kříž a hřeby Synovy byly i Matčiny; s Kristem ukřižovaným byla i Matka ukřižována. Co hřeby v těle Kristově způsobily, dí sv. Bernard, to způsobila láska k Synu v srdci Matčině, tak že dle slov sv. Bernardina obětovala tou měrou duši Svou, jakou Syn tělo Své.

Matky obyčejně nemohou snést pohledu na umírající dítě své; a je-li která nucena, býti při skonání dítěte svého, všemožně hledí mu ulehčiti. Upravuje mu lůžko co nejpohodlněji, podává mu občerstvení, a hledí takto svou vlastní bolest umírniti. Ó, nejzarmoucenější všech matek, Matko Maria! Ty stojíš u umírajícího Ježíše Svého, ale není Ti popřáno, ulehčiti Mu v něčem. Maria slyší slovo Jeho: *»Žízím«*, ale není Jí dopřáno, jedinou kůrpějí vody palčivou žízeň Jeho ochladiti. Dle slov sv. Vincence Ferrerského lze Jí toliko odvětiti: *»Synu! nemám pro Tě vody mimo slzy.«* Maria vidí, jak Syn Její na bolestném lůžku Svém třemi hřeby přibit žádné úlevy nenalézá; přeje si Ho objati a tak Mu přispěti aneb alespoň, aby v Její rukou ducha vypustil, ale nemůže. *»Marně rozevírá náruči Své,«* dí sv. Bernard; *»ruce Její opět kle-sají.«* Vidí Syna Svého v tomto moři trápení hledati vůkol, kdo by Ho potěšil, jak prorokem předpověděl: *»Čeřen šlapal jsem sám . . . hledal jsem vůkol a nebylo spomocníka; hledal jsem a nebyl, kdo by spomohl.«* (Isai. 63, 3., 5.) Který člověk má Ho potěšiti, ježto všichni jsou nepřátelé Jeho? I na kříži Visícímu se rouhají a posmívají se všech stran. *»Fraetereuntes autem blasphemabant Eum, moventes capita sua — ti pak, kteříž tudy chodili, rouhali se Mu, ukřivujíce hlav svých.«* (Mat. XXVII., 39.) První křičeli: *»Jsi-li Syn Boží, sestupiž s kříže;«* druhí: *»Finým pomáhal, sám Sobě nemůže pomoci;«* opět jiní: *»Jest-li král israelský, ať nyní sestoupí s kříže.«* Nejblahoslavenější Panna zjevila sv. Brigitě: *»Brzy bylo mi slyšeti, že Syn můj je lupič, brzy, že je podvodník, brzy, že nikdo jako On nezasluhuje smrti, a všechny tyto řeči byly mi novými meči bolestí.«*

Nejvýše pak dostoupila bolest a soustrast Její, když zaslechla nářek Syna Svého: *»Bože můj, Bože*

muj! proč Jsi mne opustil? (Mat. XXVII., 46.) slova, která za celý život Její nevyšla jí z mysli, jak sv. Brigitě zjevila. Tak tedy viděla zarmoucená Matka Svého Ježíše v strasti a trápení kolkolem. Chtělať mu polehčiti, ale nemohla. A co vlastní trýzeň Její rozmnožilo, bylo pomyšlení, že přítomností a bolestmi Jejími trápení Synovo přibývá. Tou příčinou dí sv. Bernard: »Trýzeň žalem přeplněné Matky zvýšila trpké bolesti Synovy.« Ba, dle slov téhož světce více trpěl Pán na kříži soustrastí s Matkou Svou, než vlastním utrpením. »Stála jsem,« praví o Marii, »pohlížejc na Syna. Viděl mne a více trpěl pro mne, než pro Sebe.« A dále dí o Marii: »Podle kříže stála Matka mlčíc, umírajc a přece žijc; žijc a přece umírajc; nemohlať ani umříti, Kteráž za živa byla mrtvá.« Passino vypravuje, že Ježíš Kristus ctihodné Baptistě Varani zjevil, že na kříži nejvíce Ho rmoutil pohled na zarmoucenou Matku u nohou Jeho stojící, tak že ze soustrasti s Ní bez útěchy zemřel. Na to zvolala s nářkem tato světice, poučena o této útrapě Spasitele svého: »Pane! nemluv mi déle o této bolesti; není mi lze ji snést.«

Šimon Kassianský dí: »Všichni, kteří Matku Ukřižovaného poznali, divili se, že v tísní takových bolestí mlčela.« Než, mlčela-li ústa, mluvilo srdce Její, bez ustání obětujc život Syna Svého spravedlnosti božské. Pročež vyznáváme, že zásluhou bolestí Svých účastenství měla v našem znovuzrození k životu milosti, tak že jsme dětmi Její bolesti. Landsperg dí: Kristus chtěl, aby nejblahoslavenější Panna, Kterouž nám Matkou dáti ustanovil, spolu s Ním dílo vykoupení našeho dokonala; neboť pod křížem měla nás co dítky Své poroditi. A vnikla-li kdy do tohoto moře trpkosti, t. j. do srdce Marie Panny nějaká útěcha, dojista to byla myšlenka, že zásluhou Svých bolestí ku věčnému spasení nám

dopomůže, jak Spasitel sám sv. Brigitě zjevil řka: »Maria, Matka má, stala se Svým spoluutrpením a Svou láskou Matkou všech na nebi i na zemi.« Tenť byl také smysl posledních Jeho slov na rozloučenou před smrtí Jeho, Jeho poslední památka na rozchodnou, když Matce Své v osobě sv. Jana odevzdal nás, řka: »*Ženo, hle Syn Tvůj!*« (Jan XIX., 26.) Od té doby konala Maria úřad dobré Matky všech lidí, jak Petr Damian dosvědčuje, řka: »Lotr na pravici činil pokání, poněvadž nejbl. Panna mezi křížem Syna Svého a křížem lotrovým stojící za něho se přimlouvala; tímto dobrodiním splatila dřívější jeho službu z lásky. Jak totiž jiní spisovatelé dosvědčují, učinil prý tento lotr Ježíškovi na útěku Jeho do Egypta cos k libosti. A podobnou lásku mateřskou prokazuje nám Maria ustavičně a nepřetržitě.

Příklad.

Jakýs mladík v Perugii podal jednou ďáblu spis vlastní krví podepsaný, kterýmž slíbil mu duši svou za pomoc při hanebném skutku, kterého se dopustiti chtěl. Když čin ten byl spáchán, žádal ďábel slíbenou odměnu a odvedl mladíka ke studni, vyhrožuje mu, že ho s tělem i s duší zaveče do pekel, nesvrhne-li se sám do studnice. Nešťastník domnívaje se, že již není lze moci ďáblově se vymknouti, vystoupil na roubení, že se svrhne; avšak v smrtelných úzkostech opustila ho odhodlanost; i pravil ďáblu, chce-li smrti jeho, aby ho sám svrhl. Že však mladík měl škapulíř bolestné Rodičky na hrdle, žádal ďábel, aby prve škapulíř odložil. Z toho seznal mladík, že Rodička Boží ochrany Své zcela ho nezbavila; nesňal tedy škapulíř s hrdla a ďábel po marné potyčce mladíka opustil. Tento vděčen toho Rodičce bolestné spěchal do nového kostela P. Marie, aby jí poděkoval, a z lítosti

nad nepravostmi svými dal na oltář Jeji zavěsiti obraz památný.

Modlitba.

Nejzarmoucenější všech matek! tedy mrtev je Syn Tvůj, Tvůj lásky nejhodnější Syn, Jenž Tě tak vroucně miloval? Plačič, máš proč plakati! Kdo by Tě mohl potěšiti? Jen pomyšlení může Tě útechou naplniti, že Ježíš smrtí Svou peklo přemohl, zavřený ráj lidem otevřel, tolik duší získal. S trůnu kříže panovati bude v tolika srdcích, jenž láskou Jeho přemožena věrně Mu sloužiti budou. Ó Matko! dovol Tobě po blízku zaplakati; mámť Tebe více příčin plakati, ježto jsem Ho tak často urážel. Matko milosrdenství! skrze smrt Vykupitelovu a po Něm skrze zásluhy Tvých bolestí naději se odpuštění a blaha věčného. Amen.

VI.

O šesté bolesti při probodení boku Ježíšova a složení s kříže.

» Ó vy všichni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, jestli bolest jako bolest má.« (Pl. Jer. I., 12.) Duše zbožné, slyštež slova bolestné Panny Marie: Milované dcery! nežádámť, abyste mne potěšiti hleděly; nežádámť toho, ode smrti milovaného Ježíše mého srdce mé útechy pozemské jest neschopno, Chcete-li se mi zalíbiti, žádám, abyste mne pozorovaly a pohlédly, byla-li kdy bolest na světě jako bolest má, když mi na to bylo pohlížeti, jak ukrutně mi vyrvali Toho, Jehož jediné milovala jsem. — Než, Paní má! nežádáš-li si potěšení a toliko po utrpení žízniš, věz, že smrtí Syna Tvého neukončily se bolesti Tvé. Ještě dnes zraní Tě jiný meč bo-

lesti, ježto bok Syna Tvého již zesnulého krutým kopím probodený spatříš a s kříže Sňatého obejměš. Nyní roz ímejme tedy šestou bolest ubohé, zarmoucené Matky. Dejte pozor a truchlete!

Dosud bolest za bolestí mučily Pannu Marii, nyní pak všechny shrnuly se na Ni pojednou.

Stačíť jediné slovo, v matce všechnu lásku k ztracenému dítěti znova vzbuditi, slovo totiž, že zemřelo. Mnohdy těšíváme matku, abychom bolest její nad ztrátou dítěte umírnili, připomenutím přestálého s ním soužení. Ale které hoře bych měl připomenouti Tobě, Královno má! kdybych Tvé bolesti pro smrt milovaného Ježíše Tvého hleděl uleviti? Nikdy Tě nezarmoutil, vždy Tě miloval, ctil a poslouchal. Nyní Jsi Ho ztratila. Kdo pochopí hoře Tvé? Jen Ty, Kteráž je trpíš.

Hned po smrti našeho Vykupitele provázela, jak jistý zbožný spisovatel dí, vznešená Matka mocí Své lásky duši Svého Syna a představila ji věčnému Otci. Bože, — tak asi mluvila — viz neposkvrněnou duši Tvého a mého Syna, kteráž Tebe poslušna byla až k smrti. Vezmi a obejmi ji. Tvé spravedlnosti zadost učiněno, vůle Tvá vyplněna, na věčnou Tvou oslavu veliká oběť nyní dokonána. — Na to k tělu Svého Ježíše obrácena, vzdychá: Ó rány, rány lásky! Kořím se vám a s vámi se raduji, že skrze vás dáno spasení světu. Zůstaňtež otevřeny na těle Syna mého, abyste byly útočištěm všech, kteří po vás touží. Nesčíslní skrze vás odpuštění hříchů dojdou a roznítí v sobě plameny lásky k nejvyššímu Dobru.

Aby nebyla porušena radost příští velikonoční slavnosti, žádali židé, by složeno bylo mrtvé tělo Ježíšovo s kříže; poněvadž pak odsouzenec nesměl býti složen, než by byl skonál, přišli někteří zlámati Jeho hnátů železnými kyji, jak byli již učinili prvněmu i druhému lotru, kteří byli s Ním ukřižo-

váni. Maria plačíc při skonání Svého Syna, vidí tyto ozbrojené muže blížiti se k Ježíši. Tímto pohledem zděšena, třesouc se, volá: »Zemřelť již můj Syn, upusťte od nové urážky! Ustaňte mne, ubohou Matku, trýzniti! Prosí, praví sv. Bonaventura, aby Jeho kosti nebyly zlámány. Ale nastojte! Takto prosící vidí, jak jeden z žoldnéřů vzav pádné kopí, Ježíšův bok jím otevřel. »*Unus militum lancea latus Ejus aperuit. et continuo exivit sanguis et aqua* — jeden z vojáků kopím bok Jeho otevřel, a hned vyšla krev a voda« (Jan XIX., 34.) Bodení kopím otrásá křížem a srdce Ježíšovo proniká; byloť rozpůleno, jak sv. Brigitě zjevno. Krev a voda vyšly, neboť několik toliko krůpějí svaté krve bylo ještě v Jeho srdci; i ty chtěl Spasitel prolíti, aby nám zjevil, že ji do poslední krůpěje za nás prolil. Probodení toto potupilo Pána, ale zranilo Marii. Zbožný Landsperg dí: »Pán rozdělil se s Matkou Svou o trápení této rány; On přetrpěl ránu. Matka pak bolest.«

Svatí otcové domnívají se, že tato bolest byla vlastně mečem, který svatý Simcon Panně předpověděl, mečem nikoli železným, nýbrž bolestným, který Její požehnanou duši pronikl v srdci Ježíšově, v němž ustavičně přebývala. Tak sv. Bernard dí: »Kopí, které bok Jeho otevřelo, proniklo duši Panny, kteráž nemohla od něho se odloučiti;« a sv. Brigitě zjevila Rodička Boží Sama: »Když kopí vytáhl, hrot krví byl zbarven. Bylo mi, jakoby vlastní srdce mé bylo probodeno, když jsem viděla srdce nejmilejšího Syna probodené.« Anděl pak pravil sv. Brigitě: »Nemalý učinil Bůh zázrak, že nejbl. Panna tolikerou bolestí zraněná, ducha nevypustila.« Při ostatních bolestech měla alespoň Syna, Jenž s Ní měl útrpnost; nyní pak nemá Syna, aniž útěchu soustrasti.

Bojíc se, aby se Synem Ježíšem dále kruté
Šrámek: Chvály Marianské.

nenakládali, prosí nyní bolestná Rodička Josefa z Arimathie, aby od Piláta požádal těla Ježíšova, by je střežiti a nových potup uchovati mohla. Josef odšed k Pilátovi, vyložil mu bolest a žádost této zarmoucené Matky; a Pilát ze soustrasti s Matkou, jak sv. Anselm dí, přepustil mu tělo Ježíšovo.

Nyní skládají Ježíše s kříže. Ó přesvatá Panno! S takovou láskou darovala Jsi Svého Syna světu a aj, jak Ti Ho vrací! Slovy písně dí Maria světu: Probůh! Jak mi Ho vracíš? *Milý můj jest bílý a červený.* (Pís. Šal. V., 10.) Ty ale Jej mi vracíš jizvami ztrýzněného a červeného ranami, jimiž Jsi Ho zranil. Bylť tak krásný a jak je nyní zohyzděn! Jeho tvář rozněcovala lásku v srdci těch, kdož na Něho pohlédli, a nyní se zděsí, kdo Ho spatří. Kolik mečů probodlo duši Matčinu! nařiká sv. Bonaventura. Rozvaž, jaké trýzně zakusila by kterákoli matka, které, jako nyní Marii, položili by mrtvé tělo synovo na klín.

Sv. Brigitě bylo zjeveno, že při skládání s kříže tři žebříky postavili ku kříži; nejprve vytáhše hřeby z rukou, pak z nohou, odevzdali je učenci Marii, jak Metafrastes vypravuje. Pak sňali Ježíše s kříže, jeden svrchu, druhý dole drže Jeho svaté tělo. Bernardin de Bustis vypravuje, že zarmoucená Matka povstavši, s pozdviženýma rukama milému Svému Synu šla v ústřety a Jej objala, načež pod křížem se usadila. Tu pozoruje Jeho otevřená ústa, vyhaslé oči; ohledává rozedrané svaté tělo, obnažené kosti, snímá trnovou korunu a vidí nesčíslné rány, kterými trní svatou hlavu zranilo. Patříc na probodené ruce a nohy lká: Synu, kam až přivedla Tě Tvá láska k lidem? Cos jim učinil zlého, že s Tebou tak naložili? Mně Jsi byl otcem a bratrem a ženichem, mou slastí, mou slávou a vším. Synu, viz, jak jsem zarmoucena; pohlédni na mne a potěš

mne! Ach, již mne nevidíš! Mluv, promluv toliko slovo útěchy; než nastojte! Ty již nemluvíš, Tys mrtev. Ó ukrutné trní, vy hřeby, ty necitelné kopí, jak jste mohly svého Stvořitele tak ztrýzniti? Než, co trní, co hřeby? Nikoli, vy hříšníci tak krutě naložili jste s mým Synem.

Tak naříkala tehdáž Maria na nás. Kdyby však i nyní bolestí byla schopna, jak mluvila by nyní? Jakou muku by pocítila, pohlížeje na lidi, kteří i po smrti Ježího Syna neustávají svými hříchy Ho trýzniti a křížovati? Ustaňtež konečně bolestnou Rodičku zarmucovati a dříve-li jsme tak si vedli, uposlechněme Ježího napomenutí, když s Ježíšem nás volá: *»Berte si to, přestupníci, k srdci!«* (Isai. XLVI., 8.) Vraťtež se k zraněnému srdci mého Ježíše. Vraťtež se kajicně, dojistá vás přijme. Od Ježíše utecte se k Ježíši, od Soudce k Vykupiteli, od soudnice ku kříži. Nejbl. Panna zjevila sv. Brigitě, že Svému Synu, s kříže sňatému, oči zavřela, ruce však složití nemohla; čímž dal nám Ježíš Kristus na srozuměnou, že náručí Jeho vždy zůstane rozervené ku přijetí hříšníků, kteří kajicně k Němu se vrací. *»Světě,«* praví dále Maria dle opata Guerika, *»viz, dosud nepřešla ti doba milosti, čas totiž, lásky dojíti. Nyní, když můj Syn zemřel, aby tě zachránil, nyní na čas není, báti se, ale milovati; milovati tvého Ježíše, Jenž na důkaz Své lásky k tobě tolik trpěti ráčil.«* Proto, dí sv. Bernard, srdce Ježíše Krista bylo zraněno, abychom ve viditelné ráně viděli ránu neviditelné Jeho lásky. Nechal-li tedy — praví sv. Bonaventura o Marii — z nesmírné lásky Svůj bok otevřítí, aby ti Své srdce daroval, slušno zajisté, abys, ó člověče, i své srdce Jemu daroval. A chcete-li, dítky Panny Marie, do srdce Pána Ježíše vejti, dí Hubertin de Casala, přijďtež tam s Marií, Kteráž vám tu milost vyprosí. Tomu na důkaz následující příklad.

Příklad.

Herolt vypravuje, že jakýsi bídný hříšník, zavraždil otce a bratra, útekem chtěl se vyhnouti trestu. Poslouchal jednou postní kázání o milosrdenství Božím a chtěl pak kazateli se vyzpovídati. Zpovědník jej vyslechl, načež poslal jej k oltáři bolestné Rodičky, aby tu vyprosil si milost zkroušenosti a odpuštění svých nepravostí. Hříšník uposlechl, modlil se a bolestí nade hříchy mrtev sklesl k zemi. Když den na to doporučil kněz lidu, aby se za zemřelého pomodlil, ukázala se v kostele bílá holubice, kteráž list papíru spustila před nohy kněze. Tento jej zvedl a četl slova: »Duše zemřelého sotva z těla vyšedší, vešla do ráje. Ty pak i na dále hlásej o milosrdenství Božím.«

Modlitba.

Nejzarmoucenější Matko, vznešená ctnostmi, vznešená i bolestmi, ony i tyto pocházejí z ohně Tvé lásky k Bohu; neboť srdce Tvé nemůže mimo Boha nic milovati. Ó Matko! ulituj mne, jenž jsem Boha nemiloval, ale velice urážel. Pro bolesti Tvé bezpečně se naději odpuštění. Než to mi nestačí; chci také Pána mého milovati. Kdo mi to snáze vyprosí mimo Tebe, Matko krásného milování! Ó Maria! utěšitelko všech, budiž i mojí útěchou. Amen.

VII.

O sedmé bolesti při pohřbu těla Páně.

Když matka na trápení a smrt dítěte svého pohlíží, zajisté cítí a trpí s ním všechny jeho bolesti; když pak milovaný syn její po mnohých bo-

lestech skoná a pohřben býti má, a když nyní matka s ním na vždy se má rozloučiti, pak nastojte! myšlenka, že už ho nespátří, bolest všech největší jí působí. Tentž jest poslední meč, o kterém nyní rozjímati chceme. Když Maria byla Syna Svého na kříži skonati viděla a mrtvé tělo Jeho v náruči Svě sevřela, posléze bylo jí v hrobě Ho zůstaviti a netěšiti se již milé přítomnosti Jeho.

Abychom poslední tuto bolest lépe si představili, pohledme ještě na horu Kalvarii a na zarmoucenou Matku, Kteráž mrtvolu Synovu objímá. Synu můj! praví s Jobem, *»obrátil's se mi v ukrutného«*. (XXX., 21.) Všechna Tvá sláva, Tvá krása, Tvá spanilost, Tvé ctnosti, celá Tvá lásky hodná bytost, všechny důkazy Tvé lásky ke mně, všechny projevy Tvé přízně, všechno proměnilo se v šípy utrpení; čím větší všechno to v srdci mém lásku k Tobě rozněcovalo, tím větší nyní bolest z Tvé ztráty cítím. Milovaný Synu můj! s Tebou ztratila jsem všechno. *»Ó pravý Synu Boží,«* dí sv. Bernard o nářku Panny Marie, *»Tys mi byl otcem, Tys mi synem, Tys mi ženichem, Tys mým životem; nyní zbavena jsem otce, ovdovělá bez ženicha, od syna opuštěná; se Synem všechno jsem ztratila.«*

Tak Maria bolestí se trápí, Syna Svého objímajíc. Svatí učeníci blíží se, obávajíce se, aby bolest ubohou Matku neusmrtila, až mrtvolu s Jejího klína vezmou a k hrobu odnesou. Uctivě berou ji jakoby mocně z Jejích loktů, vonnými mastmi ji maží, v uchystané plátno halí, v kterém Pán otisk Svě podoby světu zůstaviti ráčil, jak podnes viděti lze v Turině. Již ji nesou ku hrobu, již počíná smutný průvod; učeníci zvedají ji na ramena, andělé nebeští v zástupech ji provázejí, svaté ženy následují, uprostřed Matka bolestná, aby Syna Svého hrobu odevzdala. U hrobu stanuvši, jak mileráda by se byla se Synem Svým nechala pohrobiti, kdyby

byl chtěl, jak Sama svaté Brigitě zjevila. Provázela však, jak se za to má, přesvatou mrtvolu do jeskyně hrobní, kdež dle Baronia hřeby a trnovou korunu složila. Když zvedali kámen, aby hrob uzavřeli, obrátili se učenící Páně k Panně řkouce: »Paní! nyní musíme hrob uzavříti. Vzmuž se! pohlédni na Syna Svého naposled a rozluč se s Ním.« — Milovaný Synu můj! tak asi úpěla zarmoucená Matka, nemám Tě už nikdy spatřiti? Přijmiž poslední pohled, poslední slova Své, Tobě tak drahé Matky; vezmi srdce mé, kteréž u Tebe v hrobě zůstavím. Svátý Fulgenc píše, že nejblahoslavenější Panna vroucně žádala srdce Své s mrtvolou Syna Svého v hrobě pochovati. A Maria Sama zjevila svaté Brigitě, že dvě srdcí bylo v hrobě spojeno, když Syn Její do hrobu byl položen.

Konečně berou kámen, jímž uzavřeli tělo Páně v hrobě, tento poklad, nad který není na nebi ani na zemi — Zde se poněkud uchylme. Maria zůstává srdce Své v hrobě u Ježíše, jediného pokladu Svého, dle slov: »*Ubi enim thesaurus vester est, ibi et cor vestrum erit — nebo kde jest poklad váš, tu i srdce vaše bude.*« (Luk. XII. 34.) Kde as my jsme pochovali srdce své? Snad ve tvorech? či v blátě zemském? Proč ne u Ježíše, Jenž, ač na nebesa vstoupil, u nás zůstati ráčil, nikoli mrtev, ale živ v nejsvětější Svátosti oltářní, aby srdce naše u Sebe měl a zcela byla Jeho. Než vraťme se k Marii. Než se rozloučila s hrobem, blahoslavila, jak svátý Bonaventura dí, posvátnému hrobu skalnímu řkouc: »Blažené kamení, které uzavíráš Toho, Jehož jsem v lůně devět měsíců nosila, žehnám a blahorečím tobě; tobě svěřuji Syna, Jenž jest jediný poklad a všechna láska má.« Na to modlila se Otci věčnému: »Otče! Tobě poroučím Ho, Jenž Tvým a spolu mým Synem jest.« A tak rozloučivši se se Synem Svým i hrobem, vrátila se do domu

Svého. Ubohá Matka tak zarmoucena a smutna se vracela, že mnohé mimoděk pohnula k slzám, jak svatý Bernard dí, a že kudy šla, kdož Ji potkali, nemohli se zdržeti pláče, a že svatí učenci a ženy, jenž Ji provázeli, více Ji než Pána oplakávali.«

Dle slov svatého Bonaventury oblekly příbuzné Pannu Marii jako vdovu v roucho smutečné, které celou Její tvář zahalovalo. A jdouc na zpáteční cestě mimo dřeva kříže, krví dosud vlhkého, první uctila znamení to řkouc: »Svatý kříži! líbám tě, tobě vzdávám čest; již nejsi dřevem potupným, ale trůnem lásky a oltářem milosrdenství, posvěceným krví Beránka Božího, Jenž pro spasení světa na tobě byl obětován.« Od kříže vrací se do domu Svého, kdež oči zarmoucené Matky marně hledaly Ježíše; místo milovaného Syna všude vidí toliko upomínky svatého života a přehořké smrti Jeho. Zde vzpomíná, jak jednou v chlévě betlémském jako dítě spočíval v Jejích loktech a co let s Ním ztrávila v dílně nazaretské; vzpomíná, jak se milovali, jak vroucně na Se pohlíželi a jak často slova života věčného z úst Jeho plynula. A opět staví se Ji na oči téhož dne smutná událost; vidí hřeby, trny, rozedrané tělo Syna Svého, hluboké Jeho rány, obnažené kosti, otevřená ústa, vyhaslý zrak. Ach! bolestná noc nadešla Marii! Zarmoucená Matka obrací se k svatému Janu, tázajíc se úpěnlivě: »Jene! kde jest Mistr tvůj?« pak k Magdaleně: »Dcero! pověz, kde jest miláček tvůj? Probůh! kdo nám Ho vzal?« Maria pláče a všichni s Ní. A ty, duše má! nepláčeš? Obrát se k Marii a rci Ji se sv. Bonaventurou: »Nech mne plakati, Paní má! nech mne plakati: Tys nevinna, já jsem vinen.« Pros Ji alespoň, abys s Ní plakati směl: »Fac, ut Tecum lugeam — učiň, ať s Tebou naříkám.« Ona pláče z lásky; ty však bolestí nade hříchy plač.

Příklad.

Kněz Engelgrave vypravuje o řeholníku, který tolik trpěl úzkostlivým svědomím, že až důvěry pozbyval. Poněvadž ale bolestnou Rodičku velice ctil, v úzkostech svých k Ní se utíkával a rozjímáním bolesti Jejích potěchy a posily docházel. Když pak byl na smrtelné posteli, více než kdy pokoušel ho ďábel pochybnostmi, aby ho zoufanlivostí zahubil. To vidouc milosrdná Matka, zjevila se mu řkouc: »Synu, proč trudem se soužíš, kterýs mne tak často v hoři mém potěšil? Aj, Ježíš mne posílá, abych tě potěšila. Vzeď už se, vzhůru, pojď se mnou do nebe!« Na ta slova zesnul zbožný řeholník pokojně v Pánu, důvěrou a útěchou naplněn.

Modlitba.

Bolestná Matko má! nenechám Tě samotnou plakati; nenechám, i já chci s Tebou slzeti. Za tuto milost dnes Tě prosím: vyžádej mi, abych ustavičně rozjímal a vroucně ctil památku umučení Ježíšova a bolesti a utrpení Tvých a abych užil všech mi zbývajících dnů k oplakávání bolesti Tvých, ó Matko! a bolesti Vykupitele mého. Doufám, že tyto bolesti v hodinu smrti mé důvěry a síly mi dodají, abych vzpomínaje na urážky Pánu mému způsobené sobě nezoufal. Tyto bolesti nechť mi odpuštění hříchů, konečné v dobrém setrvání a nebe vymohou, kdež s Tebou radovati se a nekonečné milosrdenství Boha svého na věky velebiti doufám. Tak doufám, tak se staň. Amen.

Poznamenaní. V přídavku viz Korunu ke cti sedmi-bolestné Rodičky Boží.

Modlitba sv. Bernarda.

Paní, která sladkostí Svou srdce lidská uchvacuješ, neuchvátilas i srdce mého? Ó uchvatitelko srdcí! kdy mi srdce mé vrátíš? Tvé srdce panuj mému a skryj je v boku Syna Svého. Pak dosáhnu, čeho doufám, pouěvadž Jsi naděje naše.

O ctnostech nejblahoslavenější Panny Marie.

Svatý Augustin praví, že následováním ctností svatých a světic Božích nejjistější a nejvydatnější jejich pomoci nabýváme, poněvadž svou přímlovou tím horlivěji nás se ujímají, když pozorují, že i ctnostné jejich skutky konati se snažíme. Panna Maria, Královna svatých a naše nejpřednější ochránitelka, přeje si, aby duše, kterou Ona z moci ďáblovy vysvobodivši, s Bohem opět spojila, následovati Ji hleděla, neboť duši převráceného života nemůže bohaté milosti uděliti, které by Ji dáti si přála. Tou příčinou nazývá Maria blahoslavenými, kdož Ji následovati se snaží. *»Nyní tedy, synové slyšte mne: Blahoslavení, kteří ostříhají cest svých.«* (Přisl. VIII., 32.) Kdo miluje, mi ované osobě buď se rovná, buď Ji vyrovnati se hledí, jak dří přísloví: *»Amor aut pares invenit aut facit.«* Pročež sv. Jeroným nás napomíná, abychom Panny Marie následovati hleděli, jestliže Ji milujeme, poněvadž Ji jako nejlépe lze uctíti. *»Nejmilejší, ctěte Marii, Kterou milujete; jelikož Ji tehdy opravdu milujete,*

když následovati se snažíte, Kterou chválíte.* Richard a sc. Laurentio praví, že ti toliko pravými dětmi Panny Marie jsou a slouti zasluhují, kdož žítí se snaží, jak Ona žila. »Synové Panny Marie jsou, kdož Ji následují.* Syn tedy, praví sv. Bernard, hleď Matky následovati, chce-li Její přízně dojíti; neboť vidouc, že Ji ctí jako matku, jako syna jej míti a vyznamenávati bude.

Chtějce nyní o ctnostech této Matky pojednávat, ovšem málo ve svatých evangeliích se dočítáme; přece však výrok, že byla milostiplná, dosti jasně udává, že měla všechny ctnosti a sice u vysokém stupni. Kdežto tedy, jak sv. Tomáš dí, každý světec některou ctností proslul, jeden panickou čistotou, druhý pokorou, jiný milosrdenstvím, jest nejblahoslavenější Panna Maria vzorem všech ctností vůbec. Podobně dí sv. Ambrož, že život Panny Marie poučným a vzorným jest pro všechny. Pročež napomíná nás: »Jako obraz rozviňte před očima svýma panenství a život Panny Marie, z nichž vzor bohulibosti září. Ji mějte za příklad svého obcování, abyste seznali, čeho napravit, čeho se varovati a čeho přidržeti se máte.* Že pak dle učení svatých otců pokora je základ všech ctností, nejprve rozjmejme, jak velice byla Panna Maria pokorná.

§ 1. *O pokoře Panny Marie.*

»Pokora,* dí sv. Bernard, »jest základ a strážce všech ctností.* A to právem, neboť bez pokory neujme se v duši žádná jiná ctnost, byť by všemi se ozdobila, všechny ji opustí, jakmile pokora ji opustí. A naopak, píše sv. František Saleský svaté Johanně Františce ze Chantalů, Bůh miluje pokoru tak, že spěchá tam, kde ji nalezá. Tato tak krásná a potřebná ctnost nebyla na zemi známa, až Syn

Boží Sám sestoupil, aby Svým příkladem nás o ní poučil a povzbudil, abychom jí obzvláště od Něho přiučiti se snažili. *„Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“* (Mat. XI., 29.) A jako Marie byla první a nejdokonalejší učenicí Kristovou, od Něhož všem ctnostem se přiučila, tak obzvláště ctnosti pokory se přiučila, kterou si zasloužila, že nade všechny tvory byla povýšena. Sv. Mechtildě bylo zjeveno, že první ctností, v které Maria od Svého dětinství obzvláště se cvičila, byla pokora.

První zjev pokorného srdce jest ten, že o sobě skromně smýšlí. Maria o Sobě vždy tak skromně smýšlela, že, jak sv. Mechtildě bylo zjeveno, žádné přednosti nehledala, ačkoli znamenala, že ostatních hojněji obdařena jest milostmi. Opat Rupert, vykládaje slova písně: *„Ranila jsi srdce mé, sestro má, choti má . . . jedním vlasem šije“* (Pís. Šal. IV., 9.) praví, že tímto vlasem šije nevěstiny bylo skromné o sobě smýšlení, kterým Maria srdce Boží ranila. Ne snad, že by pokorná Panna mohla se míti za hříšnici; neboť pokora je pravda, dí sv. Terenzie, a Maria dobře věděla, že Boha neurazila nikdy; také ne, jakoby nechtěla vyznati, že od Boha všech ostatních tvorů větší obdržela milosti, poněvadž pokorné srdce důkazy obzvláštní přízně Boží právě proto uznává, aby tím více se pokořilo: nýbrž Rodička Boží, znajíc nekonečnou moc a dobrotu Svého Boha dokonale, právě proto tím více uznávala Svou nízkost a všech více se pokořovala, pravíc s nevěstou písně písní: *„Nehledte na mne, že jsem snědá, nebo opálilo mne slunce“* (I., 5.) Sv. Bernard vykládá: *„Bližím-li se k božskému Ženichu, poznávám, že jsem černá.“* Ano, neboť dle slov svatého Bernardina Sienského nejblahoslavenější Panna ustavičně Svou nicotu k velebnosti božské přirovnávala. Právě jako žebračka, které dobrodinec stkvostný oblek daroval, nechlubí se, ale tím více se pokořuje.

kdykoli naň pohlédne, vzpomínajíc na svou chudobu: tak Maria tím více se pokořovala, čím jasněji bohatství Svých milostí seznávala, vždycky pamatujíc, že každý dar od Boha pochází. Pročež také svatě Alžbětě z řádu sv. Benedikta zjevila: »Najisto věz, že jsem se vždy za nejnížší pokládala a za nehodnou milosti Boží.« A sv. Bernardin dí: »Jako po Synu Božím nebylo tvora, jenž by výše byl postoupil v důstojnosti milosti, tak také žádný nesestoupil tak hluboko v hlubinu pokory.«

Dále osvědčuje pokoru, kdo dary nebeské skrývá. Panna Maria chtěla svatému Josefu utajiti milost, že Matkou Boží se stala, ač takové zjevení nutným se Ji zdálo, aby zarmouceného Svého snoubence zbavila možného podezřívání Její poctivosti, když Její požehnaný život spatřil aneb alespoň zmatku, v kterém sv. Josef o neporušeném panenství zasnoubené své nepochybuje, ale také tajemství neznaje, »*tajně Ji propustiti chtěl*« (Mat. I., 19.), aby se úzkosti své zbavil. A kdyby ho anděl nebyl poučil, že jeho zasnoubená z Ducha Svatého počala, ovšem byl by Ji propustil.

Pokorný dále odmítá všecku chválu od sebe a zcela na Boha ji obrací. Hle, jak Panna Maria se leká, když z úst sv. Gabriela Svou chválu slyší! A když sv. Alžběta k Ní pravila: »*Požehnaná Ty mezi ženami . . .*« a: »*Odkud mi to, aby přišla Matka Pána mého ke mně? . . . I blahoslavená, kteráž jsi uvěřila,*« odpověděla Maria, všecku tuto chválu na Boha vztahujíc, pokorným chvalozpěvem: »*Velebí duše Hospodina.*« Jakoby řekla: Alžběto, ty mne chválíš, já však velebím Boha, Jemuž jedině chvála přísluší. Divíš se, že k tobě přicházím, já pak se obdivuji dobrotě Boží, v které můj duch jedině plesá, »*a duch můj plesá v Bohu, Spasiteli mém.*« Ty mne chválíš, že jsem uvěřila, já však Boha mého oslavuji, že nicotu mou tak povýšiti

ráčil. *»že vzhlédl na ponížení dívky Své.«* Pročež Panna Maria sv. Brigitě zjevila: *»Proč jsem se tak hluboce pokořila aneb proč jsem tolik inilostí obdržela? Jen proto, že jsem uznala a věděla, že ze Sebe nic nejsem a ničeho nemám. Proto nechtěla jsem chvály mé, nýbrž chválu Dárcovu a Tvůrcovu.«* A sv. Augustin mluvě o pokoře Panny Marie, dí: *»Ó v pravdě blahoslavená pokora, kteráž lidem Boha porodila, kteráž ráj otevřela a duše pekla zbavila!«*

Pokorný dále jiným rád slouží. Tak Maria nezdráhala se po tři měsíce svaté Alžbětě posluhovati, pročež sv. Bernard dí: *»Alžběta divila se, že Maria k ní přichází, více však se divila, že přišla, nikoliv aby se jí sloužilo, nýbrž aby Sama sloužila.«*

Pokorní netlačí se v před a nehledají předního místa; pročež Panna Maria, jak sv. Bernard dí, nechtěla do domu vstoupiti, kdež Její Syn (jak sv. Matouš XII., 46, dí) právě vyučoval, aniž Ho vytrhovati, ačkoli s Ním mluvit si přála. Také chtěla na posledním místě ve večeřadle u apoštolů seděti, jak sv. Lukáš píše: *»Všichni byli, trvající jednomyslně na modlitbě s ženami i s Marií, Matkou Ježíšovou.«* (Skut. Ap. I., 14.) Nikoliv, jakoby sv. Lukáš nebyl věděl, že příslušelo, aby Matku Boží na prvním místě jmenoval, nýbrž že Maria Sama ve večeřadle na poslední místo po apoštolech a ostatních ženách se postavila, a sv. evangelista proto svou zprávu sepsal po pořádku, v kterém kdo stál. O čemž sv. Bernard podotýká: *»Právem stala se poslední první, poněvadž všech první učinila se poslední.«*

Pokorní posléze milují, když jiní si jich neváží. Pročež nečteme, že by Maria v Jerusalemě se byla ukázala, když Její Syn v neděli před velikonoční slavností tak počestně byl přivítán; když

však den Jeho smrti na kříži se přiblížil, nebyla Maria pozadu, objevilať se přede všemi na hoře Kalvarii, kdež poznána byvši, snášela potupu, která stihla Matku odsouzence, umírajícího hanebnou smrtí zločince. Tou příčinou zjevila sv. Brigitě: »Co jest potupnějšího, než nesmyslnou nazvánu býti, všeho postrádati a všech za nejnehodnější se uznávati? Dcero má, taková byla pokora má, ta byla radost má, tať celá vůle má, kterouž jedině Synu mému zalíbiti jsem se hleděla.«

Ctihodná sestra Paula de Foligno seznala jednou u vytržení, jak veliká byla pokora nejblahoslavenější Panny. Když pak svému zpovědníku sdělila, co byla viděla, pravila udivením jatá: »Pokora milé Paní naší, otče, pokora milé Paní naší! Ve světě není ani nejmenší stopy o pokoře u přirovnání k pokoře Panny Marie.« A Pán ukázal jednou sv. Brigitě u vidění dvě ženy, z nichž jedna marnivou nádherou byla vystrojena. »Totě pýcha,« pravil, »druhá pak, kteráž hlavu kloní, všem k službám jest volná, Boha toliko v srdci chová a na nicotu svou pamatuje, jesti pokora a její jméno Maria. Tím chtěl Pán naznačiti, že nejblahoslavenější, nepokornější Jeho Matka byla pokora sama.

Není pochybnosti, že pro naši, hříchem pokaženou přirozenost, jak sv. Řehoř Nyssenský praví, není těžší ctnosti nad ctnost pokory. Tím však nelze se nám vymlouvati. Nikdy nebudeme pravými dětmi Panny Marie, nestaneme-li se pokornými. Nemůžeš-li následovati Její čistoty, dí sv. Bernard, následuj Její pokory. Pyšní se jí protiví a toliko pokorné k Sobě volá. »*Kdožkoli jest maličký, pojdiž ke mně.*« (Přísl. IX., 4.) Richard a sc. Laurentio dí: »Maria nás pod pláštěm pokory chrání;« což Rodička Boží sv. Brigitě Sama vyložila slovy: »Pojď i ty, dcero má, a skryj se pod pláštěm mým; tento plášť je má pokora! Jako ale plášť zahřívá

jen toho, kdož ho nosí, tak i pokora má toliko tomu prospěje, kdož skutky jí následovati se snaží. Nuže, dcero má, přioděj se pokorou touto. « Ó jak miluje Maria pokorné duše! Sv. Bernard píše: Panna poznává a miluje ty, kdož Ji milují, a blízka jest těm, kdož Ji vzývají; zvláště ale těm, které vidí, že čistotou a pokorou Ji se podobají. « Hleďtež tedy touto ctností se ozdobiti, milujete-li Marii. Martin Alberro, S. J. z lásky k Panně Marii smýšlel dům a smetl odnášel. I zjevila se mu jednou Rodička Boží, jak kněz Nieremberg v životopise jeho vypravuje, a jakoby děkujíc jemu, pravila: »Jak vysoce si vážím tohoto pokorného skutku, který jsi z lásky ke mně vykonal!«

Nikdy tedy, Královno má, nelze mi pravým Tvým synem býti, nebudu-li pokorný. Než nevidíš, že hříchy nejen nevděčným jsem se stal Pánu, ale i pyšným? Ó Matko má, vyléčiž mne a pro zásluhy Své pokory vyžádej mi té milosti, abych pokorným se stal a tak i Tvým synem. Amen.

§ 2. O lásce Panny Marie k Bohu.

Ctih. Albert Veliký dí: »Kde větší čistota, tam i láska větší.« Čím srdce čistší a sebe prázdnější, tím více naplní se láskou k Bohu. Nejsvětější Matka, poněvadž zcela pokorná a samolásky prázdná, byla milováním Boha tak naplněna, že všech andělův a lidí více milovala Boha, jak sv. Bernardin Sienský svědčí: »Předčí lásku všech tvorů k Synu Svému.« Sv. František Saleský nazývá Ji tedy právem Královnou lásky.

Pán dal lidem zákon: »*Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého*« (Mat. XXII, 37.) Zcela však a dokonale naplní lidé tento zákon teprve v nebesích, na zemi toliko nedokonale, dí sv.

Tomáš. Albert Veliký však podotýká, že by jaksi neslušelo, aby Bůh byl dal přikázání, kterého by nikdo nezachovával dokonale, kdyby nebylo Rodičky Boží, Která je dokonale naplnila. I Richard a sc. Victore stvrzuje to slovy: »Rodička našeho Emanuela dokonale plnila každou ctnost. Kdo naplnil kdy první přikázání tak dokonale: Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého? Láska k Bohu plála tak velikým ohněm v Jejím srdci, že nezbylo v něm místočka pro nějaký poklesek.« Šíp milování Boha, praví sv. Bernard, nejen zbodl, ale i pronikl duši Panny Marie tak, že nebylo v ní místočka lásky prázdného. Milovalať tedy z celého srdce, z celé duše, ze vši síly a byla milosti plná. Mohlať tedy ovšem říci Maria: »Můj milý zcela se mi daroval a já jemu, jak píseň písní dí: »*Můj milý jest můj, a já jsem jeho.*« (II., 16.) »I serafové mohli, dí Richard, s nebe sstoupiti, aby od srdce Panny milovati se naučili.«

Bůh, Jenž láska jest, (I. Jan IV. 16.) sstoupil na zemi, aby ve všech roznítil božské plameny Své lásky; ale žádné srdce neroznítil touto Svou láskou tak, jako srdce Své Rodičky, kteréž vši pozemské náklonnosti prázdné, nejschopnější bylo, aby tímto blaživým ohněm vzplanulo. Svatý Jeroným dí: »Plameny božské lásky tak zúplna Ji pronikly, že nic pozemského nezkalilo čistotu citův Jejích, nýbrž ustavičné plameny a moc vroucí lásku poutaly vůli Její.« Srdce Panny Marie bylo tedy planoucí oheň lásky, jak o ní píseň praví: »*Lampy jeho jsou lampy ohně a plamenů.*« (Pís. Šal. VIII. 6.) Oheň pro hořící v srdci lásku, jak svatý Anselm dí, plameny pro zářící lásku v konání ctnostných skutků. Když Panna Maria na zemi božské Děťátko na loktech nosila, mohla větším právem nazvána býti »ohněm oheň nosícím«, než Hippokrates, ovšem ve smyslu dokonce jiném, pravil o ženě, uhlí v rukou nosící.

Svatý Ildefons dí: »Jako žhavé železo ohněm sálá, tak Maria ohněm Ducha Svatého byla tak proniknuta, že toliko plameny tohoto posvátného žáru v Ní hořely, toliko oheň lásky Boží v Ní sálal.« A sv. Tomáš z Villanovy praví, že onen hořící keř před tváří Mojžíšovou vyobrazoval srdce nejblahoslavenější Panny. Dále vykládá sv. Bernard, proč svatý Jan viděl Marii, sluncem oděnou. »*Signum magnum apparuit in coelo, Mulier amicta sole — i okazalo se znamení veliké na nebi: Žena oděná sluncem.*« (Zjev. XII. 1.) Pravíť takto: »Právem vyobrazuje se Maria jako sluncem oděná, protože prohlubeň moudrosti božské více, než mysliti lze, pronikla; takže se zdá, jakoby do nepřístupného světla byla pohřžena, pokud bez osobního spojení s Bohem stvořené bytosti vůbec to možné.«

Toutéž příčinou Maria dle slov sv. Bernardina Sienského nikdy nebyla od pekla pokoušena. »Jako veliký oheň mouchy zahání, musili i ďáblové před Její plamennou láskou utíkat, takže se k Ní přiblížiti nikdy neodvážili.« I Richard a sc. Victore podobně se vyslovuje: »Nejblahoslavenější Panna byla mocností temnosti tak hrozna, že se neodvážily k Ní se přiblížiti a Ji pokoušeti. Plameny Její lásky je děsily.« Sama Maria zjevila sv. Brigitě: »Nemyslila jsem leč na Boha, mimo Boha nic se mi nelíbilo.« Poněvadž tedy Její požehnaná duše na této zemi nepřetržitě o Bohu rozjímala, nepřetržitě také lásku k Němu vzbuzovala, jak kněz Suarez praví slovy: »Nejblahoslavenější Panna vzbuzovala v tomto životě dokonalou lásku k Bohu bezpočtukráte, poněvadž skoro celý Svůj život rozjímáním ztrávila a tak vzbuzování lásky přecho často opakovala.« Více však se mi líbí, co Bernardin de Bustis dí, že Maria nevzbuzovala v Sobě občas lásku k Bohu, jako ostatní svatí, nýbrž že mocí zvláštní od Boha obdržené přednosti Její láska bylo jediné, vždy trvajcí,

nikdy nepřetržené vzbuzení lásky. Tento královský orel ustavičně zřel k božskému Slunci, takže dle slov sv. Petra Damianského, Panně Marii ani zevnitřní skutkové nepřekáželi v rozjímání, ani rozjímání zevnitřním skutkům. — A dle slov svatého Germana vyobrazoval oltář zápalu, na kterém ve dne v noci posvátný oheň hořel, nejblahoslavenější Pannu. Ba ani spánek nepřekážel Panně Marii ve vzbuzování lásky k Bohu. Jestliže naši prarodiče v stavu nevinnosti takové přednosti požívali, jak sv. Augustin tvrdí slovy: »Spánek spících byl tak blažený jako život bdících,« nesmíme ani Rodičce Boží této přednosti upírat, jak skutečně kněz Suarez, opat Rupert, svatý Bernardin Sienský a svatý Ambrož o Marii praví, z nichž posledně jmenovaný dí: »Cum quiesceret corpus, vigilaret animus — když tělo odpočívalo, bděla duše Její,« čímž se na Ní naplnila slova moudrého spisovatele Přísloví: »*Nehasne ani v noci svíce její.*« (XXXI. 18.) Sv. Bernardin dí: »Když blahoslavené Její tělo libým spánkem nabývalo potřebných sil, povznášela se Její duše k Bohu, takže tu dokonaleji rozjímala, než kterýkoli člověk v úplném bdění.« Tou příčinou mohla tedy s nevěstou Písně písní zvolati: »*Ā spím, ale srdce mé bdí;*« (V. 2.) a jak kněz Suarez dí: »I spící i bdící stejně byla dokonalá.« Slovem, dokud Maria na zemi žila, Její duše, dle slov sv. Bernardina, nepřetržitě nejvroucnější lásku vzbuzovala a nikdy nejednala jinak, leč na vnuknutí božské moudrosti. Milovalať Boha tak, jak milovati Jej za nutné pokládala. Můžemeť tedy s blahosl. Albertem Velikým vyznati: »Nejblahoslavenější Panna byla při početí Syna Božího takovým bohatstvím dokonalé lásky omilostněna, jaké pouhý tvor v tomto pozemském životě pojmouti může.« Pročež sv. Tomáš z Villanovy dí: »Krása této Panny stáhla Boha s nebe k Sobě; neboť z lásky k Ní nechal se při-

rozeností lidskou oditi.« A svatý Bernard volá: »Ó nepochopitelná moci panenské Matky, Kteráž srdce Boží zranila a uchvátila!«

Poněvadž tedy Maria tak vroucně miluje Boha, nepřeje si od Svých ctitelů ničeho více, než aby Boha také ze vší síly milovali, jak jednou Sama pravila k ctih. Angele de Foligno: »Angelo, po-
žehnej ti Syn můj; hleď Ho, pokud můžeš, milovati!« A k sv. Brigitě: »Dcero, miluj Syna mého, chceš-li se se mnou spojit!« Ničeho si Maria nepřeje toužebněji, jako viděti, že Jejího miláčka, totiž Boha, milujeme. Novarin se táže, proč nejblahoslavenější Panna s nevěstou písně písní anděly prosí, aby zvěštovali Pánu, jak velice Ho miluje: »*Zapřísahám vás, dcery jerusalemské, jestliže byste našly milého mého, abyste pověděly jemu, že láskou omdlévám.*« (V. 8.) Což Bůh snad nevěděl, jak velice Ho miluje? »Proč žádá, aby Mu ukázali ránu, kterou Ji Sám zranil?« I odpovídá: „Rodička Boží nikoliv Bohu, nýbrž nám chce zjeviti Svou lásku, aby nás toutéž ranou lásky Boží zranila.« A poněvadž celá v lásce Boží vzplanula, dí svatý Bonaventura, rozněcuje Maria všecky, kdož Ji milují a k Ní se blíží, a Sobě podobné činí. Tou příčinou říkávala svatá Kateřina Sienská o Marii, že oheň božské lásky nosí. Chceme-li tedy i my tímto blaživým ohněm se roznítiti, vždy se přibližujeme prosbami a povzdechy k této Matce.

Ó, Královno lásky, Maria, lásky nejhodnější, nejvýš milovaná a všech tvorů nejlaskavější, (jak sv. František Salesský Tě nazval, ach, Matko má! Ty ustavičně láskou k Bohu planeš, račiž mi alespoň jiskérku této lásky sdělití... Tys prosila Syna Svého za snoubence, jimž vína se nedostávalo: »*Vína nemají.*« Neměla bys Boha také za nás prositi, jimž se nedostává lásky k Bohu, Jehož přece všichni milovati máme? Rci toliko: Lásky nemají —

amorem non habent, a vymůžeš nám této lásky. Žádné jiné milosti si nežádáme, nežli této. Ó, Matko! pro lásku Svou k Ježíši vyslyš nás; oroduj za nás. Amen.

§ 3. *O lásce Panny Marie k bližnímu.*

Milovati Boha a milovati bližního totéž přikázání nám poroučí. »*Toto přikázání máme od Boha: Aby, kdo miluje Boha, miloval i bratra svého.*« (I. Jan IV. 21.) A to proto, dí svatý Tomáš, že kdo Boha miluje, také všechno miluje, co Bůh miluje. Sv. Kateřina Janovská pravila jednou k Bohu: »Pane! Ty chceš, abych bližního milovala, a já nemohu, než Tebe jediné milovati.« I odpověděl jí Pán: »Kdo mne miluje, všechno miluje, co já miluji.« Že pak nebylo a nebude tvora, který by Marie Panny více miloval Boha, proto také nikdo není, nebyl a nebude nikoho, kdož by bližního více miloval, než Maria. Kornel a Lapide vykládaje slova písně: »*Nosecí lože udělal si král Salomoun... prostředek postlal láskou pro dcery jerusalémské*«, (III. 9.) praví, že tímto ložem nosečím bylo lůno Panny Marie, v kterém vtělené Slovo přebývajíc Matku láskou naplnilo, aby všem k Ní se utíkajícím pomáhala.

Dokud Maria žila na zemi, byla tak lásky plná, že potřebným i neprošená pomáhala, jako učinila v Káni při svatbě, kdež na rozpaky rodiny poukazujíc Syna Svého o zázračné proměnění vody ve víno prosila. »*Vinum non habent.*« Ó, jak spěchávala, kde o pomoc bližnímu běželo. S chvátáním odešla na hory, aby domu sv. Alžběty prokázala službu lásky. Stkvěleji však nemohla nám velikou lásku Svou projevit, než když Syna Svého na spasení naše obětovala. »Tak Maria milovala svět,« dí sv. Bonaventura, »že Syna Svého jednorozeného dala.« A sv. Anselm proto volá: »Ó požehnaná

nade všechny ženy, Která čistotou převyšuješ anděly a světce smilováním!« Tato Její láska k nám nyní, když v nebesích jest, neochabla, jak sv. Bonaventura dí, nýbrž ještě vzrostla, poněvadž bídu lidskou nyní lépe zná. »Dokud Maria,« tať jsou slova jeho, »ve vyhnanství na zemi putovala, byla ke všem opuštěným velmi milosrdná; nyní však, kralujíc v nebesích, mnohem jest milosrdnější.« I anděl zjevil sv. Brigitě: »Tak veliká jest dobrota Panny Marie, že každý okouší její sladkosti, kdožkoli Ji vzývá. Běda nám, by neorodovala za nás Panna Maria!« »Kdyby Matka má,« pravil Pán Ježíš k svaté Brigitě, »přímluvou Svou neujímal se hříšníků, neměli by žádné naděje milosrdenství.«

Blahoslavený, praví Rodička Boží, kterýž slyší učení mé a následuje mne, jak já bližního svého miluje. Sv. Řehoř Nazianský dosvědčuje: ničím nemůžeme přízně Panny Marie více sobě získati, než cvičením se v milosrdenství. A jako Bůh Sám nás napomíná: »*Budtež milosrdní, jako Otec můj jest milosrdný,*« (Luk. VI., 36.), tak i Maria k dětem Svým volá: Budtež milosrdní, jako Matka vaše jest milosrdná. Dle slov: »*Dávejte a bude vám dáno . . . tou zajisté měrou, kterouž měřiti budete, bude vám zase odměřeno*« (Luk. VI., 38.), smíme se dojistá nadíti, že jakou měrou bližního milujeme, takovou i Bůh a Maria k nám budou milosrdní. Sv. Method dí: Dávej chudým a nebe za to obdržíš; neboť dle slov sv. apoštola oblaží nás láska k bližnímu v tomto i budoucím životě. »*Pobožnost jest ke všemu užitečna, majíc zaslíbení nynějšího života i budoucího*« (I. Tim. IV. 8.) Tak i sv. Jan Zlatoustý u výkladu slov: »*Kdož se smilovává nad chudým, na úrok půjčuje Hospodinu*« (Přisl. XIX., 17.), praví, kdo nuzným pomáhá, Boha že dlužníkem sobě činí.

Ó Matko milosrdenství, Jenž ke všem Jsi přelaskavá, nezapomínej na bídu mou. Ty ji znáš. Vy-

pros mi tu milost, abych Tě následoval v milování Boha i bližního. Amen.

§ 4. *O víře Panny Marie.*

Jako nejblahoslavenější Panna je matka milování a naděje, tak je také matka víry. *• Já jsem matka krásného milování, a bázně, a poznání, a svatě naděje. •* (Sir. XXIV., 24.) Právem dí svatý Irenej: *• Maria napravila věrou, co Eva nevěrou pokazila. Eva více hadovi než slovu Božímu uvěřivši, že Pannou zůstane a Matkou Spasitelovou se stane, spasení přinesla světu. •* Podobně dí sv. Augustin: *• Maria Panna, souhlasíc se slovy andělskými, nebe nám otevřela věrou. •* A o slovu svatého apoštola: *• Posvěcen jest muž nevěřící skrze ženu věřící •* (I. Kor. VII. 14.) činí Richard a sc. Laurentio poznámku: *• Maria jest ona věřící žena, jejížto věrou nevěřící Adam zachráněn jest s veškerým potomstvem svým. •* Víru nejblahoslavenější Panny velebic volá Alžběta: *• Blahoslavená, že's uvěřila; neboť vykonány budou ty věci, kteréž jsou povědiny Tobě od Pána. •* (I. uk. I., 45.) S tímto velebením souhlasí svatý Augustin, když praví: *• Ještě blahoslavenější Jsi, Maria, žes víru Kristovu přijala, než když Jsi Krista tělem oděla. •*

Kněz Suarez učí, že nejblahoslavenější Panna všech lidí a andělů více měla víry. Vidí Syna Svého v chlévě Betlémském a přece v Něho věří jako v Stvořitele světa. Vidí Ho utíkatí před Herodesem a vyznává, že je Král králů. Vidí časné Jeho narození a vyznává Jeho věčnost. Vidí Ho chudého, pokrmu potřebného a věří v Něj jako v Pána všehomíra. Vidí Ho na seně ležícího a věří v Jeho všemohoucnost. Vidí Jej jako nemluvnátko a vyznává nekonečnou moudrost Jeho. Slyší Ho plakati a věří v Něho jako v rozkoš nebe. Posléze vidí Jej ha-

nebnou smrtí umíráti na kříži; ostatní u víře se viklají; než nepohnuta jest víra Panny Marie, Kteráž bez přestání Božství Jeho vyznává. Sv. Antonín praví o slovu: *»Stabant autem juxta crucem Jesu Mater Ejus — stála pak blízko kříže Ježíšova Matka Jeho,«* (Jan XIX., 25.) takto: Blahoslavená Panna stála udržována věrou pevnou v božství Jeho. Odtud také obyčej, praví týž světec, že v svatém témdni o jitřní toliko jedna svíce se nezhasíná. I sv. Leo v tomto smyslu o Marii vykládá slova: *»Neuhasne v noci svíce její.«* (Přisl. XXXI., 18.)

Svatý Tomáš vykládá slova Isaiášova: *»Čeřen slapal jsem sám, a z národů neníť muže se mnou;«* (63., 3.) takto: *»Prorok výslovně praví, že žádný muž s Ním nebyl; ale nejblahoslavenější Panna s Ním byla, neboť víra Její nikdy se neviklala.«* Ct. Albert Veliký totéž dosvědčuje řka: *»Maria měla víru v stupni nejdokonalejším, anať pevná zůstala, když i učenci viklati se počali.«*

Pro zásluhu této veliké víry stala se Maria Panna dle slov sv. Methoděje světlem věřících, aneb, jak Cyrill Alexandrinský praví, královnou pravé víry. Tou příčinou pozdravuje Církev svatá Pannu Marii: *»Plesej, Panno Maria! Ty Sama všechno kacířství potřela Jsi na veškerém světě.«* Sv. Tomáš z Villanovy vykládá slova písně písní: *»Ranila jsi srdce mé jedním očí svých«* (IV., 9.) takto: *»Oči znamenají víru, kterou se nejblahoslavenější Panna Synu Božímu tak velice zalíbila.«* Pročež sv. Ildefons nás napomíná: *»Následujte této pečeti víry své, Panny Marie.«*

Jakým způsobem máme ale této víry Její následovati? Víra jest i dar i ctnost. Jestí dar Boží, poněvadž Bohem do duše vlité světlo; jestí ale ctnost, když duše s tímto světlem spolupůsobí víru svou skutky osvědčuje. Pročež víra zahrnuje nejen předpisy věření, nýbrž i pravidla života. Sv.

Řehoř proto dí: »Ten právě věří, kdo skutkem osvědčuje, co věří; čiň, jak pravíš, a máš víru.« Tenť má živou víru, kdo žije, jak víra mu předpisuje. »*Spravedlivý pak můj z víry živ jest.*« (Žid. X., 38.) Tak žila nejblahoslavenější Panna, rozeznávajíc se od těch, kteří nečiníce, co věří, víru mají mrtvou, jak sv. Jakob praví: »*Víra bez skutků jest mrtvá.*« (II., 26.)

Diogenes obcházel, hledaje člověka: »hledám člověka;« Bůh ale hledá mezi mnohými věřícími křesťana, jakoby pravil: »hledám křesťana;« neboť maličko jest těch, kteří skutkem, většina pak těch, kteří toliko jménem křesťané jsou. Takovým mělo by se připomenouti, co Alexandr Veliký jednou bojácnému vojínu, také Alexandr zvanému, pravil: »Buď jméno, buď mravy změň.« Dříve však měli by tito nešťastníci, jak ctihodný Avila dí, do blázinců se pozavírat, poněvadž věříce, že bohumilému životu věčná sláva, bohaprázdnému ale životu věčné zahynutí se chystá, přece žijí jakoby nevěřili. Pročež sv. Augustin nás napomíná, bychom všechno očima křesťanskýma pozorovali, t. j. v světle víry »*Christianos oculos habete.*« V nedostatku víry spočívá dle slov sv. Terezie kořen všech hříchů. Vzávejme tedy nejblahoslavenější Pannu, aby nám pro zásluhy Své víry, živou vyprosila víru. »Ó Paní! rozmnož víru naši.«

§ 5. O naději Panny Marie.

Z víry vzniká naděje; Bůh nás totiž proto světlem víry osvětluje, abychom dobrotivá Jeho zaslíbení poznavše, nadějí vzbudili v sobě touhu po těchto zaslíbeních. Poněvadž pak Maria Panna víru měla u výtečném stupni, byla i naděje Její téhož stupně, tak že s Davidem zvolati mohla: »*Mně pak nejlépe jest, přidržeti se Boha a skládati v Pánu*

Bohu naději svou. (Žalm. 72., 28.) Maria byla dle Alegraina ta věrná nevěsta Ducha Svatého, o které napsáno: *„Kteráž jest to, jenž sestupuje z pouště, oplývající rozkoší, podepřena na milého svého.“* (Pís. Šal. VIII., 5.) neboť prázdna jsouc vši náklonnosti ku světu, kterým jakoby pouští pohrdala a ani v tvory ani v zásluhy Své nejmenší naděje neskládajíc, nepřetržitě rostla Maria v lásce, milostí Boží jsouc podporována.

Nejblahoslavenější Panna osvědčila velikou Svou důvěru v Boha obzvláště tehdy, když zpozorovala nepokoj svatého Josefa, Svého snoubence, jenž tajemství Jejího mateřství neznaje, Ji propustiti chtěl. Jak jsme výše rozjímali, zdálo se, že by svatému Josefu měla nutně ono tajemství oznámiti; přece je však nezjevila; nechtělať Sama obdrženou milost projevit, nýbrž raději prozřetelnosti Boží to přenechala, důvěrně očekávajíc, že Sám Bůh nevinosti a Její cti obhájí. Kornél a Lapide v témž smyslu dí: *„Nejblahoslavenější Panna nechtěla svatému Josefu Sama tajemství zjeviti, aby nezdálo se, že Své dary vynáší; nýbrž přenechala to prozřetelnosti Boží s nezvratnou nadějí, že Sám Bůh nevinosti a Její cti ochrání.“*

Dále osvědčila Svou důvěru v Boha, když před samým porodem v Betlémě i v chudých chatrčích odbyta, viděla se nucena v chlévě poroditi. *„Položila Její v jeslích, protože neměli místa v hospodě.“* (Luk. II., 7.) Pranic nenaříkala, nýbrž v této úplné opuštěnosti důvěrovala v Boha, že i tu Jí pomůže. Tutéž důvěru v prozřetelnost Boží osvědčila Matka Boží, když Jí svatý Josef útěk do Egypta oznámil, téže ještě noci se přichystavši k daleké cestě do cizí neznámé země, bez zásoby pokrmu a peněz, nemajíc průvodce, leč Své Děťátko a skormouceného Svého snoubence, jak sv. Matouš

vypravuje: *»Kterýžto vstana, vzal Dítě i Matku Jeho v noci a odešel do Egypta.«* (II., 14.) Ještě více osvědčila Panna Maria tuto Svou důvěru, když Svého Syna za milost vína pro svatebčany prosila. Na Její prosbu: *»Vinum non habent — vina nemají«* (Jan II., 3.) odpověděl Ježíš: *»Quid mihi et Tibi est mulier? Nondum venit hora mea — co mně a Tobě, ženo? Ještě nepřišla hodina má.«* Než přes toto zdánlivé odmrštění pravila, důvěrujíc se v dobrotu božskou k domácím služebníkům: *»Cožkoli vám řekne, učiňte.«* Bylať vyslyšením jista; jakož Ježíš skutečně štoudve vodou naplniti kázal, kterouž pak ve víno proměnil.

Doufejmež tedy dle vznešeného příkladu Panny Marie i my, jak se sluší, obzvláště v důležitých věcech našeho věčného spasení; neboť, ačkoli tu jest nám spolu působiti, toliko od Boha milosti k tomu potřebné nadíti se smíme, nespolehajíce se na vlastní sílu, nýbrž s apoštolem volající: *»Všecko mohu skrze Toho, Kterýž mne posilňuje.«* (Filip. IV., 13.)

Ó nejsvětější Paní má! Písmo Tě nazývá *»Matkou svatě naděje«* (Sir. XXIV., 24.) a Církev svatá taktéž jakožto naději svou Tě pozdravuje: *»Spes nostra salve — naděje naše, buď zdráva!«* Kdež bych tedy jiné hledal naděje? Po Ježíši Jsi veškerá naděje naše. Jak Tě sv. Bernard pozdravuje, tak chci i já Tě pozdraviti: *»Ty jediný základe mé naděje!«* A se sv. Bonaventurou vždy chci volati: *»Spasení Tebe vzývajících, pomozíš mi!«*

§ 6. O panenské čistotě Panny Marie.

Když Adam byl zhřešil, zbouřili se smyslové proti rozumu, a tak lze člověku toliko pracně ctnost čistoty zachovati. *»Všech bojů,«* dí sv. Augustin, *»nejtužší jest boj za zachování čistoty; neboť zde*

boj co den se vrací, vítězství je ale řídké.« Bez ustání budiž tedy Pán veleben, že Pannou Marií daroval nám vznešený příklad této ctnosti. Právem nazývá ctih. Albert Veliký Marii »Pannou panen«, poněvadž první, nemajíc ani rady ani příkladu, obětovala Bohu důstojnost panenství a Matkou všech panen se stala, jichž k následování povzbuzuje, jak David předpovídá: »*Panny za ní přivedeny budou do chrámu králova.*« (Žalm 44, 15.) »Bez rady a bez příkladu,« neboť volá sv. Bernard: »Ó Panno, kdo Tě poučil, že panenství Bohu se líbí, a andělský život na zemi žítí?« »Proto Kristus vyvolil Pannu Svou Matkou,« odpovídá svatý Sofron, »aby všem byla panenství příkladem.« Tou příčinou nazývá sv. Ambrož Marii »korouhevnicí panenstva.«

Pro tuto čistotu nazvána jest Maria v písni písni krásnou jako hrdlička: »*Pěkná jsou líce tvá jako hrdličky.*« (1, 9.) Touto nejčistotnější hrdličkou jest Maria, vykládá Aponius. Také lilii se nazývá: »*Jako lilium mezi trním, tak jest přítelkyně má mezi dcerami,*« (II. 2.) o čemž Dionys, Kartuzián činí poznámku: »Jiné panny buď sobě, buď jiným byly trním; nikoliv ale Maria; neboť kdokoli Ji spatřil, k čistotě srdce byl od Ní povzbuzen,« což i svatý Tomáš stvrzuje, řka: »Krása nejblahoslavenější Panny vzbuzovala ve všech, kdož na Ni pohlédli, lásku k čistotě.« Svatý Jeroným odvětil kacíři Helvidiovi, jenž kdysi neposkrvněné panenství Panny Marie upíral, takto: »Ty pravíš, že Maria nezůstala vždy pannou; já však více ještě tvrdím, že i svatý Josef skrze Marii až do konce zachoval neporušené panictví své.«

Svatý Řehoř Nyssenský dí, že nejblahoslavenější Panna tuto ctnost tak milovala, že by raději důstojnosti mateřství Božího se byla vzdala, nežli panenské čistoty. To lze souditi z Její odpovědi.

kterou dala andělu: *»Kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám?«* (Luk. I. 34.) jakož i ze slov: *»Staniž se mi podle slova tvého,«* kterými naznačila, že svolí jen tehdaž, když z Ducha Svatého počne, jak ujišťoval anděl.

Mluvě o Bohu zasvěcených pannách, praví svatý Ambrož: *»Kdo čistotu zachoval, jest anděl; kdo ji ale ztratil, ďábel.«* Čistotní budou dle výroku Páně *»jako andělé Boží.«* (Mat. XXII. 30.) Smilné ale má Bůh v nenávisti jako ďábly. Svatý Remigius dí, že většina dospělých touto nepravostí hyne. Jak svrchu řečeno, klade sv. Augustin vítězství nad touto nepravostí za věc řídkou; než proč to? Poněvadž prostředků ku vítězství se neužívá. Těchto prostředků uvádějí učitelové duchovního života obzvláště tré: půst, útěk příležitosti a modlitbu. Postem rozumí se mrtvení vůbec, zvláště pak krocení žádostivosti očí a úst. Ačkoli nejblahoslavenější Panna byla milosti Boží plná, přemohla žádostivost očí tak, že vždycky je klopíc, nikdy zraku Svého na žádného neupřela, jak sv. Epifan a svatý Jan Damašský dosvědčují. Ba již od nejútlejšího mládí byla tak mravna, že byla všem s podivením. Pročež dle slov svat. Lukáše, jdouc navštívit svatě Alžběty, s chvátáním odešla na hory, aby mimo dům nebyla dlouho viděna. Z ohledu střídmosti v jídle vypravuje Filibert, že jakémusi poustevníku, Felix zvanému, bylo zjeveno, že nemluvnátko Maria toliko jednou za den mléka požívala. Svatý Řehoř Turonský nazývá Její život ustavičným postem; a sv. Bonaventura dosvědčuje: *»Nikdy by Maria takové milosti nebyla nalezala, kdyby v pokrmích nebyla nejvýš zdrželivá; neboť milost a žádostivost pokrmů se nesrovnávají.«* Slovem, Maria byla v každém ohledu umrtvena, jak píseň písní o Ní dí: *»Prstové moji plní myrrhy.«* (V. 5.)

Druhý prostředek jest útěk příležitosti. *»Kdo*

se vystřihá osidel, bezpečen jest. (Přisl. XI. 15.) Pročež sv. Filip Nerský říkával, že v boji se smyslností toliko bojácní vítězí, t. j. kteří před příležitostí utíkají. Maria vyhýbala se co nejvíce lidskému pohledu. Pročež svatý Lukáš dří, že jdouc navštívit sv. Alžběty, »s chvátáním« odešla na hory. Jistý spisovatel praví, že Maria, než Alžběta porodila, opět se vrátila, čemuž evangelická slova patrně nasvědčují: *»I zůstala s Ní Maria asi tři měsíce a navrátila se do domu Svého. Alžbětě pak naplnil se čas, aby porodila; i porodila syna.* (Luk. 1. 56, 57.) Proč nečekala na porod? Aby se vyhnula návštěvám, po porodu nevyhnutelným.

Třetí prostředek jest modlitba. *»A jakž jsem zvěděl, že nemohu jinak býti zdrželivým, leč by Bůh dal . . . přistoupil jsem ku Pánu, prosil jsem Ho* (Moudr. VIII. 21) Nejblahoslavenější Panna zjevila sv. Alžbětě z řehole sv. Benedikta, že všeliké ctnosti nabyla setrvalým cvičením a modlitbou. Sv. Jan Damašský nazývá Marii »čistou a milovnicí čistoty;« pročež nečistota se jí protiví. Kdo se však k Ní utíká, dojistá této nepravosti se zbaví, byť toliko jméno Její důvěrně vzýval. Ctihodný Jan Avila praví, že mnozí v pokušeních proti čistotě vzbuzováním lásky k Panně povždy čisté a neposkvrněné zvítězili.

Ó Maria, o nejčistší holubice, jak mnozí zahynuli touto neřestí! Paní, učin, ať v pokušeních vždy k Tobě se utíkáme a k Tobě voláme: Maria, Maria, pomozíž nám! Amen.

§ 7. O chudobě Panny Marie.

Laskavý náš Vykupitel ráčil na zemi žítí v chudobě, aby nás k pohrdání pozemskými statky pohnul. *»Pro nás,* dří svatý Pavel, *»učiněn jest chudým, jsa bohat, abyste vy Jeho chudobou zbohatli.*

(II. Kor. VIII. 9) A Ježíš Kristus napomíná každého, kdož Ho následovati chce: *»Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej, co máš, a dej chudým . . . a pojď, následuj mne.«* (Mat. XIX. 21.)

Nejdokonalejší Jeho učení u věrném následování Jeho příkladu byla Maria. Blahosl. Kanisius dokazuje, že Panna Maria z dědictví po Svých rodičích dobře žíti mohla; že však chudoba Jí byla milejší, rozdala největší díl Svého jmění kostelu a chudým, jen něco málo pro Sebe podrževši. Mnozí domnívají se, že Panna Maria i slib chudoby učinila. Sama pak zjevila sv. Brigitě: *»Hned od počátku slíbila jsem v srdci Svém, že ničeho ve světě míti nechci.«* Darové, které od svatých tří králův obdržela, zajisté byli veliké ceny; rozdala je ale chudým zúplna, jak sv. Bernard dosvědčuje: *»Zlato, kterým Ji mudrcové hojně obdarovali, jak příslušelo královské důstojnosti jejich, nepodržela pro Sebe, nýbrž skrze Josefa chudým je rozdala.«* A že tyto dary bez meškání Rodička Boží opět rozdala, z toho lze souditi, že v chrámě nikoliv beránka, oběť zámožných, nýbrž dvě holoubátek, oběť chudých, obětovala. Zjevilať sv. Brigitě: *»Co jsem míti mohla, dala jsem chudým; jen něco potravy a šatstva jsem si ponechala.«*

Z lásky k chudobě nezamítla Panna Maria zasnoubiti se s chudým řemeslníkem, jako byl svatý Josef, a pak živiti se ruční prací, předemím aneb šitím, jak sv. Bonaventura dosvědčuje. Anděl zjevil sv. Brigitě: *»Statkové pozemští hnusili se Panně Marii jako bláto.«* Slovem, žila vždy v chudobě a v chudobě zemřela; neboť nevíme, zanechala-li více po Své smrti mimo dvoje chudobné roucho, kteréž, jak Metafrastes a Nicefor vypravují, chudým dvěma ženám darovala, kteréž Jí byly posloužily.

Kdo statky miluje, nebude nikdy svatým, říkával sv. Filip Nerský. S ním souhlasíc, pravila sv.

Terezie: »Nevyhnutelně zahyne, kdo po marných věcech se shání. Ctnost chudoby ale jesti statek, který všechny ostatní statky v sobě zahrnuje.« Práví: »ctnost chudoby«, neboť dle slov sv. Bernarda »nemajetnost není ctnost, nýbrž láska k chudobě.« Tou příčinou pravil Ježíš Kristus: »*Blahoslavení chudí duchem, nebo jejich jest království nebeské.*« (Mat. V., 3.) Blahoslavení, protože kdož po Bohu toliko touží, v Bohu všechny statky a v chudobě svůj pozemský ráj nalézají, jako sv. František, jenž říci mohl: »Bože můj a mé všecko!« Milujmež tedy tento jediný statek, v němž všechny poklady jsou obsaženy, jak sv. Augustin napomíná: »Miluj jediný statek, v němž všechny statky nalezneš.« A prosme Pána se sv. Ignátem: »Daruj mi toliko, bych Tě miloval a milost Svou, a dosti jsem bohat.« Tíží-li nás chudoba, těšme se jistotou, že i Ježíš a Rodička Jeho jako my chudobní byli. »Chudobného velice potěšiti může,« dí sv. Bonaventura, »chudoba Panny Marie a chudičkého Ježíše.«

Ó nejsvětější Matko má, právem mohla's říci, že v Bohu radost Tvá: »*zplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mém;*« neboť mimo Boha ničeho Jsi nežádala a nehledala na zemi. Přitáhni mne k Sobě, ó Paní, učiň, ať umru světu a přitáhni mne k Sobě, abych jen Toho miloval, Jenž jediný vši lásky hoden! Amen.

§ 8. O poslušnosti Panny Marie.

Z lásky k ctnosti poslušnosti stalo se, že Maria při andělském zvěstování toliko služebnicí se nazvala: »*Ecce ancilla Domini.*« »Ano, pravá služebnice Páně,« volá sv. Tomáš z Villanovy, »kteráz nikdy ani slovem ani skutkem, ani myšlením Pánu neodporovala, nýbrž vždy a ve všem vůle Boží byla poslušna, nemajíc v ničem vůle Své.« V chvalozpěvu

Svém Sama dosvědčila, že poslušnost Její Bohu se líbila: *›Vzhlédl na ponížení dívky Své;‹* neboť v tom právě záleží ponížení služebnice, že vždy ochotně poslouchá. Sv. Irenej učí: *›Jako Eva svou neposlušností sobě a veškerému pokolení lidskému stala se příčinou smrti, tak i Maria Panna poslušností Svou Sobě a všem lidem příčinou spásy se stala.‹* Poslušnost Panny Marie byla všech svatých mnohem dokonalejší, poněvadž ostatní lidé následkem viny Adamovy náklonnost k zlému podědili a toliko s namáháním dobré konají. Ne tak Maria, o které sv. Bernardin Sienský dí: *›V blahoslavené Panně nebylo nejslabšího odporu, anať se podobala kolu, které každé pokynutí Ducha Svatého co nejrychleji otáčelo.‹* Maria, poněvadž hříchem Adamovým netknuta, nepocítila nejmenšího odporu, Boha poslouchati; pročež na zemi toliko k tomu přihlížela, co Bohu se líbilo. Týž světec dí: Maria ustavičně k tomu jen zřela a vroucně vykonati si přála, co Bohu se líbilo. Pročež o Marii rozumějme slova písně písní: *›Duše má rozplývala se, jakž byl milý syn můj promluvil,‹* (V., 6.) o nichž Richard a sc. Laurentio poznamenal: Duše Panny podobala se tekoucímu kovu, jenž nabýval podoby, jaké Bůh chtěl.

Maria také skutkem osvědčila, že ochotně podrobuje vůli Svou, když z lásky k Bohu i římského císaře byla poslušna a v zimní době, těhotná a tak chudobná, že v chlévě poroditi musila, cestu 50 (vlašských) mil dalekou do Betléma konala. Tak i k prvnímu slovu sv. Josefa nastoupila ochotně a bez prodlení ještě téže noci daleko delší a obtížnější cestu do Egypta. Silveria obíraje se otázkou, proč sv. Josefu útěk do Egypta byl oznámen, a nikoliv nejblahoslav. Panně, Které na cestě nejvíce bylo trpěti, odpovídá, aby nejblahoslavenější Panně nebyla odňata příležitost k osvědčení Jí tak milé po-

slušnosti.« Nade všechno pak osvědčila rekovnou poslušnost Svou, když vůle Boží poslušna s takovou statečností Syna Svého na smrt vydala, že by dle slov sv. Anselma a sv. Antonína nebyla se zdráhala Syna Svého ukřižovati, kdyby katanů nebylo bývalo. Tou příčinou píše ctihodný Beda o odpovědi, kterou Spasitel Matku Jeho blahoslavící ženě dal, řka: *»Ovšem blahoslavení, kteříž slyší slovo Boží a ostříhají je,«* (Luk. XI., 27.) takto: *»Maria ovšem jest blahoslavená, poněvadž při vtělení Slova jako Matka spolu působila; ale mnohem blahoslavenější, poněvadž lásku Jeho na věky zachovala.«*

Proto také nejblahoslavenější Panně velice se líbí, kdož poslušnost miluje. Když jednou mnichu Františkánskému, Accorso zvanému, zjevila se v světničce jeho, odešel tento, volání poslušnosti pilen, aby nemocného vyzpovídal; než navrátil se, zastihl Pannu Marii naň čekající, Kteráž jej pro poslušnost jeho pochválila. Jinému zase řeholníku, který pobožnost svou nechtěl přerušiti, ač k jídlu zvonili, nemálo domlouvala pro neposlušnost. Se sv. Brigitou o bezpečnosti těch, kdož duchovních vůdců svých jsou poslušni, rozmlouvajíc, pravila takto: *»Poslušnost všechny uvádí do slávy.«* Neboť dle slov sv. Filipa Nerského nepožádá Bůh účtu z toho, co z poslušnosti jsme vykonali, anť Sám řekl: *»Kdo vás slyší, mneť slyší; a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.«* (Luk. X., 16.) Rodička Boží zjevila dále svaté Brigitě: *»Pro poslušnost mou taková moc mi byla udělena, že žádnému hříšníku byť sebe více byl se provinil, neodepře se odpuštění, když skroušeným srdcem a opravdovým se úmyslem polepšiti ke mně se obrátí.«*

Ó, Královno a Matko naše! pros Ježíše za nás; vyžádej nám pro zásluhy poslušnosti Své, abychom věrně vůle Jeho a předpisů duchovních vůdců svých poslušni byli. Amen.

§ 9 O trpělivosti Panny Marie.

Země tato jesti místo, kdež zásluhy si shromažďovati máme; pročez právem plačtivým údolím se nazývá, v kterém nám všem jest trpěti, abychom duší svých k životu věčnému trpělivostí zachránili, jak již Pán pravil: »*V trpělivosti své vládnouti budete dušemi svými*« (Luk. XXI. 19.) Maria, Bohem nám darovaný příklad všech ctností, zvláště jest vzorem trpělivosti. Sv. František Saleský podotýká, že Ježíš Kristus úmyslu, aby vzornou trpělivost Matky Své nám ukázal, o svatbě v Káni prosby Její zdánlivě odepřel řka: »*Quid mihi et tibi est, mulier?*« (Jan II, 4.) Než důkazů hledati bylo by zbytečno, anť veškerý život Panny Marie jest nepřetržité cvičení se v trpělivosti, jak anděl sv. Brigitě dosvědčil, řka: »Jako růže mezi trním vyrůstá, tak nejblahoslavenější Panna život Svůj v strastech ztrávila.« Již soustrast s utrpením Vykupitelovým stačila učiniti Ji mučenicí trpělivosti, pročez sv. Bernardin Sienský praví: »Ukřižovaná počala Ukřižovaného.« Již dříve rozjímali jsme, mluvíce o bolestech Jejších, co na cestě a v Egyptě a po celý čas v dílně Nazaretské se Synem Svým přetrpěla. Vznešenost a rekovnost trpělivosti Své projevila nám dosti zřejmě již tím, že pod křížem umírajícího Ježíše Svého na hoře Kalvarské dlela. »*Stabat juxta crucem Jesu Mater Ejus; stála blízko kříže Ježíšova Matka Jeho*«, kdež skrze zásluhy trpělivosti Své, jak Albert Veliký dí, Matkou naší se stala, porodivši nás k životu milosti.

Chceme-li tedy státi se dětmi Panny Marie, musíme ctnosti Její trpělivosti následovati. Co nám v tomto životě, dí sv. Cyprián, větších zásluh a v budoucím životě větší slávy dobude, nežli trpělivost v strastech? »*Já opletu*«, pravil Hospodin k Oseášovi, »*cestu tvou trním*«, (II., 6.) z čehož sv. Řehoř

soudí, že cesty vyvolených trním jsou posety. Jako totiž plot z trní chrání vinice, tak Bůh oplétá Své služebníky strastmi, aby nelpěli na věcech pozemských; pročež sv. Cyprián dí, že trpělivost nás před hříchem a peklem chrání. »*Trpělivost skutek dokonalý má,*« (Jak. I, 4.) t. j. učiní nás svatými, když strasti, které Bůh Sám na nás sesílá, jako nemoc, chudobu atd., jakož i ty, které nám lidé strojí, jako na př. pronásledování a nespravedlnost, trpělivě snášíme. Sv. Jan viděl všechny svaté s palmami a odznakem mučeníctví v rukou, což znamená, že všichni odrostlí, kteří dojdou spasení, buď prolitím své krve, buď trpělivostí mučeníky býti musí. Radostně proto sv. Řehoř volá: »Bez meče mučenísky státi se můžeme, budeme-li vždy trpěliví;« t. j. snášejíce trampoty tohoto života, jak sv. Bernard dí, »trpělivě a ochotně.« Ó, jak hojná odplata nám v nebesích kyne za všechno utrpení, které z lásky k Bohu snášíme! Sv. apoštol dodává nám mysl, říká: »*Toto soužení naše, jsouc nyní kratičké a lehké, působí v nás převelmi velikou váhu slávy věčné.*« (II. Kor. IV., 17.) Velmi krásně i sv. Terezie o tom se vyslovuje, říká: »Kdo kříž objímá, necítí ho;« aneb: »kdo pevně se odhodlal trpěti, necítí žádných bolestí.« Tíží-li nás některý kříž přespříliš, k Marii se utíkejme, k potěšení zarmoucených, jak Ji Církev sv. nazývá, aneb jak sv. Jan Damašský dí, »k léku zarmoucených.«

Ach, Paní má, ačkoli nevinná, snášela Jsi s takovou trpělivostí Své bolesti; a já, jenž peklo zasluhuji, měl bych se utrpení lekati? Matko má, prosím Tě za milost, nikoliv, abych kříže byl ušetřen, nýbrž, abych jej trpělivě snášel! Prosím Tě, račiž mi z lásky k Ježíši tuto milost od Boha vyprositi. Doufám, že ji Tvým prostřednictvím obdržím.

§ 10. *O modlitbě Panny Marie.*

Žádná duše na zemi dokonaleji nespĺnila důležité poučení našeho Spasitele: *»Potřebí jest vždycky se modliti a neustávati«* (Luk. XVIII., 1.), jako nejblahoslavenější Panna, Kteráž dle slov sv. Bonaventury v tom ohledu naším vzorem se stala, jehož následovati třeba a neustávati. I Albert Veliký dosvědčuje, že po Ježíši Panna Maria dokonaleji všech ostatních kdy žívoucích ctnost modlitby konala. Především byla Její modlitba nepřetržitá a vytrvalá. Užívajíc úplně hned od prvního okamžiku života Svého rozumu, jak jsme výše v pojednání o slavnosti Jejího narození rozjímali, počala také od tohoto okamžení v modlitbě se cvičiti. A úmysl, aby lépe oddati se mohla modlitbám, pohnul ji mimo jiné příčiny, že jako tříleté dítko do odloučenosti chrámové se uchýlila, kdež mimo jiné k modlitbám ustanovené hodiny i o půlnoci vstávala, aby se před oltářem pomodlila. *»Každodenně vstávajíc o půlnoci, chodila jsem do chrámu, abych tam před oltářem prosby Své přednášela,«* zjevila sv. Alžbětě. Později navštěvovala v tomto úmyslu, aby se pomodlíla a rozjímala o utrpení Svého Syna, častokráte místa, kde Kristus Pán se narodil, trpěl a pohřben jest, jak Odilo svědčí. Dále modlívala se vždy myslí sebranou, vši roztržitosti a všeho nezřízeného hnutí prostou. Nikdy, píše Kartuzián Dionys, nezřízené hnutí, nikdy roztržitost ani zevnitřní zaměstnání neodvrátily mysl Panny Marie od světla rozjímání.

Že nejblahoslavenější Panna milovala modlitbu, i samotou tak si oblíbila, že v chrámu i obcování se sv. Svými rodiči se zdržovala, jak sv. Brigitě zjevila. Sv. Jeroným o slovu Isaiášovu: *»Aj Panna počne a porodí Syna, a nazváno bude jméno Jeho Emanuel,«* (VII, 14.) činí poznámku, že v řeči he-

brejské slovo »panna« tolik jako »pannu ústraní milovnou« znamená, takže již prorok předpověděl lásku Panny Marie k samotě.

Richard a Laurentio dí, že Maria pro zásluhy, jichž milováním samoty si dobyla, pozdravena jest slovem andělským: »*Pán s Tebou.*« Tou příčinou tvrdí sv. Vincenc Ferrerský, že Rodička Boží nikdy z domu nevycházela, leč když do chrámu šla, a tu že zcela zahalená chodila a oči k zemi upírala. Když sv. Alžbětu navštívit šla, chvátala po cestě, což dle slov sv. Ambrože naučením jest, aby panny veřejnosti všemožně se střežily. Sv. Bernard taktéž dosvědčuje, že Panna Maria z lásky k modlitbě a samotě rozmluv s lidmi se vystříhala. A v písni písni hrdličkou jest nazvána. »*Pěkné jsou líce tvé jako hrdličky.*« (I., 9), čímž dle Vergella Její láska k samotě a sebraná mysl se naznačuje. Nejblahoslavenější Panna žila na zemi tak osamělá jako hrdlička na poušti, takže o Ní platí slova: »*Kteráž jest to, jež vstupuje přes poušti jako sloup dýmu z vonného koření?*« (Pís. Šal. III., 6.) což dle slov opata Ruperta Její ustavičnou sebranost v Bohu a úplnou odloučenost od tvorů znamená.

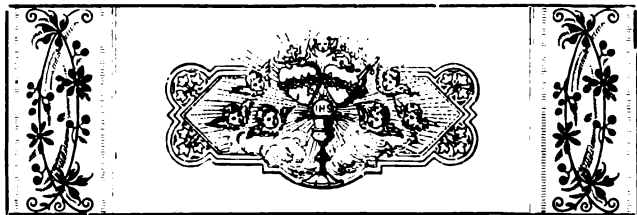
Již Philo učí, že Bůh toliko o samotě k duším mluví; a skrze Oseáše Bůh Sám to dosvědčuje, řka: »*Vyvedu ji na poušť a mluvití budu k srdci jejímu.*« (II., 14.) Pročež sv. Jeroným dí: »Ó samotě, v které Bůh se Svými důvěrně rozmlouvá a obcuje; a s ním souhlasně jmenuje sv. Bernard mlčení a tichost samoty mocí, která nás k rozjímání o nebeských věcech nutí.

Ó nejblahoslavenější Panno, zachovej v nás lásku k modlitbě a samotě, abychom vši náklonnosti k tvorům prosti, srdce své zcela k Bohu obrátili a k nebesům, kdež Tě spatřiti doufáme, abychom s Tebou Syna Tvého Ježíše chválili a milovali na věky věkův! Amen.

»*Přistuptež ke mně všichni, kteříž mne žádostivi jste, a ovocem mým nasylte se.*« (Sir. XXIV., 25.)

»Žádná před Tebou a žádná po Tobě neviděna Tobě podobná; Ty všech žen jediná bez příkladu Jsi se líbila Kristu.« (Nec primam similem visa et, nec habere sequentem; Sola sine exemplo placuisti, Femina, Christo. Sedulius Op. pasch. l. 2.)

Rozliční způsobové pobožnosti k uctění Rodičky Boží.

Královna nebeská jest tak štědrá a dobrotivá že Svým sluhům i nejmenší poctu velikými dary splácí, jak sv. Ondřej Kretenský praví. Abychom však těchto milostí z pobožností k uctění Panny Marie nabyli, dvou věcí je třeba: předně máme svou pobožnost konati se srdcem hříchů prostým, aby se nám nestalo jako onomu bezbožnému vojínu, o němž sv. Petr Coelestin vypravuje, že denně konával jakousi pobožnost k Panně Marii. Když tento vojín jednou velice byl zlačněl, zjevila se mu Maria, podávajíc mu vzácné pokrmy v nádobě tak nečisté, že jich neodvážil se okusiti. »Já jsem Matka Boží,« pravila Maria, »přišedší, bych tě nasýtila.« »Ale z takové nádoby nemohu ničeho okusiti,« pravil vojín. »Jak ale já,« odvětila Panna Maria, »mám přijímati modlitby tvé, které mi z nečistého srdce svého nabízíš?« Na tato slova obrátil se vojín, opustil svět a třicet let žil na poušti. Když pak

umíral, opět se mu Maria zjevila a do nebe jej provodila. — Pravil jsem dříve, že morálně nemožno, aby marianský ctitel byl zavržen, tomu však tak rozuměj, že takový v stavu smrtelného hříchu buď nesmí žítí aneb alespoň hledětí má, aby se ho sprostil, k čemuž Maria dojistá Svou pomocí mu přispěje. Kdyby však někdo v opovážlivé důvěře, že ho Maria zachrání, hřešiti neustal, vlastní vinou stal by se Její ochrany nehodným a neschopným.

Druhá pak podmínka jest, abychom v pobožnosti k Panně Marii setrvali. »Toliko setrvání zasluhuje koruny,« dí sv. Bernard. Tomáš Kempenský konával jako chlapec denně určité modlitby na počest nejblahoslavenější Panny; jednoho dne se je nepomodlil, pak po celý týden a posléze zúplna. Tu spatřil jednou ve snách Pannu Marii, objímající jeho spolužáky; jemu ale řekla: »Co ty očekáváš, jenž jsi se pobožností mých vzdal? Odejdi, jsiť lásky mé nehoden.« Polekán probudil se Tomáš a od téhož dne konal opět své obvyklé modlitby. Richard a sv. Laurentio právem dí: »Kdo Panně Marii sloužiti neustává, blažen jest v naději, neboť všecka jeho přání se naplní.« Že pak nikdo setrváním není jist, nikdo také do své smrti není jist svým spasením. Velmi pozoruhodné jesti proto důležité svědectví, které umírající Jan Berchmans S. J. zanechal svým spolubratřím, prosícími ho za poučení, která pobožnost by Panně Marii nejvíce se líbila, že by ji na dosažení Její ochrany konali: »Quidquid minimum, dummodo sit constans — i nejnepatrnější pobožnost stačí, je-li toliko stálá.«

Za tou příčinou uvedu zde stručně a jednoduše rozličné způsoby pobožností, které k milé naší Paní konati můžeme, abychom Její přízně dosáhli. Trvám, že to bude nejprospěšnější ze všeho, co jsem v této knize napsal. Než neschvaluji tak milému čtenáři, aby všechny konal, jako aby některé si vyvoliv,

v nich setrval a jich opomfjeti se bál, anať by Rodička Boží Své ochrany mu odepřela, kdyby pobožností svých zanedbal. Ó, jak mnozí, kteří se nyní v pekle trápí, byli by zachráněni, kdyby v pobožnosti byli setrvali, kterou k uctění Panny Marie konati začali!

Prvý způsob pobožnosti.

O pozdravení andělském.

Převelice líbí se nejblahoslavenější Panně pozdravení andělské, kteroužto modlitbou obnovujeme Ji radost, kterouž pocítila, když svatý Gabriel Ji zvěstoval, že Rodičkou Boží jest vyvolena. Proto Ji často Zdrávasem pozdravovati máme. »Pozdravujte Ji,« praví Tomáš Kempenský, »pozdravením andělským, neboť velmi ráda je slyší.« Matka Boží Sama pravila k sv. Mechtildě, žádné pozdravení že Ji není vítanější jako Zdrávas Maria. Kdo Marii pozdravuje, toho i Ona pozdraví. Sv. Bernard zaslechl jednou z obrazu nejblahoslavenější Panny zcela zřetelně slova: »Ave Bernarde — budiž pozdraven, Bernarde!« A sv. Bonaventura dí: »Ráda nás pozdravuje nějakou milostí, když Ji rádi pozdravujeme Zdrávasem.« I Richard a sc. Laurentio podotýká: »Přiblíží-li se někdo k Matce Páně se slovy Zdrávas Maria, může-liž mu nějaké milosti Ona odepříti?« Maria slíbila jednou sv. Gertrudě, že jí v hodinu smrti tolikráte přispěje, kolikráte ona byla Zdrávas Maria opakovala. Ctih. Alan a Rupe ujišťuje: »Kdykoli vyslovím Zdrávas Maria, nebe se raduje a ďábel utíká.« Podobně dosvědčuje blahoslavený Tomáš Kempenský z vlastní zkušenosti, že zlý duch od něho odstoupil, když se Zdrávas Maria modlil.

Tuto pobožnost konej následovně.

1 Ráno a u večer, když vstáváš a na lůžko se kladeš, pomodli se, tváří se dotýkaje země aneb klečmo třikráte Zdrávas Maria a po každém Zdrávasu připoj modlitbičku: »Pro přechisté a neposkvřené početí Tvé, ó Maria, očisti tělo mé a posvětiž duši mou.« Na to pros Marii, jakožto Matku naši za požehnání, jak to sv. Stanislav Kostka vždy dělával. Pak se odevzdej v ochranu milé Paní naší s prosbou, by tě za celý den aneb nastávající noc všeho hříchu uchovati ráčila. Dobře proto učiníš, zavěsíš-li si nad postel krásný obraz nejblahosla-venější Panny.

2. Modli se ráno, v poledne a u večer »Anděl Páně« s třemi obvyklými Zdrávasy. Papež Jan XXII. první nadal tuto pobožnost odpustky, když totiž, jak kněz Crasset vypravuje, jakýsi zločinec, k smrti upálením odsouzený, v svatvečer slavnosti zvěstování Panně Marii uprostřed plamenův oděvem i životem neporušen zůstal, konající modlitbu »Anděl Páně.« (18, 18.) Posléze udělil papež Benedikt XIII. (1724) všem, kdo tuto modlitbu konají, neplnomocné odpustky sta dnův a prvního dne každého měsíce plnomocné odpustky, když se byli vyzpovídali a nejsv. Svátost oltářní přijali. Kněz Crasset dokládá, že papež Klement X. ještě další odpustky udělil těm, kdož ke každému Zdrávasu připojují slova: »Deo gratias et Mariae — dík budiž Bohu a Marii.« Jindy vrhal se každý na kolena, jak klekání zaznělo; nyní mnohým tak činiti stydno. Sv. Karel Boromejský se však nestyděl, z vozu aneb s koně sestoupiti a pozdravení andělské na ulici, byť i blátivé, se pomodliti. Vypravuje se, že jakýsi řeholník, jemuž při klekání pokleknouti bylo líno, viděl, jak zvonice třikráte se poklonila, a při tom zaslechl slova: »Ty ani nečiníš, co tvorové nerozumní činí.« Připomenouti sluší, že dle ustanovení

papeže Benedikta XIV. v čase velikonočním místo »Anděl Páně« antifonu: »Regina coeli« se modlíme. Od sobotních nešpor koná se stoje »Anděl Páně« po celou neděli.

3. Pozdrav Rodičku Boží jedním Zdrávasem, kdykoli hodiny bítí slyšíš. Alfons Rodriguez pozdravoval takto Pannu Marii každou hodinu; v noci pak andělé jej probouzeli, aby pobožnosti své nepromeškal.

4. Kdykoli dům opouštíš aneb zase se vracíš, pomodli se Zdrávas, aby tě nejblahoslavenější Panna mimo dům i doma hříchu uchovala. Při tom v duchu její nohy zulbej, jako Kartuziané činí.

5. Kdykoli spatříš marianský obraz, pozdrav jej Zdrávasem. Na tento úmysl má každý, kdokoli může, na svém domě krásný obraz nejblahoslavenější Panny zavěsiti, aby mimojdoucí jej uctíti mohli. V Neapoli a v Římě nalézáme velmi krásné obrazy Rodičky Boží na veřejných cestách od zbožných osob vystavené.

6. Církev svatá nařizuje, abychom pozdravení andělské se pomodlili, nežli kanonické hodinky modliti se začneme, a Zdrávasem je také ukončili; proto dobře učiníš, pomodlíš-li se před a po každém skutku Zdrávas Maria. Při každém skutku, pravím, buď duchovním, jako je modlitba, zpovídání, přijímání, duchovní čtení, kázání a p., buď světským, jako když se učíme, někomu rady udílíme, pracujeme, k jídlu jdeme, na lůžko se klademe a j. Šťastně se zdaří skutkové, které Zdrávasem začneme a skončíme. Pomodli se tedy Zdrávas, kdykoli ráno se probouzíš, kdykoli oči ku spánku zavíráš, v každém pokušení, v každém nebezpečí, v každém návalu zlosti a p.

Čiň tak, milý můj čtenáři, a přesvědčíš se, že k velikému ti to bude prospěchu! Rozvaž, že mimo to každým Zdrávasem dvacetidenních odpustků

získáš. Dále vypravuje kněz Auriemma, že nejblahoslavenější Panna slíbila svaté Mechtildě blaženou smrt, bude-li se denně tři Zdrávasy na počest Její moci, moudrosti a dobroty modliti. Mimo to zjevila cti. Johanně Francouzské, že Ji velice jest milo, modlí-li se kdo k uctění deseti Její ctností deset Zdrávasů, začez podobně mnoho odpustků lze dojíti.

Druhý způsob pobožnosti.

O novenách.

Horliví ctitelové nejblahoslavenější Panny slaví pobožně devět dnů před marianskými slavnostmi, a nejblahoslavenější Panna udílí jim laskavě přemnohé milosti, jakých každému obzvláště třeba. Sv. Gertruda viděla jednou pod pláštěm Panny Marie množství duší, na které vznešená nebeská Královna velmi něžně pohlížela; i zaslechla, že jsou to duše, které v uplynulých dnech zbožnými výkony na slavnost Jejího nanebevzetí se připravovaly.

Při této devítidenní přípravě lze konati následující pobožnosti:

1. Ráno a u večer navštív nejsvětější Svátost oltářní, tam rozjímej a pomodli se devětkráte ku konci Otče náš, Zdrávas Maria a Sláva Oci.

2. Třikráte navštív některý obraz ne blahosl. Panny, kdež Bohu děkuj za milosti, které Ji udělil, a pros Ji vždycky za zvláštní milost. Při každé takové návštěvě pomodli se modlitbu, kterou z předu ku konci jednotlivých pojednání o slavnostech Marianských nalezněš.

3. Vzbuzuj denně sto aneb alespoň padesátkrát lásku k Marii a Ježíši. Nemůžeš Panně Marii větší radosti způsobiti, leč miluješ-li Syna Jejího, jak sv. Brigitě zjevila: »Chceš-li si mne nakloniti, miluj Ježíše Syna mého.«

4. Pokud devítidenní pobožnost trvá, čítej denně čtvrt hodiny v knize, která o Jejích přednostech pojednává.

5. Abys zevnitř osvědčil, že se mrtvíš, nos kající pas, bičuj se a pod. a při tom se posti aneb ujímej si pokrmů, jako když se ovoce zdržíš aneb některého oblíbeného pokrmu, alespoň částky tohoto pokrmu, také když hořké lupeny do úst vezmeš. U večer před slavností posti se o chlebě a vodě. Toto vše však učin' toliko s povolením zpovědníka aneb duchovního rádce.

Více však než toto zevnitřní mrtvení prospěje nám, mrtvíme li se uvnitř po těchto devět dní, jako když mrtvíme zvědavost, zrak a sluch, když samoty si hledíme, mlčení, poslušnosti, tichosti, trpělivosti, odevzdanosti v protivenstvích a pod., při čemž úskalí marnivosti se vyhnuvše, větších zásluh nabýti můžeme, aniž by nám zvláštního povolení zpovědníkova k tomu třeba bylo. Nejvíce ale nám prospěje, ustanovíme-li se pevně hned na počátku takové devítidenní pobožnosti na tom, že odložíme chybu, v kterou obyčejně klesáme. Dobře proto učiníme, když na tento úmysl při každé výše řečené návštěvě za odpuštění předešlých poklesků prosíme a předsevzetí obnovujeme, že v hřích už nesvolíme a Marii za pomoc vzýváti budeme. Pocta Marii Panně nejmilejší jesti následování Jejích ctností; pročež obzvláště dobře činí, kdo při každé noveně si umíní cvičiti se v ctnosti, která k tajemství té které slavnosti zří; na př. o slavnosti svatého neposkvrněného početí vzbuzovati čistý úmysl; o slavnosti narození obnoviti ducha, aby se vlažnosti zbavil; o obětování vymaniti se z náklonnosti k věcem, ku kterým lne nezřízeně; o zvěstování cvičiti se v pokorném snášení pohrdání; o navštívení osvědčovati lásku k bližnímu almužnou aneb

alespoň modlitbou za obrácení hříšníků; o očišťování poslušnosti si hleděti k představeným, a posléze o slavnosti nanebevzetí pracovati o svobodě ducha a ustavičně chystati se k hodině smrti vzbuzováním úmyslu, že tak chce žíti, jakoby každý den byl poslední života jeho. Takovým způsobem budou nám noveny s velikým požehnáním.

6. (Koná-li kdo tato cvičení opravdově a horlivě), dobře učiní, když duchovního vůdce o dovolení požádá, aby nejen o slavnosti, ale i mezi devítidenní pobožností jednou neb vícekrát Tělo Páně přijmouti směl. Kněz Segneri říkával, že Pannu Marii skrze Ježíše nejlépe uctíti můžeme. A Maria zjevila, jak ctih. Crasset vypravuje jedné svaté duši, že se Ji nezavděčíme příjemnější obětí jako (hodným) přijímáním. Poněvadž Ježíš Kristus v duších, které nejsvětější Svátost Jeho (hodně) přijímají, ovoce Svého přehořkého umučení sbírá, zdá se, že Maria Panna ničeho nežádá si toužebněji, leč aby sluhové Její (hodně) přijímali, řkouc: *»Pojďte, jezte chléb můj a pijte víno, které jsem smísila vám.«* (Přísl. IX., 5.)

7. Konečně musíme se v den slavnosti po svatém přijímání službě Rodičky Boží zasvětiti a za milost prositi, abychom setrvali v ctnosti, v které cvičiti se mezi novenou jsme si umínili, také můžeme o další nám obzvláště potřebné milosti prositi. Prospějeť také, když si každého roku ze slavností nejblahoslavenější Panny tu vyvolíme, ku které obzvláštní úctu a lásku chováme; pak se obzvlášt pobožně připravme a poznovu co nejhorlivěji službě Její obětujeme, zvolivše Ji za Paní, Orodovnici a Matku svou. *) Na to odprosme Ji, že

*) Ku konci této knihy nalezneš z předu »rozličných modliteb k Panně Marii« dvojí způsob, sebe i své obětovati Panně Marii.

jsme Jí v minulém roce lenivě sloužili, a příslibmež, že v nastávajícím roce věrněji Jí sloužiti budeme. Posléze pak prosme, aby nás Maria Panna za sluhy Své přijala a blažené smrti nám vymohla.

Třetí způsob pobožnosti.

O růženci a hodinkách.

Pobožnost svatého růžence zjevila, jak známo, Rodička Boží Sama svatému Dominiku. Když totiž světec tento Paní své naříkal na velikou záhubu, kterou kacířství Albigenských tehdáž v Církvi sv. způsobilo, odpověděla mu: »Země tato zůstane vždy neúrodná, dokud ji déšť nesvlaží.« I seznal sv. Dominik, tento déšť že je pobožnost růžencová, kterou nyní hlásati měl. I šel a všude o ní kázal, a všichni věřící tak ochotně ji přijali, že nyní věřící všech stavů žádné pobožnosti častěji nekonají, jako pobožnost růžencovou. Jak pozdější kacířové, jako Kalvín, Bucer a jiní se namáhali, aby modlitbu sv. růžence v opovržení uvedli! Než všeobecně jestiž známo, jak hojného požehnání tato utěšená modlitba světu přinesla. Jak mnozí hříšníci byli touto modlitbou obráćeni, jak mnozí k svatému životu povzbuzeni, jak mnozí šťastnou smrtí oblaženi, jak mnozí do nebe uvedeni! Přečti si jen ty mnohé knihy, které o tom pojednávají. Stačíť nám věděti, že Církev sv. tuto pobožnost schválila, a že papežové ji mnohými odpustky nadali. Kdo třetinu růžence se pomodlí, dochází odpustků sedmdesáti tisíců let, a kdo celý se pomodlí, osmdesáti tisíců let, a ještě více, kdo se ho v kostele růžencového bratrstva modlí. Posléze udělil papež Benedikt XIII. tomu, kdo na růženci od kněží dominikánů požehnaném třetinu se

pomodlí, všechny odpustky, s růžencem sv. Brigity spojené, t. j. stodenní odpustky za každý Otče náš a každý Zdrávas. Dále získá, kdo se růženec modlí, plnomocné odpustky o každé hlavní slavnosti Mariánské a církevní, jakož i o slavnostech řádu Dominikánského, když se vyzpovídá a Tělo Páně přijav, kostel jejich navštíví. Věz však, že to platí jen o řádných údech růžencového bratrstva, kteří mimo to v den přijetí po zpovědi a přijímání plnomocných odpustků dojíti mohou; a neplnomocných jednoho sta let, když růženec u sebe nosí; a kdo denně půl hodiny rozjímá, dochází vždy odpustků sedmi let a plnomocných odpustků prvního dne každého měsíce.

Abys však těchto odpustků modlitby růžencové došel, musíš také tajemství svatého růžence nábožně rozvažovati, jejichž výklad v mnohých modlitebních knihách nalezneš. Není-li však toho schopen, stačí, snaží-li se pobožně si představití některé tajemství utrpení Ježíše Krista, jako bičování aneb trním korunování. Třeba tedy růženec pobožně se modliti. Vzpomeň, co o tom nejblahoslavenější Panna sv. Eulalii zjevila, že Jí totiž mnohem milejší, kdo patero tajemství zdlouha a pobožně se modlí, než kdo patnácte tajemství spěšně a bez náležité pobožnosti se modlí. Pročež dobře činí, kdo klečmo a před obrazem nejblahoslavenější Panny modlitbu růžencovou koná a před každým tajemstvím lásku k Ježíši a Marii vzbuzuje a za milost Jejich prosí. Také lépe činí, kdo společně, nežli samotn růženec se modlí.

Co pak do malých hodinek Mariánských, které prý sv. Petr Damianský sestavil, udělil papež Urban II. těm, kdož se je modlí, mnohé odpustky. Také ze spisů ct. Auriemmy poznáváme, jak velice Panně Marii tato pobožnost se líbí, jakož i lore-

tánské litanie, kterými vždy odpustků dvou set dnů získati lze; dále píseň Ave maris stella, kterou sv. Brigita den jak den se modlivala, a obzvláště Magnificat, v němž Marii Pannu těmitéž slovy velebíme, kterými Ona chválu Boží velebila.

Čtvrtý způsob pobožnosti.

O postu.

Mnozí ctitelové Marianští v sobotu a v svatvečer slavností Panny Marie o vodě a chlebě se postívají. Sobota jest totiž, jak známo, den od Církve svaté úctě nejblahoslavenější Panny zasvěcený, jak sv. Bernard následovně vykládá: »V onu smutnou sobotu stála Maria Panna pevně u vře; pročež celá Církev velmi přiměřeně den sobotní po celý rok slaviti uvykla.« Tou příčinou neopomíjejí sluhové Marianští v tento den obzvláštní pobožností, nejvíce postem o vodě a chlebě Ji uctívati, jak sv. Karel Borrom. jský, kard. Toledo a mnozí jiní byli činili. Nittard, biskup Bamberský, a Josef Arriaga S. J. zdržovali se v sobotu všeho pokrmu. O velikých milostech, které Rodička Boží za takové důkazy oddanosti udílí, lze se dočísti ve spisech ctih. Auriemmy. Na doklad uvedu jedinou událost. Jakýs loupežnický vůdce, byv štat, zůstal pro takové posty na živě, až se zpovědí smrtelných hříchů svých zbavil a vyznal, že pro obvyklé posty své v den sobotní došel milosti, že se ještě vyzpovídati mohl. Na to pak zemřel. Nebylo by tedy nic obzvláštního, kdyby někdo, jenž obzvláštním ctitelem Marianským býti se honosí a především kdo těžkými hříchy peklo byl zasloužil, v den sobotní takové posty Panně Marii obětoval. Pravímť, že sotva bude zavržen, kdo tuto pobožnost koná. Tím však ne-

chci říci, že ho Maria Panna jako onoho loupežníka zázračně zachrání, kdyby v smrtelném hříchu zemřel. Takové zázraky velmi zřídka dějí se milosrdenstvím Božím, pročez nerozumně bys jednal, kdybys takovým způsobem spasení dojíti chtěl. To však tvrdím, že kdo touto obětí Marii Panně slouží, lehko od Ní setrvání v milosti Boží a blažené smrti dojde. Všichni údové našeho malého shromáždění (kteří tak činiti mohou) postí se na počest Panny Marie v den sobotní o vodě a chlebě. Pravím, kteří tak činiti mohou; neboť kdo ze zdravotních ohledů to snést nemůže, alespoň jedním toliko pokrmem spokojiti se aneb obecnou újmu si uložit aneb posléze ovoce či některého jiného jemu milého pokrmu zdržeti se může.

Posléze ti doporučím, abys Pannu Marii v sobotní den i jinými zvláštními pobožnostmi uctíval, jako svatým přijímáním (po řádné přípravě), pobožným slyšením mše svaté, návštěvou Jejího obrazu, nošením kajícího pasu a p. Alespoň ale v svatvečer Její sedmera hlavních slavností hledtež Její ctitelové o chlebě a vodě se postiti aneb přiměřenou za to náhradu obětovati.

Pátý způsob pobožnosti.

O návštěvování marianských obrazů.

Ctihodný Segneri dí, že ďábel za ztráty vyvrácením modloslužby říší jeho vzešlé, nenalezl milejší msty, než pronásledování milostných obrazů skrze kacíře. Církev svatá i krví svých mučovníků jich hájila, a Rodička Boží zázraky projevila, jak Jí milo, když Její obrazy ctíme a navštěvujeme.

Svatému Janu Damašskému uťali ruku, že svými spisy hájil marianských obrazů; ale jeho Paní mu

ji zázračně navrátila. Ctih. Spinelli vypravuje, že v Cařihradě každého pátku po nešporách opona před jedním marianským obrazem sama se odhrnula a po sobotních nešporách opět sama se spustila. Když jednou sv. Jan Boží před jedním obrazem nejblahoslavenější Panny se modlil, odhrnul se podobně závoj tohoto obrazu, takže kostelník, domnívaje se, že světec jej chce uzmouti, nohou jej kopnul, načež mu noha okamžitě schromla. Tou příčinou všichni marianští ctitelové velmi pobožně a často navštěvují obrazy a kostely Jí zasvěcené, které dle slov sv. Jana Damašského jsou útulky, kdež záchranu nalézáme v pokušeních a navštíveních, hříchy zasloužených. Kdykoli sv. císař Jindřich přišel do některého města, především navštívil kostel, Panně Marii zasvěcený. Kněz Tomáš Sanchez nikdy se nevrátil domů, dokud marianského kostela nenavštívil. Nebudiž tedy ani nám obtížno, každodenně naši Královnu navštěvovati v kostele aneb v kapli aneb ve vlastním domě, kdež za tím účelem na nejpokojnějším místě skrovná modlitebna s Jejím obrazem by se zříditi a oponami, květinami, voskovicemi a lampami ozdobiti se měla. Při takové návštěvě modli se loretánské litanie, růženec atd. Na ten úmysl sepsal jsem knížečku k navštěvování nejsvětější Svátosti a nejblahoslavenější Panny na každý den v měsíci.

Dále doporučuji, aby ctitel nejblahoslavenější Panny o Jejích slavnostech v kostele aneb kapli slavnou mši svatou sloužiti dal a prvé o devítidenní pobožnost s výstavem velebné Svátosti a také kázáními se postaral.

Ještě tu povím o události, kterou ctih. Spinelli v zázracích naší milé Paní vypravuje. Stalo se r. 1611 v slavném poutním městě, Monte-Vergine zvaném, že ve svatořušní svatvečer, když čteně shromáždění poutníci tuto slavnost tancem, nestříd-

mostí a všelikerou rozpustilostí byli zneuctili, z hospody, v které tyto nešvary se staly, vyšel náhle oheň, který sotva za půl druhé hodiny celé stavení ztrávil a skoro patnáct set lidí v něm spálil. Pět osob, které se byly zachránily, přísleže pak stvrdily, že viděly Samu Rodičku Boží, anať dvěma hořícími pochodněmi stavení zapálila. Prosim tedy marianských ctitelů z plna srdce, aby o velikých slavnostech taková poutní místa ani sami nenavštěvovali, aniž jiným tam jíti nedopustili; neboť v takové dny má peklo daleko většího užitku, než Rodička Boží cti. Chceš-li pouť vykonati s prospěchem, putuj v čas, když se tam lid přílišně nehrne.

Šestý způsob pobožnosti.

O škapulíři.

Jako lidé kladou si za čest míti služebníky, kteří v jejich barvy se odívají, tak i Panně Marii je příjemno, nosí-li Její ctitelové škapulíř na znamení, že Její službě se zasvětili a ze služebnictva Rodičky Boží jsou. Kacířové našich dob tomuto způsobu pobožnosti se posmívají, ale Církev svatá jej mnohými bulami a odpustky schválila. Kněz Crasset a Lezzana vypravují, že asi r. 1251 nejblahoslavenější Panna zjevila se Angličanu, blahoslavenému Šimonu Stockovi, a podávajíc mu škapulíř, pravila: »Synu můj, přijmi tento škapulíř řádu svého na znamení mého bratrstva a na vyznamenání pro sebe a všechny Karmelity! Kdo v něm umře, nezakusí ohně věčného.« Dále vypravuje ctih. Crasset, že i později Panna Maria nařídila papeži Janu XXII., aby ohlásil, že kdo jmenovaný škapulíř nosí, v sobotu po své smrti očištcových muk zbaven bude, jak týž svatý otec později ohlá-

sil bulou, kterou dle slov Crassetových papež Alexandr V., papež Klement VII. a jiní papežové potvrdili. Jak již svrchu podotknuto, i papež Pavel V. to naznačuje, anť takřka byly svých předchůdců vykládaje, ve své bule podmínky uvádí, jichž nám zachovati třeba, abychom zmíněných odpustků dosáhli, t. j. čistotu svého stavu zachovali a modlili se malé mariánské hodinky; kdo však se je modliti nemůže, má alespoň církevní posty zachovati a ve středu masitých pokrmů se zdržovati.

Odpustků, spojených se škapulířem s hory Karmelské, jakož i s pozdějšími: se škapulířem sedmi bolestí, Trinitářův, a obzvláště se škapulířem neposkvrněného početí, jest nesčíslně, neplnomocných i plnomocných, jichž každého času i v hodině smrti získati lze. Já pro svou osobu všechny jmenované škapulíře jsem si opatřil. Jmenovitě podotknouti třeba, že od Theatinů požehnanému škapulíři neposkvrněného početí mimo zvláštní, původní odpustky, také všechny ty jsou uděleny, které kdy kterému řádu aneb posvátnému místu aneb osobě byly uděleny. A zejména docházíme, když se šestkrát Otčenáš, Zdrávas Maria a Sláva Otci k uctění nejsvětější Trojice a neposkvrněného početí pomodlíme, vždycky všech odpustků, které uděleny jsou navštěvovatelům Říma, Porciunkuly, Jerusalema a Kompostelly, jichž je pět set třiatřicet plnomocných, nepočítaje nesčíslných neplnomocných. Toto vše vyňal jsem ze seznamu, který sepsal a tiskem vydal jeden z kněží Theatinů.

Sedmý způsob pobožnosti.

O vstupování do mariánských bratrstev.

Někteří podezřívají bratrstva, předstírajíce, že jsou příčinou mnohých rozepří aneb že mnozí toliko z lidských úmyslů do nich vstupují. Jako ale

nelze chrámů Páně a svatých svátostí proto zavrhnouti, že mnozí jich zneužívají, tak ani bratrstev. Papežové nejen jich nezavrhli, ale mnohou pochvalou je schválili a odpustky nadali. Sv. František Saleský napomíná velmi důtklivě světské lidi, aby se dávali do bratrstev, a jak pracně sv. Karel Borromejský zřizoval a rozšiřoval tyto spolky, výslovně ve svých synodálních usneseních zpovědníky povzbuzuje, aby kajicníkům do některého bratrstva vstoupiti radili. A to vším právem; vždyť bratrstva a obzvláště marianská, podobají se Noemovu kórábu, v němž nalézají útočiště v světě žijící před proudem pokušení a hříchů, kteréž svět zaplavují. Na misiích sezнали jsme velmi dobře, jak užitečná jsou bratrstva. Pravidelně člověk, který není v žádném bratrstvu, častěji hřeší, nežli dvacet jiných, kdož v bratrstvu jsou. Právem lze nazvati bratrstva věží Davidovou, *›kteráž vystavena jest s pevnostmi; na tisíc štítů visí z ní, všeliké odění silných,‹* (Pís. Šal. IV., 4.) pro veliký jejich duchovní prospěch, poněvadž svým údům tolik ochrany proti pekelným útokům podávají i prostředků v milosti Boží se udržeti, jichž svěští lidé mimo bratrstva toliko těžko užítí mohou.

1. První prostředek sebe posvětití jest, pamatovati na věčné pravdy. *›Pamětliv buď na poslední věci své, a na věky nezhřešíš,‹* (Sir. VII., 40.) mnozí proto hynou, že toho opomíjí. *›Zpuštěna, zpuštěna jest všecka země; neboť žádného není, kdo by rozvažoval srdcem,‹* (Jerem. XII., 11.) Údové bratrstva však mívají častěji schůzky, aby rozjímáním, čtením a přednáškami na to byli pamatováni. *›Ovce mé hlas můj slyší,‹* (Jan X., 27.)

2. Za druhé jesti k našemu posvěcení třeba, Bohu se poroučeti. *›Froste a vezmete,‹* (Jan XVI., 24.) V bratrstvech pak konají se modlitby ustavičné, které Bůh tím spíše vyslyší, že jsou to spo-

lečné modlitby, dle Svého zaslíbení: *›Jestliže dva z vás svolí se na zemi o jakoukoli věc, za kterou prositi budou, stanou se jim od Otce mého‹* (Mat. XVIII. 19.), o kterýchžto slovech dí sv. Ambrož: *›Mnozí, byť i nejmenší byli, spojivše se, velikými se stávají: a není možná, aby prosby mnohých nebyly vyslyšeny.‹*

3. Za třetí přijímají údové bratrstev častěji svaté svátosti, k čemuž je zavazují pravidla spolku i dobrý příklad, který úd údu dává. Tím ale také snadněji docházejí setrvání v milosti Boží, jak sv. sněm tridentský vyložil, řka: *›Svaté přijímání jest jakoby protijed, kterým všedních hříchů býváme sprostěni a smrtelných uchováni.‹*

4. Za čtvrté nalézáme v bratrstvech mimo přijímání svatých svátostí mnohé jiné výkony mrtvení, pokory, lásky k chudým a jmenovaným nemocným údům. Dobré by také bylo, kdyby v každém bratrstvu zavedl se svatý zvyk, místním chudým v nemoci přispívati. Převelikým také duchovním užitkem by bylo, kdyby ke cti nejblahoslavenější Panny z každého veřejného, všeobecného bratrstva zřídil se tak zvaný *›congregazione segreta‹*, t. j. zvláštní spolek nejhorlivějších údů, v kterém, kde je zaveden, následující duchovní cvičení se konávají: 1. Denně půl hodiny duchovní čtení; 2. modlí se z hodin k Sv. Duchu nešpory a kompletář; 3. modlí se loretánské litanie, při čemž nějakému mrtvení se podrobují, na př. berou mezi modlitbou kříž na ramena a p.; 4. denně rozjímají čtvrt hodiny o přehořkém umučení; 5. vyznávají se z poklesků svých proti pravidlům před přednostou a přijímají od něho uložené pokání; 6. úd, k tomu zvláště ustanovený, předčítá, které kající skutky byly v předešlém témdni vykonány, a oznamuje, které noveny připadají. Ke konci shromáždění, modlí se Miserere a Salve Regina, bičují se, načež

každý políbí nohy Ukřižovaného, před oltářem postaveného.

Pravidla každého úda byla by následující:
1. Každodenně cvičiti se v rozjímavé modlitbě;
2. navštívití nejsvětější Svátost oltářní a nejblahoslavenější Pannu; 3. u večer svědomí své zpytovat; 4. duchovní čtení; 5. vystříhati se her a světských zábav; 6. častěji přijímati Tělo Páně a mrtviti se řetízky, bičíky atd.; 7. denně modliti se za duše v očistci a za obrácení hříšníků; 8. navštěvovati nemocné údy bratrstva. Vraťme se však k vlastnímu předmětu.

5. Za páté, jak již podotknuto, velmi prospívá spasení duše, sloužití Rodičce Boží. Co jiného však činí údové Jejích bratrstev, leč že Její službě se zasvěcují? Jak Ji velebí, jak mnohé pobožnosti Ji obětují! Hned, jak do bratrstva vstupují, zavazují se Ji sloužití a obzvláštním způsobem Ji svou Paní a Matkou volí; dávají se do seznamu marianských dítek zapsati; pročez i Maria je jako obzvláště vyvolené sluhy a dítky Svě v životě i v smrti vésti a chrániti bude. A tak může vším právem každý úd bratrstva nejblahoslavenější Panně říci, že přijetím do bratrstva všeho dobrého došel: *»Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa — spolu pak s ní přišlo mi všechno dobré.«* (Kn. Moud. V., 11.)

Dvě tedy věci měžž úd bratrstva hlavně na zřeteli: 1. Čistý úmysl, že do bratrstva se dává jen proto, aby Bohu a Marii sloužil a spasení své duše zachránil, a 2. že nikdy nezamešká pro světské zaměstnání spolkového shromáždění, poněvadž se tu o nejdůležitější zaměstnání na zemi, totiž o věčné spasení jedná. Také hleďž co možná nejvíce nových údů získati a obzvláště vystouplé údy zpět přivést. Hrozni bývají trestové, jimiž Bůh takové odpadlíky bratrstev navštěvuje. V Neapoli vystou-

pil jeden úd z bratrstva a byv napomínán, aby se navrátil, odvětil: »Přijdu, až mi nohy zlámou a hlavu uříznou.« Nešťastník skutečně mluvil pravdivě: brzy na to zlámali mu nepřátelé nohy a hlavu uřízli. Vytrvalým údům ale žehná Panna Maria časnými i duchovními statky; »*všichni domácí její zobláčení jsou rouchem dvojnásobným.*« (Přisl. XXXI., 21.) Přečti si ve spisech kněze Auriemmy, jak mnohých milostí Panna Maria udílí údům bratrstev v životě i v smrti, obzvláště ale v smrti. Ctih. Crasset vypravuje, že r. 1586 jakýsi mládenec, smrti blízek, usnul, brzy však se probudiv, k svému zpovědníku pravil: »Otče, byl jsem u velikém nebezpečí zahynouti, ale Paní má mne zachránila! Dáblové předestřeli mně před soudnou stolicí Boží mé hříchy a již již mne do pekla strhnouti chtěli, když nejblahoslavenější Panna přistoupivši, pravila: »Kam vedete tohoto mládence? Jaké právo máte, chápati se sluhy, jenž mně v bratrstvu mém dlouho sloužil?« — Na to utekli dáblové, a tak jsem byl z jejich drápů vysvobozen.« — Ještě o jiném údu bratrstva vypravuje kněz Crasset, že mu v hodině smrti kruté bylo s peklem bojovati, zvítěziv ale, že radostně zvolal: »Ó jaké to štěstí, nejblahoslavenější Panně v bratrstvu sloužiti!« I zesnul zcela utěšeně v Pánu. Umíraje, pravil vévoda de Popoli k svému synu: »Synu můj, *věz, že maličko* dobrého, co jsem v životě vykonal, svému bratrstvu připisuji; pročez nemohu ti lepšího dědictví zůstaviti, než mariánské bratrstvo. Více si toho vážím, že jsem byl jeho údem, nežli že jsem byl vévodou de Popoli.«

Osmý způsob pobožnosti.

Udílení almužny ke cti Panny Marie.

Marianští ctitelové udílejí nejvíce v sobotu almužnu ke cti Rodičky Boží. Sv. Řehoř vypravuje

ve svých rozmluvách o sv. obuvníku, Deusdedit zvaném, že výdělek celého téhodne v sobotu rozdával chudým. Pročež jakási svatá duše u vidění spatřila stkvostný palác, který proň Bůh v nebesích přichystati dal, a na kterém toliko v sobotu se pracovalo. Svatý Gerard nemohl ničeho odepřítí tomu, kdož ho ve jménu Panny Marie prosil. Podobně i ctihodný Martin Guttierrez S. J., jenž proto vyznati mohl, že Pannu Marii za žádnou milost marně nevzýval. Když tento marianský sluha od Hugenotů byl zavražděn, spatřili jeho spolubratři Rodičku Boží, obklopenou pannami, kteréž na Její rozkaz jeho tělo zaobalily a odnesly. — Totéž činil sv. Eberhard, solnohradský biskup, jehož proto svatý jakýsi mnich spatřil v loktech Panny Marie, v podobě malého dítěte, Kteráž pravila: »Tenť jest syn můj Eberhard, jenž mně nikdy ničeho neodepřel.« Podobně i Alexandr Halesský, jenž od jednoho bratra ve jménu Panny Marie poprošen, aby do řehole sv. Františka vstoupil, svět opustiv, Františkánem se stal. Nechť tedy marianští ctitelové ochotně udílejí každodenně almužnu ke cti Panny Marie a v sobotu více, než kdy jindy. A nemohou-li, nechť z lásky k Panně Marii jiný skutek lásky k bližnímu vykonají, jako návštěvu nemocných, modlitbu za duše v očistci, za obrácení hříšníkův atd. Milosrdní skutkové jsou velmi milí srdci Matky milosrdenství.

Devátý způsob pobožnosti.

O častém utíkání se k Panně Marii.

Ze všech pobožností nelíbí se žádná naší Matce tak, jako když často Její prostřednictvím vzýváme a ve všech potřebách pomoci u Ní hledáme; na př. když rady si nevíme aneb jiným poraditi máme, když v nebezpečí, v trápení aneb pokušení se na-

lézáme, zvláště ale v pokušeních proti čistotě. Rodička Boží zajisté nás jich zbaví, když se k Ní utečeme, modlíce se: »Pod Tvou ochranu se utíkáme . . .« aneb »Zdravas Maria« aneb vzývajíce nejsvětější Její jméno, které obzvláště mocné jest proti dábelským útokům.

Ctihod. františkán Sancti vzýval v jednom pokušení Pannu Marii o pomoc. Která se mu zjevivši, požehnala a pokušení ho zbavila. Dobře také učiníš, políbíš-li aneb vezmeš-li do ruky růženec anebo škapulíř aneb pohlédneš-li na obraz nejblahoslavenější Panny. Pamatuji si, že papež Benedikt XIII., udělil padesátidenní odpustky těm, kdož svatá jména Ježíš a Maria pobožně vyslovují.

Desátý způsob pobožnosti.

Zde spojuji rozličné jiné způsoby pobožnosti které ku cti Panny Marie konati můžeš.

1. Obětuj aneb dej obětovati, aneb alespoň poslouchej mši svatou ke cti nejblahoslavenější Panny. Ovšem lze oběť mše svaté toliko Bohu jedině obětovati, a sice hlavně na vyznání nekonečné velebnosti Jeho; to však nevadí, dí sv. sněm Tri-dentský, obětovati ji Bohu na poděkování za milosti, které Svatým a svaté Matce Svě udělil, aby za nás, jenž památku jejich slavíme, orodovali. Tou příčinou modlíme se při mši svaté: »aby jim k oslavě, nám pak ku spasení sloužila.« Tato pocta mši svatou, jakož i trojím Otče náš, Zdravas a Sláva k nejsvětější Trojici na poděkování za milosti Panně Marii udělené jest Jí velmi milá, jak Sama zbožné jakés osobě zjevila; poněvadž nejblahoslavenější Panna nemůže za všechny Jí udělené přednosti Pánu s dostatek děkovati, že Ji těší, když dítky Její Bohu děkovati Jí pomohou.

2. Cti obzvláště světce, kteří s Marií Pannou úzce jsou spojeni, jak sv. Josefa, sv. Joachima a sv. Annu. Sv. Panna Sama jednomu šlechtici doporučila pobožnost k sv. Anně, matce Své. Dále cti obzvláště světce, jenž úctou k Rodičce Boží vynikli, jako sv. evangelistu Jana, sv. Jana Křtitele, sv. Bernarda, sv. Jana Damašského, obhájce Jejích obrazů, sv. Ildefonsa, obhajce Jejího panenství a jiné.

3. Čti denně v knize, kteráž o chválách Mariánských pojednává. Kaž o pobožnosti k Marii Panně, aneb všechny, obzvláště pak své domácí hled pohnouti, aby Pannu Marii zbožně ctili. Jednou pravila nejblahoslavenější Panna k sv. Brigitě: »Učiň, aby dítky tvé staly se dětmi mými.« Každodenně za živé i mrtvé ctitele Mariánské se modli

Uvádím zde rozličné odpustky, které udělili papežové těm, kdož Královnu nebeskou rozličným způsobem pobožně ctí.

1. Kdož praví: »požehnáno budiž svaté a neposkrvněné početí nejblahoslavenější Panny Marie«, dochází stodenních odpustků, a kdo po slovíčku »neposkrvněné« přidává ještě: »nejčistší«, získá dle slov ctihodného Crassetta i jiné odpustky pro duše v očištění.

2. Za »Zdravas Královno« čtyřicet dnů;

3. za litanie loretánské dvě stě dnů;

4. za sklonění hlavy při jmenování Ježíše a Marie dvacet dnů.

5. Kdo se pomodlí pětkrát Otče náš a Zdravas Maria ke cti utrpení Pána Ježíše a bolesti Panny Marie, získá odpustky desíti tisíců let.

A ku prospěchu zbožných duší připojím tuto ještě jiné odpustky, které papežové za jiné pobožnosti udíli.

1. Kdo mši sv. slyší, dochází odpustků tři tisíců osmi set let,

2. kdo tři božské ctnosti, víru, naději a lásku vzbudí s úmyslem, v životě i v smrti přijímati svaté svátosti, dochází od papeže Benedikta XIII. odpustků sedmi let a sedmi quadragen; a kdo je po celý měsíc koná, plnomocných odpustků pro duše v očistci a pro sebe v hodinu smrti.

3. Kdo patnáctkrát pomodlí se Otče náš a Zdrávas za hříšníky, dochází prominutí třetiny trestů za své hříchy.

4. Tomu, kdož denně půl hodiny rozjímavou modlitbu koná, udělil papež Benedikt XIV. několikero odpustků a jednou v měsíci plnomocné odpustky, když se byl vyzpovídal a Tělo Páně přijal.

5. Kdo se pomodlí modlitbu »Anima Christi,« dojde odpustků třistadenních.

6. Kdo nejsvětější Tělo k nemocnému provází, pěti let a pěti kvadragen; a činí-li tak se světlem, sedmi let a sedmi kvadragen; a nemůže-li, ale Otče náš a Zdrávas se pomodlí, sta dní;

7. kdo před nejsvětější Svátostí poklekne, dvou set dnů;

8. kdo kříž políbí, jednoho roku a jedné kvadrageny.

9. Kdo hlavu skloní při Sláva Otcí, třiceti dnů.

10. Kněží, kteří přede mší svatou »Ego volo celebrare« se modlí, padesáti let.

11. Kdo škapulíř svého řádu políbí, pěti let a pěti quadragen.

O jiných odpustcích můžeš se dočísti v knize kněze Vivy. Hleď pak, kdo jmenované odpustky získati chce, vzbuditi dokonalou lítost, aby takto jich schopným se stal.

Pomíjím jiných pobožností, které v jiných knihách nalezneš, jako pobožnost sedmi radostí, dvanácti předností Panny Marie a pod. a končím toto dílo krásnými slovy sv. Bernardina:

»Ó požehnaná Ženo mezi všemi ženami, Tys

počestnost rodu našeho, Tys spása lidu našeho. Zásluha Tvá jest neobmezená, a moc Tvá nade všemi tvory jest jako všemohoucí. Tys matka Boží, Panovnice světa, Královna nebes. Ty všechny milosti rozdáváš, Tys okrasa Církve svaté; Tys vzor spravedlivých, útěcha svatých a kořen našeho spasení. Ty Jsi radost ráje, brána nebes, oslava Boží. Hle! my jsme chvály Tvé hlásali. Lkáme tedy k Tobě, ó Matko dobrotivá! račiž poklesky naše napravit, odvážlivost naši omluviti, službu naši milostivě přijmouti, namáhání našemu žehnati a v srdci všech lidí lásku Svou roznítiti, abychom, kteří jsme na zemi Syna Tvého ctili a milovali, v nebesích Jej na věky chváliti a velebiti mohli. Amen.«

Konec.

A tak s tebou, milý čtenáři a spolubratře, v lásce k naší Matce Marii, se loučím a pravím toliko: Neustávej dobrou tuto Paní s radostí ctíti a milovati, a hleď, seč síly tvé, i v jiných lásku k Ní roznítiti. Nepochybuj, pevně doufej, spasení jistě dojdeš, setrváš-li věrně do smrti v pravé pobožnosti k Marii Panně. Nekončím, že by se mi nedostávalo látky déle mluvit ještě o chválách vznešené Královny, nýbrž, abych tě neunavil. Maličko, jež jsem sepsal, stačí roznítiti v tobě lásku k velikému pokladu, totiž k pobožnosti k Panně Marii, kterouž ti mocnou ochranu Svou splatí. Naplniž tedy touhu mou, že tě totiž zachráněna a posvěcena spatřím, učiniv tě tímto spisem milujícím synem a vroucím ctitelem této lásky nejhodnější Královny. Nalezneš-li, že tato kniha má byla ti byť toliko s malým prospěchem, ó pak tě prosím, poruč mně laskavě Panně Marii, a vypros mi tutéž milost, za kterou já tobě lkám, abychom totiž

jednou v ráji u Jejích nohou setkali a spojení byli se všemi Ji milými dětmi.

Posléze obracím se k Tobě, ó Matko Pána mého a Matko má Maria! s prosbou, abys tuto mou skrovničkou práci a touhu mou, by všichni Tě chválili a milovali, dobrotivě přijmouti ráčila. Ty víš, jak jsem toto dílko o chválách Tvých dokonati toužil, než se přiblíží konec života mého zajisté nedaleký. Nyní mohu tiše umřít, zanechav světu knihu, která Tě chváliti a velebiti neustane, jako já jsem po všecka léta nepřetržitě se snažil od povolání mého, kteréžto milosti Tvým prostřednictvím Bůh mi popřál. Ó Maria beze hříchu počatá! poroučím Ti všechny, kteří Tě milují a obzvláště čtenáře této knihy a ještě více ty, kdož laskavě i mne Tobě poroučí. Ó Paní! vymoziž jim milosti setrvání, učiň je všechny svatými a uveď nás tak všechny do nebe, abychom Tě jednohlasně chválili. Ó nejsladší Matko má! jsemť ovšem ubohý hříšník, než honosím se Tvou láskou a velikých věcí do Tebe se naději, zvláště pak, že v lásce Tvé umru. Doufám, že v smrtelném zápasu, když zlý nepřítel mi hříchy mé před oči postaví, především skrze přehořké utrpení Ježíše Krista a skrze Tvé prostřednictví síly nabudu, s tohoto bídného života v milosti Boží sejíti a tam se dostat, kdež Ho milovati a Tobě děkovati budu na věky věkův. Amen. Tak doufám, tak se staň!

Paní! rciž za nás Synu Svému: Nemají vína. Kalich tohoto vína — jak jest líbezný! Láska Boží nás rozpaluje, že pohrdáme světem; zahřívá, sílí, lhostejnými nás činí k časným věcem a nakloňuje k neviditelným.

Tys to plné role, plné cnosti, plné milostí. Tys vyšla jako skvělý a růžově se třpytící červánek ranní; netknuta žádnou skvrnou hříchu dědičného

Jsi se narodila, stkvíc se poznáním pravdy a růžově se třpytíc milováním ctnosti; ničeho nezmohl u Tebe nepřítel, poněvadž tisíc štítů na Tobě, ale i všeliké odění silných; neboť není ctnosti, která by na Tobě nezářila, a co jednotliví světci měli, Ty jediná všecko máš.

Ó Paní naše, Prostřednice naše, Orodovnice naše! poroučej nás Synu Svému. Učiň, ó Požehnaná! pro milost, kterou Jsi si zasloužila, aby Ten, Jenž Tvým prostřednictvím ráčil slabosti a bídy naší účastenství míti, také Tvým prostřednictvím učinil, bychom blaženosti a slávy Jeho účastenství měli.

PŘÍDAVEK.

I. ROZJÍMÁNÍ

o tajemstvích litaní loretánských, příhodné pro noveny
před slavnostmi nejblahoslavenější Panny.

Den první.

1. Sancta Maria ora pro nobis! — Svatá Maria, oroduj za nás! Jelikož Církev svatá v litaních loretánských tak často nám opakovati dává prosbu za přímluvu nejblahoslavenější Panny, dobré jest, rozvážíme-li, než probereme rozličná pojmenování, jimiž nejblahoslavenější Pannu vzýváme, jak mocná jest přímluva Její u Boha. Blahoslavený každý, za koho Maria se přimlouvá! Pán Ježíš se těší, prosí-li Ho milovaná Jeho Matka za něco, protože Mu příležitosti podává, naplniti všechno, začkoli Ho prosí. Sv. Brigita zaslechla jednou slova Ježíšova k Marii: »Matko má! pros, začkoli chceš, prosba Tvá nemůže oslyšena býti. Tys na zemi ničeho mi neodepřela, pročez já v nebesích ničeho Ti neodepru.«

Zbožný jakýs spisovatel dí: »A Filio audiri, ex-audiri est — kdykoli Tě Syn slyší, již Tě vyslyšel.« Vzávejme tedy ustavičně Rodičku Boží, chceme-li spasení věčného dojít. Volejme se sv. Ondřejem Kretenským (aneb Jerusalemským): »Prosíme Tě, nejblahoslavenější Panno! pomáhejž nám přímluvou Svou u Boha. Tvé prosby vzácnější jsou všech světa pokladů, vyprosí nám největších milostí, zahánbí naše nepřátele a k vítězství nám dopomohou nad útoky jejich.«

2. Sancta Maria. Jméno Maria jest jméno spásy. Původ jména tohoto není pozemský, nýbrž nebeský. Maria Panna, dí sv. Epifan, neobdržela tohoto jména od rodičů svých, nýbrž na výslovný rozkaz Boží. Proto jest po jménu Pána Ježíše jméno Maria nade všechna jména; neboť Bůh tak milostným a sladkým je učinil proto, aby, kdož je vyslovují, všeho dobra docházeli. »Ó Maria!« volá sv. Bernard, »jména Tvého nelze vysloviti, aby v srdci nezahořela láska k Tobě.« A ctih. Jindřich Suso dí: »Ó Maria! což teprve Ty Sama, když již jméno Tvé tak lahodné a sladké«. Jméno Maria je pramen požehnání. Nelze ho bez prospěchu duchovního vysloviti, praví sv. Bonaventura. Mimo to jméno toto útoky ďábelské mocně odráží

Ó Paní má! kdybych Tě byl v každém pokušení vzýval, nikdy bych nebyl poklesl! Nikdy neustanu Tě vzývati: ó Maria! přispěj mi, pomози mi a vypros mi milost, abych Tě vždycky vzýval, kdykoli duše má jest v nebezpečí.

3. Sancta Dei Genitrix — svatá Boží Rodičko. Je-li orodování Svatých u Boha již mocné, čeho zmohou přímluvy Panny Marie! Nejsouť to prosby služebníků, nýbrž Matky. »Modlitba Matky«, dí sv. Antonín, »jest u Ježíše Krista tak silná jako rozkaz; pročez není možná, aby prosba Rodičky Boží byla oslyšena.« Vyprosme si tedy od Boha všech milostí,

napomíná nás sv. Bernard, prostřednictvím Panny Marie, Kteráž jako Matka nemůže nadarmo za nás prositi.

Ó, nejvznešenější Matko Boží! pros za mne u Ježíše. Viz bídu duše mé a ulituj mne! Pros a prositi neustávej, až mne zachráněného v ráji spatříš. Ó Maria, naděje má! neopouštěj mne. Svatá Rodičko Boží! oroduj za nás.

Den druhý.

1. Mater divinae gratiae — Matko božské milosti. Sv. Anselm jmenuje Marii »Matkou všech milostí,« a sv. Jordan »opatrovníci pokladu milostí.« Sv. Bernardin Sienský ale píše: »Všechny dary a milosti rozdávají se skrze Marii, komu, kdy a jak Ona chce.« Totéž praví v Příslovích Sama o Sobě: »*Se mnou jest bohatství . . . abych obohatila ty, kteříž mne milují;*« (VIII., 18. 21.), t. j. do mých rukou složil Hospodin všechny poklady, abych z nich bohatě udělila těm, kteříž mne milují. Budu-li tedy Tebe, ó Krá'ovno má! milovati, nezůstanu v chudobě, v které nyní úpím. Po Bohu nade všechno Tě miluji; vyprosiž mi, abych vroucněji ještě a něžněji miloval dobrotu Tvou. Sv. Bonaventura mi praví, že spasen bude, koho zachrániti chceš; pročez s ním volám: Spáso těch, jenž Tě vzývají, zachraň mne, zbav mne pekla a především hříchu, jenž jediné do pekla mne svrhnouti může.

2. Mater purissima — Matko nejčistší. Neposkrvněná, nejčistotnější, panenská Matka udílí dar panictví a čistotu srdce všem, kdož Ji slouží. Svatý Ambrož píše, že dokud Maria na zemi dlela, všechny pouhým pohledem Svým ku milování čistoty srdce povzbudila. Píseň Šalomounova nazývá Ji *lilíem mezi trním*, o čemž sv. Dionys Kartuzian poznamenal, všechny ostatní panny, že jsou buď sobě trním, buď jiným; ne tak Panna Maria, kteráž

v každém, na koho pohleděla, svaté a čisté pocity budila. Frigerius, jenž život sv. Tomáše Akvinského sepsal, vypravuje, že týž světec říkával, i pobožné pohlédnutí na obrazy Marianské že duši dodává síly, čistotu srdce zachovati. I ctihodný Jan Avila dosvědčuje, že vítězstvím může býti jist, kdo v pokušení proti čistotě Marii Pannu pobožně vzývá. Jak mocné jest obzvláště jméno Maria, abychom taková pokušení vítězně přemáhali!

Ó nejčistší Matko! uchovej mne takových hříchů, dejž, ať v každém pokušení k Tobě se utíkám a ustavičně Tě vzývám, až je přemohu.

3. Mater inviolata — Matko neporušená. Maria jest ta panna neporušená, o kteréž Píseň dí: *»Všecka Jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na Tobě.«* (Pis. Šal. IV., 7.) Tou příčinou také byla ustanovena, aby smíření hříšníkům zprostředkovala, jak Ji sv. Efrém pozdravuje, a jak i Píseň o Ní dosvědčuje: *»Já jsem před ním našla pokoje.«* (Pis. Šal. VIII., 10.) Sv. Řehoř podotýká, že by velezrádce rozhněvaného krále neusmířil, ale tím více popudil, kdyby k němu přišel, upokojiti ho hleděl. Pročež Maria, byvši vyvolena, aby mír obnovila mezi Bohem a lidmi, nesměla hříchem a vinou Adamovou poskvrněna před Boha předstoupiti, nýbrž byla od Pána vši skvrny viny uchována.

Ó Královno má, neposkvrněná bílá holubice a proto Bohu tak milá, ó neodvracej zraků Svých ode skvrn a ran duše mé; pohleď na mne a pomoz mi! Bůh, Jenž Tě tak vroucně miluje, žádné prosby Ti neodepře; aniž Ty můžeš oslyšeti toho, kdož k Tobě volá. Ó Maria! k Tobě spěchám, ulituj mne. Ó Matko neporušená! oroduj za nás.

Den třetí.

1. Mater amabilis — Matko přemilá. Richard a sc. Laurentio jmenuje Pannu Marii přemilou před

očima Božíma. Ano, takové lásky nalézá před Bohem, že krása Její nade všechny se Mu líbí, jak čteme v Písni písní: *»Jak jsi krásná, přítelkyně má, jak jsi krásná!«* (IV., I.) *»Jediná jest holubice má, dokonalá má.«* (VI., 8.) A zajisté miluje Bůh, jak ctih. Suarez dí, Marii Pannu více, než všechny svaté vespolek, poněvadž i Ona Sama Boha více miluje, než Ho všichni lidé a všichni andělé milují.

Ó nejkrásnější, lásky nejhodnější Matko: Tys Sobě srdce Boží získala, opanuj i ubohé srdce mé a posvětiž mne. Miluji Tě a veškeru důvěru v Tobě skládám. Ó lásky hodná Matko! oroduj za nás.

2. Mater Salvatoris — Matko Spasitelova. Sv. Bonaventura jmenuje Pannu Marii *»prostřednicí našeho spasení,«* a sv. Jan Damašský *»vykupitelkou světa.«* Z dvou příčin lze Marii Pannu nazývatí vykupitelkou světa a prostřednicí spasení, totiž prostřednicí z milosti, jako Ježíš Kristus prostředník jest ze spravedlnosti. Předně, že svolila, aby věčné Slovo se vtělilo, anež tímto svolením, jak sv. Bernardin dí, spasení všech dosáhla. Za druhé, že svolila, aby Syn Její umřel, poněvadž i Její vůlí se stalo, že se pro vykoupení naše na kříži obětoval.

Pročež volám: *»Ó Matko Vykupitele mého! Ty Jsi život Syna Svého obětovala Bohu, zachraň mne přímluvou Svou.*

3. Virgo veneranda — Panno ctihodná. Sv. Anselm dí, že důstojnost Matky Boží po Bohu jest vznešenější, než všechno, co vysloviti aneb pomyslití lze. Pročež se modlí: *»Ó Paní! Tobě nic se nevyrovná! neboť cokoliv jest, buď Tebe jest větší, totiž Bůh, anebo menší Tebe, totiž všechno, co není Bůh.«* Slovem, dí sv. Bernardin, toliko Bohu lze pochopiti vznešenost Panny Marie, tak veliká jest dokonalost Její. A dle slov sv. Alberta Velikého nemohla Maria úžeji spojití se s Bohem, leč Bohem Samým by se byla stala. Tou příčinou zúplna za

sluhuje, bychom Ji jakožto vznešenou Matku Boží ctili, poněvadž Bůh sám nemohl Ji více povýšiti, nežli tím, že Ji Matkou Svou učinil.

Ó Matko Boží a Matko má Maria! já Tě ctím a přeji si, aby Tě každé srdce jakožto nejvznešenější Panovnici naši ctilo. Ulituj mne, ubohého hříšníka, jenž Tě miluje a v Tebe doufá. Panno cti-hodná! oroduj za nás!

Den čtvrtý.

1. Virgo praedicanda — Panno slavná. Církev sv. zpívá o Rodičce Boží v hodinkách, že vši chvály jest hodna; neboť dle slov sv. Ildefonsa oslavujeme Božského Syna, chválíme-li panenskou Matku. Právem tedy dí svatý Řehoř Nikomedský: »Tvé oslavování má Stvořitel za Své.« Nejblahoslavenější Panna slibuje nebe tomu, kdož se snaží, aby jiní Ji poznali a milovali. »*Kteříž vysvětlují mne, život věčný míti budou;*« (Sir. XXIV., 31.) pročez Richard a sc. Laurentio píše: »Maria bude na věčnosti ctíti ty, kdož Ji zde na zemi oslavují.« A sv. Anselm dí, že Maria jakož Matka Boží prostředkuje hříšníkům spasení, hříšníci ale že spasení dojdou hlásáním chvály Její. Nemohouť ovšem všickni kázati, všickni však Ji mohou velebiti a v důvěrných rozmluvách s příbuznými a přáteli přednosti, moc a milosrdenství Panny Marie oslavovati a tak i jiné přiměti k tomu, aby se ctiteli Rodičky Boží stali.

Ó Královno nebeská! ode dneška učiním, co jsem, aby Tebe všichni milovali a ctili. Přijmiž laskavě tento úmysl můj a uděl mi síly, abych jej také vykonal; přijmiž mne za služebníka Svého a nedopusť, abych opět stal se porobem ďáblovým.

2. Virgo potens — Panno mocná. Který světec je u Boha tak mocný, jako přesvatá Jeho Matka? Všeho dochází, čeho si přeje. »Cokoliv ráčíš,« dí

svatý Bernard, »všecko se stává;« a sv. Petr Damiánský: »Ty nepřicházíš prosit, neboť modlitba Tvá rozkazu se podobá; tak Tě ctí Syn Tvůj, Jenž žádné prosby, ani za hříšníky, Ti neodpírá.« Sv. Germán proto volá: »Ó Matko Boží! Tys všemohoucí zachrániti hříšníků, Tobě netřeba dalšího schválení u Boha, neboť Jsi Matkou pravého života.« Ó Maria! Ty mne můžeš spasena učiniti; v Tobě důvěru skládám.

3. Virgo clemens — Panno dobrotivá. Jak mocná je Maria Panna u Boha, tak milostivá a dobrotivá jest k těm, kdož Ji vzývají. Sv. Bernard dí: »I moc i vůli má.« I moc zachrániti nás, jelikož Matka Boží, i vůli, jelikož Matka naše. Nechať uстане Tebe velebiti, praví dále, kdo se upomenouti může, že bys byla odepřela milosrdenství Svého komu, jenž Tě vzýval. A sv. Bonaventura píše, že touha Panny Marie, milosti nám zjednatí, tak jest veliká, že uráží Ji i ten, kdož neslušně k Ní se chová, i ten, kdož Ji o pomoc nevzývá. Ba ani třeba není, dlouhými prosbami pomoci Matky milosrdenství se dovolávati, jediný povzdech synovské důvěry stačí. Richard a sc. Victore dí: rychleji nám dobrota Její pomáhá, než ji vzýváme. Dobrotivost Její předchází prosby naše, »neboť není Ji lze viděti bídu naši a nepomoci.«

Shlédni, ó Matko! shlédni na bídu mou a pomozí mi. Panno dobrotivá! oroduj za nás

Den pátý.

1. Virgo fidelis — Panno věrná! Blahoslavený, kdo u dveří Panny Marie na modlitbách trvá jako žebrák u dveří boháčů! »*Blahoslavený člověk, kterýž mne slýchá, a kterýž bdí u dveří veřejí mých na každý den.*« (Přís. VIII., 34.) Ó kéž bychom sloužili Rodičce Boží tak věrně, jak věrně Ona naše

prosby vyslýchá! Maria slibuje sluhům a ctitelům Svým, že již nezhřeší a věčného života dojdou. *»Kteříž pracují se nou, nebudou hřešiti . . . život věčný míti budou.«* (Sir. XXIV., 30, 31.) Všecky vyzývá, aby se k Ní utíkali, a každou milost jim slibuje, které žádostivi jsou. *»Ve mně jest všeliká milost blaženosti a pravdy; ve mně všeliká naděje života i ctuosti. Přistuptež ke mně všichni.«* (Sir. XXIV., 25, 26.) Richard a sc. Laurentio i další slova Písma o Marii vykládá: *»Okovy její jsou vazba spasitelná.«* (Sir. VI, 31.) Proč okovy? Proto, že Svě služebníky poutá, aby na luzích nevázanosti nezbloudili. Maria poutá Svě služebníky, aby přílišné svobody své nezneužívali na svou záhubu.

Ó Matko Boží, v Tobě všecku naději skládám, račiž mne opětného pádu do hříchu uchovati. Má Panovnice, neopouštěj mne, vypros mně milost, abych raději umřel, nežli bych milosti Boží pozbyl.

2. Causa nostrae laetitiae – Příčino naší radosti! Jako po tmavé a smutné noci ranní záře nás obveseluje, tak všečen svět rozradovalo narození Panny Marie, duchovní záře ranní, když byly čtyři tisíce let před příchodem Ježíšovým temnosti hříchu zemi pokývaly. *»Maria se narodila, ranní záře vzešla,«* dí sv. Petr Damianský. Ranní záře předchází východ slunce, a tak i Panna Maria předcházela vtělené Slovo, Slunce spravedlnosti, našeho Spasitele, Jenž Svou smrtí od věčné smrti nás vykoupil. Proto zpívá Církev svatá o slavnosti narození Panny Marie: *»Narození Tvé, ó svatá Rodičko Boží, radost zvěstovalo všemu světu.«* A jako Maria jest počátek naší radosti, tak i dokonání; neboť, jak sv. Bernard dí, nejsvětější náš Vykupitel odevzdal poklad Svých zásluh Panně Marii, aby všecko blaho skrze Ni nás docházelo.

Ó Matko Boží, Ty jsi radost má, naděje má,

neboť nikomu neodepíráš Svě dobroty a vymáháš mu u Boha, čeho si přeješ.

3. Vas insigne devotionis -- vznešená nádoba pobožnosti! Dle učení sv. Tomáše zavírá pobožnost v sobě ochotnost vůle naší, Boha poslouchati. Touto ctností Panna Maria zvláště Bohu se zalíbila, což také Spasitel naznačil ženě, Jej blahoslavicí: *«Ovšem blahoslavení, kteříž slyší slovo Boží a ostříhají ho»* (Luk. XI., 28.) Těmito slovy chtěl dle výkladu cti. Bedy Pán říci, že Maria blahoslavenější jest pro jednomyslnost Svou s vůlí Boží, než pro božské mateřství Svě. Slunečnice, kteráž ustavičně k slunci se točí, věrně vyobrazuje Pannu Marii. Ničeho nežádala, nic neupokojilo Její srdce tak jako naplnění vůle Boží, jak ve chvalozpěvu Svém dí: *«Zplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mém.»* (Luk. I., 47.)

Blahoslavená Jsi, Královno má, poněvadž zúplna a dokonale Jsi byla vůli Boží oddána. Vyprosiž mně milosti, abych po zbývajcí čas života jen tomu chtěl, co se Bohu líbí.

Den šestý.

1. Rosa mystica — růže duchovní! V písni písni pojmenována Maria zahradou, Pánem uzamčenou. Bůh štípil v této zahradě všechny květiny, dí sv. Bernard, které Církev Boží zdobí, jako fialku pokory, lilii čistoty, růži lásky. Růže jest červená, pročez Maria nazývá se růží pro plamennou lásku, kterou Její srdce k Bohu a k nám povždy hořelo. Kdež bychom také našli pomocníci našeho spasení bedlivější, kteráž by nás vroucněji milovala než Maria? Toliko o jedné v nebesích vyznáváme, že se o nás stará, dí sv. Augustin.

Ó nejmilejší Matko, kéž bych Tě tak miloval, jako Ty mne miluješ! Ze vši síly chci Tě milovati

a ctíti. Ó nejsladší Matko, vypros mi milosti, abych Ti věren zůstal!

2. *Turris Davidica* věži Davidova! V písni Šalomounově nazývá se Maria věž Davidovou. *„Jako věže Davidova hrdlo Tvé . . . na tisíce štítů visí z ní, všeliké odění silných.“* (IV., 4.) Davidova věž stála na hoře Sionské, pročež dle slov sv. Bernarda Panna Maria byla tak nazvána, aby vznešenost Její nade všemi tvory byla naznačena. Také žaltář praví o Marii, že základové Její svatosti převyšují vrchole hor: *„Základové jeho jsou na horách svatých“* (Žalm 86, I.), což dle výkladu sv. Řehoře znamená, že Maria již v prvních počátcích Svého bytí byla světější, nežli světcové na konci svého života bývají.

Ó Královno má a Matko, raduji se vznešenosti Tvé a i život ochotně obětovati hodlám, než bych dopustil, aby Tvá sláva, kdyby možno bylo, v nejmenším zkrácena byla! Kéž bych svou krví mohl všechny lidi celého světa pohnouti, aby Tebe, vznešená Královno, ctili a milovali!

3. *Turris eburnea* — věži slonová! Věž z kostí slonových nazývá píseň Šalomounova Pannu Marii. *„Hrdlo tvé jako věže z kostí slonových.“* (VII., 4.) Hrdlem nazvaná Maria v duchovním smyslu jakožto cesta, po které z hlavy, Ježíše Krista, na nás, na věřící a údy Jeho těla, totiž Církve svaté, životní síly, t. j. všechny Boží dary plynou, kteréž nás v stavu milosti udržují. *„Skrze nejblahoslavenější Pannu,“* dří sv. Bernardin, *„plynou z hlavy Ježíše Krista do Jeho mystického těla všechny milosti duchovního života.“* A v dalším výkladu dří světec, že v okamžiku přesvatého vtělení Panna Maria obdržela od Boha takovou moc, že nelze dojít milosti, leč Jejím prostřednictvím. Slonová košť je krásná i pevná; pročež opat Rupert o Marii napsal: *„Jako věž slonová Bohu Jsi milá a ďáblu hrozná.“*

Poněvadž Bůh Tebe, Královno má, tak velice miluje, všeho dobra vymoci mi můžeš; a poněvadž ďáblové tak se Tě hrozí, můžeš mne jeho úkladův osvoboditi.

Den sedmý.

1 Domus aurea — dome zlatý! Zlato znamená lásku; pročez Albert Veliký nazývá Pannu Marii zlatým chrámem lásky. A právem, neboť dle slov sv. Tomáše bylo v chrámě jerusalemském všecko pokryto zlatem, a tak i Panna Maria byla zcela svatá. Ona byla tím zlatým domem, kterýž si věčná moudrost, t. j. věčné Slovo zde na zemi příbytkem učinila. »*Moudrost vystavěla si dům*« (Přisl. IX., 1.) Tento dům ale jest dle slov Richarda a sc. Laurentia tak bohatý, že se jím vši naši bídě snadno pomůže.

Ó Matko, že Boha tak vroucně miluješ, přeješ Sobě, aby Ho všichni milovali! Za tuto největší všech milostí i já Tě prosím a od Tebe ji očekávám. Vypros mně vroucí lásku k Bohu.

2. Foederis arca — archo úmluvy! Hesychius nazývá Marii archou, větší Noemovy, poněvadž v ní nikoliv dvě zvířat každého druhu, nýbrž všichni nalézají místa, spravedliví i hříšníci pod pláštěm Panny Marie se skrývají. To zjeveno bylo jednou sv. Gertrudě obrazně; spatřila totiž, že množství dravců, lvové, levharti a j. pod plášť Panny Marie se utíkal, jichž neodháněla, nýbrž milostivě jim rukou kynula, aby už neutekli. Zvířata, jež archa pojala, zůstala zvířaty; ale hříšníci, kteří pod plášť Panny Marie se utíkají, nezůstávají hříšníky. Dovedeť Maria jejich srdce změnití a Bohu opět příjemnými učiniti. Nejblahoslavenější Panna zjevila také sv. Brigitě: »Přijde-li ke mně člověk s opravdivým úmyslem se polepšiti, bez meškání ochotně jej přijmu, byť

hříchové jeho byli sebe větší. Nehledím na vinu, která jej tíží, nýbrž na ochotnou jeho vůli; pak ne-zpečuji se ošetřovati a léčeti jeho rány. Jmenuji se a opravdu jsem Matkou milosrdenství.»

Ó Matko milosrdenství, volám se sv. Augusti-nem, pomni, že nebylo slýcháno, abys hříšníka za-mítla, jenž k Tobě se utekl a pomoci Tvé se do-volával! Já bídny také k Tobě se utíkám a v Tebe důvěru skládám.

3. Janua coeli — bráno nebeská! Maria na-zývá se branou nebeskou, poněvadž dle slov sv. Bonaventury »žádný nemůže do nebe vejíti, leč prostřednictvím Panny Marie, jelikož branou rajskou.«
»V Jerusalemě jest moc má,« (Sir. XXIV., 15.) dí Maria, a Richard a sc. Laurentio u výkladu těchto slov, dí: »Zde panuje vůle má a uvádím sem, koho jsem vyvolila.« Pročež sv. Bonaventura pokračuje: Nebeští obyvatelé mají všechny, kteří přízně Panny Marie požívají, za Její druhy, a kdož odznaky Její na sobě nosí, t. j. kdož milosti došli, že jsou Její služebníci, do knihy života zapsáni jsou. A Bernar-din de Bustis jmenuje Marii knihou života, řka, že zajisté spasení dojde, kdokoli skrze svou pobožnost k Panně Marii do této knihy zapsán.

Ó Matko má, v Tebe všecku naději spasení věčného skládám! Miluji Tě, zachraň mne, nedo-pušť, abych já, Tvůj služebník, jenž Tě miluje, svržen byl do pekel, kdež bych Tě velebiti ne-mohl.

Den osmý.

1. Stella matutina — hvězdo jitřní! Sv. Jan Damašský nazývá Marii hvězdou, kteráž příchod slunce oznamuje. Jako hvězda jitřní slunce před-chází, tak i pobožnost k nejblahoslavenější Panně předchází slunce milosti Boží. Tou příčinou nazývá sv. German pobožnost k Panně Marii bezpečným

znamením, že duše buď v stavu milosti Boží již jest aneb milosti brzy dojde. Církev jmenuje dále Marii Pannu hvězdou mořskou, poněvadž dle slov sv. Tomáše Maria smrtelníky do nebe provází jako mořská hvězda plavce do bezpečného přístavu. Pročež sv. Bernard nás napomíná: »Nikdy neodvracej očí svých od této jasné hvězdy, nechceš-li, aby tě bouře zastihly. Půjdeš-li za tou hvězdou, nikdy s cesty nesejdeš; chrání-li tě, není se ti čeho báti; je-li ti nakloněna, dojista spasení dojdeš.«

2. Salus infirmorum — uzdravení nemocných. Blahosl. Simon Stock nazývá Pannu Marii »lékem hříšníkův« a sv. Efrém »neklamnou záchranou všech, kdož se k Ní utíkají;« tedy nejen léku, ale i uzdravení dojde, kdož k Ní přichází, jak Sama slibuje. řkouc: »*Kdo mne nalezne, nalezne život, a dosáhne spasení od Hospodina.*« (Přísl. VIII., 35.) Nebojme se, že naše škaredé rány tak se Jí zoškliví, že nám nepomůže; vždyť jest naší Matkou, a jako matka zraněné své dítě ošetřovati se neštítí, tak ani tato nebeská lékařka nezdráhá se ujmouti Svého služebníka, když za to prosí. Proto volá sv. Bernard:

Ó nejdobrotivější Matko, Ty se neděsíš hříšníka, byť sebe více byl zavinil, jen když k Tobě lká, nedopustí ruka Tvá, aby si zoufal!

Refugium peccatorum — útočiště hříšníků! Sv. German nazývá Pannu Marii útulkem, přístupným všem hříšníkům. Ó bezpečné útočiště, volá také sv. Jordán, žádného hříšníka nezamítáš! Všecky hříšníky neprodleně přijímáš. A sv. Jan Damašský dí, že Maria nejen útočištěm nevinných, ale i vinných, kteří Ji o pomoc vzývají. V týž smysl modlí se sv. Bonaventura k Panně Marii: »Láskou mateřskou ujímáš se i hříšníka, jímž celý svět pohrdá, a neopouštíš ho, až Jsi jej s Soudcem jeho usmířila.« Pročež i my modliti se chceme: Ty Královno

naše a útočiště všech hříšníků, budiž také naším útočištěm! Žádného nezamítáš, kdož k Tobě přichází, nezamítej ani proseb našich, kteří voláme: Útočiště hříšníkův, oroduj za nás! () Maria, oroduj za nás a zachraň nás!

Den devátý.

1. Consolatrix afflictorum — potěšení zarmoucených! Sv. German píše: »Kdo po Tvém Synu stará se tak o nás lidi, jako Ty? Kdo nás tak chrání ve všech strastech?« »Žádný svatý,« odpovídá sv. Antonín, »nemá větší soustrasti s bídou naší, jako Ty, nejblahoslavenější Panno!« Žádná ale strast netíží nás tak jako nemoci duše, pročez Jindřich Suso nazývá Pannu Marii nejvěrnější utěšitelkou hříšníků. Sotva Marii zjevíme rány duše, pomáhá nám Svou přímluvou a těší nás. Ba rychleji nám pomáhá, dí Richard a sc. Victore, než my Ji vzýváme.

Modleme se tedy se sv. Bonaventurou: Ó Maria, neustaň nás těšiti, zvláště pak v hodinu smrti naší! Pak přijdouc, přijmi duši naši a odevzdej ji Svému Synu. Jenž nás bude souditi.

2. Auxilium christianorum — pomocnice křesťanů! Sv. Jan Damašský nazývá Pannu Marii pomocí rychlou a vždy ochotnou, všeho nebezpečí nás sprostiti. Tato pomoc je všemohoucí, dí svatý Kosmas Jerusalemský, u hájení hříšníka před peklem. »Slavná bojovnice,« volá sv. Bernard, »nepřemožitelná v boji o spásu Svých sluhů, jimž ďábelským útokům jest uniknouti. Pročez Písmo nazývá Pannu Marii *»hroznou jako vojenský šik spořádaný.«* (Pís. Šal. VI., 9.)

Ó Královno má, kéž jsem se vždy k Tobě utíkal, nikdy by mne nepřátelé moji nebyli přemohli! Ode dneška Ty budiž mou silou, ve všech poku-

šeních vždy k Tobě se obrátím a Tebou se naději vítězství.

3. Regina Martyrum — Královno mučeníků! Právem nazýváme Pannu Marii Královnou mučeníků, poněvadž Její trápení při smrti Jejího Syna na kříži, větší bylo všech muk mučeníků. *„Stabant autem juxta crucem Jesu Mater Ejus . . . — stály pak blízko kříže Ježíšova Matka Jeho . . .“* (Jan XIX., 25.) Žádná matka toho nesnese, aby své dítě viděla umírat, aby mu nepomohla. Maria toliko to snesla; statečně vytrvala blízko kříže do skonání Svého Syna. Když Ježíš k smrti pracoval, obětovala věčnému Otci život Svého Syna na naše vykoupení; ale při této oběti přetrpěla a snášela každé smrti hroznější bolesti.

Ó bolestná Matko, pro zásluhy bolestí, které Jsi pod křížem přetrpěla, vypros mně opravdivou bolest nad mými hříchy a pravou lásku k mému Spasiteli, a pro meč, jenž Tvé srdce proklál, když Jsi spatřila, že Ježíš kloní hlavu a Svého ducha vypouští, přispěj mi v hodinu mé smrti a vypros mně věčnou blaženost, abych tam se dostal, kdež bych Tebe a Tvého Ježíše milovati mohl na věky!

II. ROZJÍMÁNÍ

na slavnosti nejblah. Panny.

I.

Na slavnost očišťování Panny Marie a obětování Pána Ježíše v chrámě.

1. Když v čas, zákonem ustanovený, Panně Marii v chrámě bylo se očistiti a Svého Ježíše nebeskému Otci obětovati, šla se sv. Josefem do Jerusalema. Sv. Josef nesl dvě holoubátek, kteráž měla obětována býti, a Maria nesla přemilé Dítě Své, Beránka Božího, aby Ho Bohu obětovala na znamení té veliké oběti, kterouž později Její Syn na kříži dokonál.

Bože můj, s obětí Panny Marie i svou spojuji; obětuji Tobě Tvého Syna, pro nás vtěleného, a prosím pro Jeho zásluhy za Tvou milost! Já ji nezasluhuji; ale Ježíš Kristus se Ti obětoval, aby mně jí dobyl. Z lásky k Ježíši smiluj se nade mnou.

2. Maria vchází do chrámu; již obětuje Svého Syna jménem celého člověčenstva. Předě všemi ale

obětuje se dnes Sám Ježíš Svému věčnému Otci, řka: »Viz, Otče můj, Tobě obětuji život celičký! Tys mne na svět seslal, abych jej spasena učinil; hle, krev i život, všecko Ti obětuji na spasení jeho.« Běda mně, bídnému, kdybys Ty, můj Spasiteli, za mne nebyl zadost učinil spravedlnosti božské! Z té duše Ti děkuji a miluji Tě z celého srdce. Koho mám milovati, ne-li Boha mého, Jenž za mne život obětoval?

3. Tato oběť byla Bohu mnohem milejší, než kdyby všichni lidé a andělé byli Mu život obětovali; neboť jediné oběť Ježíše Krista nebeského Otce nekonečně oslavila a nekonečně Jemu zadost učinila. Ježíš Kristus pravil jednou k bl. Angele de Foligno: »Já se za tebe obětoval, abys i ty mně se obětovala.«

Ano, můj Ježíši! Ty Jsi za mne Svůj život obětoval Otci, pročež Tobě obětuji život a sebe zcela a zúplna. Dříve jsem Tě velikým nevďěkem urážel; Ty ale Jsi slíbil, že nevzpomeneš urážek hříšníka, jenž ze srdce toho lituje, že Tě urážel. Ó Ježíši, bolí mne to velice, želim toho k smrti! Mrtev jsem byl v hříších; Tebou doufám oživnouti, lásce Tvé žíti, ó nejvyšší dobro mé! Učiň, abych Tě miloval, jiného si nežádám. Statky tohoto světa dej to ru, kdož jich žádostiv; já nechci jiného, leč poklad Tvé lásky. Ty jediné, ó Ježíši, mně stačíš! Ó rálovno má a Matko Maria, Tvým prostřednictvím všeho dobrého se naději!

II.

Na slavnost zvěstování Panně Marii.

1. Ustanoviv Svého Syna seslati, aby Svým vtělením pokleslé člověčenstvo vykoupil, vyvolil Jemu Bůh panenskou Matku, všech panen nejčistší,

nejsvětější a nejpokornější. Modlic se v chudobném Svém příbytku Bohu za příští Vykupitelovo, spatřila Panna Maria anděla, jenž Ji pozdravil slovy: *»Ave gratia plena, Dominus Tecum; benedicta Tu in mulieribus — zdrávas, milosti plná, Pán s Tebou; požehnaná Ty mezi ženami!«* (Luk. I., 28.) Co učinila přepokorná Panna, uslyševši pozdravení Ji veleblící? Nevstává; mlčí, leká se, majíc se nehodnou takové chvály. *»Turbata est in sermone ejus — zarmoutila se nad řeči jeho.«* (Luk. I., 29.)

Ó Maria, jak Jsi pokorna, a já jak pyšen? Vyžádej mi svatou pokoru!

2. Zdaliž ale tato chvála přičinila k tomu, aby Panna Maria alespoň přemýšlela, je-li Ona ustanovena státi se Matkou Vykupitelovou? Nepřičinila; chvála tato neměla jiného účinku než ten, že Maria Sebe Samé velice se strachovala, pročez anděl Ji myslí dodati musil slovy: *»Ne timeas, Maria; invenisti enim gratiam apud Deum — neboj se, Maria; neb jsi nalezla milosti u Boha.«* Načež Ji anděl oznámil, Ona že jest vyvolenou Matkou Spasitele světa: *»Ecce concipies in utero et paries Filium, et vocabis nomen Ejus Jesum — aj, počneš v životě a porодиš Syna, a nazveš jméno Jeho Ježíš.«*

Ó šťastná Matko, jak velice Jsi se Svému Bohu zalíbila a jak Jsi Mu milá! Ulituj mne!

3. Jak? volá sv. Bernard. Proč, přesvatá Panno, meškáš se svolením? Věčné Slovo čeká Tvého svolení, vtělití se a Synem Tvým se státi! My všichni Ho čekáme, my nešťastní odsouzenci věčné smrti! Jakmile svolíš, jakmile se odhodláš státi se Jeho Matkou, budeme všichni vykoupeni. Dej, ó Paní, rychlou odpověď, nezdržuj déle vykoupení světa, které na Tvém svolení závisí! Ó radujme se! Maria odpovídá andělu: *»Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum — aj, dívka Páně, staniž*

mně se podle slova tvého. Hle, praví, já dívka Páně povinna jsem učiniti, cokoli rozkáže. Nevelce-
biž dívky, nýbrž toliko dobrotu Pána Boha, Jenž
Ji tak povýšiti ráčil.

Ó nejpokornější Panno Maria, Ty Jsi pokorou
Svou získala lásku Boží tou měrou, žeš Ho po-
hnula, aby Tvým Synem se stal a naším Spasitelem.
Vímť, že Tvůj Syn Ti popřeje, začkoli prosíš. Rci
Mu tedy, že Jeho toliko milovati chci; vypros mně
odpuštění všech mých hříchův a setrvání v dobrém
do smrti. Doporuč mu duši mou, neboť nelze Synu
Tvému, Jenž Tě tak vroucně miluje, něčeho Ti
odepřítí. Ó Maria, račiž mne zachrániti; Tys má
naděje!

III.

Na slavnost navštívení Panny Marie.

1. Panna Maria odchází z Nazareta do He-
bronu, do sedmdesáti (vlašských) mil, tedy nejméně
sedm dní cesty vzdáleného, přes strmá skaliska,
beze všeho průvodu, mimo svatého Josefa, Svého
snoubence. Jak sv. Lukáš píše, zrychlila nejsvětější
Panna Své kroky: *»Abiit in montana cum festina-
tione -- odešla s chvátáním na hory.* (l. 39.) Proč
nejsvětější Rodičko Boží, proč vydáváš se na da-
lekou a obtížnou tuto cestu? Proč tak chvátáš?
Chci vykonati povinnost, kterou mně láska ukládá
a jednu zbožnou rodinu potěšiti. Ó vznešená Matko
Boží, Tvůj tedy je úkol, těšiti a milosti uděleti du-
ším; ó přijď, potěš a navštiv také duši mou! Tvá
návštěva posvětila dům Alžbětín; přijdiž, ó Maria,
i mne posvětiž.

2. Panna Maria již došla domu svaté Alžběty.
Ačkoli je Rodičkou Boží, první pozdravuje Své
příbuzné. *»Intravit . . . et salutavit Elisabeth —*

vyšla a pozdravila Alžběty. Pánem osvěcená Alžběta poznává tajemství přesvatého vtělení Syna Božího a velebí Pannu Marii, že požehnaná jest mezi ženami a požehnaný plod Jejího života. *«Benedicta Tu inter mulieres et benedictus fructus ventris Tui.»* A stydlivě a spolu radostně volá: *«Et unde hoc mihi, ut veniat Mater Domini mei ad me? — a od kud mně to, aby přišla Matka Pána mého ke mně?»* Jak mi lze takové milosti očekávati, aby mne Matka Boží navštívit přišla? Než, co odpovídá pokorná Panna na tato všecka slova? *«Magnificat anima mea Dominum — velebí duše má Hospodina,»* jako by řekla: Ó Alžběto, ty mne blahoslavenou nazýváš, já však Boha velebím, jenž mne, nepatrnou Svou služebnici, za Svou Matku povýšiti ráčil. *«Respexit humilitatem ancillae Suae.»*

Matko, Kteráž všem, Tebe prosím, tak veliké milosti udělíš, račiž, prosím, Svou pokorou mne oblažiti. Ty před Bohem za nic se pokládáš; ach, já jsem bídnejší nežli nic; já jsem nic a hříšník. Ty můžeš mne pokorným učiniti; učin tak z lásky k Bohu, Jenž Tě učinil Svou Matkou.

3. Co se však stalo, když Alžběta uslyšela pozdravení Panny Marie? *«Ut audivit salutationem Mariae Elisabeth, exsultavit infans in utero ejus; et repleta est Spiritu Sancto Elisabeth — když uslyšela Alžběta pozdravení Marie, zplesalo nemluvnátko v životě jejím; i naplněna jest Alžběta Duchem Svatým.»* Nemluvně Jan plesá radostí, že již před narozením od Boha obdržel milost; Alžbětu naplňuje Duch Svatý, a Zachariáš, otec Křesťitelův, ihned útěchy dojde, že mu řeč navracena.

Pravda tedy, že skrze Tebe, ó Královno a Matko, všecky milosti se udílejí a duše se posvěcují! Ó nejmilejší Paní, nezapomeň mne, ubohého služebníka, jenž Tě miluje a všecku svou naději v Tobě skládá! Bůh, Jenž Tě tak miluje, neoslyší

nikdy Tvých proseb. Pros tedy, ó Matko, také za mne a učiň, ať svatým se stanu!

IV.

Na slavnost nanebevzetí Panny Marie.

1. Panna Maria umírá; než jaké jest Její zesnutí? Umíráť, netknutá náklonností k věci stvořené; umírá tou láskou Boží ztrávena, kteráž celý Její život provázela a celé Její nejsvětější srdce roznítla. Ó Matko svatá, Ty již opouštíš tento svět, nezapomeň nás ubohých poutníků, v tomto slzavém údolí zůstavených a ohrožených tolika nepřáteli, kteří naší věčné zkáze chtějí! Pro zásluhy svatého Svého zesnutí, vypros nám té milosti, abychom přichylnosti k věcem pozemským vždy více se pozbavovali, odpuštění hříchů došli, Boha milovali a v dobrém setrvali; a když naše poslední hodina se přiblíží, ó pak přispěj nám s nebe mocnou Svou přímlovou a učiň, abychom v ráji Tvé nohy zuřbali.

2. Panna Maria umírá. Svatí apoštolové odnesli k hrobu a pochovali Její přesvaté tělo, andělé pak po tři dny je hlídali, načež do nebe jest vzato. Ale Její přesvatá duše, sotva od těla odloučena, neprodleně spěchá do blažené říše, nesčíslnými anděly i Samým Její Synem jsouc provázena. V nebesích přepokorně vstupuje před Pána Boha a klaníc se Mu, s nevýslovnou láskou děkuje za veliké milosti, Jí udělené. Bůh Ji objímá, žehná a povýšiv Ji nade všechny anděly a svaté, za Královnu všehomíra Ji vyvyšuje. »Exaltata est sancta Genitrix super choros angelorum ad coelestia regna.« Dle slov sv. apoštola nemůže lidský rozum pochopiti nesmírné slávy, kteréž připravil Bůh Svým služebníkům v ne-

besích, kteří Ho na této zemi milovali; jaká tedy bude sláva, kterou připravil Svě nejsvětější Matce, Kteráž Ho zde na zemi všech svatých a andělů více milovala, ze vší Svě síly milovala, takže jediná v nebesích Bohu říci může: »Pane, byť jsem Tě na zemi nebyla tak milovala, jak zasluhuješ, zajisté jsem Tě nad mou sílu milovala.«

3. Radujme se s Pannou Marií slávě Bohem Jí uchystané. Ale radujme se také k vůli sobě, poněvadž Maria, na Královnu světa byvši korunována, také naší prostřednicí se stala. Jestli pak prostřednicí tak dobrotivou, že se všech hříšníkův ujímá, kteří se k Ní utíkají; a spolu tak mocnou u našeho Soudce, že každou při obdrží, které se ujímá.

Královno a prostřednice naše, v Tvých rukou spočívá naše blaho! Ujmeš-li se nás, budeme zachráněni. Rci Svému Ježíši, že tomu chceš, abychom se k Tobě do nebe dostali. (n Ti žádné prosby neodepře. Ó Maria, živote náš, sladkosti a naděje naše, pros Ježíše za nás!

V.

Na slavnost narození Panny Marie.

1. Než se Panna Maria narodila, zahalovaly temnosti hříchu veškeren svět. S narozením Panny Marie vzešla ranní záře, dí sv. Petr Damianský. »*Která jest to, ana kráčí jako dennice vycházející?*« (Pís. Šal. VI., 9.) Jako země se raduje, když ranní záře vychází, zvěstující blízkost slunce, tak plesal všecken svět o narození Panny Marie, Kteráž předcházela slunce spravedlnosti, Ježíše Krista, Jenž Její Synem učiněn, Svou smrtí nás vykoupiti přišel. Tou příčinou pje Církev: »*Nativitas Tua, Dei Genitrix Virgo, gaudium annuntiavit universo mundo;*

ex Te enim ortus est Sol justitiae, Christus Deus noster, Qui . . . donavit nobis vitam sempiternam
 narození Tvé, ó panenská Rodičko Boží, radost zvěstovalo všemu světu; neboť z Tebe vzešlo Slunce spravedlnosti, Kristus Bůh náš, Jenž . . . životem věčným nás obdaroval!« Panna Maria tedy se narodila, aby také nás zachránila, potěšila a obdařila, neboť skrze Ni obdrželi jsme svého Spasitele.

2. Za Matku věčného Slova ustanovené dítě Marii obohatil Bůh tak hojnými milostmi, že již v neposkvrněném Svém početí nad všechny anděly a lidi vespolek svatostí předčila; neboť obdržela milost vyššího druhu, kteráž vznešené důstojnosti Rodičky Boží příslušela.

Ó blahoslavené, milosti plné Děťátko, já bídný hříšník Tě pozdravuji a blahoslavím, Ty miláčku a rozkoši Boží; ulituj mne, jehožto hříchy Bůh má v ošklivosti a nenávisti! Ty, ó Panno nejčistší, od nejútlejšího mládí získala's Sobě srdce Boží, že Tvým prosbám neodpírá a všechno Ti udílí, začkoli prosíš! V Tobě proto všechnu naději skládám. Pros Svého Syna za mne, a dojista budu zachráněn.

3. Panna Maria, byvši ustanovena Rodičkou Boží se státi, také prostřednicí mezi Bohem a lidmi se stala. Pročež sv. Tomáš dí, že Maria obdržela tolik milostí, že stačily, všem lidem zjednati spasení. A tou příčinou nazývá Ji sv. Bernard plným vodovodem, z něhož všichni s dostatek vážíme.

Ó Královno má, ó prostřednice hříšníků! ach, vykonej úkol Svůj, oroduj za mne. Hříchové moji nepřekázejtež důvěře mé v Tebe, převznešená Matko Boží! Nikoliv, já naději skládám v Tobě, a důvěra má jest tak veliká, že bych spasení v Tvé ruce položil, kdyby toliko na mně záviselo. Ó Maria! přijmi mne v ochranu Svou; to mi stačí.

VI.

Na slavnost obětování Panny Marie.

1. Maria Panna, dítě sotva tříleté, prosila svatých rodičů Svých za dovolení, aby Ji do chrámu provedili, kdež by dle slibu Svého s pannami chrámovými se uzavřela. V určitý den vydala se neposkvrněná Panna s Joachimem a Annou z Nazareta na cestu, obklopena zástupem sv. andělů, kteří budoucí Matku Stvořitele svého provázeli. »Odebeř,« volá sv. German, »odebeř se, blahoslavená Panno! do domu Páně a očekávej Ducha Svatého, Jenž přijde a Matkou věčného Slova Tě učiní.«

2. Svatí poutníci přicházejí k chrámu Jerusalemskému. Dítě svaté obrací se k rodičům, líbá klečmo jejich ruce, prosí jich za požehnání a aniž se ohlédla, hbitě na schody chrámové vstupuje, světa i statků jeho se odříkajíc, aby Bohu zcela se zasvětilo. Od této chvíle cvičí se Maria Panna nepřetržitě při chrámě v milování Boha a ustavičně Jemu se obětuje. Od hodiny k hodině, ba každým okamžikem prospívá všelikou ctností, podporována jsouc milostí Boží, i ze všech sil k ní se přičiňujíc. Maria Panna zjevila sv. Alžbětě: »Domníváš se, že jsem milosti a zbožnosti nabyla bez namáhání? Věz, že jsem žádné milosti od Boha neobdržela, leč snažnou prací, ustavičnou modlitbou vřelou touhou, mnohými slzami a kajcností.«

3. V chrámě modlila se Maria ustavičně. Vědouc, že lidé poklesli a s Bohem v nepřátelství žijí, především snažně prosila, aby přišel zaslíbený Vykupitel, plna touhy, služkou býti té přešťastné panny, kteráž Matkou jeho státi se měla. Kdož by se byl tehdáž Jí říci odvážil: Věz, ó Panno! že prosby Tvé zrychlily příchod Syna Božího, aby svět vy-

koupil. Věz, že Ty Sama Jsi ta požehnaná a vyvolená, jež Matkou Stvořitele Svého se staneš.

Ó přesvaté, od Boha milované Dítko! pros za všechny, pros také za mne! Ty Jsi od prvního okamžiku života Svého zasvětila se lásce Boží; ach vypros mi, abych alespoň po zbývajícím času života toliko Bohu žil. Ode dneška odříkám se s Tebou všech tvorů a zasvěcuji se milování Pána mého. Také Tobě, ó Královno má! se obětuji, k službám Tvým povždy. Přijmi mne za sluhu Svého; vyprosiž mi milostivě, abych Tobě a Synu Tvému věren zůstal a tak do nebe se dostal, kdež Tě chváliti a milovati budu na věky.

VII.

Na slavnost Neposkvrněného Početí.

1. Příslušelost svatosti tří Božských Osob, Marii Pannu hříchu dědičného uchovati; svatosti Boha Otce, poněvadž Maria je prvorozená dcera Jeho. Jako Ježíš Kristus jest prvorozený Otce — *»primogenitus omnis creaturae«* (Kolos. 1, 15.), tak i Maria Panna vždycky považována jest za prvorozenou dceru všech, které Bůh za dítky přijal, a proto také vždy byla milostí Boží majetkem Otcovým: *»Dominus possedit me in initio viarum Suarum -- Hospodin vládne mnou na počátku cest svých.«* (Přisl. VIII. 22.) Na počest Syna Svého uchoval tedy Bůh Marii, Matku Jeho, vši skvrny hříchu. Ale i proto, že Maria, dcera Jeho, byla předzřízena hadu pekelnému jenž člověka svedl, hlavu potříti. *»Ipsa conteret caput tuum -- onať potře hlavu tvou.«* (1 Mojž. III. 15.) Jakž by tedy byl Bůh mohl dopustiti, aby Maria dříve stala se otrokyní tohoto hada? Mimo to Maria prostřednicí hříšníků státi se měla, a i proto příslušelo svatosti Boha Otce, Ji uchovati viny, aby

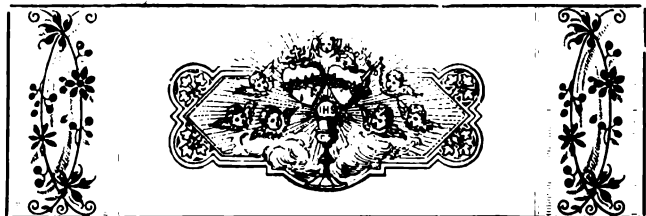
nebyla poskvrněna toutéž vinou, jako lidé, jichž prostřednicí státi se měla

2. Příslušeloť svatosti Boha Syna, aby neposkvrněnou měl Matku. On Sám Ji Sobě vyvolil Matkou. Nelzeť domnívati se, že kdo královnu míti může matkou, vyvolí si otrokyni. Jak lze se tedy domnívati, že by Slovo věčné, Jenž neposkvrněnou, Bohu povždy milou Matku vyvoliti si mohlo, přednost dalo matce poskvrněné, kteráž nějaký čas v nepřátelství Božím žila? Zvláště, poněvadž dle slov sv. Augustina Kristus tělo přijal z těla Panny Marie. Syn Boží byl by se ostýchal naroditi se ze svaté Anežky, Gertrudy, Terezie, poněvadž tyto svaté panny přede křtem skvrnou hříchu dědičného byly pokáleny, a ďábel byl by Mu proto vyčítati mohl, že na Se tělo přijal, které kdys jemu bylo poddáno. V životě povždy čisté a neposkvrněné Panny Marie však nešťtil se vtělit. Mimo to dle slov sv. Tomáše nedopustila se Panna Maria žádné ani nejmenší viny osobní, poněvadž by takto nebyla bývala hodnou Rodičkou Boží. Jakžby ale mohla býti Matkou hodnou, kdyby hříchem dědičným pokálena byla bývala, kterýž každou duši činí Bohu nenáviděnou?

3. Příslušeloť svatosti Ducha Svatého, aby milovaná Jeho nevěsta bez poskvrny byla počata. Když bylo usneseno, hříšné lidi vykoupiti, chtěl Duch Svatý, aby svatá nevěsta Jeho vznešenějším všech ostatních lidí způsobem, byla vykoupěna a proto Ji všeho hříchu uchoval. A jestliže Špasitel přesvaté tělo Matky Své uchoval porušení, čím jistěji máme za to míti, že duši Její vší hniloby viny a hříchu uchoval? Tou příčinou nazývá Ji Božský Její ženich: »zamčenou zahradou, studnicí zapečetěnou,« poněvadž žádný nepřítel k požehnané duši Panny Marie nikdy nemohl se přiblížiti. Pročež Ji také velebí slovy písně: *»Všecka jsi krásná přítelkyně má a poskvrny neuí na tobě,«* (Pís. Šal. IV. 7.)

Ó nejsvětější Královno má! plesám, že pro čistotu a krásu Svou Bohu tak velice Jsi milá. Děkuji Bohu, že Tě vší viny uchoval. Ó Královno má, Kterouž nejsvětější Trojice tak miluje, neodvracej očí Svých od duše mé vinou poskvrněné; vyžádej mi u Boha odpuštění a věčné spasení. Pohledniž na mne a přetvoř mne! Sladkost Tvá přitáhla již tolik srdcí, aby Tě milovala, přitáhni i mé srdce k Sobě, abych ode dneška Boha toliko a Tebe miloval. Ty víš, že v Tobě, všeccku naději skládám; sladká Matko má! neopouštěj mne. Mocná přímluva Tvá budiž ochranou mou v životě i ve smrti. Zvláště pak přispěj mi v hodinu smrti; učiň, abych Tě pak vzýval a miloval, abych Tě v nebesích milovati mohl na věky.

III. MODLITBY

k nejblahoslavenější Panně Marii na každý den
v témdni.

V neděli.

Modlitba za odpuštění hříchů.

Viz u nohou Svých, ó Matko Boží! bídného hříšníka, jenž k Tobě se utíká, v Tobě naději svou skládá. Nezasluhuji sice, abys mne jediným pohledem Svým oblažila; vím však, že vroucně Sobě žádáš hříšníkům pomáhati, poněvadž Božský Syn Tvůj umřel, aby je spasil. Ó Matko milosrdenství! pohleď na bídu mou a ulituj mne. Slyším, že všichni Tě nazývají útočištěm hříšníků, naději malomyslných, pomocí opuštěných; buď také i mně útočištěm a naději a pomocí. Na Tvé přimluvě závisí záchrana má. Přispěj mi z lásky k Ježíši Kristu, podej ruku Svou mně bílému, jenž poklesnuv, Tobě se poroučím. Víím, že radost Ti působí, můžeš-li hříšníku

pomoci: pomozíš mi tedy nyní, když pomoci můžeš. Hříchy pozbyl jsem milosti Boží, a do záhuby uvrhl duši svou. Nyní však do rukou Tvých se odevzdávám; rci, co činiti mám, abych opět dosáhl milosti Boží, a neprodleně tak učiním. On mne k Tobě posílá, abys mi přispěla, On chce, abych k milosrdenství Tvému se utíkal, aby nejen zásluhy Syna Tvého, nýbrž i prosby Tvé k věčnému spasení mi dopomohly, K Tobě se tedy utíkám. Pros Ježíše za mne. Osvědč na mně velikost dobrodiní, které těm udílíš, kdož v Tebe důvěřují. Tak doufám; tak se staň.

V pondělí.

Modlitba za milost setrvání v dobrém.

O Maria, nejsvětější Panno a Královno nebeská! já, někdejší porob zlého nepřitele, věnuji se nyní na vždy službě Tvé a obětuji se Tobě se závazkem, že po celý život svůj Tebe ctíti a Tobě sloužiti budu. Přijmiž mne tedy za služebníka Svého, a nezamítej mne, jak bych zasluhoval. Ó Matko má! v Tobě všecku naději jsem složil. Velebím Boha, díky Mu vzdávaje, že mi z pouhého milosrdenství tuto v Tebe důvěru udělil. Pravda: já jsem dříve bídně zabředl do bahna hříchu; avšak doufám, že jsem pro zásluhy Ježíše Krista a přímluvu Tvou odpuštění dosáhl. Než to mi nestačí; dosud mne, ó Matko má! jedno upamatování děsí, a to, že milosti Boží znova pozbyti mohu. Nebezpečenství nepominula, nepřítelé nespí, a nová pokušení na mne dorážejí. Chraň mne tedy, panovnice má! pomáhejž mi proti útokům pekelným a nedopusť, abych znova zhřešil a Božského Syna Tvého urazil. To se nestaň, nikdy se nestaň, abych duši znova do záhuby uvrhl, nebe i Boha ztratil. Tať jest milost, které jsem žádostiv, které si přeji, kterou Ty, ó Maria! mi vyžádati račiž. Tak doufám. Amen.

V úterý.

Modlitba za šťastnou hodinu smrti.

Ó nejsvětější Panno Maria, Matko dobroty a milosrdenství! hrůza a zmatek mne proniká, když hříchy své na paměť si uvádím a o hodině smrti své rozvažuji. Ó nejsladší má Matko! v Krvi Ježíše Krista a přímlově Tvé všecku naději svou skládám. Ó útěcho zarmoucených! pak mne neopouštěj, pak nemeškej v tomto velikém zármutku mne potěšiti. Jestliže již nyní svědomí mne hryze pro spáchané hříchy, a nejistota mne děsí, zdaž Bůh mi odpustil, a nebezpečí mne leká, že znova poklesnu, a přísného soudu spravedlnosti Božské se hrozím, což mi trpěti bude v hodinu poslední? Ach, Panovnice má! vyžádej mi, než se hodina smrti mé přiblíží, abych hříchů svých skroušeně litoval, opravdově se polepšil a v službě Boží do smrti věrně setrval. A když posléze hodina mé smrti nastane, pak, ó Maria, naděje má! přispěj mi ve veliké úzkosti, jenž mne zachvátí, a posilni mne, abych si nezoufal, hledě na hříchy, které mi nepřítel zlý před oči postaví. Vyžádej mi pak milost, abych Tebe ustavičně vzýval a nejsladší jméno Tvé a jméno nejsvětějšího Syna Tvého šeptaje, duši vypustil. Tuto milost prokázala Jsi tak mnohým ctitelům Božím. Prokaž ji i mně; jí se i já naději. Amen.

Ve středu.

Modlitba za ochránění před peklem.

Ó nejsvětější Matko Boží Maria! jak často jsem za hříchy své peklo zasloužil, a snad by ortel mého zavržení býval vykonán hned po prvním hříchu mém, kdybys Ty, ó dobrotivá Matko! nebyla zdržela spravedlnosti Božské, tvrdého srdce mého neobměk-

čila a k tomu mne nepřiměla, abych v Tobě naději svou složil. A jak velikých hříchů bych se byl třeba dopustil v pokušeních a nebezpečnostech, jenž mne obklopují, kdybys Ty, milostná matko! nebyla mne chránila milostmi, které Jsi mi vyžádala. Ale co mi platno milosrdenství Tvé, ó Královno má! a co všecky Tebou vyprosené milosti, uvrhnu-li se konečně přece do záhuby? Nemiloval-li jsem Tě po nějaký čas, miluji Tě nyní po Bohu nade všechno. Nedopusť tedy, abych od Tebe a Boha svého, jenž mi na přímluvu Tvou tak veliké milosrdenství prokázal, znova se odvrátil. Nedej, abych Tebe v pekle navždy nenáviděti a Tobě zlořečiti musil. Mohla bys to snést, aby některý ze služebníků Tvých, jenž Tě vroucně miluje, byl zavržen? Ó Maria! co mi na to odpovíš? Zahynu? Ano, zahynu, spustím-li se Tebe. Než kterak bych Tebe spustiti se mohl? Kterak vši lásky zapomenouti, kterou Jsi ke mně měla? Nezahyne, nezahyne ten, kdož neustává Tobě se poroučeti a k Tobě se utíkat. Ó Matko! neopouštěj mne, abych sobě zůstaven do záhuby neupadl, ale učiň, abych u Tebe povždy pomoci hledal. Uchovej mne, Ty naděje má! uchovej mne pekla a dříve hřichu, jenž jediný do pekla mne odsouditi může.

Ve čtvrtek.

Modlitba za dosažení slávy nebeské.

Ó Královno nebeská, Kteráž nade všechny kůry andělské jsouc povýšena, Boha Jsi nejbližší, já bídny hříšník pozdravuji Tebe z tohoto slzavého údolí a prosím, abys ke mně obrátila Své milosrdné oči. Pomni, ó Maria! v jakých nebezpečnostech, nebe i Boha ztratiti, jest a bude duše má po celý pozemský život můj. V Tobě, ó Panovnice má! všechnu

naději svou jsem složil. Miluji Tě a vzdychám toužebně po tom, abych Tě brzy v nebesích spatřil a velebil. Ó Maria! kdy již přijde ten den, kdy zachráněn k nohám Tvým se uvrhnu? Kdy bude mi lze zulíbatí tu ruku, kteráž mi tolik milostí udílela? Pravda, zde na světě byl jsem Tobě, Matko má! velmi nevděčen; ale až do nebe se dostanu, po celou věčnost nepřetržitě budu Tě milovati a chválou a díkem nekonečným napravím nevděk svůj. Děkuji Bohu, že mi tak velikou důvěru v Krev Ježíše Krista a v mocnou přímluvu Tvou dává. Ó což Jsi měla pravých ctitelů, jenž v Tebe doufali, a žádný z nich nebyl zklamán v naději své. Nebudu, ani já nebudu zklamán. Ó Maria! pros Syna Svého Ježíše, jako i já Ho pro zásluhy Jeho umučení prosím, aby tuto naději mou posilovati a rozmnožovati ráčil,

V pátek.

Za dosažení lásky k Ježíši a Marii.

Ó Maria! Ty Jsi nejšlechetnější, nejvznešenější, nejčistší, nejspanilejší a nejsvětější všech tvorů. Kéz by Tě, Panovnice má! všichni znali a milovali, jak to zasluhuješ. Je mi útechou, že tolik je blahoslavených na nebi a tolik spravedlivých na zemi, jenž krásu a dobrotu Tvou milují. Obzvláště se ale raduji, že Bůh Sám více Tě miluje, než všechny anděly a lidi vespolek. Lásky nejhodnější Královno má! i já bídný hříšník Tě miluji, avšak příliš vlažně Tě miluji. Přeji si, více a vroucněji Tě milovati, a k tomu mi račiž dopomoci, poněvadž láska k Tobě je znamení vyvolení a milost, kterouž Bůh toliko těm dává, kteří spasení budou. Dále znám se k tomu, že nekonečnými díky povinen jsem Synu Tvému, ó Matko má! a že nekonečné lásky jest hoden. Ty

nežádáš si snažněji, leč aby byl milován: Tobě tedy přísluší, vyprositi mi tuto milost, abych totiž vroucně miloval Ježíše Krista. Tobě Bůh všecko dává, čeho si přeješ, dosáhni mi tedy této milosti. Nehledám pokladů pozemských, nehledám důstojenství ani bohatství, nýbrž toho pouze hledám, čeho srdce Tvé nejvroucněji si přeje, abych Boha miloval. Je Ti možná, abys nepřispěla žádosti mé, která se Ti tak líbí? Nikoli, Ty mi již nyní pomáháš, již se za mne přimlouváš. Oroduj, oroduj za mne a neustaň prositi za mne, až mne v nebesích spatříš, kdež jistoty nabudu, že Boha svého i Tebe, nejdražší Matko! povždy míti a milovati budu. Amen.

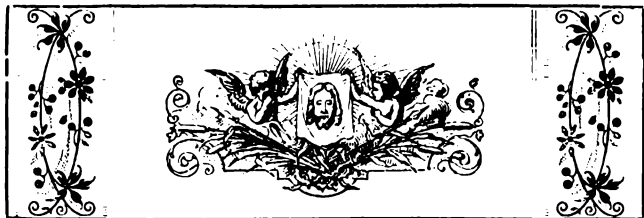
V sobotu.

Za dosažení ochrany Panny Marie.

Ó nejsvětější Matko má! znám se k tomu, že Jsi mnohé milosti mi vyprosila, a že nevděkem jsem Ti splácel. Nevděčník není ovšem nových milostí hoden; ale přes to nechci nedůvěřovati milosrdenství Tvému. Ó vznešená Orodovnice má! ulituj mne. Ty rozdáváš všechny milosti, které nám bídným Bůh udílí, a proto Tě tak mocnou a bohatou a dobrotivou učinil, abys nám pomáhala. Chci se do nebe dostat. V Tvé ruce kladu tedy spasení své a Tobě odevzdávám duši svou. Chci přičten býti k obzvláštním sluhům Tvým, nezamítej mne. Ty hledáš bídných, abys jim pomáhala; neopouštěj tedy bídného hříšníka, jenž se k Tobě utíká. Přimlouvej se za mne u Syna Svého; On neoslyší žádné prosby Tvé. Vezmi mne pod ochranu Tvou, a na tom mi dosti bude; nebo chráníš-li mne Ty, ničeho se nebojím; nelekám se hříchů, poněvadž mi, jak doufám, odpuštění u Boha vyprosíš; nelekám

se duchů pekelných, poněvadž celého pekla Jsi mocnější; ano, ani Soudce svého Ježíše Krista se neděším, poněvadž jedinká prosba Tvá za mne Ho usmíří. Chraň mne tedy, Matko má! vypros mi odpuštění hříchův mých, lásku k Ježíši, setrvání v dobrém, šťastnou smrt a konečně blaženost nebeskou. Pravdať, nejsem těchto milostí hoden; přece jich však dojdou, poprosíš-li za ně Pána Boha. Pros tedy Ježíše za mne. Ó Maria, Královno má! v Tebe doufám, v Tebe naději svou skládám, a v této naději chci poklidu hledati, v ní žíti a v ní umříti. Amen.

Koruna

ke cti sedmibolestné Rodičky Boží.

Bože! ku pomoci mé vzezři.

Hospodine! pospěš k pomoci mé.

Sláva Otci, i Synu, i Duchu Svatému.

Jakož byla na počátku, i nyní, i vždycky, až
věky věkův. Amen.

Svatá Matko! žádám pilně:
rač do srdce mého silně
rány Smírce zatlačit.

První bolest.

Mám útrpnost s Tebou, bolestná Matko; pro
první meč bolesti, který srdce Tvé proklál při pro-
roctví Simeonově v chrámě. Duchem Svatým osví-
cena, poznala Jsi všechnu trýzeň, kteréž milovaný
Syn Tvůj od lidí utrpí, ano že před očima Tvýma,
aniž bys Ho obhájití a zachránití mohla, na dřevě
kříže Krev Svou prolíje a ode všech opuštěn zemře.

Pro tuto muku, která srdce Tvé u vědomí těchto trápení po tolik let trýznila, prosím Tě za milost, aby srdce mé v životě i v smrti pamětlivo bylo hořkého utrpení Syna Tvého a sv. bolestí Tvých, které Jsi s Ním snášela.

Otče náš. Zdrávas. Sláva Otcí. Svatá Matko! žádám pilně . . .

Druhá bolest.

Mám útrpnost s Tebou, bolestná Matko! pro druhý meč bolesti, který Tě proklál, když Jsi spatřila, že nevinný Syn Tvůj, sotva narozený, od lidí, jichž spasit přišel na svět, jest pronásledován, tak že Jsi tajně v noci do Egypta s Ním uprchnouti musila. Pro velikou strast, kterou Jsi Ty, utlá Panno! s utíkajícím Dítětem Svým na daleké, obtížné cestě samotami a pustinami, a jakož i v Egyptě samém přežila, kdež v cizině a neznámosti, v chudobě a opovržení kolik let Ti bylo trvati, — pro tuto strast prosím Tě, milovaná Paní má! vyžádej mi milost, abych s Tebou spojen všechny klopoty tohoto bídného života až do smrti trpělivě snášel, a tak věčné strasti a hříchy zaslouženému peklu ušel. —

Otče náš. Zdrávas. Sláva Otcí. Svatá Matko . .

Třetí bolest.

Mám útrpnost s Tebou, bolestná Matko! pro třetí meč bolesti, které Tě proklál, když Jsi milovaného Ježíše Svého ztratila, Jenž po tři dni od Tebe odloučen v Jerusalemě setrval. Tys Ho, lásku Svou, nemohla tak dlouho vypátrati a nevzpomněla Jsi, proč se byl odchýlil. Ó Královno lásky! jak trapné byly ony noci, v kterých Jsi pro Něho, jediné a nejvyšší dobro Své, vzdychala a plakala.

Pro tyto třídení, přehořké vzdechy Tvé prosím Tě, vyžádej mi milost, abych Boha svého nikdy neztratil, abych s Ním vždycky byl spojen v životě a v stavu Jeho milosti jednou zemřel.

Otče náš. Zdrávas. Sláva Otci. Svatá Matko . . .

Čtvrtá bolest.

Mám útrpnost s Tebou, bolestná Matko! pro čtvrtý meč bolesti, který Tě proklál, když Jsi spatřila Ježíše Svého, Jenž k smrti byv odsouzen, provazy a řetězy svázán, zkrvácen a zraněn, z lásky k nám jako nevinný beránek na popravné místo se ubíraje, pod tíží kříže na zraněných ramenou spočívajícího k zemi klesl. Tu setkali se zrakové Vaši, ale pohledy ty staly se krutými šípy, jimiž jsou zraněna srdce Vaše láskou planoucí. Pro tuto přehořkou bolest, prosím Tě, abych do vůle Boží zcela se odevzdal a s Ježíšem kříž svůj do posledního dechu života ochotně nesl.

Otče náš. Zdrávas. Sláva Otci. Svatá Matko . . .

Pátá bolest.

Mám útrpnost s Tebou, bolestná Matko! pro pátý meč bolesti, který Tě proklál, když Jsi na hoře Kalvárské stojíc viděla smrtelný zápas Ježíše, milovaného Syna Svého, Jehož ztrýznivše na tvrdé lůžko kříže přibili, aniž bys Mu nejmenším ulehčením posloužití mohla, v kterém ani největšímu zlosynu se neodpírá. Pro smrtelnou úzkost, kterou Jsi. Matko skormoucená! s umírajícím Synem Svým přetrpěla; a pro zármutek, který srdce Tvé přeplnil, když Ježíš s kříže poslední slova k Tobě pronesl a s Tebou se rozloučiv, s Janem nás všechny jako děti Tobě odevzdal; a pro hroznou bolest, které Jsi trpěla, když Syn Tvůj, statečná Matko! hlavu nakloniv

zemřel, prosím Tě: vyžádej mi od ukřižované Lásky milost, abych všem tvorům tohoto světa ukřižován, toliko Bohu živ byl a umřel a tak tváří v tvář na Něho v nebesích patřiti zasloužil.

Otče náš. Zdrávas. Sláva Otci. Svatá Matko . . .

Šestá bolest.

Mám útrpnost s Tebou, bolestná Matko! pro šestý meč bolesti, který Tě proklál, když Jsi spatřila, že sladké srdce Tvého Ježíše již zemřelého kopím bylo probodeno od nevděčníků, kteří, ačkoli Syn Tvůj za ně umřel, neustávají Jej týrati, i když byl již skonat. Pro tuto trpkou bolest, kterou Jsi Sama pocítila, vyžádej mi milost, abych povždy zůstával v srdci Tvého Ježíše, které pro mne bylo zraněno a probodeno. v tomto srdci, kteréž přesladkým a milostným útlukem se stalo všem duším, které Boha milují. Zde chci žiti a Boha toliko milovati. Ó Panno nejsvětější! Ty mi tuto milost vyprositi můžeš; od Tebe jí důvěrně očekávám.

Otče náš. Zdrávas. Svatá Matko . . .

Sedmá bolest.

Mám útrpnost s Tebou, bolestná Matko! pro sedmý meč bolesti, který Tě proklál, když Jsi přesvaté tělo Syna Svého lokty Svými objala. Již není sličný a bělostný, jaks Jej druhdy v chlévě Betlémském objímala; krví jest pokálen a zjizven, že i kosti Jeho viděti lze. Ó Synu můj! volala Jsi, kam Tě láska Tvá přivedla? A když Jej k hrobu nesli, provázelas Jej a rukama Svýma v hrob uložila a naposledy s Ním se rozloučivši, u Syna Svého Ježíše milující srdce Své Jsi zůstavila. Pro všechny tyto muky přesvaté duše Tvé vypros mi, ó Matko krásného milování, odpuštění hříchů všech, jimiž jsem milovaného Boha urazil a jichž z toho srdce želím.

Přispěj mi v každém pokušení, přispěj mi v hodinu smrti, abych pro Ježíšovy a Tvé zásluhy zachráněn, po tomto smutném vyhnanství jednou v nebesích Ježíše a Tebe na věky velebil.

Otče náš. Zdrávas. Sláva Otci. Svatá Matko . . .

Oroduj za nás, Panno přebolestná! Abychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových.

M o d l e m e s e.

Bože, při Jehožto umučení dle proroctví Simeonova nejsladší duši blahoslavené Panny a Matky Tvé Marie meč bolesti pronikl, popřej milostivě, abychom bolesti Její uctivě si připomínajíce, blahého ovoce vykoupení Tvého na kříži dokonaného šťastně dosáhli. Jenž Jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

Rozličné modlitby k Panně Marii.

Obětování sebe Marii Panně.

Přesvatá Panno, Matko Boží Maria! Ačkoli zcela nehoden, sluhou Tvým býti, obírám si, podivuhodnou dobrotou Tvou i žádostí Tobě sloužiti puzen, u přítomnosti anděla strážce a celého dvoru nebeského Tebe za panovnici, prostřednici a matku a pevně jsem si umínil, ode dneška povždy Tě milovati, Tobě sloužiti a dle možnosti se přičiniti, aby i jiní Tobě sloužili. Prosím Tě, Matko Boží a Matko má nejdobrotivější a nejlaskavější! račiž mne pro krev, kterou božský Syn Tvůj za mne prolil, do počtu ctitelů a ustavičných sluhů Svých přijmouti. Přispívej mi, ať cokoli myslím, mluvím neb konám, v každém okamžiku života mého, aby každý krok a dech můj slávu Boží množil. Učiniž také přemocnou přímluvou Svou, abych už nikdy milovaného Ježíše neurazil, ale na zemi Ho oslavoval a miloval, a s Ním také Tebe, přemilá a nejdražší Matko, miloval a tak i v nebesích na věky Vás miloval. Amen.

Maria, Matko má! Tobě poroučím duši nyní a obzvláště v hodinu smrti mé

Obětování všech příbuzných Marii Panně.

Panno požehnaná, Královno a Matko neposkvrněná, útočiště a útěcho všech nuzných! kleče se všemi příbuznými před trůnem Tvým, obírám si Tě za panovnicí, matku a prostřednici u Boha. My všichni obětujeme se na vždy službě Tvé, prosíce Tebe, ó Matko Boží! račiž nás do počtu služebníků Svých a v ochranu Svou přijmouti, nám v životě a obzvláště v hodinu smrti pomáhati. Ó Matko milosrdenství! Tebe volím paní a panovnicí celého domu, všech příbuzných, všeho usilování a zaměstnání mého. Nezpěčuj tím se starati; nalož se vším, jak Sama ráčíš. Žehnej rodině mé. Nedopust, aby kdo z nás Syna Tvého urazil. Chraň nás v pokušeních, vysvobozuj nás z nebezpečí, pomáhej nám ve všech těžkostech, rad nám v pochybnostech, těš nás v souženích, přispívej nám v nemocech, zvláště v smrtelných úzkostech. Nedopust, řaby ďábel mohl se chlubit, že koho opoutal z nás, jenž jsme se Ti zasvětili. Učiň, abychom se do nebe dostali, a tam Ti děkovali a s Tebou chválili a milovali Vykupitele Ježíše Krista na věky. Amen.

Modlitba k Panně Marii dle sv. Efréma.

Ó neposkvrněná, povždy přečistá Panno Maria; Matko Boží, královno světa, naděje malomyslných, slasti Svatých! Ty usmiřuješ hříšníky s Bohem, Ty opuštěným pomáháš a trosečníky v bezpečný přístav uvádíš. Ty Jsi útěcha světa, výprosta otroků, radost zarmoucených, blaho všech tvorů. Ó vznešená Královno! pod ochranou Tvou se utíkáme. Ty jediná naděje naše, ó Panno přečistá! po Bohu

jediná Jsi naděje naše. Nazýváme se služebníky Tvými; nedopusť, aby nepřítel spasení do pekla nás strhl. Buď zdráva, nejdobrotivější prostřednice mezi Bohem a lidmi, láska všech Svatých, Matko Spasitele našeho Ježíše Krista, Jemuž čest a sláva s Bohem Otcem i Duchem Svatým. Amen.

Modlitba sv. Tomáše Akvinského.

Nejblahoslavenější, nejsladší Panno Maria, milosrdenství plná! dobrotě Tvé poroučím tělo mé i duši mou, myšlenky i skutky, život i smrt. Ó Paní má! pomáhejž mi a siliž mne proti útokům nepřitele zlého. Vypros mi pravou a dokonalou lásku, abych celým srdcem milovaného Syna Tvého a Pána mého Ježíše Krista a po Něm Tebe nade všechny tvory miloval. Ó Královno a Matko má! učiniž přemocnou přímluvou Svou, abych v lásce této setrval po smrti a skrze Tebe do otčiny blahoslavených se dostal.

Dvě modlitby ctih. Ludvíka Blossia.

1. Maria; buď zdráva, Ty naděje zoufajících; pomoci opuštěných; Syn Tvůj tak Tě ctí, že všeho docházíš, čeho si přeješ, že se ihned stává, cokoli ráčíš. Tobě jsou svěřeni pokladové království nebeského. Dejž, ó Paní! ať ve všech bouřích života k Tobě vždy se obracím. Milosrdenství Tvému poroučím duši i tělo; řiď a chraň mne v každou hodinu, každou dobu, ó sladká ochrano má!

2. Buď zdráva, nejdobrotivější Matko milosrdenství! buď zdráva, nejprívětivější Panno Maria, Ty odpuštění prostřednice! Kdož by Tebe nemiloval? Ty světlo v každém bludišti, útěcho v zármutku, pomoci v souženích, útočiště v nebezpečí

a pokušení. Ty po jednorozeném Synu bezpečné blaho Jsi věřících. Blahoslavení, kteří Tebe, Paní! milují. Vyslyš, prosím, milosrdně modlitby služebníka Svého, bídného hříšníka, a zapudiž temnosti hříchů mých paprsky svatosti Své, abych se Ti zalíbil.

Vroucí povzdechy k nejblahoslavenější Panně.

Matko Boží! pamatuj na mne. (Sv. František Xaver.)

Učiniž, ó panenská Matko! ať povždy na Tě pamatuji, (Sv. Filip Nerejský).

Panno Maria, Matko Boží! oroduj za mne u Ježíše. (Týž).

Učiniž, ó Paní! ať Ježíše nikdy se nespustím. (Sv. Efrém).

Kéž by srdce mé nikdy nepřestalo Tebe, ó Maria, milovati, jazyk můj Tebe chváliti (Svatý Bonaventura).

Ó Paní! pro lásku Tvou k Ježíši přispěj mi, abych Ho milovala. (Sv. Brigita).

Ó Maria! račiž mne služebníci Tvou učiniti. (Ct. Johanna Franc.).

O Maria! zcela se Ti odevzdávám, přijmiž a opatruj mne. (Sv. Magdalena de Pazzis).

Ó Maria! neopouštěj mne v životě i smrti. (Kn. Spinelli).

Pozdravena budiž Maria, sladká matko má! (Kn. František Brancaccio).

Svatá Maria pomocnice má! oroduj za mne. (Kn. Sertorius Caputo).

Jak sladké jesti jméno Tvé, Marie, Matko má! Mírem šíří prsa má, že bych je ustavičně vzýval.

Maria zjevila jistému ctiteli Svému, že následující modlitby jsou Jí velmi milé:

Děkuji Ti, věčný Otče! za moc, kterou Jsi Marii, dceři Své, propůjčil. Otče náš. Zdrávas Sláva Otci . . .

Děkuji Tobě, věčný Synu! za moudrost, kterou Jsi Marii, Matce Své, propůjčil.

Otče náš. Zdrávas. Sláva Otci . . .

Děkuji Tobě, věčný Duše Svatý! za lásku, kterou Jsi Marii, nevěstě Své, propůjčil.

Otče náš. Zdrávas. Sláva.

V Tobě jsem z celé duše všechnu naději složil.
(Sv. Jan Damašský).

Nikdo neříkejž, že bys koho opustiti mohla, kdo v Tebe doufá. (Sv. Bernard.)

Přeješ-li si spasení našeho, dojista spasení dojdeme. (Sv. Anselm).

Pozdravena budiž, Ty dcero Boha Otce! pozdravena budiž, Ty Matko Boha Syna! pozdravena budiž, Ty nevěsto Boha Ducha Svatého, pozdravena budiž, Ty chráme nejsvětější Trojice! Všecko děj se na věčnou oslavu nejsv. Trojice a neposkvrněné Panny Marie!

Pochválen buď na věky Ježíš, naše láska, Maria, naše naděje, s Josefem a Terezií, našimi svatými patrony!

Rozliční příkladové.

Mnozí všech předsudků prostými býti se domnívají, když všem zázrakům, které v knihách Písma svatého se nenalézají, věrohodnost upírají a jako smyšlenky a báchorky je zavrhují. Lze tu však platně užiti velmi odůvodněného výroku učeného a zbožného kněze Crasseta, jenž dí, že čím ochotněji opravdu zbožní lidé k zázrakům víry přikládají, tím náchylnější jsou zlomyslníci jim se posmívati. Prozrazuje-li slabého ducha, kdo každé věci bez rozdílu věří, zase ten, kdo zázraky od vážných a zbožných mužů dosvědčené zavrhuje, buď nevěru prozrazuje, která Bohu moc upírá, takové zázraky činiti, buď opovážlivost, která svědectví závažných svědků zavrhuje. Lze-liž věřiti Tacitovi, Suetoniovi a jiným a bez opovážlivosti spolu upíratí učeným a poctivým křesťanským spisovatelům věrohodnost? Blahoslavený Petr Kanisius dí, že méně jest nebezpečno přijmouti a věřiti, co z dobrých důvodů vypravují dobromyslní ku vzdělání a poučení bližního, nežli pohrdavě a drze to zavrhovati.

1.

Jakýsi muž těžce zhřešil, z čehož vyznati se mu bylo stydno. Nemoha však výčitek svědomí léle snést, chtěl se utopiti. Zprůstiv se ale zoufalých myšlenek, s pláčem prosil Boha, aby mu bez povědi odpustil hřích. V noci na to ucítil ve spaní, že někdo jeho ramena se dotknul a pravil: »Vzhůru, povídej se!« Šel do kostela, ale nezpovídal se. Opět zaslechl v druhé noci týž hlas a opět šel do kostela, ale »raději umru,« pravil k sobě, »než bych se vyzpovídal.« Než ale z kostela vyšel, zastavil se tam u jednoho obrazu nejbl. Panny a otva poklekl, cítil, že je zcela obrácen. Povstav, volal zpovědníka a vděčností slze za milost, kterouž Maria mu vyprosila, upřímně se vyzpovídal. vyznal potom, že větší radosti okouší, než kdyby poklady všeho světa byl získal.

2.

Mladý šlechtic, sedě na lodi, se zalíbením četl oplzlou knihu. Jakýsi řeholník k němu přistoupiv, pravil: »Nechtěl byste nejbl. Panně něco darovati?« S radostí. — »Nuže, roztrhejte z lásky k Ní tuto knihu a vrzte ji do moře.« — »Zde jest, můj tče!« odvětil mladík. »Ne tak, darujte ji sám Panně Marii.« Jinoch tak učinil a navrátiv se do svého odněho města, ucítil, že jeho srdce takovou láskou : Panně Marii zahořelo, že do kláštera vstoupil.

3.

Jakýsi poustevník na Olivetské hoře měl ve své izbičce obraz Rodičky Boží, před kterým vroucně se modlíval. Tato pobožnost nelíbila se ďáblu; pokoušel ustavičně poustevníka proti svaté čistotě, ak, že ubohý, vida, že všecko modlení a mrtvení

nezbavují jej pokušení, pravil zlému duchu: „Co jsem ti učinil, že mi nedáš pokoje?“ Načež tento odpověděl: „Ty mne mnohem více trápiš, nežli já tebe. Slib mi, že neprozradíš, co ti sdělím; potom ti povím, čeho zanechati máš, abych tě již neobtěžoval.“ Poustevník slíbil, že bude mlčeti, načež zlý duch pravil: „Nechci, abys se obracel k obrazu, který v tvé jizbě visí.“ Zahanbený poustevník radil se se svým opatem Theodorem, jenž mu pravil, že onen slib ho neváže, ale aby jako prve i budoucně před obrazem Rodičce Boží se poroučel. Poslechl a zlý duch ho opustil.

4

Jednou přišla jakási žena, mající hříšnou známost s dvěma mladíky, z nichž první druhého zabil ze žárlivosti, celá zděšená ke knězi Onufriovi a vypravovala, že zavražděný právě se jí ukázal celý černý, řetězy spoutaný, kolkolem ohněm obklopený, drže v ruce meč, kterým ji stítí chtěl. Když pak v zděšení zkřikla: „Ach, pane, co jsem vám učinila, že mne usmrtiti chcete?“ že zavrženec zuřivě odvětil: „Zlořečená, cos učinila? Tys mne o Boha připravila.“ Když pak nejsvětější jméno Maria vzývala, zmizelo vidění, aniž se už ukázalo.

5.

K svatému Dominiku, jenž právě v Carrassonu ve Francii kázal, přiveden jest jakýsi zlým duchem posedlý Albigenský, jenž veřejně svatému růženci se posmíval. Světec poručil zlým duchům jménem Božím, aby pověděli, je-li pravda, co o růženci káže. Ďáblové volali s vřeskotem: „Všecko jest pravda, co tento náš nepřítel o Marii a růženci káže.“ Také musili vyznati, že nad marianskými služebníky ne-

mají moci, a že mnozí provinilci ještě v hodinu smrti zachráněni bývají, když Marii vzývají. Posléze volali: »Nuceni jsme vyznati, že nezahyne, kdo Marii pobožně ctí a růženec vytrvale se modlí, poněvadž Maria hříšníkům před smrtí dokonalou lítost vymáhá.« Na to poručil svatý Dominik shromážděnému lidu, aby se růženec modlil, a aj, jaký div! Při každém Zdrávasu prchali z nešťastníka zlí duchové v podobě žhoucích uhlí, takže ke konci růžence byl jich zúplna prázdnen. Na to mnozí kacířové se obrátili.

6.

Dcera ednoho knížete žila v klášteře, ve kterém přes mnohé své dobré vlohy málo prospívala ctností, poněvadž klášternice ustály horlivě zachovávatí řeholi. Když pak na radu svého zpovědníka začala se modliti růženec, zdokonalila se tak, že stala se všem vzorem. Ostatní řeholnice, kterým její přísnost byla protivna, velice se namáhaly, aby nového způsobu života se zřekla. Když pak jednou modlíc se růženec Pannu Marii za pomoc proti tomuto stihání prosila, viděla, že s výše padá psaní, na jehožto obálce byla napsána slova: »Maria, Matka Boží, dceři Svě Johanně.« V psaní pak čtla: »Milovaná dcero, neustávej modliti se růženec; vzdaluj se těch, kteří tě k bohulibému životu nepovzbuzují! Varuj se zahálky, marnivosti a odklid z jizby své dvě nepotřebné věci, a budu tě u Boha chrániti.« Když napotom opat navštívil klášter, aby nepořádkův odstranil, ničeho nemohl docílit. Jednoho dne zpozoroval, že do jizeb všech jepčišek, Johanninu vyjímaje, mnoho zlých duchů vchází; od této zaháněla je Rodička Boží, před kterou opat Johannu na modlitbách klečeti viděl. Když pak zvěděl, že se modlívá růženec a ono psaní obdržela

poručil, aby všechny řeholnice tuto modlitbu konali. I vypravuje se, že klášter od těch dob v učiněný ráj se proměnil.

7.

V Římě žila hříšná osoba, krásná Kateřina zvaná. Jednou slyšela sv. Dominika o růžencové pobožnosti kázati, i dala se do bratrstva zapsati a jala se růženec modlití, ale od bezbožného života neupustila. Jednoho večera navštívil ji mladý, a jak se zdálo, vznešený muž, jehož úslužně přivítala. Sedíc pak s ním při večeři, zpozorovala, že kdykoli chléb si krájí, krvavé krůpěje s jeho rukou kapou. Na její otázku: »Odkud tato krev?« mladík odpověděl: »Křesťan nemá žádného pokrmu požívati, který nesmočil prvé v krvi Kristově a neokořenil vzpomínkou na přehořké utrpení Jeho. — »Kdo jsi?« táže se poděšena. »Hned to zviš,« zněla odpověď. A když vešli do druhé komnaty, proměnila se pojednou postava mládencova; stálť před ní s trnovou korunou na hlavě a s ubičovaným tělem, řka: »Tážeš se, kdo jsem? Neznáš mne? Aj, jsemť Spasitel tvůj! Kdy již ustaneš, Kateřino, urážeti mne? Viz, co jsem pro tebe přetrpěl! Dosti dlouho jsi mne urážela; již se polepši!« Když pak Kateřina hořce zplakala, dodával jí Pán myslí, řka: »Ode dneška miluj mne, jak jsi mne prve urážela. Také věz, že jsi tuto milost ode mne obdržela za modlitbu sv. růžence.« Den na to šla Kateřina k sv. Dominikovi k správě Boží, a rozдавši svůj majetek chudým, žila tak, že vysokého stupně dokonalosti dostoupila. Panna Marie častěji se jí zjevila a Spasitel Sám zjevil sv. Dominiku, že zalíbení má na kajicnici.

8.

Ctih. Alan a Rupe vypravuje, že jakási žena, Dominika jménem, růženec se modlívala, poněnáhu

ale zcela ho zanechala. Při tom tak zchudla, že jednou v zoufalství třikráte nožem se bodla. Bylať na skon, a zlý duch již do pekla ji strhnouti chtěl, když Panna Marie se jí zjevila, řkouc: »Dcero, ty jsi na mne zapomněla; já však na tě nezapomněla proto, že jsi druhdy modlívala se růženec. Chceš-li budoucně se ho modliti, navrátím tobě i zdraví i ztracený majetek tvůj.« A žena zdráva povstavši, nabyla opět svého jmění, začez tak horlivě konala pobožnost růžencovou, že v hodinu blaženého skonání jejího, Panna Maria znova se jí zjevivši, její věrnost pochválila.

9.

V Saragosse žil jistý šlechtic, příbuzný svatého Dominika, Pietro zvaný, velmi nemravně. Když tento světec jednou kázal a zpozořoval, že i Pietro do kostela přišel, prosil Pána, aby posluchačům zjevil, jak bídný je tento ubohý hříšník. A pojednou objevil se Pietro jako pekelná obluda, mnohými dábly draná a obklopená. Všichni chtěli z kostela uprchnouti, i choť jeho a služebníci, kteří s ním byli přišli. Ale světec kázal mu podati růženec a napomenul jej, aby se ho modlil a Panně Marii se poroučel. Děkuje světci, uposlechl šlechtic a došel milosti, že spatřil zlé duchy, kteří ho obklopovali. Hořce slze, vyzpovídal se světci a obdržel rozhrěšení. Modlil se pak vytrvale svatý růženec a tak zbožně živ byl, že všichni přítomní v témž kostele jednou spatřili, jak jej Pán trojím věncem z růží ověncil.

10.

Jeden mariánský ctitel vyvolil si za své patrony svatého archanděla Michaela a sv. Jana evangelistu a každou sobotu ke cti Panny Marie o chlebě a vodě se postil. Než skonai, zjevila se mu Královna

nebeská s těmito světci, kteří se za něho přimlouvali. Panna Maria laskavě naň pohlížejíc, pravila k světcům: »Neodejdu s tohoto místa bez jeho duše.«

11.

O jedné misii přišel k jednomu z našich kněží po marianském kázání jakýsi stařec k zpovědi. »Otče můj!« pravil potěšen »Panna Maria propůjčila mně tu milost. Již třicet let zpovídal jsem se svatokrádežně, protože jsem se styděl z jednoho smrtelného hříchu se vyznati; při tom jsem byl častěji ve velikém nebezpečení a jednou i blízek smrti. Kdybych byl zemřel, byl bych nyní v pekle. Ale Maria Panna vyprosila mně nyní milost, že se pohnulo srdce mé.« To pak s mnohým pláčem a velmi tklivě vypravoval. Po zpovědi zjevil zpovědníku, že z lásky k Rodičce Boží v sobotu všech pokrmů z mléka se zdržoval, začož Maria nad ním se slitovala. I prosil jej, aby tuto událost obzvláštního slitování uveřejnil.

12.

Jakémusi loupežníku v Normandii srazili hlavu a do příkopu hodili. I zaslechli žalostivý hlas: »Ó Maria, pomoz, abych se mohl vyzpovídati.« Přikvapivší kněz ho vyslyšel, načež se tázal, jakou pobožnost konával. Zákeřník odpověděl, že ničeho nečinil, leč že po celý život jednou v témdni ke cti Panny Marie se postil. A za to vyprosila mu Maria milost, že touto zpovědí jistého zatracení ušel.

13.

Dva mladí šlechticové žili spolu v Madridě velmi prostopášně a nešlechtetně. Jeden z nich měl jednou sen, že černé postavy jeho přítele uchopivše,

k bouřnému moři zavlékly. Tímtož hrozily i jemu; vzýval Pannu Marii a slíbil, že řeholníkem se stane, načež ho opustily. Na to spatřil Ježíše Krista, Jenž na trůně sedě, velmi byl rozhněván; před Ním pak stála Panna Maria, za smilování prosíc. I vypravoval o tomto snu svému příteli, který se mu vysmál, brzy ale na to úkladně zavražděn byl. Že se mu sen tak vyjevil, šel k sv. zpovědi, a utvrdiv se v předsevzetí, vstoupiti do kláštera, prodal, co měl; stržené peníze však prohýřil a nedal chudým, jak byl slíbil. Roznemohl se a měl nový sen o pekle, které se před ním otevřelo, a o božském Soudci, Jenž ho odsoudil. Opět vzýval Pannu Marii, Která opět mu pomohla. Uzdravil se, ale ještě nešlechterněji sobě vedl. Odebral se do Limy, kdež se těžce roznemohl a odevzdán do nemocnice. Znova dotkla se milost Boží jeho srdce, že se vyzpovídal a slíbil polepšení knězi Františku Perlinovi z T. J., ale ani tehdaž nedostál v slovu svém. Když později tento zpovědník byl povolán do nemocnice jiného města, našel tam nešťastníka na zemi ležícího a volajícího: »Běda mně, na převelikou muku mou přišel tento kněz, aby viděl můj trest! Přišel jsem z Limy sem, kdež mé nepravosti na kraj záhuby mne přivedly a nyní do pekla se sřítím.« Domluviv, zemřel, aniž mu kněz mohl přispěti.

14.

Jakýsi zatvrzelý odsouzenec v Courtraii ve Flandersku nechtěl se před popravením zpovídati. Marně namáhal se řeholník, aby ho obrátil; prosil, plakal, na kolenou lkal, vida však, že tím čas jen maří, konečně pravil: »Pomodli se alespoň se mnou Zdrávas!« Odsouzenec uposlechl. I počal hořce plakati, vyznal se konečně a prosil, aby s marianským obrázkem v rukou byl odpraven.

15.

V jednom městě Španělském žil bezbožný muž, jenž moci ďábelské zcela se oddav, nikdy se nezpovídal; jediným jeho skutkem dobrým bylo Zdrávas, které se denně modlíval. Když pak byl na smrt nemocen, vypravuje kněz Euseb. Nieremberg, spatřil ve snách Pannu Marii naň pohlížející. Tento milostný pohled tak jej obrátil, že zpovědníka povolal, jemuž hořce pláče se vyzpovídal a přislíbil, když se pozdraví, že stane se řeholníkem. A tak zemřel.

16.

Nemravný jakýs kapitán žil v jednom zámku. Z nenadáni přišel tam zbožný řeholník, jenž z vnuknutí Božího poprosil kapitána, by všechno služebnictvo své svolal. Přišli všickni až na komorníka, jenž konečně také dostaviti se musil. Tu pravil služebník Boží: »Ve jménu Ježíše Krista vyznej, kdo jsi!« I odpověděl: »Duch jsem pekelný, jenž čtrnácte let sloužím tomuto nešlechtníku, abych jej zardousil a do pekel svrhl, kdyby jednou obvyklých svých sedm Zdrávasů pomodliti se obmeškal.« Řeholník poručil zlému duchu, aby se odstranil, což tento učinil; kapitán ale padl k nohám jeho, polepšil se a bohumile potom žil.

17.

František Patrizzi modlíval se denně velmi pobožně pětsetkrát Zdrávas. Maria Panna zjevila mu, kdy umře; i umřel jako světec. Po čtyřiceti letech vyrostla z úst jeho krásná lilie, na jejížto listech zlatými písmeny Zdrávas bylo napsáno.

18.

Caesarius vypravuje, že bratr jakýs cisterciák neuměl než Zdrávas se modliti, což ale ustavičně

a velmi pobožně činil. Když pak zemřel, vzrostl z jeho hrobu strom, na jehožto lupenech bylo lze čísti slova: Ave Maria, gratia plena! — zdrávas Maria, milosti plná!

19.

Tři zbožné panny modlily se ku radě svého zpovědníka, připravující se ku slavnosti očišťování Panny Marie po čtyřicet dnů celý růženec. U večer před slavností zjevila se Panna Maria v stkvostném zlatě vyšíváném rouchu první panně, děkujíc jí i žehnajíc, druhé pak v oděvu jednoduchém, taktéž jí děkujíc. I tázala se Ji tato: »Proč Jsi, ó Paní! sestře mé zjevila se v stkvostnějším oděvu?« — »Poněvadž mne stkvostněji oblékla, než-li ty«, odvětila Panna Maria. Posléze zjevila se té třetí panně v prostém oděvu, takže tato za prominutí vlažnosti své Ji prosila. Příštího roku opět se všechny toutéž pobožností připravovaly k slavnosti Očišťování. A aj, v svatvečer zjevivši se Maria Panna u veliké nádheře pravila: »Uchystejte se, neboť zítra vejdete do ráje.« A tak se i stalo. Druhého dne přiklekly v kostele k stolu Páně a pověděvše zpovědníku svému o zjevení, opět při kompletáři spatřily nejbl. Pannu, Kteráž jim kynula. Libě zesnuly po sobě, provázeny zpěvem andělským.

20.

Knězi Crassetovi vypravoval jakýs vysoký důstojník, že na bojišti nalezl vojína, jenž růženec a škapulíř drže v rukou, o zpovědníka žádal. Střelná rána projela totiž čelem celou hlavu jeho, takže s obou stran mozek vyčníval a přirozeným způsobem nebylo lze ani na okamžení smrt zadržeti. A nicméně, že se vzchopil a až se polnímu kaplanu kajicně vyzpovídal a rozhřešení obdržel, že zemřel.

21.

Týž plukovník také vypravoval, že přítomen byl, když na trubače jednoho z blízka vypálili z bambitky. Prohlížel jeho prsa, jež kule zasáhla, našel ji ale na škapulří, který nosil vojín, aniž by do těla byla pronikla. Vyňal kuli a kolem stojícím ji ukazoval.

22.

Mladý šlechtic, Achilles zvaný, od otce do Hildesheimu na studie poslaný, místo učení rozpuštělému životu se oddal. Konečně tak nebezpečně se roznemohl, že lékaři ho opustili. V poslední hodině zdálo se mu, jakoby v ohnivě peci byl uzavřen a domníval se, že jest již v pekle. Tu však jakýms otvorem dostal se z plamenů do paláce, kdež spatřil Pannu Marii řkoucí: »Odvážlivče, osměluješ se přede mne vstoupiti? Odejdi a vrať se do ohně, který jsi zasloužil.« Mladík úpěnlivě prosil za smilování a i jiných osob, které tam spatřil, za přímluvu u Panny Marie prosil, což tyto také učinily; Maria však odvětila: »Vy nevíte, jak bezbožně žil a ani Zdrávasem že mne nepoctil.« Načež orodovníci jeho: »Ó Paní! napravíť života svého.« I mladík sliboval, že se polepší a Panně Marii sloužiti bude. Na to pravila Maria Panna dobrotivě: »Přijímám slib tvůj, věren zůstaň a požehnáním mým smrti i pekla budiž zbaven.« Vidění zmizelo a Achilles se vzpamatoval. Velebě Pannu Marii vypravoval o přijaté milosti, později arcibiskupem Lundským se stal, kdež mnohé na víru křesťanskou obrátil. U vysokém stáří stolce arcibiskupského se zřekl, v Clairvaux cisterciákem se stal, kdež po čtyřech letech svatě umřel. Spisovatelé tohoto řádu mezi svatými ho jmenují.

23.

Dítko jakés z rady učitele svého uvyklo Pannu Marii častěji pozdravovati slovy: »Bůh Tě pozdrav Matko milosrdenství!« Když umíralo, zjevila se mu Panna Maria řkouc: »Já jsem ta matka, kterouž jsi tak často pozdravovalo.« Dítko vztahujíc k Ní ruce zesnulo v Pánu.

24.

Roku 1610 ležel v Turině jakýs odpadlík na smrtelném lůžku. Žádná prosba a domluva přísluhujících kněží nepohnula jeho zatvrzelým srdcem. Konečně přiměli ho k tomu, že po nich říkal slova: »Ó Matko Ježíšova! přispěj mi.« Sotva tak učinil, zvolal, jakoby z těžkého sna byl se probral: »Já chci po katolicku zemřít!« A smířen s Církví sv. zemřel po dvou hodinách.

25.

Pohan jakýs v Indii vši pomoci prázdnen umíral. Tu připadlo mu, že často slýchal křesťany, moc Marie Panny velebiti, i vzýval Ji o smilování. Maria se mu zjevila řkouc: »Aj, já jsem, kterouž jsi vzýval Vstaň a buď křesťanem.« Ozdraviv prosil, by pokřtěn byl, a mnozí pohané následovali příkladu jeho.

26.

Cisterciák Adam chtě jednou navštívití kostel Marianský, nalezl vchod zavřený, pročež pobožnost svou na práhu kleče vykonal. Brzy však dvěře se otevřely; vešel spatřil Královnu nebeskou u veliké záři řkouc: »Adame! přístup; víš, kdo jsem?« — »Nevím, ó Paní! kdo jsi?« — »Já jsem Matka Boží. Věz, že pobožnost tvá se mi líbí; vždy budu o tě starati se.« Požehnala mu a tím velikých bolestí ho zbavila, které ho dlouho trápily.

DOSLOV.

Nelze popřít, že výtečné dílo sv. Alfonsa, »Chvály Marianské«, až dosud v národě českém malého rozšíření došlo, kdežto jiní národové kolikrá vydání v brzku rozebrali.

Aby toho alespoň jedna příčina — poměrná drahota — byla odstraněna, odhodlali jsme se, pořídit nové vydání, lacinější, také chudším přístupnější, vynechavše všechny latinské citáty, beztak mnohemu nesrozumitelné.

O ostatní postará se přímluvnou pomocí nejbl. Panna Maria a vytrvalá práce Její věrných sluhů a ctitelů.

V PRAZE, dne 1. ledna 1901.

OBSAH DÍLU I.

	Strana
Věnovací modlitba spisovatelova	3
Připomínka pro čtenáře	5
Úvod	7
Část první. Zdrávas Královno, Matko milosrdenství.	
§ 1. Jak velice důvěřovati máme Marii, protože je Královnou milosrdenství	15
§ 2. Více ještě důvěřovati máme Marii, protože je Matkou naší	24
§ 3. Jak velice nás tato Matka miluje	30
§ 4. Maria jest také Matkou kajicníků	42
Část druhá. Živote náš, sladkosti naše.	
§ 1. Maria je životem naším, protože nám odpuštění hříchů vymáhá	50
§ 2. Maria je životem naším i proto, že milosti setrvání v dobrém nám dobývá	56
§ 3. Sladkosti naše. Maria ctitelům Svým smrt oslazuje	63
Část třetí. Naděje naše, buď zdráva.	
§ 1. Maria nadějí jest všech	73
§ 2. Maria naděje hříšníků	80
Část čtvrtá. K Tobě voláme, vyhnaní synové Evy.	
§ 1. Jak ochotně pomáhá Maria tomu, kdož Ji vzývá	90
§ 2. Jak mocně Maria brání těch, kdož v pokušení ďábelském Ji vzývají	98
Část pátá. K Tobě vzdycháme lkajíce a plačíce v tomto slzavém údolí.	
§ 1. Jak velice prostřednictvím P. M. ku spasení nám třeba	106
§ 2. Pokračování	117
Část šestá. I protož orodovnice naše.	
§ 1. Maria mocnou jest orodovnicí všech zachrániti	127
§ 2. Maria útrpnou jest orodovnicí, nezpěčující se, i nejbídnějších hájiti	136
§ 3. Maria hříšníky smiřuje s Bohem	143

Část sedmá. Obrát k nám Svě milosrdné oči.

Maria ustavičně na nás shlíží, aby soustrast projevila s bédami našimi a pomohla nám 153

Část osmá. A Ježíše, Jenž jest požehnaný plod života Tvého, nám po tomto putování ukaž.

§ 1. Maria chrání ctitelů Svých před peklem 162

§ 2. Maria pomáhá ctitelům Svým v očistci 170

§ 3. Maria provází ctitele Svě do nebe 176

Část devátá. Ó milostivá, ó přívětivá!

Jak je Maria milostiva a přívětiva 185

Část desátá. Ó, sladká Panno Maria!

Jméno Maria jest sladké v životě i v smrti 194

Velmi zbožné modlitby několika světců k Rodičce Boží . 204

OBSAH DÍLU II.

Strana

Pojednání o hlavních slavnostech Panny Marie.

Pojednání první. O neposkvrněném početí P. Marie.
Jak velice příslušelo svatosti tří Božských Osob Marii
Pannu hříchu prvotního uchovati 215

Pojednání druhé. O narození Panny Marie.

Maria narodila se svatá, velmi svatá. Velikou milostí
ozdobil Ji Bůh v prvním okamžiku Jejího života; a
veliká byla také věrnost, s kterou odtud Bohu sloužila 236

Pojednání třetí. O obětování P. Marie.

Oběť, kterou Maria Bohu přinesla, Sebe Samu obětující
Pánu, byla velmi ranná a bez váhání, byla také do-
konalá a bez výhrady 251

Pojednání čtvrté. O zvěstování Panně Marii.

Při vtělení Slova nemohla se Maria hloub pokořiti, než
se pokořila, a Bůh nemohl ji více povýšiti, než ji po-
výšil 263

Pojednání páté. O navštívení P. Marie.

P. Maria opatruje poklad všech milostí. Kdo tedy milostí
žádostiv, obratiž se k Marii, a kdo se k Marii utíká,
bezpečně dojde milostí, kterých jest žádostiv . . . 277

Pojednání šesté. O očišťování P. Marie.

Veliká byla oběť, kterou Maria v tento den obětováním
života Syna Svého Bohu přinesla 290

Pojednání sedmé. O nanebevzetí P. Marie.

Jak drahocenná byla smrt Panny Marie 302

Pojednání osmé.

1. Vítězný průvod P. Marie do nebe, jak slavný 2. Trůn
na který v nebesích povýšena, jak vznešený . . . 317

Pojednání o bolestech Panny Marie.

Maria byla Královnou mučeníků, poněvadž Její mučení-
ctví déle trvalo a větší bylo než všech mučeníků . . 329

Pojednání o bolestech P. Marie zvlášť.

1. O boesti, kterou P. Maria při proroctví Simeonově pocítila	343
2. O druhé bolesti při útěku Ježíšovu do Egypta	348
3. O třetí bolesti při ztrátě Pána Ježíše v chrámě	352
4. O čtvrté bolesti při setkání se s Ježíšem na cestě křížové	357
5. O páté bolesti při smrti Ježíšově	362
6. O šesté bolesti při probodení boku Ježíšova a složení s kříže	367
7. O sedmé bolesti při pohřbu těla Páně	372

O ctnostech nejblahoslavenější Panny Marie.

§ 1. O pokoře	379
§ 2. O lásce k Bohu	384
§ 3. O lásce k bližnímu	389
§ 4. O víře	391
§ 5. O naději	393
§ 6. O panenské čistotě	395
§ 7. O chudobě	398
§ 8. O poslušnosti	400
§ 9. O trpělivosti	403
§ 10. O modlitbě	406

Rozlišení způsobové pobožnosti k uctění Rodičky Boží.

1. O pozdravení andělském	410
2. O lovenách	413
3. O tůženci a hodinkách	416
4. O postu	418
5. O navštěvování obrazů Marianských	419
6. O ikapulíři	421
7. O vystupování do bratrstev Marianských	422
8. Udlení almužny ke cti P. Marie	426
9. O lhostém utíkání se k Marii Panně	427
10. Rozliční jiní způsobové	428
Konec	431

Přídavek.

1. Rozjímání o tajemstvích litaní loretanských.

Den první	434
Den druhý	436
Den třetí	437
Den čtvrtý	439
Den pátý	440

Den šestý	442
Den sedmý	444
Den osmý	445
Den devátý	447

II. Rozjímání na slavnosti nejbl. Panny.

1. Očišťování	449
2. Zvěstování	450
3. Navštívení	452
4. Nanebevzetí	454
5. Narození	455
6. Obětování	457
7. Neposkrvněné početí	458

III. Modlitby k nejbl. Panně Marii na každý den v týdnu.

V neděli	461
V pondělí	462
V úterý	463
Ve středu	463
Ve čtvrtek	464
V pátek	465
V sobotu	466

Koruna ke cti sedmibolestné Rodičky Boží

Rozličné modlitby k Panně Marii	473
Obětování sebe	473
Obětování příbuzných	474
Modlitba dle sv. Efrema	474
Modlitba sv. Tomáše Akvinského	475
Dvě modlitby ctih. Ludvíka Blois	475
Vroucí povzdechy k nejbl. Panně	476
Rozliční příkladové	478
Doslov	491

